

53 62

EUTROPII

BREVIARIUM

HISTORIÆ ROMANÆ,

Cum Pæanii Metaphrasi Græca.

MESSALA CORVINUS

De Augusti Progenie.

JULIUS OBSEQUENS

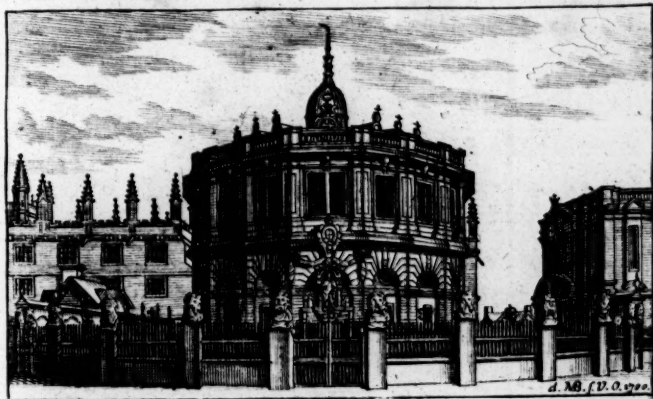
De Prodigiiis.

ANONYMI

ORATIO FUNEBRIS Gr. Lat.

In Imp. Constant. Constantini M. fil.

Cum variis Lectionibus & Annotationibus.

OXONII,

THEATRO SHELDONIANO, MDCCIII.

Imprimatur,

GUIL. DELAUNE

VICE-CAN. OXON.

Novemb. 1. 1703.

cura
mih
effec
cepti
prof
litera
tur,
quen
& Ch
hi ho
inger
rarun
cipue
num,
torun
difti.
gero.
princ
clare
mato
emen
auger
Inter

VIRO OPTIMO
ET
ERUDITISSIMO,
HENRICO DODWELLO.

HAUD diu mihi deliberandum erat, VIR
EGREGIE, quem potissimum eligerem, cu-
jus sub nomine opuscula hæc historica,
cura mea recensita, apparerent: cum Tu quotidie
mihi ante oculos obversareris; qui hortatu Tuo
effecisti, ut bonas literas amore prosequerer, præ-
ceptisque Tuis, ut in earum studio aliquantulum
profecisse viderer. Accedit quod, inter omnes reip.
literariæ proceres, nemo, cui hæc *κειμήλια* offeran-
tur, Te dignior animo occurrebat; Te inquam,
quem par est ut orbis eruditus summum Historiæ
& Chronologiæ arbitrum agnoscat & statorem. Mi-
hi hoc de Te prædicanti fidem faciunt tot illustria
ingenii Tui monumenta, quibus interiorum lite-
rarum cultores Tibi in æternum devinxisti: præ-
cipue autem immortale illud opus & plane divi-
num, quod de Cyclis Veterum cum ingenti erudi-
torum plausu & admiratione haud ita pridem edi-
disti. In hoc quicquid Sigonio, Onuphrio, Scali-
gero, Petavio, Pighio, cæterisque Chronologorum
principibus arduum atque abditum visum est, præ-
clare adeo illustrasti, ut apud æquos rerum æsti-
matores in confesso sit, nihil ad istiusmodi studia
emendanda iudicio Tuo exactius esse, aut ad illa
augenda & amplificanda ingenio Tuo copiosius.
Inter auctores autem, quibus legendis edendisve
usui

usui non exiguo esse potest Tuum istud temporum
Rationarium, fas mihi sit numerare Eutropium:
qui licet ex optimis probatissimisque annalibus res
plus quam MC. annorum in imperio Romano ge-
stas collegerit, atque stylo succincto, & pro sæ-
culi ratione, nitido satis & eleganti historiam con-
texuerit, haud tamen adeo ac historicum decuit
ad amussim Chronologicam narrationes suas exigit:
quippe varias Urbis Conditæ Epochas, Varronia-
nam nempe, Catonianam, Fabianam, Polybianam,
&c. promiscue adhibet, scriptorum, unde aliquid
excerperat, supputationem secutus. Hac ex re ne-
quid detrimenti capiant Musarum alumni, neve li-
terarum curriculo in foedos impingant errores,
Tuo Opere abunde cautum est. Pro publico hoc
beneficio gratias Tibi cumulate reddent posteri, &
quotquot nunc optimarum artium studio tenentur:
sed quas pro Tua erga me benevolentia grates re-
pendam, haud sane invenio. Hoc tamen quale-
cunque cultus mei & observantiæ testimonium Tibi
affero: quod nolim ex officii tenuitate, sed obse-
quii promptitudine aestimes. Deus Optimus Maxi-
mus Te, *Μεγαλειότης* nostrum, saluum & incolumem
quam diutissime feryet.

Ex Bibl. Bodl. MDCCIII.
Kal. Novemb.

Tibi addictissimus

THO. HEARNE.

LECTORI S.

INTER Scriptores, quorum edendorum auctor mihi fuit Vir amicissimus, Bibliothecæ Bodlejanæ Praefectus, conspectui tuo primus sese offert Eutropius, ad fidem Codd. MSS. & optimarum editionum diligenter recognitus: cui comitem adjunxi Pæanium, Metaphrastem Græcum. In utroque Sylburgianam editionem maxima ex parte secutus sum, lectionum varietates (quarum plerasque mihi suppeditavit Vir egregius supra memoratus) ad unum paginæ subjiciens, una cum conjecturis Sylburgii, Cellarii, aliorumque; annotationibus, quæ loca paullo difficiliora illustrant, ad calcem Eutropii reiectis.

Proximus tibi sistitur Messala Corvinus, sæpius quidem impressus, sed nunc primum cum Cod. MS. in Bibliotheca Collegii Lincolnienfis collatus: qui licet Augusti ætatem ementiatur, nonnulla tamen scitu non indigna complectitur. Huic discrepantias Cod. MS. subjunxi; ut & Sylburgii notas, aliasque nonnullas quas ipsemet necessarias duxi.

Hunc excipit Julius Obsequens, primum Venetiis an. MDVIII. ab Aldo vulgatus, ex Cod. MS. Jocundi Veronensis, qui unicus nobis laceras Obsequentis reliquias conservavit. Post varias Editiones, opera B. Rhenani, M. Schureri, F. Asulani, R. Stephani, J. Sichardi, J. Tornæsii, factas, denuo lucem aspexit cum notis Schefferi uberioribus & Lycosthenis additamentis. Hæc quidem, ut nullius fere auctoritatis, resecui: illas vero fideliter representavi, cum conjecturis aliis quamplurimis ex variis auctoribus hinc inde excerptis.

Hiscæ Anonymi Monodiam in Constantinum Junio-rem Imp. (à Fed. Morello Parisiis anno MDXCI. editam ex MS. Cod. Bibliothecæ Palatinæ) adjectam esse volui; quod raro admodum aut in bibliopolarum officinis aut in bibliothecis instructioribus compareat.

Postremum Indices Eutropii Cellarianos, Messalæ Sylburgianum, Obsequentis Tornæstianum & Schefferianum, suosque auctori subnexui, auctiores quandoque & paullo accuratiores. Vale & fruire.

Notarum compendiariorum, quibus usi sumus, explicatio.

IN EUTROPIO.

- G.* Codex MS. Tho. Galei τὸ μακρὸν.
B. MS. Collegii Balliolensis.
S. MS. in Seldeni Archivis in Bibliotheca Bodlejana.
M. MS. in Bibliotheca Collegii Magdalenensis.
LC. MS. in Bibliotheca Collegii Lincolnienfis.
N. MS. in Bibliotheca Collegii Novi.
L. MS. inter codices Reverendissimi D. Guil. Laudi in Bibliotheca Bodlejana.
Burd. Burdegalensis Codex, quo Elias Vinetus usus est in repurgando Eutropii compendio, & eliminandis Pauli Diaconi additamentis.
F. Fuldenfis codex, quem Fridericus Sylburgius usurpavit.
HM. Ad Miscellam Historiam respicit, ex Eutropio, Paulo Diacono, aliisque contextam: quamque edidit sub Pauli Diaconi nomine Gruterus inter scriptores Historiæ Augustæ.
V. Editio Veneta Jo. Baptistæ Egnatii, an. MDXX.
P. Eutropium indicat, non quidem purum, sed P. Diaconi additionibus incrustatum, qui Parisiis an. MDXIII. prodit.
Gr. Præanii Græca Metaphrasis, primum à Sylburgio, dein à Cellario edita.
E. Editio Elzeviriana.
Vi. Eliæ Vineti editio Pictaviensis.
Sylb. Sylburgii Editio.
Sc. & Sch. Antonii Sconhovii editio.
Mer. Merulæ Editio.
Vulg. Editiones Eutropii vulgatæ.

In Messala Corvino.

MS. Cod. MS. in Bibliotheca Collegii Lincolnienfis.

In Julio Obsequente.

- Ald.* Editio Aldi (sive Asulani) posterior, an. MDXVIII.
Torn. Editio Joannis Tornæsii prima Lugd. an. MDLIII.
Bas. Editio Basileæ, an. MDXXI.
Arg. Editio Argentoratensis, an. MDXIV.
Antv. Editio Antverpiensis, an. MDXXXII.
Scheff. Editio Schefferi, an. MDCLXXIX.

EUTROPII
BREVIARIUM
HISTORIÆ ROMANÆ,

AB URBE CONDITA

Usque ad Valentinianum & Valen-
tem Augustos: cum Metaphrasi
Græca PÆANII.

T

E U

C

ptem
defina
cheat.
ideo a

Πα
πτε ο
μαλιν
λυσ P
μαζω
μδου

O

Χρονολογ
φώνησι

Joan

Eu
histor

• E
morat
quia S
tur his

TESTIMONIA

DE

EUTROPIO & PÆANIO

METAPHRASTE EJUS.

Priscian. l. I. cap. 3.

QUÆ x novissime à Latinis assumpta, post omnes ponitur litteras, quibus Latinæ dictiones egent. Quod autem ab i incipit ejus nomen, ostendit etiam Sergius in commento quod scripsit in Donatum his verbis: *Sunt septem semivocales quæ ita proferuntur, ut inchoent ab e littera, & desinant in naturalem sonum, ut f, l, m, n, r, s, x. Sed x ab i inchoat.* Id etiam * Eutropius confirmat dicens: *Una duplex x quæ ideo ab i incipit, quia apud Græcos in eandem desinit.*

In Fragmentis antiquis de Mensuris & Ponderibus apud Steph. le Moyne Var. Sacr. p. 502.

Πάλιν δὲ ἐξ Ἰσοεικῆ τῆ Εὐτροπίου οὗ μετέφραστο Παιάνιου, σήμαινε ὅτι τὰ σημεῖα, μίλια χαλῶσι Ρωμαῖσι, τὰ αὖ γὰρ ὕπτος ὀνομάζουσι, τοσούτοις βήμασι συμμετρεῖσθαι τὸ σημεῖον.

Ex Historico vero Eutropio, quem metaphrasi & interpretatione Græca donavit Pænius, apparet Romanis signa quibus viæ distinguuntur vocari milliaria, quia mille sic vocant, tali passuum numero singula milliaria & signa commensurantes.

Jo. Malala in Chronograph. Vit. Juliani Apostatæ, p. 24.

Ὁ δὲ σοφώτατος Εὐτρόπιος ὁ Χρονογράφος, ἐν ποτὶ τέττων ἐχόμενοι φώνησεν ἐν τῇ αὐτῇ συλλογῇ.

Verum sapientissimus Eutropius Chronographus ex his nonnulla in scriptis suis aliter tradidit.

Joan. Saresberiensis lib. VIII. de Nugis Curialium, c. XXI. de Juliano.

Eutropius quoque, qui Romanam eleganti compendio describit historiam, peremptum fatetur in castris.

* Eutropium istum à Prisciano memoratum eundem cum nostro puto, quia Suidas eum plura scripsisse testatur his verbis: Εὐτρόπιος, ὁ Ἰταλὸς σοφιστής.

ἡ Ρωμαϊκὴ Ἱστορίαν ἐπιτίμως τῇ Ἰταλῶν φωνῇ ἔγραψε ἡ ἄλλα. Eutropius Italus Sophista. Historia Romana compendium Italica, i. e. Romana, lingua scripsit & alia.

Geor.

TESTIMONIA DE

Geor. Codinus de Originib. Constantinop. p. 9. edit. Par. in fol. n. xvii.

Καὶ Εὐτρόπιος ὁ σοφιστής, ὁ τῶς παρὰ- Et Eutropius Sophista, qui
 ἑατῇ Ἰουλιανῷ συμπαραὼν ἐν τῇ Περσί- Juliano Apostatae in Perfide si-
 δι, καὶ ὁ ἐπιστολογράφος * Κωνσταντίνου. mul fuit, & Constantini [M.]
 epistolographus.

Ex Sigonii Judicio de Historicis.

† Flavius Eutropius sub Valentiniano majore vixit; sed cum ex Livio & Sallustio res, nobis nunc ignotas, decerpserit; & omnem Historiam Romanam breviter ab urbe condita usque ad Juliani Principis mortem libris decem persequatur, magni à nobis fieri debet.

Ger. Joannes Vossius, Hist. Lat. l. II. cap. viii.

Eutropius, sophista Italus, ut eum vocat Suidas, cum alia quædam, eodem teste, tum breviarium scripsit rerum Romanarum ab V. C. usque ad Flavium Valentem Augustum, cui & opus suum dicavit. Militasse se ait sub Juliano, atque expeditioni ejus in Persas interfuisse. Quo & pertinent verba Georgii Codini in Selectis de Originibus Constantinopolitanis ‡. Laudat vero eum testem in rebus Constantini magni, quæ oculis suis vidisse eum ait. Atque ex his patet error Ptolemæi [Lucensis,] & hujus se auctoritate tuentis Raphaëlis Volaterrani, qui Eutropium hunc fuisse putarunt discipulum B. Augustini. Quæ & sententia est Gesneri, & Eisingrinii, & Theodori Zuingeri, Theatri sui volumine VI. Lib. II. ad hæc Possævini in Apparatu sacro, atque aliorum. In errorem omnes eos impulit, quod Gennadius in illustrium Viro- rum catalogo Eutropium quendam referat, de quo hunc in modum apud eum legitur: "Eutropius presbyter scripsit ad duas fo- rores, ancillas Christi, quæ ob devotionem pudicitia, & amo- rem religionis, exheredatæ sunt à parentibus, epistolas in mo- dum libellorum consolatorias, eleganti & aperto sermone duas, non solum ratione, sed etiam testimoniis Scripturarum muni- tas." Meminit autem ejus Gennadius post Augustinum, Oro- sium, alios. Hunc illi esse breviarii scriptorem crediderunt. Sed tempora repugnant, cum auctor breviarii, Constantini, ejus liberorum, Juliani, Joviani, & Valentis temporibus vixerit: at non item Gratiani, aut Theodosii; saltem non Arcadii, & Honorii: ut Augustino esse junior non possit. Adhæc ille Gennadio me- moratus presbyter erat: at hic an Christianus fuerit, merito am- bigitur, cum reticeat Christianorum persecutiones X. ac in Jovi- ano aperte suadeat perfidiam. Scio esse, qui Christianum fuisse colligant exinde, quod de Juliano scribat: *Religionis Christianæ Insectator, perinde tamen, ut cruore abstineret.* Sed ita quoque

* Sic emendand. ex MSS. patet pro ces vel MSS. vel impressi ita habent.
 vulg. Κωνσταντίνου. † Unde Sigonio hoc ‡ Vide supra.
 Flavii prænomen? Nulli quippe codi-

scribere

EUTROPIO & PÆANIQ.

scribere potuit gentilis, saltem qui in confinio tenebrarum ac lucis constitutus, nec gentilem religionem probaret, nec Christianæ tamen nomen dedisset : quales sæculum illud habuit multos. Sed utcumque hoc est, tempora, ut vidimus, eos refellunt, qui Augustino Eutropium faciunt juniorem. Stylum si spectes, parum est concinnus : sed hoc ætati, qua vixit, tribuamus. Res vero ipsas compendio satis commodo constrinxit. Sane quanti à Græcis fieri soleat, vel argumento illud erit, quod Capito historicus Lycius, epitomes Eutropii *ἱστορίαν* scripserit Græce : ut Suidas docet in *Καπίτων*. Imo & Simlerus, in Appendice bibliothecæ Gesneri, testatur, in bibliotheca P. Pithœi * exstare *Παeanis ἱστορίαν* Romanæ Eutropii historiæ. Ac video quædam ex Pæanio hoc citari à Scaligero. Compendio Eutropii Paulus Diaconus, malo sane exemplo, sua inferfit ; ut liquet ex undecim primis Historiæ Miscellæ libris : de quibus dicemus, cum ad Paulum Diaconum deventum erit. Meminit & Eutropii Beda Hist. Angl. Lib. I. c. xi. &, qui sæculo toto Beda junior est, Hincmarus Rhemenfis, opusculo ad Hincmarum Laudunensem cap. xvi. ubi de castello Lauduno loquens ait : “Quod sicut Eutropius, anti-
“quus historiographus, dicit, auctore Marcobrio prætor con-
“ditum, ab exordio sui in paganismo inter civitates, vel pro-
“vinciales sedes, nomen & locum non habuit”. Facit & mentionem Flodoardus Pontif. Rem. Lib. I. cap. i. & Leo Ostiensis (qui Alexii & Henrici Imp. temporibus fuit) Chronici Cassinensis Lib. I. cap. xvii. De Eutropio hoc satis : à quo † diversus est Eutropius grammaticus, quem de literis testem laudat Priscianus Lib. I. item Eutropius medicus, memoratus Marcello Empirico præfat. operis de medicamentis.

Balthasar Bonifacius de Scriptoribus Latinis.

Stylum ejus improbat Vossius, ut parum concinnum : fatetur tamen, res ipsas compendio satis commodo ab Eutropio constri-ctas. Doctissimum fuisse Eutropium, & multa eloquentia scripsisse putat Jacobus Philippus. Antiquum historiographum appellat Hincmarus Rhemenfis. At Sconhovius non eum inter antiquos recenset ; sed licet scripsit posterius, neque tamen, inquit, minor eloquentia, & judicio etiam superioribus fuit eminentior. Sane quanti eum Græci fecerint, vel argumento illud erit, quod Capito, & Pæanius, Eutropiani compendii metaphrasin Græce scripserint. Duæ sunt autem omnino res, quæ famam, & gloriam scriptoribus conciliare soleant, si in alias transferantur lin-guas, sique interpretationibus illustrentur.

* Codex iste idem videtur esse cum eo cuius meminerunt Catalogi Bibliothecæ Bavariensis qui anno MDCII. prodierunt, duodecim nempe annis post edi-

tionem Historiæ Romanæ Scriptorum Græcorum Sylburgianam. † Unde hoc didicit Vossius? Nonne plura scripsit Eutropius? V. supr. in Testim. Prisciani.

Ant.

T E S T I M O N I A D E

Ant. Possevinus in Apparatu ad omnium gentium histor. §. III. c. 35.

Minus quidem elegans, sed cum ex Livio & Sallustio res nobis nunc ignotas decerpserit, & omnem historiam Romanam &c. ut supra in verbis Sigonii.

Mich. Piccartus Decade XVI. Observatt. historico-politicarum c. 1.

Legens nuper in Eutropio, (qui breviarium historiæ Romanæ nobis reliquit, annorum quidem MCXV. succincta sane concinnaque brevitate, sic tamen, ut nihil per ea tempora acciderit pene in imperio Romano, quod non diligenti illi auctori vel tribus saltem verbis notatum) incidi in historiam Numæ.

Meric. Casaubonus in Testimoniis de Marco Aurel. Antonino.

Suidas in voc. Μάρκος tria diversa diversorum scriptorum profert testimonia. Primum ex Philostrato &c. Secundum quod incipit, Μάρκος βασιλεύς Ρωμαίων ἐν ἐκπλήττειν &c. est pura puta Eutropii μεταφρασις, aut παραφρασις potius. Quæcunque enim Latinus ille Breviator Historiæ stylo contractiore, & inde sæpius, sed & ob acumen sophisticum nonnunquam, obscuriore; hic Græce sic redduntur, ut non pauca passim verba suppleantur, quæ sententiam clariorem ac pleniorē reddant. In uno tamen & altero loco mentem Eutropii non satis assequutus est hic (quicumque) paraphrastes. Cæterum è duobus, quorum notitia ad nos pervenit, Eutropii Græcis interpretibus, Capitone, cujus non solus Suidas meminit; & Pæanio, cujus translatio pridem in lucem prodiiit; utri horum tribuenda sint hæc, si quis quærat: etsi Pæanium videre mihi non hæcenus contigerit, ex iis tamen quæ de ejus versione viri doctissimi, Jos. Scaliger, b. m. parens Is. Casaubonus, Valesius, alique qui legerant, passim pronunciant, non Pæanio, sed Capitoni, ut & antiquiori & longe præstantiori adjudicanda esse facilis est conjectura. Sunt enim hæc quoque talia, quæ auctoris sui non vulgare ingenium, & in veterum lectione diligentiam testentur.

Petr. Lambecius in Commentar. de Biblioth. Caf. lib. VIII.

Decimus * Codex Manuscriptus Historicus Græcus est character antiquus, elegans, & bonæ notæ in quarto; in quo inter alia à fol. 19. p. 1. usque ad fol. 52. p. 2. continetur, *Nicephori Gregoræ Oratio encomiastica, prolixa & perelegans, in Imp. Constantinum Magnum*; quæ inscribitur atque incipit hoc modo: Τὸ αὐτῷ [scil. σιφωπῆτι Νικηφόρῳ τῷ Γρηγορῷ] ἐκ τῆς ἐν βασιλεύσει μέγιστης καὶ ἀγιᾶς Κωνσταντίνου τὸν ἰσαπέστολον. Τὸ μὲν κεφάλαιον τῷ ἐνταῦθα περὶ αὐτοῦ καὶ φιλοποιεῖται ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι, ἐκ τῶν ἀξίων ἐστὶν ἀποδιδόναι φανῶν τῷ μεγάλῳ βασιλεὶ Κωνσταντίνῳ, ἀλλὰ τὸ πρὸς ἡμῶν ἐκτίθεν ἐξελόντας χρῆσθαι, μὴ πλείους ἐκπιεῖν τῷ πρὸς ἡμῶν, &c. Dignissima profecto est hæc Oratio, ut *Supplemento Corporis Historiæ Byzantinæ* aliquando inseratur. In-

* Inter Codd. nempe Græcorum Historicorum.

EUTROPIO & PÆANIO.

terim nunc moneo exstare in ea valde notabilem de Eutropio mentionem; nempe quod is, licet * *gentilis & à Christiana religione alienus*, simul etiam Imp. Juliano Apostatae addictissimus, vi tamen veritatis & conscientiae Imp. Constantinum Magnum laudare coactus fuerit. Ipsa Gregoræ verba à fol. 32. p. 2. usque ad fol. 33. p. 2. sunt hæc :

Οὕτω τίνω (ὁ Κωνσταντῖνος) τὰ τῶν μεγάλων ἐκλήνων καὶ ἀντιτύπων ἔθνων ταπεινώσας φρονήματα, ἔτω δὲ καὶ τυράννων ἀπάντων καρτερὰν κατὰσκήσας πῶς οἰκουμενῶν, τῇ τῆ σωτηρίᾳ σαυρῶ δυνάμει τὸ πᾶν τῷ αἰτίᾳ ἀνέπδει, καὶ Θεῷ τὰς ἀπαρχὰς τῆ εὐχαριστίας ἐκ μέσης ἀνέπειψε τῷ Ἰησοῦ. ἐγὼ δὲ μάρτυρας ἔχων τῶν λεγομένων μακρὰς ἰσοείας ἐκ τε τῶν τῷ ἡμετέρας αὐλῆς ἀρχαίαις καὶ πάνυ τοι πλείστας, ἐκ τε τῶν δι-ραθεν σοφῶν, Ἑλλήνων διηλαδῶν καὶ Αἰγυπτίων, καὶ ὅσοι τῷ πάλαι Ρώμης ἤκουοντο δρέμματα, μήκους ἔνεκα πασίμην μνησθῆσθαι δ' ἐγὼς τοῦνομα ΕΥΤΡΟΠΙΟΥ, βραχυλογία χρονίου τὰ μάλιστα, ἧ δὴ καὶ πλεόντερον ματεῖας ἐμνήσθην, καὶ ταῦτα ἀπεχθὼς ἔχοντες πρὸς ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ, ΔΙΑ ΤΕ ΤΟ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΑΚΟΙΝΩΝΗΤΟΝ, καὶ πρὸς τὴν ΔΙΑ ΤΟ

Sic igitur Constantinus magnarum illarum & immanfuetarum nationum feroces animos frangens, sic etiam à Tyrannis orbem terrarum purgans, salutaris crucis potentiae totam attribuebat causam, & Deo primitias gratiarum ex animae suae meditullio offerebat. Ego vero quamvis eorum, quae à me dicta sunt, testes habeam longas Historias, tum scriptorum nostri ovilis antiquas & plurimas, tum quoque exterorum sapientum Graecorum scilicet & Aegyptiorum, & quotquot olim urbis Romae fuerunt alumni, prolixitatis causa eas praetereo. Mentionem autem unius tantum faciam, nomine EUTROPII, compendiaria narrationis brevitate quam maxime utentis, cuius & antea jam aliquatenus memini. Cum enim is infensum erga CONSTANTINUM gesserit animum, cum PROPTER DIFFERENTIAM RELIGIONIS, tum QUOD JULIANI FUERIT

* Sunt, qui Eutropium fuisse Christianum colligunt ex eo, quod ubi de Imp. Juliano agit, in nonnullis exemplaribus manuscriptis & impressis legitur: *NIMIUS religionis Christiana infestator*; perinde tamen, ut cruore abstineret. Sed adiectivum illud *NIMIUS* suppositivum ibi & superfluum est. Cum enim proxime praecedant haec verba: *Gloria avidus*, ac per eam animi plerumque immodicus; explicandi vocabuli huius *IMMODICI* causa addidit ibi aliquis marginale vel interlineare glossema *NIMI*: quod postea ab imperitis librariis mutatum in *NIMIUS*, ipsi Eutropii contextui perperam insertum est. Prioribus quippe verbis accusat Eutropius Imp. Julianum, quod nimia gloriae aviditate inconsultius praeliis se inferens, mortem sibi accersiverit; posterioribus autem eundem laudat, quod infestator quidem fuerit Christianae religionis, non tamen *NIMIUS*, sed perinde, ut cruore abstineret. *Lambec.* Sciat autem lector quod typographus *Eutropii* schedis supremam manum imposuerat, priusquam in hunc locum *Lambecii* incidi: alioquin ejus observationes propriis locis subjunxissem.

TESTIMONIA DE

ÆQUALIS ET SECTATOR, majorem ejus verba merebuntur fidei, quia testimonia bona, ab hostibus profecta, digniora & validiora censentur aliis. Hic itaque generalem & rebus gestis Constantini longiorem scribens historiam, non potest veritatis efficaciam occultare, sed inter alia ait, quod Constantinus peritissimus existens militandi, & in proeliis fortissimus, simul etiam in rebus suis augendis acerrimus, grave bellum Licinio intulerit, nihili faciens affinitatem, qua ipsi conjunctus esset. Gloriæ enim militaris appetens, & ad præclara facinora bellica propensus erat; comitante illius conatus fortuna prospera, ita tamen ut virtutes ejusdem non obscuraret, sed gloriosa ipsius acta non minus virtutum ejus haberentur effectus, quam revera essent fortunæ. Scythas etiam debellavit, & cœdera pepigit libera potestate; multaque ejus erat apud Barbaros exultatio, adeo ut plurimi eorum cum ob reliquam magnifi-

ΗΛΙΚΙΩΤΗΝ ΟΜΟΥ ΚΑΙ ΑΙ-
ΡΕΣΙΩΤΗΝ ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ ΓΕ-
ΓΕΝΕΣΘΑΙ, ἵνα μᾶλλον πιστότερα
τὰ λεχθησώμεθα ἢ, ἂν τὸ τὰς ἡμε-
τέρων ματυρίας ἔχεν τὴν πρὸς ἀξιο-
πιστίαν ἐνέχυρον βεβαιότερον. ἄλλως τε
καὶ ἰστέραν συζητῶν καὶ διολικνύει τε καὶ
μακροτέραν ἐκείνου: ὁ δὲ αὖτε ὅτι ἄλλη-
θείας κρύπτειν ἐνάρχηται. φησὶ τοίνυν
ἐκείνος πρὸς τὰς ἄλλους, ὡς ἱ. Κων-
σταντίνος ὁ στρατηγεῖν τε ἀγαθὸς ὢν, καὶ
ἀνδρείοτάτος ἐν ταῖς μάχαις, δυνα-
τώτατος τε ἦδη ἐν ταῖς προεδήκαις γε-
νησώμενος, σφοδρὸν ἐπύργα καὶ Λι-
κινίῳ τὸν πόλεμον, ὅθεν φαῦλον ποιη-
σώμενος ὅτι ἀπὸ τῆς γαμῆς συζήναιεν.
2 ὁ δὲ πρὸς 3 ἀειρείας ἔτοιμος ὡς πύχη ὁ
ἠκολούθει μὲν αὐτῷ τοῖς ἐξχειρήμασι δε-
ξιὰ, τὰς ἀρεταῖς ὅτι ἐκ ἐκρυσπεν, 4 ἀλλ'
ἐκείνων ἐνομιζέτο, καὶ ταύτης ὡς. Σκυ-
θὰς τε καὶ ἐπολέμησε, σπονδὰς τε
καὶ ἐξέσταν ἐποίησεν. πολὺς τε ὡς
αὐτῷ ὅθεν τοῖς βαρβάροις λόγος, ὡς
τὴν πλείους ἀμοιβὰς ἐπορεύειν αὐτῷ

1 Ipsa Eutropii verba Latina secundum antiquum codicem manuscriptum membranaceum Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ sunt hæc: Constantinus tamen vir ingens, & omnia efficere nitens, qua animo praparasset, simul Principatum totius Orbis affectans, Licinio bellum intulit, quamquam necessitudo; nam soror Constantia nupta Licinio erat. Quæ Pæanias Sophista, à Friderico Sylburgio editus, nimis libera metaphrasin in Græcum sermonem transtulit hoc modo: Κωνσταντῖνος γὰρ, στρατηγεῖν τε ἀγαθὸς ὢν, καὶ ἀνδρείοτάτος ἐν ταῖς μάχαις, δυνατώτατος τε ἦδη ἐν ταῖς προεδή-
καις γεννησώμενος, ἐπύργα καὶ αὐτῷ πόλεμον, ἐπιδυμῶν τὸν παῖδα ἀρχῆς, παρὰ φαῦλον ποιησώμενος ὅτι ἀπὸ τῆς γαμῆς συζήναιεν. καὶ δὲ γὰρ ἦν αὐτῷ Δικίσιος ἢ ἀδελφὴ Κωνσταντία. Lambec. 2 In dicto codice antiquo membranaceo Bibl. Cæs. pro Militariis gloria appetentissimus, fortuna in bellis prospera fuit (ut in vulg. Eutrop. edd. habetur) legitur, Militaris gloria appetentissimo, fortuna in bellis prosperis affuit; verum ita, ut non superaret industriam. Et pro eo quod mox sequitur, viz. affectator justis amoris, quem omnino sibi & liberalitate & docilitate quasivit, legitur, adfectatur justitiam omni, quam omni & liberalitate & docilitate quasivit; in qua lectione an præter vocem omni aliud aliquid boni latitet, aliis dijudicandum relinquo. Lambec. 3 In edit. Sylb. legitur ἀριστία. Lambec. 4 In ed. Sylb. perperam legitur: ἀλλ' ἐκείνων ἐνομιζέτο. καὶ ταύτης ἦν Σκυθὰς τε καὶ ἐπολέμησε, &c. Lambec. --- * Habuit enim Licinius in matrimonio Constantiam Imp. Constantini Magni sororem. Lambec.

νομίζεν

EUTROPIO & PÆANIO.

νομίζεν ¹ ὅτι τε ἀλλης βασιλικῆς μεγαλοπρεπείας, καὶ τῆς ἐλαδέρης παιδείας, καὶ τοῦ λογικῶν ὀπσημύβ. ² καὶ ὅτι τῶν πάντων φίλων καὶ αὐτῶν, ὅτε δωρεῶν, ὅτι ἀλλης αὐτοῦ ἡ μετὰ τῶν σεμνῶν φειδόμενος. ³ ὅτι φίλων δὲ, καὶ οἷς ὀπίσσει, καὶ οἷς μὴ, μεγάλως πάντας ἐθεράπευεν, ἐδεμίαν χαταλιμπάνων ὑπερβολῶν. ἐνταῦθα καὶ ἔτος ἀνδρεότατον τε ἐν ταῖς μάχαις εἶναι φησὶ Κωνσταντῖνον, καὶ στρατηγὸν ἀγαθόν, καὶ ἅμα δωρατότατον ἐν ταῖς τῆς ἡγεμονίας αὐξήσεσι μεγαλοδωρότατον τε καὶ σεμνὸν τὸν βίον, καὶ λόγων σοφῶν ὀπσημόνα, καὶ ἅμα τοῖς πᾶσιν ἐντελεῖν ποθεινόν καὶ ἐπέρασον, καὶ πάσις ἀρεταῖς πεφειδόμενος. ΕΛΛΗΝ Δ' ΩΝ (Ο ΕΥΤΡΟΠΙΟΣ) ΚΑΙ ΑΛΛΟΦΤΟΛΟΥ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΟΣ, παρέμυξε τοῖς λεγομένοις καὶ λέξις, αἱ τὸν μὲν νῦν ἱσιάνουσιν, τὸ δὲ φαινόμενον ἀπόξεσιν ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΙΚΡΙΑΣ· ὁ καὶ μᾶλλον ποιεῖ πιστότερας τὰς μαρτυρίας αὐτῶν· μήτε ὅτι ἐξέπληδες, μήτε ἀπὸ φίλης ὀρμᾶσθαι γνώμης καὶ γλώττης τὰ εἰρημύβ. ὅτε γὰρ τύχῃ ἐπακολουθεῖν αὐτῶν τοῖς ἔργοις φάσκει διζιάν, τὸν τοῦ πάντων αἶπον εἶναι λέγει Θεὸν καὶ τὴν τοῦ σωτῆρος σωεργὸν δύναμιν· τύχῃ γὰρ ὀνομάζουσι ΕΛ-

centiam regiam, tum quoque ob liberalium artium & rationalium scientiarum studium remunerationes ipsi se debere profiterentur; utpote qui & donis, & alia omni officiorum exhibendorum sedulitate, tanquam benevolentiae omnium conciliandae philtris, debita tamen gravitate servata, haud parce uteretur. Amicos porro, non solum probatæ, verum etiam suspectæ fidei, nulla iis bene faciendi occasione prætermisâ, omnes summopere locupletavit. Hoc igitur loco & ille testatur, Constantinum fuisse fortissimum in præliis, & militandi peritissimum, simul etiam acerrimum in augendo suo imperio; ad hæc munificentissimum æque ac gravitatis vitæ observantem, & eruditæ sapientiae consultum, atque insuper omnibus exoptatum & peramabilem, cunctisque virtutibus refertum. Cæterum GENTILIS EXISTENS (EUTROPIUS) ET ALIENÆ RELIGIONIS ALUMNUS, permiscuit narrationi suæ nonnullas loquendi formulas, quæ quidem secundum rectum sensum sanæ sunt, redolere tamen videntur AMARULENTIAM ETHNICAM; quod quidem ipsius attestaciones reddit majori fide dignas, tanquam non superficiarias, nec ab amica sententia & lingua profectas. Dum enim ait, fortunam prosperam acta Constantini comitatam esse, idem hoc est, ac si dicat, Deum, supremum omnium rerum Auctorem, per potentiam salutis crucis Christi, Constantinum in rebus gerendis ad-

¹ Verba hæc, ὅτι τε ἀλλης βασιλικῆς μεγαλοπρεπείας, in ed. Sylb. perperam omiſſa sunt. Lambec. ² In ed. Sylb. perperam legitur: καὶ τῶν παρὰ πάντων φίλων, καὶ τε δωρεῶν ὑπὲρ πάντων, καὶ ἀλλης αὐτοῦ, μετὰ τῶν σεμνῶν φειδόμενος. Lambec. ³ In ed. Sylb. legitur: τῶν φίλων δὲ τισὶ μὲν ὀπίσει· τινὲς δὲ ἀναμνηστικῶς ἐθεράπευσεν, & δεμίαν χαταλιπὼν ὑπερβολῇ. Lambec.

TESTIMONIA DE

juvisse; quoniam Gentiles etiam Deum nomine fortunæ indigitant. Dum porro autem dicit, Constantinum, respectu gloriæ affinitatem nihili facientem, Licinio bellum intulisse, ipse nos cogit duplicem de se habere opinionem. Nam aut ignoravit veram belli causam, nempe quod Licinio illud illatum sit tanquam persecutori CHRISTIANORUM, aut, si eam novit, de industria reticuit, nempe propter odium religionis Christianæ. Minime enim consentaneum fuisset, Licinio tam manifeste contra Christianos furente, Constantinum filere; quippe cum is, qui scintillam aliquam, futuræ suæ noxiæ flammæ apicem ad cælum usque portendere minantem, facile, si velit, potest extinguere, non tamen hoc facit, sed consulto fileat, æque sit in culpa, ac si ipse negligentia sua primam tantæ flammæ præbuisset materiam.

Hæc ibi de Eutropio Nicephorus Gregoras; usus, cum ea scriberet, non ipso Eutropii Historiæ Romanæ Breviario Latino, sed, ut cuilibet conferenti videre licet, interpolatitia illa metaphrasi Græca Pæanii (seu potius * Pæaniæ) Sophistæ, quam primus omnium

* Teste Suida his verbis: Πæανίας, ὄνομα κλέϊον, h. e. Pæanias, nomen proprium. Notabile porro est, ab eodem Suida metaphrasin Græcam Breviarii Historiæ Romanæ Eutropii non attribui Pæaniæ, sed Capitonî Lycio Historico. Ipsa ejus verba sunt hæc: ΚΑΠΙΤΟΝ Λύκιος ἱστορικὸς. ἔγραψε ἱστορίαν ἑκατὸ βιβλία ἡ'. Μετὰ τὴν αὐτὴν ἔγραψε: ΕΥΤΡΟΠΙΟΥ, ῥωμαίου ἐπιστομῶτος Ἀβίου τοῦ Ρωμαίου καὶ τοῦ Λυκίου καὶ Παμφυλίου. Hoc est: CAPITO Lycius Historicus. Hic scripsit *Historia* libris octo; metaphrasin Epitomes EUTROPII, qui *Livium*, scriptorem Latinum, Latine abbreviavit; item de *Lycia* & *Pamphilia*. Mihi autem verisimile videtur, quod metaphrastes hic Eutropii simul habuerit & Romanum cognomen adscriptitium CAPITO, & Græcum agnomen vernaculum PÆANIAS, at-

λως καὶ τὸν Θεόν· ὅτε δὲ καὶ δόξης ἔνεκα, παρὰ φάλλον ποινοῦμενον τὴν συγγένειαν, Λικινίῳ τῷ πόλεμον ἐπενεγκεῖν λέγοι, διπλᾶ φρονεῖν ἡμᾶς ἀναγκάζει περὶ αὐτοῦ· ἢ γὰρ ἠγνόησε τὴν ἔσαν αἰτίαν, ὅτι δαώκτην θρησκείας ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ Λικινίῳ τὸν πόλεμον ἐκείνον ἐπένεγκεν, ἢ γινώσκων, ἐκείνῳ σέσωσθε καὶ τὴν ἐχθρὰν τὴν τοῦ τῆς θρησκείας· ἢ γὰρ ὡς εἰκὸς σιωπᾶν Κωνσταντῖνον, οὕτω φεισθεὶς Λικινίῳ μαρτυροῦν κατὰ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ. ὁ γὰρ ἐνὸν κατὰ σέβεται ἐξιδίως σπονδύρα, μέχει ἢ ρανὸς ἐξιδίως βλαπείσης φλογὸς κορυφῇ παρεγγεμένον, σιωπῆσαι ἐκείν, αὐτὸς ἀν εἶν ἀπεχθὺς ὁ τὴν τῆς τοσαύτης φλογὸς μητέρα παρεγγεμένον ὄντων.

que conjunctim appellatus fuerit CAPITO PÆANIAS; ita videlicet, ut ante cognomen Capito subaudiendum sit prænomen aliquod cum nomine Gentis Romanæ, vel *Asinia*, vel *Atteja*, vel *Ofsutia*, vel *Egnatia*, vel *Fonteja*, vel *Herenia*, vel *Oppia*, vel *Sisinnia*; vel *Titinnia*, vel *Velleja*; utpote quibus omnibus cognomen Capitonum fuit familiare. Lamb. Fateor quidem hoc multis claris Scriptoribus Græcis accidisse, qui in Romanorum Procerum se insinuarunt amicitiam, & per illos civitatis Romanæ jus adepti sunt. Sic Dioscorides appellatus fuit Pedanius. Vid. Lambec. Com. Bibl. Imp. vol. II. p. 590. At Capitonem alium à Pæania fuisse satis patet ex iis quæ variis in locis habet Suidas. Pæaniæ metaphrasi longe elegantiora & accuratiora, ex aliqua tamen Eutropii versione

EUTROPIO & PEANIO.

omnium Fridericus Sylburgius in Græco-Latino scriptorum Historiæ Romanæ Syntagmate, Francofurti ad Moenum A. 1589. in folio impresso, in lucem edidit. Cæterum quandoquidem Nicephorus Gregoras expresse indicat, se ejusdem Eutropii in eadem Oratione jam antea aliquatenus meminisse, libet mihi majoris lucis & confirmationis causa eam quoque mentionem huc apponere. Illa igitur exstat folii vigesimi quarti hujus codicis manuscripti pagina prima & secunda his verbis :

Τῷ γάρ τοι γυνάϊ καὶ θαυμα-
στῷ Κωνσταντίνῳ πατέρες ἐγένοντο,
τὰς τοῦ γένους εἰζας ἐκ βασιλικῶν
καταγόντες αἱμάτων, καὶ ἀρετῆς
μεταποιέμενοι τῆς βελτίστης· καὶ ἵνα
τὰς τῆς ἀνελδύσεως τὰ ἐκείνου μ-
νησκόντων μαρτυρίας εἰς μέσον ἀ-
γάγῃμεν, φησὶν ὁ ἸΣΟΦΟΣ ΕΥ-
ΤΡΟΠΙΟΣ· ὃς Οὐάλεντι μὲν
σὺνχευεν γένους, ΕΛΛΗΝ
δ' ὦν τὴν Σπρσκειαν, ἔπειτα τὴν
ἀρχαίαν Λατνικὴν ἀγλέκλῳ Ρω-
μαϊκῷ ἰσοείαν ἀγώνισμα γλώττης
ποιέμεν, τὰς δὲ Ρωμύλας δέ-
ξεισι Βασιλέας, καὶ Σπρσληγούς, καὶ
Λυτοκράτορας, καὶ ὅσοι, μεταξὺ τὰς
Τπαπκῆς καὶ Δημαρχικῆς ἐξου-
σίας διαλαχόντες, εἰς Καίσαρας καὶ
Αἰγέστους ὀψὲ τὴν ἡγεμονίαν μετῆ-
νεγκαν τῆς ἐπωνυμίας· ἔτ' οἶνον
φησὶν, ὡς ὁ τοῦ Κωνσταντίνου πα-
τὴρ Κωνσταντῖος, πάσης μέτοχος
ὦν ἀρετῆς τε καὶ σωφροσύνης, πάν-
τας παρῆει τῷ κοινότητι οἰκεῖον γδ.

Huic enim generoso & ad-
mirando Constantino parentes
fuerunt, originem generis ex
† Imperatorio sanguine du-
centes atque optimis virtuti-
bus præditi; & ut eorum,
qui ad ipsum pertinentia accu-
ratius noverunt, testimonia in
medium producam, ait EUTROPIUS SOPHISTA, (qui,
Valenti quidem Synchronus,
GENTILIS autem religi-
one, eloquentiæ suæ Latino
sermone exercendæ materiam
sibi fumens antiquam Historiam Romanam, omnes inde à
à Romulo recenset Reges, Tribunos militares, Dictatores, &
quotquot intermediis temporibus
consulares atque plebejas
nacti potestates, tandem in Cæsares & Augustos Principatum cognominem transtulerunt;) Hic igitur ait, quod Constantini pater Constantius, omnis virtutis & prudentiæ particeps, omnes civilitate superaverit. Subditorum enim feli-

sione desumpta. Nec sane aliud collegit ex Suidæ verbis prædictis de Capitone eruditif. Hen. Valesius (ad Excerpta Peiresciana ex Jo. Antiocheno): pro Βι-
βλια ἡ, autem legit βιβλία ἡ. ex Steph. Byz. voc. Φιμαδα, qui Capitonis laudat
Mauricorum I. XV. 1 Suidæ pro Σπρσκειαν. Vide Suidam in Explicatione vo-
cum Σπρσκειαν & Σπρσ, atque R. P. Ludovici Cressollii Theatrum veterum Rhetor-
um lib. I. cap. 2. & I. II. c. 2. 2 In Sylb. ed. pro παρῆει legitur παρῆει.
Lambec. --- † Verba Eutropii circa finem libri noni, ad quæ Nicephorus
Gregoras hic respicit, sunt hæc: Constantius per filiam nepos Claudii traditur. Quæ
Peanias Sophista in ed. Sylb. sic vertit: Ἦν δὲ Κωνσταντῖος μὲν Κλαυδίου τῷ Βασιλεύ-
σαντος ὁπὲ θυγατὸς ἐγενότο. Quantum hac in re ab Eutropio & Peania Trebellius
Pollio dissentiat, vide apud ipsum in vita Imp. Claudii II. Lambec.

citatem

TESTIMONIA DE &c:

citatem pro † divitiis propriis habens, illorum quidem facultatibus applaudebat, peculiares autem & Imperatorias flocci faciebat; quippe dicens, Imperatorias opes melius apud privatos adservari, quam exiguo circumcludi loco Imperialis Æarii.

ἡγούμενος πλεον τιμῇ τῶν ὑποκρίσεων
¹ εὐδαμονίαν, τὰς μὲν ἐκείνων συν-
 εκρῆται ἡήσεις, τὰς δ' οἰκείας ἢ
 βασιλικὰς ² φάλλον ³ ἐτίθει· α-
 μείνον παρὰ τοῖς ἰδιώταις εἶναι λέγων
 τῇ βασιλείᾳ εὐπρεπὲς ἢ μικρῶν ἀεικε-
 κλείδης, χαλεπῶ ³ τῇ βασιλικῇ ταμείαν.

Hucusque de Eutropio Nicephorus Gregoras. Unde luculenter patet Eutropium hunc, Sophistam Gentilem, qui Imp. Valenti Breviarium Historiæ Romanæ dedicavit, à Joanne Trithemio in Libro de Scriptoribus Ecclesiasticis, Conrado Gesnero in Bibliotheca Universalī, R. P. Antonio Posslevino in Apparatu Sacro, & à compluribus aliis, perperam confundi cum Eutropio, Monacho & Presbytero, qui S. Augustini fuit discipulus, & Epistolas duas scripsit consolatorias ad duas sorores, ancillas Christi, quæ ob devotionem pudicitix, & amorem religionis, à parentibus exheredatae fuerant; ut testatur Gennadius Massiliensis in Libro de Scriptoribus Ecclesiasticis capite quadragesimo nono.

¹ Hæc vox εὐδαμονίαν deest in edit. Sylb. item paulo post pro τῶν ὑποκρίσεων εὐδαμονίαν, legitur τῶν ὑποκρίσεων, scilicet πλεον. Lambec. ² In ed. Sylb. legitur: παρὰ φάλλον ἰπποκράτους φασὶ γυναικὶ αὐτῆς λέγειν, ὡς ἀμείνον, &c. Lambec. ³ Hæc verba τῶν βασιλικῶν ταμείων sunt in ed. Sylb. Lambec. ----- † Ipsa Eutropii verba Latina secundum supra citatum

antiquum Codicem manuscriptum membranaceum Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ sunt hæc. Constantius, vir egregius & præstantissima civilitatis, divitiis provincialium ac privatorum student, fisci commoda non admodum adfectans, discensque melius publicas opes à privatis haberi, quam intra unum claustrum reservari. Lambec.

ERRATA in Eutrop.

Pag. 17. lin. 2. in var. lect. pro Tusco Camillo lege Fusco Camillo. P. 24. l. 9. in Text. Lat. pro Anno CCCCLXXII. lege Anno CCCCLXXVII. P. 49. l. 4. in var. lect. pro Περικαδενίρπυς lege Περικαδενίρπυς. P. 95. l. 2. in var. lect. dele comma post Ciliciam, & lege Ciliciam-Tracheam. P. 151. l. 24. pro secessita lege secessita. P. 152. l. 2. lege Παμφαλίου.

In Mess. Corvin.

P. 13. l. 7. in Annot. lege prelo.

DO-

DOMINO
VALENTI
GOTHICO
MAXIMO PERPETUO
AUGUSTO.

RES Romanas, ex voluntate man-
suetudinis tuæ, ab urbe condita
ad nostram memoriam, quæ in
negotiiis vel bellicis vel civilibus emine-
bant, per ordinem temporum brevi nar-
ratione collegi strictim, additis etiam
his, quæ in principum vita egregia ex-

¹ Deest P. V. ² Deest L. B. impressis quam manu exaratis.
LC. S. V. P. F. ³ Augusto Eu- ⁵ Vita cum F. Vi. V. Par. &
tropius B. S. LC. ⁴ Desidera- codd. nostris scripsimus. *Vitis*
tur hæc epistola, una cum epi- in aliis quibusdam Codicibus.
graphie in nonnullis libris tam

stite-

stiterunt; ut tranquillitatis tuæ possit
mens divina lætari, prius se illustrium
virorum facta in administrando imperio
secutam, quam cognosceret lectione¹.

¹ In Merulæ & Helmstadi-
ensi exemplari habemus hujus-
modi subscriptionem: *Eutropi-*
us V. C. peculiariter tuus. Sed
eam non agnoscunt accuratio-
res libri.

EUTRO

EUTROPII
BREVIARIUM
HISTORIÆ ROMANÆ.
LIBER PRIMUS.

ROMANUM imperium, quo neque ab exordio ullum fere minus, neque incrementis toto orbe amplius humana potest memoria recordari, à Romulo exordium habet; ² qui Vestalis virginis filius, & (quantum putatus est) Martis, cum Remo fratre uno partu editus est. Is, cum inter pastores latrocinaretur, octodecim annos natus, urbem exigua in Palatino monte

ΠΑΙΑΝΙΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

εἰς τὴν τῆς Εὐτροπίου Ρωμαϊκὴν ἱστορίαν.

ΤΗΣ Ρωμαϊκῆς βασιλείας μύλῳ δὲ ἐκ Ρίης Σιλλείας, ἕτω καλῶ-
ς ἐν ποσειμίοις ἐδὲν ἐλθὼν ῥῆς Εἰσακῆς παρθένῃ, τῇ Ἀρεῖ συν-
ελευσῆς, ὡς ὁ πολὺς κατέχευε λόγῳ,
ἐκ διδυμῶν γενῆς σὺν ἀδελφῷ Ρίμῳ
παραγενεῖν εἰς φῶς. Οὗτῳ ὀκτὰ καί-
δεκα μῆνας ἐτηβιοντι ἔχον τοῖς ² ποι-
μῖσι συλβουργεῖν, ἐλάττω δὲ πολυχρῖον
ἐπὶ τῷ ὄρωι τῆς Παλλωπίας κατισήσασθαι,

¹ Ita cod. Burdeg. alique; nisi quod in nonnullis sub initium hujus libri in masculina forma scribatur: incipit Breviarium Eutropii. ² Quis Rhea Sylvia Vestalis Virginis filius N. M. L. G. V. Gr. F. H. M. Quis Rhea Uia Vestalis Virginis filius E. --- ¹ Dubium an in casu recto sit Παλαιας, quod Suidas κλέειν ὄνομα νο-
τα; an Παλῆας, ut vocem efferunt Sgonius, Voilius, & Barthius. ² Ita ex
lectione marginali cod. MS. quod praterendum censet Sylburgius, quamvis
didit περιμανεῖν.

constituit, ¹ xi. Kal. Maji, ² Olympiadis sextæ anno tertio: post Trojæ excidium, ut qui plurimum minimumque tradunt, ³ trecentesimo nonagesimo quarto.

II. Condita civitate, quam ex nomine suo Romam ⁴ vocavit, hæc fere egit. ⁵ Multitudinem finitimorum in civitatem recepit: centum ex senioribus elegit; quorum consilio omnia ageret: ⁶ quos Senatores nominavit propter senectutem. [Tunc] cum uxores ipse & populus non haberent, invitavit ad spectaculum ludorum vicinas urbis Romæ nationes, atque earum virgines rapuit. ⁷ Commotis bellis propter raptarum injuriam, Cæninenses vicit, Antemnates, Crustuminos, Sabinos, Fidenates, Veientes: hæc omnia oppida urbem ⁸ cingunt. Et cum orta subito tempestate non

ἰ παρὲς τῆς Μαίης μηνός, ἐπὶ τρίτῃ τῆς ἑκτῆς Ὀλυμπιάδος. ² τῆς δὲ Ἰλίας καθ' ἑσπερίης, καὶ τὸς τὸ πλείοντι καὶ ἐλάττω παρὰ δαδωκίας, ἐπὶ τετάρτῃ & σεννηκωτῇ καὶ τετρακισσῇ.

β. Οἰκίστας δὲ τῶν πόλεων, καὶ καλίστας αὐτῶν ἐξ αὐτῶν Ρώμῳ, παρῆντο μὲν πολὺ πλῆθος ἐν τῇ πελοποννήσῳ εἰσ-
εδήξατο, ἑκάστη δὲ τὴν αὐτοῦ οἰκίαν εἰς ἡλικίαν ἐκλεξάμενη, τὰς ἐπὶ τῇ τοῖς λοιποῖς ἡμετέροις τῶν προκτιῶν, σενάτωρας αὐτῶν καλίστας καὶ τὴν ἰταλῶν φωνὴν ἰπειδὴ σῆς ἐκείνης καλῶς τὴν γέροντος συγκλήτου δὲ Ἑλλήνων ἐκλέξαντες τὸ σινιδεῖον, ἐν τῇ παρῆντο μὲν τὴν βασιλεύσαντας, καὶ δὲ ταῦτα

τὴν ἑαυτῶν, συγκαλεῖν τι αὐτῶν ἐπὶ τῶν βασιλέων, καὶ τῶν ψήφων ποιεῖσθαι κυρία. Αὐτὸν ἰπὶ δὲ τὴν πλῆθος αὐτῶν ἦν ἡδὴ συνοικαν, ἐστὶν ἡτοιμασμένων, καὶ φασὶν ἢ ἐπιπλεῖν τὴν ἀνδρῶν, τὴν δὲ δίδωκε δαδωκίῳ τὸ γενεῖ. παρὰ καλίστας γὰρ αὖ ἐπὶ τῇ γένει γενησάντα ἢ ἰδόντες, ἀρπαγῇ γένεσθαι παρὰ καλίστας ἢ παρῆντων, ὡς οἱ ἀντακλήντες ἐπὶ τὴν τέρψιν ἐπηρεάζοντο. καὶ τὴν μὲν ἑαυτοῖς, ἀρπαγῇ τῶν πόλεων δὲ τὴν ἑρῶν ἐκίχοντο, καὶ συστάντες ἡπλῶνται Καρινάσιοι & Αντιματάται, Κρυσημίνοι, Σαβίνοι, Φιδνατάται, Βεῖσιοι, συνοικίαν δὲ ἔσται αὐταί, καὶ κατ' οἰκίαν ἀρχὴν ἑκάστη & καὶ τῶν ἡπολιτισμένων καὶ

¹ X. Kal. Majas G. B. HM. S. M. LC. X. Kal. Martias V. ² Olympiadis sexta anno III. CCCCLIX. post Troja excidium B. Olymp. f. anno CCCXIX. post Tr. ex. V. Olymp. f. an. III. CCCXIX. p. T. e S. Olymp. f. an. CCCXIX p. Tr. ex. M. N. G. Olympiadis sexta an. quarto quadragesimo XIX. post Troja excidium HM. In cod. autem N. M. ut & in P. & V. defunt reliqua usque ad finem sectionis. ³ Trecentesimo quarto L. LC. ⁴ Vocavit, à qua & Romanis nomen inditum est, hac M. B. G. S. HM. ⁵ Ista multitudinem finitimorum in civitatem recepit Paulo Diacono adscribunt M. & B. ⁶ Quos senatores propter senectutem, patres ob similitudinem cura nominavit. M. B. N. S. HM. ⁷ Commotis itaque bellis, Cacinenses videlicet, Antemnates, Crustumii, Sabini, Fidenates, Bidentes, hac o V. C. b. p. &c. Cacinenses A. Crustumii, S. F. Veientes, &c. M. B. S. Galei codex hic loci nihil à nostra edit. discrepat. nisi quod Crustumios pro Crustuminos legat. ⁸ Cingunt. Romulus vero cum apud pulidem Carrea nusquam comparisset, anno regis xxxix. S. N. V. HM. Trigesimo septimo sectionem veram esse non solum ex Metaphrasie, verumetiam ex Dionysii Hal. constat, qui l. II. ἐπὶ τῇ μὲν ἑτῇ, καὶ τετάρτῃ regnasse Romulum tradit.

¹ A Latino textu discedit interpres. Mavult tamen Sylburgius cum Cicerone, Solino aliisque XI. Kal. Majas retinere, ac ex Plutarchi Romulo restituere: καὶ περὶ τῆς Καλαυδῶν Μαίας. ² In exemplaris margine (teste Sylb.) adscripta erat hæc adnotatio: ἀπὸ Τροικῆς πόλεως ἑτῇ ἑτῇ ὁ μὲν συνοικίαν Ρώμης. Hoc est, à Trojano bello usque ad urbem conditam anni propemodum CCCC.

com-

IV. Huic succcessit ⁶ Tullus Hostilius. Hic bella reparavit; Albanos vicit, qui ab urbe Roma XII. milliariorum absunt: Veientes & Fidenates, quorum alii ⁸ sexto milliariorum absunt [⁹ ab urbe Roma,] alii octavo decimo, bello superavit: urbem ampliavit, adjecto Coelio monte. Cum ¹⁰ triginta duobus annis regnasset, fulmine ictus, cum domo sua arsit.

1 *(creditus est, & Quirini nomine consecratus M. B. N. G. 8. Additamentum autem itud confect. est suspectum est Sylburgio & Cellario. 2 Continuis dies V. 3 XII. Menfes B. Sic etiam Livius & Florus. 4 Ita Vi. Sylb. &c. Et ne de Larini-
tate vocis dubites, etiam Plinius IX. 35. computationem dixit. At. F. P. V. B. S. M.
L. G. & L. C. (supputatione; Et. autem disputatione. 5 Quadragesimo primo B. V. G. 6
6 Tullius B. V. 7 Al. sunt. 8 Septimo N. M. B. G. V. 9 Forsan inclusa verbatol
tenda, quod proxime affuerant. Neque Metaphraſtes agnoſcit: 10 XXXII. L.*

V. Post hunc Ancus Marcius, Numæ ex filia nepos, suscepit imperium. Contra Latinos dimicavit: Aventinum montem civitati adjecit, & Janiculum: ¹ apud ostium civitatem supra mare sexto decimo milliario ab urbe Roma condidit. ² Vigesimo quarto anno imperii morbo periit.

VI. Deinde regnum Priscus Tarquinius accepit. Hic numerum Senatorum duplicavit; circum Romæ ædificavit; Ludos Romanos ³ instituit, qui ad nostram memoriam permanent. Vicit idem etiam Sabinos: & non parum agrorum, sublatum iisdem, urbis Romæ territorio adjunxit; primusque triumphans urbem intravit. Muros fecit, & cloacas; Capitolium inchoavit. ⁴ Trigesimo octavo imperii anno per Anci filios occisus est, regis ejus, cui ipse successerat.

VII. Post hunc Servius Tullius suscepit imperium, genitus ex nobili fœmina, captiva tamen, & ancilla. Hic quoque Sabinos subegit: montes tres, Quirinalem, Viminalem, Esquilinum, urbi adjunxit: fossas circa murum

ε'. Τίταρτος παρήλθεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν Ἀγκὸς Μάρκιος, ἐκ γένος ἀπὸ θυγατρὸς τῆς Νυμφῆς Πομπιλίης. ἔτος ἦγετο πολέμῳ πρὸς Λατίνους, καὶ τῇ πόλει συνήψατο τὸν Ἀβεντίνου λόφον, Ἰανικουλον τε· πολυχρῶν ἰδεύματα ἐπὶ θαλάσσης πρὸς ταῖς τῶν Θυμολίδος ἐκβολαῖς, αἱ δὲ Ρώμης ἐξ ἑδῆκα διεσκήσαντο σημεῖοις. πεντάτῳ τε καὶ εἰκοστῷ δὲ βασιλείας ἔτει, νόσῳ διεφθάρη.

ς'. Διδόξαντο δὲ τὴν βασιλείαν Ταρκύνιον ὁ Περίκλῳ ὀνομαζομένῳ. ἔτος τὸ μὲν δὲ συγκλήτης συνέδριον, διπλάσιον ἔποιοντο τὰ τῶν συμβατῶν ἀριθμῶν· καὶ τῇ πόλει δὲ τὸν ἱπποδρομὸν ἀνορύσσει· διατρίων τε ἐνιστάμενοι τέλει, Ρωμῶν καλίστας τὴν θίαν· ἥ τις ἐξ ἐμείων καὶ εἰς τὴνδε τελεῖται, τὴν αὐτὴν

ἔχουσα περὶ τῶνδε. ἐπὶ δὲ Σαδῶνις εἰλε μάχη, ἔκ πολλῆς αὐτὴς ἀφελόμενος γῆς, περὶ τοῦτο τῇ Ρώμῃ. πρῶτον δὲ θριαμβοῦσαν εἰς τὴν Ρώμην εἰσήλθε. τείχη τε ἰδεύματα, καὶ τοὺς ὑδροτομὰς, ἤγειν ἀμφοτέρων· καὶ τῆς τῆς Καπιτωλίου κατασκευῆς ἤρξατο. ὀκτῷ τε ἐπὶ τοῖς τελευτήσαντα βασιλεύσαντας ἐνιαντίας, ² [τῶν βίων τὴν τελευτὴν ἰδὲντο παρ' Ἀγκὸς ἡν, παρ' αὐτὴν βασιλείαν αὐτῶν] ἀνιδέοντο.

ζ'. Ἐκτος ὑποδύναται τὴν ἀρχὴν Σέρκιον Τάχτιον, ἐξ ἐπιστομῆς γένους μετρώς· ἡ δὲ ἀρχιμεγαλοσύνης καὶ δουλείας περιέπιπτε τύχη. ἔτος ὑπὸνείματο Σαδῶνις, καὶ τοῖς τοῖς ἡνέοντο πάλιν, τὴν Κυρηναίαν, καὶ τὴν Βιμινάλιον, καὶ τὴν Εσquilινῶν· πάρεστι τε ἄρρες πρὸς τοὺς τείχεσιν κύκλῳ· ἔκ ταῖς ἀσπερσοφαῖς δὲ

¹ Ita in notis Vinetus correxit, fundente apud particula. Apud Hostiam N. L. Vi. Sch. G. LC. B. S. minus recte. Hoc enim coloniae nomen fuit. quod cum apud non coheret. ² XXIII. S. N. M. B. XXXIII. V. ³ Constituit V. ⁴ XXVII. N. XXXVII. M. B. G. H. M. ⁵ Ancilla, regnavitque annis XXXIV. Hic M. N. H. M. A. r. n. XXXIII. Hic E. ---- ¹ Possis etiam legere (ut monuit Sylb.) καὶ τὴν πόλιν, ὅτι in urbe. ² Inclusi, quod aberant à MSco. de suo in notis ex Latino addidit Sylb.

duxit.

duxit. Primus omnium ¹ censum ordinavit, qui adhuc per orbem terrarum incognitus erat. Sub eo Roma, omnibus in censum delatis, habuit ² capitum LXXXIII. millia civium Romanorum, cum his, qui in agris erant. Occisus est ³ XLV. imperii anno, scelere generi sui Tarquinii, filii ejus regis, cui ipse successerat; & filia ⁴ suæ, quam Tarquinius habebat uxorem.

VIII. Lucius Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, Volscos (quæ gens ad Campaniam euntibus non longe ab urbe est) vicit; Gabios civitatem, & Sueffam Pometiam subegit; cum Tuscis pacem fecit; & templum Jovi in Capitolio ⁵ ædificavit. Postea Ardeam oppugnans, in octavo decimo milliario ab urbe positam civitatem, imperium perdidit. Nam cum filius ejus, & ipse Tarquinius junior, ⁶ nobilissimam sceminam Lucretiam, eandemque pudicissimam, Collatini uxorem, stuprasset, ea-que de injuria marito, & patri, & amicis quæsta fuisset, in

συμμάτων ἔδωκεν ἀρχήν, ἔπειτα παρ' ἑδνὶ τῶν ἰδίων ἐγνωσμένους. ἀπερραφέντες οὖν οἱ τῶν Ῥωμαίων οἰκόντες ὑπὸ αὐτῷ, συνήχθησαν εἰς ἀεθμὸν οὐδὲν ὄντα τελευτῶν χιλιάδων, μὲν τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς οἰκόντων. τελευτῶν μὲν τοῖς τῷ βίῳ ἐ-
 ἤσαντο παρὰ τῷ γαμβρῷ Ταρκυνίῳ Συ-
 πύρῳ· δηλοῖ δὲ τὸ τοῦ ἱπποκράτους, ὑπερ-
 φανον. πῶς δὲ ἦν ἔτος Ταρκυνίῳ τῷ Πρί-
 σκῳ, παρ' ἑ τῶν βασιλείων ὁ ¹ σφαγῆς
 ἔτος ἰδέσθαι.

ἡ. Επιλαμῶνται δὲ τῆς βασιλείας
 ἔτος ὁ Σπύρῳ Ταρκυνίῳ, ἰσοδύναμος
 πῶν τῶν βασιλείων, καὶ ὑστέρως καὶ μικρῶ

μὲν Βολύσκους, ἔστι δὲ ἐν τῇ Καμπα-
 νίῳ, ἡ πόλις τῆς Ῥώμης. ἀρεῖ δὲ ἐπὶ τῷ
 τοῖς Γαβίοις καὶ ² Σούστον τῇ Πομπηίῳ
 πόλει· ἔστι τε μὲν Τύσκων ἀποδιδόν-
 τος τῇ ἀκρόπολει [³ ἐν] τῷ καλαμῶν
 Καπιτωλίῳ. Μετὰ ταῦτα, πολιορκῶν
 τῇ Ἀρδεῳ, πολέχων δὲ καὶ ἐν τῷ ἀγ-
 ροῖς πόλιν τῆς Ῥώμης, [⁴ τῷ ἀγ-
 ρῷ] ἀπώσαν. ὁ γὰρ ὁμῶνυμος αὐτῷ
 πῶς, ἰπποκράτης γυναικῶν Λακρητίαν, ἡς πο-
 λὺς ἦν ἐπὶ σωφροσύνη λόγος, Ταρκυνίῳ
 Κολλατίνῳ συνοικῶσιν, ἰσοδύναμος. τὸ
 ἐξήρσειεν ἡ Λακρητία τῷ τε ἀνδρὶ, καὶ
 τῷ πατρὶ· καὶ μηνύσασα τὸ πάθος, ἐν

¹ Censui G. & mox incogniti erant. ² Capita LXXX. G. Et sic Livius I. 44. Capita LXXXVIII. F. V. S. C. LXXXIII. L. ³ Defunt N M. LC. S. L. G. V. HM. ⁴ Pronomen quod à nostris MSS. abest, additum est ex ed. Vi. ⁵ Supra cap. 6. ait Priscum Tarquinium capitolium inchoasse. Hic igitur legendum est exadificavit, nisi hoc adificavit interpreteris, absolvit, perfecit: prout Livius L. I. c. 53. exadificationem pro adificatione posuit. ⁶ Ita interpretes & plerique codd. nostri, edd. vulgg. autem, nobilissimi Collatini uxorem supr. ----- ¹ Σπύρῳ Cellarius substituit in locum σφαγῆς, quod Sylb. habet. Mavult etiam ἔτος, quod subsequitur, abjici. ² MS. exemplar dividit inserto καὶ, sicut Venetum & Parisiense & interponunt. Sed perperam, quod una urbs est Sueffa, differentie causa Pometia dicta. Auctoritate ergo Sylburgii & Cellarii pro conjungente particula definitivam vocem τῇ substituiimus. ³ Voculam ἡ omissam in libris addidit Sylb. ⁴ Addidit hæc Sylb. Si βασιλείαν mavis pro ἀρχῇ non repugnantem habebis eundem Sylb. Sed & ante hæc ipsa desiderari videtur ἀφιστάσθαι, ἀφίστασθαι, aut simile quoddam participium, cum præcedente substantivo παραχρῆναι jungendum.

omnium conspectu se occidit. Propter quam causam ¹ Brutus, parens & ipse Tarquinii, populum concitavit, & Tarquinio ademitt imperium. Mox exercitus quoque cum, qui civitatem Ardeam cum ipso rege oppugnabat, reliquit: veniensque ad urbem rex portis clausis exclusus est. Cumque imperasset annos ² viginti quinque, cum uxore & liberis suis fugit. Ita Romæ regnatum est per septem reges annis ducentis quadraginta tribus, cum adhuc Roma, ubi plurimum, vix usque ad quintum decimum milliarium possideret.

IX. Hinc Consules cœpere pro uno rege duo hac causa creari; ut, si unus malus esse voluisset, alter eum, habens potestatem similem, coërceret. Et placuit, ne imperium longius, quam ³ annum unum haberent, ne per diuturnitatem potestatis insolentiores redderentur, sed civiles semper essent, qui se post annum scirent futuros esse privatos. Fuerunt igitur anno primo, expulsis regibus, Coss. L. Junius Brutus, (qui maxime ⁴ egerat, ut Tarquinius pelleretur) & Tarquinius Collatinus, maritus Lucretiæ. Sed Tarquinio

ὀφθαλμοῖς αὐτῶν ἑαυτῷ διακρήσασθαι. ἐνταῦθα δὲ Βρῦτος, ὅστις ἀποστήκων τῷ Ταρκυνίῳ, τὸν δῆμον ἀγροίσας, ἀφαιρείται τῆς βασιλείας τὸν Ταρκύνιον, πλείων ποιησάμενος τῷ κρινῶ λόγον ἢ τῷ ἡλίῳ. τὰτα δὲ, καὶ τὴν δῆμον τῷ δούλῳ, ἢ στρατῷ συνηκολούθησε, μετ' ἧς ἐπολιόρκει τὴν Ἀρδίαν πεπύρτω τι εἰρησὶν αὐτῆς τῆς βασιλείας, καὶ τῆς γαμῆς καὶ τῶν παιδῶν, φυγὴν ἑαυτῷ καταψηφισάσθαι. Οὕτως ¹ ὑπὸ βασιλευσιν ἐπὶ τοῖς ὅλοις ἐπεὶ Λακροῖσις πεσόντων καὶ τῶν τῆς Ρώμης διακρήσας μικρὰ δὲ ἦν ἐπὶ τῇ τῆς διωκτικῆς ² ὄντα, τῶν ὁρῶν αὐτῆς

ἐδωκόθεν ὑπὲρ πεντεκαίδεκα σημείων ἐκτετακμένων.

Ἡ. Ἐπεὶ οὖν ἦν τῶν βασιλείων ἐπαύσας, μετῴκησεν δὲ εἰς τὴν τῶν ὑπατῶν ἀρχὴν. δύο δὲ ἦσαν αὐτοὶ, καὶ ἐτήσιοι ὥστε καὶ ἑπὶ τὸν φαῦλον ³ εἶναι, κατὰ φύσιν ἐπὶ τὸν ἐπὶ τὸν χρόνον παραμυθὴν μετῴκησεν εἶναι τὴν διωκτικῆν. ἀνάγκη γὰρ ἦν, ἀρῶντας εἶναι διακρήσας, εἰδέναι ὡς καὶ τὸν χρόνον ἐστὶν αὐτῶν ἀρχομένων. Γίνονται τοῖσι τῶν ὑπατῶν τῶν πρώτων ἐπὶ τῆς βασιλείας Λακροῖσις ἑπὶ τῆς Βρῦτος, ὁ δὲ Ταρκύνιος μέγιστα καθαρῶς αὐτῶν αὐτῶν καὶ Ταρκύνιος Κολλάτιος, ὁ δὲ Λακροῖσις ἀντὶ τῆς

¹ Ita G. B. S. L. F. & Gr. Sed vulg Brutus, parens & ipse Tarquinius, quibus tres concitatores fuerint, cum verbum concitavit non nisi unum admittat.

² XXXV. P. V. B. N. G. XXIV. LC. L. F. Gr. Dionysius Hal. à vulg. non aberrat.

³ Sic habet Burd. Impressi alii annum, alii annuum. ⁴ Egerat ut Tarquinius Collatinus maritus Lucretia crearetur. N. G. M. L. V. Gr. -----

¹ Margini exemplaris Ms hæc adscripta est adnotatio; ἀπὸ κλίσεως Ρώμης, ὥς τίνας τὰ ἐξ ὅμων τῶν βασιλείων, καὶ ἀρχῆς τῶν ὑπατῶν, ἐτησμός. id est, ab ule condita, usque ad finem septimi regis, & institutum consulum, anni 243. ² Cod. MS & ed. sylb. habent ἐν τῇ, prave.

³ Subaudi συμβαίνει, aut simile.

Collatino statim sublata dignitas est. placuerat enim, ne quisquam in urbe maneret, qui Tarquinius vocaretur. Ergo, accepto omni patrimonio suo, ex urbe migravit: & loco ipsius factus est Valerius Publicola consul.

X. Commovit tamen bellum urbi Romæ rex Tarquinius, qui fuerat expulsus: & collectis multis gentibus, ut in regnum posset restitui, dimicavit. In prima pugna Brutus consul, & 2 Aruns Tarquinii filius, invicem se occiderunt: Romani tamen ex ea pugna victores recefferunt. Brutum Romanæ matronæ, defensorem pudicitiae suæ, quasi communem patrem, per annum luxerunt. Valerius Publicola Sp. Lucretium Tricipitinum collegam sibi fecit, Lucretiæ patrem: quo morbo mortuo, iterum Horatium Pulvillum collegam sibi sumpsit. Ita primus annus quinque consules habuit: cum Tarquinius Collatinus urbe cessisset propter nomen, Brutus prælio perisset, Sp. Lucretius morbo mortuus esset.

XI. Secundo quoque anno iterum Tarquinius, ut reciperetur in regnum, bellum Romanis intulit, auxilium ei fe-

ἡρωδείσης ἐπὶ τῇ πατρὶ Ταρκύνιον
καὶ ὁ Κοκκῆτιος εὐθὺς τῆς ἐξουσίας ἀ-
φαιρήσῃ (ἰδεῖτε γὰρ μηδὲν ἐπὶ τῆς Ρώ-
μης εἶναι Ταρκύνιον ὀνομαζόμενον) καὶ
τῆς ἐξουσίας ἀφαιρούμεναι ἀπὸ τῆς
πόλεως. ἀντικατέστη δὲ αὐτῷ Λεκι-
τιος Πυλίου.

1. Τῶν δὲ τὴν ὑπὸ τὸν ἀρχὸν ἀρ-
χὸν, ὁ τῆς βασιλείας ἀφαιρούμενος Ταρ-
κύνιος, ἐπηγάγετο τῇ Ρώμῃ πόλεμον
καὶ συναγείρας ἔδωκε πολεῖν, δι' ὅπλων
ποσὸν ἐπαυλίσθαι εἰς τὴν βασιλείαν.
2. διὰ τὸ πρῶτον συνίμενον, ὁ μὲν Βρού-
τος καὶ ὁ Ταρκύνιος πᾶσι, ἀλλήλους ἀνέκλινον
καὶ οἱ λοιποὶ Ρωμαῖοι τῇ μάχῃ νικήσαν-
τες ἀνιχώρησαν ἐπ' οἴκῳ. αἱ τοίνυν γυ-
ναῖκες, ὡς τῆς σιμωσύνης ἐ σωφροσύνης
ἐπὶ μαχόμενοι καὶ σωστάτω, ἐκινούσιν

πίνδει, καθάπερ πατέρες κρινόν, ἐπιμη-
σαν. 2. Πυλίου δὲ καὶ Σπύριον Λεκι-
τιον Τριπικίτιον κρινόντων ἑαυτῶν ἐ συν-
πῶν ἡγεμονίᾳ, τὸν πατέρα τὸν Λε-
κιτίου. τῶν δὲ ὑπερβλήσας νόσον τὸν
βίον, αὐτὸς Ορεπίον Πυλίου σιωπῇ
ἑαυτῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τὸν ἀρχὸν. ὁ γὰρ
δὲ Λεκιτίου, αἰεὶ κύριος ἦν τῆς τῆς
κρινόντων χειροτοσίας. ἔτι δὲ σιωπῇ τὸν
πρὸς τὸν ὑπὸ τὸν ἀρχὸν ἐκινούτων, πίν-
τει ὑπὸ τὸν Ταρκύνιον μὲν Κοκκῆτιον
ἀπὸ τῆς ἐξουσίας 3 ἀπώδεντο, Βρού-
τος δὲ πρὸς τὸν ἐν τῇ μάχῃ, Λεκι-
τίου δὲ τὴν ἐκ τῆς ἀρχῆς τελευτῇ ὑπο-
μείναντο.

1. Τῶ δὲ δεύτερῳ δὲ μὲν τῆς βασιλείας
ἔτι, Ταρκύνιος αὐτὸς ἐκίνησεν ὅπλα καὶ
τὸν Ρώμης ὑπὲρ τῆς βασιλείας, πρὸς συμ-

1 Lucius Valerius N. G. M. L. V. 2 Aruns N. M. S. LC. ----- 1 Latina
verba accepto & migravit minus recte intellexit metaphrasas. Eutropii mens
hæc est: τὴν ἐξουσίαν λαβὼν ἀπασαν, ἀπώκεν ἐκ τῆς πόλεως. Vide Dionys. Hal. 286.
2 In exemplaris margine addita est hæc adnotatio: ὅτις ἐστὶν ὁ Πυλίου καὶ
ὁ Πυλίου. Σιωπῇ παρὰ τὸν πόντον. Hic est Porphyrius, quem Plutarchus in paral-
lelo cum Solone componit. 3 Rectius metaphrasas dixisset ἀπώδεναν, ut opi-
natur Sylb.

rente Porſena Tufciæ rege : & Romam pene cepit. Verum tum quoque victus eſt. Tertio anno poſt reges exactos, Tarquinius, cum ſuſcipi non poſſet in regnum, neque ei Porſena, qui pacem cum Romanis fecerat, auxilium præſtaret, Tuſculum ſe contulit, quæ civitas non longe ab urbe eſt : atque ibi per quatuordecim annos privatus cum uxore ¹ conſenuit. Quarto anno poſt reges exactos, cum Sabini Romanis bellum intuliſſent, victi ſunt, & de his eſt triumphatum. Quinto anno, Valerius ille Bruti collega, & IV. COS. fataliter mortuus eſt ; adeo pauper, ut, collatis à populo nummis, ſumptum habuerit ſepultura : quem matronæ, ſicut Brutum, annum luxerunt.

XII. Nono anno poſt reges exactos, cum gener Tarquinii, ad injuriam ſoceri vindicandam, ingentem collegiſſet exercitum, nova Romæ dignitas eſt creata, quæ Dictatura appellatur, major quam ² conſularis. Eodem anno etiam Magiſter Equitum factus eſt, qui dictatori obſequeretur. Neque quidquam ſimilius poteſt dici, quam dicta

μοχλίου επικαλιστέρου τον Πορσηνα
 ετ' δ' ην Τεσκιων βασιλεύς· η μί-
 κρὸς μὲν τῆς Ρώμης κατεκράτησεν· ἡττή-
 θεις δὲ ὅμως ἀπῆλθε. Καὶ τρίτῳ μὲν
 τὴν βασιλείαν ἐναιετο, ὡς εἶδεν αὐτὸν
 τὸν αὐτὸν τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ κτ' ἔχον,
 (ἡδὴ γὰρ ἡ Πορσηνας αὐτοδὺς ἐπιπονήσας
 πρὸς Ρωμαίους) ἐν Τεσκιῳ πολυχρία,
 τὴν Ρώμης ἐκ πόρρου, ¹ καὶ ἀπὸ λαγύρας τὸν
 Μάκιον ἐπιτάλονται τῇ φλογὶ τῶν δέξ-
 ῶν, εἰκόνα τι γυμνασίου ἀνδρείας τι καὶ
 καρτερίας τὴν Ρωμαίων, μεταστὰς οὖν τῇ
 γαμῆτι ἔπειτα τοῖς φιλοτάτοις, ποσειδωνικά-
 διον διπέλειον ἐναιετο, ἐκεῖ τι κατε-
 γχετο. Τετάρτῳ δὲ μὲν τὴν βασιλείαν
 εἶπε, Σακίνοι Ρωμαίοις ἐπὶ γαζον πόλε-
 μων· ἡττήσαντων δὲ αὐτῶν παύσαντι, οἱ
 Ρωμαῖοι ² τὴν νίκην ἐθριάμβουσαν. Ἐπὶ
 πέμπτῳ Οὐαλέριον, ὃν Βρυτὸν συνύπα-
 τος, πέμπτην ἡδὴ πληρωκὸς ἔπα-
 τείαν, τὸ κρινὸν ὑπὸ μὲν πύλῳ, ἐν τε-

σαύτῃ πύλῳ καὶ ἀπὸ τῶν ἀνακαίων,
 ὡς εἰ συνεισφορὸς τῇ δήμῳ, τὴν πε-
 φῶν αὐτὸν γυναικός. Ἐπειτα δὲ αἱ γυναῖ-
 κες, ὡς αὐτὸν Βρυτὸν, καὶ τὸν ἴσον χρι-
 νον ἐπέστησαν.

ιβ'. Ἐνάρκῳ μὲν τὴν βασιλείαν εἶπε
 τὴν βασιλεύσαντος Ταρκυνίου Συπέρου
 γαμῶρος, πεμνηστικῶν τῶν κηδεστῶν βασι-
 θεις, παμμεγέθη στρατὸν συνέλαβας. Τρι-
 τῶν περὶ σπουδῆς τι καὶ ἡρέθη καὶ τὴν
 Ρώμην ἀρχή. ³ Διὰ τὴν αὐτὴν ἐκ-
 λην ἐπιχωρίως σημαίνει δὲ ἀναγνώσκει
 ἡ φωνή· ἡ δὲ τὸ λέγειν μὲν τὸν δήμον
 ἐκ ψηφοφορίᾳ ὡς ἐπὶ τῶν ὑπᾶτων τὴν
 ῥήμῳ δὲ ἀναγνώσκειν τὴν ἐξουσίαν. αὐτὴ
 δὲ δυνατωτέρω μὲν τὴν μεγίστης ὑπα-
 τείας ἦν, ἐξ ἧς μὲν δὲ παρτείνετο μόνῃ.
 Τούτῳ γὰρ ἰδὼς αὐτὴν συστῆλαι καὶ
 τὸν χρόνον, ὅσον ὑπερέκειναι τὴν μεγίστην
 Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρίτον χρόνον, καὶ ἀρ-
 χὴν ὑπὸ τῇ ἀνδρείᾳ ἀναγνώσκει δὲ ἡ

¹ Sic N. M. L. C. B. L. G. V. F. P. pro Vineti perſenuit. ² Sic P. & V. ut ad dignitatem referatur : alii Conſulatus. ----- ³ Perperam, quæ ad Porſenam referenda, Tarquinio tribuuntur : incertum, interpretis, an librarii, culpa. Vide Annot. ² Id eſt μετὰ, vel διὰ τὴν νίκην. Ead. ellipſi utitur noſter infra. ³ Etymologia Diſſoluta mutila eſt, quod diſjunctiva ꝑ̄ oſtendit.

tura antiqua huic imperii potestati, quam nunc Tranquillitas vestra habet: maxime cum Augustus quoque Octavianus, de quo postea dicemus, & ante eum Cajus Cæsar, sub dictaturæ nomine atque honore regnaverint. Dictator autem Romæ primus fuit ¹ Largius: Magister equitum primus Sp. Cassius.

XIII. Sexto decimo anno post reges exactos, seditionem populus Romæ fecit, tanquam à senatu atque consulibus premeretur. Tum & ipse sibi Tribunos plebis, quasi proprios iudices & defensores, creavit; per quos contra senatum & consules tutus esse posset. Sequenti anno Volsci bellum ² reparaverunt; & victi acie, etiam Coriolos civitatem, quam habebant optimam, perdidērunt.

XIV. Octavo decimo anno post ejectos reges expulsus ex urbe ³ Quintus Marcius, dux Romanorum, qui Coriolos ceperat, Volscorum civitatem, ad ipsos Volscos contendit

αὐτὸς τῶν δικτατόρων, καθ' ἑκάστην τὴν ἀξιό-
χρηστος ὑπερβόης συνελόντι ὃ εἰπὲν, ἐδε-
μία τῶν ἐπὶ τῇ Ρώμῃ ἀρχῶν, ὡς ἡ δι-
κτατορία, τῇ νῦν βασιλείᾳ ἀντιστάσει.
καὶ ταύτης γὰρ, μὲλλον ὃ ὑπὸ αὐτῇ
τῇ ἀποστοχασίᾳ καὶ Αὐγύστῳ Οκταβιανῷ,
(αὐτὸς ἔστι μικρὸν ὑπερὶν ἐξῆμῶν) καὶ ἀπὸ
καὶν Γαίῳ Καίσαρ, καὶ μικρὸν πλεονέκτημα
ἐκ πολιτείας καὶ ἐκλύοντος, ἀρπάζοντες ὃ
πλεονέκτημα βασιλείαν διέλαθον. Πρώτῳ ἐν
ῥώμῃ δικτατὸρ Λάρκιος Μάρκιος ὃ
τῶν ἐκπαινωμένων Σπέρτος Κάσιος.
αὐτὸς. 2. Ἐκτὸς δὲ καὶ δεκάτῳ καὶ τῷ
βασιλείᾳ οὐκ αὐτῷ γαίῳ ἐπὶ πλεονέκτημα
τῶν Ρωμαίων ἀρπάζοντες, καὶ δεκάτῳ
παύειν ὑπὸ τῆς συκλήτης καὶ τῶν
ἐκπαινωμένων [3 αἰτωμένων]. καὶ ἔπειτα

ἐπὶ αὐτὸν ἔτῳ ὁ γέννησθαι, πρὶν ἢ αὐτὸς
αὐτῷ κατέστησιν ἀρχὴν οἰκείας, καὶ οἰο-
νέει πιναι ἐκδοίκεν τὰ πλήθη, ὡς Δι-
μάρκῳ ἐκλήσει, Τελώνῳ πλεονέκτημα καὶ
πλεονέκτημα αὐτῶν φωνῇ ἐπίστευσε δὲ ὁ δήμος,
ἀλλὰ τῶν ἀσφαλείᾳ αὐτῷ ἀπὸ τῆς
τῆς συκλήτης καὶ τῶν ἀρχόντων ἐκδοίκεν
ὑπάρχειν. Τῷ δὲ ἐξῆς οὐκ αὐτῷ Βολύσκῳ
τὸν πολέμῳ ἀνενέωσαντο, καὶ συμμιξαν-
τες ἠτήθησαν, καὶ τὴν μεγίστην αὐτῶν πό-
λιν Κερράλῳ ἀπώλεσαν, τῶν νικησάν-
των ἡγεμόνων.

ιδ'. Οκτωκαιδέκατῳ ὃ καὶ τῶν βασι-
λείᾳ ἔτῳ 4 Κύνῳ Μάρκιος, ὁ τῶν πό-
λεων τῶν καὶ Βολύσκων στρατηγός, ὁ καὶ τὴν
πόλιν αὐτῶν ἐλὼν τῶν Κερράλῳ, δαπ-
νῶν τὴν Ρώμην ἀποστράφηκε τοῖς Βο-

1 Ita Codd. MSS. & pleræque edd. Alii Lartius. 2 Addunt vulgo: contra
Romæ, quæ verba omisimus cum Merula, qui Schonovium secutus est. 3 A-
lii Quintius, refragantibus Codd. MSS. ----- Male scriptum αὐτῇ, nisi forsan
legendum: αὐτῇ ἡ ἀρχή. 4 Exemplaris margini hæc adscripta est adnotatio:
ἐπὶ κλίμας Ρώμης ἕως τῆς τῶν δημάρχων κατὰστάσεως, ἔτη σξ'. ἰγς. Id est, ab urbe
condita usque ad constitutos Tribunos plebis, anni circiter 260. 5 Ex sententia Syl-
burgii additum hoc participium, sine quo mutila est metaphrasis. 6 Exem-
plaris margini hæc adscripta adnotatio: οἱ δημαρχοί, τῷ β'. ἔτῳ ἡ αὐτῶν ἐξουσία
παύειν κατὰ τῶν ὑπάρχοντων. ἐξῆς οὖν τῇ Ρώμῃ ἐπολέησαν Γαίῳ Μάρκιον δὲ Πάστρῳ πα-
ρὰ τὴν τῆς Αλκιβιάδῃ τῷ Ἀθηναίῳ. Id est, Tribuni plebis, secundo potestatis sua
anno adversus consules elati, Roma in exilium exterminarunt Gaium Marcium, quem
Pintareus in parallelis componit cum Alcibiade Atheniensi.

B

iratus;

iratus; & auxilia contra Romanos accepit, Romanos [que] sæpe vicit. usque ad quintum milliarium urbis accessit, oppugnaturus etiam patriam, legatis, qui pacem petebant, repudiatis; nisi ad eum mater Veturia & uxor ² Volumnia ex urbe venissent: quarum fletu & deprecatione superatus, removit exercitum. Atque hic secundus post Tarquinium fuit, qui dux contra patriam suam esset.

XV. ³ Cæsone Fabio & Tito Virginio COSS. ⁴ trecenti nobiles homines, qui ex Fabia familia erant, contra Veientes bellum ⁵ soli suscepunt, promittentes senatui & populo per se omne certamen implendum. Itaque profecti omnes nobiles, & qui singuli magnorum exercituum duces esse deberent, in proelio conciderunt. Unus omnino superavit ex tanta familia, qui propter ætatem puerilem duci non potuerat ad pugnam. Post hæc census in urbe habitus est, & inventa sunt ⁶ civium capitum CXIX. millia.

XVI. Sequenti anno, cum in Algido monte, ab urbe duodecimo ferme milliaro, Romanus obsideretur exercitus, L. Quintius Cincinnatus dictator est factus: qui

λίθοις, ὑπὸ πνέοντι ὄργῃς τὸ τοιαύτων
καὶ πολὺ συνήγαγε συμφορητῶν, καὶ πολ-
λάκις ἐνίκησε πολέμῳ τὰς οἰκείας. Ἐ-
πλησίον αὐτῆς ἐβλήτο τῆς πόλεως διὰ
πάντε σημάτων, ὡς αὐτίκα πολιορκήσων
περισσότερων δὲ τῶν Ῥωμαίων, ἐ-
πεὶ τὸν ἑμὲν τῆς ὄργῃς λήξουν, ἢ
τὴν αὐτὴν μητέρα Βεργίαν καὶ τὴν γα-
μητὴν Βυλκινίαν ὥς αὐτὸν ἐλθεῖν.
ζήνεται δὲ τῶν ἐπὶ οὐδυνεῖς τῶν
ζωνεμένων ἐπικλαδεῖς, ἀπεκίνησε τὸν στρα-
τὴν. καὶ δεύτερος ἔπειτα τὸν βασιλεῖα
Ταρκύνιον ὅπλα καὶ τῆς πατρὸς ἐ-
κίνησεν.

16. Φαίσι δὲ ἐ Βεργίᾳ τὴν ὑπα-
τείαν ἔχοντων, τελευτήσαντες τῆς Ῥώμης
κίοντες ἐπιφανείς, ἐκ τῆς Φαίσις καὶ ἀγα-
ρῶν συγγενείας, αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς καὶ

τῶν Βεργίτων ἐξεπράττεσαν, ὑποσχε-
σάμενοι ἑκάστῳ τῷ δήμῳ ἐπὶ τῇ συγκλήτῳ, τοῖς
πάντε καὶ ὁρῶσιν πόλεμον. ἔπειτα δὲ
πάντες, ἀξιοχρεῶς ἑκάστῳ μεγάλῃς ἡγε-
μῶν εἰσέειν στρατῶν, πανωλερίαν διέφρα-
ρσαν. ἐκ τούτων δὲ τῆς Φαίσις ἦλθεν
εἰς ὑπελείφθη μόνον, ὅς ἐκ οἷος τὴν
ἦλθεν ἀπὸ τὴν κοίτης πατρὸς καὶ τῆς
μητρός. Μετὰ ταῦτα γίνεσθαι τῶν συ-
μφορῶν πάλιν ἀπογραφὴν τὴν πόλιν, καὶ
συνελθόντων πλεονάζοντων ἀνδρῶν ἑκατὸν δι-
κα καὶ ἐπὶ χιλιάδες, καὶ τριακονταί, καὶ
δύο, καὶ ὅμοια.

17. Τῶ δὲ ἑξῆς ἐν αὐτῇ καὶ τὸ Ἀλ-
γίδον ὄρεον, διεδέχθη τῆς πόλεως σπ-
μαίον, ἐνδεσθῆναι δὲ Ῥωμαίων στρατὸς συ-
κλείσθη. χωροῦντι τῷ τοῖνυ δικτάτορι
Λακίῳ ² Κωπῶς Κικινάτος. ἐν γὰρ ταῖς

¹ Alii patriam suam. ² Volumnia M. LC. G. L. ³ Gaio Flavio & Lucio Vir-
ginio G. M. S. B. N. V. Gaio Fabio & L. V. F. Gaio Fabio, Lucio Vergilio L. LC.
⁴ CCCC. S. N. B. Livius ponit CCCVI. ⁵ Deest L. ⁶ Capita civium CXVII.
millia, CCCXIX. N. B. Gr. Civium capita centum millia, trecenti, decemnovem F. civium
centum decem & octo millia, trecenti decem & novem G. Civium Capita CCCXCIX. L.
LC. Centum decem & septem millia, trecenti decem & octo. HM. ----- 1 Epy erat in
MS. pro quo ἑμὲν reponendum censet Sylb. 2 Mox p. 14. Κικινίος.

agrum quatuor jugerum possidens, manibus suis colebat. Is cum in opere & arans esset inventus, sudore deterio, togam ¹ prætextam accepit, & cæsis hostibus liberavit exercitum.

XVII. Anno CCC. & altero ab urbe condita, imperium consulare cessavit, & pro duobus COSS. decem facti sunt, qui summam potestatem haberent, Decemviri nominati. Sed cum primo anno bene egissent, secundo unus ex iis Appius Claudius Virginii cujusdam, qui honestis jam stipendiis contra Latinos in monte Algido militabat, filiam virginem corrumpere voluit: quam pater occidit, ne stuprum à decemviro sustineret; & regressus ad milites, movit tumultum. Sublata est decemviris potestas, ipsique damnati sunt.

XVIII. Anno ² trecentesimo decimo quinto ab urbe condita, Fidenates contra Romanos rebellaverunt. Auxilium præstabant his Vejentes, & rex Vejentium Tolumnius: quæ ambæ civitates tam vicinæ urbi sunt, ut ³ Fidenæ

μεγίστης ἀνάγκης ἐπὶ αὐτῷ ἐφέροντο τῷ ἀρχίν. ἀρχὸν δὲ ἔχον ὁ Κικιννάτος ἔ τῶτον αὐτῷ σώματι γαργῶν, ἐφιστάσας πὶ ἀρότρῳ, παρέλασεν τὴν ἐξουσίαν καὶ τὸν ἰδρωτὶ τὸν δὲ τὴν γηποιίας ¹ μεταβολῶν ἐνέδωκε τὸ ἄλμα, πρῶτον τὸν αὐτὸν ὀνομαζέσκειν, ἐκ τῆς ἐπλίσσεως τὴν Ρωμύλῃ μετανεχθῆσαν εἰς φάρον. ἔ τὴς πολέμους δόσιοντες ἡλόθῃρωσε τῷ φατῶν.

ἔ. ² Τελικιστοῦ δὲ καὶ ἐνὶ μὲν τὸν τὴν Ρώμης συνοικισμὸν ἐναυτῶ τὸ τῶν ὑπᾶτων μετοικεῖν εἰς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῇ γὰ τῶν ὑπᾶτων δέκα κατέστησαν, εἰς πῦσαι τὴ πόλιν ἐπιτοκῆ διαικίσεις. ἐκαλῶν ὃ ἔτοι Δικαιοδίκη. ὁρῶς ὃ

Δικαιοδίκη καὶ τὸ πρῶτον ἔτ. εἶπε μετεβλήθησαν. Αππῖος γὰ Κλαυδῖος, εἰς ἐκ τῶν δέκα, Βερρινίος πρὸς θυγατέρα παρῆεν, ὃς ἐν τῷ πολέμῳ καὶ τὸ Ἀλγίδον ὄρ. πρὸς Λατίνους ἐτύχαιεν ἀνδρείοντα μιμακῆναι, ἠδὲ καὶ Δικαιοδίκη πρὸς βίαν. ἀλλ' ὁ πατὴρ αὐτὴν πρὸ τὴν ὄρεως ἀνέειλε. τῶτον συνεκίνησε τὴν στρατὸν. ἔ τὴς δέκα πμωρία παρῆντες, ἔ αὐτὴν αὐτοῖς συνανέλκον τὴν ἀρχὴν.

ἢ. Τῷ ὃ ἔξῃς ἐναυτῶ Φιδηνάται πρὸς τὴν Ρώμην ἤσαν πόλεμον, συμμεχθεῖς καὶ τῶν βασιλέων Τολκμῶν. Βίτοι ὃ Φιδηνάται, κατὰ πρὸ ἐν τοῖς πρῶτοις εἰρηται, τὴ Ρώμης ἐκ γὰ τῶν οἰκῶν Φιδηνάται μὲν ἔξ κα-

¹ Trætextam G. L.B. V. M. P. N. L.C. Sed etiam Cicero togam prætextam dixit.

² CCCXII. G. Livius Fidenas contra Romanos rebellasse dicit COSS. Mamercus Æmilio, L. Quintio, & L. Julio Julo, anno ab urbe condita CCCXVII. ³ Sic N. L.C. Burd. & Gr. alii VII. In S. M. & H. M. ut Fidenæ & Vejentium XVIII. Vinetus autem pro Vejentes suspicatur legendum Veji. — ¹ Suspectus est locus Sylburgio, qui suppleendum ita putat: τὸν ἰδρωτὶ τὴν ὃπὸ τὴν γηποιίας ἀπομαρξάνον, (scu ἀπομαρξάνοντα) τὸ τὴν ἄλμα μεταβολῶν, πρῶτον ἐνέδωκε τὸν αὐτὸν ὀνομαζέσκειν.

² Exemplaris margini adnotatio adscripta hæc: ἀπὸ κλίσεως Ρώμης εἰς τὴν δέκα ἀρχὴς ὑπατικῶν ἀνδρῶν, ἔξ τῶν ἑλυμπικῶν πρῶτον. i. e. Ab urbe condita usque ad imperium decemvirum consularium, anni CCCI. Olympiad. LXXXIV.

sexto, Vejentes XVIII. milliario absint. Conjunxerunt se his & Volsci. sed ¹ Mamerco Æmilio dictatore, & L. Quintio Cincinnato magistro equitum, victi, etiam regem perdiderunt. Fidenæ captæ, & excisæ.

XIX. Post ² XX. annos Vejentani rebellaverunt. Dictator contra ipsos missus est Furius Camillus, qui primum eos vicit acie: mox etiam civitatem diu obsidens cepit, ³ antiquissimam Italiæ atque ditissimam. Post eam cepit & Faliscos, non minus nobilem civitatem; sed commota est ei invidia, quasi prædam male divisisset: damnatusque ob eam causam, & expulsus civitate est. Statim Galli Senones ad urbem venerunt, & victos Romanos undecimo milliario à Roma apud flumen ⁴ Alliam secuti, etiam urbem occuparunt: neque defendi quidquam, nisi Capitolium, potuit. Quod cum diu obsedissent, & jam Romani fame laborarent, à Camillo, qui in vicina civitate exsulabat, Gallis superventum est, gravissimeque victi sunt. Postea tamen, accepto etiam ⁵ auro, ne Capitolium obsiderent, recesserunt; sed

χωρισθέντες σημείοις Βίβοι ὃ ὀκτωκαίδεκα. συνεπλήθον ὃ καὶ Βολέσκοι. τότε τοιούτῳ Μάμμερκος Αἰμίλιος δικάτωρ χειροβηθείς, καὶ λατῶν ἀρχόντων ἰππέων Ἀγκιον Κικινιάτων, τοὺς τε πόλεμον ἔλυσεν, καὶ τὸν βασιλεῖα Τολυμειον ἀνέλε. Φιδίαν τε ἡ πόλις ἑάλω καὶ κατεσκάφη.

Ἰθ'. Εἰσποὶ δὲ ὑπερὸν ζωῆς τῆς μάχης ἐνῆσαντοίς Βίβοι πάλιν ἐκίνησαν τὸν πόλεμον, καὶ χειροβηθείη κατ' αὐτῶν δικατωρ Φούρος Κάμιλλος, ὃς ἀσπετερον μὲν αὐτοὺς κατεπόλεμει. μὲν ταῦτα ὃ πῶν πόλιν ἀποκαθίστας, καὶ αὐτὴν εἰλεν, ἀρχαιοτάτην τε τῆς Ἰταλίας, καὶ τοῖς πατρὶσιν ἀφθονοτάτην. μὲν ζωῆς αἰεὶ Φαλισκῶν, πόλιν ἔχῃ ἡτῶν τῆς ἀσπετέρως. ἀλλ' ἐπεισὶν φθονὸς ἐκ ζωῆς αὐτῶν τ'

ἀνημερίας, αἵτιαν τ' ἔχον, ὡς ὁ ἀσπετερον κόντας δέλοιο τῇ στρατιᾷ τοὺς τε πόλεμον λαύρα, κατεκρήθη τε, ὃ ἀπώδη τῆς Ρώμης. Κατὰ ὃ τῶν τ' χρόνον Γάλλου Σίοντες ἀρμήσαν ἐπὶ τῇ Ρώμῃ, ὃ ἡσυχίας μάχης ² ἐνδικάτω τῆς πόλεως σμεία παρὰ τ' Ἀλλιον ποταμόν, ἐπέπληθον φύγῃσι τοῖς Ρωμαίοις, ἐδίδως ἀταραχίως, μέχρις τῆς πόλεως αὐτῆς καταφύγοντες ὃ ὡς τὸ Καπιτώλιον ἐπὶ συνίσωζον ἑαυτοὺς. λιμὲν ὃ λοιπὸν συνίσωζον αὐτοὺς, ἐφίσταται κείμενοι ὁ Φούρος Κάμιλλος, ἐκτὸς τῆς πόλεως ἐκ τ' εἰρημίας κελύσας ἀλάζων. καὶ νικᾷ μὲν αὐτοὺς τῇ πρώτῃ συμπλοκῇ. ὡς ὃ σὺν ἐξέχευεν τῷ ἄσπετος, ἀνήσαντο Ρωμαῖοι τῇ ἀναχώρησιν αὐτῶν χρυσία. τὸτο ἐκ ἡνέκα μετελὼς ὁ Κάμιλλος παρακρήμῃ ὃ ἰ-

¹ Alii Marco mallent, sed perperam. ² Alii XX. inde an. ³ Ita P. & V. sed alii antiquissimam, Italiaque ditissimam. ⁴ Alliam secuti: etiam dimissa Clusis Tuscia civitate quam obsidebant cum Brenno rege suo, Romam venerunt, & fere Romanum nomen deleverunt: urbem occ. V. ⁵ Auro mille librarum G. N. B. S. V. Livius habet: mille pondo auri l s. c. 48. — Exemplaris margini adscripta hæc adnotatio: ὡς ἐστὶν ὁ Κάμιλλος, ἐπὶ παρακρήμῃ τῇσιν Πάτρωνος Θεμιστοκλῆος τοῦ Ἀθηναίου. i. e. Hic est Camillus quem Plutarchus in parallelis comparat, cum Themistocle Atheniense. ² Perperam scriptum erat ἐν δικάτῳ.

secutus eos Camillus, ita cecidit, ut & aurum, quod his datum fuerat, & omnia, quæ ceperant, milliaria signa revocaret. Ita tertio triumphans urbem ingressus est, & appellatus secundus Romulus; quasi & ipse patriæ conditor.

πρὸς τὴν τῶν Γάλλων στρατῶν, αὐτὴν τι μαῖοι) πάντα ἀνελκῶν, τρίτον ἐν
διφθερί, & τὸ δόξεν ἀνελκῶς χρυσίον, καὶ τῇ πατρὶδι θείαμῶν ἰδιωμόδοτον,
τὰ σημεῖα τὰ στρατιωτικὰ, ἅπαντες ἔσαν ἐπιελήθη τε δεύτερος Ρωμύλος, ὡς
τῇ περὶ τὴν μάχην παρὰ τῶν Ρωμαίων οἰκιστὴς καὶ αὐτὸς τῆς Ρώμης γαλῶν-
ἄφρημοι, (σὶν γὰρ καλεῖσιν αὐτὴν Ρω- μύλον).

EUTROPII BREVIARIUM HISTORIÆ ROMANÆ.

LIBER SECUNDUS.

ANNO trecentesimo sexagesimo quinto ab urbe con-
dita, post captam autem primo, dignitates mutatae
sunt, & pro duobus COSS. facti Tribuni Militares
consulari potestate. Hinc jam coepit Romana res crescere.
Nam Camillus eo anno Volscorum civitatem, quæ per se-
ptuaginta annos bellum gesserat, vicit; & Æquorum urbem,
& Sutrinorum: atque omnes, deletis eorum exercitibus,

B I B Λ Ι Ο Ν Β'.

ΕΤΕΙ τριακισιοστῇ καὶ ἑξήκω-
τῇ πέμπτῃ μὲν τὸν τ' Ρώ-
μης συνεικισμὸν, πρῶτον δὲ μὲν τὴν ὑπὸ
Γάλλοις ἡγορευμένην πόλιν, ἐξεδμήκοντο τοῖς
καὶ διωκτέαι. ἀπὸ γὰρ τῶν ὑπᾶντων ἀρ-
χόντων ἐξήντησεν στρατιωτικῇ τῇ τῶν ὑπᾶ-
ντων ἔχοντες δύναμιν. Ἐπὶ οὗτον καὶ τὰ
τῆς Ρώμης ἡνέκηθη πρὸς γυμνασίαν. Καμιλ-
λος γὰρ Βολύσκων πόλιν, ἰσοδμήκοντα τοῖς
πᾶσιν οὐραντοῖς ὅσον ἀπορομυθίῳ τῷ καὶ
τῆς Ρώμης πόλεως, αὐτῷ τε εἶλε, καὶ
ἐπὶ τῶν Αἰκινῶν, καὶ Σατρίων ἀπέκρινεν.

1 Omnibus deletis earundem N. M. G. L. F. ----- 1 Margini exemplaris ad-
notatiuncula hæc adscripta erat: ἐπὶ τῇ' Ολυμπιάδῃ ρ'. ἀπὸ 365. Olympiæ 100.
2 Locum corruptissimum Sylburgius restituit. Nam in codice Pithæi, quem
Sylburgius expressit erat, αὐτὸν εἶλε τὴν Βολύσκων ἢ καὶ πόλιν, ἐπὶ τῶν Εὐρύσκων, &c.
3 ergo in τι. & Εὐρύσκων in Αἰκινῶν [Æquorum, quos sic appellat Dionysius
Halicarn.] Eutropio postulante mutatum fuit. Insuper verba. Βολύσκων πόλιν,
cum Cellario abieciimus, quia proxime affuerant, & perperam repetita videban-
tur, cum sufficeret pronomen αὐτῶν.

occu-

occupavit, & tres simul triumphos egit. Titus etiam Quintius Cincinnatus Prænестinos, qui usque ad urbis Romæ portas bello venerant, persecutus, ad flumen Alliam ¹ vicit; & civitates, quæ sub ipsis agebant, Romanis adjunxit: ipsum Præneste aggressus, in deditionem accepit. quæ omnia ab eo gesta sunt viginti diebus, triumphusque ipsi decretus. Verum dignitas Tribunorum militarium non diu perseveravit. Nam post aliquantum nullos placuit fieri: & quadriennium ita in urbe fluxit, ² ut potestates ibi majores non essent. Resumpserunt tamen Tribuni militares consulari potestate iterum dignitatem, & triennio perseveraverunt. Rursus consules facti.

II. L. Genucio, & Q. Servilio COSS. mortuus est Camillus: honor ei secundus post Romulum ³ delatus est. T. Quintius dictator adversus Gallos, qui in Italiam venerant, missus est. Hi ab urbe quarto milliario trans Anienem fluvium confederant. Nobilissimus de ⁴ senatoribus T. Manlius, provocantem Gallum ad singulare certamen, congressus occidit: & sublato torque aureo, colloque suo im-

πίστεις τε αὐταῖς ὑφ' ἑαυτὸν ποιησάμε-
ν¹, καὶ τὰς πολέμιας ἀναχρησάμενος,
τρεῖς ἐπὶ τοῖς τρεῖσιν ἔθνεσιν ἐπέτελεσε
θεράμους. Καὶ τίτος ὁ Κωῖν² Κι-
κινάτ³ Πραηνήνους, οἱ μέχρι τῆς πε-
ντακλῆς αὐτῶν πολέμους ἐχούσαν,
ἄλλως Ἀλκί⁴ ποταμῷ διαίξας, νικῶν τε
ἡρώ⁵ κατ' αὐτῶν, καὶ πόλεις αὐτῶν ἐπὶ τῇ
τῇ Ρώμῃ προσέειπε· καὶ αὐτὸς ὁ τὰς
Πραηνήνας, παραδόντας ἑαυτὸς, ἐκλή-
σατο. πᾶν δὲ τὸ τοῦτο ἔργον εὐχθρὸν ἐπι-
τέλεσεν ταῖς πίστεις ἡμέραις, ὧς ἐπὶ τῶ-
ν τοῖς ἑθράμοσιν. Ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πολὺ
[διεξήλθε τῶν] στρατιωτικῶν ἀρχόντων
ἡ δυναστεία μικρὰ γὰρ ὑστερον κατελύθη,
καὶ σχεδὸν ἔξω πάσης ἀρχῆς ἡ Ρώμη διε-
τέλει. εἰ καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχόντων
πνίς, καὶ κατὰ τὴν κατέλυσιν τῆς ἀρχῆς ἐ-

διάζοντο διώμας, καὶ τὸ κύρος ἔχειν ἀπ' ἑ-
κῆς ὑπὲρ τρεῖς σκηνὰς τὸ τοῦτο ἰδιωτῆ-
σαν· ἐπαύλητε γὰρ αὐτὸς τὰς ὑπᾶτας· ἡ
ἐξέστω.

β'. Ἀλκί⁴ τίνων Γενική⁵ ὁ Κωῖν²
Σερβίλιος γυνομένην ὑπᾶτων τελευτῶν
Καμύλ³, πρὶν τε αὐτῷ δευτέρῳ καὶ
τὸν Ρωμύλον ἐψηφίσθησαν. Γάλλων δὲ
πόλεμον ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν κινήσαντων,
στρατοδυσπραγῶν ὁ ἀνὴρ πρὶν τῷ Ἀννίῳ
Ποταμῷ, Τίτ³ Κωῖν² δικτάτωρ ἀ-
ναδειχθεὶς ἐξῆλθεν ἐπὶ τὰς πολέμιας. ἀλλ'
ἔλυσε τὴν μάχην ἔχ⁴ ἡ συμπλοκή τῶν
στρατομαχῶν, ἀλλ' αὐτὸς νανίας Μάλ-
λι⁵ ὑφ' ἐνὸς γὰρ τῶν Γάλλων εἰς
μονομαχίαν προσκληθεὶς ἐκείνον τε κα-
τέειλε, καὶ τὸν πόλεμον τέλει· ἰδὼν δὲ τὸν
σπεπτόν τε, καὶ κεκοσμητὸν τὸν τρεῖς ἔχοντα

¹ Vicit VIII. civitates, quæ N. M. LC. B. V. S. F. L. P. Vicit VII. civ. quæ G. Gt.
² Ut potestates ita majores non esse præsumperit. Tamen tribuni militares consulari
potestate iterum & dignitate & triennio [ad triennium LC.] perseveraverunt N. M.
LC. L. ³ Ab his verbis ad hæc verba p. 48. cap. XXII. M. Emilio Paulo, &c.
omnia desiderantur in cod. S. ⁴ Senatoribus juvenis Lucius Mallius G. N. B. V. M.
LC. L. in F. item juvenis additum fuit. ----- ⁵ Inclusa addenda putavit. Syll.

posito, in perpetuum Torquati sibi & posteris cognomen accepit. Galli fugati sunt: mox per C. Sulpitium dictatorem etiam victi. Non multo post à C. Martio Tusci victi sunt: ¹ VIII. millia captivorum ex his in triumphum ducti.

III. Census iterum habitus est. Et cum Latini, qui à Romanis subacti erant, ² milites præstare nollent, ex Romanis tantum tirones lecti sunt, factæque legiones decem: qui modus sexaginta, vel amplius, armatorum millia efficiebat. Parvis adhuc Romanis rebus, tanta tamen in re militari virtus erat. Quæ cum profectæ essent adversus Gallos, duce L. ³ Furio, quidam ex Gallis unum è Romanis, qui esset optimus, provocavit. Tum se M. Valerius tribunus militum obtulit: &, cum processisset armatus, corvus ei supra dextrum brachium sedit. mox commissa adversus Gallum pugna, idem corvus alis & unguibus Galli oculos verberavit, ne rectum posset adspicere. ⁴ Ita à tribuno

Γάλλος, ἐαυτῷ ἀειδαίς, ἐκ τῆς Τορκυ-
αίης αὐτὸς τὴν προσηγορίαν, ὅτι ἐκ αὐτῆς
πάντες, μνησθέντες τῇ προσηγορίᾳ τὸ δὲ
τῆ λαφύρου κέρμα. Τόρκος γὰρ ἐπιχω-
ρίως ὁ ἐπιπτόν κηλεῖται. τότε μὲν ἐν
θυγῇ περιέδωκεν αὐτὸν. μὲν δὲ ταῦτα
κατεπελόμενον αὐτὸν τῆ δικτατο-
ρίας Σαλπικίᾳ. Καὶ Τύσκει ὃ ὑπὸ Γαίᾳ
Μαρτίᾳ συνεκράτησαν. ὡς ὅταν ὃ χιλι-
αὶς ἀρχιμαλάτων τῷ θριάμβῳ ποιήσας
πλῆθος ὁ νικητὴς θριάμβοιο.

γ. Μετὰ τὸτο γίνεταί τῶν Ρω-
μαίων ἀπογραφὴ. Ἐτῶν Λατίνων, τῶν ὑπὸ
Ρωμαίοις ἤδη γενομένων, σὺμματα
παρέχον εἰς στρατὸν ἢ βυλομόρων, ἐκ αὐ-
τῶν πολιτικῶν ¹ συνελήναι τὸ στρατό-
μα. δέκα δὲ ἐκ αὐτῶν συντάξεις ἐχθρῶν,
λεγεῖται καὶ τὴν αὐτῶν καλεῖσθαι φωνήν,
ὅτι τῆς θυομόρης τῶν νέων ἐπιλογῆς. λέγεται
γὰρ παρ' αὐτοῖς τὸ ἐπιλέξασθαι λέγεται.
αὐτὸ δὲ καὶ αὐτῶν λεγεῖται ἐκείνη χιλι-

αὶαδαν ἀνδρῶν εἶχαν, ὡς ἐκείνην εἰς ἐξακι-
χλίους τελεῖν καὶ ἕτως ὁ τοσούτῳ συν-
κχθη στρατός, ἔπειτα τῶν Ρωμαίων προ-
γυμῶν εἰς τὸ πᾶν ἐπιδεδωκέντων το-
σούτῃ τῶν στρατιωτικῶν ἢ ἐπιθυμία, Ἐτὶ
πολιτῶν ἀνδρείων. τὸτο δὲ τὸ στρατόμα
τῶν πολιτῶν ἐξείρεν, ἐπὶ τῆς Γάλλος ἐχθ-
ρήσειν, ἡγεμόνα τῶν στρατῶν Φερίαν. ἀλλὰ
πρὸς αὐτὴν τῶν Γάλλων στρατόμαχος, πρὶν
ἢ συμμίζειν τὰ πλῆθη, ἐκ προκλήσεως
τῶν αἰσίων τῶν Ρωμαίων εἰς μονομαχίαν ἐκώ-
λει. Τότε τοίνυν ἐθελοντὴς ἐξῆναι Μάρκος
Οὐαλέριος, ἐν τοῖς ἀρχαῖσι τῶν στρατιωτικῶν
τέχνη μύθος ἔσχετο σπουδαίμενος ἐπὶ λήθην. ὁρ-
μῶντι δὲ αὐτῷ καὶ τῆς πολέμιας, κέραι ἐπι-
πτεῖ καὶ τῶν δειδὸν ἐστὶν βοεχρία. καὶ μὲν
τὸτο οἱ μὲν ἄνδρες συνέμιξαν· ὁ δὲ κέραι
τοῖς τε ὄντι καὶ τοῖς πτεροῖς ἔπαυε τῆ
Γάλλος τὰ ὄμματά, καλύων εὐθὺς τὸ πο-
λεμῶντι προσέλεπεν· καὶ ἔτω πίπτει
μὲν ὁ Γάλλος. τῷ Οὐαλερίῳ δὲ ὁ τῆς

¹ Sic Gr. HM. G. B. M. & Livius. VII. vi. IX. L. P. V. ² Milites non presta-
rent, ex Romanis tantum sexaginta vel ampl. G. ³ Tusco Camillo V. Furio Camillo M.
& in plerisque edd. Camillo deest in L. C. N. B. L. F. nec expressit Gr. ⁴ Hoc
ex MSS. Alii: ita ut, &c. dederit. ----- ¹ Emendavimus sic cum Sylb. &
Cel. ex συλλήναι, sicut & paulo post δέκα δὲ ex δικάδαις. Cum vero in Latino
textu tyronum fiat mentio, post στρατιῶμα addendum ex conjectura Sylb. το-
σούτων σωμάτων, aut ποικιλιῶν σωμάτων. (Sic enim tyrones vocant Glossæ vet.)
vel, recte adjectivo πολιτικῶν, addendum ei substantivum νέων.

Valerio interfectus, non solum victoriam ei, sed etiam nomen dedit. Nam postea idem Corvinus est dictus. Ac propter hoc meritum, annorum trium & viginti COS. est factus. Latini, qui noluerunt milites dare, hoc quoque à Romanis exigere cœperunt, ut unus consul ex eorum; alter ex Romanorum populo crearetur. Quod cum esset negatum, bellum contra eos susceptum est, & ingenti pugna superati sunt: ac de his perdomitis triumphatum est. Statuæ consulibus ob meritum victoriæ in Rostris positæ sunt. [¹ Eo anno etiam Alexandria ab Alexandro Macedone condita est.]

IV. Jam Romani potentes esse cœperunt. Bellum enim in centesimo & tricesimo fere milliaro ab urbe apud ² Samnites gerebatur; qui medii sunt inter Picenum, Campaniam, & Apuliam. ³ Lucius Papius Cursor cum honore dictatoris ad id bellum profectus est. Qui cum Romam redisset, Q. Fabio ⁴ Maximo, magistro equitum, quem apud exercitum reliquit, præcepit, ne se absente pugnaret. Ille, occasione reperta, felicissime dimicavit, & Samnites de-

νίκης τρόπος δίδωκε τῶν προσηγμένων. Κορείνῳ γὰρ ἀνενόκηθ' ἡ δὲ τῆς κερ-
νης, ἔτω κ' τῶν Ἰταλῶν ὀνομαζομένων
φονίῳ κ' ἐδὲ μίχρα τέτων τῆς ὑμε-
ρίας ἐστ' ἀλλὰ τρίτον κ' εἰκὼς γὰρ
νῶς ἔτ' ἐπὶ τῶν ὑπατείων ² ἐκλήθη.
Λατῖνοι ³, οἱ τῶν στρατολογίων ἀγρο-
μοῖροι, καὶ τὰ περὶ ἐκ τῆς μελίτης ἐπὶ
μείζον ἐκώρησαν. ἱφασκοὶ γὰρ τὸν ἔπρον
τῶν ὑπατῶν ἐκ σφῶν αὐτῶν χρῆμα χειρο-
τονείδω. Τῶν Ρωμαίων ⁴ ἔσ' συντημένων,
ἀνέφηρ πολέμος μέγιστος, εἴπερ τις ἄλλος
κ' τέτων μὲν ἠτήθησαν οἱ Λατῖνοι, ἔσ' ἐλ-
κμοῖς ἔχον ἡ νίκη τοῖς ὑπατεῖς ⁵, ὡς
ὑπὲρ ἔργου μεγάλης, καὶ πὶ χειρίων, ὁ
Γῶστρος καλῶς, ἀνδριάντες ἀνέστησαν. τῷτο
δὲ τὸ χειρίων τοῖς πρὸς τὸ δῆμον ἰδὲ καὶ τῶν
λοιπῶν ἀρχόντων δημοκρατίας. ἐκείθεν γὰρ ἐν
ταῖς καὶ λαμπρῶντος χρεῖαις διαλέγεται
τῶν δῆμων. Κατὰ δὲ τὸ αὐτὸν εἰναυτὸν Α-
λεξάνδρου παρὰ τῷ Μακεδόνος Αλεξάνδρου

συνακίδω, ἔσ' τῶν τῶν ἰδὲ καὶ τῶν πρὸς
ρομαίων ἡ τῶν Αἰγύπτου πύσης μήτηρ.

δ'. Εἰπεύθεν δὲ κ' τῶν τῶν διωμάτων
ἠνέστη Ρωμαίους, κ' πρὸς ἄκρον ἀφίχεται
διωμάτων. ἀμίλει πορρωτάτω ³ λοιπὸν
αὐτοῖς οἱ πολέμοι συνεκροῦντο. ἐπὶ
Σαμνίτις γὰρ, τριανθοῖς ἀπαικτοῖς
σημείοις, τὴν στρατῶν ἐκίνησαν, ἥς ἀφ-
γῆτο Παπίου Κέρσους, τῆς τῶν δικ-
τωρίας ἔχον ἐξουσίαν. χρεῖαι δὲ αὐτῶν
ἐπὶ τῶν Ρώμῳ καλῶς τὸν ἀρχόντ' ἔ-
σ' πρὸς Φάσιον Μαξιμου (ἠνέστη ⁵ αὐ-
τη, καὶ τὰ περὶ ἐκ τοῖς ἠμπεδοῖν εἰρήνη-
μαι, διωμάτων τῶν δικτωρίων) κατὰ τὴν
ἐπιτροπὴν τῶν στρατῶν, πρὸς ἀρχόν-
τῳ μὴ συμμίζω, μὴτ' εἰς χεῖρας ἰδὲ
πρὸς ἂν ἐκ τῶν Ρώμῳ ἐπαινήκη. λαο-
φρὸς ⁶ ὁ Φάσιον καὶ, κ' μικρὰ φρο-
πίσας τῶν τῶν δικτωρίων ἐντολῶν, ἰ-
μὴ χρίσεται μὲν μετὰ λαμπρῶς τῆς τι-
χης, καὶ τῶν Σαμνίτις ἀπώλῃς πᾶν-

¹ Includa defunt in Vi. N. M. &c. & videri possunt à P. Diacono superaddita. Sed habent F. B. LC. L. V. E. & Metaphrastes. ² Samnitas B. N. M. G. passim. ³ Deest E. Gr. ⁴ Deest L. LC. ----- ¹ Apud istud Syll. addidit ex Suida. 2 Pro vitioso ἀλλὰ, monente Syll. 3 Sic emendat Syll. pro λοιπῶν.

levit. Ob quam rem à dictatore capitis damnatus, quod se vetante pugnasset, ingenti favore militum & populi liberatus est: tanta Papirio seditione commota, ut pene ipse interficeretur. Postea Samnites Romanos, T. Veturio & Sp. Posthumio COSS. ingenti dedecore vicerunt ² & sub jugum miserunt". ³ Pax tamen à senatu & populo soluta est, quæ cum ipsis propter necessitatem facta fuerat. Postea Samnites victi sunt à L. Papirio consule: septem millia eorum sub jugum missa. Papirius de Samnitibus triumphavit. Eo tempore Appius Claudius censor aquam Claudiam induxit, & viam Appiam stravit.

V. Samnites, reparato bello, Q. Fabium Maximum vicerunt, tribus millibus hominum occisis. Postea cum pater ei Fabius Maximus ⁵ legatus fuisset, & Samnites vicit, & plurima eorum oppida cepit. Deinde P. Cornelius Rufi-

φραπῶ. ἐπὶ τῷ τοῦ Ἰψῶνος ἐπὶ πᾶσι τοῖς
 ἀνθρώποις αὐτῶν θάνατον διουσίῃ δὲ τῇ
 πρὸς τὸν φραπῶν μὲν ὅτι αὐτοὶ χάρις, ὅτι
 τῇ τῷ θένει σωσθῇ. τοσαύτη τε ἐκινήθη
 καὶ τὰ Παπείρια γένεσις, ὥς περὶ μὴ
 ἑνὶ ἑλάνθῃ αὐτῶν θανάτου. Μετὰ ταῦτα
 αἱ Σαμνίται τὰς Ῥωμαῖκας ὑπὸ ἀκούον-
 ται λίτε Βιτιέλις καὶ Σπυρέλις Πορε-
 μίς, καὶ πολλὰς κατεπολέμησαν τὴν αἰ-
 ονίαν, καὶ κύριον καθίσταντες αὐτῶν, ἔβη-
 ντο τοσούτοις τοῖς κτήρημασι ἀπέρχεται
 ἅμα ἡ σύγκλητος καὶ ὁ δῆμος πρὸς μὲν
 πωλῆας παριστάμενοι, ὥς ἐν δυσπρα-
 γίᾳ γὰρ ἡμεῖς, ἀνέλαστον δὲ τὴν μέ-
 λους. καὶ οἱ πλεονεχέστεροι νενικηκότος κτήρη-
 ματι, Παπείρια τὸν ὑπὸ τῶν κτήρημα φρα-
 πῶν γένεσις. πείσαντων ὅτι πλεονεχῶν ἐπὶ
 ἡμεῖς ἀνδρῶν ἀνικημάτων ὑπὸ τοῖς
 νενικηκέναι ἔβησαν. ὁ πρῶτος ἔτος καὶ
 Σαμνίων ἐδῶν τῇ Παπείρια θείαμα-
 νος. Κατὰ δὲ τὸν τῶτον χρόνον Ἀππίας
 Κλαύδιος κήρυτον αἰρέσιν, ἡ γὰρ Ἀππίας.

ἀρρήθ' ὃς ἦν αὐτῇ μαρίαν, ἐν ᾧ ἔργον
αὐτῇ τὰς πολλῶν πολιτῶν διερρωσάμεναι τε
καὶ πλοῦτος βίβας πτωχεύσας τε καὶ πείσας ἡ-
δυνάτω διωκυμένας, ἐκ δέσας ἡν ἔδωκ τῆς
ἐκκλήσεως ἐξέστας. κύριοι δὲ ἡσαν οἱ
κλήσορες ἐν ἔργοις καινοῖς καθάπερ μὲν τὴν
πόλιν, ὁ Κλαυδίου γὰρ πηγήν ἀχέου-
σαν εἰς τὴν Ρώμην, ἣς αὐτῇ μέγιστον
νῦν ἐπινομήσεται Κλαυδίου ὁδὸν τὰς ἐπεί-
ρεται, ἣς ἐπεκλήθη ἐν αὐτῇ τῷ πεπονη-
κῷ, Ἀππία προσεγεγραμμένη. ὧς ἡ
μὲν τοῖ ἐπινοῦμεν ἐργὰς πεπονηκότας, ἡ
δὲ αὐτὴ τῆς οὐμης.

ε. Τῶν αὖ πεπραγμένων Σαμῶνται
 τὴν μὲν ἀνενόησαν, Κωὶ Φαίῳ
 Μαξίμῃ τὴν ὑπαίτιαν ἔχοντα. πᾶς ὃ
 ἦν ἐταρ ὁ μικρὸς ἀφ᾽ οὗ ἐιρήνευσεν Φα-
 οῖς Μαξίμῃ. ἐτος ἡπτάτη τὴν μὲν
 [καὶ] περὶ λίαν δὲ πᾶσι τὸ μακρὸν
 ταῖται. λήρατος δὲ αὐτῷ χειροτονηθεὶς
 οὐ πῦρ Φαίῳ, οὐκ ἔπειτα τῆς Σαμι-
 τας, καὶ πολλὰς αὐτῶν πόλεις εἰλεν.

1 *Tosthmis* COSS. apud Caudinas Furculas angustius locorum conclusus ingenti, &c. G N B. V. M. HM. 2 Defunt E. P. V. Mer. Et quidem Cellario glossema videtur. 3 Posteriore quidem anno, jubente Senatu, pax cum Samnitibus firmata soluta est. Luciusque Papirius COS. adversus eos dux fuit. Congressi itaque Samnites cum Papirio superati sunt, quorum septem millibus sub iugo missis Papirius de Simo. B V. 4 Al. eius. 5 Sic codd. plerique. Alii: legatus datus fuisse. ---- 1 Sic vult Sylb. loco innotuit. In sequenti commate exemplar habet autē, errore ambiguo. Sylb. emendavit autē, quod si displiceret, reponere poteris autē.

nus, ¹ Manius Curius Dentatus, ambo COSS. contra Samnites milii, ingentibus prœliis eos confecere. Tum bellum cum Samnitibus per annos ² novem & XL. actum sustulerunt; neque ullus hostis fuit intra Italiam, qui Romanam virtutem magis fatigaverit. Interjectis aliquot annis, iterum se Gallorum copiæ, contra Romanos, Tuscis Samnitibusque junxerunt: sed cum Romam tenderent, à Cn. Cornelio ³ Dolabello COS. deletæ sunt.

VI. Eodem tempore Tarentinis, qui jam in ultima Italia sunt, bellum indictum est: quia legatis Romanorum injuriam fecissent. Hi Pyrrhum, Epiri regem, contra Romanos auxilio poposcerunt, qui ex genere Achillis originem trahebat. Is mox ad Italiam venit, tumque primum Romani cum transmarino hoste dimicaverunt. Missus est contra eum consul P. Valerius Levinus, qui cum exploratores Pyrrhi cepisset, jussit eos per castra duci, ostendi omnem exercitum, tumque dimitti, ut renunciarent Pyrrho, ⁴ quæcunque à Romanis agerentur. Commissa mox pugna, cum ⁵ jam Pyrrhus fugeret, elephantorum auxilio

Επὶ τῷ διαδύχοντα τὴν ὑπὲρ αὐτῶν Πύρρῳ Κορινθίος Ραφίνος, ὃς Μάρκος Κέρκιος Διπνὰτ' ὃν καὶ συνάψαντες πρὸς τὰς Σαμνίτιδας πόλεις, πολλὰς τε μάχας λαμπρὰς ὑπέστησαν, καὶ παντάποθεν αὐτὰς ἐκπολιορκήσαντες δι' ἐτῶν ὅσων καὶ τεσσαρῶν τὸ τέλος ἔδωκαν τῷ πολέμῳ. ὡς ἔπος δὲ εἰπεῖν, ὡδὲν τῶν ἐντὸς τῆς Ἰταλίας ἔθνων ὥτε τὰς Ρωμαίωνας δυνάμεις κρατερύσασθαι. πολλοὶ δὲ ὕστερον αἰσιωτοὶ πλῆθος Γάλλων ἀξιομαχέοντων, Τόσκοις τε καὶ Σαμνίταις καὶ τῆς Ρώμης ἐκκοινοῦντο καὶ τὸν δρόμον ἐπ' αὐτῷ ποιεῖν οὖροι, παρὰ Γνίς Κορινθίος Δολοβέλλης τῆς ὑπὲρ πάντων ἀνδρῶν διεφύρεσαν.

5. Ὑπὸ τῆς τῶν χρόνους Ταρκενίωνος, ὃν ὕστερον τῆς Ἰταλίας πάσης κειμήλιος, ἐπὶ τῇ παρὰ Ρωμαίων πόλει.

αἷμα δὲ ἦν τῆς πόλεως περινοία καὶ ἀσέλγη παρὰ τῆς δῆμης τοῦ Ταρκενίου καὶ τῆς πρὸς αὐτῶν ἐκ τῆς Ρώμης τιτολημνῆς. ἀμφοτέρων δὲ καὶ τῶν μάχων, Πύρρον επικαλέσαντο σύμμαχον Ταρκενιοί, ὅπως μὴ τῷ ἀπ' Ἀχίλλιδος, βασιλεύοντι δὲ τῇ Ἰταλίᾳ Πύρρῳ. ὃς τότε πρῶτον πόλεμον ἐπὶ λήμῳ Ρωμαίων πρὸς στρατὸν ἐξ ὑπερβολῆς ἤκαον. 2 ἐπὶ τῷ ὑπατοὶ χειροτόνησεν Πύρρος Οὐαλέριος Δολέβος. 3 ὅτε Πύρρος κατασκευάσας ἑλάν, προσέταξεν ἅπαν αὐτοῖς ἐπιδειχθῆναι τὴν στρατιάν. εἶτα ἀφῆλθεν, ὃς τῷ Πύρρῳ ῥητοῦς μενύτας, ἀνιστάντας μὲν ζωὴν γίνεται μάχη, καὶ τραπεζῶν τῶν Πύρρου, μετὰ οὐλῶν ὅσον ἀπὸ τῶν ἐλεφαντῶν καὶ πολέμου τύχη. ἀγῶνις γὰρ οὗτος τῷ

1 Marcus B. M. N. F. V. Gr. HM. Sed Manium verum esse Curii prænomen tradunt Sigonius & Panvinus. 2 XLVIII. L. LC. 3 Labello G. L. 4 Alii: aqua cum Romanis 5 Jam illico Pyrrh. V. ----- 1 Perperam & scriptum, & excusum fuerat βασιλεύς. 2 Emendat Sylb. ex ἐπὶ τῶν. 3 Alii: ἔτα τῷ Πύρρῳ sed abjiciendum τῷ, monitore Sylburgio.

vicit: quos incognitos Romani expaverunt. sed nox prælio finem dedit. Levinus tamen per noctem fugit, Pyrrhus Romanos mille octingentos cepit, eosque summo honore tractavit; occisos sepelivit. quos cum adverso vulnere & truci vultu, etiam mortuos jacere vidisset, tulisse ad cælum manus dicitur, cum hac voce: *se totius orbis dominum esse potuisse, si tales sibi milites contigissent.*

VII. Postea Pyrrhus junctis sibi Samnitibus, Lucanis, Brutiisque, Romam perrexerit, omnia ferro ignique vastavit. Campaniam depopulatus est; atque ad Præneste venit, milliario ab urbe octavodecimo. Mox terrore exercitus, qui cum consule sequebatur, in Campaniam se recepit. Legati ad Pyrrhum de "redimendis" captivis missi, ab eo honorifice suscepti sunt: captivos sine pretio Romam misit. Unum ex legatis Romanorum Fabricium sic admiratus est, ut, cum eum pauperem esse cognovisset, quarta parte regni promissa, sollicitare voluerit, ut ad se transfiret; contemptusque à Fabricio est. 3 Quare cum Pyrrhus ingenti Romanorum admiratione teneretur, legatum misit, qui pacem æquis

οἱ Ῥωμαῖοι τῶν Θηριῶν, καὶ τῶν ἱππέων
πρὸς τὴν ἀγροῦν ὅσιν ἐκπλαγῶντων,
φασίηντες ἔχον ἑλαπίον. κακῶς δὲ τῶν
Ῥωμαίων οὐκ ἐτάξατο ἀλγεῶν, ἢ νύξ
ἰδοὺς τῇ συμπλοκῇ τελευτῶν. ἢ χρησά-
μενος ὁ Λούινος ἰσχυρότερος. Κατὰ δὲ
ταύτην τὴν μάχην χιλίους ὀβελισμοῖς ὁ
Πύρρος ἀνιχνεύσας εἰλεν, καὶ τῶν μεγίστων
αὐτῶν ἡξίωσε πρῶτον τὸν δὲ πιστόντα ἐξ
αὐτῶν τῶν Ῥωμαίων, ταφῇ παραδίδω-
κεν. ἰδὼν δὲ αὐτὸς ἐν νεκροῖς τοῖς σώ-
μασιν φασίους, πάντων τε τῶν πληγῶν ἐμ-
πεδοίτας, τὰς χεῖρας εἰς τὸ ἔρπον ἀνα-
σχέων, ἐφῆ, πάσης ἐν κραδίῳ τῆς ἐξουσίας
αὐτῶν χρῆσθαι φραγίδας ἐξέρχεται.

ζ. Μετὰ ταῦτα συνάπτειν ἑαυτὸς
τῷ Πύρρῳ Σαμνίται καὶ Λυκαῖοι, καὶ
Βρυττίοι καὶ γίνονται ὁδοὶ εἰσὶν ἐπὶ
τὴν Ῥώμην. πᾶν τε τὸ πρῶτον ἢ πυ-
ρρὸς ἢ ἐργον, ἢ σιδήρεα, καὶ τὴν μὲν Καμ-
πανίαν ἐξέπολιόρκησαν. ἦγον δὲ ἐπὶ τὴν

Πράνιστον, τῆς πόλεως ὀκτωκαίδεκάτω
σημείῳ ἀφεισώμενος. Φασίους δὲ ὁ Πύρρος τῶν
ὑπάρχοντων καὶ τῶν συν αὐτῷ στρατῶν ὀπίσθεν
αὐτῷ καὶ ἀποκαταστήσας, εἰς τὴν Καμπαν-
ίαν ὑπεχώρησεν. Ἐπαραγίνονται αὐτὸς αὐ-
τὸν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, ἐξωνησάμενος βυλ-
δροὶ τὸς ἀνιχνεύσας. Τάχως δὲ πάσης
αὐτῶν καὶ πρῶτος ἐποίησεν, ἢ εἰχὲς τὸ ὅτι
μεγίστη φιλοφρονέως. πρὸς λύσειν τε ἀπὸ
σάμνους, πρὸς ἑκατὸς ἀνιχνεύσας ἀπὸ
πυλῶν. ἵνα δὲ ἐκ τῶν πρὸς τοὺς Φασί-
ουσι ἔσται ἡμέρη καὶ ἑταύμασιν, ὥστε,
ἵνα εἰδῇ πρῶτος συζῆν αὐτὸν ἐργον, τὸς θη-
σαυρὸς ἐπὶ εἰσέσεως, τὸ τί τῶν αὐτῶν πρὸς
ἐργον αὐτῶν τε καὶ ἀρχῆς, εἰ τὴν πρὸς
αὐτὸν ἰλοῖτο συνείσταν, καὶ καὶ τῶν πολιτῶν
2 αὐτῶν πρὸς εἰρήνην. καὶ ἀφρονεῖσθαι δὲ τῶν
ὑπαρχόντων, ἡνέχθη τῷ Πύρρῳ τὸ πρὸς
τὴν Ῥώμην τι εἶναι τὸς ἐξ αὐτῆς διαμνη-
καὶ πρὸς τοὺς ὀβελισμῶς πέμποι, πρὸς
τῶν ἡττημένων αὐτοῦ ἐπὶ τῇ μάχῃ ἵσως

1 Bicitique G. B. M. Britiisque N. 2 Deest L. Burd. 3 Ob qua cum Pyrrhus
legatus Romanorum ingenti admiratione teneretur, legatum G. ----- 1 Excusum erat in
ed. Sylb. ad. 2 Sylburgius ita divinavit legendum esse. Vulgatum αὐτὸν
προῦν.

conditionibus peteret, præcipuum virum, Cineam nomine: ita ut Pyrrhus partem Italiæ, quam jam armis occupaverat, obtineret. Pax displicuit: remandatumque Pyrrho à se natu est, eum cum Romanis, nisi ex Italia recessisset, pacem habere non posse. Tum Romani jusserunt captivos omnes, quos Pyrrhus reddiderat, infames haberi, ¹ qui se armis defendere potuissent: nec ante eos ad veterem statum reverti, quam ² sibi notorum hostium occisorum spolia retulissent. Ita legatus Pyrrhi reversus est. à quo cum quæreret Pyrrhus, *qualem Romam comperisset*; Cineas dixit, *regum se patriam vidisse: scilicet tales illic fere omnes, qualis unus Pyrrhus apud Epirum & reliquam Græciam putaretur.*

VIII. Missi sunt contra Pyrrhum ³ duces P. Sulpicius & Decius ⁴ Mus" consules. Certamine commissò Pyrrhus vulneratus est, elephantis interfecti, xx. millia cæsa hostium, & ex Romanis tantum quinque millia. ⁵ Pyrrhus fugatus. Interjecto anno, contra Pyrrhum Fabricius est missus: qui prius inter legatos sollicitari non poterat, quarta parte regni promissa. Tum, cum vicina castra ipse & rex haberent,

ἑκατέρωθεν τῆς δὲ πελοποννησιακῆς ἐξήρχον ἀνὴρ ἐπιφανὴς Κινίας. τῶν ἀποδιδόντων δὲ μέρος ἦν καὶ τὸδε· τῆς Ἰταλίας ὅσον ἡδὴ ἐδίδου τῷ Πύρρῳ ἢ πολιορκηθῆναι, ἢ ἐκώσσειν, τὸ αὐτὸν δὲ διαπορεύσασθαι. αὐτὸν δὲ ἐδίδου τῷ συνήκῳ οἱ Ῥωμαῖοι ἀπεκρίναντο δὲ τοῖς πελοποννησίοις ἀποδίδας ἐδάμωδον ἵστασθαι Πύρρῳ τε καὶ αὐτοῖς, εἰ μὴ πάσης τῇ Ἰταλίᾳ ἐκχωρήσει· μίτρα τε μηδὲν ἡγεῖσθαι σφᾶς παρερχομένην Πύρρῳ τὸ καὶ τὰς ἀρχιμάλωτας. ¹ τὰς δὲ εἶναι σημαῖον, τὸ τὰς ἀφεισθῆναι ἀπίμους εἶναι παρ' αὐτοῖς, ὡς ἀναξίους τῇ Ῥωμαϊκῇ πολιτείᾳ, δι' ἃ καὶ μὴ εἶδεν, ὅτι δὲ πολέμῳ ληφθῆναι. λύσιν τε αὐτοῖς σὺν ἱστοῖς ἔδωκε, καὶ ἂν τῷ διγλωσσόμενῳ ἀνδρὶ ἐκ τῆς στρατομαχίας τῇ πολιμῶν λαφύρῃ κομισθῆναι. οὕτω μὲν ἐπὶ παντὶ ἡγεῖσθαι ἢ πελοποννησιακῇ.

δὲ τῷ Πύρρῳ παρὰ τῇ πελοποννησιακῇ, οἷον εὐροῖεν τῷ πόλιν, φασὶ τὴν Κινίαν εἰσπεῖν, πατρὶδα βασιλείᾳ ἐρωσκίαν· τὸ δὲ ἄλλῳ, ὡς οἱ τὴν πόλιν ἐνοικίᾳ πάντες τοῖσιν τυχεύουσιν, οἱ αὐτοῖς δὲ Πύρρῳ καὶ τῷ Ἰπείρῳ καὶ τῷ Ἐλλάδῃ πάντῃ ὑπερίηκται.

ἡ. Ἐνταῦθεν ἐκστράτευσι πάντες ἐπὶ τῷ Πύρρῳ ὑφ' ἡγεμόσιν ὑπάτοις Πυλίου Σελπικίου, & Δελίου. καὶ θρονοῦ μὲν πρὸς Πύρρῳ, καὶ τῶν ἐλπίστων ἀναμείνεται τὸ πλεονεκτήσειν πᾶσι πρὸς τῷ Πύρρῳ χιλιάρχους ἐκαστῶν, Ῥωμαίων δὲ πεντακισχιλίους μόνον. Φόβῳ τῶν ἐπὶ Πύρρῳ ἐπὶ τῷ Τάραντῳ. καὶ διελθόντες ἐν αὐτῇ τῷ αὐτῷ τῷ μέγῳ, Φαβρίκιος αὐτῇ ἐπιπέμπεται τῷ Πύρρῳ μὲν στρατῶς, ὃ τὸ τέταρτον τῆς βασιλείας ἦν ὑπερχημῶν. στρατοπεδουσάμενοι δὲ

¹ Quod armati capi potuissent G. M. N. B. V. E. ² Sabiorum hostium Sch. Sibi binum hostium Mer. Rectius notorum, ut ex Metaphrasie patet. ³ Ducem V. ⁴ Deed LC. G. B. V. N. M. L. Vi. Fr. F. Alumnus E. male. Vide Pighii Annal. T. i. p. 434. ⁵ Pyrrhus tamen fugatus F. Pyrrhus Tarentum fugatus in plerisque libris impressis & MSS. & sic Metaphrasies. ----- ¹ Elegantius, quam quod vulgo extat τῷ το.

medicus Pyrrhi ad eum nocte venit, promittens veneno Pyrrhum occisurum, si sibi aliquid polliceretur; quem Fabricius vinctum reduci iussit ad dominum, Pyrrhoque dici, quæ contra caput ejus medicus spondisset. Tunc rex admiratus eum, dixisse fertur: *Ille est Fabricius, qui difficilius ab honestate, quam sol à cursu suo averti potest.* Tunc rex in Siciliam profectus est: Fabricius, victis Samnitibus & Lucanis, triumphavit. COSS. deinde ¹ Curius Dentatus & Cornelius Lentulus adversum Pyrrhum missi sunt. Curius contra eum pugnavit; exercitum ejus cecidit, ipsum Tarentum fugavit, castra cepit. Ea die cæsa hostium XXIII. millia. ² Curius in consulatu triumphavit: primus Romam elephantos quatuor duxit. Pyrrhus etiam à Tarento mox recessit, & apud Argos, Græciæ civitatem, occisus est.

IX. ³ C. Fabricio Lucino, & C. Claudio Cinna COSS. anno urbis conditæ CCCCLXI. legati Alexandrini, à Ptolemæo missi, Romam venere: & à Romanis amicitiam, quam

ἐκ τῶ πλησίον αὐτὸς τε καὶ ὁ Πύρρος, ἀνέ-
μνον τὴν μάχην· μὴ δὲ τῶν νυκτῶν
κατὰ τις τῶ Πύρρου συνὼν, αὐτοφύχῃ
τῷ Φαβρίκιῳ, ὑπερχυμῶν Φαρμάκῳ
τῷ Πύρρου ἀναιρήσῃν, εἰ τις αὐτῷ ἔργον
τῆς καρπὸς ᾔνοιτο. Τῶτοι οἱ Φαβρί-
κιῳ δέσμιον ἀπέμπευε τῷ Πύρρῳ, ση-
μαίνας ὡς οὐκ ἔστι Ρωμαίων, δόλῳ τὴν
ἐλπίδα, ἀλλ' ὅπλοις ἀναιρῶν. Τότε τὸν
Φαβρίκιον ὑπερβασθεὶς ὁ Πύρρος, ἑστὸς
ἔπει, ἔφη, Φαβρίκιε, οὐδὲν ἔστιν ἀφελκυ-
σθήναι ἢ πέμποντες, ὥστερ' ἂν δὲ τ' ἡλ' οὐ
τ' αὐτὸς φορῶς. καὶ ταύτῃ εἰπὼν ἐπὶ
τῷ Σικελίᾳ ἀπεχώρησεν. Φαβρίκιῳ
δὲ, Λακωνέας τε καὶ Σαμνίους ἐλὼν, ὑπὲρ
τ' ἰκῆς ἐθριαμῶδους. Δέχοντα δὲ τὴν
ὑπατεῖαν Μάρκος Κλέα· Δινταίῳ,
καὶ Κορήλιῳ Λέντελῳ· εὐθὺς ᾗ ἐπὶ
τῷ Πύρρῳ ἐκρατῶσιν. ὁ τῶν Κέριος
συνήψα· αὐτὸς αὐτὸν μάχην, καὶ τὸ μὲν

ἐστέδωκε χιτὼν ἅπαν ἀπώλει· τῷ Πύρ-
ρῳ, αὐτὸν τε ἡ Τάρεος ὑπεδίδεατο, φού-
ρον, ἔστιν τ' παρεμβολῆς τ' πολε-
μίων ὁ Κλέα· ἰγκρατῆς. ὁ δὲ τ' πε-
σόντων πολέμων ἀεὶ μὲν εἰσῆσι τρεῖς
ἦσαν χιλιάδες. ἔτ' ὁ πόλεμος ἰδὼκε
τῷ Κλέῳ θεία μόνον. ἐπισμηματῆς τε
ἔτ' ὁ ἰχθυῖς τ' πώποτε, πεσάων ἐλε-
φάντων τότε πρῶτον ἐν τῇ Ρώμῃ φανί-
των. Τῶτων ἔτω πρῶτον τῶν ἔτι
Τάρεος ἀπὸ Πύρρου ἐπὶ τὸ Αρ-
γὸς ἰχώρησεν· ἦν τὸ τέλος τῷ βίῃ ἰδέ-
εατο, ἰπιστὸν οὐ πολέμῳ.

Ἡ. Επεὶ οὖν Γαίῳ Φαβρίῳ Λικίνῳ,
καὶ Γαίῳ Κλαύδιῳ Καννίῳ ὕπατοι
χειροτονῶνται, τετρακισσὸς καὶ ἐξηκς
καὶ περὶ τῷ Ρώμῃς ἔτει. καὶ τῶτον τὸν
ἐνιαυτὸν πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Αλεξάνδρειας,
πεμψάντες πρὸς τὸ βασιλεὺς Πτολεμαίῳ,
κατέλαβον τὴν Ρώμην, αὐτὲς μὲν παρ'

1 Manius Cur. in vulg. edd. Mare. Cur. Gr. 2 Vulgo Dentatus Curius. 3 Gal-
lia Fabio Licinio, Caio Claudio Cinna (ons. G. Gaio Fabio Licinio, G. Cannio Conf. M.
Gaio Fabio L. C. Claud. Canino Conf. LC F. V. Caio Fabricio Lucino, Caio Claudio (a-
nina (ons. HM. ----- I Exemplaris margini hæc adscripta erat adnotatio:
ἐκ τῆς κλίσεως Ρώμης ἔως τελευτῆς Πύρρου τῆς Ηπειρωτῶν βασιλείας, ἔτη υἑκ'. i. e. ab urbe
condita usque ad mortem Pyrrhi Spontiarum regis, anni 461.

petierant,

petierant, obtinuerunt. ¹ Quintio Gulone, C. Fabio Pictore COSS. Picentes bellum commovere, & ab insequentibus COSS. P. Sempronio, Appio Claudio, victi sunt; & de his triumphatum est. Conditæ à Romanis civitates, ² Ariminum in Gallia, & Beneventum in Samnio. M. Attilio Regulo, L. ³ Junio Libone COSS. Salentinis ⁴ in Apulia bellum indictum est: captique sunt ⁵ cum civitate simul Brundisini, & de ⁶ his triumphatum est.

X. Anno CCCCLXXII. cum jam clarum urbis Romæ nomen esset, arma tamen extra Italiam mota non fuerant. Ut igitur cognosceretur, quæ copiarum Romanorum essent, census est habitus: inventa sunt civium capita CCXCII. millia ⁷ CCCXXXIV. quanquam à condita urbe nunquam bella cessassent. Et contra Afros bellum susceptum est primum, Appio Claudio, Q. ⁸ Fulvio COSS. In Sicilia contra eos pugnatum est, & Appius Claudius de Afris & rege Siciliæ Hierone triumphavit. Insequenti anno, Valerio Marco & ⁹ Otacilio COSS. in Sicilia à Romanis res magnæ gestæ sunt.

αὐτῶν εἰρήνην τε καὶ φιλίαν. Εὐδὲξάμινον ἢ τὴν ὑπατίαν Κωῦτε Κυβηρίαις Ἐφαίαις Πικτησὶν, Πικίνται πόλιν ἐκίνησαν. ἤρην δὲ διαλύνειν ἔπαυσε πικρὰ ἢ ἐξ ὑπατῶν Πικλίου Σεμπρονίου, καὶ Ἀππίου Κλαυδίου κρητοπολεμήσαντες, οὗ καὶ ἡριμάτου ἡνιοχὸς χάριον. τότε δὲ καὶ πόλιν ἰπποκράτους Ρωμαίων ἐπὶ ἀνδραγαθήσαν, Ἀρμίνος τε ἐν Γαλλίαις, καὶ Βενεοντίος ἐν Σαμνίῳ. Μάρκος δὲ Ἀππίας Ρηγύλης καὶ Ἀντίωνος Ἰωνίου ἐλθόντων ἐπὶ τῇ ἀρχῇ, καὶ Σαλυντίνων ἐδραμεύοντι πόλεμος. ἡγήθησαν δὲ, καὶ τὴν πόλιν ἐξέπεισαν τὴν αὐτῶν καὶ μὴ τῶν Βρυγδισσῶν. καθ' ὅν πάντων οἱ νικησάντες ἐθελήματόσαν.

ἰ. Τετρακισσέων δὲ καὶ ἑξαμνησέων τὴν πόλιν, ἐπὶ πολὺ λοιπὸν ἦν καὶ παρὰ

πάντα λαμβάνειν τὸ τὸ Ρώμης ὄνομα. ἔπειτα δὲ ἡ Ἰταλία ἐκ τῶν αὐτῶν συνακατέστη πόλεμος. τότε τοίνυν βυλὴν τὸ τὸ πολέων γένος πλῆθος, ἀπὸ τῶν ἰπποκράτους, καὶ συνελάμα ἦσαν ἀνδρῶν ἰνέαι καὶ εἰς μισθολογίαν, καὶ διὰ τὴν ἀνέκδοτον τῶν ἀνδρῶν καὶ τοὺς πᾶσι τὸν ἑμαρτῶν χρόνον ὑπὸ μισθολογίαν ἀνέκδοτον πόλεμος. ἐν τῇ τῇ δυνάμει τῆς πόλεως, πρὸς Ἀφρὸν αὐτοῖς ὁ πρότερος κινήται πόλεμος. Ἀππίας Κλαυδίου Ἐκωῦτε Φαίαις τὴν ὑπατίαν ἐχόντων ἀρχῇ. γίνεται τοίνυν ἢ ἐν τῇ Σικελίᾳ συμπλοκή. ἔνθα οὐ καὶ Κλαυδίου Ἀφρὸν τε καὶ τὸν βασιλῆα Σικελίας Ἰέρωνα, καὶ ἑκατέρωθεν ἡττημένους. Τῷ δὲ ἐξ ὧν ἐκείνῳ Οὐαλέριος Μάρκος, Ἐ Οὐαλέριος Κορίνθος ὑπαὶ

¹ Quinto Gulone, Fabio Pictore G. B. V. Quinto Gallinio, Gaio &c. L. N. LC. Quinto Gulino &c. F. ² Ariminus LC. G. B. N. M. L. Gr. ³ Deest B. Julio G. N. L. Vide Annot. ⁴ Desunt V. ⁵ Desunt G. ⁶ Hieronum triumphatum est Fr. Vi. Vide Annot. ⁷ CCCXXXIII. G. & in quibusd. edd. ⁸ Fabio B. ⁹ Atacilio M. B. N. ----- ¹ Appius παρὰ Ρωμαίων ² Exemplaris margini hæc adnotata erat census summa: οὐδραὶ μυριάδες ἑξῆς α' τότε ἦσαν ἐν Ρώμῃ. hominum circiter 30. myriades (i. e. CCC millia) tunc erant in urbe Roma. ³ Ita emendat Syll. quod scriptum erat, ἐκ τῆς Σικελίας.

Tauromenitani, Catanenses, & præterea quinquaginta civitates in fidem acceptæ sunt. Tertia anno in Sicilia contra ¹ Hieronem bellum paratum est. Is cum omni nobilitate Syracusanorum pacem à Romanis impetravit, deditque argenti talenta ducenta. Afri in Sicilia victi sunt, & de his secundo Romæ triumphatum est. Quinto anno belli Punici, quod contra Afros gerebatur, primum Romani C. ² Duillio & Cn. Cornelio Asina COSS. in mari dimicaverunt, paratis navibus rostratis, quas Liburnas vocant. Consul Cornelius fraude deceptus est. Duillius, commisso prælio, Carthaginienfium ducem vicit, ³ XXXI. naves cepit, ⁴ XIV. merfit, ⁵ VII. millia hostium cepit, III. occidit: neque ulla victoria Romanis gratior fuit, quod invicti terra, jam etiam mari plurimum possent. C. Aquilio Floro, L. Scipione COSS. Scipio Corsicam & Sardiniam ⁶ vastavit, multa millia inde captivorum abduxit, triumphum egit.

[illegible]

ἡλίκοι· κρατῶν γὰρ τοῖς ὅπλοις, δὲλα δὲ
 Ἀφρον, ὥσπερ ἀπονδῶς αἰτάντων, τ' αὐ-
 τῶν ἐπιστὰς τελευτῆς συνελήφθη τε ἔ- δε-
 σεις ἀπὸ χειρὸς. Δεξιμάτιον δέ, ἐπιβελῶν τῷ
 μάχῃ, νικᾷ τὴν στρατὸν τὴν πολυμύην,
 μίαν τε ἔ- τελευτῶντα νέως αἰετὸς, δὲνα καὶ
 τίσασσας ἐπὶ τὰς καὶ ποτιόσας· ἐπὶ δέ
 γλιόσας αἰχμηγῶντων ὑφ' ἑαυτῶν κατι-
 σήσας, τῆς δὲ διεφθέρει γλιόσας. σι-
 δῆρον τε καὶ τοῖς ὕδασι νικᾷ 4 τότε κατε-
 πορῆσαν τὴν Ρωμαίαν, ἡς ἄλλαν ἐκ ἡγήσαντο
 λαμπευτέραν, ἐδ' αὖ χαριστέραν· ἐπει-
 δήπερ ἀμολαγημένων τῶ καὶ γῆ κράτης,
 κρείττης ἔ- καὶ γιλιπῶν ἀφῆσαν, σὺν ἧ
 πλειονότητι Ἀφρον τοὺς πρὸν ἐνομιζόντο.
 Γαῖος δὲ Ἀκυλὸς Φωκῆς ἔ- Ἀκχίος Σκι-
 πίωνος ἀδελφεοῦντων τῶν ὑπατεῖαν
 Κοροίκῃ ἔ- Σαρῶν πάντα τῶ πῶν παλιε-
 κητέσας, πολὺν τε δῶσιν ἔσας πλὴν
 ἀνδρῶν αἰχμηγῶντων ὑπὸ τοῖς ὑπᾶτοις
 γροφῶντων, ἀφορμὴ θημίους τοῖς νικη-
 χόσι ἐξήσαντο.

1 Hieronem regem Siculorum bel. L. G. B. N. L. C. V. Fr. Vi. 2 Duellio V. N. B. L. L. C. 3 XXX E. vide Annot. 4 XIII HM. 5 Alii VIII. 6 Vicis L. L. C. Vi. --- 1 Margini exemplaris adscripta hæc annotatio: ἀπὸ κτίσεως Παύλου ἐως τῶν πατρῶν Θεοδώρου ἐπιτέλειται Παύλου· καὶ ἐπαυμένηται Κερκυραίων· ἔτη 50 ἔσονται. Ab mædæ condita usque ad id tempus quo Romani primum ingressi mare, navali prælio cum Carthaginiensibus confluxerunt anni proxime 470. 2 Vel idem sonat quod τῶν, vel ex viti depravatum est. 3 Scriptum & editum erat: πῶς καὶ μὴ πῶς, corrupto loco medicinam Sylb. in indice Græco attulit. 4 Vitiöse scriptum & inclusum erat τῶν XI. L.

capta sunt : XXX. millia¹ occisa ; Regulus ipse in catenas conjectus.

XII. M. Æmilio Paulo, Servio Fulvio Nobiliore COSS.ambo Romani consules ad Africam profecti sunt cum trecentarum navium² classe; primum Afros navali certamine superant. Æmilius consul CIV. naves hostium demersit : XXX. cum pugnatoribus cepit :³ XV. millia hostium aut occidit, aut cepit; militem suum ingenti præda ditavit. Et subacta Africa tum fuisset, nisi tanta fames fuisset, ut diutius expectare exercitus non posset. Consules cum victrici classe redeuntes, circa Siciliam naufragium passi sunt : & tanta tempestas fuit, ut ex quadringentis⁴ sexaginta quatuor navibus, octoginta servari vix potuerint. Neque ullo tempore tanta maritima tempestas audita est. Romani tamen statim ducentas naves reparaverunt; neque in aliquo animus his infractus fuit.

XIII. Cn.⁶ Servilius Cæpio, & C. Sempronius Blæsus COSS. cum ducentis sexaginta navibus ad Africam profecti

τοῖς πολεμίοις θύοντων δεινῶν, τρεῖς δὲ ἡμιμέρας ἀνδρῶν μηχανωμάτων πύργον.

16. ΑΛ' οἱ μὲν τῆς ὑπὸ Μάρκου Αἰμυλίου Παύλου, καὶ Σέρβου Φουλβίου τῶν μὲν καὶ πόλεμον διαπραγμάνων ἐπιβόησαν, ἐδὲ αὐτοὶ δὲ συμφορὰς ἐξ ἡμετέρας. τελευτήσαντες γὰρ ναυὶ συμμειζαντες τοῖς Ἀφροῖς ὑπερέχον, ὥστε πλοῦτας μὲν καὶ ἐκείνων νῆας καταποντίσαν, τελευτήσαντες δὲ μὲν τῶν ἐν αὐταῖς μηχανωμάτων ἐλεῖν, ἀνδρῶν δὲ δεκάπιντε χιλιάδας, τοῖς μὲν Ἀφροῖς, τοῖς δὲ αἰχμαλώτους ἀπάγειν, τὸ δὲ σθένος τῶν οὐκ ἐκείνων πᾶσι χεῖρῶν τοῖς ὅν τῆς λείας πλοῦσιν ὡς δεινῶν. ἐδὲ δ' ἂν ἐκώλυτε² δεκάσδων τοῖς τῶν Ἀφρῶν, εἰ μὴ λιμὸς ἐπιπλῶν ἀσπαράγαν τῶν στρατῶν

τῶν πλοῦ. Ἐν ἕτῳ λαμπροῖς τοῖς καὶ τῶν καὶ, καὶ μὲν ποσὶν λαφύρων ἐπανιόντι τὸν σῆλον χεῖρῶν ἀπαρῶν ἡμετέρας κλύδων καταπράσαντες, καὶ ποσὶν ἐκείνων ναυῶν, ὥστε ἐκ πλοῦσιν καὶ ἐκείνων ἐπεσάντων νῆων ἐδὲ καὶ μόνους αἰχμῶν Ἀφροῖς. ἐδὲ ἐκείνων τε χροῖος ποσὶν χροῖον μὴ μὴ παραδόντων ἀνθρώπων ἐδὲ ποσὶν συμπτωμάτων τελευτήσαν. Οὐ μὲν τῶν περιέλυσε τὸ φρονήμα τὸ Γαμμήν, ἐδὲ ἀφείλεται ἀκμῆς. παραχρῆμα τε Ἀφροῖς ἐπισκοδουμένοι ναῦς, ἀφ' ἐπείρας περιεσκοδουμένων ναυμαχίας.

17. Οἱ ἐν ἐκείνῳ ὑπὸ Γνέου Σεργίου Καπίων, καὶ Γαίου Σεμπρούσιου Βλαῆτος, ἐκείνων καὶ Ἀφροῖς ναυσὶν ἐπὶ τῶν Ἀφροῖν ἐξέπλουν, καὶ πλοῦ

¹ Occisa, Xanthippus illico ex Africa migravit in Graciam, Reg. V. ² In quibusd. MSS. & impressis : classe Cypream petunt, & contra Carthaginenses venerunt. ³ Quinquæ S. B. ⁴ LXXIV. navibus LC. LX. navibus S. G. B. V. HM. LXIX. nav. N. M. s. LXXXX. G. ⁶ Servius V. ----- ¹ Cellarius sic scripsit loco χιλιάδας, quod omnes Latini XXX. millia habent : & Polybius lib. I. de hoc prælio : πλοῦσιν ὡς δεινῶν, ----- ἐκώλυτε μὲν εἰς διόχους, τὸ δὲ λοιπὸν πλοῦσιν ἀσπαράγαν. Quis ergo crederet, duntaxat τρεῖς χιλιάδας perire? ² Excusum erat in ed. Syll. δεινῶν. Perperam.

sunt: aliquot civitates ceperunt: prædam ingentem reducentes naufragium passi sunt. Itaque cum continuæ calamitates Romanis displicerent, decrevit Senatus, ut à maritimis præliis recederetur, & tantum sexaginta naves ad præsidium Italiæ salvæ essent. L. Cæcilio Metello, C. Furio Placido COSS. Metellus in Sicilia Afrorum ducem, cum CXXX. elephantis & magnis copiis venientem, superavit, XX. millia hostium cecidit, XXVI. elephantos cepit, reliquos errantes per Numidas, quos in auxilium habebat, collegit, & Romam reduxit ingenti pompa, cum CXXX. elephantorum numerus omnia itinera compleret.

XIV. Post hæc mala Carthaginenses Regulum ducem, quem ceperant, petierunt, ut Romam proficisceretur, & pacem à Romanis obtineret, ac permutationem captivorum faceret. Ille Romam cum venisset, inductus in senatum, nihil quasi Romanus egit: dixitque, *se ex illa die, qua in potestatem Afrorum venisset, Romanum esse desisse*. Itaque & uxorem à complexu removit, & Romanis fuasit, ne pax

ῥι τῶν πόλεων εἶλον· λαφύρων δὲ ἐμπλήσαντες τοὺς ναῦς ἀπήσαν. ἀλλὰ καὶ τέτοις χειμῶν διεφθίρει τὴν ὀππρασίαν, ναυμαχίᾳ δὲ τὸ πλεῖστον τῆς γῆρας χρησάμενοι. Αὐταὶ τοίνυν αἱ συμφοραὶ, ἀλλήλοις ἐφαμύλοιοι τι ἐς συνημνῶν, τὴν δὲ τὸ ναυμαχεῖν ἀποθυμῶν ἐξεσάλον τῶν Ῥωμαίων δόγμα· τι ἢ συγκλήτος ἐποιήσαντο, μηκέτι ταῦς καὶ θαλάσσιον χρῆσθαι μάχαις, καὶ ναῦς ἔχειν πλὴν ἐκκρήβης, φυλακῆς ἐνδοῦ ἢ Ἰταλῶν ὁρίων· πᾶσι τοῖς ἐξωτὴν ἐκ θαλάσσης ἐφοδᾶς. Λακίς ἢ Κακίλις Μιτίλλης καὶ Γαίης Φαέρης Πλακίδης παρὰ τὴν ὑπατεύειαν κληθήσαντες, γίνεσθαι μάχη παρὰ τὴν Σικελίαν παρὰ Αφρὸς, ἐνδὲ τῶν ὑπῆτων Μιτίλλης στρατηγὸς ἐν ταύτῃ νικᾷται ὑπὸ Αφρων ὁ στρατηγός, τελευτῶντα μὲν ἐκείνον ἐλεφαντῶν ὀπλίῳ ἄνθρωπον, στρατὸν δὲ πᾶσιν τῶν ἐμπροσθεν μερίσιν καὶ πίπτειν μὲν εἰκοσι χιλιάδες ἀνδρῶν, ἐλεφαντῶν δὲ ἐξωχρήσθαι παρὰ αὐτὸν μὲν τὸν

πόλεμον ἐξ ἐκείνου, τὰς λοιπὰς δὲ ἀσυνμαχεῖντες αὐτῷ Νυμιδῶν πλανήδης συνίστασθαι τι καὶ παρῆσαντο τῷ ὑπῆτι. μὲν δαυμάσης ἐν πομπῇ αἰ τὴν Ῥώμην εἰσήλθε, τῶν ἐλεφάντων μερίδι τι καὶ πλεῖστος οὐδὲς πληρύντην. ἰδ'. Οὐτὸς δὲ πόλεμος ἠγάσθη τοῖς Αφρῶν καταφυγεῖν ἐπὶ τὸν Γηγῆλον, ἐν δὲ δόμοις εἶχον, παρεσθῆναι τι αὐτῶν συμπεριστάσθαι τοῖς ὑπὸ αὐτῶν πρὸς Ῥωμαῖνς ὀκνητοῖς, ὥς αὐτοῖς χρῆσθαι ἀποδῶν, ἐκ τῶν ἐκατέρων ἀντιμαχόμενος ἀντιδρῶν τοῖς οἰκείοις. τι μὲν ἐν ἀσθενείᾳ ἀνίστασθαι αὐτὸς ὁ Ῥώμην, καὶ δὲ δόμοις ὦν, ἀπὸ τῆς νικηθείς δὲ τῇ ἀσθενείᾳ, προσηνίστην μὲν εἰς τὴν Ῥώμην. δεῖν δὲ αὐτὸν λόγους, ἐνδὲν ἠέγετο καὶ Ῥωμαῖον ὑπαὶν ἀνδρᾶ πρᾶξαν· φάσκον, ἂν ἢς ἡμεῖς ὑπὸ τοῖς πολεμίοις ἐσθῆναι, τὸ Ῥωμαῖνς ὀκνητοῖς πολιτείας· ἔτι ἐν τῇ γαμίστῃ ἐδῆξεν παρὰ τοῖς ζήτησιν

1 Sunt circa Palmarum Promontorium. Itaque V. HM. 2 Alii: Tacito. 3 CXX LC. L. XXX F. 4 Apud Panormium superavit V. HM. 5 CC L. 6 CXX. L. LC CIV. HM. XXX. F. omisso centenario Gr. M. indefinite, elephantorum magnitudo & multitudo.

redu- cum Pœnis fieret. *Illos enim fractos tot casibus, spem nul-*
cala- lam habere: tanti non esse, ut tot millia captivorum pro-
mari- pter unum se, & senem, & paucos, qui ex Romanis capti-
ves ad fuerant, redderentur. Itaque obtinuit. nam Afros pacem
Furio petentes nullus admisit: ipse Carthaginem rediit; offeren-
cum tibusque Romanis, ut eum Romæ tenerent, negavit se in
opera ea urbe mansurum, in qua, postquam Afris servierat, digni-
cepit- tatem honesti civis habere non posset. Regressus igitur ad
bebat, Africam, omnibus suppliciis extinctus est.

XV. P. Claudio Pulcro & C. Junio COSS. Claudius contra auspicia pugnavit, & à Carchaginiensibus victus est. Nam ex CCXX. ² navibus cum XXX. fugit, ³ nonaginta cum pugnatoribus captæ sunt; demersæ cæteræ. Alius quoque consul classẽ naufragio amisit: exercitum tamen salvum habuit; quia vicina litora erant.

καὶ σύμβολον γίνεται Ῥωμαῖος, μὴ
συνταξά τις Ἀφροὺς ἐπαγρέλλοντας εἰρήνην.
σέβει κέρδεται γὰρ αὐτοῖς τὰς δυνάμεις,
ἢ μὴτε αὐτὸν, μὴτε τὰς σινειλημμένων
κώπας, ἀποχερεῖς ὑποκλήψεται χρῆσιν
αὐτῶς τοσούτων αἰχμηλῶντων, τῶν ἐξ
Ἀφρικῆς κατεχουμένων, ἀντίδοτον. ὧν τὰ
συμβολούσας ἐκέρχεται, πᾶντων τῶν αὐτῶν
πᾶσι δὴμας προσθείς· ἔστι δὲ τῆτο γλυ-
κὺν αὐτῶν τῶν ἔργων. τῶν γὰρ προσοῦτων
ἐποικιστῶν δαπνημμένωντων, σωμακλήγει
καὶ Ῥηγάλλον· ὁ βυλομῶν αὐτὸν τῶν
πολιτῶν κατέχειν, σκε εἴξεν, ὡς ἔστι δυνά-
μει· προσποιεῖται ἀξίωμας πολίτης Ῥωμαίου
ἔχον μὲν τὴν παρὰ τοῖς Ἀφροῖς δαλείαν
τοσούτων ἢ τὸ φρονήμα τῶν Ῥωμαίων
ἵππει τὸ τῶν οὐρανῶν, ὅς ἐδεύονται τοῖς Ἀ-
φροῖς, ἢ μὲν ἐπαυξάνειν εἰ μὴ καὶ
προσέχει τὰς παονοῦς, ἐδὲν ἐκώλυν μείνειν.
ὁ γὰρ ἀρχιερεὺς, ὁ καλεῖσθαι παρὰ αὐ-
τοῦ Πομπηίου, σκε εἶναι τὸ πρῶγμα ἐ-
ποικιστῶν, οὐ τῶν ἱερῶν ἐψηφίσαντο νό-

μων. ἐπανελθὼν ὦν πρὸς τὴν Αφρικὴν,
πολυτρόποις ἐξεδόθη χηλαίοισιν, αἷς ἄλλοις
ἄλλως ἐκδοδάκασιν. καὶ παρ' αὐτῆς τὸν
βιον ἐτελούτηεν.

α'. Εὐθύθεν Πάπλιϑ Κλαυδίϑ
 Πῆλχρος, κ' Γαίϑ Ικνϑ ὕπατ'ι χει-
 ροτονήγ'εντ' ἐπίσ'ι ἰδυσημεροσιν. Κλαυ-
 διϑ μ' γ'δ σὺκ ἀφοστοσιναιϑου, ἧ ὀ νε-
 μρ'ς, σιναισιναιϑ κ' τ' ἄν συμφορῶν
 αὐστικῶν καλῶσιν αὐτῇ οἱ Ρωϊαῶν
 σημεῖα δ' ἦν ζῶτα¹ δαιμῶν'ας διδόμεναι
 τοῖς ἐπὶ πόλεμον ἔξισι. κ' Δ'α τ'το
 χεῖρον ἔχεν σὺ τ' η² κ' τ' Ἀφ'ων μ'αχῇ,
 ὡς σ'κ Δ'αχρῶν ἐκίστο ἦν, αἷς σιναι-
 μ'αχῇ, τ'ελαισ'α Δ'αποτ'ηναι, κ' αὐτῶν
 μετ' αὐτῶν φορ'αῖν τῶν δ' ἄλλας τῶν μ'
 κ'α'ποτισθ'ηναι, τῶν δ' ἐκ τῶν πολυ-
 μῖοις μ' τ' ἄν ἐμπλοιστῶν πολεμῖσιν γα-
 νῖαδ, ὃ ἔ'ετρος ὕπατος ναυσῶν τῶν ναῦς
 δ'αποτ'αλῶν το' στρατ'όμα σὺν ἐπαυ'ηζαν
 ἐπ' αὐτῇ γ'δ τ' χερσ' ἐφ'έρ'ισαν αὐτῶς,
 ὡς τῶς ἀνδρας αὐτῶν πῶν τ' γῆς ἐφ'ικῖαδ.

I Africam, circumcisus palpebris, cum usque ad mortem cum cruciatu intolerabili ac
 dolore vigilaret, demum omnibus suppliciis extinctus est S. G. B. N. V. HM. 2 Nativitas
 quas in Adriano adduxit porta V. 3 XX. LC. V. P. Nostram lectionem instabilis
 etiam Polybius I. Ταυ λοιπων σκαλων οντων επισηκουσα η περιω διελυγυται οι Καρυφαισις
 Ceterum post caetera addunt vulgo; XX. millia capita, five ut nonnulli, octo millia
 hominum caesa, viginti millia capita. Sed quod nihil huiusmodi S. B. L. & F. ha-
 bent, nec cum styli ratione cohaerent, abieci cum aliis à Diacono, ut videretur
 inepte assutus. --- 1 Excusum erat in Syll. Saxonis. 2 Syll addidit præpo-
 sitionem κατὰ, quæ in textu olim nulla erat.

XVI. C. Lutatio Catulo, A. Postumio¹ Albino COSS. anno belli Punici XXIII. Catulo bellum contra Afros commissum est. Profectus est cum² CCC. navibus in Siciliam. Afri contra ipsum CCCC. paraverunt.³ [Nunquam in tantis copiis pugnatum est.] Lutatius Catulus navem æger adscendit: vulneratus enim in pugna superiore fuerat. Contra Lilybæum, civitatem Siciliæ, pugnatum est ingenti virtute Romanorum. Nam LXXIII. Carthaginiensium naves captæ sunt, ⁴CXXV. demersæ, ⁵XXXII. millia hostium capta, ⁶XIII. occisa: infinitum auri argentique pondus in potestatem Romanorum redactum. Ex classe Romanorum XII. naves demersæ. pugnatum est VI. Idus Martias. Statim Carthaginienses pacem petierunt, tributa est eis pax; ⁷captivi Romanorum, qui tenebantur à Carthaginiensibus, redditi sunt. Etiam Carthaginienses⁷ petierunt, ut redimi eos captivos liceret, quos ex Afris Romani tenebant. Senatus iussit sine precio dari eos, qui in publica custodia essent: qui autem à privatis tenerentur, ut, pretio dominis reddito, Carthaginem redirent; atque id precium ex fisco magis, quam à Carthaginiensibus solveretur. Q. Lutatius, A. Manlius,

19'. Μὴτὰ τέτρες ὑπάρτι γίνονται Γαίος
Λαῖσπος Κατῦλος, ἔ Αὔλος Ποσέμιος
Αλῖσιος. τέρτιν δὲ ἦ τῆς ἔ εἰκοστὴ ἔτος
ἔ ὡς Αφρὲς πολέμῳ. Κατῦλος τόνιμ
πῶς ὡς Αφρὲς ἐκλέξαμεν, τελαχ-
σιῶς ναοὺν ἐπ' αὐτὴς ἰσχύροτην σκεῖν
δὲ τελαχσιῶς ἀντεπαρῆσαν, τὸς-
τω δὲ ἔτε πῶποτε ἔμασθεν ἐλῶ ἀλ-
λῆλος ἔτοι οἱ ἄμμοι συνίμμεν. ἀλλὰ
κὺ αὐτὴς ὁ Κατῦλ, ἐπὶ τῆς νῆος ἐρ-
ρωτων. τέτρωτο γὰρ ἐν τῇ σπέρτῃ μάχῃ.
συμμάχων δὲ αὐτῶν σκεῖ τὸ Πιυ-
δωνοὺν τῆς Σικελίας, τοσούτων ἐπιδεί-
ξαντο Ρωμαῖοι πῶν σερσῶμιαι, ὡς ἐξη-
πρῶτ' ἔμ ναὺς πολέμιας εἶναι, πῖντε δὲ
ἔ εἰκοστὴ ἔ ἑκατὸν καὶ ὀππῶνσι, δύο δὲ
κὺ τελαχσιῶς χιλιῶδες ἀχιμαλῶται ἀν-
θρῶπ λῶσιν, τελοκαλῶν δὲ διασφῶ-
δαι, ἔ πάντα δὲ πῶν πλῆθ' ἐν ἐπὶ τῶν
γὰρ αὐτῶν ἐναποτῆλκον τῶς ναοὺ, πῆ

μεγαλὴ τῇ εἰλᾷ πιστοίητες, οἱ πολέ-
μιοι) ἰαυτῶν ποίησάσθαι. τῶν Ρωμαίων
δὲ αὐτὰν δυοκαίδεκα νῆς διηφάρησαν·
ὁ μὲν πόλεμος· ὁ αὐτὸς σιωπῇ ἀπὸ
εἰδῶν Μαρτίαν καὶ τὰς Ρωμαίους. Ἀφρὴ
δὲ παραστῆσαν τῶν ἐρηνῶν ἐπὶ ἡμεῶν
ἐς ζωτῶν ἰδοῦσα οἱ Ρωμαῖοι, λαοὶ οὗτοι
τὰς αἰχμαλώτους τὰς ὑπὸ τοῖς Ἀφρι-
ώταις ὧν δὲ αὐτοὶ κατέχει, ἀποστομ-
ζοῦσιν λύττα τῇ Ἀφρῇ, σοὶ ἰδὲ εἶπαι,
ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἀσπίδα ἀλφειῶκαν. ἡ
δὲ πῆς ἥσαν ὑπὸ διαστόμας καὶ δημο-
σίας πρᾶσις γογγυμένων, τέτταν ἐφ-
φίσαν· οὗ πεινῆμαζα καὶ ἐλπίσται τῆς
ἐνητηδύνης. καὶ ἐδὲ ζωτῶν τὰς Ἀφρῇ
ἐξημύσαν, ἀλλὰ τὸν ταμίαν τῇ δημο-
κρατίᾳ ὑπὸ ἀπαρδμήσται ἀποστεύειν.
Μεγίστης δὲ τῆς ἀρχῆς πρὸς Κωστὸν Ἀν-
τίπαιον ἐς Αὐλὸν Μαξιμόν, ἐπὶ κτήθη Φι-
λίσκοις πόλεμος. (πόλις δὲ ἦν αὐτῇ)

1 *Allicano* V. 2 Ita etiam Victor. 3 *Inclusa non agnoscunt* L. LC. & Vi. Expressit autem Metaphrasi. scriptis etiam Merula : & in Fuld. quoque invenit Syb. 4 XXX. V. XXV. N. M. LC. L. F. CXXX. HM. 5 XXII. E. 6 XII. M. N. LC. F. XIV. F. 7 Defunt V.

COSS. creati, bellum Faliscis intulerunt, quæ civitas Italiæ opulenta quondam fuit: quod ambo COSS. intra sex dies, quam venerant, transfegerunt, ¹ XV. millibus hostium cæsis, cæteris pace concessâ; agro tamen ex medietate sublato.

Ἰταλίας δυνάστηται) καὶ τότεν ἐκρά-
νοι κατὰ ῥῆσιν ὑπάρχει, ὅς ἐξ τῆς πύ-
σης ἡμέρας, μυσίων μὲ καὶ πύθιαν

λίαν πύθιναν ἐκ τῆς κρατοῦμεντος
πολεμίων, τοῖς ἢ λοιποῖς εἰρήνης δόσεως,
ἐφ' ἡμῶς τ' ἡγῆς· ὁ Ρωμαῖος ἰδοὺς γὰρ αὐτῶν.

EUTROPII BREVIA R I U M HISTORIÆ ROMANÆ.

LIBER TERTIUS.

I. **F**inito igitur Punico bello, quod per ² XXIII. an-
nos ³ tractum est, Romani jam clarissima gloria noti,
legatos ad Ptolemæum Ægypti regem miserunt,
auxilia promittentes, quia Rex Syriæ Antiochus ei bellum
intulerat. Ille gratias Romanis egit; auxilia non accepit:
jam enim fuerat pugna transacta. Eodem tempore poten-
tissimus Rex Siciliæ Hiero Romam venit ad ludos spectan-
dos, & ducenta millia modiorum tritici populo dono dedit.
⁴ L. Cornelio Lentulo, Fulvio Flacco COSS. quibus Hiero

B I B L I O N γ'.

α. **Ο**ΥΤΩ μὲν ὁ πρὸς Ἀφρὺς
ἐλάττει πόλεμος, ἐκρησὶ καὶ ἀπὸ
παρεκτάσεως ἐκινῶνται. Ρω-
μαῖοι δὲ ἡδὴ γνωσθέντες παρὰ πῶσι
γνώσθησαν, πρὶς τοῖς ἀπὸ τῆς αὐτῆς
Αἰγύπτου βασιλεύοντι Πτολεμαῖοι, ὑπὸ
ἐκείνων συμμεχρήσαντο αὐτῶν καὶ τῶ
Σύ-
ριαν βασιλεύοντι Ἀντίοχῳ. ἐμμελοῦντες
δὲ Πτολεμαῖοι τῇ πρὸς αὐτὸν χάριτι, ἐκ

ἰδιότητος τῆς συμμεχρήσεως, ἐπειδήπερ εἶχεν ἡδὴ
πέραν ἐκείνου ὁ πόλεμος. Κατὰ δὲ τὴν
αὐτὴν χρόνον τῆς Συκελίας βασιλεὺς
Ἰέρων, δυνάστητος τῆς πρώτης, εἰς τὴν
Ρώμην ἀφικέσθαι, μετέβηεν τὴν πελαγονίαν
αὐτῶν θύας, οἷον τι εἰς τοὺς μνησθέντας
ἐδωκέναι τῶν δέμων. Ἦν δὲ Ἰέρων κα-
τέλασσε τὴν Ρώμην, Λύκιος Κορνήλιος
Λεντούλος, καὶ Φύλων Φλάκκος ὑπαῖτος

¹ XII. S. ² Plerique codd. MSS. & libri impressi XXII. Sed Gr. & HM. XXIII.
Tanaquillus Faber legit: XXIV. Fuld. habet: XXXIII. ³ Alii contractum. Me-
taphrasta usus est, responder. Trahere vero bellum, est prolongare, Lév. IV. 18. IX. 23. ⁴ Decf B.

Romam

Romam venerat, etiam contra Ligures intra Italiam bellum gestum est, ¹ & de his triumphatum." Carthaginienſes tum bellum reparare tentabant, Sardinienſes, qui ex conditione pacis Romanis parere debebant, ad rebellandum impellentes. Venit tamen legatio Carthaginienſium ² Romam, & pacem impetravit. T. Manlio Torquato, C. Attilio ³ Balbo" COSS. de Sardis triumphatum est; &, pace omnibus locis facta, Romani nullum bellum habuerunt: quod his post Romam conditam semel tantum, Numa Pompilio regnante, contigerat. ⁴ L." Postumius Albinus, ⁵ Cn." Fulvius Centumalus COSS. bellum contra Illyrios geſſerunt; &, multis civitatibus captis, etiam reges in deditionem acceperunt: ac tum primum de Illyriis triumphatum est.

II. ⁶ L." Æmilio COS. ingentes Gallorum copiae Alpes tranſierunt. Sed pro Romanis tota Italia conſenſit: traditumque est ⁷ à Fabio hiſtorico, qui ei bello interfuit, ⁸ DCCC. millia hominum parata ad id bellum fuiſſe. Sed res per ⁹ COSS. tum proſpere geſta est: ¹⁰ XL. millia ho-

αὐτῶν Λιγυρῶν ἦσαν πόλεμος, οὗτος
τῶν Ἰταλῶν οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐστὶν
ἀμφοτέρων. Καρχηδόνιοι δὲ παρ' ἡμετέρας
τῆς ἀποδείξεως, τὰς Σάρδεις, ὅς αὖτε σι-
νηκαὶ Ρωμαίοις ὑπακύνοντο, ἐπὶ
παρερήδοντο, καὶ ἐπειθοὶ ἀνελκίσθησαν. ὁ
δὲ πρῶτος εἰς φῶς ἐκέρχθη, καὶ
πρῶτος Καρχηδονίων παραγχομένη
τῶν ἐκείνων ἐκέρχθη. Ὑπάρχον ἀναδ-
χόντων Τίτῳ Μακρίῳ Τορκάτῳ, καὶ
Γαίῳ Απλῳ Βούλῳ, δόξα μὲν ἔ-
νευται καὶ Σάρδων μὲν κρητίζοντων
μὴ δὲ τὸ τοῦ πατρὸς παρὰ τὴν ἐπίπαι-
νον πόλεμος, καρτερὰ τὴν ἡγεσίαν, οἷον
ἐδιδὼν χρόνον συνέσειν ἡγεσίαν, πλὴν ἐπὶ
Νεμῶ Πόμπιλιῳ, ὅς μιν Ρωμύλον ἐπα-
είλοντο. Διαδύναμιν δὲ τῶν ὑπαρχόντων

Λακίῳ Ποσειδῶνι Σαῶνι, καὶ Γίῳ Φα-
οίῳ Κυνεργῶν, πόλεμος συνέσειν
Ἰακχῶν Ρωμαίοις. καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν
πλεῖστον τῶν πόλεων, μὴ δὲ τῶν καὶ ἡ
βασίλειος τῆς χώρας ἐκείνης τοῖς ὑπάρχον-
τις ἐκέρχθησαν.

β'. Μὴ τῶν Λακίῳ Αἰμυλῳ δὲ
δύναμιν τῶν ἀρχόντων, πλὴν τῶν Γαίῳ
ὑπὲρ ἀνελκίσθη ἐπὶ τῶν Ἰταλίων ἡγεσίαν,
καὶ τῶν Απλῶν ἡγεσίαν (ὅς δὲ ἐπὶ τῶν
Γαίῳ Ἰταλῶν διορίζοντο) ὑπαρχόντων
ἐστὶν δὲ πρῶτος οὗτος τῶν Ἰταλίων ἡγε-
ντος σύμπτωσις, καὶ συνέσειν τῶν συμ-
μαχῶν εἰς οὐκὼν μετὰ τῶν Φαοίῳ, καὶ
αὐτὸς τῶν πόλεων ἐκέρχθησαν. καὶ
ἐκ τῶν οὐκ ἐκέρχθησαν τῶν ὑπαρχόντων ἡγεσίαν

¹ Defunt M. G. ² Deest G. ³ Deest V. Vulgo S. N. LC. M. B. L. G. Bulbo HM. & sic etiam Tabulae Graecae. Frinhemius [not. in L. Flor. L. II. c. 3.] notavit perperam à nostro Balbum, & ab Oroſio Bubuleum appellari. ⁴ Deest G. LC. Albinus tantum legitur in L. ⁵ Deest L. ⁶ Deest LC. S. B. M. N. L. V. ⁷ A istud additum è Codd. nostris & Fuld. ⁸ DCC. S. G. ⁹ Alii in singulari consulem. ¹⁰ XL. millia hostium capta sunt, & interfecta septem millia, & tr. G. ----- ¹ Vitiolus in Sylb. legebatur Πυγύλων. ² Margini exemplaris adscripta hæc adnotatiuncula: ὅτι τὰ ὄρη τῶν Ἀλπίων διορίζουσι Ἰταλίαν ἐκ Γαλατίας. Alpium montes Italiam à Gallis determinant.

stium interfecta sunt, & triumphus Æmilio decretus. Aliquot deinde annis post, contra Gallos intra Italiam pugnatum est, finitumque est bellum M. Claudio Marcello, Cn. Cornelio Scipione COSS. Tunc ¹ Marcellus cum parva manu equitum dimicavit, & Regem Gallorum, ² Viridomarus nomine, ³ manu sua occidit. ⁴ Postea cum collega ingentes copias Gallorum peremit, Mediolanum expugnavit, grandem prædam Romam pertulit; ac triumphans Marcellus ⁵ spolia Galli, stipiti imposita, humeris suis vexit. M. M. nuncio Rufo, P. Cornelio COSS. Histris bellum illatum est, quia latrocinati naves Romanorum fuerant, quæ frumenta exhibebant: perdomitique sunt omnes.

III. Eodem anno bellum Punicum secundum Romanis illatum est per Annibalem, Carthaginienfium ⁶ ducem; qui Saguntum Hispaniæ civitatem, Romanis amicam, oppugnare aggressus est, annum agens vicefimum ætatis, copiis congregatis ⁷ CL. millium ⁸ peditum & XX. millium equitum."

μίλιον μὲν τῆς αὐτῆς στρατῆρος κατεργά-
σατο τὴν πολέμειαν, ὥστε πρὸς αὐτὸν
χιλιάδας πρὸς τὴν ἑκὼν νίκην ἀφ' ἧς
τὸ τοῦ ψήφου τῆς πόλεως ἐπὶ ἀντι-
στῆναι. Ἐπὶ πλείον δὲ ἡγουμένους οἱ Γάλ-
λοι, πολλοὺς ὑπερὸν χρόνον πάλιν ἤσαντο
πολέμῳ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ πρὸς τὴν
Ρωμαίων. Ὑπάρχον δὲ ἦσαν Μάρκε-
Κλαύδιον Μάρκελλον, ² καὶ Γνέ-
Κορνήλιον Σκιπίων ἀδ' ὅτε εἰς μα-
κρὴν κατελύθησαν. Μάρκελλον γὰρ, ἰπ-
πὸν ἐπὶ πολλῶν ἄρων, νικᾷ τε αὐτὸς μά-
χη, & τὴν βασιλίαν Βασιλδομαρον αὐτὸς χειρὶ
ἀνελκύσας. ἐφ' ἧς δὲ μὲν τὴν συνπαύει
τὴν πόλιν καὶ ὁρῶντας πολέμῳ, καὶ τὴν
Μεδιολανὸν εἶλιν, πολλοὺς τε σωμαγείας

χρημάτων ὄγκον, ἐθελόμενοι, ἐπὶ τῇ
ἡμῶν τῇ λαφύρᾳ φέρων τὴν πρὸς τὸν
βασιλέως. Μάρκε δὲ Μινικίαν Ρέφον καὶ
Πυθολίαν Κορνήλιον τὴν ἀρχὴν ἐνδε-
μῶν πρὸς ἑαυτὸν ἐλθόντες πολέμῳ, ἰπ-
πὸν δὲ τὸν Ρωμαίων ἐλθέσαντες ἔλκον καὶ πάν-
τες ὑπὸ Ρωμαίοις ἐλθόντες.

γ' Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν τῶν χρόνων δεύ-
τερον ἐπὶ τὴν Ρωμαίων ἐξ Ἀφρικῆς
πολέμῳ, Ἀντίον Κορνήλιον στρατηγόν-
τα. ὅς ἐτι μακρὸν εἰκοσι τὴν Σάβιν-
τον Ἰταλίας πόλιν, Ρωμαίοις ὑπερ-
δὸν ἦσαν, ἐνέστησεν πολιορκεῖν καὶ συλ-
λεῖσας στρατείας εἰς πρὸς αὐτὸν καὶ δὲ
ἐλθόντας ἀνδρῶν, ἐλθόντες τὴν ἔργον. τὸ
γινώσκοντες οἱ Ρωμαῖοι πρὸς αὐτὸν

¹ Marcellus, cum imprudens in manus Gallorum incidisset, omniaque infesta videret, nec quo evadere posset haberet, in medium hostium irrupit. Quibus inopinata audacia percussit, regem quoque eorum &c. S. G. M. B. ² Viridomarus G. Viridomarus H. M. ³ Defunct. S. ⁴ Atque ubi spes salutis vix fuerat, inde optima retulit spolia, postea cum B. M. ⁵ Ita Vi. & Sylb. Inepte alii Gallorum. Nam & Græcus habet λαφύρα τῶν πρὸς τὸν βασιλέως. ⁶ Ducem, qui jamdudum Amilcaris patri ad aras juraverat, cum alioque esset novem annorum, se, ut primum posset, adversus Romanos pugnaturum. Annibal ergo Saguntum &c. S. M. G. V. B. H. M. ⁷ Livius habet CXL. tantum, nec ab eo discrepat Metaphrastes. Nonnulli corrupte millibus pro millium. ⁸ Defunct. L. N. M. S. --- ¹ Cum præpositione videtur legendum μὲν τὴν νίκην, vel διὰ τὴν νίκην, quod alibi ἐπὶ τῇ νίκῃ. ² De Cornelio Scipione in margini exemplaris hæc adscripta erat adnotatio: ὁ πατὴρ ἦν τῷ ᾧ Ἀφρικῇ ἐνέδωκεν. ὕπερ ὅτι Σκιπίων. Hic pater fuit Scipionis ejus qui post subegit Africam.

Huic Romani per ¹ legatos denunciaverunt ut bello abstineret. Is ² legatos admittere noluit. Romani etiam Carthaginem miserunt, ut mandaretur Annibali, ne bellum contra socios populi Romani gereret. Dura responsa à Carthaginienfibus reddita. Saguntini interea fame victi sunt, captique ab Annibale ultimis poenis afficiuntur. Tum P. Cornelius Scipio cum exercitu in Hispaniam profectus est, Tiberius Sempronius in Siciliam: bellum Carthaginienfibus indictum est.

IV. Annibal relicto in Hispania fratre Asdrubale, ³ Pyrenæum transiit; Alpes, adhuc ea patre invias, sibi patefecit. Traditur ad Italiam ⁴ LXXX. millia peditum, & ⁵ XX. millia equitum; ⁶ septem & XXX. elephantos adduxisse. Interea multi Ligures ⁷ & Galli⁸ Annibali se junxerunt. Sempronius Gracchus cognito ad Italiam Annibalis adventu à Sicilia exercitum Ariminum trajecit. P. Cornelius Scipio ⁹ Annibali primus occurrit: commissio praelio, ⁹ fugatis suis, ipse vulneratus in castra rediit. Sempronius Gracchus & ipse confligit apud ¹⁰ Trebiam amnem. is quoque vincitur.

στράται, περιμερόντες αὐτῷ τὸ πολιορκίας ἀπέχεται. μὴ περδίντω δὲ, περιστάσονται πρὸς Καρχηδονίους, ὥστε λυσιπύου τὸν Ἀννίωνα τὸν καὶ τῶν οἰκείων ἐφάδῃ. οἱ δὲ τὸ κρητικὸν ὑπερσώσαντες ἡραυότεροι ἀπεκρίναντο. παρεσκευασμένους δὲ τῷ χρόνῳ, μὲν ποδῶν τῶν περὶ ὁρείων, λιμὴν νικηθέντες οἱ Σαγύντιοι, σφῶς αὐτὸς ἐξιδώκων, καὶ μερίσῃ ἐπενεφύθησαν ὁμότητι. συνέβη τῶν παρὰ Ῥωμαίοις πρὸς Ἀφρὺς πόλεμον, ὅτι σαφὲς ἀπεδείχθησαν παραδοίκαίς τῶν σπονδῶν. καὶ Περσέλιος καὶ Κορνέλιος μὲν τῷ στρατοῦματι ἰδραμὴν ἐπὶ τῇ Ἰσπανίᾳ. Τισέριος δὲ Σιμπερίῳ Γράκχῳ ἐπὶ τῇ Σικελίᾳ.

δ'. Ο τῶν Ἀννίων καὶ ἑλπιῶν ἐν

Ἰσπανίᾳ τὸν ἀδελφὸν Ἀσδρούβαν, ἤλθε τὸν Πυρήναιον, καὶ τὰς καλὰς Ἀλπεῖς [² Πονίαν] αὐτῷ πρὸς τὴν γειτονίαν τότε βασιμῆς. εἰπὼν δὲ αὐτῷ στρατὸν τῶν Ἰταλίων ἰσχυρῶν, πλὴν αὐτῶν μυριάδων, καὶ ἰππῶν δέκα, ἐλπίσαντες τὴν ἰσχυρίαν καὶ τελευτήσαν. πρὸς αὐτὸν δὲ πρὸς λαίμαρκα, ὅσους ἐντύχει. Λίγους γὰρ καὶ Γάλλοι προσέβησαν. ταῦτα γὰρ Σιμπερίῳ Γράκχῳ ἀπὸ τῆς Σικελίας μετίστησι τῶν στρατῶν εἰς Ἀρμινίον. καὶ πρὸς τὸν μὲν ἀπέντησι τοῖς Ἀφρὺς πατρὶς τῶν Σικελίων καὶ συμμίσθαι ἦτον τὸ ἐρεῖ, τραπέντω αὐτῷ τῷ στρατῷ, καὶ πρὸς ὅσους, καὶ εἰς τῶν παρεμβολῶν καὶ ἀφύχῃ. Γράκχῳ δὲ συνπλάκη καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὸν Τισέριον

¹ Legatum F. ² Al. legatis parere. ³ Igne, ferro rupes rescindit, Pyren. V. ⁴ C. HM. LXX. G. ⁵ XI. N. F. X. B. M. L. G. Gr. ⁶ XXXIII. LC. ⁷ Defunt LC. ⁸ Annibali apud Ticinum primus S. N. M. B. G. V. HM. ⁹ Fugatis suis, & pene omnibus extinctis, ipse a Filio Scipione liberatus, sauciis tamen, in castra rediit. Pugnatum deinde est eodem consule ad Trebiam fluvium; iterumque Romani superati sunt. Sempronius Gracchus & ipse confixit apud eundem amnem, amissoque exercitu pene suis evasit. In eo tamen bello etiam Annibal vulneratus est. Tum se Annibali multis Itali dediderunt. Igitur Annibal ad Tusciam &c. G. N. M. S. B. V. HM. ¹⁰ Trebidiam Sch. -----
1 Minus bene scriptum erat in Syll. Σαγύντι. 2 Inclusum addit Syll.

Annibali multi se in Italia dediderunt. Inde ad Tusciam veniens Annibal, ¹ Flaminio consuli occurrit; ipsum Flaminium interemit: Romanorum ² XXV. millia caesa sunt; ³ ceteri diffugerunt. Missus adversus Annibalem postea à Romanis Q. Fabius Maximus. Is eum, differendo pugnam, ⁴ ab impetu ⁵ fregit; mox inventa occasione vicit.

V. Quingentesimo & ⁶ quadragesimo anno à condita urbe, L. Æmilius Paulus, P. Terentius Varro, contra ⁷ Annibalem mittuntur, Fabioque succedunt: qui [⁸ Fabius] ambos COSS. monuit, ut⁹ Annibalem callidum & impatientem ducem non aliter vincerent, quam praelium differendo. Verum cum impatientia Varronis consulis, contradicente consule ⁹ altero, apud vicum, qui Cannæ appellatur, in Apulia pugnatum esset, ambo COSS. ab Annibale vincuntur. ¹⁰ In ea pugna ¹¹ III. millia Afrorum pereunt, magna pars de exercitu Annibalis fauciatur: nullo tamen Punico bello Ro-

ἡ δὲ τῆς ἰσῆς ἀνιχώρησι τῆς Σκιπίωνι
πρὸς ὅκ τῆς πολλοὶ τῶν Ἰταλῶν παρί-
στασι αὐτὸς τοῖς πολέμοις λαμψέως
τοῖς ἐκ τῆς τῶν Ἀνικίας τῶν ἀποσιμῶν,
ἐπιμύξει τῶν Φλαμινίων, τῶν Ἰταλῶν
στρατῶν ἄρῃσι· καὶ αὐτὸν τι εἰς τὸ σὺν αὐ-
τῷ φράσσοντι διακρήσας, ἐξ ὧς πάντα καὶ
ἐκστὶ χιλιάδας, τῶν λοιπῶν φύγι· σω-
ζομένων. πεμπέται λοιπὸν πρὸς αὐτὸν
ὁ Φαβίος, διακρίτωρ ἀναδεικνύσας, ὅς,
ἀλλὰ μὴ ἀνασκαλλόμενος τῶν μύχων, ἀλλὰ
ἐν αὐτῇ ἀποσπασθῆναι ποιεῖν, ἀνισχυ-
τῆς πολλῆς ὀρμῆς τὴν στρατῶν τῶν Ἀφρικαν-
κῶν ποτε ἀποσπασθῆναι εἰς χεῖρας ἑλ-
λῶν, ὅκ εἰς κρείττονος ἀνιχώρησι.

1. Πεντακοσιοτὴ δὲ καὶ τριακοσιοτὴ

τὴ πόλιν ἴτες, Αἰμίλιος Παῦλος καὶ
Πάβλος Τερέντιος Βάρρων ὑπάρχοντες χει-
ροτονήντες, ἐδίδαντο παρὰ τῶν Φαβίων
τῶν ἐξουσίαν· ὅς χειρὶ ὁμοῦ τῶν στρα-
τηγῶν, συνεισέλθοντες τοῖς ὑπάρχουσιν,
αὐτὸν καὶ ἀνασκαλλόμενον πρὸς τὴν μάχην
ἵκνῃσι, καὶ τῶν συμπλοκῶν ἀνασκαλλόμενος,
καλύπτοντες μὲν ἐπιφερομένους, συμμίσξας δὲ
παρατεμένους· τῶν γὰρ εἶναι μύχων τῶν
νίκης τῶν κατ' ἐκείνους τὸν τρόπον. ἀπ-
μύχους δὲ τῶν τῶν Βάρρων τῶν παρατί-
σιν, εἰλκύνοντες πρὸς συμπλοκὴν, ὁ Παῦλος
καλύπτει, καὶ τῶν τῶν Φαβίων λόγων ἀ-
ναμνησκόμενος. συμμίσξας τῶν τῶν
Καννῶν, χειρὶ τῶν Ἀφρικανῶν καὶ νικῶνται
τῶν ὑπάρχοντων ἐκείνων τὸ στρατόμα.

1 Defunt LC. 2 XXII. LC. 3 VII. millia capta: ceteri V. VI. millia capta:
ceteri HM. 4 Ab ambitu F. Adambitu L. Burd nisi σφάλμα est pro ab ambitu.
Proculdubio ab impetu est vera lectio, utpote non solum librorum plerorumque
manuscriptorum omniumque excusorum, verumetiam Historiae miscellae &
Graeci Metaphraستي auctoritate stabilita. 5 Fregit. Nam per summa montium juga,
& abditos nemorum saltus castra ponens Annibalis feruorem elusit, moxque inventa oc-
casione vicit. N. G. S. B. V. HM. 6 Quinquagesimo L. LC. F. 7 Defunt LC. 8 In-
clusum videtur abundare. 9 Altero, id est, Æmilio Paulo N. LC. B. L. G. Fr. V.
HM. F. 10 Defunt in cod M. usque ad: Post hac Annibal diffidere &c. cap. X.
11 Livius scribit octo millia fortissimorum virorum trucidata. Merula editio:
III. millia. ----- 1 De Fabio hæc margini exemplaris adscripta erat adno-
tatio: Ἰταλ. ὁ Φαβίος ἰσὶν ὃν παρελθὼν τίδησι Πάβλῳ καὶ Τερέντιῳ τῶν Ἀφρικανῶν. Hic est
Fabius quem Plutarchus in Parallelis componis cum Terentio Atheniense.

E

mani

mani gravius accepti sunt. periit enim in eo ¹ *Æmilius Paulus* consul: consulares aut prætorii XX. senatores capiti aut occisi XXX. ² nobiles viri CCC. militum XL. millia; equitum ³ III. millia & quingenti. in quibus malis nemo tamen Romanorum pacis mentionem habere dignatus est. *Servi*, quod nunquam ante, manumissi, & milites ⁴ facti sunt.

VI. Post eam pugnam multæ Italiæ civitates, quæ Romanis paruerant, se ad Annibalem transtulerunt. Annibal Romanis obtulit, ut captivos redimerent: responsumque est à senatu, eos cives non esse necessarios, qui, cum armati essent, capi potuissent. Ille omnes postea variis suppliciis interfecit, & tres modios aureorum annulorum Carthaginem misit, quos è manibus equitum Romanorum, ⁵ senatorum, & militum detraxerat. Interea in Hispania, ubi frater Annibalis *Asdrubal* remanserat cum magno exercitu, ut eam totam *Afris* subigeret, à duobus *Scipionibus*, Romanis du-
cibus, vincitur; perditque in pugna ⁶ XXXV. millia homi-

Πίπτεν μὲν γὰρ ἑτέρος τῶν ὑπάρχοντων, ὁ Παῦλος· ὑπαρχὸς δὲ ἄνδρες & πραιτώριοι ἀμφὶ τὴν εἰρησὶν συγκαταστήσαντες δὲ σὺν τοῖς ἀπαρχαῖσι τοῖς αἰχμαλώτοις, τελευτήσαντες ἐπιφανέως δὲ αἰδώς τελευτήσαντες· τὴν δὲ λοιπὴν τῶν μαχησάμενων πλῆθος, πικρὸν μὲν, ποταμὸν ἔχοντες χιλιάδες, ἰππέων δὲ, πρῶτος καὶ πύκνους, τῆς δὲ ἀντιπάλου στρατῶος, ἵππων μὲν & αὐτῆς ἐκ ὀλίγων· ἄλλων δὲ ἄπειρος· ἐξέλιπον τραυματίας. ² ἡ δὲ καὶ θαυμάσια τὰς Ῥωμαίους ἐπὶ τῇ φρονήματι. ταύτῃ γὰρ ἐμπιστύνοντες συμφορὰν, οἷον ἔπειτα ὁ παρελθὼν ἤνεγκε χρόνον, ὅτε ὁ μέγας οἶσεν ἡλπίσας, μνημὸν εἰρήνης σὺν ἐποίησαντο τὸ μὲν τοι μέγας εἰδείθη τὸ κακὸν τοῦ κατὰ τὴν στρατολογίας. τότε γὰρ δὴ ἀποτόν ἰλοσυχίας ἀξιοφύοντες οἰκίστην, εἰς στρατείαν ἐξεδόθησαν.

5. Συνέθη δὲ, ὅπρι ἐν τοῖς τοῖς τοῖς

φίλοι, τὰς ὑπάρχουσας συμμειβεσθῆναι τῇ τύχῃ, καὶ πῶς ὑπὸ Ῥωμαίοις ἔσας ἰσχυρὰς πόλεις τὴν Ἀννίβαν ὑποδίδασκα. Ἀννίβας δὲ γαυροῖν τοῖς κατωρθωμένοις, ἐξέστειλε ἰδοὺς τοῖς Ῥωμαίοις, ἐξώσαντα τὰς αἰχμαλώτους. οἱ δὲ ἴφασαν, ἔχοντες ἡγεῖσθαι πολέμους, οἱ μὲν ὅπλων οὐκ ἔχοντες, ὑπὸ τοῖς πολεμίοις ἐξέλιπον. πικρὸν τοίνυν πικρὸς αὐτὸς ἀσπασίαν αἰσθάνθη, ἄπειρος διηκρήσατο. πρῶτος μολόμενος δακτυλίδιον, εἰς δὲ πρὸς τὴν ἀνηρημένων, τοῖς Καρχηδονίοις ἐπεμύνα, ἕως τῶν νεκρῶν ἐξέλεγε σωματίων. ἐν ταῖς τοῖς δὲ ὄντι Ἀννίβας, Σκιπίωνος ἀμφὶ τὴν Ἀσδρῶον, ἐν ταῖς Ἰσπανίας ἀφαιρούμενος, (ἢ ὅτι ἀδελφὸς Ἀννίβας, καὶ ἀδελφὸς Ἀννίβας) ποταμὸν ἔχοντες, ὡς πῶς Ἰσπανίας ἀποσπῶναι τοῖς Ἀφρῶν) κατέστην εἰς κρίσιν, καὶ νικῶν νικῶν λαμπερὰν αἰχμαλώτους γὰρ εἶλον μελέων ἀ-

¹ Notatur in S. & N. esse Pauli Diaconi. ² Alii: nobiliores. ³ IV. G. ⁴ Facti sunt: & omnes quicunque sceleribus & aliorum scelere obligati essent liberantur & milites facti sunt. Qui numerus pervenit usque ad sex millia. Post eam &c. V. ⁵ Deest L. ⁶ XXV. V. ---- ¹ Ita corrigit Sylb. vitiosum αὐτοῖς, quod vulgo legebatur. ² Quod illud verbaliter accipiendum pro ubi, quo in casu.

num. ex his capiuntur X. millia; occiduntur XXV. millia.
Mittuntur ei à Carthaginienſibus ad reparandas vires XII.
millia peditum, IV. millia equitum, XX. elephantum.

VII. Anno quarto poſtquam² in Italiam Annibal venit,
M. Claudius Marcellus COS. apud Nola, civitatem Cam-
paniæ, contra Annibalem bene pugnavit. Annibal multas
civitates Romanorum per Apuliam, Calabriam, & Bruttios
occupavit: quo tempore etiam Rex Macedoniæ Philippus
ad eum legatos miſit, promittens auxilia contra Romanos
ſub hac conditione; ut deletis Romanis, ipſe quoque contra
Græcos ab Annibale auxilia acciperet. Captis igitur legatis
Philippi, & re cognita, Romani in Macedoniam M. Vale-
rium³ Lævinum ire jufferunt; in Sardiniam T. Manlium
Torquatum proconſulem. nam etiam ea ſollicitata ab An-
nibale Romanos deſeruerat. Ita uno tempore⁴ quatuor lo-
cis pugnabatur: in Italia contra Annibalem; in Hiſpaniis
contra fratrem ejus Afdrubalem; in Macedonia contra Phi-

lippum, τῶν Μακεδόνων βασιλέα, πρὸς τοὺς
οὓς αὐτὸν εἰλάνθη¹ [συμμαχικόν] ἵσχυ-
ρόν τε καὶ ῥωμαίων. ὅσον δὲ εἶχον ἡ
καταρχὴς τὸνδε καὶ ταυρεθόντων εἰς ἅπαν
ῥωμαίων, σύμμαχον καὶ αὐτὸν αὐτοῖς γι-
νέσθαι πρὸς τὸ καὶ τῶν Ἑλλήνων πόλεμον.

Ἄλλα συνείη τις ἐν Μακεδονίᾳ πρὸς τοὺς
πρὸ ῥωμαίων καταπιπτεῖν στρατὸν καὶ ἕως
ἐρχέτο δὴλη τοῖς ῥωμαίοις ἡ Μακεδο-
νικὴ πρὸς τοὺς ῥωμαίους. πέμπεται τοίνυν Λεοί-
νον μὲν ἐπὶ Μακεδόνες, Τερκίαν δὲ
ἐπὶ Σαρδόνια· καὶ γὰρ τοὶ καὶ αὐτὴ ῥω-
μαίων ληψύσα κατασκευασθεὶς τοῖς Α-
φροῖς. Τεσσαρὰς τοίνυν ἐν χρόνῳ πολέ-
μου ἐν Διφφόροις τόποις εἶχον οἱ ῥω-
μαῖοι ἐν Ἰταλίᾳ πρὸς Ἀννίβαν² ἐν
Ισπανίᾳ πρὸς τὸ ἀδελφὸν αὐτοῦ Ασδρού-

πον, τῶν Μακεδόνων βασιλέα, πρὸς τοὺς
οὓς αὐτὸν εἰλάνθη¹ [συμμαχικόν] ἵσχυ-
ρόν τε καὶ ῥωμαίων. ὅσον δὲ εἶχον ἡ
καταρχὴς τὸνδε καὶ ταυρεθόντων εἰς ἅπαν
ῥωμαίων, σύμμαχον καὶ αὐτὸν αὐτοῖς γι-
νέσθαι πρὸς τὸ καὶ τῶν Ἑλλήνων πόλεμον.

Ἄλλα συνείη τις ἐν Μακεδονίᾳ πρὸς τοὺς
πρὸ ῥωμαίων καταπιπτεῖν στρατὸν καὶ ἕως
ἐρχέτο δὴλη τοῖς ῥωμαίοις ἡ Μακεδο-
νικὴ πρὸς τοὺς ῥωμαίους. πέμπεται τοίνυν Λεοί-
νον μὲν ἐπὶ Μακεδόνες, Τερκίαν δὲ
ἐπὶ Σαρδόνια· καὶ γὰρ τοὶ καὶ αὐτὴ ῥω-
μαίων ληψύσα κατασκευασθεὶς τοῖς Α-
φροῖς. Τεσσαρὰς τοίνυν ἐν χρόνῳ πολέ-
μου ἐν Διφφόροις τόποις εἶχον οἱ ῥω-
μαῖοι ἐν Ἰταλίᾳ πρὸς Ἀννίβαν² ἐν
Ισπανίᾳ πρὸς τὸ ἀδελφὸν αὐτοῦ Ασδρού-

¹ Mittuntur ei rursus XII. millia peditum & XXX. elephantum L.C. ² Ad Italiam
Annibal venit, Cneum Fulvium proconſulem, XI. præterea tribunos, & XVII. [XV. G.]
militum interfecit. Annibal multas civitates &c. S. G. B. Ad Italiam venit, Cneum
Fulvium proconſulem, XI. præterea tribunos, & XVII. militum interfecit. Marcellus
conſul cum Annibale apud Nola per triduum continuum dimicavit. Primo die pari
pugna diſceſſum eſt, ſequenti victus conſul, tertio victor VIII. millia hoſtium interfecit,
Hannibalem ipſum cum reliquis fugere in caſtra compulſit. Hannibal multas civitates &c.
B. N. H.M. ³ Et Levinium V. ⁴ VII L. ----- ¹ Incluſum addit Syll. ſenten-
tiæ ſupplendæ cauſa. ſeq. αὐτοῖς pro ſingulari αὐτῷ poſitum videtur ad vitandam
ambiguitatem. ² Membrum ſecundum prætermiſſum erat, quod ex Latino cum
Cellario reſtituimus, quia ipſe metaphraſtes τοὺς πολέμους enarraturus erat.

E 2

lippum;

lippum; in Sardinia contra Sardos, & alterum Asdrubalem Carthaginiensem. Is à T. Manlio proconsule, qui ad Sardiniam missus fuerat, vivus est captus, occisa cum eo XII. millia, capti ¹ mille² quingenti, & à Romanis Sardinia subacta. Manlius victor captivos & Asdrubalem Romam reportavit. Interea etiam Philippus à Lævino in Macedonia vincitur; & in Hispania à Scipionibus Asdrubal, & Mago, tertius frater Annibalis.

VIII. Decimo anno, postquam Annibal in Italiam venerat, P. Sulpicio, Cn. Fulvio COSS.² Annibal usque ad ³ quartum miliarium urbis accessit; equites ejus usque ad portas, mox consulum metu cum exercitu venientum, Annibal ad Campaniam se recepit. In Hispania à fratre ⁴ ejus Asdrubale ambo Scipiones, qui per multos annos victores fuerant, interficiuntur: exercitus tamen integer mansit: casu enim magis erant, quam virtute, decepti. quo tempore etiam à consule Marcello Siciliæ magna pars capta est, quam tenere Afri ⁵ cœperant: & nobilissima urbe Syracusana præda in-

σαν] ἐν Μακεδονίᾳ πρὸς Φίλιππον ἐν Σάρδεϊς ὡς τε τὸς ἐκ τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ πρὸς Ἀσδρούβαν, ἔπρον Ἀφρον στρατηγόν. τῶν Μάγῳ Τερκεῖῳ ἰσχυροῦς μάχῃ, ὥστερον ἀποβαλόντα τῆς στρατίας, τῶν μὲν πισόντων δέκα χιλιάδας, τῶν δὲ ἀπαχθέντων αἰχμημάτων εἰς πεντακσίους τε καὶ χιλίους. ἔστω Σάρδεις μὲν Ρωμαίοις ἀποδεδυσαν· ὁ δὲ τὸ πολέμῳ στρατηγὸς Μάγῳ ζῶντι τὸν Ἀσδρούβαν εἰσπραγὰ τοῖς Ρωμαίοις. Οὕτω τῶν χειρουργῶν, νικᾷ καὶ Λεῶνι τὸν Φίλιππον. ἔοι Σκιπίωνες ἐν Ισπανίᾳ τὸν τε Ἀσδρούβαν καὶ Μάγον, καὶ αὐτὸν ἀδελφὸν Ἀνίβαν.

η'. Δεκάτω δὲ ἔτει τῆς ἐπὶ τῷ Ισουλίου εἰσόδου τῶν Ἀφρων, Σελπίκιῳ μὲν καὶ Φέλπῳ ἦσαν ὑπαῖ. Ἀνίβας δὲ

ἐπὶ τῷ πόλει ἰδὼν ἐν πεντάτῳ τῆς πόλεως ἐσπερίδυστο σημεῖον, πῶς τῶν ἰσχυρῶν μάχης αὐτῶν ἀποκρίψας τῶν πολέων. Τῶν δὲ ὑπῆσαν μὲν τῆς στρατίας, ἔπειτα τῆς πόλεως ἡκιστα κινδύνων, ἐπὶ ταῦν, φοβηθεὶς ἐπὶ τῷ Καμπανίᾳ ἐκρήσεν. Ἐντύχον τὰ ἐν Ισπανίᾳ μὲν πίπτει πρῶτον, καὶ Σκιπίωνες ἀμφὶ πίπτουσι μαχόμενοι ὡς Ἀσδρούβαν, οἱ πολλοὶς αὐτὸς κικροτηγέτης· τῷ στρατῷ δὲ ἑδμήμα συνήθη βλάβη· ἐπεὶ ἔοι στρατῷ τυχὴ μάχων ἡπύησαν, ἢ ἐπὶ αὐτῇ τῷ πλείονι ῥαθυμῳ. Ὑπὸ τῶν αὐτῶν τῶν χρόνων ² Μάγῳ καὶ τῷ πλείονι ἀνικήσας τῆς Σικελίας ὑπὸ τοῖς Ἀφροῖς ἡδὴ μαχόμενοι, καὶ τὰς Συρακούσας εἰλε πολιορκίᾳ, πολὺν τε πλεονὸν ἐκείνῃ ἀποκρίψας

1 Deest L. 2 Annibal de Campania movit exercitum & cum ingenti clade omnium Sedecium Sueffanumque agrum via Latina, usque ad quartum miliarium S. N. G. BV. HM. 3 Ad tertium Florus, cui consentit Livius XXVI. X. & cod L. 4 Pro-nomen addendum censuit Sylb. 5 Cæperant. Nobilissima urbi Syracusana capta & præda ingens Romam perlata est G. S. N. B. ----- 1 Divise Sylb. ἔστω μία. 2 De Marcello in exemplaris margine adscripta hæc adnotatio: τῶν τὸν Μάρκελλον ἀποδύσαντι τῷ Πάριον Πάριον Πάριον τῷ Θεῷ. Hunc Marcellum Timarchus in Parallelis composuit cum Pelopida Thebano.

IX. Interea ad Hispanias, ubi occisis duobus Scipionibus nullus Romanus dux erat, P. Cornelius Scipio mittitur, filius P. Scipionis, qui ibidem bellum gesserat, annos natus quatuor & viginti; vir Romanorum omnium & sua ætate, & posteriori tempore fere primus. Is Carthaginem Hispaniæ capit; in qua omne aurum, & argentum, & belli apparatus Afri habebant; nobilissimos quoque obsides, quos ab Hispanis acceperant: Magonem etiam fratrem Annibalis ibidem capit, quem Romam cum aliis mittit. Romæ in-

Σκυπιάωνιν πελοπόννησον, ὅταν ὄντες ἡμερ-
 100 ὡς τῷ στρατομάτῳ, πίμπεται ² Σκυ-
 πίων ἵππος, ὁ καλεῖται Πέσκιον·
 πῶς Σκυπίωνος τῆ ἀφ᾽ ἑτέρου ὅκει πιπ-
 λεμηκῆτος, γεγρανὸς μὲν τῇ πεσάρῃ καὶ
 105 ἐκείτῳ, τῶν δὲ κατ᾽ αὐτὴν καὶ τῶν ἐφ᾽ ἑῶν
 ἀπάντων ἀετίας. ἔτος εὖθις ἐκ αὐτο-
 μιῶν αἰρεῖ Καρχηδῶνα τὴν ἐκ Ἰσπανί-
 ας, ὁμῶν μιν τῇ μητροπόλει τῇ Ἀφρι-
 110 κῆς· αἶρεν δὲ καὶ τὸ χερσὶν ἔπειν ἐκ τῶν
 ἄρκων, ἐκ τῶν λοιπῶν τὰς πόλεις παρε-
 σκεύει τῶν Ἀρκων, αὐτῶν κεκρυμμένον ὡς
 ἐν ὀχυρῇ χωρίῳ· καὶ τὰς ὁμήρους δὲ συμ-
 115 πῶντας, ὅς ἐκ τῶν ἐπισήμων θνῶν ἐπι-
 χραεῖ· Ἀντιόος εὐλαφὲς, τέτατος τὴν τῆς
 γῆς ἀσφαλιζομένην κτήσιν· γίγνεται δὲ καὶ
 120 τῆς Μάρωνος ἐκράτης, ὅς ἡν ἀδελφός
 (ὡς ἐφύλον) Ἀντιόος. Ρωμαῖοι μὲν ἐν τῶν
 λείων ἀπαισῶν καὶ Μάρωνα διδάσκοντες,

Δ'. Εν δὲ ταῖς Ἰαπωνίαις, μὲν τὴν 7

1 *Iulius* L. N. LC F. Burd. 2 LX. L LC. 3 Quidam codd. MSS & im-
pessum cum. 4 IX. G. S. HM. ----- 1 Exorax pro *axarax* cum Cellario substitui-
mus, non repugnans Syllb. 2 De Scipione altero adscripta est exemplaris
margine adnotatio hæc: ὁ γὰρ ἐστὶ Σκίπιων ὁ υἱὸς τοῦ προπρὸς ἐκείνου Σκίπιωνος, ὁ δὲ Ἀν-
νιβάλειος προπαράσκει. Hic Scipio est filius supradicti Scipionis, idemque Annibalem
plane profregavit.

gens

gens lætitia post hunc nuncium fuit. ¹ Scipio Hispanorum obfides parentibus reddidit. ² quare omnes fere Hispani ad eum uno animo transferunt. Post quæ Asdrubalem, Annibalis fratrem, victum fugat, & prædam maximam capit. Interea in Italia COS. ³ Q. Fabius Maximus Tarentum ⁴ recepit, in qua ingentes copię Annibalis erant. Ibi etiam ducem Annibalis ⁵ Carthalonem occidit, ⁶ XXV. millia captivorum vendidit, prædam militibus dispertivit, pecuniam hominum venditorum ad fiscum retulit. Tum multæ civitates Romanorum, quæ ad Annibalem ⁷ transferant, rursus se Fabio Maximo dediderunt.

X. Insequenti anno Scipio in Hispania egregias res egit, & per se, & per fratrem suum L. Scipionem, LXX. civitates recepit. In Italia tamen male pugnatum est. Nam Claudius ⁸ Marcellus COS. ab Annibale occisus est. Tertio anno postquam Scipio ad ⁹ Hispaniam profectus est, rursus res inclitas gerit: regem Hispaniarum, magno proelio vi-

λαμπρὰν ἦσαν ἰορτὴν. ὁ δὲ Σκιπίων, αἰσθαζόμενος τὰς Ἰσπανίας, ἀπασι ἀπέδωκε τὰς ὁμήρους καὶ τὸ τοῦ πάντες ἐποίησε τὰς Ἰσπανίας, ὥσπερ ἐν μίᾳ γνώμῃ. ¹ αἰσθηδόμενος Σκιπίωνι τε καὶ Ρωμαίοις, μὲν πᾶντα συμμίζας τοῖς Ἀφροῖς τίπτει μὲν τὸν Ἀσδρούβαν εἰς φυγὴν, πολὺν δὲ καὶ ἐν ταύτης τῆς μάχης ἀνέλετο πλῆτον. Οὕτω δὲ Ρωμαίων ἀφαικόμενος, Φαίσιον ὑπάτον κραταῖς ὑπεράγατο Τάραντα, ἐν ᾗ πάντα τὰ ἐκ τῆς πόλεως πλῆτον παρακαλεσάμενος ἐτόξευεν Ἀννίβαν. ἀνέειλε δὲ καὶ τὸ ὕψιζον αὐτῷ Καρθάγονα, ὃ πίπτει καὶ εἰς τοὺς χιλιάρχους ἀνδρῶν, ὅς εἰσαν ἐν τῇ μάχῃ ζῶντες, ἀπιδόθη καὶ τῷ λοιπῷ πᾶσι λείαν δίνεimus τοῖς στρατοῖς τὰ πινυμένα τῶν ² πεπταμένων ἀντιμελωτῶν

μῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ θυσίας παμμία. Τάτοις δὲ Φαίσις τοῖς ἔργοις αἰσθηδόμενος Ἀννίβαν [3] μετὰ τῶν τῆς Ἰταλίας πόλεως μετὰ τῶν ἐπὶ τὰς Ρωμαίους τῶν οἰκιστῶν αὐτοῖς καὶ τῶν τῆς ἡπηνίας ἀπολιπόντων.

1. Τῶν δὲ 4 μὲν ταῦτα δευτέρῃ οἰσιν τοῦ Σκιπίων ἐν Ἰσπανίᾳ αὐτὸς τε μετὰ λατρῶν, καὶ τὸν ἀδελφὸν Λέκκιον Σκιπίωνα συνειργόν ἔχον, ἐπιδουλοῦντα πόλεις ἀπὸ λατῶν, αἱ αἰσθηδόμενοι τοῖς Ἀφροῖς. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς Ἰταλίας οὗτοι ἦν ὁμοῖα τοῖς Ρωμαίοις, Μαρκέλλου ἀντιπρόσθεν ἐπιδουλοῦντες, ὡς ἔστην Ἀννίβαν, καὶ τῷ πλεονέκτῳ ἔτῳ διέλαβον. Σκιπίων δὲ, τριτὴν ἔτῳ ἤδη τοῖς καὶ τὰς Ἰσπανίας διακῶν, αἰσθηδόμενος μεγάλους μετὰ τῶν τῶν Ἰσπανῶν μεγάλη νικητικὴ μάχη,

1 Defunt L.C. 2 Defunt N. Paulo adscribuntur in S. 3 Publius Fabius L. S. G. B. N. V. 4 Ita codd. MSS. & plerique libri impressi: alii cepit. 5 Carthalonem L. Cartholonem V. Carthabonem Sch. Cartagilonem B. N. 6 XXX. HM. 7 Alii: transferant prius, rursus. 8 Marcus S. N. V. 9 Italiam S. N. G. ---
1 Sic censuit Sylb. pro mutilo περιττα scribendum. 2 In Sylb. edictum erit corrupte περιττωμένην. 3 Inclusum Sylb. adiecit. 4 Codex Sylburgii corrupte habet μετὰ τῶν. Mutat ille in μετὰ ταῦτα τρίτη &c. Sed quia num 3. τριτὸν demum 1^{or} sequitur, Cellarius maluit pro τριτῇ Sylburgii διούτῃ reponere, ut Chronologiæ etiam ratio constaret.

Etum, in amicitiam accepit, & primus omnium à victo ob-
sides non poposcit. Desperans Annibal Hispanias contra
Scipionem ducem diutius posse retineri, fratrem suum
Aldrubalem in Italiam cum omnibus copiis evocavit. Is
veniens ¹ eodem itinere, quo etiam Annibal venerat, à
consulibus Appio ² Claudio Nerone, & M. Livio Salina-
tore, ³ apud Senam, Piceni civitatem, in insidias compositas
incidit: strenue tamen pugnans, ⁴ occisus est; ingentes ejus
copie captæ aut interfectæ sunt; magnum pondus auri at-
que argenti ⁵ Romam relatum. Posthæc Annibal diffidere
de belli cœpit eventu. Romanis ingens animus accessit.
Itaque & ipsi evocaverunt ex Hispania P. Cornelium Sci-
pionem. Is Romam cum ingenti gloria venit. Q. Cæcilio,
L. Valerio COSS. omnes civitates, quæ in Brutiis ab An-
nibale tenebantur, Romanis se tradiderunt.

XI. Anno XIV. postquam in Italiam Annibal venerat,
Scipio, qui multa in Hispania bene egerat, consul est factus,
& in Africam missus: cui viro divinum quiddam inesse ex-

μὲν ταῦτα πρὸς αὐτὸν ἐπαύσατο. καὶ
πρὸς τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἐδέχθη το-
σεύον ἐπαύσαι τοὺς ἐργαίους. Ταῦτα γὰρ
Ἀννίβας ἀπέγνω τῶν Ἰσπανῶν, ὡς ὁδὸν
ἀνέβησαν Σκιπίων. καὶ μετὰ πικρὰν
τὴν ἀδελφῶν Ἀσδρβαλὸς εἰς Ἰταλίαν μὲν
πύσης ἐβλήθη. ὅς τινος ὁδοῦς ἡρώδης
τῆς ὑπὸ Ἀννίβας ἀσθενεσμένους, ἐν-
δρόμους ὑπὸ τῶν ὑπάρχοντων Ἀππίου τε
Κλαυδίου Νέρωνος, & Λιουίου Σαλινά-
τορος, ἀπὸ τῆς Σιναι τῆς Πικηνῆς πό-
λεως μὲν πολλὰ τὸν ἐν τῇ πολέμῳ πόνον,
καὶ ἐν ἐπιδείξει μὲν ἀνδρείαν,
αὐτὸς τε πίπτει. & τῆς τροπῆς ἀπίσης
ἐνικητότης ἐχέοντο κύριοι, πρὸς ἧ καὶ
ἡρώδης καὶ ἀργύρεα πολλὰν ταλάντων ἢ
καὶ Ρωμαίων ἐξέπληξεν. Ἐντὺθεν ἤρξατο

λοιπὸν Ἀννίβας μὲν οὐκ ἀγασθὰς ἔχεν
ἀπὸ τῆς πολέμου πρὸς ἀσθενεσμένους τοὺς
Ρωμαίους δὲ ἠνέχετο τὸ τῶν ἐλπίδων καὶ
μετὰ πικρὰν πρὸς ἑαυτὸς τὴν Σκιπίωνα.
καὶ ὁ μὲν παρεστῶν λαμψὺς ἐπὶ με-
γάλοις, ὡς εἶχες, ἐργαίους. Κακίλιον ἧ καὶ
Οὐκλερίαν τοῖς ὑπάρχουσιν Βρεττίων
αἱ πόλεις, ὑπὸ τῶν οἰκόντων παρεδ-
δοσαν.

αἱ. Ἀννίβας μὲν ἐν τέταρτος & δέ-
κατος ἔτη ἐπὶ τῆς Ἰταλίας ἔτ. ἐν
τέτῳ δὲ ὁ Σκιπίων ὑπὸ χειροτο-
νείται, ὁ τὰ μέγιστα ἐν Ἰσπανίᾳ ἐργα-
σάμενος καὶ εἰς αὐτῶν τῶν Ἀφρικῶν
ἐκπλεῖ, πείσας Ρωμαίους, ὡς καὶ με-
τασῆσαν τὰ δυσχερῆ τῆς μάχης εἰς τῶν
πολεμίων. ² Τεῖρα γὰρ ἐπιπλοῖα [χερσὶ]

¹ Defunt S. N. B. V. ² Deest LC. ³ Apud Metaurum fluvium in insidias N.
S. G. B. V. HM. ⁴ Occisus est: LIX. milia de ejus exercitu, V. milia capta sunt,
IV. milia civium Romanorum inter eos reperta & revocata sunt. Magnum pondus S. B.
G. HM. LVIII. milia de ejus exercitu perempta sunt, V. milia capta, CCCCXLIV. ci-
vium Rom. inter eos reperta & revocata sunt. M. p. V. & sic etiam N. nisi quod pro
CCCCXLIV. habeat XLIV. ⁵ Non habet urbis nomen Merula. ----- 1 Pessime
scriptum & editum fuit in Syllb. Πικην. ² Mutilum locum sic restituit Syllb.
olim legebatur οἱα loco δὲ α, prætermisso prorsus verbo χερσὶ α. Et hanc mentem
interpretis Sylburgius prodidit: divino enim afflatu nisi credebatur: tot & tanta ge-
nebat felicissime.

istimabatur;

istimabatur ; adeo ut putaretur etiam cum numinibus habere sermonem. Is in Africa contra Annonem ducem Afrorum pugnavit, exercitum ejus interfecit. Secundo proelio castra cepit, cum quatuor millibus & quingentis militibus, ¹ XI. millibus occisis. Syphacem Numidiæ Regem, qui se Afris conjunxerat, capit, & castra ejus invadit. Syphax cum nobilissimis Numidis, & infinitis spoliis, Romam ab Scipione mittitur. qua re audita, omnis fere Italia Annibalem deserit. Ipse à Carthaginienfibus redire in Africam jubetur, quam Scipio vastabat. Ita anno XVII. ab Annibale Italia liberata est, ² quam flens dicitur reliquisse".

XII. Legati Carthaginienfium pacem à Scipione petiverunt: ab eo ad senatum Romam missi sunt : ³ quadraginta & quinque diebus induciæ datæ sunt, quousque Romam ire & regredi possent : & XXX. millia pondo argenti ab his accepta sunt. Senatus ex arbitrio Scipionis pacem jussit cum Carthaginienfibus fieri. Scipio his conditionibus dedit, *ne amplius, quam XXX. naves, haberent, ⁴ D. millia pondo argenti darent, captivos & perfugas redderent.* Interim Annibale veniente ad Africam, pax tributa est, multa hostilia

ἐπιτίσαντο, τοσαῦτα κατάρξαν καὶ πρὸς ἡν λόγος, ὡς ἄρα καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτῶν γίγνοιτο συνουσία. τῆς ἐν Αφρικῇ ἐπιτοῆς, Ἀπώνι συνίμμεν τὸ στρατηγὸν. καὶ αὐτοῖς μὲν συμπλοκῇ τῷ στρατείῳ αὐτῷ διφθεῖρα πανωλεθρία· δούτερον δ' εἰς χεῖρας ἐλθὼν ἐκβάλλει τὸ παρεμβολῆς αὐτὸν ἐ ζωῆς γίνεται κύριος σὺν τοῖς φύλαξι, πεντακισχίλοις καὶ πεντακισίοις ἀνδράσιν. οἱ δὲ πύοντες ἦσαν ἑνδεκάχιλιάδες. αἰρεῖ δ' καὶ Σύμφακιν τὸν Νεμιδῶν βασιλέα, συμμαχῶν τοῖς Αφροῖς, καὶ γίνεται ἐ ζωῆς τῆς παρεμβολῆς κύριος, καὶ τὸν μὲν Σύμφακιν εἰς τῷ Ρωμαίων ἐξέπεμψε μὲν Νεμιδῶν τῶν ἐπιφανιστάτων, ἐ τὸν δὲ πολλὰ λαφύροι, καὶ ἀρμάτων καὶ πονυτίλων παροῦσαν. Γινώσκοντες δ' οὖν καὶ Αφρικῇ Σκιπίωνος ἔργον, πᾶσαι μὲν λοιπὴν Ἰταλία τὴν Ἀννίβαν ἀπὸ λήπιν. αὐτὸς δὲ

ἐπὶ Καρχηδονίῳ κατεκλήθη, τῆς πολιορκίας αὐτὸς πύσης. ἱεραὶ καὶ κῆρα τοῖσι συνουσίᾳ τῆς Ἰταλίας Ἀννίβαν ἀπὸ λήπιν.

ιβ'. Καὶ τότε προσέβουσαν παρὰ τὸν Σκιπίωνα Καρχηδόνιοι· ὁ δ' ἀνατίπτει πρὸς Ρωμαίους, πῶντι καὶ ποταμὸν ἡμῶν ἀνακλῶν δὲς τὸν ποταμὸν, ὡς ἂν ζωῆς ἐπιπλῶν γίνοιτο ῥάδιον. καὶ τῷ αὐτῷ μὲν ἡν τῶν μυριάδων ἄρματα σταθμῶν· δεκάμην τοῖσι δ' ἀνὰ σὺν κλητος τῷ προσέβουσαν, κύριον ποιῶνται τῶν ἀποδῶν τὸν Σκιπίωνα. ἐ τῇ τῇ ταῦτα ἐφ' ἧτι, μὴ πλείους, ἢ τελευτῶντα ναὺς ἔχον Καρχηδόνιος· καὶ δὲνα Ρωμαίοις ὑπὲρ τῶν ἀποδῶν πύστηντα μυριάδων ἄρματα σταθμῶν. τὰς αἰμαλώτους δ' ἀπαντὰς καὶ τὰς ἀποδῶν ἀποδῶν. Ταύτας τὰς ἀποδῶν συντίθεται ἐπιστὰς Ἀννίβαν, καὶ πολλὰ τῶν

¹ II. L. & sic Livius. ² Defunt L. F. Vi. Gr. ³ XLVI. LC. ⁴ X. mil. LC. Quinquaginta mil. G.HM. Gr.----- i Exemplaris margini adscriptum scholion hoc: ἐτι ιβ'. ἔτη Ἀννίβαν ἐφ' ἧς Ἰταλίαν. Septemdecim annos Italiam populatus Annibal.

ab Afris facta sunt; legati tamen eorum ex urbe venientes, à Romanis capti sunt, & jubente Scipione dimissi. Annibal quoque, frequentibus proeliis victus à Scipione, petit etiam ipse pacem. Cum ventum esset ad colloquium, iisdem conditionibus data est, quibus prius; addita ¹ quingentis millibus pondo argenti C. millia librarum, propter novam perfidiam. Carthaginienfibus condiciones displicuerunt, iusseruntque Annibalem pugnare. Infertur à Scipione, & Masinissa, alio rege Numidarum, qui amicitiam cum Scipione fecerat, Carthagini bellum.

XIII. Annibal tres exploratores ad Scipionis castra milit: quos captos Scipio circumduci per castra iussit, ostendique eis totum exercitum; mox etiam prandium dari, dimittique, ut renunciarent Annibali, quæ apud Romanos vidissent. Interea prælium ab utroque duce instructum est, quale vix ulla memoria fuit, cum peritissimi viri copias suas ad bellum educerent. Scipio victor recedit, pene ipso Annibale capto: qui primum cum multis equitibus, deinde cum XX. postremo cum quatuor evasit. Inventa in castris Annibalis argenti pondo ² XX. millia, auri ³ LXXX. cætera

πολεμίων Αφροι διαπράττοντο· ὥς καὶ τὰς πρὸς αὐτῶν, ἐκ τῆς Ρώμης ἐπιπυλόντας, ὑπὸ τῆς μὲν Σκιπίωνος στρατῶς συλλαβήθηται. ἀλλ' ὁ Σκιπίων αὐτὰς ἀφῆκε, καὶ συνάπτει μίχην πρὸς τὸν Αννίωνα. ἡγήσας δὲ Αννίωνα ἐν ἀπαύσει τῆς συμπλοκῆς, γίνεσθαι καὶ αὐτῆς ἰκέτης ὑπὲρ εἰρήνης. αἱ συνοδοὶ ἀνεληφθησαν, ἐφ' οἷς ἐγγύοντο τὴν ἀρχὴν, πρὸς τὴν εἰρήνην, ὅτι δὴ τὴν ἀρχὴν παρασπόνδων, ἀργυρίᾳ λιπῶν εἰς δέκα μυριάδας. ἀλλ' ὅσα ἐδίδοντο τὴν πρὸς δόνην ἢ Καρχηδόνιοι, πρὸς τὴν δὲ Αννίωνα πολέμῳ κενόειται. ἐπὶ λητὸ τοίνυν αὐτὸς τε Σκιπίων τῇ Καρχηδόνι, & Μασινισῶς, ἐπεὶ Νυμιδῶν βασιλεὺς, φίλος καὶ σύμμαχος τῷ Σκιπίωνι γεγενημένος.

ἢ. Μετὰ τὴν δὲ κενόειαν τῆς μάχης, ἐκλήθη καὶ συκοπήσθαι τὸ στρατόπεδον τὸ Ρωμαίων Αννίωνα, καὶ πέμπε καὶ σκοπῆς. τὰς δὲ ἑλὼν ὁ Σκιπίων ἐπιδεικνύμεναι τε αὐτοῖς πρὸς τὴν δὲ στρατόμην καὶ τὴν ἀλλήν τῇ πολέμῳ παρασπόνδων, δευπνήσας δὲ ἀφῆκεν μνηστῆρας ἀπὸς τῆς ἀρχῆς. ὡς δὲ ἐγγύοντο χειρῶν, τὰ μὲν τῆς παρασπονδίας ἢ ἀξία δαυμάσας, δύο στρατηγῶν ἀρίστων τὰ στρατόμην τατίοντο· ὡς δὲ τὸ ἐργον ἤρξατο, νικᾷ τε ὁ Σκιπίων, & μικρὸν ζῶντα τὸν Αννίωνα αἶρει. ἀλλ' ὁ μὲν σὺν τέτταρσιν ἱππύσι διασώζει πλῆθος δὲ, ὅσος ἔτι πρὸς ἀπὸς, ἐν τῇ παρασπονδίᾳ κατελήθη τῶν πολεμίων, ἔκρηπεν μὲν ² μυριάδων ἀργυρίᾳ, χερσὶν δὲ ἐκτὸν ταύτης· ἐδίδμεν τε πολλὰ καὶ

¹ Ad quinquaginta millia librarum propter novam B. ² CC. millia N. Sch. Fr. ³ Nonnulli Codd. MSS. & impressi octingenta. ---- ¹ Editum fuit in Syll. ² cui tamen singularis elegantior videtur ita exponendus: postquam opus cepit, vel ceptum est. ³ Secundum Latinos libros omnes legendum esset quatuor.

¹ supellectilis copiosa. Post id certamen pax cum Carthaginiensibus facta est. Scipio Romam rediit, ingenti gloria triumphavit, atque Africanus ex eo appellari coeptus est. Finem accepit secundum Punicum bellum, post ² annum nonum decimum, quam coeperat.

παντοδαπὰ. Οὐτὸς ὁ πόλεμος ἐνέ-
ρωσε πῶς ἀποδείξῃ καὶ πῶς τὴν Ρώ-
μην ἐπαινήσῃ ὁ Σκιπίων, καὶ τὴν νίκην
ἐξομαρτύνῃ, Ἀφρικανὸς τε ἐπικληθῇ,

τῆς ἑαυτοῦ νίκης ἡρόδωτος ἐπαινῇ.
Ἐπιλότῃσι δὲ ὁ πόλεμος ἔτε-
καὶ δεικνύει ἐν αὐτοῖς.

EUTROPII BREVARIUM HISTORIÆ ROMANÆ.

LIBER QUARTUS.

I. **T**ransacto Punico bello, secutum est Macedoni- cum contra Philippum Regem. Quingentesimo ³ & quinquagesimo primo" anno ab urbe condita T. Quintius ⁴ Flaminius adversus ⁵ Philippum ⁶ regem mittitur: prospere rem gessit: pax ei data est his legibus; ne Græciæ civitatibus, quas Romani contra eum ⁷ defende- rant, bellum inferret: ut captivos & transfugas redderet,

BIBLION Δ'.

α'. **T**ὰ εἰς ἂν Ἀφρων ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐκπεμφθεὶς νικᾷ τε αὐτὸν, καὶ ἡγήσῃ
ἢν ἠγλαθήσῃ δὲ ὁ Μακε-
δονικὸς πόλεμος, ὁ πῶς τὸν
βασιλεὺς Φίλιππον, πρῶτον καὶ πυντη-
χῶν καὶ πυν(α)χσοφῶν τῆς πόλεως ἔτει.
πῶς δὲ Τίτῳ Κωπῳ Φλαμίνῳ
ἐκπεμφθεὶς νικᾷ τε αὐτὸν, καὶ ἡγήσῃ
ἀποδείξῃ ὡς καὶ τῶν πόλεων αὐτὸν ἀπὸ-
χρῶσθαι τῶν Ἑλλήνων, αἱ περὶ αὐτοῦ
ῤῆσεις τῶν Ῥωμαίων παρὰ τὸν τῷ πολέμῳ
καρπὸν [καὶ τὰς] ἀρχιμαχίας καὶ τὰς
περὶ ἡλῦδας διδομένας, καὶ μὴ πλείους

¹ Alii supellectili & supellectilia. ² Alii XVII. Livius & Florus XVIII. ³ De-
sunt L. G. LC. ⁴ Flaminius in MSS. Gr. & quibusd. edd. Sed Flaminius pu-
tricius: Flaminius plebeium nomen fuisse ostendit Schottus ad cap. 51. de
viris illustr. ⁵ Philippum dimicavit, & rem prospere gessit. & pax data his M. B.
S. N. ⁶ Desunt LC. ⁷ Al. defenderent. ----- ¹ Exemplaris margini adscri-
ptum Scholion hoc: ἀπὸ κλίσεως Ῥώμης ἕως τῷ Μακεδονικῷ πολέμῳ, ἔτη φ'. Ab urbe
condita usque ad bellum Macedonicum, anni 550. ² Inclusas voculas addidit Syib.

¹ quin-

¹ quinquaginta solum naves haberet, reliquas Romanis daret, per annos ² decem quaterna millia pondo argenti praestaret, & obsidem daret filium suum Demetrium. ³ T. Quintius etiam Lacedaemoniis intulit bellum; ducem eorum ⁴ Nabidem vicit: & quibus voluit conditionibus, in fidem accepit. Ingenti ⁵ gloria duxit ante currum nobilissimos obsides, Demetrium Philippi filium, & Armenem ⁶ Nabidis.

II. Transacto bello Macedonico, secutum est Syriacum contra Antiochum regem, P. Cornelio Scipione, ⁷ M. ⁸ Acilio Glabrone COSS. Huic Antiocho Annibal se junxerat; Carthaginem, patriam suam, ⁹ metu, ne Romanis traderetur, relinquens. ¹⁰ M. Acilius Glabrio in Achaja bene pugnavit: castra regis Antiochi nocturna pugna capta sunt: ipse ¹¹ fugatus. Philippo, quia contra Antiochum Romanis auxilio fuisset, filius Demetrius redditus est. L. Cornelio Scipione, C. Laelio COSS. Scipio Africanus fratri suo L. Cornelio Scipioni consuli legatus contra Antio-

ρχη πενήτην ἡν ὡς δὲ λοιπὰς
πέντε παραδόντα ὡς δὲ καὶ τοῖς
ἑξ ὧν ὁ αὐτὸς διδόναι φόρον, ἰήσια πε-
πρωμένη τάλαντα ἀργυρίων, καὶ πρὸς τὴν
τὴν [1 ἡν] Δημήτριον ὁμηρον παρα-
δόντα. Μεταστῆσας δὲ ἐπὶ τὰς Λακεδαι-
μονίας ὁ Φλαμίνιος τὴν στρατίαν, κρα-
τὴν τε αὐτῶν μάχῃ, καὶ τὴν στρατηγὸν αἰ-
μαίν, καὶ συνήκας, ὡς ἐκλήθη, ποιησά-
μενος ² ὑπὸ ἀποδράς, θραμβόδων εἰς
τὴν Ρώμην εἰσῆλθε, προστελούντων αὐτῷ
τὰ ἀργυρία, Δημήτριος τε καὶ Φιλίππος
καὶ οὗτοι τὴν Νάβιδον.

β. Οὕτω καὶ τῶν Μακεδονικῶν ἔτι
Λακωνικῶν ἡσυχάζοντων, πρὸς Ἀντίοχον
τὸ βασιλεύοντα Συρίας ἀνέβη πόλεμος.
ὑπῆρχε ὅτε Περσὶ Κορινθίῳ Σκι-

πίων, καὶ Μάρκου Ἀκίλιου Γλαβρόν.
συνερχοίται ὅτε μὲν Ἀντίοχον πεφύκως
ἐκ τῆς Καρχηδόνος Ἀντίοχας, (ὅτε γὰρ
αὐτὸν ἐξήγαγε τῆς πατρὸς, ὡς Ρω-
μαίοις ἐκδοθησόμενον) Ρωμαίοις ὅτε ὁ
Μακεδὼν Φίλιππος. γίνονται ὅτε νυκτε-
μαχία καὶ τὴν Ἀχαιάν, ὅτε ἡγήμενος τῶν
Γλαβρόνων, καὶ τῆς μὲν περιμερόλης τῆς
βασιλείας οἱ Ρωμαῖοι γίνονται κύριοι
φόρου ὅτε οὗτοι ἐπὶ τὸ λοιπὸν τῆς βα-
σιλείας. Φιλίππου ὅτε Δημήτριος πῶς
ἀπεδόθη τῆς συμμαχίας χάριν. Τότε
ἀφελόντων τὰς ὑπάτους Λακων Κοριν-
θίος Σκιπίων (ἀδελφὸς ἂν τῷ κληθέντι
Αφελκονῶ, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῶν χειροτονεί-
ται λεγάτος) καὶ Γάιος Λέλιος. καὶ φέρε-
ται κληρὸν τὰ τὰ πόλεμος τὸ πρὸς Ἀν-

1 Defunt M pro daret al. redde-ret. 2 Decies V. 3 T. Quintius Flaminius V. Sch. 4 Deest S G 5 Gloria triumphavit, duxit V. B. N. M G. 6 Nabidis. Romanus captivi qui sub Annibale per Graciam venditi fuerant universi recepti: capitibus tamen ob deterfam servitutem eurrum triumphantis secuti sunt. Eodem tempore &c. B. V. M S E Gr. 7 Deest B. S. G V. 8 Aulo Gabrione N. L. M. Atilio Glabrone Sch. & sic mox. 9 Deest S. M. N. G. L. Mer. 10 Deest B S. G. V. 11 Al. fugatus. 1 Inclufum addi iussit Sylb. 2 In codice imperfecte scriptum fuit ὑπὸ ἀποδράς. Supplevit Sylb. ὑπὸ ἀποδράς, vel ἐπὶ ἀποδράς: vel plenius, ὑπὸ ἀποδράς τε λαβάν. 3 Ita legendum, suadente Sylb. loco ὁ Μακεδὼν, nisi βασιλεὺς subaudias.

chum profectus est. ¹ Annibal, qui cum Antiocho erat, navali praelio victus est. Ipse postea Antiochus ² circa Magnesium ad Sipylum, Asiae civitatem, à COS. Cornelio Scipione ingenti praelio fusus est. Auxilio fuit Romanis in ea pugna Eumenes, Attali regis frater, qui Eumeniam in Phrygia condidit. ³ L. millia peditum, ⁴ III. equitum eo certamine ex parte regis occisa sunt. Tum rex ⁵ Antiochus pacem ⁶ petit: iisdem conditionibus ⁷ datur à senatu, quam victo, quibus ante offerebatur; ut ⁸ ex Europa & Asia recederet, atque intra Taurum se contineret, X. millia talentorum, & XX. obsides præberet, Annibalem concitatore belli dederet. Eumeni regi donata ⁹ sunt omnes Asiae civitates, quas Antiochus bello perdidit: & Rhodiis, qui auxilium Romanis contra regem Antiochum tulerant, multae urbes concessae sunt. Scipio Romam rediit, ingenti gloria triumphavit: nomen & ipse, ad imitationem fratris, ¹⁰ Asiatici accepit, [¹¹ quia Asiam vicerat: sicut frater ipsius, propter Africam domitam, Africanus ¹² appellabatur.] ¹³ Spurio

πόλεον ἐπὶ τὸν Σκιπίωνα. καὶ πρῶτον μὲν ναυμαχίᾳ τῆς βασιλικῆς ἐκρήτησε στρατὸς ἡγεμόνα δ' εἶχεν Ἀντίοχον ὁ φίλος· ἔπειτα δ' καὶ αὐτὸν Ἀντίοχος ἐν Μαγνησίᾳ, τῇ πρὸς Σιπύλῳ τῆς Ἀσίας, νικᾷ τε καὶ εἰς φυγὴν τρέπει. κρινάμενος δ' αὐτὸς ζωῆς ἐξέφυγε τῆς μάχης Εὐμενίης, Ἀττάλης, τῆς Ἀσίας βασιλέως, ἀδελφός, ὃς ἐπὶ νῆσσοις ἑαυτὸν πόλιν ἰδέμενος τὸ Εὐμύριον ἐν ζωῇ τῇ μάχῃ πίπτε μυσταῖσι περὶ μαχόμενον, καὶ τετραχάλους ὑποπίπτειν, ἦσαν ὁ βασιλικὸς ἐκτός τοις στρατός. αὐτὸς γὰρ εἰρήνην Ἀντίοχῳ, καὶ δίδωσιν ἡ σύγκλητος, ἵφ' αὐτὸς καὶ πρῶτον πρὸς τὴν σωτήριαν, ἐ βαρύναντα τὴν ἀποδοῦναι ὡς ἡγήμενον. αὐτὸς σωτήριαν δ' εἶχεν ὡς

τῆς μὲν Εὐρώπης αὐτὸν καὶ τῆς Ἀσίας διαχωρεῖν ἀπάσης· μύριον δ' ἐπὶ τῶν ἰσθμῶν τῶν Ταύρων πρὸς ἀνίστασθαι ἄλλοις ἐπὶ νύκτα δ' μυρία πάλαντο, καὶ ὁμοῦ ἐκείνοι παραδόντες τὸν τε Ἀντίοχον καὶ ἑαυτὰς, ὡς τῶν παραχρῆναι σκηνῶν τε καὶ αὐτῶν εὐπρόσπετον. τὰ μὲν πρὸς Ἀντίοχον τὰ δ' Εὐμύριον δ' τῆς συμμαχίας χάριν ἰδόμενοι αὐτοὶ πόλιν τῆς Ἀσίας, ὡς ἐξελθόντες καὶ τὴν ἀποδοῦναι Ἀντίοχῳ. Ρηδοῖς τε, καὶ αὐτῶν συμμαχίᾳ καὶ πολεμῇ τῶν πόλεων ὑπακούειν ἐπαγγέλλονται. ὁ δ' Σκιπίων ἐπὶ τέτοις ῥῆσι ἡγετοῖς ἐθελήσαντες, κτησάμενος δ' αὐτὸς δὲ τῶν κεραιωμένων ὀνομαζομένων τῶν δ' ἢ Ἀσιατικῶν. Σπυρίων δ' Ποσει-

¹ Annibal & Polixenides, qui ---- erant, navali ---- victi sunt N. ² Ita plane Græcus & Livius lib. xxxvii. c. 37. perperam vulgo legitur: circa Sipylum & Magnesium. Syll. quoque in notis hic noster est: & Vinerus aliquid mendi subesse suspicatur. ³ XXX. &c. Sch. Quinque millia equitum eo certamine V. Quinquaginta tria millia peditum in eo equitum certam. B. ⁴ Sic L. LC. N. M. G. HM. Gr. F. Alii habent IV. millia. ⁵ Deest L. S. N. LC. F. ⁶ Al. petiit: quia vult. ⁷ Al. data est. ⁸ Ex Syria & Af. LC. ⁹ Sunt à Senatu omnes L. B. N. M. G. LC. V. ¹⁰ Asiagenis LC. B. G. N. M. HM. ¹¹ Inclusa videntur vel Pauli, vel alius glossema esse. Nam neque in Græco apparent, neque cum conciso stylo Eutropii conciliantur facile. ¹² Sequuntur est bellum Histricum & Gallo-Gracum. Spurio &c. LC. ¹³ Deest N. M. Curio L.

Postumio Albino, ²Q. ³Martio ⁴Philippo COSS. M. Fulvius de Ætolis triumphavit. Annibal, qui victo Antiocho, ne Romanis traderetur, ad Prusiam, Bithyniæ regem, fugerat, repetitus etiam ab eo est per T. Quintium Flaminium: & cum tradendus Romanis esset, venenum bibit, & apud Libyßam, in finibus Nicomediensium, sepultus est.

III. Philippo rege Macedoniæ mortuo, qui & adversum Romanos bellum gesserat, & postea Romanis contra Antiochum auxilium tulerat, filius ejus Perseus in Macedonia rebellavit, ingentibus copiis ad bellum paratis. Nam adjuutores habebat Cotyn Thraciæ regem; ⁵ & Illyrici, Gentium nomine. Romanis autem in auxilium erant Eumenes Asiæ rex, Ariarathes Cappadociæ, Antiochus Syriæ, Ptolemæus Ægypti, Masinissa Numidiæ. ⁶ Prusias autem Bithyniæ, quanquam ⁷fororem⁷ Persei uxorem haberet, utrisque se æquum præbuit. ⁸ Dux Romanorum P. Licinius COS. contra eum missus est, & à rege gravi prælio victus. Ne-

ἡμῶν Ἀλβίνῳ καὶ Κωτίῳ Μαρκίῳ Φιλίπ-
πῳ τῷ ὑπατεύσαντι εἰσδιδόμενον, Φέ-
λῳ μὲν καὶ Αἰτωλῶν ἱεραρχοῦντι. Αν-
νίβας δὲ ἀδινέστερον τὸν Ἀντίοχον ὁρῶν
ἐκφυγεῖν πρὸς Περσίαν, τὸν Βιθυνῶν
βασιλέα. αὐτὸν τὸν αὐτὸν Ρωμαίων
ἀπὸ τῆς Φλαμινίας, παραχρῆμα ἐξεδύη
καὶ φεύγειν τῆς τιμωρίας φάρμακον ἀσάλας
ἀποπίνοντα· καὶ θάπτεσθαι αὐτὸν ἐν Λι-
βύσσῳ, τῆς Βιθυνίας χωρίῳ, καὶ ὁ τάφος
αὐτοῦ ὁρᾶται.

γ'. Καὶ αὖ τῶν τῶν Ἰλλυρίων Φίλιππος
μὲν ὑπελάμβανεν ὁ βασιλεὺς τῆς Μακε-
δονίας· ὁ δὲ τέτταρτος (Περσεύς ἢ ὀνο-
μα αὐτοῦ) ἐντρονίσθη καὶ Ρωμαίων,
παλαιῶν συλλέξας στρατὸν, συμμάχον

τῷ ἑμῶν. Κότιον τε γὰρ τὸν Θρακῶν
βασιλέα, καὶ Γέντιον τὸν Ἰλλυρικῶν, ὑπε-
κλήθη. παρασκευάσας τοῖσι καὶ ἐκπύρω-
σεν ἀπιστῶν. Ρωμαίοις ἐπικυρῶντων Εὐ-
μένης τε, ὃς τῆς Ἀσίας ἐκστῆς, καὶ τῷ
Καππαδοκῶν βασιλεῖ Αἰαρινῶν, καὶ
τῆς Συρίας Ἀντιόχῳ, καὶ Πτολεμαίῳ τῷ
Αἰγυπτῷ, καὶ Μασινίσῳ τῷ Νυμιδῶν.
Περσίας γὰρ, εἰ καὶ κηδεύς ἦν ἐπὶ ἀδελ-
φῇ τῇ Περσίᾳ, ἐκατέρωθεν γὰρ ὁμοῖα αὐ-
τῶν ἴσων παρέχεν· ἡγαίτο δὲ τῆς Ρω-
μαϊκῆς στρατῶν Πύλλῳ Λικίνῳ ὑ-
παύτας, τῶν αὐτῶν τὸν πόλεμον ἀπο-
κληρώσαντες τῷ δήμῳ καὶ νικᾶται τῇ
μάχῃ. καίτοι νικητὴς ὁ Περσεύς, εἰρή-
νην ἐπαρξείλας παρὰ τῶν Ρωμαίων,

1 Al. Posthumus. 2 Deest LC. S. G. L. 3 Deest L. Marco B. S. G. V. 4 Pu-
blio G. 5 Præclare sic L. B. LC. F. Alii regem interponunt, seu potius otiose
repetunt. Proxime enim affuerat. 6 Ita concinnius nonnulli MSS. exhibent
pro eo, quod in vulg. edd. exstat: Prusias autem rex Bithynia. 7 Deest N. B. M.
8 Ita Codd. nostri, uti etiam F. P. & V. Sed Vi, qui Schonovium sequitur, Paul.
Merula, aliique: Dux Rom. P. Licinius Consul est à rege gr. pr. victus. Et sane additio
est valde suspecta, ut ut tot codicibus fulta. Nam dux Romanorum vix missus dicitur
contra quem: sæpe autem casus, aut victus. Consules vero dicuntur mitti &c.
Alterutrum ergo tollendum videtur. Ad metaphrasen provocat Sylb. sed tum
Cellarius crederet illum verbis, τῶν αὐτῶν τὸν πόλεμον ἀποκληρώσαντες τῷ δήμῳ,
missionem respexisse, si scriptum esset: Dux &c. qui missus fuerat &c. Nihilom-
inus ducem mitti habet etiam noster alibi. ---- 1 Ita Sylb. pro Νυμιδῶν, ut
subaudiatur βασιλεὺς.

que

que tamen Romani, quanquam superati, regi petenti pacem præstare voluerunt, nisi his conditionibus; *ut se & suos senatui & populo Rom. dederet.* Mox missus contra eum L. Æmilius Paulus COS. & in Illyricum C. ² Anicius prætor contra Gentium. Sed Gentius, facile uno prælio victus, mox se dedit. Mater ejus, & uxor, & duo filii, frater quoque ejus, simul in potestatem Romanorum venerunt. Ita bello intra XXX. dies perfecto, ante cognitum est Gentium victum, quam cœptum bellum nunciaretur.

IV. Cum Perseo autem Æmilius Paulus COS. III. Non. Septembris dimicavit; vicitque eum, ³ XX. millibus pedum ejus occisis. Equitatus ⁴ cum rege fugit integer; Romanorum C. milites amissi sunt: urbes Macedoniæ omnes, quas rex tenuerat, Romanis se dediderunt. Ipse rex, cum defereretur ab amicis, venit in Pauli potestatem. sed honorem ei ⁵ Æmilius, non quasi victo, habuit. nam & volentem ad pedes sibi cadere, non permisit; sed juxta se in sella collocavit. Macedonibus & Illyriis ⁶ hæ leges à Romanis datæ; *ut liberi essent, & dimidium eorum tributorum*

δήμασιν. ὁ γὰρ δῆμος οὐκ ἔφη δώσειν, εἰ μὴ καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν, & τὰς αὐτῶ πάντας, ἐκδοῖν τοῖς αὐτῶ παρασημασμένοις. Δούτερον ἂν ἐπ' αὐτὸν πέμπεται Λέκιος Αἰμίλιος Παῦλος καὶ Γαῖος Ἀνίκιος ἐπὶ τῇ στρατομαχίᾳ ἐπὶ τῇ Ἰλνυρίῳ Γένειον. ὁ μὲν ἐν Γένειον αἰματε πινυμίζε, καὶ ἠπλήθη, καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἑαυτὸν παρέδωκεν [2 στω] αὐτῶ μητρὶ, & γαμῆτι, & πατρὶ δύο, καὶ δὴ καὶ ἀδελφῶ καὶ τὸ ἑδνὸν πᾶν ἐκτῆρι. ἐξήντη δὲ τὸ ἔργον 3 ἡμέραις τετρακόντ' ἔφθασε τι πῶ τῆς συμπλοκῆς ἢ τ' νίκης ἀρχή.

δ'. Παῦλος δὲ τελετῇ τῇ μὲν δὲ

σεπτεμῶναις συμμιζας τῷ Περσῷ, δι. ἐφθαιρε μὲν αὐτῶ χιλιάδας εἰκοσι τὴ περὶ οὐκείον δὲ ἐδίδωκε μὲν τῆς ἑαυτῶ αὐτῶ, ἀδὲ ἐκδοῖν ἀποκαλὼν τὸν μαχόμενον. αἱ μὲν ἐν πόλει εὐδὺς ἐπὶ τῇ Ῥωμαίοις. ὁ Περσὺς δὲ & ἐπὶ τῶν συμπεφύζετων ἡγελευφθεῖς ἑαυτὸν παρέδωκε Ῥωμαίοις. & ὁ Παῦλος ἔχ' ὡς ἠπληθμον οἶδεν, ἀλλὰ & προσεπὶ πῶνται πρὸς τὰ γυναικα ἀνδρῶν, καὶ καθύστερ ἡξίωσε τῆς αὐτῶ, & τῆς ἀλλῆς μετέδωκε πινυς. Ἐντεῦθεν Ἰλνυρίοι καὶ Μακεδόνες ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐτίλει ὅροις τοῖσδε. ἐναι μὲν αὐτῶς αὐτοῖς μὲν τῇ πόλει δὲ τῇ Ῥωμαίων εἰσφί-

1 Desunt L. 2 Alii Anicius. 3 XXX. N. L. LC. 4 Cum rege interfugit. Minutius qui amiserat Romanis se dediderunt. Rex cum B. V. (cum rege interfugit. Romanorum C. mil. &c. N. G. H. M. F. Cum rege interfugit, Romanorum multum amissi, urbes Rom. se ded. ips. rex c. L. Cum rege interfugit, Romanorum C. mil. ann. f. u. M. omnes Romanis se ded. i. r. c. S. 5 Æmilius Paulus Consul LC. B. S. N. M. L. G. H. M. 6 Al. Ha leges data sunt. ----- 1 Ita emendat & exponit Sylburgius: iiii, qui ad deditionem ipsos compulsi essent, si sponte se dedere nollent. Vitiose lectum olim fuit: τοῖς αὐτῶ παρασημασμένοις. 2 Abest ab excuso Sylburgii exemplari sibi, nec αὐτῶ ibidem, sed αὐτῶ. apparet. 3 In exemplari erat accus. casu ἡμέρας. sed vel ἡμέρας legendum esse, vel ἡμερῶν, syntaxeos regula ostendit.

præstarent, quæ regibus præstitissent: ¹ ut appareret" populum Rom. pro æquitate magis, quam avaritia dimicare. atque in conventu ² infinitorum populorum Paulus hæc pronuntiavit: & legationes multarum gentium, quæ ad eum venerant, ³ magnificentissime convivio pavit, dicens: ejusdem hominis esse debere, & bello vincere, & convivii apparatu elegantem esse. Mox ⁴ LXX. civitates Epiri, quæ rebellarant, cepit: prædam militibus distribuit: Romam cum ingenti pompa rediit in nave Perfei, quæ inusitata magnitudinis fuisse traditur, adeo ut XVI. ordines dicatur habuisse remorum. Triumphavit autem magnificentissime in curru aureo, cum duobus filiis, utroq; latere adstantibus. ducti sunt ante currum ⁵ duo" regis filii, & ipse Perseus, XLV. annos natus. Post eum etiam ⁶ C. Anicius de Illyriis triumphavit. Gentius cum fratre & filiis ante currum ductus est. Ad hoc spectaculum multarum gentium reges Romam venerunt: inter alios etiam venit Attalus atque Eumenes, Aliæ reges; atque Prusias Bithyniæ. magno honore ac-

μεν, ὡν τῆς βασιλεῦσιν εἰσέφερον, μέρος
ἑμῶν. πείθειν γὰρ ἡθύνοντο Ῥωμαῖοι τὰς
ἐπὶ πλοῦς, ὡς οὐκ ἐπιθυμῶσι λημέ-
ται. Τὰς μὲν οὖν τὰς ἐν κρημῶν
παύσας περὶ τὴν ἀπὸ λημῶν ὁ Παύ-
λος ἐκάλει τε αὐτὰς εἰς ὑπόχρησιν, φά-
σκων λημέταις καὶ ἱκανῶν τε ὅπλοις, καὶ
τῶν νικητῶν ἐπὶ αὐτῶν. Εὐδοκίμῳ
δὲ τῶν Ἡπειρωτικῶν πόλει, ἀντικει-
μένη ἐπὶ Ῥωμαίοις, εἶλε πολιορκίαν καὶ
τὴν ἐν τῇ πόλει λείαν δίνεμεν τῷ
στρατὶ σὺν μεγάλῃ τι εἰς τὴν Ῥώμην
ἐπαύκεν πομπῇ, πρὸς ἐπιδορκῶς Μα-
κεδονικῆς, ἢ τῇ βασιλεύσαντι ἦν Περ-

σίως παμμεγέθης, ὡς 3 διηγεῖται χω-
ρεῖν ἱεῖρας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν.
καὶ ἀπὸ τῶν ἐδωμένων ἐφ' ἑρμῶν
χρυσῶν, τῆς δύο παρὰ πλεονεξισμῶν,
ἀσπασθέντων τῇ ἑρμῇ αὐτῇ, Περ-
σίως, πίνει καὶ πηλασθῆναι μετὰ
ἐκαστὸν, καὶ ἦσαν δύο. Εὐδοκίμῳ
δὲ τῶν Ἡπειρωτικῶν πόλει, ἀντικει-
μένη ἐπὶ Ῥωμαίοις, εἶλε πολιορκίαν καὶ
τὴν ἐν τῇ πόλει λείαν δίνεμεν τῷ
στρατὶ σὺν μεγάλῃ τι εἰς τὴν Ῥώμην
ἐπαύκεν πομπῇ, πρὸς ἐπιδορκῶς Μα-
κεδονικῆς, ἢ τῇ βασιλεύσαντι ἦν Περ-

¹ Desunt F. ² Alii finitimarum cum Fuld. & Gr. malint. ³ Sic F. pro
vulgari magnificentissimo. Sed L. & LC. decentissime. ⁴ LXXX. G. ⁵ Deest V.
⁶ Deest N. B. S. M. F. HM. In L. & LC. M. Anicius. ----- ¹ Νικῆς
ἢ ὅπλα malit Sylb. ² Τὴν addidit Sylb. ³ Πηλασθῆναι (seu, ut in La-
tino textu est, ἐκκαθῆναι) descriptio non videtur satis accurata, ut innuit
Sylb. cum enim Plinius lib. 32. ubi de echeneide agit, significet quinque-
mem seu πενήνην, à quadringentis remigibus actam fuisse, ducenis scilicet ex
utroque latere: & Plutarchus atque Athenæus, Philopatoris τετρακοντήρη actam
fuisse à quatuor millibus remigum: conicere licet, πενήνην vix habuisse
infra mille remiges: ideoque fortasse dicendum fuisse, ὡς πενήνην χωρὶς ἑρ-
μῶν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν, quo modo etiam edidit Cellarius. Aut, si ἐπὶ ἡρῆς
(i. septiremis) habuit tantum quadraginta novem remiges, ut pictura ejus in-
nuat apud Bayfium, pag. 37. πενήνην minimum habuit remiges nona-
ginta octo, quadraginta novem scil. ex utroque latere.

cepti

cepti sunt: & permittente senatu, ¹ dona, quæ attulerant, in Capitolio posuerunt. Prusias etiam filium suum Nicomedem senatui commendavit. Insequenti anno L. ² Memmius in ³ Lusitania bene pugnavit. Marcellus postea consul res ibidem prospere gessit.

V. Tertium deinde Bellum contra Carthaginem suscipitur, sexcentesimo & altero anno ab urbe condita, L. Manlio Censorino, & M. ⁴ Manilio COSS. anno ⁵ LI. postquam secundum Punicum bellum transactum erat. Hi ⁶ profecti Carthaginem oppugnaverunt. ⁷ Contra eos Afrubal, dux Carthaginienfium, dimicabat. ⁸ Famea dux alius, equitatus præerat Carthaginienfium. Scipio tunc, Scipionis Africani nepos, tribunus ibi militabat. hujus apud omnes ingens metus & reverentia erat. Nam & paratissimus ad dimicandum, & consultissimus habebatur. Itaque per eum multa ⁹ prospere à COSS. gesta sunt. nec quidquam magis vel Afrubal, vel Famea vitabant, quam ¹⁰ contra eam Romanorum partem committere, ubi Scipio dimicabat. Per idem tempus Masinissa, rex ¹¹ Numidarum, per annos sexaginta

πρεσβύτεροι Ρωμαῖοι, προσέπεισαν συνέ-
πτείναν τῷ Καπιτωλίῳ. Πρυσίας δὲ
ἔ τὸν υἱὸν τὸν αὐτῷ Νικημένην παρε-
κρίθητο τῷ δήμῳ. Τῷ δὲ ἐξῆς συνέπτετο
Λέκιον Μίμμιον τῶν Λυσιγανῶν ἐνί-
κην πολέμῳ, καὶ μὲν τὸ Μάρκελλον.

ἰ. Κρήνπυθην ὁ τρεῖς καὶ τῶν Α-
φρων ἐκινήθη πόλεμος, ἐξαχσεῖσθαι μὲν
καὶ ἐν τῇ πόλει, πύργῳ δὲ ἔ
δευτέρῳ μὲν τῷ τῷ δευτέρῳ τῷ καὶ Α-
νιῶν πολέμῳ λύσιν. ὑπὸ καὶ δὲ χειρο-
νήσαντες, Λέκιον Μάρκελλον Κλυσιγαν-
των, ἔ Μάρκελλον Μανίλιον, ἐπὶ τῷ
Αφρικῶν ἐξέπλεον, καὶ τῇ Καρχηδονί
προσέπτεον πολιορκεῖν, καὶ δὲ

Καρχηδονίαν, τῷ πλεονέκῳ μὲν Αφρικῶν
τῶν δὲ ὑπὸ καὶ Φαμίαν. σιουλὺ δὲ τῇ
ὑπὸ καὶ ἐρχήν πνα τραχυντικῶν ἔχον Σα-
πιδίων ἐκρήν, τῷ κληθέντες Αφρι-
κων. ἔ τρεῖς καὶ ἦν παρὰ τοῖς πολ-
μίσις δὲ, καὶ τρεῖς καὶ παρὰ τῇς ἀ-
δρείας ταύτης, ὡς βελδομίδης τε ἀρετῇ,
καὶ ἐπιτελῆντος ἔργῳις τῇ δοκούντῃ ἐν-
ως ὥστε τῶν ὑπὸ καὶ αὐτῶν κληθέντων
μὲν αὐτὸν καὶ βελῆς καὶ ἐγγχειρημάτων
ἔχον, αὐτῷ δὲ καὶ ἔχοντες τῇς πλεονέ-
κῳ. ἰ Μασινίαν γέν, ὁ τῶν Νου-
μῶν βασιλεὺς, τῷ αὐτῷ Ρωμαῖοις ἐν

1 Deest F. L. 2 Mummius N. B. M. HM. S. Nummius G. Minucius V. 3 Hispania S. G. V. & pleræque edd. 4 Manlio L. Mallio V. 5 LIV. F. 6 Prusias L. 7 Desunt L. 8 Semea L. LC. M. N. & sic mox. Scribendum Famea. Φαμίαν vocat Appianus, at Φαμίαν Suidas. 9 Deest S. HM. In quibusd. etiam 4 COSS. desiderantur. 10 Contra Romanorum acies ea parte committere ubi Scipio dimicasset L. 11 Desunt L. LC. F. ----- 1 De Masinissa exemplaris margini adnotatum est Scholion hoc: Μασανίας, ὁ τῶν Νουμῶν ἡγεμὼν, τῷ 42: Masanases, Numidarum dux, annorum 97. ubi etiam nota, Μανανίσιον & Νουμῶν dici, qui ab interprete more Latino Masinias & Numidas.

fere" amicus populi Romani, anno vitæ XCVII. mortuus est, XLIV. filius relictis. Scipionem diviforem ¹ regni" inter filios suos esse juffit. Cum igitur clarum Scipionis nomen efflet, juvenis adhuc, COS. est factus; & contra Carthaginem ² missus. is eam cepit ac diruit. spolia ibi inventa, quæ variarum civitatum excidiis Carthago collegerat: & ornamenta urbium civitatibus Siciliæ, Italiæ, Africæ reddidit, quæ sua recognoscebant. Ita Carthago septingentesimo anno, [post] quam condita erat, ³ deleta est. Scipio nomen, quod avus ejus acceperat, meruit; scilicet ut propter virtutem etiam ipse Africanus junior vocaretur.

VI. Interim in Macedonia quidam Pseudophilippus arma movit, & Romanum prætorem, P. Juventium, contra se missum, ad internecionem vicit. Post eum Q. Cæcilius Metellus dux à Romanis ⁴ contra Pseudophilippum missus est, & ⁵ XXV. millibus ⁶ ex militibus ejus" occisis, Macedoniam recepit; ipsum etiam Pseudophilippum in potestatem suam redegit. Corinthiis quoque bellum indictum est, nobilissimæ Græciæ civitati, propter injuriam legatorum Romanorum. Hanc ⁷ Mummius consul cepit ac diruit. Tres

λίαν ἔτεσιν ἐξήκοντα τετηρηκώς, ἥνικα ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἐνέκησεν καὶ ἰσοδύναμον τὴν ἑλ-
κίαν πεπληρωκώς ἔτος, Σκιπίωνα ἐκί-
νῳσε τῆς ποιοῦ τοῖς αὐτῷ (τίσας) τῶν βα-
σιλέων διελθόν. Αὐτὴ τῇ Σκιπίωνος ἡ
ἡδὲ τὸν δῆμον ἔπεισε, τῶν ὑπατειῶν
ἐπ' αὐτὸν ἐπαυλαῖν, τῆς νεότητος ἔργω
τὸτο ἐπιτελεσθῆς καὶ γὰρ τὸν ἐλπίδος
αὐτοῦ τῶν Καρχηδόνων ἐκτρέφονταί· ἐ-
πὶ τῷ ἑσθλῷ ἀπαύσει τῆς πόλεως, ἢ ἐν
πλεῖστον αὐτῇ συνειλεγμένον, λαόν, τὸν
ὄντος ἀπὸ τῶν τῶν πόλεων τῆς
ἀφ' ἡμετέρων αὐτὸς δὲ ἐπαύλας καὶ δό-
ξας αὐτῷ θεράμειον, ἀποστείλῃ ἐν τῷ
ἐπὶ τῶν τῶν πύκτων. Αφελανὸς γὰρ

τοὶ νῆες καὶ ἑστῶ ἐπικλήθη. ¹ ἀπὸ τῆς
τοῖν καὶ Καρχηδόνων ἐπικλησίου πύ-
κτων μὲν τὸν συνοικισμὸν ἔτε.

ἑ. ² Κατὰ τῆς τῆς χρόνος ἀνέ-
της Ψευδοφιλιππος ἀντὶ τῆς χειρὸς Γα-
μαίσιος· ἐν τὸν πρῶτον Ἰσθμῶν, ἐπ'
αὐτὸν χωρήσαντα μὲν τῇ στρατιᾷ, ἐν-
ἐνίκησε τῇ μάχῃ, καὶ πανωλεθρία δι-
έφθερεν. ἀλλὰ Μετῆλ· δυνάμει·
³ ἐπὶ τῶν ἐνίκησε τε αὐτὸν, καὶ πύκτων
χρίσιος ἀντὶ τῆς ἀνεκλήσεως τῶν Μακεδ-
νῶν, ὅφ' ἑαυτῷ τε τὸν Ψευδοφιλιππον
ἐποίησε. Τότε ἐν Κορίνθῳ, πόλει τῶν
Ἑλλήνων ἐπιφανέστατη, πόλεμος ἐπὶ νίκη
Ρωμαίων· ἐπεὶ καὶ τῇ ἐκ Ρώμης πρε-
σβυτέρων πεπληρωμένων· ἐν Μύμῳ

¹ Deest B. N. M. S. G. V. ² Missus. Contra quam cum sex continui diebus no-
bisque pugnaver, Carthaginiensibus deseratio ad deditionem traxit, petentes ut quos
belli clades reliquos fecisset saltem servire liceret. Ita Carthago septing. B. S. HM.
³ Deleta est. Ita quarto anno postquam captum fuit bellum, tertium terminatum est. Scipio
nom. B. G. V. N. S. ⁴ Contra Philippum V. ⁵ XX. millibus HM. ⁶ Defunct L. B. S.
N. L. C. G. HM. ⁷ Minncius B. N. M. S. V. ----- ¹ Exemplaris margini adscripta
est hæc adnotatio: ἀπὸ κτίσεως Ρώμης ἕως τελευτῆς καὶ κατακλιῆς τῆς Καρχηδόνος, ἔτη 46.
Ab urbe condita usque ad extremam Carthaginis everfionem, anni 705. ² Κατὰ reposita
Sylb. pro μὲν, quia in Latino est interim. ³ Al. ἀπελθόν. perperam.

G

igitur

igitur Romæ simul celeberrimi triumphi fuerunt: Africani ex Africa; ante cuius currum ductus est Afrubal: Metelli, ex Macedonia; cuius currum præcessit ¹ Andrisicus, qui & Pseudophilippus dicitur: Mummii, ex Corintho; ante quem signa ænea, & pictæ tabulæ, & alia urbis ² clarissimæ ornamenta prælata sunt.

VII. Iterum in Macedonia Pseudoperseus, qui se Persei filium esse dicebat, collectis servis, rebellavit; & cum ³ sexdecim armatorum millia haberet, à Tremellio quæstore ⁴ superatus est. Eodem tempore Metellus in Celtiberia apud Hispanos res egregias gessit. Successit ei Q. Pompejus. Nec multo post Q. quoque Cæpio ad idem bellum missus est; quod quidam ⁵ Viriatus contra Romanos in Lusitania gerebat. Quo metu Viriatus à suis interfectus est, cum ⁶ quatuordecim annis Hispanias adversum Romanos movisset. pastor primo fuit, mox latronum dux: postremo tantos ad bellum populos concitavit, ut assertor, contra Romanos, Hispaniæ putaretur. & cum interfectores ejus præmium

ἐκπεμφθεὶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ καὶ κατέσκαψε. πρὸς τε ἀμφὶ θρακικοῖς, θάλασσαν καὶ ἰσθμὸν ἐφάνησαν ἐπὶ τῇ Ρώμῃ· ἐξ Αφρικῆς μὲν ¹ Κηρίων, ὃς τῶν ἀρμάτων Ἀσδρυχῶν ἡγήτο· Μετέλλῳ δὲ ἐκ Μακεδονίας· ὃς σφαιροειδῆ Ἀνδρόγονον (τὸν δὲ ἢ ὄνομα τῷ Ψευδοφιλίπῳ) καὶ Κορινθίων δὲ, Μυμμίῳ, πολλὰν αὐτὸν καὶ καταστρέφοντων, χαλκῶν τε ἀγαλμάτων, καὶ σκευῶν χρυσοῦς ἐξοικημένων.

Ζ'. Οὐ μὲν πάντα τὰ Μακεδόνων ὑποτάξεν· ἀλλ' αὖτις ἕτεροι· Ψευδοπερσίδης, παῖδα λίγων αὐτὸν Περσίδης, οἰκτικῶς συλλαβὰς θρακῶν, ἐπιχειρεῖ πολέμῳ· ὥς ² αὐτὰ τὰς ὀπλῆς εἰς ἑκακιστάς τελεῖν πρὸς τοῖς μυρίοις. ἀλλὰ

τῶν ἑαυτοῦ μάχῃ νικησὶς Τρεμέλλῳ. Καὶ τὸ αὐτὸν δὲ χρόνον Μέτῳ· ἐκ Ισπανίας πρὸς Κελτίβας Ἰσθμῶν ἐμαχιστὸν Ἰβηρίων· καὶ παραδίδωσι τῷ πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν πόλεμον Πομπηίῳ. εἴτ' ἐφίξῃ αὐτὸς τε, καὶ Πομπηίῳ, καὶ Κιῶντι Κηρίων ἐπὶ τῷ Περσίδῳ ἐξέπεμψαντες, ὃς ἐν τῇ Λυστανίᾳ καὶ Ρωμαίων ἡγήτο· ³ πολέμῳ, καὶ τὰς Ισπανίας ἀνείλετο, τίτῳ τῳ καὶ δύναντο ἐπὶ τῷ ἡσυχασθῆναι. ἢ δὲ ὁ Περσίδης ποιεῖν· ἔπειτα λατρεῖν μνηστῆρε βίον· τελευτῶν δὲ ἐν τῷ ἡλθε παρανοίας, ⁴ ὥς ἐν τῷ λαθεῖν, ἐλθὼν τῶν δυνάμεων τὰς Ισπανίας ἀπὸ τῶν Ρωμαίων. ὃ μὲν ἐν δὲ τῷ οἰκίῳ ἀνείλετο Κηρίων ὃ τοῖς ἀνέλετο

¹ Andrisicus B. S. G. HM. V. ² Clarissima B. N. M. S. ³ Al. XVII. ⁴ Nonnulli codd. MSS. & edd. vulg. addunt historiam de Androgyno, hoc modo: superatus est. His diebus Androgynus Roma visus, iussu aruspicum in mare missus est. Eod. temp. &c. ⁵ Juriacus L. ⁶ XVII. B. ----- ¹ Sic emendavit Sylb. pro Σκηρίων. ² Scriptum erat in exemplari αὐτῶν. pro quo Sylb. reposuit αὐτῶν: cui etiam hoc ipsum membrum præcedenti videtur esse præponendum, hoc ordine: Οὐ μὲν πάντα συλλαβὰς θρακῶν, ὥς αὐτὰς ὀπλῆς εἰς ἑκακιστάς τελεῖν πρὸς τοῖς μυρίοις, ἐπιχειρεῖ πολέμῳ. Collecto ē servitiis exercitu, adeo ut etiam ipsi armati (præter cateram videlicet turbam) ad sedecim millia efficerent, bellare aggressus est. ³ Correctum ex πολέμῳ. Potest item legi πολέμῳ. ⁴ Ut animo præsumeret, ut animum induceret. Sic emendat Sylb. quod scriptum fuit: ὥς ἐν τῷ λαθεῖν.

à Cæ-

à Cæpione consule peterent, responsum est, *nunquam Romanis placuisse, 1 imperatorem a suis militibus interfici.*

VIII. 2 Q. Pompejus deinde consul à Numantinis, quæ Hispaniæ civitas fuit opulentissima, superatus, pacem 3 ignobilem fecit. Post eum C. Hostilius 4 Mancinus COS. iterum eum Numantinis pacem fecit infamem; quam populus & senatus jussit infringi, atque ipsum Mancinum hostibus tradi: 5 ut in illo, quem auctorem fœderis habebant, injuriam soluti fœderis vindicarent. Post tantam igitur ignominiam, qua à Numantinis bis Romani exercitus fuerant subjugati, P. Scipio Africanus, secundo consul factus, ad Numantiam missus est. Is primum militem vitiosum & ignavum, exercendo magis quam puniendo, sine aliqua acerbitate correxit. 6 Tum multas Hispaniæ civitates partim 7 bello cepit, partim in deditionem accepit. Postremo ipsam Numantiam, diu obsessam, fame 8 confecit, & à solo evertit: reliquam provinciam in fidem accepit. Eo tempore Attalus rex Asiæ, frater Eumenis, mortuus est, hæredemque populum Romanum reliquit. ita imperio Romano per testamentum Asia accessit. 9 Mox Decimus Junius Brutus

μωδοὶ ἐπαγλάσσον, ἀπικρίνατο, μηδὲ μὴς ἀρίσκειν Ρωμαίοις, ἀναγείδου τὸν ἡγεμόνα ὑπὸ τῶν ὑποκρίτων.

1. Πομπηίου δὲ, τῇ πρὸς Νεμαντί- νος ὑπὸ τῶν μάχῃ, ἀποδείξας ἐποικίδες ἐπὶ οὐρα. 2. Οὐλίου δὲ Μανκίνου, ὁ μὲν αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγαλαδῶν τῶν μὴ- γῶν, χαλεπώτερον τῇ ὑπὸ τῶν, ἢ Πομ- πηίου, ἐπὶ ἀποδείξας ἀνεγείδου αἰχρο- πῆρας, ὡς τὸν δῆμον τῶν Ρωμαίων μὴτε διζαδου πῆς ἀποδείξας, 3. τῇ Μαν- κίνου παροδῶναι τοῖς πολέμοις, πεισθ- ῶν ὅτι ἂν αὐτῶν δοκῇ. Ἐν τῷ αὐτῷ πῶν ἀπὸ διπλῇ, ἢ ὑπὸ τῶν σὺ- γκῆς, ἐκπέμπεται Σκίπῳ, ὁ καλὸς- μὲν Αφελανός, μὲν τῶν ὑποκρίτων ἐξασίας. 4. τῇ πρὸς τῶν μὲν ἐπιμελήθη

τῶν στρατῶν, ὑπὸ τῶν πρὸς τοῖς ἡγεμό- νισι διαφθορῆς. 5. γυμνασίοις τε αὐτῶν κα- ταμειλῶν, ἢ χαλκῶν ἀμύτητος ἢ πῶ- νος εἰς τὸ δῖον ἐπαναγῶν, ὡς δὲ ἡγε- μόνος τῶν ἀνδρῶν, ἐπὶ τῶν πόλεων ταῖς δόξασιν, ἢ τῶν μὲν, σφῶς αὐ- τῶν παροδῶναι, τῶν δὲ, πολορκίας ὑποκρίτων. 6. πελοτύων δὲ ἐπὶ τὸ κε- φάλοιον ἤλθε τῇ πολέμοις, τῶν Νεμαν- τίων, ἢ πρὸς ἀποδείξας, λιμῶν τε πῆρας τῶν ἐνδον, τῶν τε πόλιν εἰλε ἢ κατέ- σκαπτε 7. τὸ ἐν τῇ ἀπὸ ἀπὸ τῶν τῇ Ρώμῃ. Ἐν τῇ τῇ τῇ πελοτύῃ τῇ Ἀσίας ὁ βασιλεὺς Ἀττάλος, ὁ Εὐδῶς ἀδελφός, κληρονόμος ἡγεμόνος τῇ δῆμον Ρωμαίων καὶ γίγνεται κύριος τῇ Ἀσίας ὁ δῆμος 8. τῇ τῇ ἀποδείξας ἀποδείξας.

1 Imperatores S. M. G. V. Sc. 2 Deest L. LC. 3 Deest L. LC. F. 4 Mancinus XVII. Consul. L. 5 Ut in illo quasi auctore fœderis vindicarent: cum per con- tinuos annos XVI. cum solis IV. millibus XL millia Romanorum protrivissent. Post tan- tam &c. S. B. V. Ut in illo, quem auct. fœderis scirent, injuriam sol. fœd. vindicarent. Post tantam &c. LC. 6 Igitur Scipio multas Hispania civitates partim in deditionem cepit. Numantiam à solo evertit. B. N. S. M. V. 7 Vi Mer. 8 Vicit Mer. 9 Al. Mox etiam Dec.

de Gallæcis & Lusitanis triumphavit magna ¹ gloria : & P. Scipio Africanus de Numantinis secundum triumphum egit, XIV. anno, postquam priorem de Africa egerat.

IX. Motum interim in Asia bellum est ab Aristonico, Eumenis filio, qui ex concubina susceptus fuerat. ² is Eumenes frater Attali fuerat. Adversus eum missus ³ est Licinius Crassus, infinita regum ⁴ habens auxilia. nam & Bithyniæ rex Nicomedes Romanos juit : & Mithridates Ponticus, cum quo bellum postea gravissimum fuit : & Ariarathes Cappadox, & ⁵ Pylæmenes Paphlagon. ⁶ victus est tamen Crassus, & in prælio interfectus. caput ejus Aristonico oblatum est, corpus Smyrnæ sepultum. Postea Perpenna consul Romanus, qui successor Crasso veniebat, audita belli fortuna, ad Asiam celeravit : & acie victum Aristonicum, apud Stratonicem civitatem, quo fugerat, ⁷ fame ad deditio- nem compulit. Aristonicus jussu senatus [⁸ Romæ] in carcere strangulatus est : triumphari de eo non poterat, quia Perpenna apud Pergamum, ⁹ Romam rediens, diem obierat. ¹⁰ L. Cæcilio Metello, & T. Quintio Flaminio COSS. Carthago in Africa jussu senatus reparata est, quæ nunc

Καὶ Βρότος δὲ καὶ Ἰ Γαλαϊκῶν καὶ Λυ-
σιανῶν ἐνδοξοτάτῃ ἐθριάμωδον. Ἐ Σκι-
πίων καὶ Νικηταίων, ποταρεσκαιδίκαι
ἵππων ὑπερον τὴ καὶ Αφρων θριάμωδον.

Δ'. Κατὰ τὴν τὸν χρόνον Αρσίνι-
κος, ὁ παλαιῆς παῖς Εὐμενῆς, ὅς ἦν
ἀδελφὸς Ἀττάλου, πόλεμον ἤρατο πρὸς
Ρωμαίους ἐπὶ τῆς Ἀσίας αὐτῆς. καὶ
πυρρῶς ἐπ' αὐτὸν Λικίνιον Κράσος
καὶ πολλὰ συμμαχικὰ. Νικηταίης τε καὶ
Βιθυνίας βασιλεὺς, καὶ Μιθριδάτης ὁ
Πόντος, (πρὸς ὃν, μικρὸν ὑπερον, μέγιστος
καὶ πολυχρόνιος συνήθη πόλεμος) καὶ
Αρσακίδης ὁ Καππαδοκίας, καὶ Πυλαί-
μηνος ὁ Παφλαγονίας, ἐπὶ κέρει παρ-
σταν. ἡττήθη δὲ ὁ Κράσος, καὶ ἔπειθεν ἐν

τῇ παραβίβει καὶ τῷ μὲν κεφαλῇ δό-
τιμῆς οἱ δορυφόροι, ἀποστελέμενοι Ἀρ-
σίνικον τὸ σῶμα δὲ ἐκέναν πρὸς τὴν
ταφῆναι, ἢ Σμύρνα τὴν πόλιν ἰδέσθαι.
Εκδέχεται δὲ καὶ τῷ ἀρχαίῳ ἔτι πῶ-
λεμον ὁ ὑπατὶς Περπεννῆς. Ἐ πῶς
παραβίβει γνῆς ἡπειρῆς πρὸς τὴν Ἀσί-
αν καὶ νικήσας τὸν Αρσίνικον μόλις
κατέκλεισεν ἐν Στρατονίῃ τῇ πόλει
πολιορκίᾳ δὲ καὶ τῷ τῷ καὶ κέρει ἰλὸν,
ἐπανίαν ἐπὶ τῷ Ρώμῳ, ἐπὶ δὲ τῇ
Ρωμαίοι δὲ τὸν Αρσίνικον δεσποτὴς ἵπ-
πῳ ἐπὶ τῇ. Μετὰ τὴν ἡμέραν τὴν τὴν ὑπα-
τείαν ἐπὶ Λύκιον Καϊκίλιον Μίτιαν, ἢ
Τίτον Κωῦτον Φλαμίνιον. καὶ τῷ τῷ Ρο-
μαίοι τὸν ἐκείνου ἀποστάσαν οἰκονο-

¹ Gloria, & post Scipio Afr. B. N. M. S. V. Gloria. Eodem tempore Scip. Afr. L.
² Defunt L. C. G. ³ Alii: est P. Licinius. ⁴ Al. habuit. ⁵ Polamenes M. B. G. V.
⁶ Victus est Crassus & ab hostibus captus est. Caput M. G. Victus e. C. & ab host. post
captus, caput B. N. S. V. ⁷ Deest L. L. C. ⁸ Inclusum abest à Mer. qui cum
aliis post triumphum interferit eum, quod cod. MSS. imitati posthabemus.
⁹ Deest in quibusd. ¹⁰ Deest M. L. L. C. ----- ¹ Male à Sylburgio editum
fuit Edm.

manet; annis duobus & viginti, postquam à Scipione fuerat everſa. Deducti eo ſunt cives Romani.

X. Anno DCXXVII. ab urbe condita, C. Caſſius Longinus, & Sex. ¹ Domitius Calvinus conſules, Gallis tranſalpinis bellum intulerunt, & Arvernorum tunc nobiliſſimæ civitati, atque eorum ² regi ³ Bituito: infinitamque multitudinem juxta Rhodanum fluvium interfecerunt. Præda ex torquibus Gallorum ⁴ ingens Romam perlata eſt. Bituitus ſe Domitio dedit, atque ab eo Romam ductus eſt, magnæque gloria conſules ambo triumphaverunt. M. Porcio Cato & Q. Marcio Rege COSS. ⁵ DCXXXIII. anno ab urbe condita, Narbonam in Gallia colonia deducta eſt. ⁶ Poſt à L. Metello, & Q. Mucio Scævola COSS. de Dalmatia triumphatum eſt. Ab urbe condita anno DCXXXV. C. Cato conſul Scordifcis intulit bellum, ignominioſeque pugnavit. C. Cæcilio Metello & Cn. Carbone COSS. duo Metelli fratres eodem die, ⁷ alterum ex Sardinia, alterum ex Thracia triumphum egerunt; nunciatumque Romæ eſt, ⁸ Cimbros à Gallia in Italiam tranſiſſe.

XI.

μνηται τῶν Καρχηδόνιων τῶν ὡν ἐπὶ φανορβίῳ, δύο καὶ εἴκοσι ὕστερον ἔτισι μὲν τῶν ἀπὸ Σκιπίωνος καὶ Βουκάλῳ. ¹ ἐπιμύσαν εἰς αὐτῶν ἐξ αὐτῶν ἀπείκας.

¹. Εξακοσίων δὲ καὶ εἴκοσι ἔτισι μὲν τῆς πόλεως ἔτι, Γαίῳ Κασίῳ Λαγίνῳ καὶ Σιζέτῳ Δομίτῳ Αλβίνος ὑπάτοι, τοῖς ὑπὲρ τῆς Αλπεὶς Γάλλοις ἐπιβάνον πόλεμον, καὶ τῶν μεγίστην αὐτῶν πόλιν Αρβείραν ἀνεκατέδωκαν. Ἰσχυρὸν δὲ Γάλλων Βιτέτιος. μαχησάμενοι ταύτῃ ἀπὸ τῶν Ρωμῶν πόλεμον, πολλοὶ μὲν αὐτῶν τραπὸν ἀπέλκον τοσαύτης δὲ ἐπιλάοντο λείας, ὥστε οὐκ αὐτῶν σπείτων, ὅς ἐπὶ τῶν τραχιῶν εἶχον οἱ πολέμοι, πολλοὶ πᾶσι χερσὶν ταύτων εἰσπύσαντο Ρωμαίοις Βιτέτιος δὲ ὁ στρατὸς ἀλλος, μέρος ἐβόησε τῷ Ἰεραιμόν καὶ ἐπὶ ταῖς τοῖς ἐργαῖς ἐκείνους τῶν ποιοσέων.

ὑπᾶτων Ἰεραιμόν. Ἐπὶ τῇ Πόρκιος Κάτων καὶ Κυνὸς Μάρκιος Ρῆξ δέχονται τῶν ἀρχῶν ἐξακοσίων καὶ τετρακοσίων πόλεως ἔτι. ἔτι κατὰ τὴν δότικαν εἰς Γάλλας, Νάρβωνα δειμύδροι ² πόλιν. Καὶ μικρὸν ὕστερον οἱ μὲν ταύτας ὑπάτοι Κυνὸς Κακίλιος Μίττιος, καὶ Κυνὸς Μάκιος Σκαίολας καὶ Δαλματῶν Ἰεραιμόν. εἴτα πολλοὶ ὕστερον χρόνοις ὁ ὑπάτος Κάτων καὶ Σκωδισκὸν κινήσας πόλεμον, ἠτήνη τε αἰχρῶς, καὶ ἀπώρησι. Γαίῳ δὲ Κακίλιος Μίττιος καὶ Γνέϊς Κάρεωνος ὑπᾶτων γηρομύρον, οἱ ἀδελφοὶ Μίττιος καὶ τῶν Ρωμαίων Ἰεραιμόν. ὁ μὲν καὶ Σαρδῶν καὶ Θρακῶν δὲ ἐπὶ. Τότε φήμη κατελάσσει Ρωμαίους, ³ Γάλλων τὸς καλὸν Κίμβρος ἔφωδον καὶ τῷ Ἰεραιῶν ποιοσέων.

¹ Domitianus M. ² Duci LC. ³ Viturto M. V. Intruito N. Vituito G. ⁴ Deest Sc. ⁵ DCIII. F. DCXXX. Gr. DCII. L. DCXXXV. in Fastis Capitolinis. ⁶ Annoque eod. à Licinio Metello & C. B. S. Anno Publio Lucio Cæcilio Metello & Quinto & C. N. M. L. Anno post à L. & C. G. Toftea Metellus L. Cæcilio Metello & Q. Metio COSS. de Dalmatia triumphavit LC. Annoque eod. à Licinio Met. & Q. Lucio Sc. & C. V. ⁷ Ordinem membrorum cum Sylburgio & Cellario ex metaphrasi restituiimus. ⁸ Gallis LC. ----- ¹ Cum copula legendum videtur, καὶ ἐπιμύσαν. ² MS. inepre αἰών. ³ Metaphrastes Latina Eutropii verba ex Gallia cum præcedentibus conjunxit:

XI. P. Scipione 'Nafica, & L'. Calpurnio Bestia COSS. Jugurthæ, Numidarum regi, bellum illatum est, quod Adherbalem & Hiempfalem, Micipsæ filios, fratres suos, reges, & P. R. amicos interemisset. Missus adversus² eum COS. Calpurnius Bestia, corruptus regis pecunia, pacem cum eo flagitiosissimam fecit, quæ à senatu reprobata est. Postea contra eundem, insequenti anno, Spurius Albinus Postumius profectus est. Is quoque per fratrem ignominiose contra Numidas pugnavit. Tertio missus est Q. Cæcilius Metellus consul. is exercitum ingenti severitate & moderatione correctum, cum nihil in quenquam cruentum faceret, ad disciplinam Romanam reduxit. Jugurtham variis præliis vicit: elephantos ejus occidit, vel cepit: [3 multas civitates ipsius in deditionem accepit.] Et cum jam bello finem positurus esset, successum est ei à C. Mario. is Jugurtham, &

ια. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἦδη Πικελίς Σκιπίωνος τῷ Νασίκῃ, καὶ Πικελίς Καλπυρνίῳ Βησίς τῇ ἀρχὴν ὑποδείξαμεν, ὁ αὐτὸς Ἰγυρθῶν τῷ Νεμίδῳ ἠρξάτο πόλεμος, αἰτίαν ἔχων τὸν Ἰεμφάλῃ καὶ Ἀδερβάλῃ φόνον, ἃ οἱ παῖδες ἦσαν τῷ βασιλευσάντι Νεμίδῳ Μικίψῃ, φίλῃ καὶ συμμέσῃ Ρωμαίων. ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ πέμπτου Καλπυρνίου καὶ Ἀφρηνείου χρημασιν, αἰχρότατος αὐτὸς Ἰγυρθῶν ἐπεισέτατο. ὥστε ἐν ὁδῷ αὐτοῦ ἀκρωστας τὰς ἀποδείας πέμπει τῷ ἐξῆς ὑπὸ τοῦ Σπύρου Ποσειδῶν Αλβίνου

ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ τὸ ἔργον ἐπιτείνων, ὅτι ἀρχαῖοι ἐξ ἧς μάχης τὸ τέλος. τέλος ἐξαποστείλεται Κικελίῳ Κακίλῳ Μπίλλῳ, καὶ τῷ πρώτῳ πάντῃ ἐξ ἀτόπου μελέτης, τῆς ὑπὸ τοῦ ἀσπείρου ὑπάρχει, αὐτὸς τὸ δὲ ἄνθρωπος ἐπεικῶς πᾶν, πολλαὶ τὸν Ἰγυρθῶν συνέχουσιν μάχης· καὶ τὰς τε ἐλευθερίας κατέσφαξεν, ὅτι ὀλίγους ζῶντας ἰλῶν τῶν τε πόλεων αὐτῷ ἀσπείρουσαν αἰ πλείους. αὐτὸς αὐτῷ δὲ ὅτι τέλος, πᾶνται τῆς ἀρχῆς ὑπὸ Μαρίας. Ἰγυρθῶν δὲ ἐν τῇ πράγματι ὁ Μά-

junxit: quasi auctor significare voluerit Cimbros esse Galliarum populum; cum verius sit, quod ab aliis traditum est, Cimbros primum à Germaniarum Transrhenanarum plagis maritimis in Galliam excurrisse, post à Gallia in Italiam progressos esse. Atque adeo Eutropius ipse in sequentibus Cimbros & Teutonos Germanorum gentes facit. Tutius ergo (consente Sylb.) Eutropii locum sic vertisset: Τὸς Κίμβροις ἐκ τῆς Γαλλίας (sive Γαλατίας) ἔρποντες κατὰ τὴν Ἰταλίαν ποιεῖται. Defunt LC. Nafica & Calpurn. L. M. V. 2. Eos Fr. 3. Inclusa respuit Vineus aliique. At habet Græcus, & F. L. LC. B. V. eorum vestigia non obscura servant, nempe: multas civitates ipsius cepit. Sed cum cepit proxime antecesserit, Sylburgius hanc lectionem, quam damus, ex præcedentibus in hoc libro, Tum multas Hispania civitates partim bello cepit, partim in deditionem accepit, restituit. Quin & mox Auctor noster videtur ad hæc verba respexisse, cum scripsit: aliquanta & ipse oppida &c. ----- 1. Mutila videtur illa Jugurthæ descriptio nostro Sylburgio, eamque ita ex Latino complet: οἱ παῖδες ἦσαν τῷ βασιλευσάντι Νεμίδῳ Μικίψῃ, ἀδελφοὶ μὲν Ἰγυρθῶν, τῇ τε βασιλείᾳ συμμεσχοί, φίλοι δὲ καὶ σύμμαχοι Ρωμαίων γενόμενοι. Sed quod satis coherent, quæ vulgo leguntur, Cellarium sequuti, nihil mutare volumus, præter illum librarii errorem nimium, quo pro Adherbale etiam Micipsam scripserat, patris filique nomen confundens; hoc colligit modo: αἰτίαν ἔχων τῷ Ἰεμφάλῃ καὶ Μικίψῃ φόνον.

Bocchum, Mauritaniae regem, qui auxilium Jugurthæ ferre
 cœperat, pariter ¹ superavit. Aliquanta & ipse oppida Nu-
 midiae cepit, belloque terminum posuit, capto Jugurtha per
 quaestorem suum Cornelium Syllam, ingentem virum; tra-
 dente Boccho Jugurtham, qui pro eo ante pugnaverat.
 A M. ² Junio Silano, collega Q. Metelli, Cimbri in Gal-
 lia; & à Minutio Rufo in Macedonia Scordisci & Triballi;
 & à Servilio Cæpione in Hispania Lusitani victi sunt, &
 duo triumphi de Jugurtha, primus per Metellum, secundus
 per Marium acti sunt. ante currum tamen Marii Jugur-
 tha cum duobus filiis ductus est catenatus, ³ & mox jussu
 consulis in carcere strangulatus".

Ἰουγούρθῳ, Ἰουγούρθῳ καὶ Βόκχῳ, τὸ βασι-
 λεύειν τῶν Μαυριανῶν, σύμμαχον τῷ Ἰουγέρ-
 θῳ γενόμενον, ἐνίκησε μάχῃ καὶ τῷ
 Βόκχῳ παρέδωκε τὴν δυνάμειν. Ἰου-
 γούρθῳ δὲ ἐνδοθέντι παρ' αὐτῆς τῆς
 Ρωμαίων ἐξέπεμψε, δὲ ἀνδρὸς ἀρίστου
 Εὐχάρτου, ταμίαν τότε ὄντος αὐτοῦ τῶν
 χρημάτων. Μετὰ δὲ ταύτης
 τῆς νίκης καὶ ἐπέβη συνείκη. Ἰένῳ γὰρ
 Σιλανῶς, ὁ Μιτιλέας συνύπατος, Κίμ-
 οντα.

Ἐκείνη νίκητος, καὶ Μινίκιῳ Ρέφος τῆς
 Σκορδισκῆς καὶ Τελλαβῆς καὶ Σερσίλ-
 λῳ Κηπίων τῆς Λυσίανος, ἑπαιτήτων.
 Δολιχόμοι μὲν καὶ Ἰουγέρθῳ καὶ τῷ Με-
 τέλλῳ καὶ τῷ Μαρίῳ παρὰ τῆς πόλεως
 ἐψηφίσθησαν ἂν ἐφάνη λαμπρότερος ὁ
 Μαρίας, Ἰουγέρθῳ σὺν τοῖς δύο παῖσι
 παρὰ τῆς ἀρχῆς ἔχον ὃν δισμωτη-
 εῖω παραδόντες οἱ Ρωμαῖοι διέχευ-
 οντα.

¹ Superavit XC. armatorum ad internecionem cecidit. Aliquanta B. S. N. M. G.
² HM. ³ Julio V. ³ Defunt in Mer. libro.

EUTROPII BREVIARIUM HISTORIÆ ROMANÆ.

LIBER QUINTUS.

I. **D**UM bellum in Numidia contra Jugurtham geritur, ¹ Romani consules ² M³. ³ Manilius, & Q⁴ Cæpio à Cimbris & Teutonibus, & Tigurinis & Ambronibus, quæ erant Germanorum & Gallorum gentes, victi sunt juxta ⁵ flumen Rhodanum; & ingenti internecone ⁶ attriti, etiam castra sua & magnam partem exercitus perdiderunt. Timor Romæ grandis fuit, quantum vix Annibalis, tempore ⁷ Punici belli, ne iterum Galli Romanam ⁸ redirent. Ergo Marius post victoriam Jugurthinam secundo COS. est factus, bellumque ei contra Cimbros & Teutones decretum est. Tertio quoque ei & quarto delatus est consulatus: quia ⁹ bellum Cimbricum protrahabatur sed in quarto consulatu collegam habuit Q. Lutatium Catulum. cum Cimbris itaque conflixit, & duobus preliis

BIBLION Ε΄.

α΄. **Ο**ΤΕ δὲ ὁ πρὸς Ἰσχυρῶν ἐπὶ πρῶτον πόλεμος, πολεμῶν ἐπὶ τῶν μέγας ἐκράτην Ρωμαῖοι ἀπὸ τῶν ὑπᾶτων. Μανίλιος γὰρ καὶ Κηπίων Κίμορος καὶ Τούρνας, ἐπὶ τῶν γένους, καὶ Ἀμόρονας (ἐπὶ δὲ ἐπὶ ταύτων Γερμανῶν καὶ Γαλλῶν) κρατεροπολέμησαν. ἔπειτα μὲν τοσούτης ἐπὶ πάντες ἦσαν τῶν δυνάμεων, ὅση ἦν γὰρ φέρων ἔχον ἡτῶν τῆς Ἀπὸς τυραννίδος. ἀπὸ αὐτῆς γὰρ ἰδεῖσθαι Ρωμαῖοι τῆς πόλεως, πολ-

λάκις γὰρ συμμιζαντες, ἐπὶ πολεμῶν ἐπὶ τῶν ἐπὶ πρῶτον ἐπὶ πόλεμοι. ἀλλὰ Μανίλιος καὶ Κηπίων καὶ Ἰσχυρῶν νίκην ἐπὶ Κίμορος καὶ Τούρνας ἐξέπλημψαν. καὶ παρὰ σφοδρῶς τὸν πόλεμον, τῶν αὐτῶν καὶ τέταρτον ἐπισυνήθη τὸν πόλεμον ἀρχῆς τῆς ὑπᾶτων. καὶ δὲ πάλιν τέταρτον ὑπᾶτων κρινόντος αὐτῶν ἦν τῆς ὑπᾶτων Κίμορος Λετῆριος Κατέλος. ἀπὸ τοσούτων συνεμίσαν τοῖς Κίμοροις, καὶ δύο νικῶσι μέγας, ἔπειτα σφοδρῶς,

¹ Deest LC. ² Deest LC. ³ Manlius V. Fr. HM. Mallius S. N. M. G. B. L. LC. ⁴ Scipio L. ⁵ Deest S. N. M. ⁶ Deest L. LC. S. N. M. G. B. F. ⁷ Puniciis bellis. ⁸ Al. venirent. ⁹ Al. bellum cum Cimbris.

CC. millia hostium cecidit, LXXX. millia cepit, & ducem eorum ² Teutobodum. propter quod meritum absens quinto COS. est factus. Interea Cimbri & Teutones, quorum copia adhuc infinita erat, ad Italiam transferunt. Iterum à C. Mario & Q. Catulo contra eos dimicatum est: sed à Catuli parte felicius. Nam [eo] prælio, quod simul ambo gesserunt, CXL. millia, aut in pugna, aut in fuga, caesa sunt; LX. millia capta. Romani milites ex utroque exercitu trecenti perierunt. Tria & triginta Cimbris signa sublati sunt. ex his exercitus Marii duo reportavit; Catuli exercitus XXX. & unum. ³ Is belli finis fuit: triumphus utrique decretus est.

II. ⁴ Sex. Julio Cæsare, & L. Marcio Philippo COSS. sexcentesimo quinquagesimo ⁷ nono anno ab urbe condita, cum prope alia omnia bella cessarent, in Italia gravissimum bellum Picentes, Marfi, Pelignique moverunt: qui, cum annis numerosis jam pop. Romano obedirent, tum libertatem sibi æquam asserere cœperunt. Perniciosum admodum hoc bellum fuit. ⁸ P. Rutilius consul in eo occisus est:

ἡκοσι μὲν μυριάδας ἀνδρῶν πείσιν, αἰχμημάτων δὲ ὀκτὼ θύοισι, & πρὸς τὸν ποταμὸν τὴν στρατηγὸν πολέμιον. ὑπὲρ ταύτης ἐν τῇ νίκῃ καὶ πικρὸν αὐτῶν τῆς ἀρχῆς ἐψηφίσθη, & ταῦτα δότι. Οὐ μὲν οὐρασαν Κίμβροι καὶ Τούτοις, ἀλλ' ἐπὶ τῷ πλῆθει κορυφαῖς, (ὅχι ἥτιον γὰρ ἢ τὴν διεφθαρμένην τὸ λεγόμενον) τοὺς σφίτερά αὐτῶν ἀφίντες, παρελθόντες ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ ὑπὸ τῶν αὐτῶν δὲ αὐτοῖς, Μάρκῳ τε καὶ Κατέλῳ, ὑπεπελομένησιν. ἔνθα δὴ καὶ λαμπαδῶν ἐξήκοον τὸ ἔργον Κατέλῳ καὶ πικρῶν ἐν τῇ πελομένη μέρει δέκα & πέντε ἀνδρῶν μυριάδας, ἐξ δὲ αἰχμημάτων ἑξήκοντα, τραχεσίαν μὲν ἐκ τῶν Ῥωμαίων πελομένων στρατῶν τραχύνει & σημειῖται ὑπὸ

Ῥωμαίοις ἐξήκοοντα τετρακαίδεκα ἢ ἐν μὲν ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ αἱ αὐτὰς Κατέλῳ μαχόμενοι δύο δὲ, ὧν ἡρεῖτο Μάρκος. ἐκείνοι δὲ ὅμως ἐδολομήσαν. β'. Τῷ δὲ ἐξακοσίῳ καὶ πενηντῷ καὶ ἑνάτῳ τῆς πόλεως ἔτει, τῷ μὲν ὑπατὶ ἐξῆς Σέξτῳ Ἰσθμῷ Καίσαρ, καὶ Λέκιῳ Μάρκιῳ Φίλιππος, χεῖρον δὲ ἅπας ἡσύχαζε πόλεμον. ἀλλ' ἐξαίφνης Πικένται, [1 Μαρκῶν τι] & Πελίγνοι, ἀσυνείτως τὸ παρελθόντα ἀπαυτῶν χεῖρον ὑπακύντες Ῥωμαίοις, ἀπετραυνοῦντο, & τὸ ἴσον αὐτοῖς ὑπαρχεῖν ἡσάλοιο παρὰ τὴν δῆμον. ἐξήκοον τινῶν βαρύν ἐτὶ πόλεμος, ὡς καὶ τὸν ὑπατὶ ἐν αὐτῷ πείσιν, ἀεὶ ἀνδρα, Πέβλιον Ρεβίλιον Κηπίωνα τῶν ἐπιφα-

¹ Sic Codd. MSS. In editionibus autem plerisque: CC. millia cepit, & ducem &c. In V. CC. millia host. cecidit, XXX. millia cepit, & duc. &c. ² Teutobodum N. M. B. Theutobodum L. G. Theutonodum V. ³ Decit S. G. B. V. ⁴ CXX. LC. CX. L. Quintingenta F. ⁵ Defunt LC. Gr. ⁶ Lucio Sexto & Lucio Metio. Philippo &c. N. ⁷ Decit V. Sc. ⁸ Decit S. G. --- ¹ Hoc commation. monente Syllburgio, cum Cellario addidimus ex Latino, & ipsa Metaphrasi in sequenti narratione. ² Sic proculdubio legend. censente Syllb. non ὑπὸ τῷ, ut in exemplari.

Cæpio nobilis juvenis, & Porcius 'Cato', alius COS. Duces autem adversus Romanos ² Picentibus & Marfis fuerunt, T. ³ Vettius, Hierius Asinius, T. Herennius, A. Cluentius. A Romanis bene contra eos pugnatum est; à C. Mario, qui sexies consul fuerat; & à Cn. Pompejo: maxime tamen à L. Cornelio Sylla, qui, inter alia ⁴ facta egregia, ita Cluentium, hostium ducem, cum magnis copiis fudit, ut ex suis ⁵ unum amitteret. Quadriennio, cum gravi tamen calamitate, hoc bellum tractum est. Quinto demum anno finem accepit per L. Cornelium Syllam consulem, cum antea in eodem bello ipse multa strenue, ⁶ sed prætor gessisset.

III. Anno Urbis conditæ ⁷ DCLXII. primum Romæ bellum ⁸ Civile commotum est: eodem anno etiam Mithridaticum. Causam bello civili C. Marius sexies COS. dedit. Nam cum Sylla consul contra Mithridatem gesturus bellum, qui Asiam & Achajam occupaverat, mitteretur; isque ex-

των ναύσκαον ἔσπερον Κάτωνα, ἔσπερον ὑπὸ τῶν. Ἡγόντες δὲ τῶν στρατῶν τῶν πολεμίων, Πικεντῶν καὶ Μάρσιων, τίς τις Βήτιος, Ἱερὸς Ἀσίνιος, τίς τις Εἰρηνίου, Αὐλὸς Κλαύδιος. ἔσπερος ὁ θέρους ἐποίησε Μάριον ἐκτὶν δὲ ξαδὲκ τῶν ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τὸ δὲ ἔργον ἐπὶ ἀρχῇ παρὰ Πομπηίου καὶ τῶν Σύλλα, τῇ μὲν καὶ αὐτῶν ἐπιστατῶν. Σύλλα γὰρ Κλαύδιον, τῇ μὲν καὶ αὐτῶν ἐπιστατῶν στρατηγὸν, μὲν πάσης τῆς δουλείας εἶλε. ¹ πέντε αὖτε ἐπὶ αὐτοῖς αἰεὶ καὶ συμπληρόμενος, καὶ νικῶν, ἐν τῇ παντὶ χρόνῳ φαίνεται μόνον ἐν τῶν οἰκείων δόξα λαόν

στρατῶν. ² Πέντε μὲν ἐν ἑταίροις ἔχοντες ὁ πόλεμος, τῶν Σύλλα καὶ τῶν ἄλλων αὐτὸν ἐν ὑπαρχῇ λοιπὸν ἐπὶ σὺν τῇ γὰρ ἀσπίδι πρᾶττω ἐν τῇ εἰρησπορίῳ.

γ'. Τῷ δὲ ἐξαποστῶν ἐν ἰσοδυναμίᾳ καὶ ἀντιπρὸς τῆς πόλεως ἔπει, πρᾶττω ἐν φύλλῳ ἀντιπρὸς πόλεμος. ἔπει τὸ αὐτὸ τῶν αὐτῶν ὁ πρὸς Μιθριδάτην, μὲν γὰρ, ἐπὶ πρὸς ἐπὶ πρὸς. Οὐ μὲν ἐν ἐμφύλιᾳ αἰτία ἔχει τῆς δὲ Μάριος ἐπὶ τῶν ἐκτὶν ὑπαρχῶν κληθεὶς, συνόπασιν ἐπὶ τῶν Σύλλα, ὅτι πρὸς Μιθριδάτην ἀπὸ κληρώτη. τῶν Σύλλα δὲ πρὸς τῶν Καί

² Deest L. ² Ex Pic. S. N. M. B. ³ Vettius, Hierius Asinius, Aluns Cluentius G. Vettius, Hierius Asinius, Titus Legennius, A. Cl. N. Vettius, Hierius Asinius, Titus Legennius, A. Cl. S. B. Vettius, Hierius Asinius, T. Legennius, A. Cl. V. Vettius, Hierius Asinius, T. Legennius, A. Cl. M. Vettius, Hierius Asinius, Titus L. Herennius, A. Cl. L. L. C. Vettius, Hierius Asinius, T. Legennius, A. Cl. Sc. Nos Syll. secuti fumus; in plerisque autem Edd. Vettius, Hierius Asinius, Titus Herennius, A. Cl. ⁴ Deest in quibusd. MSS. ⁵ Al. nec unum. ⁶ Ita codd. nostri, & F. Alii istud sed omittunt. ⁷ DCL. F. L. DCLXXII. LC. Gr. ⁸ Civile commotum est. Eodem anno etiam Mithridaticum. Causam bello civili C. Marius sexies consul d. LC. L. V. HM. Civile commotum & exortum est. Eodem anno etiam causam bello civili C. Marius & C. M. N. S. B. --- ¹ Sic emendavit Syll. In exemplari enim: πέντε αὖτε ἐπὶ αὐτοῖς αἰεὶ τε συμπληρόμενος. ² Πέντε ἀποστῶν Cellarius pro πέντε ἀποστῶν. Notandum autem quod exemplaris margini adiectum fuerit hoc scholion: ἀπὸ κλησίας πόλεμος ἔσπερος τῇ πρώτῃ ὑπαρχῇ Σύλλα, ἔπει καὶ. τῶν δὲ τῶν Σύλλα ὁ πρὸς Μιθριδάτην πρᾶττω τῇ ἀσπίδι πρᾶττω. Ab urbe condita usque ad primum Sylla consulatum, anni 662. Hunc vero Syllam Plutarchus in Parallelis componit cum Lyfandro.

exercitum in Campania paulisper teneret, ut belli Socialis, (de quo diximus) quod intra Italiam gestum fuerat, reliquæ tollerentur; Marius affectavit, ut ipse ad bellum Mithridaticum mitteretur. Quare Sylla commotus, cum exercitu ad urbem venit. Illic contra Marium & Sulpicium¹ dimicavit. primus urbem Romam² armatus³ ingressus est; Sulpicium interfecit, Marium fugavit: atque ita COSS. ordinatis in futurum annum, Cn. Octavio & ³L". Cornelio Cinna, ad Asiam profectus est. Mithridates enim, qui Ponti rex erat, atque Armeniam minorem, & totum Ponticum mare in circuitu cum Bosporo tenebat, primo Nicomedem, amicum populi Rom. Bithynia voluit expellere: senatuique mandavit, bellum se ei propter injurias, quas passus fuerat, gerendum. A senatu responsum est Mithridati, si id faceret, quod & ipse bellum à Romanis pateretur. Quare iratus, Cappadociam statim occupavit, & ex ea Ariobarzanem, regem & amicum populi Romani, fugavit. Mox etiam Bithyniam invasit, & ⁴Paphlagoniam, pulsus ex ea regibus, amicis populi Romani, Pylæmene & Nicomede. Inde

πανίαν διατρέχοντες, (ἐξέλετο γὰρ ὁδὸν παρὰ τὴν ποταμὸν τῶν Ἰταλικῶν ἐπανορθῶσιν πρὸς τὴν πόλιν, καὶ τὰ λείψανα τῆς παλαιᾶς ἀνελθὼν γέφυρας) ὁ Μάριος πείθει τὸν δῆμον, ἐπὶ αὐτὸν μεταστῆναι τὴν Μιθριδατικὴν μάχην. καὶ συνήρουν αὐτῷ πολλοὶ ἀνὴρες, λοιποὶ δὲ ἔπειτα Μιθριδάτη λόγους, ὡς ἡδὴ τὴν τε Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀρχαίαν κατείληγον. τότε πρὸς ὀργὴν ἐκίνησε τὸν Σύλλαν καὶ τοὺς στρατάρχους εἰς τὴν Ρώμην ἐπαναλθεῖν καὶ εἰς χεῖρας ἀφικνεῖσθαι Μάριον τε καὶ Σουλπίκιον. πρὸς αὐτοὺς δὲ μετ' ὅσων ἔτος ἐπὶ τῆς πόλεως ἔφυγον. Μάριος μὲν ἐν τῇ Σελπιτικῇ πεσὼν, διωκόμενος φεύγων. Σύλλας δὲ, χειροτονήσας τὰς τῶν μάχων ἐκ τῆς ὑπαιφάνης, Γένιον τε Οὐλάριον, καὶ Λύκιον Κορνήλιον Κίνα, ὥρμησε πρὸς τὴν Ἀσίαν.

μεταξὺ γὰρ ὁ Μιθριδάτης, τῇ τε Πόντῳ κρατῶν, καὶ τῆς μικρᾶς καλυμένης Ἀρμενίας, καὶ πάσης τῆς Ποντικῆς θαλάσσης τὴν κύκλῳ τῇ Βοσπόρῳ, Νικημένην ἐπικρατοῦν, φίλον ὄντα καὶ σύμμαχον Ρωμαίων, τῆς Βιθυνίας ἐκράτειν, τῇ τε δὴμῳ πρὸς τὸν πόλεμον τῶν Ρωμαίων, ὑποχρεῖται ἀμύνεσθαι τὴν Νικημένην, ὅτι αὐτοῖς ἀντιπατόμενος. ὁ μὲν ἐν δῆμῳ ἀπεκρίνατο, πόλεμον αὐτὸν ἐφ' ἑαυτῷ κινήσειν Ρωμαίων, εἰ μὴ Νικημένης ἀποστασῇ. βαρύνει δὲ ἐν τῇ Μιθριδατικῇ, ἔπειτα Καππαδόκης, καὶ τὸ Αἰολο-αἰονίον, ὑποσπονδοῦν ὄντα Ρωμαίοις, ἐξέταλε τῶν βασιλείων. εἴτα μετέστησε τὴν ἐκστῆσιν εἰς Βιθυνίαν τε καὶ Παφλαγονίαν καὶ τὰς ἐκεῖ βασιλεύοντας ἐξήλασε, Ρωμαίων ὄντας ὑποκράτας τε & φίλους, Πυλαιμένην τε καὶ Νικημένην. ἐκείνην ἐπὶ τὴν Ἐφέσον

¹ Deest F. ² Vi. aliique non habent: addunt vero LC. S. M. N. B. L. G. F. V. & P. Etiam Græcus μετ' ὅσων. ³ Deest L. LC. B. V. ⁴ Paphlagoniam, & ex ea expulsi amicos pop. Romani Polemenem [Philomenem N.] Nicomedem. Inde & S. N. M. E. ----- ¹ Ita legend. ut cum Participio sequente κατείληγον cohæreat. non πρὸς Μιθριδάτην, quo modo in exemplari expressum.

¹ Ephesum contendit : & per omnem Asiam literas misit, ut, ubicunque inventi essent cives Romani, uno die occiderentur. Interea etiam Athenæ civitas Achajæ, ab Aristone Atheniensis Mithridati tradita est. Miserat enim jam ad Achajam Mithridates Archelaum ducem suum, cum ² centum & viginti millibus equitum ac peditum : per quem etiam reliqua Græcia occupata est.

IV. Sylla Archelaum apud Piræeum, non longe ab Athenis, obsedit, ³ ipsamque urbem cepit. postea commisso prælio contra Archelaum, ita eum vicit, ut ex CXX. millibus vix decem Archelao superessent, ex Syllæ exercitu ⁴ XIV. tantum homines interficerentur. Hac pugna Mithridates cognita, LXX. millia lectissima ex Asia Archelao misit. contra quem Sylla iterum commisit. Primo prælio ⁵ viginti millia hostium interfecta sunt, filiusque Archelai Diogenes : secundo omnes Mithridatis copię extinctæ sunt : Archelaus ipse triduo nudus in paludibus latuit. Hac re audita, Mithridates ⁶ cum Sylla de pace agere cœpit. Interim ⁷ eo tempore Sylla etiam ⁸ Dardanos, Scordiscos, Dalmatas & Mœsos partim vicit, alios in fidem accepit. Sed cum le-

ἔρχεται τὸν δρόμον· ἔπειτα γὰρ τὰς
καταλαμψαντοὺς ἐπὶ τῆς Ἀσίας Ρω-
μαῖκας ἀνακρίψαντες ἀποκτείνουσι. ἀποκτείνουσι
δὲ αὐτὸν καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις, Ἀρί-
στονος αὐτῇ τῇ Ἀθηναίᾳ ἀποδίδωκεν.
ἐπεὶ αἰσχυροῦς ἦν ὁ δὲ τῆς Ἀχαιῆς τὴν
κτῆσιν, Ἀρχέλαον ἐκπέμψας σὺν ἱκανοῖς
ἔειχεν χιλιάσι πύων τε ἔκ πείων· ἔ-
τι ἀπαύτων αὐτῷ ἀποσπάζοντες τὴν
Εὐρώπην.

δ'. Σύλλας τῶν τῶν Πειραιῶν περὶ
κατακτείνουσι, τὰς μὲν Ἀθήνας εἰλόντες ἐπέλ-
θον δὲ Ἀρχέλαον, καὶ συμμιζας, μὲν το-
σαύτης ἐκροῦσθαι ἀδελφείας, ὥστε δίκην
μὲν Ἀρχέλαον ἀποκτείνουσι χιλιάδας ἐκ
τῶν ἱκανῶν εἰχόντες, τὴν δὲ Ρωμαϊκὴν στρα-

τὸν δρόμον· ἔπειτα γὰρ τὰς
καταλαμψαντοὺς ἐπὶ τῆς Ἀσίας Ρω-
μαῖκας ἀνακρίψαντες ἀποκτείνουσι. ἀποκτείνουσι
δὲ αὐτὸν καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις, Ἀρί-
στονος αὐτῇ τῇ Ἀθηναίᾳ ἀποδίδωκεν.
ἐπεὶ αἰσχυροῦς ἦν ὁ δὲ τῆς Ἀχαιῆς τὴν
κτῆσιν, Ἀρχέλαον ἐκπέμψας σὺν ἱκανοῖς
ἔειχεν χιλιάσι πύων τε ἔκ πείων· ἔ-
τι ἀπαύτων αὐτῷ ἀποσπάζοντες τὴν
Εὐρώπην.

¹ Al. ad Ephesum. ² CXXX. HM. ³ Al. ipsamque Athenas. ⁴ XIII. B. L. HM. Gr. XV. S. N. ⁵ XV. L. LC. B. M. F. G. Gr. ⁶ fuisse cum Sylla de pace agere. N. B. L. G. F. ⁷ Defunct V. ⁸ Deest B. ----- ¹ In exemplari erat κατεκτείνουσι, quod absolute quidem potest accipi. Verius tamen fortasse accus. casu (non nente Syll) legerimus κατεκτείνουσι, ut cum Cellario jam edidi. ut librarii incuria pro α per α caudatum, perperam scriptum sit α, ejus generis commutationes in MS. libris valde sunt frequentes.

fit, ut, occide-
tristone
ad A-
entum
etiam

gati à rege Mithridate, qui pacem petebant, venissent, non aliter se daturum Sylla esse respondit, nisi rex, relictis his quæ occupaverat, ad regnum suum rediisset. Postea tamen ad colloquium ambo venerunt. pax inter eos ordinata est; ut Sylla, ad bellum civile festinans, à tergo periculum non haberet.

Athe-
o præ-
illibus
XIV.
ridate
it. con-
viginti
genes:
Arche-
audita,
m 1 eo
tas &
um le-

V. Nam dum Sylla in Achaja atque Asia Mithridatem vincit, Marius, qui fugatus erat, & Cornelius Cinna, unus ex consulibus, bellum in Italia repararunt: & ingressi urbem Romam, nobilissimos ex senatu & consulares viros interfecerunt; multos proscripserunt: ipsius Syllæ domo everfa, filios & uxorem in fugam compulerunt: universus reliquus senatus ex urbe fugiens, ad Syllam in Græciam venit, orans, ut patriæ subveniret. Ille in Italiam trajecit, bellum civile gesturus adversus Norbanum & Scipionem COSS. ² Primo prælio contra Norbanum dimicavit non longe à Capua. tum ³ VI. millia ejus cecidit, VI. millia cepit: ⁴ CXXIV. suorum amisit. Inde etiam ad Scipionem se convertit, & ante prælium totum ejus exercitum sine sanguine in ditionem accepit. Sed cum Romæ mutati consules essent, ⁵ & Marius, Marii filius, ac Papirius

αἱ δὲ καὶ εἰ τῷ Μιθριδάτῃ παραχρῆ-
σται πρὸς αὐτὸν, τὰ παρὰ τῷ βασιλεῖ
ἐπιχειρεῖται. ὁ δὲ, ὡς ἄλλοτερον ἔφη, πρὸς
αὐτὸν ἀντιπαραστήσας, πρὶν ἂν ἀπολιπῶν
ἡμῶν ἦν ἐφ' ὅδῳ κρατὶς γῆν, ἐπὶ τῷ
ἀσπίδα αὐτῷ βασιλείᾳ ἐπὶ ἀνελθού-
σῃ δὲ καὶ εἰς λόγους ἦλθεν ὁ Μιθριδά-
της αὐτῷ, τῶν ἐμφυλίων αὐτὸν καλόν-
των ἰσχυρῶν, ἴδμεν τὰς ἀποδείξεις. ἡ δὲ
αὐτῷ γὰρ τὰ πολυέτη κατὰ τὰς μηδέναι
κατὰ τὴν αὐτῷ πολέμιον ἔχεν.

ἔ. Εὐδοκῆς ἔν ἐπὶ τῷ πόλει ἔδραμον,
καὶ τῷ Μαρίῳ καὶ Κίρκῃ, ὃν ὑπάρχει ὁ
Σύλλας ἐχειροτόνησε, συμπλοκῶντων
ἀλλήλους, καὶ πολλὰ καὶ τῷ Ρώμῳ ἐργα-
σαμένων. πολλὰς γὰρ τῶν συκλητικῶν

διεχρήσαντο, καὶ πολλὰν τὰς ἐσίας ἐδή-
μασαν. τῷ δὲ εἰκίαν τε τῷ Σύλλῃ κα-
θελόντες & ἀναστρέψαντες, τῷ ρωμαίων
καὶ τὸς πόδας εἰς φυγὴν ἔτρεψαν. ἀμέ-
λει τῆς συκλητικῆς τοῦ λοιποῦ χρόνου, ἐπὶ
τὸν Σύλλαν ὤρμησεν, ὥστε βοηθῆσαι το-
σούτῳ κακῷ. παραχρῆμα δὲ ἔν ἐπὶ τὴν
Ἰταλίαν ὁ Σύλλας, Νορβανὸν & Σκηπί-
ωνα τὸς ὑπάτους, οἱ καὶ τῷ Μαρίῳ
παραχρῆμα ἐχειροτόνησαν, μάχῃ νίκησαν.
ἄσπετον μὲν Νορβανὸν πρὸς τῷ Κα-
πύλῳ & χιλιάδας μὲν ἐφείρεν ἔξ, εἰλε
δὲ τσαύτας ἐτέρας. δεύτερον δὲ, τὸν
Σκηπίωνα, ὃς καὶ παρίδωκεν ἑαυτὸν σὺν
τῷ στρατόμαχῳ. Γενόμεον δὲ ἐτέρων
καὶ τῷ Ρώμῳ ὑπάτων, Μαρίῳ τε &

L. HM.
ce agi S.
καὶ ἐπὶ
tu (mo-
rarii in-
commu-

1 Al. vicit. 2 Al. Et primo. 3 Al. VII. millia. 4 XXIII. N. superscripto C.
In S. & V. XXIV. 5 Desunt F. ----- 1 Pro etiam & καθελόντες, in exemplari
erat ἐσίας καθελόντες; nihil ad rem. 2 Ab Auctore discessit metaphrastes. Non
enim Eutropius dicit Scipionem sese cum exercitu tradidisse; ut metaphrastes
vertit; sed, τὸ Σκηπίωνα μετῆλθε, καὶ πρὸς τὸν συμπλοκῆς, πᾶν τὸ αὐτῷ στρατιωτικῇ ἀπαμειβῇ
κατὰ τὴν παράφρασιν.

Carbo

gati

Domitio auxilium ferebat, occidit. Post hæc Sylla de Mithridate ingenti gloria triumphavit. Cn. etiam Pompejus (quod nulli Romanorum tributum erat) quartum & XX. annum agens, de Africa triumphavit. Hunc finem habuerunt duo bella funestissima; Italicum, quod & Sociale dictum est; & Civile: quæ ambo ¹ tracta sunt per annos decem: consumpserunt ultra ² CL. millia hominum; viros consulares ³ XXIV. prætorios VII. ædilitios LX. fenatores fere ⁴ CC.

οὐκ, συμμαχῶν τῷ Δομητίῳ. ὧς ἐν
ἔ τῶν ἱμφυλίων ¹ κικρατικῶς ὁ Σύλ-
λας, ² καὶ Μιθριδάτη Δελιαμοῦ ἀπέ-
πληρωσεν. Ἐ Πομπήϊον δὲ πρῶτος τῆτο
θαχὺ ἐν νεότητι τὸ γέρας, εἰκοστῶ καὶ
πενήντη τῆς ἡλικίας ἔτει, ³ καὶ τῶν
Ἀφρων ἱθελιαμοῦσιν. Οὕτως ἐπιλο-
ύσιν οὐ τε Ἰταλικῶς πόλεμος, καὶ ὁ ἱμ-
φυλίων πόλεμος, ἐπὶ δυνάτῳ ἐκεί-
νῳ.

γέντες οὐαυτῶ, ὀλιθελώπαιτι γηνοῦμοι
⁴ τῇ Ρώμῃ. κατ' αὐτὲς γὰρ ἀπὸ αὐλοῦ
ἐκείτων καὶ πιντήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν
ὀπλιτῶν εἰσῆλθον καὶ πένταρας ὑπαπ-
κῶς ἀνδρας, ἐπὶ τε πρῶτων καὶ αὐ-
θελικῶς ἐκείνων συκληπκῶς δὲ, ἀμφὶ
τὰς Δελιαμοῦσιν. ἡ δὲ τῶν αὐθελικῶν ἀρ-
χὴ πρὸς ἡν, ὡς πρῶτος οἱ ⁵ παλαιότες ἐπὶ
τὰ πρῶτα καὶ τὸ πόλεως ἐτύχοντο.

EUTROPII B R E V I A R I U M HISTORIÆ ROMANÆ.

LIBER SEXTUS.

Marco Æmilio Lepido, Q. Catulo consulibus, cum Sylla rempublicam composuisset, bella nova exarserunt: unum in Hispania; ⁶ aliud in Macedonia; ter-

B I B L I O N ⁵.

Mαρκος Αἰμιλῖος Λεπίδης καὶ πικυλαρχὸς καὶ οἱ πόλεμοι παλαιότεροι
Κυῖτος Κατέλας γηνοῦμοι ἐκείνων ἐν τῇ Ἰταλικῇ Σερτω-
πιάτῳ, Ἐ τὸ πολιτείας ὑπὸ τῷ Σύλλῳ εἰς νεωτερισμῶς, (ὅς τ' Μαρκίος συμ-

¹ Al. tractata. ² DL. LC. ³ XXIII. S. N. M. B. G. V. XXXIII. HM. ⁴ Sic LC. S. N. B. M. L. G. HM. F. Gr. Alii CCC ⁵ Deett L. ⁶ Ordo hic à Glauco restitutus. Vulgares enim libri Macedonicum bellum tertium faciunt. ¹ Subaudierum ἦν. ² Scriptum & hoc erat Accusandi casu, sed minus Græce. ³ In exemplari erat τ' Ἀφρων: duplici errore, legend enim κατὰ τὸν Ἀφρων vel prolixius, τ' ἀπ' Ἀφρων ἱθελιαμοῦσιν Δελιαμοῦσιν: vel alio quopiam modo confusum. ⁴ Sic emendavit Sylb. pro τ' Ρωμαίους. ⁵ A Sylb. editum erat πρῶτος, nihil ad rem.

τίμῳ

tium in ¹ Pamphylia & Cilicia; quartum in Dalmatia. Nam Sertorius, qui partium Marianarum fuerat, timens fortunam ² cæterorum, qui interempti erant, ad bellum commovit Hispanias. Missi sunt contra eum duces, Q. Cæcilius Metellus, filius ejus, qui Jugurtham ³ regem vicit; & L. Domitius prætor. A Sertorii duce ⁴ Hirtulejo Domitius occisus est: Metellus vario successu contra Sertorium dimicavit. Postea cum impar pugna ⁵ solus ⁶ putaretur, Cn. Pompejus ad Hispanias missus est. Ita ⁷ duobus ducebus adversis, Sertorius fortuna varia sæpe pugnavit. Octavo demum anno à suis occisus est, & finis ei bello ⁸ datus per Cn. Pompejum adolescentem, & Q. Metellum Pium: atque omnes prope Hispaniæ in ditionem ⁹ populi Romæ redactæ sunt.

II. Ad Macedoniam missus est Appius ¹⁰ Claudius post consulatum. Levia prælia habuit contra varias gentes, quæ ¹¹ Rhodopam provinciam incolebant: atque ibi morbo mortuus est. Missus ei successor C. Scribonius ¹² Curio post consulatum. is Dardanos vicit, & usque ad Danubium

μερίας ἦν) καὶ τὰς Ἰασπιδὲς εἰς ὅπλα κινήσαντες· δεισαντες μὲν βῶτα πύδῃ τοῖς λοιποῖς τοῖς Μακεδὼν κινήσαντες· ἐν ¹ Παμφυλίᾳ δὲ καὶ Μακεδονίᾳ καὶ Δαλματίας τῶν ἐνοίκων τῆς γῆς καὶ τὰς δῆμας στασιασάντων. πέμπεται τοίνυν ἐπὶ μὲν τῷ Σεργίῳ Κωῦτῳ Κακίλιῳ Μιτρίδῳ, ὁ Μιτρίδης παῖς τῷ Ἰεγέρῳ νικηστῶν, καὶ Λεύκῳ Δομήπῳ. ὃς μὲν Δομήπῳ συμμιξας ἀνέστη. Μιτρίδῳ δὲ ἀμφέχοντι ἔχε τὴν μάχην. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἴδουκε μόνος

ἀρκεῖν, πέμπεται Πομπήϊος καὶ ἄλλοι φόβος ἔχοντες ἢ μάχῃ τῶν, οὐ μὴ κρατύνοντες, οὐν δὲ ἡττωμένοι Σεργίῳ διελθόντων ² ἐκτὸς Σεργίου· ὑπὸ τῶν οἰκείων ἀνέστη, καὶ Ἰασπιδὲς ἐπὶ τῇ κρημνίτις διέμειναν.

β'. Τὸν ἐν Μακεδονίᾳ δὲ πόλεμον Λοπίῳ Κλαυδίῳ κατάρτισεν, πολλοὶ ἔδυσαν μαχεσθῶν, τοῖς τὴν Ροδίαν οἰκῶσιν. νικησάντων δὲ αὐτὸν ἀπέρχεται βίβας νόσος. ὑποκαταλείπεται δὲ αὐτὸν Γαίῳ Σεργίῳ Κερίαν, Δαρδανίαν

¹ Sicilia & Cilicia V. Pamphylia & Sicilia Sc. ² Al. eorum. ³ Deest Sc. ⁴ Herculeo V. Sc. Hirtulegio L. M. ⁵ Al. solus Metellus putaretur. ⁶ Deest G. ⁷ A duobus ducibus adversus Sertorium fortuna varia sæpe pugnavit. Octavo decimo anno per suos S. B. Duobus ducibus adversus Sertorium fortuna varia sæpe pugnavit. Octavo decimo anno per suos Sc. Cod. etiam G. habet, octavo decimo anno, cæteri vero ut in vulg. libris. Quin & in editione Sylburgiana Gr. Metaphraseus erat, ἐκλωκαίδικα, quod cum Cellario emendavimus. Οὐδὲν enim legendum esseclare docet Appian. civ. 1. f. 202. Sertorianum bellum vocans λοιπὸν τῶν Σεργίων ἔργων, γινόμενον ἐκτελεστέον, reliquias Syllani belli, easque octo annorum. ⁸ Plerique libri habent, datus est: nonnulli, datur. Superfluum videtur est, quia proxime antecesserat. ⁹ Populo Romano. ¹⁰ Claudius proconsul post G. ¹¹ Monstrofe V. & Mer. Verodopam, & Fr. Waradopam. ¹² Deest LC ----- 1 Codex MS. Pichæi, & excusus Sylburgii habent Παμφυλίᾳς, multitudinis numero; sed mox quoque noster de Pamphylia, ut una regione, scribit. ² In Sylb. est ἐκλωκαίδικα.

III. Ad Ciliciam & Pamphyliam missus est P. Servilius
ex consule, vir strenuus. Is Ciliciam subegit, Lyciæ ur-
bes clarissimas oppugnavit, & cepit: in his Phaselidem, O-
lympum, ² Corycum ³ Ciliciæ. Isauros quoque aggressus, in
deditionem redegit: atque intra triennium bello finem de-
dit. Primus omnium Romanorum ⁴ in Tauro iter fecit. Re-
vertens, triumphum accepit, & nomen *Isaurici* meruit.

IV. Ad Illyricum missus est ⁵ Cn. Cosconius ⁶ pro consule: ⁷ multam partem Dalmatiae subegit, Salonas cepit: & composito bello Romam post biennium rediit. Iisdem temporibus consul M. Æmilius Lepidus, Catuli collega, bellum civile voluit commovere: intra unam tamen aetatem ⁸ motus ejus oppressus est. Ita uno tempore multi simul triumphi fuerunt: Metelli ex Hispania; Pompeji, se-

εμὸς, ὡς δυσμαχέστερον ἔδιντο γεν-
νηκώς.

δ'. Τὰ δὲ ἐν Ἰακωβαῖς, Γαίῳ Κοσκάνῳ, ἀνδραπαλὸν ἐξέσας ἔχων κρητέρας· Σάλανας μὲν, κρητέρας πᾶς Δαλματίας, κτησάμενος, τὰ πολέμου δὲ ἐπιτίσις ἔπει δυνάτωρ πλῆθος. Ἐν αὐτῇ δὲ τάττω τὰ χρόνῳ Μάρκου Αἰμίλιου Λέπιδου, οὗ τὸ Καρχηδονίου συναμύνηται, τῶν ἐμφύλων ἐπεχέρας ἀναμνήσας γίνονται· ἄλλα δὲ τὰ ἀπορροῦνται ἡρέως κωλύμεθα. καὶ τὰ νομοῦνα παρὰ

1 *Excusul* Mer. & HM. *Ex consularibus* V. Sed prima lectio, quæ Vineti & Sylburgii est, & à Manuscriptis confirmatur, silo ævi Eutropiani, quod ex Ammiano Marcellino discimus, inprimis apta est. Vide Lindenbrogii Indicem Dignitatum in Ammian. 2 *Coracum* S. V. G. 3 *Ulsicia regem, Iaurisque* V. 4 *Ter Taurum* HM. Male V. P. & Mer. in *Iauriam*, cuius nam mentio facta fuerat, ut tamen consensum metaphrasis, qui *Ἰαυριάς τὴν Ταύρον* habet. 5 *Una Cosconio proconsule* V. 6 *Desunt L. LC. F.* 7 *Is multam etiam partem V.* 8 *Nixus* Mer. Et scriptum & excusum fuit à Sylb. pro *is*, maluimus autem cum Cellario exprimere scripturam Strabonis lib. xiv. & Plutarchi in Alexand. & Cimone. 2 Metaphrastes insigniter hic lapsum esse offendit Sylb. Nam primo pro τὴν *προσίτιον*. *Σίγυς*, debet exprimi, ἰστίς *Σίγυς ἴστος*. Deinde, in triumphorum expositione, facta est & contractio & mutatio. Latina enim verba talem quampiam requirunt metaphrasin: ἔτα καὶ τὴν αὐτὴν χεῖρας πλῆνις ὅμῃ καλῶνδων *Δελφῶν* Μιτῶν, καὶ τὰ *Ἰαυριάς*. Πομπῆς, ὁ δούτερος, καὶ *Ἰαυριάς* αὐτὸς. Κυρίως, καὶ *Μακεδόνων* Σερβῶν, καὶ *Ἰταύρων*. Verius ergo dixisset, & τὰ *γυμνασία* καὶ τὰ *Ἰαυριάς*. *Μακεδόνων* τε, & *Ἰταύρων*. Nam de urbano triumpho, id est, ob res urbanas actio, nulla in Latino textu est mentio: nec ob civiles victorias usurpati fuerunt triumphi, illis præsertim temporibus. Illyricus autem triumphus, referendus erit ad Cosconium: licet nec de eo quidquam memoret Eutropius.

cundus ex Hispania; Curionis ex Macedonia; Servilii ex Isauria.

V. Anno urbis conditæ DCLXXVI. L. Licinio Lucullo, & M. Aurelio Cotta COSS. mortuus est Nicomedes rex Bithyniæ, ¹ & testamento populum Romanum fecit heredem Mithridates pace rupta Bithyniam & Asiam rursus voluit invadere. Adversus eum ambo consules missi, variam habuere fortunam. Cotta apud ² Chalcedonem victus ab eo acie, etiam intra oppidum coactus est, & obsessus. Sed cum se inde Mithridates ³ Cyzicum transfulisset, ut ⁴ Cyzico capta totam Asiam invaderet, Lucullus ei alter consul occurrit: ac ⁵ dum Mithridates in obsidione Cyzici commoratur, ipse eum à tergo obsedit, fameque consumpsit, & multis præliis vicit: postremo Byzantium (quæ nunc Constantinopolis est) fugavit. navali quoque prælio duces ejus Lucullus oppressit. Ita una hieme & æstate à Lucullo ⁶ centum fere millia regis extincta sunt.

VI. Anno urbis Romæ DCLXXVIII. Macedoniam provinciam M. Licinius Lucullus accepit, ¹ consobrinus ejus,

τοῖς Ἰαυροῖς, καὶ κατὰ τὴν πόλιν, πύχας
τε ἐνέγκει καὶ τῶν ἔργων αὐτῶν, ἡξιώθη δε-
μιῶων.

¹. Καὶ Ρώμη δὲ ἔκταν καὶ ἐοδμηκε-
σιν ἐπὶ τῆς ἐξακροῖς ἐτ' ἦν. καὶ δὲ
τῶν τ' καὶ ἐκτὸς μὲν Λακκιῶ Λα-
κκιῶ καὶ Μάρκος Αὐρήλιος Κοτίας
ἦσαν ὑπάτοι. Νικημένης δὲ ὁ Βιθυνῶν,
πελοδῶν, περιπεμψὲς τὴν βασιλείαν
Ρωμαίοις. Μιθριδάτης δὲ, μικρὰ τῶν
σπονδῶν φροντιστὰς, καὶ τῆς Βιθυνίας καὶ
Ἀσίας ἐφοδὸν ἐμελέτησεν. ἀμφοτέρων δὲ
τῶν ὑπᾶτων ἐπ' αὐτὸν ὁρμηθέντων, νῦν
μὲν ἐκρέτει, νῦν δὲ ἥπτον εἶχε Ρωμαίων.
καὶ Κοτίας μὲν παρ' ἑκακχίδος τ' ἐπὶ
τῷ Εὐατορῷ συμμάχας, ἡττάται, ἔκαστα
φούρα παρὰ τὸ αἶμα. Μιθριδάτης δὲ,

τὴν πολιορκίαν τελεῖται αὐτὸς τὰς χη-
νας οἰηθεὶς, ἔδραμον ἐπὶ τὴν Κύζικον, καὶ
ὁρμητικῶς χρησάμενος αὐτῇ καὶ πᾶ-
σι τῆς Ἀσίας. ἔ μιν, οἶον ἡλπίσει, ἐπὶ
τέλει. Λακκιῶς γὰρ αὐτὸς παρὰ τὴν
δεῖς, καὶ πολιορκεῖται πολιορκίας, κα-
μὰ τε πίστεως αὐτὸν τε καὶ τὸ στρατὸν,
συνελαύνει τὴν Μιθριδάτην εἰς τὸ Βι-
θυνιον, ἐφ' ὃ νῦν ἐστὶν ἡ Κωνσταντινού-
πολις. καὶ κατὰ τῶν στρατηγῶν αὐτῶν
μακροτέρως, τὸ πολὺ διεφθεῖρε τὸ στρα-
τὸν. ὡς ἐκατὸν ἀνδρῶν χιλιάδας πᾶσι
ὑφ' ἐνὶ χειμῶνι ἐφείρει.

⁵. Τῷ δὲ ἐξακροῖς καὶ ἐοδμηκε-
σιν ἐπὶ τῆς ἐξακροῖς ἐτ' ἦν. καὶ δὲ
τῶν τ' καὶ ἐκτὸς μὲν Λακκιῶ Λακκιῶ
καὶ Μάρκος Αὐρήλιος Κοτίας
ἦσαν ὑπάτοι. Νικημένης δὲ ὁ Βιθυνῶν,
πελοδῶν, περιπεμψὲς τὴν βασιλείαν
Ρωμαίοις. Μιθριδάτης δὲ, μικρὰ τῶν
σπονδῶν φροντιστὰς, καὶ τῆς Βιθυνίας καὶ
Ἀσίας ἐφοδὸν ἐμελέτησεν. ἀμφοτέρων δὲ
τῶν ὑπᾶτων ἐπ' αὐτὸν ὁρμηθέντων, νῦν
μὲν ἐκρέτει, νῦν δὲ ἥπτον εἶχε Ρωμαίων.
καὶ Κοτίας μὲν παρ' ἑκακχίδος τ' ἐπὶ
τῷ Εὐατορῷ συμμάχας, ἡττάται, ἔκαστα
φούρα παρὰ τὸ αἶμα. Μιθριδάτης δὲ,

¹ Ita HM. Mer. ex testamento: reliqui per testamentum. ² Macedoniam vultu
LC ³ Gazam N. ⁴ Gaza capta N. Alii Cyzico capto. ⁵ Dum diu Mithridates
in obsid. Cyz. com. N. Dum diu Mith. Cyzico com. S. Dum Mithrid. Cyzico com. B. M.
G. ⁶ Al. ad centum fere millia hominum ex parte regis ext. sunt. ⁷ Al. Consobrinus
Luc. lii qui. ---- ¹ Male scriptum fuit Καρρυδίας. Licet enim Stephanus By-
zantius ipsius Eutropii testimonio confirmet, esse ἀρμενίαν Καρρυδίας; tamen
quia hæc ἐστὶ τῷ Βασιλῶν fuit, non alia, quam Chalcedon, confirmantibus Latinis
exemplaribus, intelligi potest.

qui contra Mithridatem bellum gerebat. Et in Italia novum bellum subito commotum est. ¹ septuaginta enim quatuor gladiatores, ² ducibus ³ Spartaco, Crixo, & Oenomao, effracto Capuæ ludo, ⁴ effugerunt: & per Italiam vagantes, pene non levius bellum in ea, quam Annibal, moverunt. * nam multis ducibus, & duobus simul Romanorum consulibus victis, sexaginta ⁵ fere millium armatorum exercitum ⁶ congregaverunt: victique sunt in Apulia à M. ⁷ Licinio Crasso proconsule. & post multas calamitates Italiæ, tertio anno, bello huic finis ⁸ impositus.

VII. Sexcentesimo ⁹ octogesimo primo urbis conditæ anno, P. Cornelio Lentulo & Cn. Aufidio Oreste COSS. duo tantum gravia bella in imperio Romano erant, Mithridaticum & Macedonicum. Hæc duo Luculli agebant, L. Lucullus, & M. Lucullus. L. ergo Lucullus post ¹⁰ pugnam Cyzicenam, qua vicerat Mithridatem; & navalem, qua duces ejus opprefferat, persecutus est eum: & recepta

Μιθριδάτην πολεμῶντος) ἐκινήθη δὲ καὶ τῷ Ἰταλίᾳ πόλεμος κακός. πύσσαις γὰρ καὶ ἐσθραμυγῆσι τῶν ἐπὶ ρηνόμαρχα ἰσχυροτέρων, ἡγεμόνας τῶν πολυμήκων ποιησάμενοι Σπάρτακον καὶ Κρίξον καὶ Οἰνόμαον, ὀρύξαντες τὸ μνηστῆρὸν ἡγάσαν, ἀπέφυγον καὶ πλεονήμοι, καὶ μικρὸν τι ὑψήθησαν, ὥστε εἰς ἐξήκοντα χιλιάδας ἀπελθεῖν πολλὰς τε Γαλατικὰς στρατιάς, καὶ δύο τῶν ὑπᾶτων ἀνελόντες, ἃς ἦσαν καὶ φοβὸν καὶ κινδύνον ἐπήρασαν Ῥωμαίοις, ἥπερ Ἀννίβας καὶ μέγας πρὸ Λικινίου Κράσσου, χαλεποὺς γένοντο ὑπ᾽ αὐτὰς, πολλὰς δὲ

βαλόντες τῷ Ῥώμῳ συμφοραῖς, ἔπειτα τέρτα τῆς ἀρχῆς τῶν πόλεως, παντὶ ὥς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ.

Ζ'. Εξακοσίων δὲ καὶ ὀγδοηκῆς καὶ πεντήκοντα τῆς πόλεως ἔπειτα, Κορινθίων Λεντούλου, καὶ Γάϊου Αὐφιδίου Ορέστη τῶν ἀρχῶν ἐξεμύκων, οἱ δύο πόλεμοι τῷ Ῥώμῳ ἐνέαχθη μὲν, ὅτε ὡς Μιθριδάτην, καὶ ὅτε ὡς Μακεδόνας οἱ ἐπὶ ἑκόντων ² Λακίων τε Λακεδαιμονίων καὶ Μακεδόνων Λακεδαιμονίων. ἀλλ' ὁ μὲν Λακίος, καὶ τῷ ἐν Κυζίκῳ μάρτυρι, ἢ ἀρπὶ διηρησάμενος, νικᾷ τε τὰς ἡγεμόνας τῶν Μιθριδάτεων μαχητῶν καὶ κραταυροῦν ὀπίσθεν, Πα-

¹ Alii LXXXIV. ² Duce L. LC. F. ³ Parthaco, Orixo, & Oen. G. Parca, Orixo, Oenomao V. Spartaco, Crispo & Oenomato L. Spartaco, Chryso & Oenomanno Sc. Partatio, Erixo & Oen. S. N. M. Spartaco, Orixo & Oen. B. ⁴ Fugerunt. Vesuvium montem occupaverunt. Unde erumpentes Clodii pratoris [praconis V.] qui eos obsidione cinxerat, castra expugnaverunt; ipsaque in fugam acto cunctam insuper pradam [cuncta in pradam V. N.] averterunt. Inde per Consentiam & Metapontum circumducti ingentia brevi agmina collegerunt. Itaque cum cadibus, incendiis, rapinis, stuprisque omnia miscerent [misererent V.] multaque se matrona ob dolorem pudoris violati necarent: pene non levius bellum in ea quam Annibal moverunt [quam Annibal moverat, paraverunt S. G. L. LC. bellum max quam Annibal moverunt V.] S. N. M. B. V. G. HM. ⁵ Deest L. ⁶ Minstraverunt LC. ⁷ Licio V. ⁸ Al. impositur. ⁹ Deest Fr. ¹⁰ Fugam S. B. ¹¹ Mavult Sylb. συνεργεμάτων, conclusorum. ¹² De Lucio Lucullo hæc exemplaris margini adscripta est notatio: Τῶτον ἡ Λακεδαιμονία ἡ Πάριος ποταμὸς καὶ τὸν Σαῶν Κόλπον καὶ Λακεδαιμονία: hæc Lucullum Partharchus in Parallelis composuit cum Cimo Atheniensis.

Paphlagonia atque Bithynia, etiam regnum ejus invasit Sinopen & ¹ Amisum, civitates Ponti ² nobilissimas, cepit fecundo proelio apud ³ Cábira civitatem, ⁴ quo ingentes copias ex omni regno adduxerat Mithridates, cum XXX. millia lectissima regis, à quinque millibus Romanorum vastata essent, Mithridates fugatus est, & castra ejus direpta Armenia quoque minor, quam tenuerat, eidem sublatam est Susceptus tamen est Mithridates post fugam à Tigrane ⁵ Armeniae rege; qui tum ingenti gloria imperabat, Persas saepe vicerat, ⁶ Mesopotamiam occupaverat, & Syriam, & Phoenices partem. Ergo Lucullus repetens hostem fugatum, etiam regnum Tigranidis, qui ⁷ Armeniis imperabat, ingressus est. ⁸ Tigranocerta, civitatem Armeniae nobilissimam, cepit: ipsum regem cum sexcentis millibus clibanariorum, & centum millibus sagittariorum & armatorum

φλαγγίαν τε & Βιθυνίαν ἀνικήσας, καὶ πρὸς τὸν Πόντον, ὅς ἦν τῷ Μιθριδάτῃ βασιλείας, τὸν δρόμον ἰδὼν καὶ τοὺς ἐπιστήμους τῶν Πόντου πόλεις, Σινώπην τε καὶ Ἀμισόν, εἰλιν. εἰτ' ἐπισυνάψας τὴν μάχην πρὸς Κάβιραν τὴν πόλιν, μετὰ πολλῶν πληθύνων ἐκ πείσης αὐτῷ τῷ βασιλείᾳ ἀντιπαράβηκεν τῷ Μιθριδάτῃ ὅτος πεντακισχίλοις μόνοις ὀπλίταις ῥεῖοντα, τεράκοντα διαχρήσας χιλιάδας καὶ πέντε τῷ Μιθριδάτῃ εἰς

φυγὴν, τῶν τε παρεμβολῶν ἐχθροὺς καὶ αἰχμαλώτους καὶ τῶν μικρῶν Ἀρμενίας αὐτῶν. τὸν μὲν ἐν φυγόντῃ, Τίγρινης ὁ τῆς Ἀρμενίας ὑπερδύνατος βασιλεὺς ἐπιστημύνας τῶν πρώτων τὴν μάχην καὶ ἀρχόντων, καὶ Πέρσης αἰεὶ νικητῆρας, καὶ τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ τὴν Συρίαν, καὶ τὰ πλείστα τῆς Φοινίκης ὑφ' ἑαυτῶν ἔχων. Λύκαρχος δὲ ἐπέβληται, & τῷ Τίγρι βασιλείᾳ κατεφρόνησε, καὶ τὴν μάχην αἰρεῖ πόλιν. * * * * *

¹ Amisum S. G. N. B. M. Sc. Mylon V. ² Bellicosissimas Met. ³ Gaveram G. S. B. V. H. M. Gueram L. Graveram L. C. Graveram N. M. ⁴ Quo, conjungentes cum XXX. L. ⁵ Deest F. ⁶ Desunt F. ⁷ Armenia L. ⁸ Tigranocertam civitatem Arzianena nobilissimi regni Armenii accepit, ipsum regem cum septem millibus clibanariis & centum millibus sagittariis. &c. B. Tigranocerta civitatem Arzianene [superf. scribitur Ariobarzami] nobilissimam regis Armenii accepit. Ipsum regem cum VII. millibus clibanariis & centum millibus sagittariorum & armatorum venientem, decem & octo millia, &c. S. Civitatemque Arzianam nobilissimam regni Armenia accepit, & ipsum regem cum VII. mil. clib. &c. N. Tigranes certam civitatem Arziana nobilissimam regis Armenii accepit. Ipsum regem cum sexcentis millibus clibanariis & centum millibus sagittariis. &c. V. Civitatem Aciamam nobilissimam regni Armeniaci accepit: ipsum regem cum septem millibus quingentis clibanariis & centum millibus sagittariorum ----- Armeniorum M. Civitatem Arzianem nobilissimam cepit, ipsum regem cum septem millibus quingentis clib. &c. L. Tigranocertam civitatem Arzianam nobilissimam regni Armenii cepit. Ipsum regem cum septem millibus quingentis clibanariis, & septem millibus sagittariis. &c. H. M. Artianem civ. Armenia nob. cepit. Ipse reg. cum DCC. millib. sagittariis. &c. L. C. Tig. civ. Armenia nob. cepit: ipse reg. cum DC. millibus sagittariis. & arm. &c. Vulg. ----- 1 Perperam scriptum erat ἐπί τῇ μεγάλῃ cum Syll. εἰς, ut tempus quoque cum κατεφρόνησε conveniat.

venien-

venientem, XVIII. millia militum habens, ita vicit, ut magnam partem Armeniorum deleverit. Inde Nisibin profectus, eam quoque civitatem cum regis fratre cepit. Sed hi, quos in Ponto Lucullus reliquerat, cum exercitus parte, ut ² regiones victas etiam ³ Romanorum tuerentur, negligenter se & avare agentes, occasionem iterum Mithridati in Pontum irrumpendi dederunt, atque ita bellum renovatum est. Lucullo paranti, capta Nisibi, contra Persas expeditionem, successor est missus.

VIII. Alter autem Lucullus, qui Macedoniam administrabat, ⁴ Bessis primus Romanorum intulit bellum, atque eos ingenti proelio in Æmo monte superavit: oppidum Uscudamam, quod Bessi habitabant, eodem die, quo aggressus est, vicit: Cabylen cepit; ⁵ usque Danubium penetravit. Inde multas supra Pontum positas civitates aggressus est. ⁶ Illic Apolloniam evertit; ⁷ Calatim, Parthenopolim, Tomos, Histrum, ⁸ Burziaonem ⁹ cepit: belloque confecto, Romam rediit. ambo tamen triumphaverunt: Lucullus, qui contra Mithridatem pugnaverat, majori gloria, cum ¹⁰ tantorum regnorum victor rediisset.

IX. Confecto bello Macedonico, manente Mithridatico, quod, recedente Lucullo, rex collectis auxiliis reparaverat, bellum Creticum ortum est. ad id missus Cæcilius Metellus, ingentibus proeliis intra triennium omnem provinciam cepit, appellatusque est *Creticus*, atque ex insula triumphavit. Quo tempore Lybia quoque Romano imperio,

***** ὅθεν δὴ καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀπίων Ρωμαίοις περιέπε-
 Κρητικὸς ὁ Μιτράδης ἀποσημαίνει, & ψε τὴν ἀρχὴν ¹ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐν Ἀλεξάν-
 τῶν νικῶν ἐπιδείκνυσται. Τότε καὶ Λιούων καὶ. κύριος ² δὴ Λιούων ἐξήλυτο Ρω-

¹ Hi quoque, quos in Ponto Lucullus cepit cum ex. &c. F. corrupte. ² Al. legiones. perperam. ³ Al. Romanos. ⁴ Bessis L. ⁵ Al. usque ad Dan. ⁶ Vicit Apolloniam, evertit LC. ⁷ Galatiam S. N. M. B. G. V. Calatim L. ⁸ Burzionem LC. Burcionem N. Burziam V. Buzionem L. G. Burthiaonem HM. Alii Byziam & Burchaonem. Ortelius autem in Thef. Geogr. legerit libentius Mysiam. Inter M. enim & B. quædam adfinitas: & C. à quibusdam ut S. pronuntiatur vulgo, ex quo prælestorem putat Mysiam legisse, & exscriptorem Byziam (ut in quibusd exemplaribus scriptum habetur) intellexisse. Videtur esse Bizona Strabonis [l. VII. p. 220. Ed. MDLXXXVII.] in τῶς μὲν, inquit, διὰ τὴν τῶς ἀπὸ Καλατίδος ἐκ Ἀπολλωνίας Βιζών τε ἐστίν. Hæc Arriano est Bizos. ⁹ Al. omnem cepit. ¹⁰ Ducentorum regnorum victor N. ----- ¹ In exemplari fuit ἀποδείκνυσται ὡς perperam. Nam ὡς proculdubio ē sine præcedentis participii repetitum fuit. ² Ita Sylb. pro Λιούων.

Paphlagonia atque Bithynia, etiam regnum ejus invasit. Sinopen & ¹ Amisum, civitates Ponti ² nobilissimas, cepit. secundo proelio apud ³ Cábira civitatem, ⁴ quo ingentes copias ex omni regno adduxerat Mithridates, cum XXX. millia lectissima regis, à quinque millibus Romanorum vastata essent, Mithridates fugatus est, & castra ejus direpta. Armenia quoque minor, quam tenuerat, eidem sublatam est. Susceptus tamen est Mithridates post fugam à Tigrane ⁵ Armeniæ rege; qui tum ingenti gloria imperabat, Persas sæpe vicerat, ⁶ Mesopotamiam occupaverat, & Syriam, & Phœnices partem. Ergo Lucullus repetens hostem fugatum, etiam regnum Tigranis, qui ⁷ Armeniis imperabat, ingressus est. ⁸ Tigranocerta, civitatem Armeniæ nobilissimam, cepit: ipsum regem cum sexcentis millibus clibanariorum, & centum millibus sagittariorum & armatorum

φλαγγίαν τε & Βιθυνίαν ἀνικήσας, καὶ
 ὡς τὸ Πόντον, ἐς ἣν τὸ Μιθριδάτης βα-
 σιλείας, τὸ ὄρομον ἰδυσε· καὶ τοῖς ἐπισή-
 μως τῶ Πόντι πόλεις, Σινώπην τε καὶ
 Ἀμισόν, εἰλεν. εἰτ' ἐπισυνάψας τὴν
 μάχην πρὸς Κάβιραν τὴν πόλιν, καὶ
 πολλὰς πλῆθους ἐκ πάσης αὐτῆς τῆ βα-
 σιλείας ἀντιπαραβέβαλμεν τῷ Μιθρι-
 δάτῃ· ὅσους πυνθακίχλοις μόνοις ὀπλι-
 ταις ῥεάμεν, τετακτοῦ διεκρήσας
 χιλιάδας· καὶ τρεῖς τὸ Μιθριδάτην εἰς

φυγὴν, τῶν τε παρεμόδων ἰσχύει κί-
 ελθ', ἀφείλατό τε καὶ τῆς μικρᾶς Ἀρ-
 μηνίας αὐτὴν. τὸν μὲν ἐν φυγῇ, Τιγρι-
 νης ὁ τῆς Ἀρμενίας ὑπεδύξατο βασιλεὺς,
 ἐπισυνάψας τῶν πώποτε τῶν χρό-
 νων κλέχοντων, καὶ Πέρσης αἰεὶ νικητῆρας, καὶ
 τῶν Μεσοποταμίων, καὶ τῶν Συρίων, καὶ
 τὰ πλείεστα τῶ Φοινίκης ὑφ' ἑαυτὸν ἔχον.
 Λάκελλ' οὖν δι' ἐπιβλήτων, & τὴν Τιγρι-
 νος βασιλείαν κατεφρόνησε, καὶ τὴν μεγίστην
 αἶρε πόλιν. * * * * *

1 Amisum S. G. N. B. M. Sc. Myson V. 2 Bellicosissimas Mer. 3 Gaveram G. S. B. V. H. M. Gueram L. Graveram L. C. Graveram N. M. 4 Quo, conjungentes cum XXX. L. 5 Deest F. 6 Desunt F. 7 Armenia L. 8 Tigranocertam civitatem Arzianena nobilissimi regni Armenii accepit, ipsum regem cum septem millibus clibanariis & centum millibus sagittariis. &c. B. Tigranocerta civitatem Arzianene [super- scribitur Ariobarzani] nobilissimam regis Armenii accepit. Ipsum regem cum VII. milibus clibanariis & centum millibus sagittariorum & armatorum vententem, decem & octo milla, &c. S. Civitatemque Arzianam nobilissimam regni Armenia accepit, & ipsum regem cum VII. mil. clib. &c. N. Tigranes certum civitatem Arziana nobilissimam regni Armenii accepit. Ipsum regem cum sexcentis millibus clibanariis & centum millibus sagit. &c. V. Civitatem Aciamam nobilissimam regni Armeniaci accepit: ipsum regem cum septem millibus quingentis clibanariis & centum millibus sagittariorum ----- Armeniorum M. Civitatem Arzianem nobilissimam cepit, ipsum regem cum septem millibus quingentis clib. &c. L. Tigranocertam civitatem Arzianam nobiliss. regni Armenia cep. Ipf. reg. &c. G. Tigrana certam civitatem Arzianem, nobilissimam regni Armeniaci, cepit ---- cum VII. millibus quingentis clibanariis &c. F. Tigranocertam civitatem Arziana nobilissimam regni Armenii cepit. Ipsum regem cum septem millibus quingentis clibanariis, & septem millibus sagit. &c. H. M. Artianem civ. Armenia nob. cepit. Ipf. reg. cum DCC. millib. sagittarior. &c. L. C. Tig. civ. Armenia nob. cepit: ipf. reg. cum DC. millibus sagittarior. & arm. &c. Vulg. ----- 1 Perperam scriptum erat ipf. nisi mayis cum Sylb. ἵνα, ut tempus quoque cum κατεφρόνησι conveniat.

venien-

venientem, XVIII. millia militum habens, ita vicit, ut magnam partem Armeniorum deleverit. Inde Nisibin profectus, eam quoque civitatem cum regis fratre cepit. Sed ¹hi, quos in Ponto Lucullus reliquerat, cum exercitus parte, ut ²regiones victas etiam ³Romanorum tuerentur, negligenter se & avare agentes, occasionem iterum Mithridati in Pontum irrumpendi dederunt, atque ita bellum renovatum est. Lucullo paranti, capta Nisibi, contra Persas expeditionem, successor est missus.

VIII. Alter autem Lucullus, qui Macedoniam administrabat, ⁴Bessis primus Romanorum intulit bellum, atque eos ingenti praelio in Æmo monte superavit: oppidum Uscudamam, quod Bessi habitabant, eodem die, quo aggressus est, vicit: Cabylen cepit; ⁵usque Danubium penetravit. Inde multas supra Pontum positas civitates aggressus est. ⁶Illic Apolloniam evertit; ⁷Calatim, Parthenopolim, Tomos, Histrum, ⁸Burziaonem ⁹cepit: belloque confecto, Romani rediit. ambo tamen triumphaverunt: Lucullus, qui contra Mithridatem pugnaverat, majori gloria, cum ¹⁰tantorum regnorum victor rediisset.

IX. Confecto bello Macedonico, manente Mithridatico, quod, recedente Lucullo, rex collectis auxiliis reparaverat, bellum Creticum ortum est. ad id missus Cæcilius Metellus, ingentibus praeliis intra triennium omnem provinciam cepit, appellatusque est *Creticus*, atque ex insula triumphavit. Quo tempore Lybia quoque Romano imperio,

***** ὅθεν δὴ καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀπίων Ῥωμαίοις περίπτε-
Κερκῆς ὁ Μέτιλλος παρὰ τὴν ἑσπέρην ἰσπεδήσκειν ἐν ἀλγυ-
τῶ νικῶν ἐπιδιόκοιτο. Τότε καὶ Λιβύων κησ. κύριοι ² δὴ Λιβύης ἐγλύοντο Ῥω-

¹ Hi quoque, quos in Ponto Lucullus ceperat cum ex. &c. F. corrupte. ² Al. legiones. perperam. ³ Al. Romanos. ⁴ Bessii L. ⁵ Al. usque ad Dan. ⁶ Vicit Apolloniam, evertit LC. ⁷ Galatiam S. N. M. B. G. V. Calatim L. ⁸ Burziaonem LC. Burzionem N. Burziam V. Burzionem L. G. Burthiaonem HM. Alii Tyziam & Burchaonem. Ortelius autem in Thes. Geogr. legerit libentius Mysiam. Inter M. enim & B. quædam adfinitas: & C. à quibusdam ut S. pronunciat vulgo, ex quo prælectorem putat Mysiam legisse, & exscriptorem Byziam (ut in quibusd exemplaribus scriptum habetur) intellexisse. Videtur esse Bizona Strabonis [l. VII. p. 210. Ed. MDLXXXVII.] ἢ τῶ μὲν αὐτῷ, iniquentis, διττῆματι τῷ ἀπὸ Κελάτιδος δὲ Ἀπιδωνίου Βιζών τι ἴστω. Hæc Arriano est Bizos. ⁹ Al. omnem cepit. ¹⁰ Ducentorum regnorum victor N. ----- ¹ In exemplari fuit ἀπεδνήσκων ὧν. perperam. Nam & proculdubio è sine præcedentis participii repetitum fuit. ² Ita Sylb. pro δὲ Λιβύων.

per

per testamentum ¹ Apionis, qui rex ejus fuerat, accessit: in qua inclytæ civitates erant, ² Berenice, Ptolemais, & Cyrene.

X. Dum hæc geruntur, piratæ ³ omnia maria ⁴ infestabant, ita ut navigatio Romanis, toto orbe victoribus, sola tuta non esset. Quare id bellum Cn. Pompejo decretum est; quod intra paucos menses ingenti ⁵ felicitate & celeritate confecit. Mox ei delatum bellum etiam contra ⁶ regem Mithridatem ⁷ & Tigranem: quo suscepto Mithridatem in Armenia minore ⁸ nocturno prælio vicit, castra diripuit: ⁹ quadraginta millibus ejus occisis, ¹⁰ viginti tantum de exercitu suo perdidit, & duos centuriones. Mithridates cum uxore fugit, & duobus comitibus. Neque multo post, cum in suos læviret, Pharnacis ¹¹ filii sui apud milites seditione, ad mortem coactus, venenum hausit. Hunc finem habuit Mithridates. periit autem apud Bosporum, vir ingentis industriæ confiliique. Regnavit annis ¹² sexaginta, vixit ¹³ septuaginta duobus: ¹⁴ contra Romanos bellum habuit annis quadraginta.

μαῖοι, καὶ μεγάλαις πλοῖσι πλάκοντο πόλεις, Βιγενίκην, Πτολεμαῖδα, & Κυρήνην.

1. Οὕτω τῶν πραγμάτων καὶ γὰρ ἰχόντων, ὅτε θαλάττης ἐκινήθη πόλεμος, ληστὴν αὐτῶν πανταχόθεν ἐπιπλεόντων, ὥς μήτε τοῖς ἐμποροῖς, μήτ' ἄλλοις αὐτῶν εἶναι πλέον. τῶτον δὲ Πομπηίου, ψηφισμῶν τῆς πόλεως ἐπιτραπέντα, ἐν μικρῷ χρόνῳ καὶ μὲν λαμπρὰς ἔκαστε τὴν τύχης. καὶ μετὰ τοῦ Μιθριδάτου τε καὶ Τιγριανῶν καὶ τὸν Μιθριδάτην μὲν, ἐν Ἀρμενίᾳ τῇ δούτρᾳ, νυκτὸς χάρις νικήσας, τὰς τε παρεμβόλους εἰλε, καὶ πτωσαρχοῖα χιλιάδας διεφθίρει τὰ τῶν πολιτῶν στρατῶν, εἰρησὶ τῶν αὐτῶν μά-

χτῶν ἀποκλόν, καὶ ἐκστρατεύων δὲ αὐτὸν τι Μιθριδάτην μὲν τῆς γαμψῆς συνελάσας εἰς φυγὴν, ἐπὶ τὸν Τιγριανὸν ἐχώρησεν. ἀλλ' ὁ μὲν Μιθριδάτης καὶ τῆς συμφορᾶς χαλεπῶς τοῖς οἰκείοις κληιδυῖ, ἐπαναστάντος αὐτοῦ τῷ πατρὶ Φαρνάκῳ καὶ πῶν ἐν τῷ στρατῷ, φαρμάκῳ τῶν πλούτων ἤνεγκ. καὶ τότε ἐχρὲ πέρας τῆ βίης αὐτοῦ τὸν Βόσπον ἤνεγκ ἐργῶν τε καὶ βυλαῖς ἀράς, καὶ τῇ τε βασιλείᾳ ἐξήκοσα καὶ ἄρῳ ἐπὶ τῇ τῆς δὲ ἡλικίας ἀσθενείας ἐδοκίμησεν καὶ δύο. ὁ δὲ Ρωμαίων στρατὸς αὐτὸν πόλεμῳ πτωσαρχοῖα ἔτη ἰχόντο.

1 Male quidam geminata litera Appionis scribunt. Nam Romanorum Apriorum nomen his Africæ gentibus ignotum fuit; Apis, Ægyptiorum Deus, notissimus: ex quo Apiones videntur denominati. 2 Herenia LC. 3 Omnia mari V. Mer. 4 Infesti tenebant L. N. M. F. 5 Defunct LC. 6 Reges N. M. 7 Defunct V. 8 Nocturno tempore præli. Sc. 9 XL. millia ejus occidit S. M. G. 10 XXX. Sc. 11 Filii sui instituta militum seditione ad mortem Sc. 12 XL. V. Sc. HM. 13 LXXXII. N. 14 Omittit hæc Mer. Habet vero Græcus, Vi. V. P. Sylb. ut & codd. nostri. ----- 1 Integrrior lectio, censente Sylb. est: τῇ δὲ ἡλικίᾳ πτωσὶς αὐτοῦ εἶλε. & δύο.

XI. ¹ Tigrani deinde Pompejus bellum intulit. ille ² se dedit, & in castra Pompeji ³ sextodecimo milliario ab Artaxata venit : ac diadema suum, cum procubuisset ad genua Pompeji, in ⁴ manibus ejus collocavit : quod ei Pompejus reposuit, honorificeque eum habitum, regni tamen parte multavit, & grandi pecunia. ⁵ adempta est ei Syria, Phœnice, ⁶ Sophene : ⁷ sex millia præterea talentorum ⁸ argenti, quæ populo Rom. daret, quia bellum sine causa Romanis commovisset. Pompejus mox etiam Albanis bellum intulit, & ⁹ eorum regem Oroden ter vicit : postremo per epistolas ac munera rogatus, veniam ei ac pacem dedit. Iberiæ quoque regem ¹⁰ Artacen vicit acie, & in deditionem accepit. Ar-

ιδ. Τυροῦσι δὲ ἰ. παρίδωκεν ἑαυτὸν Πομπήϊ, τῶν Ἀρταξάτων δεκάτω καὶ ἑκτῇ σημείῳ τῶν στρατιδῶν ἀπέρχοντο τὴν Πομπήϊν· καὶ τὸ Ἀβάρημα τὸ βασιλικὸν αὐτῷ ἑσπεύετο, καὶ ἑσπύετο ὡς τὰ ζῶντα. ἀλλ' ἐκ μεγαλοφρονούντος ὁ Πομπήϊ· τὸν τι εἶφανον αὐτῇ ἐπὶ τῇ καυλῇ, ὅτι παύει· ἐπ' ἐμπεδωκεν πρῶτος, μετὰ δὲ βασιλείας ἀφελόμενον, καὶ χρήματα σφραγίσας. Συελαν μὲν γὰρ καὶ Φοινίκῃ καὶ Σω-

1 Tigrani, qui pugnaverat contra Romanos, bellum int. LC. 2 Al. *se i ded.* 3 XV.
LC. 4 Manus ejus Mer. 5 Adempta est ei & Syria Mer. Quae lectio ex Græco
refutari potest, qui his verbis explicat, qua patte regni Tigranem Pompejus
multaverit. 6 Sophanene F. Gr. quamquam in Græco exemplari vitiosa divul-
sione scriptum erat Σωφανῆν ἦν. Stephanus Byzantius Σωφάνην vocat, & sic etiam
Applanus. 7 VII. LC. V. 8 Auri & argenti, quæ pop. HM. Auri & argenti
CCCC. quæ pop. V. 9 Eorum regem prudentem vicit S. Eorum regem pruden-tem vicit M.
Eorum regem Herodem pruden-tem vicit N. Eorum regem, Orden scilicet, prudenter vicit P.
V. Mer. Malim Oraden ter vicit, quia plus simplici vice à Pompejo Albanos pro-
fligatos esse ex Dione Cassio constat. lib. xxxvi. & xxxvii. Etiam Rufus
Festus: Orade Albanorum rege, ter visso. Dio autem non Oradem hunc regem,
sed Orasem vocat. 10 Artacon F. Arihocem Florus. ----- 1 Adeo corruptus
fuit hic locus, ut Cellarius desperarit emendationem. Legebatur enim : Τίγρης
τὸν παρδων ἐαυτοῖς Πομπηίῳ ἐπ' Αρξάδατος φρουρίῳ δικάτω σμύλῃ τὰ στρατιώτα ἀνι-
στρέψας τὴ Πομπήϊα. Sylburgius putat ἀνιστρέψας scribendum esse, ut φρουρίῳ respon-
deat. Sed ipse fatetur, etiam sic metaphrasin quam longissime ab Europiī mente
declinare, cujus verba (inquit) ralem quampiam metaphrasin requirunt : παρδων
ἐαυτοῖς Πομπηίῳ, εἰς τὴ Πομπήϊα ἀνιστρέψας στρατιώτας, δικάτω ἢ ἐκείν σμύλῃ ἀνι-
στρέψας τοὺς Αρξάδατος. Cellarius item legit τοὺς Αρξάδατος, retinetque Genitivum
εἰρηνοῦ, haud absurde Nam sic metaphrasize cum Europio optime convenit,
hic nempe sententia : Tigranes tradidis se ipsum Pompejo, cum castris Pompej adhuc
XVI. miliaribus ab Artaxatis absens. Sed quid sic fiet voci φρουρίῳ? Existimat
vir doctiss., in margine Αρξάδατος per Αρξάδατος φρουρίῳ explicata fuisse, eamque
metaphrasin postea, ut sepe factum, in Textum receptam, explosa genuina voce.
2 et pro τε reponi jussit Sylb. 3 Frustra scriptum erat in nominandi casu ἐκείνη.

meniam

meniam minorem ¹ Dejotaro, Galatiæ regi, donavit, quia
focius belli Mithridatici fuerat. Attalo & Pylæmeni Pa-
phlagoniam reddidit. Aristarchum Colchis regem imposuit.
Mox Ituræos & Arabas vicit: & cum venisset in Syriam,
Seleuciam, vicinam Antiochiæ civitatem, libertate dona-
vit, ² quod regem Tigranem non receperat. Antiochen-
sibus ³ obsides reddidit: aliquantum agrorum ⁴ Daphnensibus
dedit, quo lucus ibi spatiosior fieret, delectatus amœnitate
loci, & aquarum abundantia. Inde ad Judæam transgre-
sus, Hierosolymam, caput ⁵ gentis, tertio mense cepit, duo-
decim millibus Judæorum occisis, cæteris in fidem acceptis.
His gestis, in Asiam se recepit, & finem antiquissimo bello
dedit.

XII. M. Tullio Cicerone oratore, & C. Antonio ⁶ COSS.
anno ab urbe condita ⁷ DCLXXXIX. L. Sergius Catilina,
nobilissimi generis vir, ⁸ sed ingenii pravissimi, ad delendam
patriam conjuravit cum quibusdam, claris quidem, sed au-
dacibus viris. A Cicerone urbe expulsus est: focii ejus de-

δόντες ἰαυτὸν τῷ νενικηκότῃ. τότε τὴν
δυνάμειν Ἀρριδίου Διησιτέρου, τῷ βασιλεὶ
τῆς Γαλατίας, ἔδωκε δῶρον ὁ Πομπήσιος,
συμμέγχεσσι καὶ τῷ Μιθριδάτῃ γενη-
μένῳ. καὶ Πυλαργὸν δὲ καὶ Ἀπάλαν τὴν
Παφλαγονίαν ἀπέδωκε, τῆς αὐτῆς αἰ-
τίας χάριν. Ἀρίστάρχον δ' ἐπέμειβε βασιλεὺς
Κολχῶν. καὶ κατὰ τὴν παλαιότητα Ἰτε-
ραίοις τε καὶ Ἀραβίοις, ἔνδοξον μὲν,
παρὰ τὴν Συρίαν ἐπαύθηκε, καὶ παρὰ τὴν
ἐκείνην Σαλαμίναν τὴν Ἀντιόχειαν γένεσθαι
κατακτείναν, αὐτονομίαν, ὅτι δὴ τὰ καὶ
τῶν πόλεων τῶν Τιγρινοῦ ἐκ τῆς ἐξουσίας
αὐτοῦ. ἀπέδωκε δὲ καὶ Ἀντιόχειον τὴν ὁμή-
ρειαν καὶ πᾶσαν καὶ τὴν τοῖς ἐνοικοῦσι τῆς
Δαφνῆς ἀποσκευασμένην, ὡς ἂν ἀφρον-
τέρῳ χροῖναι τὰ χωρία, τῶν τε πηγῶν καὶ
τῶν ἀλσέων αὐτὸ διαμυσθῆναι. Ἐνταῦθα δ'

ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν ἐρημνίσας, τὴν
ἐφ' ἧς μὲν τὴν βασιλικὴν αὐτῶν πᾶ-
σαν, καὶ Ἱεροσόλυμα, τῶν Ἰουδαίων
τῶν δώδεκα χιλιάδων ἐν τῇ μέσῃ ἀ-
φείρας. τότε δὲ καὶ τὴν λοιπὴν αὐτῆς
ἀποσκευασμένην παρεκδόσεσσι.

13. Κατὰ τὴν τὴν τὴν Μακε-
δονίαν Κικίριον ὁ ῥήτωρ, καὶ Γαί-
οντος, ὑπαὶ χειροσυνήτητος, ἱε-
ροσολῶν ἐν δόδοις καὶ ἐν αὐτῶν τῶν
λεως ἔπει, τὴν ἐμφύλιον ἐχθρὸν πόλεμον
Σίερον Καπλιναν, ἐξ ἐπιφανέστε-
των γένεων, ἐπὶ τῇ φωνῇ, φωνοσυνή-
τητος, καὶ δυνατῇ λατῶν ἐπὶ
μῆτιν τὴν πατρὸς ἀφανισμένην. τότε
παρὰ τὴν τὴν ἀγέμετον πρὸς τὴν
μέσσην πᾶσαν, ὁμοίως μὲν ἐκείνῃ τῇ
διεφθαρμένοι, λαμπροὶ δὲ ἄλλοι. τὴν

1 Lotaro G. 2 Al. eo quod. 3 Obsidem V. 4 Damasensibus S N. B. M. G. V. HM. 5 Gentis obedit; non solum natura loci, verumetiam ingenti muro fossaque munitionem. Cum alias legiones aliis die nocteque succedere sine requie cogeret, tertio mense expugnauit. XIII. [XIV. HM.] millibus Judæorum occisis, ceteros in fidem accepit; muros civitatis everti aquarumque solo imperavit. His S. N. B. V. & sic G. n. quod in eo (ut etiam HM.) post imperavit hæc verba adjiciantur: ejus circuli IV. millia passuum fuisse dicuntur. 6 Claris consulibus G. 7 DCXCIX. F. Capitoli. Fasti habent DCXC. 8 Al. & ingenti. ----- 1 Legebatur Ἰουδαίῃς, qui nihil ad rem.

prehensi, in carcere stangulati sunt. Ab Antonio altero consule Catilina ipse proelio ¹ victus est, & interfectus.

XIII. Sexcentesimo nonagesimo anno ab urbe condita, D. Junio Silano & L. Murena COSS. Metellus de Creta triumphavit; Pompejus de bello Piratico & Mithridatico. Nulla unquam pompa triumphi similis fuit. ducti sunt ante ejus currum ² filii Mithridatis, filius Tigranis, & Aristobulus rex Judæorum: prælata est ingens pecunia, ³ auri atque argenti infinitum pondus. Hoc tempore nullum per orbem terrarum grave bellum erat.

XIV. Anno urbis conditæ ⁴ DCXCIII. C. Julius Cæsar, qui postea imperavit, cum L. Bibulo consul est factus. ⁵ decreta est ei Gallia & Illyricum, cum legionibus decem. Is primo vicit Helvetios, qui nunc ⁶ Sequani ⁷ appellantur. deinde vincendo per bella gravissima, usque ad Oceanum Britannicum processit. Domuit autem annis novem fere

ἐν Καπλίῳ ὁ Κικέρων ἐξέσχετο τὴν πόλιν: τὰς δὲ χειρῶν τῶν πολλῶν ἀποκτείνων, καὶ ἀποκτείνων διέφθειρεν. Ἀντῶν δὲ ὁ συνύπαρχος, ἐπιβληθὼν ἡδὴ ἐπὶ τὸν ἀντιπρόσωπον τῶν Καπλίων, μάχη τε ἐκράτησεν αὐτῶν, & ἀνέειλεν.

17. ¹ Εξακκοσιοστὴ δὲ καὶ ἐννεηκὸς ὡς πόλεως ἔπει, τὴν μὲν ἀρχὴν εἶχαν Ἰβλῶν Σιλῶνός καὶ Λακίῳ Μερῆνας. Θελαμῶτες δὲ ἐψηφίσθησαν Μιτρίδα μὲν ἐπὶ τῶν Κερικῶν πόλεως. Πομπηῖον δὲ τῶν πειρατῶν τε νικῆσαι καὶ Μιθριδάτην. Ἰβλῶν δὲ ὅτε ἐπιφανέστερος τῶν πᾶσι Θελαμῶτων, πρὸς τῶν ἀρμάτων ἀρῶν τῶν Μιθριδάτην πηδῶν, & τῶν Τυγρῶν πηδῶν, & Ἀριστοβούλου τῶν βα-

σιλέως τῆς Ἰσδαίας. χρυσὸν τε καὶ ἀργύρου, ὅσον μέγιστον εἶπεν, ἀποπομπῶντος: καὶ ἅπας τότε ἡσύχαζε πόλεμος.

18. ² Τελὶτα δὲ ὡς τοῖς εἰρημνῶσι, Ἰβλῶν Καίσαρος, ὁ μὲν ὧντα τὴν πολιτείαν μετέσχετο, καὶ Λακίῳ Βιούλου παρελθὼν εἰς τὴν ὑπατείαν, Γάλλοις τε καὶ Ἰβυρῶσι [³ ἐκ ψηφισμάτων ἐπιπεμφθῆ] καὶ δίκῃ πεμψάντων, ἀπὲρ αὐτοὶ καλεῖσθαι λεγόμενοι: καὶ νικῶν τὰς ἑλπίδας, τότε πρῶτον ἡττήθη. Σησκαῖοι δὲ ὅτε νῦν ἀποσταθεύοντα, συνώπτων δὲ μάχῃς μάχας, καὶ νίκας νίκας, ἀρχὴν αὐτῶν ἀπὸ τῆς Ὀκτωβρίου, καὶ τῶν νήσων τῶν Βρετανῶν. ἔπειτα δὲ συνία Γάλλους ἀπάντας ὑπὸ καὶ ἐποίησε

1 Defunt LC. 2 Sic S. N. M. F. & Græcus Plurali. Cæteri codd. nostri cum Vin. & Syb. filius. Addunt Ven. Mer. etiam Tigranis filios: sed codd. nostros & Græcum metaphr. secuti singulari numero filius præferendum censuimus. 3 Quidam legunt more Græcorum auri atque argenti infinitum, omisso pondus. Ven. autem aurum atque argentum infinitum. 4 XCVIII. Fr. DCXCVIII. V. 5 Decreta est ei Gallia Transalpina, Cisalpina, & Comata. Senatus addidit & Illyricum cum legionibus decem. Primo vicit Helvetios &c. V. 6 Squads G. 7 Appellantur; hi quondam fuerunt viventes siti inter Alpes & montem Duram, Rhenumque & Rhodanum contra lacum Lemannum. Deinde Julius vincendo L. --- 1 Annorum numero in exemplari additum erat inάτα hoc modo: Εξακκοσιοστὴ δὲ καὶ ἐννεηκὸς καὶ ἰνάτα & &c. quod Sylburgio suspectum, & vinculis inclusum cum Cellario abieciimus. 2 Exemplaris margini adscriptum scholion hoc: ὁ πρὸς κρίσεως Ρώμης ἕως τῆς πρώτης ὑπατείας Ἰβλῶν Καίσαρος, ἔτη 48. ab urbe condita usque ad primum consulatum Julii Cæsaris, anni 692. 3 Inclusa addidit Syb.

K

omnem

meniam minorem ¹ Dejotaro, Galatiæ regi, donavit, quia socius belli Mithridatici fuerat. Attalo & Pylæmeni Paphlagoniam reddidit. Aristarchum Colchis regem imposuit. Mox Ituræos & Arabas vicit: & cum venisset in Syriam, Seleuciam, vicinam Antiochiæ civitatem, libertate donavit, ² quod regem Tigranem non recepisset. Antiochenfibus ³ obsides reddidit: aliquantum agrorum ⁴ Daphnensibus dedit, quo lucus ibi spatiosior fieret, delectatus amœnitate loci, & aquarum abundantia. Inde ad Judæam transgressus, Hierosolymam, caput ⁵ gentis, tertio mense cepit, duodecim millibus Judæorum occisis, cæteris in fidem acceptis. His gestis, in Aliam se recepit, & finem antiquissimo bello dedit.

XII. M. Tullio Cicerone oratore, & C. Antonio ⁶ COSS. anno ab urbe condita ⁷ DCLXXXIX. L. Sergius Catilina, nobilissimi generis vir, ⁸ sed ingenii praviissimi, ad delendam patriam conjuravit cum quibusdam, claris quidem, sed audacibus viris. A Cicerone urbe expulsus est: focii ejus de-

δόντος ἰαυτὸν τῷ νεικερήσι. τότε τὴν
δυνάμειν Ἀρριδίου Διόστρω, τῷ βασιλεῖ
τῆς Γαλατίας, ἔδωκε δῶρον ὁ Πομπήιος,
συμμέχων καὶ τῷ Μιθριδάτῃ γενη-
μένῳ. καὶ Πυλαργῶν δὲ καὶ Ἀπάλων τὴν
Παφλαγονίαν ἀπέδωκε, τῆς αὐτῆς αἰ-
τίας χάριν. Ἀερίστειρον δὲ ἔπεισε βασιλεὺς
Κόλχων. καὶ καὶ τῷ πατρὶσι τοῦ Ἰτε-
ραίου τε καὶ Ἀραβίοις, ἔνικησας μέγαν
πρὸς τὴν Συρίαν ἐπανήκε, καὶ παρὰ
τοῖς Σελεύκειαν τὴν Ἀντιόχειαν γένετα
κρητικῶσιν, αὐτονομίαν, ὅπῃ δὴ τὰ καὶ
τῷ πολέμῳ τῷ Τιγριδάνῳ ἐχέτωσαν
το. ἀπέδωκε δὲ καὶ Ἀντιόχῳ τὰς ὁμή-
ρας· καὶ πᾶσι καὶ γὰρ τοῖς ἐνοικοῖσι τῆς
Δαφνῆς παρῆσαν, ὡς ἂν ἀφρον-
τέρῳ χρεῶν τὰ χωρία, τῶν τε πηγῶν καὶ
τῶ ἀλσὸς αὐτὸ σταυρώσας. Ἐνταῦθα δὲ

ἐπὶ τὴν Ἰερδαίαν ὁρμήσεις, τέλος
ἰσοδὲς μὲν τὴν βασιλικὴν αὐτῶν πᾶσι
εἰς, τὰ Ἱεροσόλυμα, τῶν Ἰερδαίων αὐ-
τῶν δώδεκα χιλιάδας ἐν τῇ μέσῃ
φείρας. τὸ δὲ καὶ τὰς λοιπὰς αὐτῶν
παρῆσαν παρῆσαν.

ιβ'. Κατὰ τὴν τὴν χρεῶν Μάρ-
την. Καί τινες ὁ ῥήτωρ, καὶ τῶν
Ἀντωνίων, ὑπάρχει χειροῖν ἡγετῶν, ἰσο-
κρίτος δὲ ὁδοῦ καὶ ἐν αὐτῶν τῆς π-
λεως εἶται, τὸ ἐμφύλιον ἐχόν πολέμῳ
Σίγῃ. Καπλινίαν, ἐξ ἐπιφανῶν τε
πάν ἡμέρας, ἐπὶ τῇ, φασί τινες πᾶσι
χρεῶν, καὶ δυοσίν τῶν λαῶν ἐπὶ
μῖαν τὴν πατρὶδος ἀφανισμῶν. τῶν
πρὸς τῷ τὴν τὴν ἀγέμῃ πρὸς τὴν
μέσῃ τῶν πνι, ὁμοίως μὲν αὐτῶν π-
διεφθαρμένοι, λαμπροὶ δὲ αὐτῶν. τὰ

1 Lotaro G. 2 Al. eo quod. 3 Obsidem V. 4 Damasceusibus S N. B. M. G. V. HM. 5 Gentis obsedit; non solum natura loci, verumetiam ingenti muro fossaque munitam. Cum alias legiones aliis die nocteque succedere sine requie cogeret, tertio mense expugnavit. XIII. [XIV. HM.] millibus Judæorum occisis, ceteros in fidem accepit; muro civitatis everti aquarumque solo imperavit. His S. N. B. V. & sic G. quod in eo (ut etiam HM) post imperavit hæc verba adjiciantur: ejus circui IV. millia passuum fuisse dicuntur. 6 Claris consulibus G. 7 DCXCIX. F. Capitoliis Fasti habent DCXC. 8 Al. & ingenti. ----- 1 Legebatur Ἰσχυρίαις, qui nihil ad rem.

prehensi, in carcere stangulati sunt. Ab Antonio altero consule Catilina ipse proelio ¹ victus est, & interfectus.

XIII. Sexcentesimo nonagesimo anno ab urbe condita, D. Junio Silano & L. Murena COSS. Metellus de Creta triumphavit; Pompejus de bello Piratico & Mithridatico. Nulla unquam pompa triumphi similis fuit. ducti sunt ante ejus curram ² filii Mithridatis, filius Tigranis, & Aristobulus rex Judæorum: prælata est ingens pecunia, ³ auri atque argenti infinitum pondus. Hoc tempore nullum per orbem terrarum grave bellum erat.

XIV. Anno urbis conditæ ⁴ DCXCIII. C. Julius Cæsar, qui postea imperavit, cum L. Bibulo consul est factus. ⁵ decreta est ei Gallia & Illyricum, cum legionibus decem. Is primo vicit Helvetios, qui nunc ⁶ Sequani ⁷ appellantur. deinde vincendo per bella gravissima, usque ad Oceanum Britannicum processit. Domuit autem annis novem fere

ἐν Καπλίαν ὁ Κικέρων ἐξέταλε τὴ πόλιν: τὰς δὲ κρινάνας τὰς πολυμήμας δειπνῶντας καὶ κλείσας διέφθειρεν. Ἀντιπύρξος δὲ ὁ συνύπαιτος, ἐπιβλήτων ἡδὲ στρατοπεδευομένων τῶν Καπλίων, μάχῃ τε κατατῆκεν αὐτῶν, & ἀνέλεν.

17. ¹ Εξαχσιοστῶ δὲ καὶ ἐννεηκιστῶ τῆς πόλεως ἔτει, τὴν μὲν ἀρχὴν εἶχον Ἰερίδης Σιλλωνὸς καὶ Λεύκιος Μερήνας. Δεξιμόχοι δὲ ἐψηφισθῆσαν Μιστῶν μὲν ἐπὶ τῇ Κερκινῇ πόλει. Πομπήϊα δὲ τῶν περατῶν τε ἐνίκη καὶ Μιστῶν. Ἰβήτης δὲ ὅτε ἐπιφανέστατος τῶν πρώτων Δεξιμόχου. πρὸς τῇ ἀρμῇ αὐτοῦ τῶν τῶν Μιστῶν παύδων, & τῶν Τυγρῶν παύδων, & Ἀριστοῦ τῶν βα-

σιλέως τῆς Ἰνδαίας. χρυσὸν τε καὶ ἀργύρεον, ὅσον μέγιστον εἶπεν, καταπομπέοντος καὶ ἄπας τότε ἡσύχαζε πολέμους.

ιδ. ² Τρίτῳ δὲ πρὸς τοῖς εἰρημίοις, Ἰερίδης Καίσαρος, ὁ μὲν ζῶντι τῷ πολιτείαν μετέστησε, μὲν Λεύκιος Βιούλας παρελθὼν εἰς τὴν ὑπατείαν, Γάλλοις τε καὶ Ἰλλυριοῖς [³ ἐκ ψηφισμῶν ἐπιπέμφθη] μὲν δέκα τριμύρων, ἀπὲρ αὐτοὶ καλῶσι λεγόντας. καὶ νικῶν τὰς ἑλθόντας, τότε πρῶτον ἡγήθη. Σηουκῶνοι δὲ ὅτε νῦν καταστρέφοντα. συνόπτων δὲ μάχαις μάχαις, καὶ νικῶν νικῶν, ἀρχὴν αὐτῷ ἀσπλάχε τῶν Ὀκτανῶν, καὶ τῶν ἡσῶν τῶν Βριτανῶν. ἔπειτα δὲ οὐκ ἄλλως αὐτῶν ὑπὸντος ἐποίησε

1 Desunt LC. 2 Sic S. N. M. F. & Græcus Plurali. Cæteri codd. nostri cum Vin. & Syllb. filius. Addunt Ven. Mer. etiam Tigranis filios: sed codd. nostros & Græcum metaphr. secuti singulari numero filius præferendum censemus. 3 Quidam legunt more Græcorum auri atque argenti infinitum, omisso pondus. Ven. autem aurum atque argentum infinitum. 4 XCVIII. Fr. DCXCVIII. V. 5 Decreta est ei Gallia Transalpina, Cisalpina, & Comata. Senatus addidit & Illyricum cum legionibus decem. Primo vicit Helvetios &c. V. 6 Squads G. 7 Appellantur; hi quondam fuere viventes siti inter Alpes & montem Duram, Rhenumque & Rhodanum contra lacum Lemannum. Deinde Julius vincendo L. ---- 1 Annorum numero in exemplari additum erat in ista hoc modo: Εξαχσιοστῶ δὲ καὶ ἐννεηκιστῶ καὶ ἑξήκιστῳ &c. quod Sylburgio suspectum, & vinculis inclusum cum Cellario abiecit. 2 Exemplaris margini adscriptum scholion hoc: ὁ πρὸς χρίστος Ρώμης ἔως τὴν πρώτην ὑπατείαν Ἰουλίου Καίσαρος, ἔτη 48. ab urbe condita usque ad primum consulatum Julii Cæsaris, anni 692. 3 Inclusa addidit Syllb.

omnem Galliam, quæ inter Alpes, flumen Rhodanum, Rhenum, & Oceanum est, & circuitu patet ¹ ad bis & tricies centena millia passuum. Britannis mox bellum intulit; quibus ante ² eum" ne nomen quidem Romanorum cognitum erat: & eos quoque victos, obsidibus acceptis, stipendiarios fecit. Galliæ autem tributum nomine ³ annum imperavit festertium quadringenties; Germanosque trans Rhenum aggressus, immanissimis præliis vicit. Inter tot successus ter male pugnavit: apud ⁴ Arvernos semel præfens, & absens in Germania bis. nam legati ejus ⁵ duo", Titurius & Aurunculejus, per insidias cæsi sunt.

XV. Circa eadem tempora, anno urbis conditæ ⁶ DCXCVII. M. Licinius Crassus, collega Cn. Pompeji Magni, in consulatione secundo, contra Parthos missus est: & cum circa Carras contra ⁷ omnia & auspicia dimicasset, à Surena, Orodis regis duce, victus, ad postremum interfectus est cum filio, ⁸ clarissimo & præstantissimo juvene. Reliquiæ exercitus per ⁹ C'. Cassium quæstorem servatæ sunt: qui singulari animo perditas res tanta virtute restituit, ut ¹⁰ Persas, rediens, trans Euphratem crebris præliis vinceret.

Γαλλοῖς· οἱ πρὶν ὑπὸ τῶν Ἀλπίων, ἔ
τῶν ποταμῶν, τὰς τε ¹ Ροδανὸν ἔξ Ἠνῆς,
τῆς Οὐκρινίδος θαλάττης ἀφ' ἑκλείονται,
συμμιζας δὲ καὶ τῆς Βρετανίης, τότε
παρ' ἑτὶ Γαλλοῖς ὁρώσι τε καὶ ἀκῶσι
ἐπὶ τῇ, εἰ δὲ τε, καὶ μετ' ὁμηρίας ὑπο-
σπονδίας ἐποίησαν. ἐπὶ γὰρ δὲ καὶ Γάλλοις
φόρον καὶ μίσθους ἐπὶ τὰς ὑπὲρ Ῥήνον
Γερμανίας, ἐκράτησε καὶ αὐτῶν. ἐν ποσού-
ταις τε ἐδῶν καὶ πολέμων νίκαις, τρεῖς
μόνον ἐσφάλη συμπλοκαῖς· μίαν μὲν,
παρὰν ἐν Ἀρβέρνοις· δύο δὲ ἄλλων. ὅτε καὶ
τὰς ληραίας αὐτῶν συνίση δι' ἐνδράς
ἀποδιδόναι.

α'. Τίοναροι δὲ ὑπερον ἐνιαυτοῖς, (τ'
πόλεως δὲ ἦν τῶν ² ἐσθλῶν καὶ ἐννε-
κστὴν ἔτος ἐπὶ τῆς ἐξακροῖας) Μάρκος

Λικίνιος Κράσος, ὁ τῷ Πομπηίῳ συ-
ύπατ' ἐπὶ γερμανίῳ, δύτιον ἐπὶ
τῷ ἀρχὴν κληθεῖς, ἐμάρτυρος αὐτῷ
Πάρθους καὶ αὐτῷ Καίρῳ τῷ πόλιν· καὶ
φωλοτέρων συμμιζας τῶν συμπολῶν
παρὰ Σερηνῶν (στρατηγὸς δὲ ἦν ἔτι
Οροδὸς τῆς βασιλείας) ἠπλώται· καὶ μικρὴν
ὑπερον ἐπὶ τῷ παραμύθῳ πίπτει μὴ τι
ποδὸς, πάντῃ ἀκρίως ἐμάρτυρος
τῆς δὲ ἐπὶ τῇ τοῦ λοιποῦ χρόνου Γαίᾳ Κί-
σιος, παρὰν ὅν αὐτῶν τῶν χρόνων
δίδωσι. ποσούτῃ δὲ ἦν ἀρετὴ τῆς Γαίης,
ὥς ἐν τετραμύθοις ἡδὲ τῆς πρὸς ἀγῶ-
σιν ἐπὶ τῶν, πολλαῖς τε ἐνίκησε τῆς
Πάρθους μάχης ὑπὲρ τὸν Εὐφράτην
ποταμὸν, καὶ νικητὴς ἐξῆλθε.

¹ Ad bis tricies cent. mil. pass. N. M. Ad bis & tricies sexcenta millia pass. L. F. perperam. Ad tricies cent. mill. pass. HM. ² Deest S. ³ Annus V. P. & Mer. ⁴ Arvernes N. ⁵ Deest V. ⁶ XCIX. Sc. DCXCIX. V. ⁷ Omen S. N. F. B. Omnia V. corruptissime. ⁸ Clariss. eiusdem nominis & præf. V. ⁹ Deest S. ¹⁰ Persas [superfribitur Partibus] redientes S. --- ¹ Male scriptum fuit Hec. 2 Numerus in Græco corruptus erat 707. quem 697. oportet esse. ³ Scriptum erat καὶ μετὰ &c. καὶ otioso & superfluo.

XVI. Hinc jam bellum civile ¹ successit exsecrandum & lacrymabile; quo, præter calamitates, quæ in præliis acciderunt, etiam ² Romani nominis fortuna mutata est. Cæsar enim, rediens è Gallia victor, cœpit deposcere alterum consulatum: atque, cum sine dubietate ³ aliqui deferrent, contraditum est à Marcello COS. à Bibulo, à Pompejo, à Catone; iussusque dimissis exercitibus ad urbem ⁴ redire. propter quam injuriam, ab Arimino, ubi milites congregatos habebat, adversum patriam cum exercitu venit. consules cum Pompejo, senatusque omnis, atque universa nobilitas ex urbe fugit, & in Græciam ⁵ transivit: apud Epirum, Macedoniam, Achajam, Pompejo duce, ⁶ contra Cæsarem bellum paravit. Cæsar vacuum urbem ingressus, dictatorem se fecit. Inde Hispanias petiit. Ibi Pompeji exercitus validissimos & fortissimos cum tribus ducibus, L. Afranio, M. Petrejo, M. ⁸ Varrone, superavit. Inde ⁹ regressus, in Græciam transiit, adversum Pompejum ¹⁰ dimicavit. primo prælio ¹¹ victus & fugatus, evalit tamen: quia nocte interveniente Pompejus sequi noluit. dixitque Cæsar, *nec Pompejum scire vincere, & illo tantum die se potuisse superari.*

15. Εὐπύθευ ὁ ἐπὶ τοῖς καὶ πολλῶν
αἰσθητοῦ ἰδρυμένων, ὁ ἐμφυλίου συνείκη πό-
λεμος, ὃς πρὸς τῶ μετέπειτα τῶν συμ-
φορῶν, αἷς ἀπείσχατοι Ρωμαῖοις ἐ τῶ
πολιτείας αὐτοῖς συνέλαβεν. ἔχει ὃ αὐτὸς.
Καίσαρ ἐπανιών δὲ λαμπρῶν ἔως ἐρ-
χων τῶν ἀποδιδόντων εἰρημῶν, ἐπὶ ἡγήσειεν
ἐντοπῶν αὐτῶ ψηφισθῆναι τῶ ἀρχῆν,
σφῆδρα πεποισμένῳ, ὡς εὐδὲς ἐκαστοῦ
σται. Μαρκίου δὲ τῶ ὑπάρχοντι, καὶ
Βιούλου, ἐ Πομπηίου, καὶ Κάτωνος ἀντει-
ποῖται, ἀποστειλῆναι τὸ σφῆδρον κα-
ταλύων ἐπανήκειν. ὡς ἐν ὑποστάσει
συνεπράξατο τὸν στρατὸν, ὡς ἐποῖσαν τῇ
πατρὶδι πόλεμον. ἔτος ὁ φόρος τῶς τε
ὑπάρχοντι καὶ τὸν Πομπηίου ἐ τῶ σύγκλη-

των αἰσθητοῦ ἐξήγαγε τῆς Ρώμης, ἐ περ-
ισκόματι κατεφυγῆν ἐπὶ τῶν Ἑλλάδων,
καὶ πῶς Ἡπείρου, καὶ τῶν Μακεδονίων.
ἀφῆγε μὲν δὲ τῶ Πομπηίου τῶ γράμματος,
ὁ καὶ τῶ Καίσαρος ἐ ψηφισθῆναι πόλεμος.
ἀλλ' ὁ Καίσαρ ἐρημῶν τῶ πόλιν ἐνέων,
δικαίως τε ἑαυτὸν ἐχειροτόνησε, ἐ πρὸς
τῶς Ισπανίας ἐχώρησε, ἐ νικῶν μάχῃ τὸ
σφῆδρον τῶ Πομπηίου. στρατηγῶν δὲ
ἦσαν αὐτῶ ἄνδρες ἄριστοι, Λύκιος Α-
φρόδιος ἐ Μάρκου Πετρείου, ἐ Μάρ-
κου Βάρρωνος. ἐτ' ἐκείθεν ἐπὶ τῶ Ἑλλάδα
ἀφῆκε συνειμῆκε Πομπηίου ἐ νικηθεὶς,
φυγῇ τε ἑαυτὸν ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῶν Πομπηίου
νύκτα τῶ ἐπὶ τῶν σὺν ἐπὶ τῶν Πομπηίου
πῆος, ἔφη, μήτε Πομπηίου εἰδέναι νικῶν,

1 Deest L. 2 Romani populi fortuna F. Romana Reipublica forma Gr. 3 Sic Cellarius correxit vulgatam lectionem, aliqua deferretur. Sic deferre etiam postea usurpatur. Priora verba: atque cum sine dubietate, Fuldenis & codd. Oxonienses ita mutant: atque ita, ut sine dub. 4 Redire ex Marcelli consulis auctoritate ad legiones, qua apud Luceriam erant, Pompejus cum imperio missus est. propter S. N. B. V. H. M. 5 Transiit F. 6 Senatus contra Cæs. LC. S. M. N. B. F. V. 7 Tetratio L. 8 Barsone V. 9 Al. reversus. 10 Dimicavit primum apud Durachium. Primo V. 11 Al. vultus est & fugatus.

Deinde in Theffalia apud ¹ Palæophasfalum, productis utrinque ingentibus copiis, dimicaverunt. Pompeji acies habuit ² XL. millia peditum, equitum in sinistro cornu ³ sexcentos, in dextro quingentos; præterea totius Orientis auxilia totam [⁴ que] nobilitatem, innumeros senatores, prætorios, consulares, & qui magnorum jam ⁵ populorum victores fuissent. Cæsar in acie sua habuit peditum non integra XXX. millia, equites mille. Nunquam adhuc Romana copiarum ⁶ in unum, neque majores, neque melioribus ductibus, convenerant, totum terrarum orbem facile subactura, si contra barbaros ducerentur. pugnatum tamen est ingenti ⁷ contentione: victusque ad postremum Pompejus, & castra ejus direpta sunt. Ipse fugatus, Alexandriam petiit, ut à rege Ægypti, cui tutor à senatu datus fuerat, propter juvenilem ejus ætatem, acciperet auxilia: qui fortunam magis, quam amicitiam secutus, occidit Pompejum: caput ejus & annulum Cæsari misit: quo conspecto, Cæsar etiam

αὐτὸν τε τότε ἀν' αὐτῶν μόνον, συλλέξας πίνων ἑαυτὸν καὶ τὰς δυνάμεις, συμπλέκεται τῇ Πομπηίῳ πάλιν ἐν Παλαοφασάλῳ τῆς Θεσσαλίας· καὶ γίνεται μάχη πολλὴ τε μεγάλῃ, ἐ τῆς περὶ Συμίας τῶν παρακλινομένων. ὁ μὲν γὰρ Πομπήιος, πικραίνοντα πύων χιλιάδων ἐπέστησεν, ἰσχυρίας τε ἐκστὸν πρὸς τοὺς χιλίοις· καὶ συμμαχικὴν ἦν ἐκ τῶν ἰσχυρῶν μαχημένων ὡς πλείον· τῶν πολέμων τε αὐτῶν τὸ πλέον ἦν ἐκ τῆς ἐπιφανέως συμμορίας, συγκαληνῶν τε καὶ περὶ αὐτῶν καὶ ὑπαρχῶν, καὶ τῶν ἐν ἐπαρχίᾳ πολέμων τε νενικηκότων, καὶ τῶν τε πολλὰ τῇ Ρώμῃ κτησαμένων. Καίσαρ δὲ, τελομενεύσας μὲν πρὸς ἑμὲ καὶ χιλίοις δὲ ἰσχυρίσιν, καὶ ἐκ τῆς συνελθούσης τῶν Ρωμαίων στρατῶν, ἐδεδίπνισεν ἑμὲ τὸς τοσούτων πλῆθος ὅτι τῇ Ρώ-

μης ἐν ὅλοις μαχητηρίων, ἐδίδαξεν ἑαυτὸν τῶν στρατῶν. ὡς ἀφελὲν γὰρ ἡ καὶ αὐτὴ μὲν τέτων τῶν ἡγεμόνων καὶ ἐκ τῶν χερσὶν ἴσταντο γὰρ ἀνὰ τῆς ἀπὸ τοῦ ἐκαστοῦ. γίνεται δὲ καὶ ἑκατέρωθεν μάχη, καὶ μὲν πολλὸν τὸν κόπον ἠπείχετο Πομπήιος· ἐ τῶν μὲν παρεμβολῶν ὁ Καίσαρ καὶ διστατῶν κύριος. καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν ἐπὶ τὸν Αἰγύπτου βασιλέα Πτολεμαῖον· ὁ μικρὸν πρὸς αὐτὸν τῶν κλήτε ἐδίδου κηδεμόν, νωπέρῃ καὶ ὑπαρχοῦντα Ρωμαίοις. ἦτοι τε πᾶσι αὐτῶν συμμαχίαν. ἀλλ' ἡκέτι αὐτῶν πλείον· ποιησάμενος τὴν τῇ Καίσαρ ἐν ἡμετέραν τῇ πρὸς Πομπήιον ἡσυχίαν, ἀναίρει τε αὐτὸν, ἐ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν μὲν τῶν δακτυλίων πέμπει τῷ Καίσαρι. τέτων ἡ γὰρ δάκρυον ἐπὶ τῇ παρὰ τῇ Καίσαρος, ἀναμνηστικῶν

¹ Palæophasfalum B. Pharsaliam Sc. Palæophasfalum N. L. V. ² Plur. XLV. millia. ³ Sic S. N. B. LC. L. M. G. F. V. HM. alii: VII. millia, in dextro D. ⁴ Syll. que neglexit. ⁵ Bellorum victores S. N. B. F. V. Bellorum duces L. LC. ⁶ Desunt Mer. ⁷ Contentione. Tandem universus Pompeji fugit exercitus, castraque ejus S. B. Contentione. Tandem omnis Pompeji exercitus fugit, castra ejus V. ----- ¹ Metaphrasēs brevitate studuit, dum non cujusque cornus equites separatim, sed universos simul expressit. Talem enim metaphrasin, ut monuit Syllb. Latinus textus requirit: ἰσχυρίας τε ἐκ μὲν τῶν λαφύων, ἐκαστοῦ· ἐκ δὲ τῶν διεκτετασμένων, qui in universum faciunt MC.

lacrymas fudisse dicitur, tanti viri intuens caput, & generi quondam sui.

XVII. Mox [etiam] Cæsar Alexandriam venit. ipsi quoque Ptolemæus ¹ parare ² voluit insidias. qua causa regi bellum illatum est. victus in Nilo periit, inventumque est corpus ejus cum lorica aurea³. Cæsar, Alexandria potitus, regnum Cleopatæ dedit, Ptolemæi forori, cum qua consuetudinem stupri ³ habuerat. Rediens inde Cæsar, Pharnacem, Mithridatis Magni filium, qui Pompejo in auxilium apud Thesfaliam fuerat, rebellantem in Ponto, & multas populi Romani provincias occupantem, ⁴ vicit acie: postea ad mortem coëgit.

XVIII. Inde ⁵ Romam⁶ regressus, tertio se consulem fecit cum M. Æmilio Lepido, ⁶ qui ei dictatori magister equitum ante annum fuerat. Inde in Africam profectus est; ubi infinita nobilitas cum Juba, Mauritanie rege, bellum ⁷ reparaverat. duces autem Romani erant P. Cornelius Scipio, ex genere antiquissimo Scipionis Africani: (hic

μὲν τῷ τῷ ἀνδρὸς ἀρετῇ, ἀλλ' ἔντ'
δὲ καὶ τῷ δότῃ τῷ γάμῳ συγγένειαν
γυμνῶς γδ' ἢν αὐτῷ γαλνημῶν.

1. Καταλαμύωνει τίνυν τῷ Αλε-
ξάνδρειαν ὁ Καίσαρ. ῥάπτου' δὲ ἐπ'
αὐτῷ τῷ Πτολεμαίῳ πῶς ἐπιβλάς τε
καὶ ἐνέδρας, αἰνιγνῇ αὖτος πόλεμον Καί-
σαρ. ἔπειθεῖς ὁ Πτολεμαῖος ἐφυ-
γῶν, ἐν ταῖς ὄχθαις τῷ Νείλῳ τὸν βίον
ἐτελεύτησεν. ὥς αὐτῷ τῷ νεκρῷ, ἰσχυρῶς
κεκαλυμμένον [1. χρυσῶν] ἐπ', αἰσθηκο-
μῶν τῷ Καίσαρι. Τότε τίνυν εἰς
τῷ Αλεξάνδρειαν εἰσελθὼν, ἔπειτα πρῶ-
των κύβητος γυμνῶν, τῇ τῷ τετι-
λοτηκότος ἀδελφῇ Κλεοπάτρῃ τῷ
βασιλείᾳ δέδωκεν ἰξ αἰτίας αἰγρῶς αὐ-
τῇ συνήης γαλνημῶς. Επανίων δὲ ἐ-
κείνῃ, Φαρνακίῳ, τῷ Μιθριδάτῃ πῶδα,
συμμαχῶν ἐν τῇ καὶ Οἰθαλίᾳ μάχῃ

γαλνημῶν τῷ Πομπηίᾳ, μάχῃ τε ἐνί-
κησεν, ἡδὲ ταῖς Ρωμαϊκαῖς ἐπιόντα πό-
λεσι ταῖς ὑπὸ τῷ Πομπηίῳ γαλνημέ-
ναις, καὶ σίλῃ εἰς αὐτοφονίαν συνή-
λασεν.

1η. Ἐπὶ ταῖς ἐπαιήκῃς εἰς τῷ Ρώ-
μῳ καὶ τῷ Πτολεμαίῳ ἐπὶ τῷ Αλεξάνδρειαν,
μάχῃ δὲ αὐτὸς αὐτὸν ἐχρεώθησεν. καὶ
συνὸ αὐτῷ Μαρκῶν Αἰμίλιον Λίπιδον. ὅς
ἦν αὐτῷ ἄρχων τῶν ἰσχυρῶν γαλνημῶν,
ὅτε αὐτὸς αὐτὸν δικέλευσε κατέστησε.
μὲν τῷ εἰς Ἑλλάδα τῷ συγκλήτῃ φυ-
γῶν. Ταῦτα πρὸς ἐπὶ τῷ πόλεως,
τῷ Αφελίῳ καταλαμύωνει. ἔνθα δὲ
πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τῷ συγκλήτῃ
τῷ Ρωμαϊκῇ, ἰσχυρῶς τῷ Μαύρῳ βασι-
λείᾳ συμμαχῶν λαόντες, κατ' αὐτῷ
παρετάτιοντο. ἐπὶ ταῖς ὑπὸ Πτολεμαίῳ
Κορνήλιος Σκιπίων, δότιος τῷ κλη-

1 Paravit S. B. V. 2 Defunt S. B. V. 3 Habuerat, qua postea regio comitatu urbem ingressa est. Rediens S. B. N. M. V. P. Mer. 4 Mer. pervicit, neglecta voce acie. 5 Deest M. 6 Verba ista suasu Sylburgii in meliorem ordinem restituiimus. In codd. enim MSS. & vulg. edd. ita turbata leguntur: qui ei magister equitum Dictatori &c. 7 Reparaverat apud Capsum. Pugnavit Cæsar cum illis & vicit. Ducet aut. Rom. V. ----- 1 Inclusum Sylburgio debemus.

etiam socer Pompeji ¹ Magni fuerat) M. Petrejus, ² Q³ Varro, M. Porcius Cato, L. Cornelius Faustus, Syllæ dictatoris filius. ⁴ Contra hos commisso praelio post multas dimicationes victor fuit Cæsar. Cato, Scipio, Petrejus, Juba, ipsi se occiderunt: Faustus [⁵ Syllæ quondam dictatoris filius,] Pompeji gener, à Cæsare interfectus est.

XIX. Post ⁶ annum Cæsar Romam regressus, quarto se consullem fecit, & statim ad Hispanias est profectus; ⁷ ubi Pompeji filii, Cnæus & Sextus, ingens bellum reparaverant. Multa praelia fuerunt; ⁸ ultimum apud Mundam civitatem: in ⁹ quo adeo Cæsar pene victus est, ut fugientibus suis se voluerit occidere; ne post tantam rei militaris gloriam, in potestatem adolescentium, natus annos sex & quinquaginta, veniret. denique reparatis suis vicit: ¹⁰ & Pompeji filius major occisus est, minor fugit.

Ἰένιος Αφρακαῖς, κηδεὺς δὲ Πομπηίου καὶ Μάρκου Πετρηίου, & Κωῦτος Βάρρων, καὶ Μάρκος Πόρκιος Κάτων, [¹ καὶ Λύκιος Κάτων] καὶ Λέκιος Κορνήλιος Φαῦστος, Σύλλας παῖς. Ἰεροδόμης ἂν μάχης ἀμφηρέετο πολεμάς, ὕστερον ὁ Κάισαρ ἐκράτησεν καὶ ὁ Σκιπίων μὲν, καὶ ὁ Πετεῖος, καὶ Ἰούδας, ἑαυτοὺς ἀνέκλιον Φαῦστος δὲ, κηδεὺς ἂν ἐπὶ θυρατείᾳ τῆ Πομπηίου, ταῖς τῆ Καίσαρος ἀνηέτην χερσίν.

Ἰδ'. Εἰσαυτῶν δὲ ὕστερον, πάλιν εἰς τὴν Ρώμην ὁ Κάισαρ [² ἐπανελθὼν] πειρώμενος ἑαυτῶν πρᾶγματόδεσται τῶν ἀρ-

χῶν καὶ πρὸς τοὺς Ἰωναίους ὁρμηθεὺς, μίσησεν αὐτοὺς παραπονοῦν πόλεμον. Πομπηίοι γὰρ, οἱ Πομπηίους παῖδες, ὅτι Γίης καὶ Σεῖτος, πολεμὴν στρατὸν συμμίζαντες, παρὰ μικρὸν μὲν ἤλθον νίκης· ὥστ', φεύγοντων τῶν Καίσαρος ὀπλιτῶν, αὐτοὺς βελούσασθαι ἀπὸ τῶν ἑαυτῶν σφαιρῶν· & γὰρ ἔφερε μὲν ποταμὸς νίκην· ἀπὸ νεοῖς ἤνυσθαι καὶ τῆς ἐκείνων χερσὶν, ἐκ τῶν καὶ πνιγνέσθαι ἔτρετο μαχόμενοι· μὲν γὰρ δὲ, καὶ ἑαυτὸν ἀναλασθῶν, κρατεῖ τῶν Πομπηιαδῶν μάχῃ· καὶ τὸ μὴ πρὸς οὐτερον ἀνέλε, τὸ δὲ ἄλλοις εἰς φυγὴν ἐτρέψεν.

¹ Deest L. F. ² Deest G. V. ³ Al. Varro. ⁴ Desunt F. In Mer. autem omnia à Sylla dictatoris fil. ad Sylla quondam dictatoris &c. sunt ommissa. ⁵ Inclusa existant in S. N. M. B. L. C. & V. Recte autem expungi debent, cum verosimile non sit, Eutropium idem iisdem verbis in tam exiguo spatio inculcasse. ⁶ Annum Romam quatuor triumphus ingressus IVto. se S. M. N. B. G. V. ⁷ Ubi Pompeji Magni erant. Inter eos ergo multa p. f. LC. Ubi Pompeji filii, Gn. Pompeius & Vltus. Pompeius . . . preparaverant, & multa praelia fecerunt N. Ubi P. f. Gn. Pompeius & Vltus. Pompeius ---- preparaverant. M. p. f. S. M. Ubi T. f. Q. Pomp. & Sex. filii Pompeji Magni ingens b. preparaverant B. Ubi ---- preparaverant V. ⁸ Al. ultimum praelium apud. ⁹ Qua S. N. ¹⁰ Et ex Pompeji filiis major S. M. ---- 1 Commation istud vinculis inclusum, quamvis cod. MS. metaphrastæ agnoverit, valde tamen suspectum reddunt non solum codd. nostri, verum etiam Latini historici, quibus Cato iste est ignotus. Catonis quidem filium Uticæ cum fuisse ex Plutarcho, Appiano & Hirtio constat; incertum autem an Lucii prænomen haberit: adeoque recte dubitari potest, an jure ille inter duces numeretur. Cæterum Pœnio nostro error non est adscribendus, sed potius librario, qui metaphrasin incuriose, ut fieri solet, descripsit, hocque in loco nomen præcedens Κάτων & subsequens Δικς. inaniter repetiit. ² Inclusum desideratum in manuscripto libro restitutum à Syb. ³ Nota ut cum diversis casibus in uno eodemq; membro.

XX. Inde

XX. Inde Cæsar, bellis civilibus toto orbe compositis, Romanam rediit; agere insolentius cœpit, & contra consuetudinem Romanæ libertatis. Cum ergo & honores ex sua voluntate præstaret, qui à populo antea deferebantur, nec senatui ad se venienti assurgeret, aliaque regia ac pene tyrannica faceret, conjuratum est in eum à ¹ L. X. vel amplius senatoribus equitibusque Romanis. præcipui fuerunt inter conjuratos duo ² Bruti, ex eo genere Bruti, qui primus Romæ ³ consul fuerat, & reges expulerat; C. Cassius & Servilius Casca. Ergo Cæsar, ⁴ cum senatus die inter cæteros venisset ad curiam, XXIII. vulneribus confossus est.

κ'. Οὐδὲνός ἐν τῆς ἐμφυλίας παραχρῆς
 ἀνέβη [ἰσχυρόν] πρὸς τὴν Γα-
 μίαν καὶ μεγαλοφρονῶν, ὡς εἰκός. καὶ
 πάλιν παρὰ τὴν ἐκ τῆς παντὸς χρόνου
 ἡ πόλεως ἐλοσθητεῖαν διπερσάπει. πρὸς
 μὲν πρῶτος, παρὰ τὸ τῆς κρινῶν δούκην δι-
 δῶς, οὐκ ὁ δῆμος ἦν ποτὲ κύριος τῆ
 συκλήτης τε καὶ ὑπανιστάμενος, τυράννης
 τε σαφῶς ἔργα ποιοῦν. ἐκίνησεν ἔν ἐφ'
 αὐτῶν συνωμοσίαν καὶ συστάντες ἄνδρες
 ἐκ τῆς συκλήτης τε ὁ ὑπαίων ἐξήκοντα,

ἐλοσθητεῖαν αὐτῶν φόνον. ἦσαν δὲ ἡγε-
 μόνες τῆς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων συμμορίας
 οἱ τι δύο Βρῦτοι, τὴν ἀλδραγὴν ἔχοντες
 ἀπὸ τῆς πρώτης τὴν ὑπατεῖαν ² ἔχον-
 τες Βρῦτος μὲν τὰς ἐκ τῆς βασιλείας καὶ
 Κάσιος, καὶ Σερβίλιος Κάσκιος. σύγκλη-
 τος μὲν ἔν τῶνικαῦται ἦν ἡ καὶ δὲ ἐπὶ
 τὸ βελούτῃον ὁ Καίσαρ ἐπιλθόντων
 δὲ ἐκείνων σφάπεται. τρεῖς δὲ καὶ εἰ-
 κοσι πλεοναὶς τελοῦται τὸν βίον.

¹ CCLX S. N. M. ² Bruti, Marcus Brutus, & Decimus Brutus, ex eo L. ³ Al.
 Consul est factus. ⁴ Cum ad Senatum die certa venisset, tribus S. N. Cum Senatus die
 inter ceteros C. F. ---- ¹ Inclusum suatore Sylb. adjecimus. ² Pro ἔχοντες
 requiritur potius præteriti temporis participium, ἔχοντες vel ἔχοντες.

EUTROPII BREVIARIUM HISTORIÆ ROMANÆ.

LIBER SEPTIMUS.

I. **A**NNO Urbis septingentesimo fere ac nono, interfecto Cæsare, bella civilia reparata sunt. Percussoribus enim Cæsaris senatus favebat: Antonius consul, partium Cæsaris, ¹ civili bello opprimere eos conabatur. Ergo turbata republ. multa Antonius scelera committens, à senatu hostis judicatus est. missi ad eum persequendum duo COSS. Panfa & Hirtius, & Octavianus adolescens, ² annos X. & VIII. natus, Cæsaris nepos, quem ille testamento hæredem reliquerat, & nomen suum ferre jusserat. hic est qui postea Augustus est dictus, & ³ rerum potitus. Quare profecti contra Antonium tres duces, vicerunt ⁴ eum. Evenit tamen ut victores COSS. ambo more-

B I B Λ I O N ζ'.

α' ¹ **E**NNATON ἔν ἐ ἐπ' αὐτοῦ. τὸν ἔτος ἡνύετο τῇ πόλει μὲν τῷ Καίσαρι σφαγῆν. ἱμαφύλιος δὲ ἐκινεῖτο πόλεμος, τὸ μὲν συκλή-
τα ² τὸ ἔργον ἐπαυσεως, Αντωνίος δὲ, ὅς ἦν συνύπατος τῷ Καίσαρι, τὰς σφαγίας μέλειοντες. παραπομπῆς δὲ, ὡς εἰ-
κός, τῆς πόλεως, πολλοὶς ἐγγχειρῶν ἀτό-
ποις Αντωνίος, ἐχθρὸς Ρωμαίων ἐ πό-
λεμος ἀπιφάνη δόγματι κρινῶ. στρατο-

οὐσι τοίνυν ἐπ' αὐτὸν οἱ τε ὑπάτοι Πά-
σας καὶ Ἱερὸς. ἀποσπείθη τε αὐτοῖς Οὐλ-
βιανός, νῆος ἐπὶ μαρινὸς εὐαντοῖς ἐκτε-
καίδεκα, ἀδελφιδὲς τῷ Καίσαρι, καὶ
τῆς εὐσίας ἐκ Ἀθηναίων ἀφ' ὧν
[³ δὲ] καὶ ὁμῶν μὲν ἰαυτῶν τὸ ἐξῆς ὡς
τῇ Ἀθηναίᾳ ἡνέσθαι παρεκλήσθη ἱπ-
κλήθῃ δὲ ὑπερον Αὐγαστῆς, καὶ ἐμὴν ἀν-
⁴ ἀφ' ὧν. Αντωνίος μὲν ἔν, ἡττηθεὶς
ὑπὸ τε τῶν ὑπᾶτων ἐ Οὐλβιανῶν, καὶ

¹ Civilibus bellis S. N. M. B. G. V. P. Mer. ² Annos X. & VII. natus, patre Octa-
vio Senatore genitus, maternum genus ab Aenea per Juliam familiam sortitus, Cæsaris
&c. N. M. S. B. V. HM. Annos XVII. natus, Cæsaris nepos &c. Sc. ³ Rerum sortitus
pot. V. ⁴ Eum apud Mutinam. Ev. S. N. M. B. G. V. --- ¹ Exemplaris margini
adscriptum scholion hoc: ἀπὸ χριστιανῶν Ρώμης, ἔως τὸ 1918 Καίσαρος σφαγῆς, τῇ 4^{τῇ}
ab urbe condita usque ad eadem Julii Cæsaris, anni 709. ² Subaudiendum τὸ εὐαν-
τοῖς, ³ Inclusum addendum censuit Sylb. ⁴ ἡττηθεὶς interpres de suo addidit

rentur. Quare tres ¹ exercitus uni ² Cæsari paruerunt. Fugatus Antonius, amisso exercitu, ³ confugit ad Lepidum, qui ⁴ Cæsari magister equitum fuerat, & tum copias militum grandes habebat; à quo susceptus est. Mox Lepido operam dante, Cæsar cum Antonio pacem fecit: & quasi vindicaturus patris sui mortem, à quo per testamentum fuerat adoptatus, Romam cum exercitu profectus est; extorsitque, ut sibi ⁵ XX. anno consulatus daretur. Senatum proscripsit cum Antonio & Lepido, & rempub. armis tenere cœpit. per hos etiam Cicero orator occisus est, multique alii nobiles.

II. Interea Brutus & Cassius, interfectores Cæsaris, ingens bellum moverunt. erant enim per Macedoniam & Orientem multi exercitus, quos ⁶ occupaverunt. Profecti igitur contra eos Cæsar Octavianus Augustus & ⁷ M. Antonius, (remanerat enim ad defendendam Italiam Lepidus) apud Philippos, Macedoniæ urbem, ⁸ contra eos pugnauerunt. Primo prælio victi sunt Antonius & Cæsar: periit tamen dux nobilitatis Cassius: ⁹ secundo Brutus, & infinita nobilitas, quæ cum illis bellum gesserat: ac sic inter eos

φύλαξις πρὸς Λέπιδον. ἐνύχθην δὲ ὁ Λέπιδος δικταῖται μὴν ὑπεργήστως Καίσαρι καὶ τῷ ἱππικῇ ἀρχῇ, διωά-
μας δὲ ἐξάρχων τότε πολλῆς. Τελούτη-
σαιτων δὲ μὴ τὴν νικῶν τῶν ὑπᾶτων,
ἀπας ὑπὸ τῷ Οὐκράσιον ὁ στρατὸς ἦν. τότε
δὲ Λέπιδος Ἀντωνίῳ πρᾶγματὸς δέεται
καὶ βασιλεὺς, οἰκείως τε ἔχειν αὐτῷ τὸν
Οὐκράσιον ἔπεισιν· εἶπε ἐξαίφνης ἐπὶ
τῷ Ρωμαίῳ ἱ ἐφ᾽ ἔπεισιν Οὐκράσιον, τὴν
ἐπὶ τῶν πᾶσαν ἄγαν, ὡς τῷ Καίσαρι π-
μαρτυρῶν. Ἐλαμῶσαι μὲν τὴν ὑπ᾽ αὐτῶν ἀρχὴν
ἐκστρατῆς, φορῶν τὴν δὴμος διδόντος· τῆς
συγκλητῆς τε πολλὰς δημοσίας, ὅπλοις
ἰσχυρεῖται τῶν πρᾶγματῶν. συμπεπαι-
-

των δὲ αὐτῷ Ἀντωνίῳ & Λεπίδῳ, τὸν
Κικίρανα τε ἀναμῶσαι, & ἐτέρως πολλὰς
τῶν ἱππικῶν ἀνδρῶν, ἕως ὧντο ² πρὸς-
τήσεσθαι τῆς πολιτείας.

β'. Εἰ τῆς τῆς Ρώμης ἔσης, Βρῦ-
τος καὶ Κάσιος, οἱ τὸν Καίσαρα ἀνι-
στήτες, κινήσει πόλεμον, πολλὴν αὖ τὴν
Μακεδονίαν ἀφροισαντες στρατὸν καὶ συμ-
μιζαντες ἐν ³ Ἀμφιπόλει τῆς Μακεδο-
νίας Οὐκράσιον & Ἀντωνίῳ, (Λέπιδον γὰρ
ἐδῶκε αὐτῷ παραφυλακῇ τῆς Ἰταλίας
μένειν) ἠκῶσιν, σὺν ἑξῶ πληγῆς. Κάσιος
γὰρ ἐπεὶ ἐν τῇ μάχῃ. Μετὰ ταῦτα
δὲ ἀναμῶσιν καὶ Βρῦτος, * * * *

1 Deest L. 2 Cæsari Augusto par. S. N. M. B. L. F. 3 Confugit in Hispanias ad
Lep. qui V. Confugit ad Lep. Amiliū qui G. 4 Al. Cæsari. 5 Etatis XX. anno
B. S. 6 Al. occupaverant. 7 Deest L. 8 Defunt G. 9 Secundo bello Brutus &
infinitam nobilitatem, quæ cum illis bellum gesserat victam interfecerunt S. B. M. M.
G. V. P. Mer. ----- 1 In exemplari erat ἐφ᾽ ἔπεισιν. sed vel ἐφ᾽ ἔπεισιν (ut monuit
Sylb.) legendum, vel ἑπείσιν. 2 Futurum mavult Sylb. quam, quod editum
erat, πρὸς ἑσάσθαι. 3 Quamquam Amphipolis vicina Philippis; Cellarius tamen
suspiciatur vocem depravatam esse ex φιλιππουπόλιν.

divisa est respublica, ut ¹ Augustus Hispanias, Gallias, Italiam teneret: Antonius Asiam, Pontum, Orientem. Sed ² intra Italiam L. ³ Antonius" COS. bellum civile commovit, frater ejus, qui cum Cæsare contra Brutum & Cassium dimicaverat. Is apud ⁴ Perusiam, Tusciæ civitatem, victus & captus est, neque occisus.

III. Interim à Sex. Pompejo, Cn. Pompeji ⁵ Magni" filio, ingens bellum in Sicilia commotum est, his, qui superfuerant ex partibus Bruti Cassique, ad eum confluentibus. Bellum per Cæsarem Augustum Octavianum & M. Antonium adversus Sex. Pompejum: ⁶ pax" postremo convenit. ⁷ Eo" tempore M. Agrippa in Aquitania ⁸ rem" prospere gessit: ⁹ & L. Ventidius Bassus irrumpentes in Syriam Persas tribus præliis ¹⁰ vicit. ¹¹ Pacorum, regis Orodis filium, ¹² interfecit, eo ipso die quo ¹³ olim Orodes, Persarum rex, per ducem Surenam Crassum occiderat. Hic primus de Parthis justissimum triumphum ¹⁴ Romæ" egit. Interim Pompejus pacem rupit; & navali prælio victus, fugiens ad Asiam, interfectus est.

IV. Antonius, qui Asiam & Orientem tenebat, repudiata sorore Cæsaris Augusti Octaviani, Cleopatram, reginam Ægypti, duxit uxorem. Contra Persas ipse etiam pugna-

γ'. Μὲτὰ ¹ τῷτον Πομπήϊος, ὁ Πομπήϊος παῖς, πρὸς τὴν Σικελίαν συνεκρότησε πόλεμον, τὸ τε ὑπολειφθὲν τῆς καὶ Βρέτης στρατίας ἐγείρας, & ἐπείραν ἀξιόμαχον διωκόμεν. ἔλθων δὲ εἰς χεῖρας Αὐγύστου τε καὶ Αντωνίου, μὲν πολὺν φόβον ἐπὶ ποσειδάων ἀνεχώρησεν. Ἐπὶ δὲ τὰς αὐτὰς χρόνας Ἀγρίππας ἐν Ἀκυραγίᾳ πολλὰ κατάρτησε & μετέλπει & Βεντίδιον Βάσιν ἐν Συρίᾳ Πέρσας τε τρισὶν ἐνίκησε μάχαις, καὶ τὸν τῶ βασιλέως υἱὸν Οροδῆ ² κατέκτενεν. Οροδῆς δὲ ἦν, ὁ

τὸν Κροάσον ἀνιόν, πρὸς δὲ πρὸς τὸν ἑρταί. ἑστὸς τε πρὸς τοὺς ἰθαλέμους καὶ Περσῶν, δικαίως ψήφω τὸ γέρας λαοῦ. Οὐ μὲν ἴμεν ἐπὶ τῶν ποσειδῶν ὁ Πομπήϊος· ἀλλὰ καὶ γὰρ λαοὺς ἐπὶ τῇ τῇ ναυμαχίᾳ & ἀνέστη.

δ'. Αντωνίου δὲ τὴν ἀδελφὴν Ἀνγύστην, γαμητὴν αὐτοῦ γερηνήδην, καὶ τὰς Καίσαρος ἀγαπαίας, [³ ἀποτιμῆσαι] εἰσπαράγει τὴν Κλεοπάτραν βασιλεύσαντα Αἰγύπτου· καὶ χωρήσας ἐπὶ Πέρσας, ἐν ἀρχῇ μὲν αὐτῶν ἐνοστή

¹ Augustus Octavianus Hisp. G. ² In Italia S. B. M. N. F. P. V. ³ Deest L. ⁴ Al. Perusium. ⁵ Deest S. N. M. B. G. V. Sc. ⁶ Deest F. ⁷ Deest L. Lc. ⁸ Deest Sc. ⁹ Et L. Lentulus Bas. N. Et L. Lentilius Bas. M. Et Ventidius Bas. Lc. Et L. Ventilius Bas. B. G. ¹⁰ Vicerunt L. ¹¹ Parthorum B. V. P. Mer. ¹² Interfecerunt L. ¹³ Olim Herodes L. Olim idem Orodes S. B. ¹⁴ Deest G. Sc.
 ¹ In exemplari MS. hæc cum superioribus, quasi nihil deficeret, conjungebatur. Deest tamen aliquot versus, arguit & Latinus textus, & transitio ista μὲν αὐτόν. ² Forfan legendum κατέκτενεν, occidit. ³ Inclusum Sylburgii consilio additum ex Dionis l. XLVIII. fin.

vit: primis eos proeliis vicit: regrediens tamen fame & pestilentia laboravit: & cum instarent Parthi fugienti, ¹ ipsis pro victoria cessit. ² Hic quoque ingens bellum civile commovit, cogente uxore Cleopatra, regina Ægypti, dum cupiditate muliebri optat etiam in urbe regnare. Victus est ab Augusto navali pugna clara & illustri apud Actium, qui locus in Epiro est; ex qua fugit in Ægyptum: & desperatis rebus, cum omnes ad Augustum transirent, ipse se interemit: Cleopatra sibi aspidem admisit, & veneno ejus extincta est. Ægyptus per Octavianum Augustum imperio Rom. adjecta est, ³ præpositusque ei Cn. Cornelius Gallus. hunc primum Ægyptus Romanum judicem habuit. Ita bellis toto orbe confectis, Octavianus Augustus Romam rediit, XII. anno, postquam COS. fuerat. ex eo rempub. per quadraginta & quatuor annos solus obtinuit. ante enim XII. annis cum Antonio & Lepido tenuerat. ⁴ Ita ab initio principatus ejus usque ad finem LVI. anni fuere.

μὴν λιμὲς δὲ καὶ ἀλαστώνες τὸ σπέρμα, καὶ ἐπ' αὐτῷ καὶ λοιμὸς, ἀνεχώρησεν, ἐπιζώντων Περσῶν, ὥσαντι ἡττημένων. Ἐπανεληθὼς δὲ αὐτὸν ἐκ Περσῶν, ὤσεν εἰς ἑμφύλιον ἡ Κλεοπάτρα μάλῃ ἐπιθυμία τῆ βασιλευσύνης τῆ Ρώμης. καὶ συμπλακεῖς Αὐγύστῳ καὶ Ἰούλιῳ πατρὸς τοῦ Ἀκτίου τῆς Ἠπείρου γαλιῶν, ἥτις τὸ ἔργον, καὶ καὶ ἀφ' οὗ καὶ αὐτὸς τὸν Αἰγυπτίον. ἀπὸ γὰρ τῶν πρᾶγματων, ὥστε καὶ τὴν στρατιάν εἶδεν ἀπαιτῶν Αὐγύστῳ ἀποστεινυμένην, ἑαυτὴν διεγρήσατο. ὃ δὲ ἡ Κλεοπάτρα γαλιῶν ἐβόλυσεν καὶ ἑαυτῆς, ἀσπίδος

ἀποσπαραγῆς καὶ ταύτην ἐδέξατο τῆ βίβης πελοπόννη. ἔτω δὲ καὶ τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐγρήγοτο πρᾶγματων Αὐγύστες κύριος. ἐπὶ τῇ τε ἀρχῇ τῇ γαλιῶν Γάϊον Κορνήλιον Γάλλον ὑπὸ τῆς δὲ ἀρχῆς Ῥωμαίων οἱ Αἰγυπτῆες ἐπέλασαν. Παύσας δὲ πάντα πανταχῇ πᾶσι Αὐγύστες, εἰς τὴν Ρώμην ἐπατήκε 4 διδραχμὰ μὲν ἐκ τῆς ὑπατείας ἔτει, διευπύρῳ δὲ καὶ τετρακιστῷ τῆς ἡλικίας. διέμενε τε μόνῳ Ῥωμαίων ἔχων ἀρχὴν ἐπὶ πέντε καὶ πεντακιστῶν. τὸν γὰρ ἐμπαροῦντος ἑξόνον ἐκοιῶνον αὐτῷ τῆς δυναστείας Ἀντώνιος καὶ Λέπιδος.

¹ Ipse pro victo recessit P. Ipse pro victoria cessit Vi. Syllb. Ipse pro victore cessit V. Mer. Id vero videtur Eutropius significasse, pro eo, quod victor antea Antonius fuerat, nunc cessisse & fugisse. ² His quoque temporibus V. ³ Cum codd. nostris & F. hæc malumus, quam vulgata, præpositusque ejus factus est. ⁴ Desunt in S. B. & V. usque ad nullo tempore &c. in proxima sectione; ex iis tamen quædam postea inferuntur. ---- ¹ Major erit temporis convenientia, si legas ἔχει καὶ κατὰ τὴν αἰ. ² Post ἡ Κλεοπάτρα non inconcinne addatur Ν. ³ Εἰτίεται, quam διετίεται, quod scriptum erat, maluit Syllb. ut subjectio & tributorum solutio innueretur. ⁴ Exemplaris margini adscripta hæc adnotatio: ὅτι ὁ Αὐγύστες 15. τὰ πρῶτα ἐβόλυσεν ἀπὸ μόνου ἀπὸ καὶ ἔτω. τῇ ἡλικίας δὲ τὰ μὲν 16. σὺν Ἀντωνίῳ καὶ Λεπίδῳ. τὰ δὲ 18. μόνῳ. καὶ ἐγρήγοτο πάντα ἐπὶ ἀπὸ γένεως ο 5. Augustus imperavit annos in universum 56. exorsus à 20. ætatis anno, quorum 12. cum Antonio & Lepido, reliquos 44. solus imperio præfuit. Vixit autem à nativitate annos in universum 76.

L 2

V. ¹ Obiit

V. ¹Obiit autem ²LXXVI. anno, morte communi, in oppido Campaniæ ³Atella. Romæ in campo Martio ⁴sepultus est: vir qui non immerito ex maxima parte deo similis est putatus. neque enim facile ullus eo aut in bellis felicior fuit, aut in pace moderatior. [⁵XLIV. annis, quibus solus gessit imperium,] civilissime vixit: in cunctos liberalissimus, in amicos fidissimus; quos tantis evexit honoribus, ut pene æquaret fastigio suo. Nullo tempore res Romana magis floruit. nam, exceptis civilibus bellis, in quibus invictus fuit, Romano adjecit imperio Ægyptum, Cantabriam, Dalmatiam, sæpe ante victam, sed penitus tunc subactam; Pannoniam, Aquitaniam, Illyricum, Rhætiam, Vindelicos, & ⁶Salassos in Alpibus; omnes Ponti maritimas civitates: in his nobilissimas, Bosporum ⁷& Panticapæon. Vicit autem præliis Dacos; Germanorum ingentes copias ⁸ceciderit; ipsos quoque trans Albim fluvium submovit, qui in ⁹barbarico longe ultra Rhenum est. hoc tamen ¹⁰bellum

ἰ. Τελούτῃ δὲ ἐξ καὶ ἰσοδμήκῃ
ῥηορμῇ συναιτῆς, κρινὴν καὶ αὐτὸς
τοὺς πελοποννησίους, ἐν Ἀττικῇ πόλει τῆς Καμ-
πανίας καὶ ὑπῆκτον αὐτὸν καὶ τὴν Ρώ-
μην ἐν τῇ καλαβρῶν Μαρτίῳ κρήνῃ
ἀνδρὰ δικαίως τε καὶ ἀξίαν ἐκ τῆς πλείε-
στερας ἀπολαύσειν θέν. ἔτε γὰρ ἐν πο-
λέμῳ ἀνδρείοτερον ἢ τύχη δείξει· ἔτε ἐν
εὐτυχίᾳ μετρωώτερον ἢ περὶ ἐννοίᾳ γυγνυ-
μένην, ἐν οἷς μὲν ἔτ' ἔχει τὴν ἀρ-
χὴν χρόνοις. δημωγῶνς τε γὰρ πάντων
αἰσῶνς ἦν, ἔ μιν ἀποδιδόναι εἰς ἀπαν-
τάς, καὶ πιστεύειν τοῖς φίλοις· τὸς τι-
μῶνς τε ἀφρονότῃ παρῆχεν, ὡς ἐξισῶν
ἐγγίλναι ταυτὰ, τὸς τῶν ἀξίων. Ηἰθ' ὅτε

γὰρ τὰ τῆς Ρώμης προέγχετο μέλη
κατ' αὐτὸν, ὑπὸ τῶν ἐμφυλίων κρη-
νῶν πολέμῳ. καὶ ἀποστῆναι τοῖς ἰ-
αῖς αὐτοῖς ἔστιν Αἰγυπτίους τε καὶ Καλαβρῶν
Δαλματίας τε ἐπὶ τῆς. ἡγήσαντο γὰρ
ἀσπῆροι ποταμοὶ, δολοφονοῦντες δὲ ἰ-
αῖς αὐτῶν μόνον Ἰαυνοὶ καὶ Παῖονες, ἔ
Ακύνιοι, καὶ Ρητῆς, ἔ Βενδελίκοι, ἔ
Σάλας αὐτῶν αὐτῶν τοῖς ὅροις τοῖς Ἀλ-
πείοις ἢ Ποντικῇ τε πελοποννησίᾳ, ἔ
τῆς αὖ μέγιστον πόλιν, Βοσπόρον καὶ
Παντικαπῶν καὶ μὲν Δάκας καὶ
Γερμανοὶ, μέγιστος νικητὴς ποταμῶν
ἀποκρίθησαν ὑπὲρ τῆς Ἀλβίου ποτα-
μῶν, ὃς 3 ἐν μέσῳ ῥεῖ βαρβαρίοις, ὡς

1 Mer. Obiit autem exstinctus morte communi, sine expressa annorum mentione.
2 Al. LXXXVI. 3 Atello LC. Atello L. 4 Al. sepelitur. 5 Inclusa desunt
quibusdam libris: habent vero Vi. & Syll. eorumque vestigia etiam in Græca
metaphrasi apparent. 6 Talassos B S. Catalassos N. Calapso LC. 7 Et Ponti (ar-
padocem B. V. G. Et Ponticapen Sc. Et Panticapen Fr. Et Anticapæon L. LC. V.
8 Ceciderunt L. 9 Barbarico solo longe LC. S. B. 10 Deest Sc. V. ----- 1 Cor-
ruptissimus locus erat, quem ita restituit in Notis Syll. ut ὑπ' αὐτοῖς sub ipsi, S.
P. Q. R. loco ὑπάρχει: Καλαβρία pro Καλαβρία: Δαλματίας in locum Δαλματίας
scribi oportere censeret. Latina procudubio talem quampiam postulant meta-
phrasin: ἡ δὲ ποταμὸς γὰρ τὰ τῆς Ρώμης πρὸ αὐτῆς τοσούτον ἦν ὅσον· χαλεπὸς γὰρ τῶν ἐμφυλίων πο-
λέμων, ἐν οἷς ἀπὸ τῆς διέμεινε, τῇ Ρωμαίων ἀρχῇ δι' αὐτῆς προσεβίβη Αἰγυπτίους τε καὶ Κα-
λαβρίαν Δαλματίας τε ἐπὶ τῆς. 2 Corrupte scriptum erat Αρβίον. 3 Præve in
MS. lectum fuit ἐκ μέσῳ.

per Drusum privignum suum administravit, ¹ sicut per Tiberium privignum alterum, Pannonicum; quo bello CCCC. millia captivorum ex Germania transfudit, & supra ripam Rhēni in Gallia collocavit. Armeniam à Parthis recepit. obfides (quod nulli antea) ² Persæ ei dederunt: ³ reddiderunt etiam signa Romana, quæ Craffo victo ademerant. Scythæ, & Indi, quibus antea Romanorum nomen incognitum fuerat, munera & legatos ad eum miserunt. Galatia quoque sub hoc provincia facta est, cum antea regnum fuisset; primusque eam M. Lollius pro prætore administravit. Tanto autem amore etiam apud barbaros fuit, ut reges, ⁴ populi Romani amici, in honorem ejus conderent civitates, quas Cæsareas nominarent: sicut in Mauritania à rege Juba; & in ⁵ Palæstina, ⁶ quæ nunc urbs est clarissima. Multi autem ⁷ reges ex regnis suis ⁸ venerunt, ut ei obsequerentur: & habitu Romano, togati scilicet, ad vehiculum vel ⁹ equum ipsius cucurrerunt. Moriens ¹⁰ Divus appellatus est. Rempublicam beatissimam Tiberio successori

πρωτόπαιτω τῷ Ρένω. Κατάρτισε δὲ τῷ
πρῶτῳ τὴν πόλιν ἀπὸ τῶν Δρύων· ἀπὸ
τῶν δὲ Πάριον ἀπὸ τῶν Τισιρίων· ἀπὸ
τῶν δὲ αὐτῶν ἔστιν ἡν ὅταν αὐτῶν
παρὰ τὴν γαλιαν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων
τῶν κληθέντων, ἀπὸ τῶν τε αὐτῶν
πρὸς ὅσους τῶν Ρένων. καὶ τῶν Ἀρμενίων
τῶν Πέρσας ἀφελόμενοι, ὁμήρους ἔλαβον
παρ' αὐτῶν, τότε ἀπὸ τῶν ἀναρχομένων
παρὰ τὴν πόλιν ὅτι δὴ τῶν Ρωμαίων σημεῖα
τῶν Ρωμαίων ἀπιδόθη, ἀπὸ τῶν δὲ
ἐκείνων οἱ σὺν Κορίνθω μετὰ τῶν
σφῶν αὐτῶν καὶ Ἰνδοὶ πρὸς αὐτοὺς ἐσεύχοντο,
ἵνα πρῶτον τῶν Ρωμαίων βασιλείαν
ἐκείνη διδιδίκοι. αὐτὸς δὲ Γαλατίαν,

βασιλευσάντων ἀπὸ τῶν ῥῶν, εἰς ἡμέραν
ἤρξαντο ἐπαρχίας, ἡμεῖς δὲ ἐπίσησε
Μάρκον Λέλλιον. τῶν δὲ ἡν αὐτῶν
τοῖς βαρβαροῖς ἔρας, ὥστε πολλὰς
ἐκ τῶν βασιλευσάντων ἐκινύμενος αὐτῶν
ἀπὸ τῶν πόλεων ὅταν ἐπὶ καὶ νῦν εἰσὶν αἱ Καρ-
ταίρειαι. πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν βασιλείων αὐ-
τῶν ἐπιθυμία τῆς Αὐγούστου χάρις εἰς τὴν
Ρώμην ἀφικόμενοι, τῶν Ρωμαίων με-
τῆλθον ἐκείνῳ, ἔσω τε αὐτῶν κληρονο-
μας ἐπὶ τῆς πόλεως, ἢ ἐφ' ἀρχαίῳ, ἢ
ἐφ' ἱππικῇ φερομένη. ἐκ τῶν δὲ ἀπὸ τῶν
ἐκείνων ἐκείνῳ τῶν τῶν ἡν ἀπὸ τῶν
παρὰ τὴν πόλιν Καίσιον Τισιρίων τῶν
ἀρχῶν ὅς ἀπὸ τῶν τε ἡν αὐτῶν, καὶ

1 Deest G. 2 Parthi B. 3 Deest Mer. 4 Publica rei amici L. 5 Post Pala-
stina in S. B. N. adduntur ab Herode. 6 Qua nunc urbes clarissima sunt G. 7 Reges
ad hunc ex regnis suis L. LC. 8 Venerunt ut ei obsequerentur S. N. B. G. LC. V. Sc.
9 Carrum ipsius Sc. 10 Divus appellatus est. Vir qui non immerito ex maxima parte
Deo similis est putatus; neque enim facile ullus eo aut in bellis felicior fuit, aut in pace
moderator. XLIV. annis, quibus solus gessit imperium, civilissime vixit: in cunctis li-
beralissimus, in amicos fidissimus: quos tantis evexit honoribus, ut pene aquaret fastigio
suis. [Hæc in plerisque codd. manuscriptis & impressis antea inserta habentur,
prout ad fin. cap. præcedentis monuimus] Imperavit annis LII. & VI. XII. cum
Antonio, XL. vero & quatuor solus. Qui certe nunquam aut reip. ad se potentiam traxis-
set, aut tamdiu ea potiretur, nisi magnis natura & studiorum bonis abundasset. Rempub.
beatiss. &c. S. M. B. & sic in V. in quo etiam post abundasset adjiciuntur: Anno
ab urbe condita DCCLXVI. temp.

reliquit:

reliquit: qui privignus ¹ ei, mox gener, postremo adoptione filius fuerat.

VI. ² Tiberius ingenti socordia imperium gessit, gravi crudelitate, scelestâ avaritia, turpi libidine. nam nusquam ipse pugnavit: bella per legatos suos gessit: quosdam reges, per blanditias ³ ad se⁴ evocatos, nunquam remisit: in quibus Archelaum Cappadocem, cujus etiam regnum in provincia formam redegit, & maximam civitatem appellari nomine suo jussit, ⁴ quæ Cæsarea dicitur, cum ⁵ Mazaca antea vocaretur. Hic tertio & vigesimo imperii anno, ætatis ⁶ septuagesimo octavo, ingenti omnium gaudio mortuus est in Campania.

VII. Successit ei Cajus Cæsar, cognomento Caligula, Drusi privigni ⁷ Augusti, & ipsius Tiberii nepos: sceleratissimus ⁸ ac funestissimus: & qui etiam Tiberii dedecora purgaverit. Bellum contra Germanos suscepit; & ingressus ⁹ Sueviam, nihil strenue fecit. Stupra fororibus intulit: ex

ἐπὶ θυγατρὶ κηδεύης, & αὐτὸς ὑποτίσας
ἐκαστοποίηδρ⁹.

5'. Αλλ' ὁ Τιβέριος βαθυμύα τε ἐ-
χρησάτο πολλῇ, καὶ ἀμώτῃ, καὶ πλεονεξίᾳ·
κηδεύης τε ἐξεδόκην ἑαυτὸν, πόλεμος μὲν
εἰδένος μετὰ γυναικὶν· εἰ δὲ περὶ συστῆναι, καὶ
τῶν καλεσμένων λησάσας ἐκπέμπων. πί-
στεως τε ὀλίγης ἢ αὐτῶν λόγος. πολλὰς
γυναικῶν καὶ ἐθνη βασιλοῦντων, ἐξ ἀπεί-
της εἰς ἑαυτὸν καλῶν, κατεῖχεν ἀκούσας·
ὡς Ἀρχέλαον τὸν Καππαδοκῶν βασιλέα,
ὃν καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκκαλὼν ἐπαρχίαν τε
ἐποίησε τὸ ἐθν⁹, καὶ πάλιν μετὰ τὴν πό-
λιν ὀνόματι περὶ τὸν ὄρεον οἰκίαν Κοιτί-
ρειαν, Μαζάκην αὐτῶν καλεσμένην

ἐτ⁹ μὲν ἔν τελευτῇ καὶ εἰς τὴν τῆς βα-
σιλείας ἐπὶ τὸν βίον ἐπιβόληται ἐπὶ τῇ
Καμπανίᾳ, ἐδομήκην καὶ ὁκτὼ μην-
νημ⁹ ἐτη. μετὰ τὴν τε ἐτίκειν ἀπὸ πᾶσι
εὐφροσύνην καὶ τιλοῦται.

6'. Καὶ δὲ τῶν τῶν βασιλείᾳ Γαίῃ
Καίσαρ, ὅπερ ἦν ἐπὶ νυν μὲν Καλιγνέως
Δρῶν τε ἀδελφίδες, & αὐτὸς Τίβ-
ερος παμμίαν⁹ καὶ πάσης πύρρῃ συμ-
φορᾷ· ὅς ἐκ τῆς αὐτῆς κακίας πλεῖστον
ἠνεγκε τοῖς Τίβερει πταίσμασιν δόλου-
ρίαν. ἐτ⁹ πόλεμον ἐπαρχίαν τοῖς
Γερμανοῖς, ἀνεχώρησε μὲν ἐκ τῆς με-
χρὶς αἰχρῶς. βασιλείαν⁹ δὲ τὰς ἀδελ-
φας, καὶ συνελθὼν ἐκατέρωθεν, θυγατρίαν

¹ Al. ejus. ² Gajus Tib. F. perperam. etsi enim ab Augusto vitrico adoptatus est, tamen ejus prænomen ad suum non adsumpsit, sed retento prænomine, nomen tantum gentilicium mutavit. unde & in Fastis Panvinianis nominatur Tiberius Julius, Divi Augusti filius, Divi Julii nepos, Cæsar. In L. desiderantur ista: Tib. ingenti soc. i. g. gr. c. sc. av. t. l. nam. ³ Defunt Mer. ⁴ Al. quæ nunc Cæsarea. ⁵ Magaza V. Mazata N. Mazia L. LC. Mazaga Sc. ⁶ Probat Gr. & plerique MSS. Alii vero habent LXXIX, alii LXXXIII, imo in B. legitur LXXXIV. qui etiam à S. N. V. & HM. non dissentit, apud quos immediate post ætatis annum sequuntur: cum immensi furore insontes, noxios, suos pariter externosque puniret, resolutis militibus artibus, Armenia per Taribos, Mæsia à Daciis, Pannonia à Sarmatis, Gallia à finitimis gentibus direpta sunt. Ipse ingenti &c. ⁷ Augusti filius, & ipsius V. ⁸ Defunt V. ⁹ Saaviā S. N. ----- ¹ In MS. erat τετακνός, contra Eutropii, Suetonii, Dionis aliorumque testimonia.

una etiam natam filiam ¹ cognovit. Cum adversum cunctos ingenti avaritia, libidine, crudelitate fœviret, interfectus in palatio est, anno ætatis suæ ² XXIX. imperii ³ III. mense X. die VIII.

VIII. Post hunc Claudius fuit, patruus Caligulæ, Drusi, qui apud ⁴ Mogontiacum monumentum habet, filius: cuius & Caligula nepos erat. Hic medie imperavit; multa gerens tranquille atque moderate, quædam crudeliter atque insulse. ⁵ Britannicæ bellum intulit, ⁶ quam nullus Romanorum post ⁷ Julium Cæsarem attigerat: eaque devicta per Cn. Sentium, & A. Plautium, illustres & nobiles viros, triumphum celebrem egit. quasdam insulas etiam ultra ⁸ Britanniam in Oceano positas, Romano imperio addidit, quæ appellantur Orcades, filioque suo Britannici nomen

ἐκ μιᾶς αὐτῶν ἐποίησατο. καὶ τῆς ἑαυτοῦ
καρτερίας αὐτὸς ἐγένετο φθορὸς. φιλαργυ-
ρῶν δὲ ὢν καὶ πλεονεξίας καὶ πάντων
καρτερῶν, ἐδεδίκατο δὲ ἀπειροδιδόνος ἡδον-
ῆς, καὶ τοῖς αἰσχροῖς ἀμύθητα συνάπτων,
ἐν τῇ παλατίᾳ κατησφάγη, ἐν αὐτῇ καὶ
ἐκείνη τῆς ἡλικίας ἔτει, τελευτῶν ὅτι
βασιλείας, αὐτὸς δέκα μῆσι καὶ ἡμέραις
ἔζη.

ἦ. Μετὰ τῶν βασιλίδων Κλαύδιος
ἦν καὶ ὁ γένος τῆς Καλιγύλας, Δρου-
σίου δὲ υἱός, ὃς μνημεῖον ἔστι ἐν Μογόντια-

κῶ. ἔτι βασιλικώτερον ἑαυτὸν ἤραξε.
μεγαλοπρεπὲς μὲν αὖτις τῶς πλείους καὶ
ἡμερότητι χρῆματός, ἀμύθητα δὲ αὖτις
ὀλίγης σφοδρά. καὶ παρῶντες μὲν τὸν
² ἀπὸ τῶν αὐτῶν Γαίον Καίσαρα Βρι-
τανίᾳς ἐπέθηκε πόλεμον νικήσας δὲ αὐ-
τὸς, καὶ φόροις ὑπαρχαίων ἀφ᾽ ὧν
³ Σεντίου, καὶ Αὐλῆς Πλαυτίου τῶν στρατηγῶν,
ἐθελόμηνον ὑπερβῶς δὲ Βριτανίαν,
τοῖς Ωκεανίπιδας νήσους, αἷα καλῶνται
νῦν Ορκαίδες, συνῆψε Ρωμαίοις. ⁴ ὅλως
δὲ πολιτεία μόνον ἦν πείπων. ἀμέ-

¹ Alii agnovit, probante Barchio in Advers. l. xxiii. c. 19. dicente: Non hoc con-
fessum, qui noverit modo, anno XXIX. ætatis Caligulam interisse. Quare optime alii edi-
derunt apud Emptorium: ex una etiam natam filiam agnovit. ² Sic plerique
codd. MSS. & optimæ edd. non refragante metaphrasie. M. vero habet XX. F.
XXXIX. L. XXX. HM. XXXVIII. editiones nonnullæ XXXIX. ³ IV. V. ⁴ Ma-
guntiam mon. hab. &c. L. Maguntiani cum filio monumentum habet: cuius V. Mer. Fr.
Britannia LC S. N. L. Sc. F. ⁶ Quos LC S. N. Sc. ⁷ Gaium Cæf. F. itemque
Gr. sed ambigue. ⁸ Britannia S. N. M. B. L. G. F. V. Sc. ---- ¹ Vox ἔτι,
patrum, quæ desiderabatur, ex Dione à Sylb. restituta. ² Græc. περιγονία, accentu
peculiari, i. e. περὶ αὐτῇ γεγονότα. ³ Restituit Sylb. ex Latino textu; nam in
exemplari prioris nomen corruptum fuit, alterius plane omisum; sic nempe
scriptum: Γίος δὲ Μαυλίου . . . τῶν στρατηγῶν &c. ⁴ Quædam hic neglexit Cella-
rius, observatu prorsus digna, nam primum omissa sunt quæ de Claudii filio
referuntur: τότε γὰρ ἀπὸ τῆς νίκης Βριτανίαν ὑπερβῶς. deinde quod de civilitate
Claudii dicitur, recte intellectum expressumque non est. Nec item in sequen-
tibus profectum est περιπομπήν, sed potius περιπέμπην seu ὑπακομῶν. Itaque (cen-
sente Sylb.) talem quampiam metaphrasin requirunt Latina: οὕτω δὲ ἰδιωτικῶς
τοῦτο πάλιν ἰδίως ἑαυτοῦ περιέχον, ὥστε καὶ τῇ Πλαυτίου, ὑγὺν ἀνδρα, πολλὰν τε ἀνδρείαν ἐν
αὐτῇ ἡλικίᾳ ἐπιδηφύμενος, θεράμω τιμήσας, αὐτὸς περιπεμψέ τε θεράμβειοντα, καὶ ἐπὶ τῷ
Κλαυδίῳ ἀναβήσονται συνεκομῶνται. nam περιπομπήν est in pompa præire, non se-
qui. Hanc civilitatem infra [c. XIV.] vertit κοινότης.

impofuit. Tam civilis autem circa quofdam amicos exftitit, ut etiam Plautium, nobilem virum, qui in expeditione Britannica ¹ multa egregie fecerat, triumphantem ipfe profequeretur, & confcendenti Capitolium lævus incederet. Is vixit annos IV. & LX. imperavit XIV. poft mortem confecratus eft, Divufque appellatus.

IX. Succellit huic ² Nero, Caligulae avunculo fuo fimilimus: qui imperium Romanum & deformavit ³ & diminuit: inufitatae luxuriae, fumptuumque, ut qui exemplo Caji Caligulae ⁴ calidis & frigidis ⁵ lavaret unguentis; retibus aureis pifcicaretur, quæ ⁶ blatteis funibus extrahebat. Infinitam partem fenatus interfecit; bonis omnibus hostis fuit. ad poftremum fe tanto dedecore proftituit, ut faltaret & cantaret in fcena, citharædico habitu ⁷ vel tragico. patricidia multa commifit, ⁸ fratre, uxore, matre interfecit. urbem Romam incendit, ut fpectaculi ejus imaginem cerneret, quali olim Troja capta arferat. In re militari nihil omnino aufus, Britanniam pene amifit. Nam duo sub

λει τὸν Πλαῦτιον, πολλὴν ἀνδρείαν ἐπιδειξάμενον ἐν τοῖς ἔργοις, θεράμειον πμήσας, αὐτὸς αὐτὸς παρὲς πόμπης, ἐπὶ τὸ Καπιτώλιον συνηκολούθησεν, ἐν δὲ ἐξῆς τὸν Πλαῦτιον ἔχων. βασιλεύσας τίς αἰσῶς ἐν αὐτῷ καὶ δίκῃ, καὶ διεραῖη τι μὲν πλοῦτι, καὶ παρρησίᾳ ἦν.

Ἰ. Καὶ παρήλθεν εἰς τὴν βασιλείαν ὁ Νέρων ἐξ ἀδελφῆς μὲν τῆς Καλιγυλῆς γαμβρῶς, ¹ πατρὸς δὲ πατρὸς πονηρίας τῆς θεῖας Γαίον. τὴν τι γὰρ ἀρχὴν κατήχευε, καὶ πολλὰ τῶν Ῥωμαίων ἐμίσησε δικαίως. αὐτὸς δὲ ἐδύλοντο ἡδοναῖς, ὥς μηδὲ μίαν ὑπὲρ αὐτῶν φείδεσθαι δαπάνης. ἐν αὐτῷ μὲν γὰρ μύροις θερμῶς μὲν, ἀπὲς θερμῶν ὑδάτων ψυχρῶς δὲ, ἀπὲς τῆς ψυχρῶν ² δικτύᾳ τε καὶ βασιλεύσας ἐκ χρυσῶν τε καὶ ἀργυρίδων, τέτοις εἰς ἡμέρας

ἰχθύων ἔχων. τιλοῦσιν δὲ εἰς ποταμὸν ἤλασεν ἀσπίδας, ὥστε ἐν θαλάσσῃ αὐτὸς ὄρχησται καὶ κίθαρις καὶ φανάκις ἀγωνισάσθαι ἡμέρας ἐπὶ τῶν ἑαυτοῦ παρρησιῶν. ἰσχυροὶ δὲ ἦν αὐτῷ καὶ τῆς ἀμύτης, ὥστε μηδὲ τῶν φιλοῦσιν αὐτῷ δόξαζεσθαι. πολλὰς τῶν συλλαβῶν ἀποφάσας, ὥστε τὸ ἀδελφόν, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν ἀδελφὴν, καὶ τὴν γαμβρὴν διεχρήσατο, καὶ μίσησεν, τῶν διεφθάρτων τὴν ψυχὴν αὐτῷ, σημείον, ἐκείνῳ ἴσιν. ἐπιθυμῶν καὶ ὀφθαλμοῖς δεῖξασθαι τῇ ἐν ταῖς συλλαβῇς τῆς Τροίας ἐμπνευσμένην, ³ ἐκάλει τοὺς λαμπροὺς τῆς Ῥώμης οἰκοδομητοὺς ἐπιπολεῖσθαι πῦρ καὶ τέρας αὐτῷ ἐποιεῖν ποσάτωρ συμφορῶν. τότε δὲ σιλοῦσιν καὶ μίσησεν τὸν Βρεταννόν

¹ Al. multa ac egregia fec. ² Nero, nepos Caji Caligula Sc. ³ Defunt L. LC. ⁴ Al. in calidis. ⁵ Al. se lav. ⁶ Blatinis LC. S. N. B. L. G. ⁷ Al. & tragico. ⁸ Fratrem, uxorem, matrem interfecit L. Fratre matreque interf. V. ----- 1 Πατρὸς πατρὸς, antecellens. Sylb. pro πατρὸς evulgato substitui voluit. 2 In unum confusa sunt quæ distinctæ in Lat. textu de retibus & eorum funibus narratur. Versionem istiusmodi adhibet Sylb. εἰς τὴν ἰχθύων θήραν δίκτυα ἐκ χρυσῶν καὶ ἀργυρίδων, βασιλεύσας (leu ἀργυρίων) αὐτὸς αὐτοῖς ἐξῆλκε. 3 Major erit temporum congruentia, si legamus ἐκάλει, ut mox sequitur ἐποιεῖν.

hoc nobilissima oppida capta illic atque everfa sunt : Armeniam Parthi fustulerunt, legionesque Romanas sub jugum miserunt. ¹ Duæ tamen provinciæ sub eo factæ sunt, Pontus Polemoniacus, concedente rege Polemone ; & Alpes ² Cottia, ³ Cottio rege defuncto. ⁴ Propter hæc Romanæ urbi exsecrabilis, ab omnibus simul destitutus, & a senatu hostis judicatus, cum quæreretur ad pœnam, (quæ pœna erat talis, ut nudus per publicum ductus, furca capiti ejus inserta, virgis usque ad mortem caderetur, atque ita præcipitaretur de ⁵ saxo) è palatio fugit, & in suburbano de liberti ⁶ fui, ⁷ quod inter Salariam & Nomentanam viam, ad quartum urbis milliarium, interfecit. Is ædificavit Romæ thermas, quæ ante Neronianæ dictæ ; nunc Alexandrinæ appellantur. Obiit trigesimo & altero ætatis anno, imperii ⁸ quarto decimo, atque in eo omnis Augusti familia consumpta est.

X. Huic Servius Galba successit, ⁹ antiquissimæ nobilitatis senator, cum ¹⁰ septuagesimum & tertium annum age-

ἀφαιρέτηται πόλει. καὶ Πέρσης Ἀρμενίαν ἀποστρέψαντες. καὶ ὅλως ἐν αἰχμῇ τὰ Ῥωμαίων [ἰεζήντο.] κρητίζοντες τὰ μὲν ἐπικερίας, τὸν τε Πολεμωνιακὸν καὶ Λαβδον Πόντον, καὶ τὰς Κοτίας Ἀλπεῖς. τὴν μὲν, συλχεσάντος ² Πολέμωνος. τὴν περὶ βασιλοῦσιν Πόντον. τὴν δὲ, Κόττιος πελοπότανος. ἐπειδήπερ ὁ κωλύων οὐκ ἦν. οὐκ ἔτι τῶν ἐπικερίας μὲν ἦν ἐν πάσῃ τῇ βασιλοῦσιν γῇ, ψηφισματικῇ δὲ τῆς συκλήτης καὶ πολίμου ἀπεφάνθη. καὶ ³ καὶ βασιλεὺς τῶν δρεφόνων τε καὶ ἡγεμόνων, ἐκαλεῖτο ὡς τιμωρίαν. δόγμα δὲ ἦν, ὥστε γυνὴν αὐτὸν παντὸς ἐδμήμενος ἀφαιρέσθαι. ζυγὸς δὲ τῶν τεόντων κειμένων. καὶ καὶ ἐξαιρέσει τὸ σῶμα βασιλεὺς, καὶ ἀκρημνισθ-

ναι. τῶν δὲ ἔτι λελεγεμένων αἰδομένων, κατέφυγον ἐπὶ τὸ ἀσπασεῖν, μετὰ Σαλαρίας καὶ Νομηντίας, τὴν τε Ῥωμαίων σημεῖον, καὶ πελοπόταν ἐπικερίας. αὐτὸς δὲ ἦν ἐξῆς τὸ λατρεῖν, ὃ τὸν Ἀλεξανδρείαν ἀποστρέψαντος, Νερονιανὸς τὸ πρὶν καλεῖσθαι. ἰδοὺ γὰρ μηδαμῶς τὴν ἀποστρέψαν αὐτὸς φέρονται. τελευτῶν δὲ καὶ ἐνὸς ἔτους τῆς ηλικίας ἀπέλυτο, πύλας ἐπὶ τοῖς δέκα βασιλοῦσιν. εἰς αὐτὸν τε ⁴ ἔση τὸ καὶ σαρὸς σιγῆς καὶ ἡ ἀφαιρέσει.

ἰ. Μετὰ τῶν βασιλοῦν Σέρειος Γάιος, ἐκ τῶν πορώτεται ἀφαιρέτων ἐπιφανής, καὶ τῆς συκλήτης τῆς Ῥωμαίας ἐπιστημώτης, ἐπὶ μεγάλῳ τρεῖς καὶ ἐδμήμενος. ἡ γὰρ δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὴν

¹ Duo tamen regna sub eo provincia facta sunt V. ² Deest S. B. N. M. G. ³ Cottia HM. Deest Sc. ⁴ Propter hac Romano orbi S. N. M. B. G. F. LC. Sc. Gr. ⁵ Saxo legatur in flumen è pal. G. ⁶ Sui abscondens interfecit. Is ædificau. Sc. LC. ⁷ Al. quod est inter. ⁸ XXXI. N. G. V. ⁹ Antiqua V. ¹⁰ LXXXIII. N. ---- ¹ In-clusum additum, suadente Sylb. ² Emendavit Sylb. pro τότε Πολέμωνος. Cui. ³ Καὶ βασιλεὺς, derelictus. melius, quam depravatam καὶ βασιλεὺς. ⁴ Εξ, ait Sylb. pro πύλας, h. e. ἡλικίᾳ, seu ἡλικίᾳ. vel. eis pro in accepta, sensus est, in eo sub-sistit. ac in αὐτῷ ἔσση, in eo ἐκτίσθη est, & majorem & insolentiorum mutationem habet.

ret ætatis: ab Hispanis & Gallis imperator electus, mox ab universo exercitu libenter ¹ acceptus. Nam privata ejus vita insignis fuerat militaribus & civilibus rebus; sæpe consul, ² sæpe pro consule, frequenter ³ dux in gravissimis bellis. Hujus breve imperium fuit, & quod bona haberet exordia, nisi ad severitatem propensior videretur. Infidius tamen Othonis occisus est, imperii mense septimo; jugulatus in foro Romæ, sepultusque in hortis suis, qui sunt Aurelia via, non longe ab urbe Roma.

XI. ⁴ Otho, occiso Galba, invasit imperium: ⁵ materno genere nobilior quam paterno, neutro tamen obscuro: in privata ⁶ vita mollis [⁷ & Neronis familiaris,] in imperio documentum sui non potuit ostendere. Nam cum iisdem temporibus, quibus Otho Galbam occiderat, etiam Vitellius factus esset à ⁸ Germanicianis exercitibus imperator, bello contra eum suscepto, cum apud ⁹ Bebricum in Italia ¹⁰ levi

ἀρχὴν οἱ Ἰσπανοὶ τε & Γάλλοι· καὶ μὲν τὴν
ἐκείνων ἀναρχίαν, ὃ πᾶσι κατακλύθησε
στρατοῖς, θαύμαζον αὐτῶς τῆς ἀρετῆς
ἀπαύσης, ἣν ἰδιωτοῦν συνήδει παρὰ τοὺς
πολιτικοὺς πρᾶγμα, καὶ τὰς αὖτις τὰς
πολιτικὰς μετὰ τὴν, ἐν αἷς ἐξέλαμψεν,
νῦν μὲν ὑπαλκὴν, νῦν δὲ ἀνδρὶ πατρὶ
ἐξίσταν ἔχον, ἀλλοτε δὲ στρατηγὸν μόνον,
διὰ πρὸς ἀρχῆς. ἐλάττω δὲ ἐκαστοῦ
χρῶν, ἐν μὲν τοῖς παροισμοῖς, εὐδαι-
μονίας, ἐξ ἀμετρίως δὲ μὲν ἑαυτὰ χρί-
οντα δόξαν λαβόν. πλεονεξία δὲ ἐξ ἐπι-
βολῆς ὄψεσθαι, ἐοδόμα τῆς βασιλείας
μηνί, ἡ ἀρχὴ ἀφαιρεῖται ἐπὶ τῇ Ρώμῃ.

ἐπὶ τῇ τε ἐν τοῖς αὐτοῖς κήποις τῆς αὖτις
τῷ ὁδῷ τῷ καλεσθῆναι Αὐρηλίαν.
καὶ. Βασιλεῖς δὲ μετὰ αὐτὸν ὁ τῶν
φονεῦς, ἐξ ἐπισήμων καλῶν πατέρων, ἰπ-
ποκρίτης ὃ τῆς μητέρας ἀνὴρ ἀγαθὸς
καὶ πρᾶτος. & φιλοῦ μὲν ἐς τοὺς καλῶς
Νέρονι, ἐδὲν ὃ ὑπὸ τῷ πατρὶ σκῆψιν
συνηθείας βλαστῶν. ἐν μὲν τῇ δα-
σικείᾳ θήναϊον ἐδὲν ἐπιδείκναι, οἱ αὖ-
τις τῶν Βιττελλίων, ἡνίκα ὅτις ἐκ-
σίδουσαν, ὑπὸ τῷ ἐν Γερμανοῖς στρα-
τῶν ἀνέστη καὶ γίνετα πόλεμος ὅταν π-
καὶ ἐκείνῃ, & τῆς μετὰ ἐκείνης στρα-
τῶν. μὲν πλεονεξία ὃ πλεονεξία ἐπὶ

1 Al. acceptus est. Ven. autem electus est. 2 Al. sæpe proconsul. Glareanus emendat, semel consul. At Suetonius c. vi. consulatum per sex menses ordinarium gessit, ergo extra ordinem videtur etiam cum consulari imperio fuisse. 3 Dux gravissimæ belli V. 4 Lucius Otho S. N. M. G. V. HM. 5 O. πάντῃ Barthius Advers. lib. vii. c. 3. Eutropii & metaphrastes ipsius verba non vacare mendo arbitrat ex his Taciti verbis [Hist. II. 50. i.] Origo Othom ē municipio Ferentino. Pater (consularis, avus Prætorius, maternum genus impar, nec tamen indecorum. Suidas dicit Othonem obscuris majoribus fuisse, γένος ἀσήμῳ, quod Barthius falsum esse asserit, emendatque γένος καὶ ἀσήμῳ. 6 Deest L. 7 Inclusa habent S. M. B. G. V. P. Mer. HM. & metaphrastes. 8 Germanici M. Germanici V. 9 Bebricum L. G. HM. Plut. in Othone: ἐπὶ πολέμῳ πλησίον Κρημῶν τὸ Βηβρίκιον. Bitricum N. M. Hæticam B. LC. 10 Brevis V. Sc. ----- 1 Pro ἀρχὴν διαφθαρείς (inquit Sylb.) paraphrastes debuisse potius dicere στρατός. non enim stragulum, sed jugulatum fuisse Galbam, ut Eutropius, ita & Suetonius refert. ac Plutarchus quoque disterte significat eum ἐπὶ τῇ ρώμῃ, & Dio κατὰ κεφαλὴν. ut non recte Latini verbi significationem paraphrastes intellexisse videatur. In glossis certe veteribus Jugulatus sunt ἀρχὴν.

prælio

prælio victus esset, ingentes tamen copias ¹ ad bellum" haberet, sponte semetipsum occidit. ² petentibus militibus, ne tam cito de belli desperaret eventu, cum tanti se non esse dixisset, ut propter eum civile bellum ³ commoveretur, voluntaria morte obiit, trigesimo & octavo ætatis anno, nonagesimo & quinto imperii die.

XII. Dein Vitellius imperio potitus est, familia honorata magis quam nobili. nam pater ejus non admodum clare natus, tres ⁴ tamen" ordinarios gesserat consulatus. Hic cum multo dedecore imperavit, & gravi sævitia notabilis, præcipue ingluvie & voracitate: quippe cum de die sæpe quarto vel quinto feratur epulatus. notissima ⁵ certe" cœna memoriæ mandata est, quam ei Vitellius frater exhibuit; in qua super cæteros sumptus duo millia piscium, septem avium millia apposita traduntur. Hic cum Neroni similis esse vellet, atque id adeo præ se ferret, ut etiam exsequias Neronis, quæ humiliter sepultæ fuerant, honoraret; à Vespasiani ducibus occisus est, interfecto ⁶ prius Sabino, Ve-

παρακαταμύστος, ἥτιον ἔχεν ἐν τῇ ἀσπίδι συμπλοκῇ· δεινὸν τε ποιησάμενος, ὅτι ἐν τῇ ἐλαττονῷ στρατῷ ἐλαττον χοίρη, ἀπὸς γυναικῶν ἀρεμῆσι. κωλυόντων δ' αὐτοῦ τῶν στρατιωτῶν συν τοῖς ἡγεμόσιν αὐτῶν, ἔπειθόντων ὡς ἀπυρρύνειν ἐν τῷ τέλος ἀπερὶσκηπτοῦν ἂν εἴη. τὴν αὐτὴν γράμην ἐκύρωσε· μὴ τοσοῦτε πικρῶσαι τὴν καθ' αὐτὸν, ὥστε ἀξιόχρεον ἡμῶν αὐτῷ ἀπὸς ἐμφύλιον εἶναι πόλεμον· ἐπὶ γὰρ ¹ πῆ αὐτῷ τελευτῶν, ἡλικία καὶ τετρακοσῶν ² ἡλικίας ἵκει, τῆς δὲ βασιλείας πέντε καὶ ὀκταετησίᾳ τῆς πατρὸς ἡμέρας.

13. Βιτέλλιου ἦν ἡν ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ, ἐκ πατέρων γρηγορήσας γένει μὲν οὐκ ἐπισημῶν, καὶ πρὸς δὲ ἐξ ἀρετῆς κτησαμένων. ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ, τρεῖς ἐπὶ τῶν κατειμένων κλητεῖς, ἔκατ' ἔχων

τὸς ἰσοδύνας, εἰς δὲ τὸν ταῦς ἐξουσίας γρηγορήσας. ² ἀλλ' ἐλθόντο καὶ τὴν βασιλείαν ἀπὸ τῶν πατρῶν, καὶ τῇ κατὰ πάντων μετῶν ὥστε νύκτας ἡμέρας συνάπτειν ἐν συμποσίοις. φασὶ γὰρ αὐτῷ τὸ ἀδελφὸν παρακαταμύσσειν τράπεζαν, προσθέντα δὲ αὐτῷ ³ διαχλίνας μὲν ἰχθύς, ἐπεκταγίλια δὲ πτηνὰ, καὶ τὴν ἀκλὴν ἀπασαν διαπίνων ἐφάμιλλον. μιμνήσκων δ' ἐπεμειλτο τῇ Νέρωνι καὶ ἀπὸς τῇ ἐκείνου ζήλον ἄπαντα προέπειν ἐποιεῖτο τὸν κέρων τε αὐτῷ λαμπρότερον ἐποίησε γρηγορῶν καθ' ἑαυτὸν γὰρ ἀσκήματος, ὡς ἐν τοῖς ἐμπεσόντων ⁴ δεικνύωνται. Ταῦτα ἔτε ὁ δῆμος ἠνεγκεν, ἔτε ὁ στρατὸς ὁ τεταναγμῶν καὶ οὐκ ἀσπασίαν (στρατηγὸς δ' ἦν ἔστω τὴν πρὸς Ἰουδαίους Διογενέμετρον μέγαν) ἀλλὰ ἀπὸ τῶν αὐτῶν εἰς τὸ δημόσιον, ἰσχυρὴ καὶ τὸν αὐ-

1 Desunt Vulg. 2 Et petentibus Syll. 3 Oriretur N. M. B. V. Sc. 4 Deest G. 5 Deest M. 6 Prius in urbe Sab. L. LC. M. G. V. ----- 1 Syll. hoc te adjuvavit. 2 Post ἀλλ' omisium esse ἔβας, vel simile quid, Latinus textus arguit. 3 A Syll. editum fuit διτμυλίας. Sed prius Cellarius substituit, ut Latino & Suetonio (c. xiii) conveniret. 4 In MS. perperam scriptum fuit ἡμετέρας, ἢ ex precedentis Adverbii syllaba redundante.

spasiani ¹ imperatoris" fratre, quem cum Capitolio incendit. Interfectus autem, & ² magno dedecore tractus per urbem Romam publice, nudus, ³ erecta coma & capite, subiecto ad mentum gladio, ⁴ stercore in vultum & pectus ab omnibus ⁵ obviis" appetitus: prostremo jugulatus, & in Tiberim ⁶ dejectus, etiam communi caruit sepultura. Periit autem ætatis ⁷ anno septimo & quinquagesimo, imperii mense VIII. & die uno.

XIII. Vespasianus huic successit, factus apud Palæstinam imperator: ⁸ princeps" obscure quidem natus, sed optimis comparandus: privata vita illustris; ut qui à Claudio in Germaniam, deinde in Britanniam missus, tricies & bis ⁹ cum hoste conflixerit; duas validissimas gentes; XX. oppida, insulam Vedam, Britanniae proximam, imperio Romano adjecerit. Romæ se in imperio moderatissime gessit: pecuniæ ¹⁰ tamen avidior fuit, ¹¹ ita ut eam ¹² nulli injuste auferret: ¹³ quam cum omni diligentiae provisione collige-

διὰ τὸν Οὐεσπασιανὸν Σαδῖνον σωμα-
πύκτους ἐτύχανε τῷ Καπιτωλίῳ. κρε-
μαίνοντες δὲ ἀπὸ τῆς κήρης, καὶ τῷ λα-
μῷ ξιφῷ ὑποφύοντες, εἰλκον ἀπὸ τῆς
πόλεως· τὸ τε γένος θυμωμένους, ὡς
τὰς ἐντυγχάνουσας κατ' ἐξουσίαν πλήθειν,
καὶ τῶν αἰκιστῶν τὸν τῶπον, τὸ τε-
λευτῶν ἁπλῶς, καὶ τὸ σῶμα ἑρ-
μύσαν εἰς τὰ ῥόδια τῶ Ὀυμπεδοῦς·
ὡς οὕτως ἄξιον ὃν ἐπικαλυφθῆναι τῇ γῇ.
καὶ ὁ μὲν ἕως ἐτελεύτησεν, ἐσθλῶς καὶ
πανηγύξας τὴν ἡλικίαν ἔτει, τὴν βασιλείαν
ἐν ὀγδόῳ μηνί, ² μῆας περὶ δέκα ἡ-
μέρας.

iv. Διαδέχεται δὲ τὴν βασιλείαν
Οὐεσπασιανὸς, ἐπὶ τῇ Παλαιστίνῃ ἀναρ-

ρήσεις· γῆναι μὲν ἐλαμπρύνει, ἀριστερῶς
οἷος τοῖς σφοδρῶς ἀρίστοις συμφέρονται
καὶ δόξαν αἰεὶ διήκοντες μετρίαν ἐπὶ μακρο-
ταῖς ἔργοις κακὰ περὶ μὲν, ἡνίκα Κλαυ-
δίῳ τῷ βασιλεύσαντι στρατηγῶν, ὡς μὲν
κρᾶν ἀσθενεῖ ἐρήται, ³ δύο καὶ τετρακτῶς
μάχης τὴν τε Γερμανῶν καὶ Βρετανῶν
ἁπασαν γῆν συνῆψε Ρωμαίοις, πόλιν
τε αὐτῶν εἰλκεν ἐκδοὺς ἀποφασιστῶν, ἐ-
πὶ μάλιστα τῶν Βρετανικῶν νήσων, τὴν
Βικτίαν. ἕως ἢ ἐβασίλευσεν, ὡς μὲν
ἔωθεν γυνέσθαι μετριοτήτος, κατὰ ὑπερ-
σφηνῶν παρὰ τῶν ὑπερκρίων· ζήτη-
σαν ἢ ἐπιμαλῆς μὲν, ἀδίκηον ἢ ἐφάρ-
κτον. τὸν πλεῖστον χρόνον, ὃν συνῆψε
τοῖς ἀμφοτέρωθεν ἐδαρεῖς, καὶ τοῖς μὲν

¹ Deest S. N. G. V. ² Al. cum magno. ³ Erecta coma capitis, & subiecto L. LC. N. M. Burd. Legendum forsan, inquit Vinetus, ex Suetonio: *reducta coma à capite*. ⁴ Stercore involuto & pectus G. V. Sc. ⁵ Deest N. ⁶ Al. projectus. ⁷ Anno XVIII. Sc. ⁸ Deest G. ⁹ Hostis F. ¹⁰ Tantum S. N. LC. ¹¹ In LC. defuncta u. e. nulli inj. auferret. ¹² Nullus Mer V. ¹³ Defunct L. F. --- ¹ Jugulare vertit interpres ἀποκνίγειν, ut item antea, quasi idem sit quod strangulatus. Verum jugulare idem esse quod σπᾶναι, testantur non modo veteres Glossæ, (sicut supra innuimus) sed confirmat hic etiam Suetonius, cum scribit Vitellium minutissimis idibus excarnificatum atque confectum esse; & Dio, κατὰ κνέσθαι. ² Cum Latinis, & die uno, pugnant Græca, μῆας περὶ δέκα ἡμέρας. nisi forte metaphrastes scripsit, περὶ πέντε: de quo valde dubitat Sylb. ³ Sylb. exemplar habet δύο καὶ τετρί, contra fidem Eutropii, qui tricies & bis: & Suetonii c. vi. qui tricies habet rotundo numero.

ret", tamen studiosissime largiebatur, præcipue indigentibus. nec facile ante eum cujusquam principis vel major est liberalitas comperta, vel justior. placidissimæ ¹ bonitatis, ut qui majestatis ² quoque" contra se reos non facile puniret ultra exilii pœnam. Sub hoc Judæa Rom. accessit imperio: & Hierosolyma, quæ fuit urbs ³ clarissima Palæstinæ. Achajam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samum, quæ liberæ ante hoc tempus fuerant: item Thraciam, ⁴ Ciliciam, Commagenen, quæ sub regibus amicis ⁵ erant, in provinciarum formam redegit. Offensarum & ⁶ inimicitiarum" immemor fuit: convicia à caufidicis & philosophis in se dicta, leniter tulit. diligens tamen coërcitor disciplinæ militaris. Hic cum Tito filio de Hierosolymis triumphavit. Per hæc cum senatui & populo, postremo cunctis amabilis 'ac jucundus" esset, profluvio ventris extinctus est in villa propria, circa Sabinos, annum ⁸ ætatis" agens sexagesimum nonum, ⁹ imperii nonum", & diem septimum: atque inter divos relatus est. Genituram filiorum ita cognitam

ἡμεῖς τῶν πρῶτων ἀγωνιστῶν. ἡδεῖς γὰρ τῶν πρῶτων τοσαύτην ἐπιδείξατο μεγαλοψυχίαν. τοσαύτη δὲ ἦν ἡ φιλανθρωπία καὶ ἡ πεποιθεῖς, ὥστε τὰς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τῇ βασιλείᾳ δεξάμενος, μὴ βαρύνει ἀμυνάμενος, ἀλλ' ἀρχὴν τῆς πόλεως ἐκκαθαίρει, εἴσοι τὰς πτωχείας, τῇ τε ἀρχῇ προσέθηκεν Ἰουδαίους τε καὶ τὴν Ἱερουσόλυμα, τότε πρῶτον αὐτὸς ὑπαγαγὼν τῇ δεξιᾷ. Ἀχαιοὺς τε καὶ Λυκίαν, ἔρῳδον, καὶ τὸ Βυζάντιον, ἔρῳροι, αὐτονομίαν ἔστας, ἡγεῖσθαι τοῖς Ῥωμαίοις πολιτεύεσθαι θεομῶν. Ὁρακίους τε ἐπὶ τῆς καὶ Κίλικας, ἔρῳμμενῶν, οἰκίαν ἔχοντας βασιλείας, εἰς ὑπερλίαν ἡμεῖς μετέστη. πάντων δὲ μέγιστον ἐκτελέσας, τὸ μὴτε ἀπὸ τῆς μετῆς ἡμεῖς, ὥστε τὴν κατηγεγῆσθαι ἡμεῖς

τε καὶ φιλοσόφους μὴ βαρύνει ἔχον τῶν γε μὴν ἑαυτοῦ πτανομένων πτωχῶν ἢ ἀκροῦς, πικροτέρως αὐτὸς ἀεὶ σφροδίζων ἐπιστροφῆς. καὶ τοῖς ἢ ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ. Ἰουδαίους δὲ ἐν Ῥώμῃ καὶ Ἰουδαίους μὴ τῇ πτωχῶν. Πάντας τοίνυν ἀνηνέγκον τὰς τε ἀπὸ τῆς δεξιᾶς, καὶ τὰς ἐν ταῖς ἡμεῖς, καὶ τὸ ὑπερλίαν ἡμεῖς, ἐπίσης τε ὑπὸ πάντων Ῥωμαίων ἐτελεύτησεν, τῇ κατὰ αὐτὸς κατηγεγῆσθαι, ἐν ἀρχῇ πρὸς τὴν ὅρα Ἰουδαίων οἰκίαν τε καὶ ἡμεῖς τε πτωχῶν, καὶ ὑπὸ Ῥωμαίων ἐπὶ τῇ λαμβάνει, σφροδῶν αὐτὸς τὴν τελευτὴν ὁδοῦν. τὰς γε μὴν πτωχῶν ἡμεῖς ἀλλοτρίως, ἡμεῖς αὐτὸς ἐπὶ τῇ ἀλλοτρίως ἡμεῖς ἀρχῇ, ὥστε πτωχῶν ἐπὶ τῇ σάντων πτωχῶν, μὴδὲν ἐπιστροφῆναι.

1 Lenitatis LC. S. M. B. L. G. Sc. 2 Deest G. 3 Nobilissima B. N. G. LC. 4 Vulgo Tracheam interponunt, legentes: Ciliciam, Tracheam, Commagenen, citra codd nostrorum, Burd. Fuld. aut metaphrastæ, aut Suetonii (c. VIII.) auctoritatem. Sylburgio ergo perperam ex præcedente Thraciam repetitum videtur. 5 Al. egerant. 6 Deest B. Amicitiarum V. 7 Defunt L. 8 Deest L. 9 Deest M. ----- 1 Pessime scriptum fuit in Sylb. Ἀδελφῶν: nam Sabinos habet Latinus. Forfan Reatina rura Suetonii c. XXIV. exprimere in animo habuit metaphrastæ, quæ imperius librarius dempta syllaba in Ἀδελφῶν mutavit.

habuit,

habuit, ut, cum multæ contra eum conjurationes fierent, quas patefactas ingenti dissimulatione contempsit, ¹ in senatu dixerit; *aut filios sibi successuros, aut neminem*".

XIV. Huic Titus filius successit, qui & ipse Vespasianus est dictus: vir omnium virtutum genere mirabilis, adeo ut *amor & delicia humani generis* diceretur. facundissimus, bellicosissimus, ² moderatissimus: causas latine egit; poemata & tragœdias græce composuit. In oppugnatione ³ Hierosolymorum sub patre militans, XII. propugnatores XII. sagittarum ictibus confixit. Romæ tantæ civilitatis imperio fuit, ut nullum omnino puniret: convictos adversum sese conjurationis ita dimiserit, ut in eadem familiaritate, qua antea, habuerit. Facilitatis ⁴ tantæ fuit" ⁵ & liberalitatis", ut nulli quidquam negaret: & cum ab amicis reprehenderetur, respondit, *nullum tristem debere ab Imperatore discedere*. ⁶ propterea cum quadam die in cœna recordatus fuisset, nihil se illo die ⁷ cuiquam præstitisse,

φῆσαι ἢ ἐν κρινῇ ποτὶ συνόδῳ, ἢ μηδὲνα μετ' αὐτὸν βασιλοῦσθαι, ἢ τὲς ἐξ αὐτῶν γεγενημένους. ἐτελεύτησε δὲ [¹ τῆς μὲν ηλικίας ἔτει ἐξηκστῷ ἐνάτῳ, τῆς δ' ἀρχῆς] ἐνάτῳ καὶ ἡμέραις ἑπτὰ.

ιδ. Μπαρὶ τούτου τοίνυν διεδέξατο τὴν βασιλείαν τίς ὁ παῖς, ² ὁμωνύμος μὲν τῷ τῷ πατρὶ τὸν οὐρανὸν ἡλιόμηνον τῷ πατρὶ τῆς ἀρετῆς ἀπεισῆς πᾶσαν εὐφημίαν νικῶν. τὸ πλῆθος γὰρ αὐτὸν Κοινὸν ἔραζε σεβαστέρους. ἦν δὲ ἐχ' ἡπτόν τῷ γλῶττιαν ἡσυχρότος εἰς λόγους, ἢ τὴν χεῖρα πᾶσι μέγας· ἐν ἑδνὶ δὲ τῷ εἰκότος τὸ μέτρον ὑπερέβαινεν. ἡρώμετο δὲ καὶ τὲς ἐν δικαστηρίοις ἀγωνίας καὶ δημοκράτους μέτρων ἀξίους ἦν,

ὡς ἐτραγῳδίαν Ἑλλάδι φωνῇ συνθεῖται. ἡνίκα δὲ τῷ πατρὶ καὶ τῶν Ἰσδαίων συνιστρατοῦντο, δύο καὶ δέκα τῶν ἀντιμάχων ἰσραηλῶν βίβλετι καταγωνισαί. καὶ ἡλιόμηνον ἐπὶ τῆς βασιλείας, ἔτι καὶ ἡ κρινὸς καὶ μέτετα, ὡς μηδὲνα μὲν ἀπαγγέλλει πτωχίαν, τὲς δὲ ἐπ' αὐτῷ συστάντας ³ ἐκ συναγωγῆς ἀφείναι τι ἐκαθεστῆσαν τοῖς φίλοις. τὸ μεγαλύτερον δὲ αὐτῷ ἐφιλοδύοντος ἦν, ὥστε αὐτῷ πᾶσι εὐχλίαν ἐγκαλεῖν τῇ δὲ, δόλοῦντο τῷ καταγέραι, εἰπὼν, μηδὲνα χρεῖνα γυμνοτέραι ἔχειν ἀπὸ βασιλείας τῷ ἀναγέραι. δειπνῶντα δὲ ποτὶ καὶ λαμπρότερον, ὡς ἑδνὶ ἑδνὶ καὶ ἐν τῷ εἰκότος τῷ ἡμέραν, ἡσυχρό-

¹ Defunt L. ² Deest L. F. LC. ³ Hierosolymitanorum L. ⁴ Defunt L. ⁵ Defunt L. LC. F. ⁶ Al. praterea. ⁷ Quicquam --- dixerit. Amici S. N. B. G. F. V. ---- ¹ Defectum, qui fuit in exemplari, è Lat. textu explevit Sylb. ² Quod metaphrastes dicit, ὁμωνύμου μετὰ τῇ τῷ πατρὶ τὸν οὐρανὸν ἡλιόμηνον τῷ πατρὶ, post patris obitum eodem quo pater nomine dictus, significare (ut notat Sylb.) videtur, Titum ante patris mortem appellatum fuisse tantummodo Titum Flaviu; patre autem defuncto, assumpto ejusdem cognomine, appellatum fuisse Titum Flaviu Vespasianu. In Fastis tamen etiam vivo patre T. Flavius Cæsar Vespasianus nominatur. Eutropiusque simpliciter hic dicit, ὅτι αὐτὸς ὁμωνύμος τῷ πατρὶ Οὐίκασιόνος Ἰσικληδῆος. ³ Sylb. Auctor fuit ut cum Cellario ex pro ἔξω substitueremus, postulante etiam Latino Eutropio. ⁴ Cum εἰ παῖς subaudiendum παρ' αὐτῷ. In sequentibus verba Eutropii & reddidit metaphr. & veluti corollario quodam adjecto exornavit; non invenisse.

dixit : *amici, hodie diem perdidit*. Hic Romæ Amphitheatrum ædificavit, & quinque millia ferarum in dedicatione ejus occidit. Post hæc inusitato favore ¹ dilectus², morbo periit in ea, qua pater, villa, post biennium, menses ² octo, dies XX. quam Imperator erat factus, ætatis anno altero & quadragesimo. Tantus luctus eo mortuo publicus fuit, ut omnes tanquam in propria doluerint orbitate. Senatus, obitu ipsius circa vesperam nunciato, nocte irrupit in curiam, & tantas ei ³ mortuo⁴ laudes gratiasque congefist, quantas nec vivo unquam egerat, ⁵ nec præfenti⁶. Inter divos relatus est.

XV. Domitianus mox accepit imperium, frater ipsius junior; Neroni, aut Caligulæ, aut Tiberio similior, quam patri vel fratri suo. primis tamen annis moderatus in imperio fuit; ⁶ mox⁷ ad ingentia vitia progressus, libidinis, iracundiæ, crudelitatis, avaritiæ, tantum in se ⁷ odium concitavit, ut merita & patris & fratris aboleret. Interfecit nobilissimos ex fenatu: dominum se & deum primus appellari jussit: nullam sibi nisi auream & argenteam statuam

αὐτῷ, καὶ καθύπερ αὐτῷ τῆς ἡμέρας δόξα-
λῶμας, εἰπεῖν, ὅσα ἰσασιλόδοτα τῶν
πατρῶν ἡμεῖς εὐδεις γὰρ ἐξ ἡμῶν εὐ
πιστῶτε σημεῖον. Καὶ σκοδῶντες ἡ Ρω-
μαῖοις τὸ καλὸν καὶ τὸν ἀμφοτέρων, ἀπὸ
τῆς ἐν αὐτῷ θεᾷ, πῶς αἰχμητὴς μὴ
ἐκαστοῦ τῶν τῶν θεῶν, ποικίλῃ
ἐν αὐτῷ ἐπὶ δὲ ἐκαστῷ πολυτέλειαν.
Εὐλοῦντες δὲ τὸν ἀρρεστίαν, ἐν ᾧ περὶ καὶ
ἐπὶ πατρὸς ἀρετῇ, δύο τῶν πατρῶν ὑπερῶν
ἐπὶ, καὶ μὴ οὐκ ὅτι, καὶ ἡμεῖς ἐκαστοῖς
βασιλεύουσας, πρὸς αὐτὸς ἐκαστῶν ἡλικίαν ἔτας
πρὸς αὐτὸς τῆς ποσότητος καὶ ἡλικίας τῶν
ἐκαστῶν μέτρα, ὥστε χρὴν αὐτὸ καὶ
ἐκαστῶν δόξα καὶ τῶν καὶ ἐκαστῶν ἡν
πατρῶν, ἢ ἰδίον ἐκαστῶν τὸ πάθος. εὐδεις
γὰρ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐποικίτο τῆς αὐτῆς
τῶν συμφορῶν. ἀρετῶν γὰρ ἐκαστῶν
αὐτῶν μετὰ τῶν, σύνδοξος ἐκαστῶν τῶν
λαμπρῶν πλήθους ἐν τῷ βασιλευμένῳ,
καὶ οὐκ ὁμολογούντων καὶ περὶ τῶν τῶν

τίτῳ μόνος τε ἔστι ἐκ πάντων, πλεί-
ους ἰδεῖν καὶ θεᾷ καὶ ἐκ λόγων, ἢ ζῶν-
τες ἐπὶ τοῖς.

16. Συνεληλυθὴν δὲ τοῖς θεοῖς, τῶν
βασιλείων ἐπὶ τῶν νεωτέρων ἀδελφῶν παρα-
πέμψας Δομιτιανόν. Οἱ Νέρωνα, ἢ Καλι-
γύλαν, ἢ Τιβέριον εἰπόν, ὅσα ἂν πρὸς ἀ-
μάρτοις ἐστὶν ἔχει πρὸς αὐτὸς τὸν
ζῆλον, ὅτι τῶν πατρῶν, ὅτι τῶν ἀδελφῶν
μιμηταὶ εἰδὼν. ἀλλ' ἐν προοίμοις
μὴ τῆς βασιλείας μετὰ τῶν πρὸς ἐπι-
μελῆν. καὶ μετὰ δὲ αὐτῶν τῶν πονη-
ρίων, εἰς πᾶν πρὸς ἡλὸν ἡδονῶν τε καὶ θυ-
μῶν καὶ ἀμάρτησιν καὶ ζωῶν ἐνικατὴ πλε-
ονεξία. μῖστος ἐν, ὡς εἰκὸς, ἡγεῖσθαι
μετὰ ὥστε τῶν πατρῶν τε καὶ ἀδελ-
φικῶν ἀρετῶν τῶν μνησίων ἐκαστῶν.
ἔτα γὰρ ποικίλῃ μὴ ἀνῆρει τὸ συκλήτης
θεὸν δὲ αὐτὸν ἡναγκαῖε πρὸς αὐτὸς εἶναι,
ὅσα ἀνεχόμεθα ἀνδρίατι, πλὴν χρυ-
σοῖς καὶ ἀργυροῖς, πηλοῦ καὶ τέτοις ἐν

¹ Deest LC. ² IX G. ³ Deest V. ⁴ Ordinem debemus codd. MSS. Vu'g.
græcis laudisque. ⁵ Desunt G. ⁶ Deest B. ⁷ Odii fomitem V.

in Capitolio poni passus est: consobrinos suos interfecit: superbia quoque in eo execrabilis fuit. Expeditiones quatuor habuit: unam adversus Sarmatas, alteram adversus ¹ Catto, duas adversum Dacos. de Dacis Cattisque ² duplicem triumphum egit: de Sarmatis solam lauream usurpavit. Multas ³ tamen calamitates iisdem bellis passus est nam in Sarmatia ⁴ legio ejus cum duce interfecta: & à Dacis ⁵ Appius Sabinus consularis, & Cornelius ⁶ Fuscus, praefectus praetorio, cum magnis exercitibus occisi sunt. Romae quoque multa opera fecit: in his Capitolium, & ⁷ Forum tranitorium, Odéum, Porticum Iseum, Serapéum, ac Stadium. Verum cum ob scelera universis exosus esse coepisset, interfectus est suorum conjuratione in palatio, anno aetatis ⁸ XLV. imperii quintodecimo. Funus ejus ⁹ ingenti dedecore per vespillones exportatum, & ignobiliter ¹⁰ est sepultum.

Καπιτώλιον. ἐπλήρωσε δὲ καὶ ἐμφυλίας τὰς χεῖρας αἰμαίνων, τὰς ἀναγνίς ἀνελών, & τοῖς τῆς ὑπεροψίας ἔρετ. καὶ τοῖς ἐκτρατείαις ἐκ μεγίστων ἐποίησεν συμφορῶν, ἐπὶ Σαρμάταις τε αἰμαὶ καὶ Σκυθίας, Δακας τε αἰμαὶ καὶ Κάρθας. τῶν τε ἐν ἀπώλεισε μὲν τῶν στρατηγῶν καὶ Σαῦινον ὑπαίτης καὶ Κορνηλίου Φωσκίου ὑπαρχος ἔπεισον σὺν ποδῇ στρατῶν. ἐδραμύσαντες δὲ κατ' αὐτῶν ἀναιδῶς. & τὸ Καπιτώλιον καὶ τὴν παροδικὴν ἀγορὰν,

& τὸ Ἰσθιον, καὶ τὸ Σαρχάπιον, & τὸ Σπιδιον ὠκὸδμήσεν τε καὶ κατεγρόμην. Μίσος δὲ ἐπὶ πλείστον παθόντων, συμφορὰν τῶν αὐτῶν πῦρ ἐν ταῖς βασιλικαῖς αὐλαῖς αὐτὸν διεγρόμην, πέμπτων καὶ πτωσαρχῶν τ' ἡλικίας ἐπὶ τ' βασιλείας δὲ δεκάτων καὶ πέμπτων. πένοντο μὲν δὲ ἀπὸ πλήρωσε καὶ ἐν λόγῳ μὴ εἰδῶς μόνον δὲ οἱ ταῖς κριναῖς ἐπὶ ταγῶν τοῖς παρὰ, ἀφανῶς αὐτὸν, & ἐν σώματι ἀπὸρριμμένον, κατὰρῶσαν.

¹ Gaius G. ² Vulgo legitur duplicem [quidem. Mer. pro duplicem habet publicam, sed perperam. Noster enim in hoc loco exscripsit Suetonium, (c. vi.) qui etiam duplicem dixit. ³ L. & Sylburgii est pro vulgari quidem. ⁴ Al. legimus ejus cum duce interfecta. ⁵ Oppius B. N. G. ⁶ Fuscus G. Sc. ⁷ Opera illa Domitiani corrupte & depravate à plerisque scribuntur, v. g. LC. N. M. S. B. L. P. V. forum tranitorium divorum habent: Sylburgius divorum porticum addit, Odéum negligit, &c. nos secuti sumus Cellarium & Lævinum Torrentium in Notis ad Suetonii Domitian. c. v. ⁸ XXXV. B. L. G. F. V. In LC. etiam XXXV. sed superscriptum: dicit Suetonius XLV. ⁹ Al. cum ingenti. ¹⁰ Mer. non habet est.

EUTROPII
B R E V I A R I U M
HISTORIÆ ROMANÆ.
LIBER OCTAVUS.

A NNO octingentesimo & quinquagesimo ab urbe condita, Vetere & Valente consulibus, respublica ad prosperrimum statum rediit, bonis principibus ingenti felicitate commissa. Domitiano enim, ¹ exitiali tyranno, Nerva successit; ² vir in privata vita moderatus & strenuus; nobilitatis mediæ. qui senex admodum, operam dante Petronio Secundo, præfecto prætorio; item Parthenio ³ interfectore Domitiani, Imperator factus, æquissimum & civilissimum præbuit. Reip. divina provisione consuluit, Trajanum adoptando. Mortuus est Romæ post annum & quatuor menses imperii sui, ac dies octo: ætatis septuagesimo & altero anno. atque inter divos relatus est.

II. Successit ei ⁴ Ulpus Trajanus Crinitus, natus Italicæ

B I B Λ I O N η'.

T ΗΣ μὲν ἔν πόλεως ἦν ὁκτακισποσὶν καὶ πεντηκισποσὶν ἔτος, τῶν ὑπᾶτων δὲ εἶχον ἀρχὴν Βασιλέως τε καὶ Οὐάλης. τότε τοίνυν ἀνέηλθε πρὸς τῆς Ρώμης προσφύγων, θαυμαστὸν ἐπιτυχέντα βασιλείαν. Δομιτιανὸς γὰρ ἀπελθὼντες ἐξ ἀνθρώπων, τὴν πόλιν πάλιν ² ὑπερβαλλόμενος, διεδέξατο τῶν ἀρχῶν ἀντὶ ἰδιότητος, ἀερίστες δὲ καὶ τῶν πολυμικῶν ἐπιστήμων, Νέρουας. εἰς ἑταίον ἀνδραγαθῶν παιτέρων πρῶτος τῆς ἀντιμελέτης εἰς αὐτῶν, ἀπεδὲ Πατρωνίους Σικανδρὰς & Παρθένιον. τέτων δὲ μὴ ὑπαρχόντων ἦν ὁ δὲ ἐτιμῶν εἰς τῶν Δομιτιανῶν φονεῶν. ἔτι δὲ ἀπίστης ἀρετῆς οἰονεῖ πινὰς εἰκόντας ἀπὸ τῶν ἔργων ἀναφύνας, ἀπερὶ τῆς ἀρετῆς τῆς τέλους. εἰσποισσάμενος γὰρ πᾶν τὸν Τραϊανόν, ἐτελοῦσθαι ἐπὶ τῇ Ρώμῃ, ἐν αὐτὸν & μῆνας τέσσαρας βασιλεύσας, ὁκτὰ τε πρὸς ἡμέρας, ἐνὶ καὶ ἐπὶ δαμνησθῶν τῇ ηλικίας ἔτει. καὶ τῇ τῇ ἵερῶν ἐπικληθῆναι σωτηρίας. β'. Φέρονται τοίνυν τῶν βασιλείων ἐπὶ τὸν πεποιημένον αὐτῶν Τραϊανόν.

1 Al. exitiabilis. 2 Deest S. B. G. V. P. Mer. 3 Intersectoribus LC. 4 Et uti-
ssimum V. P. Desunt Sc. 5 Al. Ulpus Crinitus Trajanus. --- 1 Exemplaris mar-
gini adscripta hæc adnotatiuncula: ἀπὸ κλισης Ρώμης ἔως Νέρβα τὴν ἀντοκράτορος,
ἢ πρ. Ἀπὸ urbe condita usque ad Nervam Augustum, anni 850. 2 Rectius ὑπερβα-
λλόμενος tempore præterito.

N

in

in Hispania, familia antiqua magis quam clara. Nam pater ejus ¹ primum COS. fuit: Imperator autem apud ² Agrippinam in Galliis factus est. Remp. ita administravit, ut omnibus principibus merito præferatur. Inusitatae civilitatis & fortitudinis fuit. Romanii imperii, quod post Augustum defensum magis fuerat quam nobiliter ampliatum, fines longe lateque diffudit: urbes trans Rhenum in Germania reparavit: Daciam, ³ Decibalo victo, subegit, provincia trans Danubium facta in his agris, quos ⁴ nunc Taphali, & Victophali & Thervingi habent. Ea provincia decies ⁵ centena millia in circuitu ⁶ tenet. Armeniam, quam occupaverant Parthi, recepit, ⁷ Parthamasire occiso, qui eam tenebat. Albanis regem dedit. Iberorum regem, & Sarmatarum, & Bosporanorum, & Odroënorum, & Col-

¹ Ἰταλικῇ μὲν γένει, περὶ τὴν δὲ ἐν Σπανίας. πατρὸς δὲ αὐτοῦ λαμπρῶν μὲν ἔκαστην τὴν ἀξιοδοκίαν, τιμὰς δὲ, ὡς οὐκ ἐστὶν ἄλλῳ, ἐξ ἀρετῆς ἐκκηρύττει· ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ τῶν Ἰσπανικῶν ἦν. ὁ δὲ στρατηγὸς μὲν ἐγένετο τῷ πατρὶ Γάλλους πολεῖν, αὐτὸν δὲ ἐν Ἀγρίππῃ βασιλεύσαν δὲ ὁ Τραϊανὸς, ἔτα προΐσθη τῷ πατρὶ τῶν βασιλευσάντων. δημοκρατὸς γὰρ ἦν ἀρετῆς, καὶ τῶν μέγας ἀνδρείους. τὴν Ρωμαϊκὴν γὰρ ἀρχὴν τῶν ἐμπροσθεν μόλις κἀρχεῖν διωκόντων, νύξησεν ἐπὶ πλείον, καὶ τὰ ὅρια τῆς βασιλείας

ὅσον ἐπὶ μέγιστον ἐξέτεινε. πόλεις γὰρ ἐπὶ τὸν Γῆιον ἐν μέσοις ἐδείκνυτο τῶν Γερμανῶν. Δάκας τε, τὸν ἡγεμόνα τῶν κελῶν Δακίαν, ὑπὸ τῆς ἀρχῆς παρὰ τὸν Ἰσον κἀκτίσθη. ἔτι τὴν γῆν ἐκείνην ἀπέσταν, ἣν οὐκ οὐρανοὶ καὶ Βικτόριοι καὶ Τερτίουσι πεποιμένοι, συνήψατο τῇ βασιλείᾳ, καὶ τῶν ἀξιοδοκίαν κύκλῳ σημείους. τὴν Ἀρμενίαν τε ἀνέκτησε παρὰ Παρσίου. ² Ἀλμάριον τε ὅφ' ἑαυτῷ κἀκτίσθη. Παρσίον ἀνέλκων, ὃς ἐστράφηκε τῷ Ἰσπανοῖς τῷ αὐτοῦ ἐδωκε βασιλείαν ἰσπανίων καὶ Σαρματῶν, καὶ τῶν ἐν Βοσπο-

¹ Primus B. Mer. ² Agrippinam civitatem in Gal. ut habent quidam codd. ³ Cum litera (i) omnes fere libri scriptum habent, & metaphrastes eam Δακίαν. Alii autem Decebal. quo modo expressit Plinius junior l. x. ep. 16. Graeci quoque, Xiphilinus & Zonaras, Δακίαν. Cod. N. vero pro Decibalo habet Trafal. ⁴ Nunc Taphali, nunc Victophali & Terungiti habent V. Nunc Taphali tenent, & Vict. &c. Fr. Nunc Taliphali habent & Thervingi. Ea prov. LC. Nunc Taphali hab. & Thervingi. ea prov. S. M. L. ⁵ Centena in circ. F. Centena millia passuum circ. S. N. B. V. HM. ⁶ Tenuit V. S. HM. F. quod maluit Sylb. quoniam Dacia illa Transdanubiana, Gallieni temporibus amissa, post ab Aureliano placuit intermissa est. ⁷ Sic scribere Cellario placuit, Xiphilinum secutus; nec multum differt HM. quæ Pharmatasire legit. Eutropii libri mirum in modum variant. Burd. Pharnace Syro occiso. Mer. & codd. plerique nostri Sarmato rege occiso. S. B. G. V. Sarmato rege Syria occiso. ⁸ Bosphortinorum LC. ----- ¹ Metaphr. nimis late reddidit verba Eutropii is enim non modo Italici generis Trajanum fuisse dicit, sed etiam Italica in Hispania natum, ἢ Ἰταλικῇ τῇ Ἰσπανίᾳ γεγεννημένον. quam civitatem præter ceteros agnoscunt etiam Ptolemæus & Stephanus Byzantius. ² Verborum, quæ hic inclusi sunt, nullum vestigium in Latinis neque in Historia Miscella, apparet. Unde nec depravationis suspicione careat. ³ Dalmatæ enim intelligere, cum locorum natura pugnat.

chorum

chorum, in fidem accepit. ¹ Carduenos, Marcomedos occupavit: & Anthemusium, magnam Perfidis regionem; Seleuciam & Ctesiphontem, Babylonem & ² Edeffios vicit ac tenuit: usque ad Indiæ fines & ³ mare rubrum accessit: atque ibi tres provincias fecit, Armeniam, Assyriam, Mesopotamiam, cum his gentibus ⁴ quæ Madenam attingunt. Arabiam postea in provinciæ formam redegit. in mari rubro classem instituit; ut per eam Indiæ fines vastaret. ⁵ Gloriam tamen militarem civilitate & moderatione superavit, Romæ & per provincias æqualem se omnibus exhibens; amicos salutandi causa frequentans, vel ægrotantes; vel cum festos dies habuissent, convivium cum iisdem indiscreta vicissim habens; sæpe in vehiculis eorum sedens: nullum

ἐπὶ ἡ Ἀραβίαν & Οὐδρονῶν τὰς βασιλεύουσας, ὑποσπώνδας ἐποίησεν. καὶ μὲν καὶ ἡ Καρδουήνην & Μακρομυδον, & τὴν Ἀνθεμυσίαν, χωρίον Περσῶν εὐρύ τι καὶ εὐχάριον. Σελουκεϊάν τε καὶ Κτησιφών-τι καὶ Βαβυλωνίαν ἀποσπότησεν. ² Εδεσ-σινικὴν τε μέγλην νικήσας, κτήμει τε καὶ πέτραις αὐτῇ ποιησάμενος, ἄλλας αὐτῶν ἐκείνην Ἰνδῶν, καὶ τῆς Ερυθρᾶς καὶ πελάγους θαλάσσης, ὅθεν ἀνέβαινον, πρὸς ἑπάρχου κατακίσειν, Ἀρμενίαν τε καὶ Ασσυρίαν, καὶ τὴν μέσην τῶν ποταμῶν καὶ μέσην καὶ τῶν ³ Νεοκύνων χωρίων, ὡς καὶ τὴν Ἀραβίαν ἐπάρχου

ἐποίησε. τὴν δὲ ἐκείνην καὶ τὴν ἐρυθρὰν θαλάσσαν ὥστε αὐτῇ καὶ ἀπὸ θαλάσσης ἐξένειν πολιορκεῖν Ἰνδούς. Τοιαῦτα δὲ ὄντα τὰ καὶ τὰς πόλεις, ὑπὸ χροίει τοῖς ἀπὸ τῆς πόλεως θαύμασι. ἐπὶ γὰρ πλέον, ὅτι ἐλαττον εἶχεν ἑτέρος ἰσχύος ἢ τῶν δὲ ἐπὶ τῇ τῶν αὐτῶν τὰς φίλους κατηγόταν, ὥστε συνήδως παρ' αὐτῶν φοιτῶν ἢ πῶσα καὶ ἀκικιμύς, ἢ καὶ ἀποσημασίαν μένης χροίει. ἐπὶ δὲ ὅτι καὶ ἐορτάζουσιν, ἰδίαις πῶς πανηγύρεως ἐποιοῖ καὶ συνεσιῶτο. ἀμφιτοκοῖς τε καὶ αὐτὸς ἐναρχίας αὐτὸς ἐξέταρεν. ἐχρήθη δὲ & τοῖς οὐκ ἐκείνων, τὸν βασιλέα

¹ Sic B. N. G. Burd. HM F. nec aliter LC. nisi quod Chardicenos legat. Notam lectionem confirmat Sextus Rufus c. xx. adeo ut Sylb. nil dubitet pro metaphrastæ Ἀρδουήνην legendum esse Καρδουήνην. Eutropiani libri excusi fere omnes habent *Adiabenos*, si Parisiensem, in quo etiam legitur *Carduenos*, & Ven. in quo *Carduenos*, excipias. *Carduena* autem, vel *corduena*, est una ex quinque Transligran- tibus regionibus, quas, extincto Juliano Apostata, Jovianus Imperator, ut pacem & reditum impetraret, Persis concessit, Ammian. Marcell. lib. xxv. c. 7. Pariter Zosimus lib. iii. in Joviano, illas τετρακοσίαις σπονδαῖς, inducias xxx. annorum describit ita: σπονδαὶ δὲ, Ῥωμαῖοι τῇ τε Βαβυλωνίᾳ ἔδωκεν ἐκείνη τοῖς Πέρσας, ἐπὶ δὲ Καρδουήνην, id est, utriusque consensum, ut Romani *Babdicenorum* gentem Persis cederent, utique *Carduenorum*, &c. ² Messenios LC S. B. N. G. L. V. Edeffiam HM. ³ Ad mare V. ⁴ Ita LC. S. B. G. L. Sc HM. Alii *Medenam* & *Macedenam*. Plurimorum interpretum consensu est *Media*. Vide Sylburgium, Glareanum, &c. Sed *Madenam* Sextus Rufus c. xv. vocat optimam *Armeniorum* regionem. Ed. Ven. legit, quæ ad eam attingunt. ⁵ *Gloriam militarem* &c. V. *Gloria* tamen militari omnes, civilitate & mod. N. --- ¹ Sic legend. pro Ἀρδουήνην. ² Scriptum erat *Μεσοκύνες*, quod depravatum esse putat Cellarius; sic autem scriptum fuisse in exemplari quo usus fuit metaphrastes, ex *Messenios* codicum nostrorum constat. Zosimus autem lib. iii. de Juliano, Εδεσσιαν in his oris ponit, unde scriptio Cellarii Εδεσσηνίαις, duplicata solum litera ad Latinorum imitationem, desumpta potissimum est. ³ Mendi suspectum nomen.

senatorem lædens, nihil injustum ad augendum fiscum agens: liberalis in cunctos, publice privatimque ditans omnes & honoribus augens, quos vel ¹ mediocri familiaritate cognovisset: orbem terrarum ædificans; ² multas³ immunitates civitatibus tribuens; nihil non tranquillum & placidum agens; adeo ut omni ejus ætate ³ unus senator damnatus sit, ⁴ is tamen per senatum, ignorante Trajano. Ob ⁵ hoc per Orbem terrarum ⁶ deo proximus⁷, nihil non venerationis meruit & vivus & mortuus. Inter alia dicta hoc ipsius fertur egregium. amicis enim culpantibus, quod nimis circa omnes ⁷ communis esset, respondit: *Talem se imperatorem esse privatis, quales esse sibi imperatores privatus optasset.* Post ⁸ ingentem igitur gloriam, belli domique quæsitam, à Perfide rediens, apud Seleuciam Isauriz profluvio ventris extinctus est. Obiit autem ætatis ⁹ anno LXIII. mense nono, & die quarto: ¹⁰ imperii anno XIX. mense VI. die XV¹¹. Inter divos relatus est, solusque ¹² omnium intra urbem sepultus. Ossa ejus, collocata in

ἡν ἀπολιπὼν διόρον. ἐδένι τι τὸ Πάρι
λαμψέων ἐπὶ τὰς θάλασσας ὅδε ἠνέστη
τῆς ἡγεμονίας ἐξ ἀδικίας ἀποδομένης. Φι-
λοδωροῦ τῆς ἡν, δημοσίᾳ τι ἐξ ἰδίας ἢ
ἀπὸ τοῦ διδόντος τῆς ἀρχῆς ἀφρονῶντες.
πλεον δὲ ἡν τὸ ἀπὸ αὐτῶν ἑαυτῶν τοῖς
φίλοις. οἰκοδομημάτων δὲ αὐτῶν παν-
ταχὺ τῆς οὐκ ἐμῆς πολλὸς ἦν ὁ λόγος. Ἐ-
πὶ πόλεις ἀτελείας ἔξει. κεφαλῶν τε
τῶν ἡμεροσίων τι αὐτῶν ἢ φιλανθρωπίας,
παρὰ πάντα τὰ βασιλείας χρόνον, εἰς
[¹ βασιλείᾳ] ὑπέρκεινται γίνεσθαι, τὸ συγ-
κλίτε τὴν ψῆφον ἐπαγαγόντες, ἀρροῦν-
τες τῶν βασιλείων. Τῶν ἐνέκα καὶ τὴν
οὐκ ἐμῶν ἀπύσαν ἰσθμὸν ὑπερῶν, ἢ
καὶ τῶν τῶν κρείττωνων ἐπὶ τὸ πλεονεξῶν.

ἡ δὲ καὶ αὐτὸς ἀπὸ αὐτῶν φασὶν, ἐπὶ
πᾶσι αὐτῶν τὴν πολλὴν κρινομένη καὶ
μεμφομένη, ἀπικερνῶν, χρήναι τὴν βα-
σιλείαν τοῖς αὐτοῖς εἶναι ἀπὸ τῆς ἰδίας,
οἷον ἰδιότητος ἀντὶς τοῦ βασιλέως
ἀπὸ αὐτῶν εἶναι. Τοσαύτης δὲ συγ-
κροτημένης αὐτῶν τῆς εὐκλείας ἐν τῇ
λεμῶν καὶ ἡγεμονίας, οὐ τὴν Περιοχῆς ἐπα-
νῶν, ² πρὸς Σιλοῦκίαν τῇ τῶν Ἰσauri-
ων ἐκείνης ἀφρονῶν τὴν γαστρίαν, διφθέρην
τὴν μὲν ἡλικίας τέλει καὶ ἐξουσίαν ἀν-
έτος καὶ μῆνας ὅλην, Ἐπὶ ἡμέρας πέντε
τὴν βασιλείαν ἐναυτὸς ἐννακιδέων καὶ
μῆνας ἑξ, καὶ ἡμέρας πεντακιδέων. κα-
νὼν τι αὐτῶν τὰ φερόμενα ἐξήλυτο καὶ μέση τὴν
Πάριον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν, ἡν αὐτὸς τι ἰδὼν

1 Mediocritate cognov. Sc. 2 Deest LC. 3 Ita S. N. M. L. F. P. Alii unus tan-
tum Senator. 4 Al. atque is. 5 Hac S. B. N. L. HM. 6 Defunt LC. Deo proximus
videbatur G. 7 Sic codd. MSS. & primitivæ editiones, alii perperam comis: Ve-
teribus enim dici solebat vir communis, de humano & benefico, ut optime
ostendit cl. Juretus in notis ad Symmachi epp. l. II. ep. 79. Fæver metaphorice
χρησισα. 8 Ingentem sibi gloriam V. 9 Anno LXIII. mense uno, die quarto F. LC.
S. N. B. G. L. In vulg. edd. anno LXII mense nono, & die quarto. 10 Defunt Sc. V.
11 Omnium Imperatorum intra V. 12 Collata in urnam auream LC S. N. B. Burd.
----- 1 Inclulum addidit de suo Sylburgius, ut sententiam imperfectam sup-
pleret. 2 Eiusdem Sylburgii emendatio est. Perperam enim scriptum fuit
τὴν pro περὶ.

urna aurea in foro, quod ædificavit, sub columna ¹ sita sunt :
cujus altitudo ² CXLIV. pedes habet. Hujus tantum me-
morie delatum est, ut usque ad nostram ætatem non ³ aliter
in senatu principibus acclametur, nisi ⁴ FELICIOR AU-
GUSTO, MELIOR TRAJANO. Adeo in eo gloria bo-
nitatis obtinuit, ut vel assentantibus, ⁵ vel vere laudantibus",
occasionem magnificentissimi præstet exempli.

III. Defuncto Trajano, Ælius Adrianus creatus est prin-
ceps; sine aliqua quidem voluntate Trajani, sed operam
dante ⁶ Plotina Trajani uxore. nam eum Trajanus, quan-
quam ⁷ consobrinæ filium, vivens noluerat adoptare. Natus
& ipse ⁸ Italicæ in Hispania. qui Trajani gloriæ invidens
statim provincias tres reliquit, quas Trajanus ⁹ addiderat;
& de Assyria, Mesopotamia, & Armenia revocavit exerci-

μῆτος, καὶ κατανόμασεν ἑαυτῷ. κίων δὲ
μνησὶ τῷ ταφῇ, εἰς ὃ ψῶ ποταρῶ-
κῆς καὶ ποταρῶν ποδῶν ἰσημερῶν.
ταύτη δὲ τέττα τῶ βασιλείῳς ἡ μνήμη
καὶ μὲν ζῶντι διέμενεν, ὥς ὅπου ἡ
ἐκκλησίᾳ εἰς τὸ βυλότητον ἐπ' εὐ-
φροσύνης τῶν βασιλοῦντων ἰσυνήτοι-
αὐτῷ πᾶσι γίνεσθαι φωνῶν, Εὐτυχέ-
της Αὐγῆς, τῶ Τραϊανῶ βασιλῶν. καὶ
τῷ εἰκόνα ζῶντι ποιῆνται κῆρυον οἱ
καλακοῦντες, ἢ καὶ ἀλλοδαῶν ἐπαγγέ-
ναι.

γ'. Παρὰ τέττα τῶν βασιλείῳν Αδρι-
ανὸς ἐδέξατο. Τραϊανῶς μὲν ἔτε βωλήν-
τος, ἔπε ἐντεταλμῶν τῆς δὲ σκείνης
ζαμῆτης Πλωτίνης καὶ ἀποστραμῆς. ἔ-
δὲ γὰρ ἀνελθὼν ὄντα αὐτὸν εἰσποιήσας
Τραϊανός. ² ποταρῶν δὲ ἦν καὶ ἑστῶ
Ἰσουλῶν, ἐν Ἰσπανίᾳς τεχθεὶς τῷ ἑτα-
φῆς. εὐδὺς μὲν ἦν εἰλεν αὐτὸν τῆς
Τραϊανῶς δόξης φθόνῳ. ³ καὶ τῶν ἐπαρ-
χῶν, ὡς κατεστῆσας, κάμπτει τὴν φυ-
λάτῃσιν αὐτοῦ στρατῶν ἀνακαλιστάμε-
νῳ συνέειλέ τε τὰς τῆς βασιλείας

¹ Tostia sunt LC. N. S. B. G. L. F. V. ² CXL. B. Sc. HM. P. V. A metaphra-
centenarius numerus abest. ³ Aliud Sc. ⁴ Felicior aut melior Traiano L. Fel-
icior Othaviano melior Traj. G. ⁵ Defunct Mer. habent vero Græcus & codd. MSS.
LC. legit vel laudantibus, omisso vere. ⁶ Plotinia L. ⁷ Consobrina sua S. B. M. L.
V. ⁸ In Italia, qui N. ⁹ Addiderat, i. e. Syriam & Mesopotamiam, Armeniam, re-
vocavitque exinde S. B. G. V. Sc. P. --- ¹ Sylb. auctore factum est ex depravato
scripto. ² Idem à metaphrasie commissus error qui supra, nam hic quoque ni-
mis late reddita sunt verba Eutropii, natus est ipse Italice in Hispania: quæ pro-
prie sonant: ἰστανίῳ δὲ καὶ αὐτὸς ἐν Ἰταλικῇ καὶ Ἰσπανίᾳ vel. ἦν δὲ καὶ αὐτὸς τῇν καλεῖσθαι
Ἰταλικῆς, ἐκ Ἰσπανίας. cives enim hujus Italicæ, Ἰταλικήνους fuisse dictos, (id est
Italicenses) testatur Stephanus Byzantius. Hanc depravationem verborum Eu-
tropii etiam observavit Casaubonus. in notis ad Spartianum: qui tamen putat
Eutropium falli, & Spartiano fidem habet potius, apud quem: natus est Roma, &c.
Erroris vero causam fuisse conjectat istam: quod parentes Hadriani domicilium
Italicæ haberent; Romam autem non aliter quam rationibus ipsorum id postu-
lantibus commearent. Propterea & Spartianus propriam Hadriani patriam, etsi
Romæ nati, Italicam, sive Bæticam, in qua fuit Italica, postea nominat. ³ Et
historia & structura (notante Sylb.) mutilata est; librarii fortasse magis quam
metaphrasæ culpa. Latina talem quampiam requirunt metaphrasin: καὶ τῶν ἐπαρ-
χῶν δὲ ὁ Τραϊανὸς κατέστῃσας, τρεῖς παρὰ ἑρῶν κατέλαβε καὶ τὴν Ἀσσυρίαν, Μεσοποταμίαν
καὶ Ἀρμενίαν, τῇν φυλάτῃσιν αὐτοῦ στρατῶν ἀνακαλιστάμενῳ, συνέειλε τὰς τῆς βασιλείας
ἐπὶ ἑαυτῷ.

tus,

tus, ac finem imperii esse voluit Euphratem. Idem de Da-
cia facere conatum, amici deterruerunt; ne multi cives Ro-
mani barbaris traderentur: propterea quod Trajanus, victor
Dacia, ex toto orbe ¹ Romano infinitas eo copias hominum
transfulerat, ad agros & urbes colendas. ² Dacia enim diu-
turno bello Decibali viris fuerat exhausta. Pacem tamen
omni tempore imperii sui habuit; semel tantum per præsi-
dem dimicavit; orbem Romanum circumivit, & multa ædi-
ficavit. Facundissimus Latino sermone, Græco eruditissi-
mus fuit: non magnam clementiæ gloriam habuit; diligen-
tissimus tamen circa ærarium, & militum disciplinam. Obiit
in Campania, major sexagenario, ³ imperii anno XXI.
mense X. die XXIX. Senatus ei tribuere noluit divinos
honores. tamen cum successor ipsius Titus Aurelius Ful-
vius ⁴ Antoninus hoc vehementer exigeret, & universi se-
natores palam resisterent, tandem ⁵ obtinuit.

IV. Ergo Adriano ⁶ successit T. Antoninus Fulvius Bojonius, idem etiam Pius nominatus; genere claro, fed non admodum vetere; vir insignis, & qui merito Nume

[illegible]

χρημάτων ἢ ἐ τῶν ἡμετέρων ἐπιστά-
 ρη, καὶ τῆς στρατιωτικῆς ταξέως τε καὶ ἐ-
 μνησίας. ἐπελούτῃς ἢ ὅλην τὴν Καμπαν-
 νίαν, ὥστε πρὸ ἐξήκοντα χιλιάδων ἔτη, ἵνα
 καὶ εἴκοσι βασιλοῦσας σκλαυτῶς, ἐ μὴ
 ἑξῆς δέκα, ἐ ἡμέρας ὅσας. πάντων δὲ
 ἀντιπύζοντων χρῆται πᾶς θείας αὐτῶν
 ἐμμεδονταί πνεύς, ὁ ἀσπιδευόμενος τοῦ
 βασιλείαν Μάρκου Αντωνίου· ἐξήκοντα
 χίλιαι· ἐ πᾶς τῶν ἀντιστρατῶν βασι-
 λεύων γνάμους, ἔτηεν.

Δ'. Εὐαγγελιστε πίνω αὐτὸς ἔτι
 Ἀντωνίνῳ Φέλοιῳ, ὃς καὶ Βοϊανῶ
 ἐπικληθῇ, καὶ Πίος· ἐκ γένος τι καλὸν
 λαμπρῶ, τύμα εἰς τὰς εἰρὰς καθάρους
 παλαιστοῦ καὶ ὅσα εἶνε διεγνωσμένῃ.

1 Romanorum V. 2. Dacia en. d. b. Decibali res fuerant exhausta S. B. G. V. P. Dacia enim diuturno bello fuerat exhausta N. Dacia en. d. b. Decibali vires fuerant exhausta HM. 3. Imperiis anno XX. Senatus volebat eis tribuere div. V. Imp. anno XX. mens. X. &c. LC. N. B. Imp. a. XXI. m. X. die IX. Gr. die XXIX. etiam probat Dionisi Epitome. 4. Antonius S. L. 5. Obtinuit. Huius Trajani elegans ingenium in verbis cognoscitur. Traxer per &c. S. B. 6. Successit Ant. F. &c. LC. Successit Marcus Ant. Fulv. Bojonijs S. Suc. Marcus Antonius Fulv. Bænius N. M. Suc. M. Antonius Fulvius Botvinius B. Suc. M. Antoninus Fulvius Bormus L. Suc. M. Antoninus Fulvius Bojonijs S. Suc. M. Antonius Ful. Boi. V. Suc. T. A. F. Bænius LC.

Pompilio ¹ conferatur; ita ut ² Romulo Trajanus æquetur. Vixit ingenti ³ honestate privatus; majori, in imperio. nulli ⁴ acerbus, cunctis benignus. in re militari moderata gloria, defendere magis provincias, quam amplificare, studens, viros ⁵ æquissimos ad administrandam rempublicam quærens; ⁶ bonis honorem habens, improbos sine aliqua acerbitate detestans: regibus amicis ⁷ venerabilis non minus quam terribilis; adeo ut ⁸ barbarorum ⁹ plurimæ nationes, depositis armis, ad eum controversias suas litesque deferrent, sententiæque ejus parerent. Hic ante imperium ditissimus, opes quidem [¹⁰ omnes] suas stipendiis militum, & circa amicos liberalitatibus minuit; verum ærarium opulentum reliquit. Pius propter clementiam dictus est. Obiit apud ¹¹ Lorium, villam suam milliario ab urbe XII. ¹² vitæ anno LXXIII. imperii XXIII. atque inter divos relatus est, & merito consecratus.

V. Post hunc imperavit Marcus ¹³ Antoninus Verus;

δικαίως τ' ἂν ἐξισωθείς ἡ τῆς Νεμῆος Παιπλίου, ὡς περ ἐν τῇ Τραϊανὸς Ρωμύλῳ. ἔτι σιμὸς μὲν ἢ καὶ ἰδιωτεύον, ὁ δὲ ἀφ' ὧν δὲ αὐτὸν ἐδὲ ἐπὶ τῇ ἀρχῇ, ἀσχετῆς παμπαν ἀπὶ τῶν, ἡμέρος ὅσος ἀπ' αὐτοῦ ἐκ ἀπλῶς ἰπποσύνης ὅτι πολέμων κηρομηδύ. ἀδικοῖν ὅτι ἐκ ἰπποσύνης πόλεμον. φυλάττειν γὰρ ἢν αὐτῷ τῇ κτηνῶν σκοπῶς, ἔχ' ἑτέρω παρὰ τῆς. ἔτι τὸν μὲν ἀγαθὸς ἀνδρας ἡγῶν ἐπὶ τῶν ἀρχῶν, ἔτι πάντες τῶν ἡγῶν τῶν ποιητῶν δὲ ἕκαστος αὐτῶν ἀφιστεται, μηδὲ μὲν παρὰ τῶν ἀρχῶν συμφορῶν. τῶν δὲ συντονοδῶν δὲ τῶν καὶ ἑδνῇ βασιλείων, Φοσέρος τε ἢν αἶμα ἐκ ἰπποσύνης, ὅτι πολλὰς τῶν βαρβαρῶν, ἀποτρεμύς

τὰ ὅπλα παρὰ τῶν ἀφ' ὧν, ἔτι αὐτῷ κελύδοι, ἐγγὺν τε ἀπὶ ἂν γνοίη. πλεονεχῶν ὅτι ἐκ τῆς βασιλείας σκ. ἐλίζον, μὲν τῶν βασιλείας δίνετον ἀπ' αὐτοῦ τῶν στρατῶν ἐκ τῶν φίλοις. ὅτι τὰ δημόσια χρηματῶν, τὴν δαπάνης οἰκῶν γηρομῶν, πολυπλασιώδης. Εὐσεβὸς ὅτι ἐκκληθεὶς ἀπὸ τῶν φιλανθρωπίαν, τιλοῦται τὸ βίον ἐν ἀρχῇ. (Δωρόν ἢν ὄνομα αὐτοῦ, τὴν Ρώμης πόρῳ δυοκαίδεκα σημείων) ἐξ ὁδομητοῦ τῶν γηρομῶν, βασιλοῦς δὲ τῶν καὶ εἰς τὴν κατὰ ἐργῶν καὶ ἐκ τῶν δέγμων καὶ.

ε. Μὲν τῶν ἐκαστοῦ Μάρκου Ἀντωνίου Οὐρῶν ἐκ ἰπποσύνης καὶ ἐκ τῶν πατέρων. τὸ γὰρ δὴ γηρομῶν αὐτοῦ

1 Comparatur Sc. 2 Romulo & Trajano aq. G. V. Sc. 3 Sic codd. MSS. & optimez edd. al. honore. 4 Molestus LC. 5 Al. justissimos. 6 Bonos honorabiliter habens G. Bonos in honore hab. S. B. 7 Venerabilis magis quam ter. N. 8 Barbarissimorum L. 9 Prima nationes F. 10 Inclusum adjectum ex cod MSS. nostris & F. probantibus Sylb. & Cellario. 11 Seu Laurium, villam in via Aurelia. Vide Capitol. in Pio. c. I. S. B. G. V. legunt Orium. Sc. Lorias, HM. Lorias. 12 Vita anno LXXXVII. imp. XXIII. atque &c. S. N. B. M. G. V. Vita anno, atque inter Divos &c. LC. Vita anno LXXIII. atque inter Divos &c. L. Vita anno LXXVIII. imp. XIV. atque &c. Sc. 13 Antonius N. G. M. L. --- 1 Τῆς Νεμῆος substituit Sylb. in locum mendose scripti παμπαν. 2 In Sylb. excusum erat παρὰ τῶν, sensu plane contrario. Sylburgius hæc verba addiderat: Si vera lectio παρὰ τῶν, significabat αὐτοῦ ἐκαστοῦ, iis prohibebatur, seu excludebatur ab honoribus. Sed quod vel inusitata, vel durior saltem hæc significatio est, maluit Cellarius, syllaba mutata, ἀπὸ τῶν, arcebat, removebatur, scribere. 3 Pari corruptela (inquit Cel.) scriptum fuerat ἀπὸ τῶν, sensu inepto atque falso. Latinus enim habet reges amicos. haud

haud dubie nobilissimus : quippe cum ejus origo paterna à Numa Pompilio, materna à ¹ Salentino rege penderet : & ² cum eo L. Annius Antoninus Verus. tuncque primum Romana respub. duobus, æquo jure ³ imperium administrantibus, paruit : cum usque ad ⁴ eos singulos ⁵ semper habuisset Augustos. Hi & genere inter se conjuncti fuerunt, & ⁶ affinitate. nam Verus ⁷ Annius" ⁸ Antoninus, ⁹ M. Antonini filiam in matrimonium habuit : M. ¹⁰ autem" Antoninus gener Antonini Pii fuit per uxorem ¹¹ Galeriam Faustinam juniorem consobrinam suam. Hi bellum contra Parthos gesserunt ; qui post victoriam Trajani tum primum rebellaverant. Verus ¹² Antoninus" ad id profectus est : qui Antiochiæ & circa Armeniam agens, multa per duces, & ingentia patravit : Seleuciam, Assyriæ urbem nobilissimam, cum ¹³ quadraginta millibus hominum cepit : Parthicum triumphum revexit ; cum fratre eodemque focero triumphavit. Obiit tamen in Venetia, cum à Concordia ¹⁴ civitate" ¹⁵ Altinum proficisceretur, & cum fratre in vehiculo

πρὸς τὸ Νεκρὸν Πομπηλίον ἀνέφειξεν τὸ
 πατρώιον μητρὸς ἧς ἦν ἐκ βασιλικῆς αὐτῆ-
 ραυτοῦ κατιστοῖς. Σολεῖντιον γὰρ ἦν βα-
 σιλεὺς πατρός, οὗ ζώτης ἀσπαστῆρος καὶ
 συνιστάσασαν αὐτῇ Λέκκην Ἀντωνί-
 νου Οὐρητοῦ. καὶ τότε δὴ αὐτῶν ἰσὺς
 δύο πρὸς Ρωμαϊκῇ βασιλεύσειν ἤρξην, τῶν
 αὐτῶν καὶ ἐν βασιλεύσει αὐτῶν, συνι-
 σταρὰ δὲ αὐτῶν καὶ συζύγων, ἄλλη καὶ
 καὶ ἡ ἀπὸ τῶν γαμῶν. ἡ δὲ Ἀντὶν Ἀντω-
 νίου Οὐρητοῦ, τῷ Μάρκῳ Ἀντωνίνῳ κη-
 δευτῆς ἦν ἐπὶ θυγατρὶ. ἡ ἐκείνη δὲ ἐπὶ
 ἀνεψιῶν κηδεύσας ἐπύχρουν Ἀντωνίαν
 τῇ Πιπῇ. Οὗτοι δὲ βασιλεύοντες, ἐπὶ αὐ-
 τῇ Πιπῇ Περβὸν πέλεμον, τότε αὐτῶν ἀνι-

παρὰ τὰς ἑαρινὰς μὲν τῶν Τρῳάων νίκη
 ἔπραττει μὲν ἐπ' αὐτὰς Λακκῶν Ἀν-
 νικῶν Αἰτωλῶν τὰς Δαλφύδας ἵππας
 Ἀλκίνοον ἔτι τῶν Ἀρρηνῶν ποικίλους,
 ἀφ' ὧν τραχηλὸν αὐτῶν κατέρησε
 ἔτι Σαλδύκαιαν, τῶν Ἀστυνῶν πόλιν ἐπι-
 φανιστάτην, ἔλκον, μὲν τῶν ἐγχευμένων
 αὐτῇ φερίαισιν πετακισμυρῶν, ἵππο-
 ἀμείδους ἐπὶ τῇ νικῇ, κτηνὸν ἔχον
 ἑταίρῳ τὸν κτηνὸν δ' βασιλείαν κῆρ-
 γηκος τὸν κηδῆσιν. ἐπελάττησε δὲ οἱ
 Βικίππας, φεραίμῃ ἐπ' ἑλκήματ' ἀν-
 τὸν συμβασιλεύοντι, (πείρει δὲ ἡ αὐ-
 τῷ δὲ δὲ Κοινοῦ βασιλῆος Ἀλκίον) κατ-
 ὡς μιν 2 τὴν δὲ πάλιν ἐξ ἑαρινῶν συνη-
 γαγῆσαν

1 Solentino S.N.F.M.G.L.V. 2 Cum eo L. Annius Severus G. Cum eo Annus Antoninus Ver. L. LC. Cum eo L. Annius Antonius Ver. N. M. 3 Imperatoribus G. 4 Ita S. B. V. P. Mer. Ceteri eum. 5 Deest G. 6 Affinitate, nam Severus Antonii gener Antonini Pii fuit per uxorem Galeriam: & per Faustinam juniorem Galeriam confibrinam suam, Hi del. V. 7 Deest L. LC. Barthius [Adverf. l. c. 1.] legit *Antonius*. 8 Antonius L. M. N. & sic in seqq. 9 Defunt usq; ad gener S. G. 10 Deest S. 11 Calecarum LC. Valerium Sc. 12 Deest M. In V. autem pro Verus Ant. legitur Severus & Antonius. 13 Sylburgii emendatio est. Alii enim quadringentis vel quingentis habent: Μεταφραστὴς τετρακισμυρίου σπαιστωδύ. 14 Deest L. 15 In Alutium M. In Alutium f. Malinum B. In Alutium S. N. In Alutium civitatem L. --- 1 Sylburgius sic mutavit manu exarati libri verba: ἐξουτὶ δὲ ἀνὰ ψ, omisi prapositione, Sententia autem hujusmodi est: ἡ δὲ vero Antonini Pii gener erat, ducta in matrimonium confibrina ejus. 2 Loco Articuli τῆς in MS. erat τῇ, quod mutavit saepe laudatus censor. Federer.

federet, subito sanguine ictus, casu morbi, quem Græci ἀπὸ πλυσίν vocant. vir ingenii parum civilis; reverentia tamen fratris nihil unquam atrox ausus. Cum obisset undecimo imperii anno, inter divos relatus est.

VI. Post eum ¹ Marcus ² Antoninus solus rempub. tenuit, ³ quem mirari facilius quis quam laudare possit. ⁴ A principio vitæ tranquillissimus: adeo ut ⁵ in infantia quoque vultum nec ex gaudio, nec ex mœrore mutaret. Philosophiæ deditus Stoicæ; ipse etiam non solum ⁶ vitæ moribus, sed etiam eruditione Philosophus. tantæ admirationis adhuc juvenis, ut eum successorem paraverit Adrianus relinquere: adoptato ⁷ tamen Antonino Pio generum esse ei idcirco voluerit, ut hoc ordine ad imperium perveniret. Institutus est ad philosophiam per Apollonium ⁸ Chalcedo-

μη τι τοῖς θεοῖς, ὑπελθόντες ἀνὴρ
κρίσις τε καὶ ἀγαθὸς εἶναι. καίτοι γε σὺν
τῷ ἀλλ' ἐπικερπτεν αὐτὸν ἢ τῷ βασι-
λεὺς ἀρετῇ.

1. Μοῦς τίνω ἔμενεν ἐπὶ τ' ἀ-
γῶν ἱερός Ἀντωνίου [ο] Μάρκου,
2. ὁ θαυμάζον ἄξιον ἔχειν, ἐκ ἐπαύ-
της ἀπαρτμεν. ὅτι πρὸς τὴν ἡλικίας
ἡμερῶν τε ἔχουσιν ὁ θαλῆνος ἰδεῖν ὥστε
μὴ πειρᾶς ὄντος ἡδονὴν ἢ λύπην κερ-
κασσάται, μὴδ' ἐξ ἐπὶ τῶν αὐτῶν
πρὸς τὴν αἰδοῦσιν φανῆται. φιλο-

σοφίας τε ἢ ἱερᾶς, ὑπὸ τοῖς Στωϊκοῖς
παιδαγωγούμενος, ὥστε μὴ μένον τὸ ἥθος
ἕως ἡσυχασαί τῶν παραγέλμασιν, ἀλλὰ
ἐπὶ τῷ γλωττίῳ αὐτῷ τῇ λογικῇ, τῷ ἀλλων
πλέον ἔχειν. ἕως τε ἢ εὐκλείης ἐπὶ νεός,
ὡς Ἀδελφὸν σκοπεύμενον, ὅτις αὐτῷ διὰ
δέξεται τὴν βασιλείαν, ἐπειδὴ παρὰ
μὲν ἡγεμονίᾳ τῷ Πίῳ, πᾶσι αὐτῷ
παιδομασίῳ, συνάγει τῶν ἐκείνου διὰ
τῷ γὰρ τῷ θυγατρὸς, ὅπως ἀν' ἐπ' αὐ-
τὸν, ἐκ τίνος ἀρχαίας, ἢ βασιλείᾳ κερ-
κασσάται. διδασκαλῶν ἢ ἐκ τῶν φιλοσοφίας

1 Deest S. 2 Antonius N. M. V. 3 Al. vir quem. 4 Deest F. 5 Ab inf.
S. B. N. V. HM. Ex inf. F. Gr. 6 Vita & moribus S. B. 7 Tamen Divo Antonio
genero ejus. Idcirco esse vol. V. Tamen Antonio Pio Ge. L. Tamen Antonino Tium ge-
nerum esse ei Sc. 8 Chalcedonensem B. N. V. ----- 1 Exemplaris margini ad-
scripta hæc adnotatio: ἱερός Μάρκος Ἀντωνίου, ὁ σόφος: Alter Marcus Antoninus,
Sapiens ille, seu Philosophus. Inclusum ὁ in Textu non aliunde est quam ex
censura & judicio Sylburgii, ut differentiam Lucii Antonini exprimat. 2 E-
mendatio hæc ejusdem auctoris est. Lectum antea fuit, ὁ θαυμάζον ἄξιον ἔχειν
ἔχειν. Latinis magis responderet hæc lectio: ὁ θαυμάζον ἄξιον ἔχειν ἢ τῶν ἱ-
ερῶν ἀπαρτμεν: vel simplicius, ὁ ἔχειν ἄξιον ἔχειν ἢ τῶν θαυμάσιων ἢ ἐπαρτμεν. Suidas
aliā metaphorā (proculdubio Capitonis) secutus est, cujus verba, ut simul
cum Versione Præanii conferantur, huc transferam: Μάρκος, βασιλεὺς Ρωμαίων, ὁ
ἐκ τῶν ἱερῶν σπουδῶν μάλλον, ἢ ἐκ τῶν ἱερῶν, ἔδειξε λόγου τῶν τῶν ἀρετῶν ἐξισουμένου.
ἐκ πρώτης γὰρ ἡδονῆς τῆς ἡλικίας, εὐσταθὴ τε καὶ ἡσύχιον βίον ὑποσητάμενος, ἔτι κατὰ δόξαν,
ἔτι κατὰ ἡδονὴν τεσσάρων τῶν πρὸς τὸν αὐτὸν πόσιν ἐπαρτμεν δὲ τῶν φιλοσοφῶν τῶν
ἐπὶ τῶν σοφῶν καὶ ἢ ἄρα ἐκείνων μιμητὴς, ὁ μόνος κατὰ τῶν διασημάτων ἐπιβλεπόμενος,
ἐπὶ κατὰ τῶν τῶν μαθημάτων σύλληψιν. ἕως γοῦν ἐκ νεότητος τῆς ἡλικίας διέλαμ-
νε, ὡς πολλὰ καὶ Ἀδελφὸν ἐπὶ τῶν ἐκείνου τῶν βασιλείας ἀγαγὼν κληρὸν ἐπὶ δὲ
ἐκείνου τῶν εὐσεβῶν πρὸς τὸν κατὰ νόμον ποιητάμενος. ἐκείνου μὲν τῶν αὐτῶν διαδοχῶν
ἐκείνου τῶν δὲ συνεικὼν ἔργων διὰ τῆς ἐπιγαμίας τῆς εὐσεβῆς, ὡς ἀν' κατὰ τῶν τῶν
ἐκείνου, οἷς τῶν ἡγεμονίας περικλάται.

O

nium;

nium; ad scientiam literarum Græcarum, ¹ per Sextum Chæronensem, Plutarchi nepotem. Latinas autem literas eum Fronto, orator nobilissimus, docuit. Hic cum omnibus Romæ æquo jure egit, ad nullam insolentiam elatus imperii ² fastu: ³ liberalitatis promptissimæ, provincias ingenti benignitate & moderatione tractavit. Contra Germanos eo principe res feliciter gestæ sunt. Bellum ipse unum gessit Marcomannicum: sed quantum ⁴ nulla memoria fuit, adeo ut Punicis conferatur. nam ⁵ eo gravius est factum, quod universi exercitus ⁶ Romani perierant. Sub hoc enim tantus casus pestilentia fuit, ut post victoriam Perficam, Romæ ac per Italiam provinciasque, maxima ⁷ homi-

ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῷ Χαλκεηδονίᾳ ἐνηλθείας ὅ, Εὐκλείδης μὲν, Χαιρωνεὶ τῷ Πλατάρχῃ συγγενεῖ τῷ Ἰουλῷ ὅ, Φρόντωνι, ¹ τῷ τότε ἀρίστῳ ἡγετῶν. Ἐξήντη δὲ πάντων μεγάλιστα τῷ βασιλευσάντων τῷ ἰσότητος ἐργασίᾳ πρὸς ἐδμεῖαν ὑπεροφίαν ἀρδεύει καὶ μεγαλόδωρος δὲ ἦν καὶ τῷ ὅ, ὑπη-

κῶν ἐκ φιλαργίας διακρίτο. Πολύμην δὲ, τὸν μὲν καὶ Γερμανῶν ἀπὸ τῶν ἐπιτηρῶν ἐνίκησε τὸν δὲ καὶ Μαρκουμανῶν, αὐτὸς παρὼν τε καὶ αὐτεργῶν ἐς ἑταίρου ἐξήντη καὶ μίτρας, ὥς τις Ἀφροῖς αὐτὴν παρασχεῖσθαι. ² καὶ τῷ πολὺ πτόμα τῶν ἐναντίων τὸ καὶ τῷ

¹ Ter Sextum, Chæronensis Plutarchi nepotem V. A. LC. S. M. N. B. G. L. F. Sc. Burd. abest Sextum, sicut etiam à Parisiensis: sed Sextum hunc nepotem vocat etiam Apulejus initio lib. I. Metamorph. & Capitolinus in Antonino Philosopho cap. 1. Et sane ejus liber de Medicina animalium hodie adhuc existat, scholiis doctis à Gabriele Humelbergio illustratus. Ab ipso Marco Sextus tantum nominatur: à Philostrato Σέξτος ὁ ἐκ Βιωτίας φιλόσοφος: Suidas etiam Plutarchi nepotem dicit. Nonnulli perperam confundunt cum Philosopho illo Pyrrhonio, cuius habemus adversus dogmaticos acutissima scripta. Sed Empyricus iste nullius dogmatis approbator, nedum auctor, omnium fuit everfor; cum à contra Sextus noster Marci præceptor, non ea solum, quæ priores sciverant sapientes, nota habuit exacte: sed ipse etiam nonnullorum scitorum fuit auctor, & primus inventor. Nam de eo scribit Marcus, doctum se ab illo. τὸ καὶ ἀναγκαῖον καὶ ὁ δὲ ἰξουρτικὸν τε καὶ τακτικὸν τῶν αἰς βίαν ἀναγκαῖων δογμάτων. Cl. Casaubonus: liquando statuerat [vide notas ad Diog. Laërt.] eundem etiam esse cum Empirico, tandem vero [vide notas ad Hystor. Aug.] rem paulo accuratius perpendens, aliter sensit. ² Fastigio S. B. G. V. P. HM Mer. quod cum periodi ratione minus bene, quam fastu, cohæret. Non autem est dubitandum, quin noster in meliorem partem fastu vocabulum, pro pimpla & dignitate impetit, accepit. ³ Libertatis F. corrupte. Nam etiam Græcus μεγαλόδωρος transulit. ⁴ Al. nulla ante mem. ⁵ In quibusd. eo desideratur. ⁶ Vocem Romani adduxit L. LC. S. N. M. B. G. V. HM. Syll. quin etiam Fuld. habet: universi exercitus Romanorum. ⁷ Deest B. --- ¹ In MS. legebatur: τὸ τε ἀρίστω. Sed legendum vel τὸ τότε ἀρίστω, ut cum Cellario nos edidimus. vel, expuncta illa conjunctione τε, τὸ ἀρίστω: vel certe pro τῷ τε scribendum τότε. Notandum porro quod in exemplari male scriptum fuerit Χερωνεῖστω, pro Χαιρωνεῖ seu Χερωνεῖστω. ² Græcum Latinis pugnant, (ut monuit Syll.) nisi pro πολλὸ πτόμα τῶν ἐναντίων, legimus ἀμπαλγῆς πτόμα τῶν οἰκίων. Latina enim tale quiddam sonant: καὶ τῶν βαρύτερος ἐνέμνη, καὶ ὅτι πᾶν τὸ Ρωμαίων στρατεύμα ἐν αὐτῷ διαλέτο. τοῦτον γὰρ αὐτὸ λοιμικὴς φθορὰς ἐγγίνο σύμπλωμα. ὥς μετὰ τὴν Περσικὴν νίκην, ἐν Ρώμῃ, ἐν Ἰταλίᾳ ἐν πάσαις ταῖς ἐπαρχίαις, τῶν τε ἐτίμων πλῆθος ἐξαισίων καὶ τῶν στρατιωτῶν αἱ δυσόμοι ἐν τῷ πτόμα τῷ νοσήματι ἐξέλιπον.

num" pars, militum omnes fere copiae languore defecerint. Ingenti ergo labore & moderatione, cum apud ¹ Carnuntum jugi triennio perseverasset, bellum Marcomannicum confecit; quod cum his ² Quadi, Vandali, Sarmatae, Suevi, atque omnis barbaria ³ commoverat: multa hominum millia interfecit: ac Pannoniis servitio liberatis, Romae rursus cum Commodus ⁴ Antonino, filio suo, quem jam Caesarem fecerat, triumphavit. Ad hujus belli ⁵ sumptum, cum aetario exhausto largitiones nullas haberet, neque indicere provincialibus aut senatui aliquid vellet, ⁶ instrumentum regii cultus, facta in foro divi Trajani sectione, distraxit: vasa aurea, pocula crystallina & murrhina, uxori ac suam fericam ac auream vestem, multa ornamenta gemmarum: ac per ⁸ duos" continuos menses venditio ⁹ habita est", multumque auri redactum. Post victoriam tamen emptoribus pretia restituit, qui reddere comparata voluerunt: molestus nulli fuit, qui maluit semel emptam retinere. Hic permisit viris clarioribus, ut convivia eodem cultu quo ipse, & ministris similibus exhiberent. In editione mune-

μάχην, ἰσχυρὸν μείζον ἔπρεον, ἐπιλήρον-
τα δὲ λοιμὸς, τὰς τε αἰρέσεις ἐπὶ τοσούτων
φασγάνων, ὥστε μὴ τὴν νίκην, ἀπύσαν
ἦσαν τῶν γράβων ἀφαιρῶντων. καμνόν-
των τινῶν αὐτὰς τὴν πρᾶγμα, ὁμοῦ
ἀποκατέστη τε, καὶ τέλος ἐπέθηκε τῶν
πλεόντων, συνήτην ἦσαν Μαρκουμάνοις
Καυδῶν τε καὶ Οὐανδάλων, καὶ Σαρμα-
τῶν, καὶ Σειθῶν, καὶ πάντων τῶν αὐ-
τῶν βαρβάρων. πανσφαλεῖα τε γὰρ αὐτὰς
ἀνέλε, καὶ τὰς Παίσιος ἡλδοῦντος δε-
δοκῆς ἐδοξαμένους τε ἐπὶ τῆς Ρώμης
μὴ Κομῶν τὴν παιδὸς, καί οὖν χειρο-
ποιήσαντες αὐτὸν, Κομῶν τε Ἀντωνίνου
ἀποσπῶν. φασὶ δὲ, τὸ δαπάνης αὐτὸν
ἐπιλεπτότης, ἐπειδὴ φόρος ἐπάρχην ἐτί-

ρες ἡμετέρας, τὴν βασιλικὴν ἐδοῦν
πάντων, καὶ τὰς αὐτῶν πρὸς ἀργύρας τε
κρυσταλλῶν, τὴν βασιλικὴν τε ἀπύσαν
σφαλεῖν, ὅντων ἀποδοῦναι, καὶ τὸ συν-
χρῆν χρυσὸν καὶ ἀναλώσας τὰς πόλιν.
3 ἀποκατέστη δὲ τῶν πρᾶγμα, τὴν
πρὸς μὴ δαπάνης βαλάντιον, τὴν πρᾶ-
μα ἀπαρτιμῶσαν τὰς δὲ ἡμετέρας
ἐλοφίνας, μὴ βιάσασθαι. ἐπέτεψε τε
[καὶ τοὺς ἐπιφανέστερους καὶ] τὸ ἡμέτερον
βασιλικὸν εὐαχρίσας, καὶ τὰς ὑψηλὰς
οἰκίας ὁμοῦ ἀποδοῦναι πᾶσι, μηδὲν
τῶν βασιλικῶν πλεονάζοντων. ἐπεὶ
ἔτι οὖν ἀφαιρῶντες, μεγαλοψυχίαν
ἐπεδείξατο τοσούτων, ὥστε νικητῶν
ἔργον ἐορτῆς, ἐν ταῖς αὐτῶν τῶν

¹ Carnuntum G. Fr. Carnuntum LC. N. M. Carminum V. ² Squadi N. B. Quadi L. ³ Commoverant N. M. ⁴ Antonio G. L. V. ⁵ Usque aetario G. Sc. Sumptum, neque indigeret, neque provincialibus aut senatui aliquid vellet auferre, instrum V. ⁶ Ita omnes libri praeter Mer. qui instrumenta, multitudinis numero, refert. ⁷ Ac deperit per duos cont. B. ⁸ Deest LC. ⁹ Defunt S. B. --- ¹ In exemplari male legebatur Σαδων. ² In MS fuit συνεχρί, unde Sylb. fecit συνεχρί, nisi majoris emendationis. ³ Possit etiam legi: περιτρίμνον τῶν πρᾶγμα: ut ad personam, non ad res, feratur participium. ⁴ Mendose negatio καὶ, & contra rationem, in MS. praefixa erat. ⁵ Inclusa addidit Sylb. & simul ἐπιτερε ex corruptio ἐπιτερε emend. tius fecit.

rum post victoriam adeo magnificus fuit, ut centum simul leones exhibuisse tradatur.

VII. Cum igitur fortunatam rempublicam & virtute & mansuetudine reddidisset, obiit XVIII. imperii anno, viz¹ LXI; &² omnibus certatim annitentibus, inter divos relatus est. Hujus successor³ L⁴. Antoninus Commodus⁵ nihil paternum habuit: nisi quod contra Germanos feliciter & ipse pugnavit. Septembrem mensem ad nomen suum transferre conatus est, ut Commodus diceretur.⁶ Sed luxuria & obscenitate depravatus, gladiatorii armis sæpissime in ludo, deinceps etiam in Amphitheatro cum hujusmodi hominibus⁷ sæpe⁸ dimicavit. Obiit morte subita, adeo⁹ ut strangulatus, vel veneno interfectus putaretur: cum annis¹⁰ XII. post patrem, &¹¹ VIII. mensibus imperasset; tanta execratione omnium, ut hostis generis humani etiam mortuus judicaretur.

VIII. Huic successit Pertinax; grandævus¹² jam¹³, ut qui¹⁴ septuagenariam attigisset ætatem; ¹⁵ præfecturam urbi

ἀνδρῶν μάχαις, ἐνθαπὶν ἄμφοι λέοντας ὑπὸ
τρὶς ἡμετέρας ἀνέλεν.

ζ'. Ἐν τοσούτῃ τῶν ἡμερῶν εὐδαιμονίᾳ, καὶ τῇ κρατύνῳ ἀρετῇ, τίλλει ἐπὶ βασιλείᾳ, δεκάτω & ὀγδόῳ τῷ ἀρχῆς ἔτει, τῷ δὲ ἡλικίας ἐνὶ καὶ ἐξηκστῷ ἡλικίᾳ τε ἀπάντων μὲν, συνελευμένη τοῖς θεοῖς παραπύμψας τὴν πατρὶ τῷ βασιλείᾳ, Ἀγκία Ἀντωνίου Κομμοδῶ, μήτε καταμύθῳ π τὴν πατρὸς ἀρετῆς, [¹ μήτε λαμπρόν τι] ἐπιδειξαμένη πλὴν ὅτι πρὸς Γερμανοὺς καὶ ἔτος ἔχεν εὐτυχὴ πόλεμον. ἐπὶ τῇ μὲν τὸν καὶ Ρωμαίους Νομμοδῶν, ἐπὶ τῇ αὐτῇ ποιήσει, Κομμοδῶν & μὴν ἐδωρήθη. τρυφαίᾳ δὲ καὶ ἀπεργασίας καὶ μικρὸν ἀφειρημένῳ, εἰς τὸ τοιοῦτον

γενεαλογίας, ὥστε καὶ τὸ μνημονεύοντα, καὶ μὴ τῷ, ἐν δημοτικῇ καὶ τὸ καλεσθῆναι ἀμφιθέτον ἀφαιρῶντα² πρὸς τὴν αὐτῇ ἐπιδεικνύμενος. Θάνατος ὃ ἐξ ἀπηναικῶ ἐπὶ αὐτῷ, δόξαν ἤνεγκε τοῖς πολλοῖς, καὶ ἀσχονίᾳ αὐτοῦ, ἢ φαρμακίᾳ καὶ τῇ μαγικῇ ὑπερκαταρτίᾳ τὸ βίον ἀδικῶν ὃ ἐξ ἐπλήρωσε βασιλεύων οὐκ αὐτῇ μὴ τὸν τῷ πατρὸς γένεσθαι, καὶ μὴν ὅκτω, παρὰ πάντων ὁμοίως καὶ ἐχθρὸς, καὶ μὴ τὸν γένεσθαι ὁμοῦ μόνον.

η'. Μετὰ τῆς ἐξασίλουσε Περπινίας, ἀνὴρ εἰς γῆρας ἤδη ἀφροσύνης, ἐπὶ μήκρον τε ἰὼν τῆς ἡλικίας ἔτος. ὕπαρχος δὲ τῆς Ρώμης ἦν, ὅτε παρήλθον εἰς

1 LX. LC. L. F. 2 Ab omnibus S. M. B. 3 Deest N. M. L. LC. 4 Antoninus N. M. G. L. V. 5 Qui nihil V. 6 Sed & uxoria obscenitate depr. B. G. S. Sed luxuria obscenitate &c. V. P. 7 Deest S. N. M. B. G. V. L. 8 Al. atque adeo ut. 9 XXII. F. 10 IX. G. 11 Deest G. L. V. HM. 12 Et qui G. L. F. V. HM. 13 Natus annos ἐπὶ καὶ ἐξήκοντα Xiphil. 14 Al. præfecturam urbis. ----- 1 Etiam hæc Syrburgiana supplementa sunt, ut sanaretur locus corruptissimus. Potest item legi καὶ τῇ γυναικὶ τι. 2 In MS. erat πρὸς τῷ. Insulse. Emendavit Sylb. qui aliam etiam lectionem (si hæc displicet) substituit, viz. πρὸς τῇ τοιαύτῃ ἐπιδεικνύμενος.

tum agens, ex S. C. imperare iussus. ¹ Octogesimo imperii die, pratorianorum militum seditione, & Juliani scelere occisus est.

IX. Post eum ² Salvius Julianus rempub. invasit, vir nobilis & ³ juris peritissimus; nepos ⁴ Salvii Juliani, qui sub ⁵ divo Adriano *perpetuum* composuit *edictum*. Victus est à Severo apud ⁶ Mulvium pontem, interfectus in palatio. vixit mensibus septem, postquam cœperat imperare.

X. Hinc ⁷ imperii Romani administrationem ⁸ Septimius Severus accepit: oriundus ex Africa, ⁹ provincia Tripolitana, oppido Lepti. solus omni memoria & ante & postea ex Africa imperator fuit. Hic primum fisci advocatus, mox militaris tribunus, per multa deinde ac varia officia atque honores, usque ¹⁰ ad administrationem totius reipub. pervenit. Pertinacem se appellari voluit, in honorem ejus Pertinacis, qui à Juliano fuerat occisus. Parcus admodum fuit, natura sævus: bella multa & feliciter gessit. ¹¹ Pescennium Nigrum, qui in Ægypto & Syria rebellaverat, apud ¹² Cyzicum interfecit. Parthos ¹³ vicit: & Arabas ¹⁴ eo usque superavit, ut etiam ¹⁵ provinciam ibi faceret: idcirco

τῶν βασιλείων, διγυμὰ τῆς συγκλήτης πύλης ἀναρρήθεις. ἀλλ' ὀγδοηκοστῇ τῆς βασιλείας ἡμέρᾳ στρατιωτῶν ὑπεξήραγε σάτις, τῶν καλεσθῶντων πραιτωριανῶν.

Ἰ. Ἰκλιανὸς ὃ ἦν ὁ ταῦτ' αὐτῶν ἐγείρας τῶν σείσιν ὅς ἐ τῶν βασιλείων ἠρπάσσει ἐπιφανὴς μὲν, καὶ νόμους ἐξησκημένους Ἰκλιανὸς γὰρ ἐκείνῳ ἦν, ὅς τὸ δηλικὸς Διόσκουρος τοῖς Ἀδριανῶν χρόνοις συνιπάζει, ὃ μέχρι τῶν Ἀδριανῶν καλεῖται, καὶ τῶν τῶν Ἰαλῶν φωνῶν ἐκείνῳ περὶ τὸν. ἀλλ' οὐδὲν ἀνέρεθ' αὐτὸς τῇ γαφύρῃ τῇ καλεσθῶντι Μελοία, εὐαγγέλιον αὐτῶν δὲ ἀνέρεθ' αὐτῶν βασιλείας αὐλῶν.

Ι. Καὶ δέχεται τῶν βασιλείων Σεπτίμιος Σεύηρος Ἀφρος, ἐκ τῆς Τριπο-

λικῆς καλεσθῶντος ἐπαρχίας: πόλις δὲ ἦν αὐτῷ Λέπτις. μὲν δὲ ἔτ' ἐξ Ἀφρικῆς, ἐπὶ τὴν τῶν ὅλων παρῆλθεν ἐπιτροπὴν καὶ ἔτε σέξτερον ἢ μνημη παραδεδωκεν, ἔτε μὲν αὐτῶν ἐξῆς ἐκείνῳ βίωσι πλοῦτος. ἦν δὲ σέξτερον μὲν τὰ ταμίαις ῥήτωρ, τὸ χρόνος δὲ σέξιόν τ' αὐτῷ, ἀρχὴν ἰδίῃ στρατιωτικῇ καὶ προσεμμένον λιτῆς πρῶτος, εἰς τὸτο ἡλθε δυναστείας. προσηγάγετο δὲ ἑαυτὸν Περτινακὲς, ὃ ἀνερῆδρον ὑπὸ Ἰκλιανῶν πμῶν. μικροφύχτος μὲν ἀνὴρ καὶ χαλεπὸς πολεμικὸς δὲ ἀλλως, καὶ ταῖς μάχαις εὐτυχὴς. Πισκίτιον γὰρ Νίτρον, τυραννισαύα καὶ τῶν Αἰγυπτίων, ἐν Κυζικῷ νικῶντας, ἀπέλεν. ἐκράτησε ὃ καὶ Παρθίων καὶ Ἀραβίων τῶν ἐνδοξῶν, καὶ τῶν κα-

1 XXX. M. N. L. LC. LXXXI. HM. 2 Salvius N. 3 Al. jure. 4 Silvii N. 5 Divo Antonino HM. 6 Mulvium S. Milvium N. M. G. V. Fasti Siculi, à Scaligero editi, Μελοῖος legunt. 7 Imperii omnis adm. LC. Imperii summam adm. F. 8 Septimius S. N. B. G. V. 9 Desunt LC. 10 Deest F. 11 Pescennium B. Pescennius G. Tescennium Sc. 12 Circicum L. 13 Vicit, & Arabas interiores & Arabas. Arabas HM. Sc. Gr. Vicit, & Arabas interiores, & Arabas. Arabas S. N. M. B. G. 14 Quoque sup. Sc. 15 Provincias LC.

Parthicus & ¹ Arabicus dictus est. Multa toto orbe Romano reparavit. Sub eo etiam Clodius Albinus, qui in occidendo Pertinace socius fuerat Juliano, Cæsarem se in Gallia fecit: victusque apud Lugdunum est & interfectus. Severus ² autem præter bellicam gloriam, etiam civilibus studiis clarus fuit, & literis doctus, philosophiæ scientiam ad plenum ³ adeptus. Novissimum bellum in Britannia habuit: utque receptas provincias omni securitate muniret, vallum per ⁴ XXXII. millia passuum à mari ad mare deduxit. ⁵ Decessit Eboraci admodum senex, imperii ⁶ anno sexto decimo, mense tertio; & Divus appellatus est. nam filios ⁷ duos successores reliquit, Bassianum & Getam: sed Bassiano ⁸ Antonini nomen ⁹ à senatu voluit imponi. itaque dictus est ¹⁰ M^o. Aurelius ¹¹ Antoninus" Bassianus; patrique

λαμμένων Αδριατικῶν ὥστε τῶν μὲν Ἀραβικῶν, ἐπαρχίαν κατέστησεν καὶ Παλαιὸν ἔδωκεν. ἀπὸ δὲ τῶν νενικημένων ἰδιῶν ἀποστραφίας λαβεῖν ἐκλήθη τε Παρθικός, καὶ Ἀραβικός, καὶ Ἀδριατικός. πλείστα δὲ καὶ τῶν τῆς βασιλείας οἰκονομικῶν ἐπιτηδεύματι εἰς νεότητά. καὶ τῶν τὸν χρόνον Κλαυδίου Αἰοῦ, ὁ κραιναίνους ἑλκιστὸς τῆς Περσίας σφαγῆς, ἑαυτὸν ἐν Γαλλοῖς χειροβόλησε Καίσαρα. νικηθεὶς δὲ ἐν Λυγδύνῳ περὶ τῆς Σούρας, πέλας ἔχει τῆς βίης. Σούρας δὲ ἡ μὲν ἐν τῇσι λαμπαῖς ἐκπύον δὲ ἐν τοῖς πολυλυσίαις φιλοστεφίας τε καὶ ἐξήσκητο πρὸς ἄκρον, καὶ τῶν ῥητό-

ρων ἀπάντων ὑπερέχον. Ὑστέρῳ τε πλεονεξίας Βρετανίας συμεροτήτας, τὰς πόλεις ἀνεκτήσας, καὶ τὰς ἑπαρχίας ἀσφαλιζόμενος, χεῖρα καὶ ἀντιπάλῳ, ἐπὶ δύο ἐτελόμενος πρὸς τοὺς ἐκατὸν σημείοις ἐκτείνας αὐτὸν πρὸς ἡλικίας. Ἐπὶ τῇσι τοῖς ἔργοις ἐτελεύτησεν ἐν ² Ἐβόρακῳ περὶ οὗτης βασιλεύσας καὶ καὶ δέκα ἐνιαυτὸς ἐ μῆνας τέτταρες, καὶ τῇσι θεοῖς συνηλυμῆται δύο πύδας διαδόχῳ τῆς βασιλείας καὶ ἀγαλιππῶν, Βασιανὸν καὶ Γέταν. ἀποστράφας Βασιανὸς Ἀντωνίνου μετὰ κληθῆναι. καὶ ὁ μὲν ἀποστράφας Μάρκος Αὐρήλιος Ἀντωνίνος Βασιανὸς, ἐπετεπρόσθη τε καὶ τὸ πατρὶα

¹ Arabicus, Zabenicus dictus est S. B. Arabicus, Azabenicus dic. est N. G. M. V. Arabicus & Adiabenicus dic. e. HM. Gr. Additamentum istud, ut & superius, proculdubio à Spartiano haustum. ² Tamen præter S. N. G. L. F. V. ³ Adeptus est. Amator studiosorum: adeo ut Oppiano qui de natura piscium & situ Gracia metrum Heroicum composuit, singulos aureos pro singulis versibus daret. Unde & eadem Oppiana carmina ad hanc diem aurea nominantur. Novissimum &c. gessit, ubi ut recepta S. B. ⁴ XX. N. suprascriptum XXX. XXII. B. G. L. S. XXXV. Sc. CXXXIII. HM. F. De hujus loci corruptione vide Annot. ⁵ Decessit a vita admodum G. 6 Ita S. B. G. F. Gr. Anno XVIII. mense IV. Vulg. Anno XVII. mense III. N. L. C. Anno XII. mense III. V. In Dione anno XVII. mense VIII. die III. ⁷ Sic LC. N. V. L. Sc. F. & Gr. Cæteri duos, non adeo recte, ut patet ex Herodiano, ubi de Severi consecratione loquitur. ⁸ Antonis N. L. ⁹ Senatus Mer. ¹⁰ Deest G. ¹¹ Deest G. ----- ¹ Ἐπαρχίας Sylb. monitore pro ὁρχίας substitutum. ² Hic & lib. X. ineunte scriptum fuit Καράκιον, sed in posteriore loco supra K initiale & positum fuit in manu exarato codice. Cum Cellario ergo (probante item Sylb.) minus dubitavimus veram lectionem ΕΒόρακον ex Latinorum consensu restituere.

¹ succel-

1 successit. nam Geta hostis publicus judicatus, confestim perit.

XI. Marcus igitur Aurelius 2 Antoninus Bassianus, 3 idemque Caracalla, morum fere paternorum fuit; paulo asperior, & minax. Opus Romæ egregium fecit 4 lavacri, quæ 5 Antoninianæ appellantur; nihil præterea memorabile. 6 Impatiens libidinis; ut qui novercam suam Juliam uxorem duxerit. Defunctus est in Olsdroëne apud Edeffam, molliens adversum Parthos expeditionem, anno imperii VI. mense II. 7 vix egressus ætatis XLIII. annum. funere publico 8 elatus est.

XII. Opilius deinde Macrinus, qui præfectus prætorio erat, cum filio 9 Diadumeno facti imperatores, nihil memorabile ex temporis brevitate gesserunt. nam imperium eorum 10 duum mensium; & unius anni fuit. seditione militari ambo pariter occisi sunt.

XIII. Creatus est post hos 11 M. Aurelius 12 Antoninus. Hic Antonini Caracallæ filius putabatur: sacerdos autem 13 Heliogabali templi erat. Is cum Romam ingenti & militum & senatus exspectatione venisset, probris se omni-

ἡ παλαιότητα. Γέλας ὁ ἰχθύος εἶναι κρι-
σις καὶ τὸς ὑπὲρ ὧν ἐπεκτείν, ἀνηρεῖται.

α. Ἀντωνίνῳ τοῖσι παλαιότατον ἐ-
πὶ τῷ Καρκαλλῷ προσωνυμίαν, τὸ
πατρὶ περὶ ἀπάντα κατηκολογήσει τὸ
πρότερον παλαιόν ὃ ἐλθόντες τε εἰς ἀμφο-
τέρους, καὶ τὴν ἐν ταῖς ἀπειλαῖς ὑπερβο-
λίαν, τῇ Ρώμῃ δὲ κατισχύουσα λυτῶν,
καὶ εἰς τὸδε Ἀντωνινιανὸν καλεῖται. ἀλ-
λὰ οὐδὲ ἀπὸ μνήμης ἔτε εἶπεν, ἔτε ἔ-
παυσε ἔδεν. ἀλλ' ἡ ὑδατὶς τὴν ἐδαλῶ-
σιν, αὐτὴ καὶ τὴν ἑαυτῆς μνηστῆραν ποιήσαι-
σιν γαμπτῶν. Ἐν Ἐδέσσῃ δὲ τῆς Οὐ-
βίας, στρατοῦν ἐπὶ Περσας, ἀπῆλθε
τὸ βίη βασιλεύσας μὲν ἐξ ἑτῆς μῆνης
δύο, ἀπελθὼν τε τῇ ηλικίᾳ εἰς τετάρτον

καὶ ποσαυτῶν ἐτος ἐλθόντό τε αὐτῷ
ταῖς νομισματικαῖς πρὸς τὸ στρατῷ.

ιβ'. Καὶ βασιλεύει μετ' αὐτῶν Οπί-
λιῳ Μακρίνῳ, ἐξ ὑπαρχῆς αὐτὸς τὴν
βασιλείαν κληθεὶς καὶ μετὰ ἐν ἀλκί-
δος ὁ παῖς αὐτῶν Διαδουμένῳ. ἐπαύ-
σε δὲ ἐδὲ ἑτῆς μνήμης ἄξιον ἔδεν, τῆς ἀρ-
χῆς εἰς ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας δύο προσελ-
θούσης. ἀνέειλε δὲ ἀμφοτέρους στρατιωτικῇ
τύπῃ.

ιγ'. Λέγεται ὅτι τὴν βασιλείαν Μάρ-
κος Αὐρηλίῳ, ὡς Ἀντωνίος Καρκαλλῆς
παῖς ὡν ὑπελκῆται. καὶ δὲ ἱεροῦς τὸ καὶ
τῆς Ηλιογαβίας. ἔτῳ ἐπὶ χρεῖσιν τῆς
δήμης προσδοκίᾳ τὴν Ρώμην καὶ ἀλα-
τοῦν, ἐναιτίῳ ὡφθῇ τῆς ἐλπίδος. αἰχρὸν

1 Al. successor. 2 Antonius L. 3 Deest L. 4 Lavacra F. Vinetus suspica-
tur thermarum legendum esse, ut fœmineo generi Antoniniana respondeat: sed
facetur, contra omnes libros esse suam conjecturam. 5 Antoniana G. L. V.
6 Al. impatiens. 7 Vix egressus XIV. annum L. Vix egressus XLIII. an. B.G. 8 Clau-
dius G. 9 Diadumeno L. 10 Al. duorum. 11 Deest V. 12 Antoninus L. &
max Antonii 13 Vide Annot. ----- 1 Rectius Sylburgio videtur, ἡδονῆς τε
τινὲς ἰσχυρῶν, ὥστε.

bus contaminavit. Impudicissime ¹ & obscœnissime" vixit, biennioque post & VIII. mensibus tumultu interfectus est militari; & cum eo mater ² Semia Syra.

XIV. Successit huic ³ Aurelius Alexander; ab exercitu Cæsar, à senatu Augustus nominatus; juvenis admodum: susceptoque adversus Persas bello, ⁴ Xerxem eorum regem gloriosissime vicit. militarem disciplinam severissime rexit; quasdam tumultuantes legiones integras exauctoravit. Affectorem habuit, vel scrinii magistrum, Ulpianum, juris conditorem. Romæ quoque favorabilis fuit. Periiit in Gallia, militari tumultu, tertiodécimo imperii anno, & die VIII. in matrem suam Mammæam unice pius.

ῥδ' κ' ἐπονειδίζον μετ' ἄλλων βίον, κ' δύο
ἐτη τῆς βασιλείας κ' μῆνας ὀκτώ ἀνη-
ρίην κ' ἡ μήτηρ αὐτῷ συναπέλευ Συ-
μία Σούηρα.

ιδ'. Ἐπιπύην ἤλθεν ἐπὶ τῷ βασιλείᾳ
Ἀλεξάνδρῳ, καίσαρ μὲν ὑπὲρ τῆς στρα-
τίας ἀναρρήδεις, Αὐγυστος δὲ ὑπὲρ τῆς
συγκλήτης, κρημίδῃ νέῳ. ἔτ' οὖν εὐδύς
ἐπὶ Πέρσας ἐσφάτ' οὐσι κ' τὸν βασιλεῖα
Ἀρσὴν μ' πολὺς ἐνίκησε τῆς εὐκλείας.
Φοβερὸς τε ἐχέμετο τῷ στρατῷ, ὥς ἀπα-
ραχὼν αὐτὸν ἐν πολλῷ ἀλγεύμεναι χρόνῳ.
ἐπειδὴ γὰρ πικρὰ τῶν περὶ μύτων ἐπήρηθη

αὐτὸς τῶς αἰσῆς, ἐκθλάσας τε, κ' τὰς αἰ-
αυτοῖς ἀνδράς ἀπαύτας ἀπεσφάτ' οὐσι.
τὰς τὰ συνήθ' οὐσιν ὁ νομοθέτης Οὐλπιανός·
αὐτὸς κ' τῷ φροντιστῇ τῇ τοῖς δι-
μείνοις ἀνέγνωσεν ἔχων. πολλὸς δὲ καὶ
αὐτῷ τῷ Ἀλεξάνδρῳ κ' τῷ τῷ Ρώμῳ
ἐκ πανθ' αἰσῆς τῆς δόξης, ἐπιλότῃσι παρὰ
Γάλλοις, πείραχον ὑπερμείνας στρατεύων,
ἡ τροπικὴ δὲ τῆς βασιλείας ἐπὶ
πολλῷ εὐσεβοῦσαν ἐπιδείκνυτο· αὐτῷ
τῷ αὐτῷ μητέρα, ἐκ μηδὲ ἐνὶ κ' τῇ
κρημνιστῶν ὑπερβολῇ.

1 Desunt M. 2 Ingens in hoc nomine variatio. F. L.C. M. L. Semiasera. S. Suriasera. N. Sinuasera. V. & P. Semiamyra. G. Suriasira. Vinetus scribit, se in libris antiquis invenisse Semia Syra, & Simia Serena. 3 Aurelianus V. 4 Persen L. Seren G. Xeren V. Xersen F. Herodianus, Xiphilinus, Lampriidius Artaxerxes vocant. Agathias Scholasticus Artaxarem. Omnes corrupte. Genuinum enim nomen Artaxerxes esse, ex Tarich (Arabico libro Genealogico) ostendit Cl. Schickardus. ---- 1 Ex Latino cum Cellario correximus scriptum & editum διακρί, præsertim quod Herodianus etiam habet annos XIV.

EUTROPII
BREVIA RIUM
HISTORIÆ ROMANÆ.
LIBER NONUS.

I. POST hunc Maximinus ex corpore militari primus ad imperium accessit, sola militum voluntate, cum nulla senatus intercessisset auctoritas, neque ipse senator esset. Is, bello adversus Germanos feliciter gesto, cum à militibus esset imperator appellatus, à ¹ Pupieno Aquilejæ occisus est, deferentibus eum militibus suis, cum filio adhuc puero; cum quo imperaverat triennio & paucis diebus.

II. Postea tres simul Augusti fuerunt, Pupienus, Balbinus, & Gordianus: duo superiores obscurissimo genere; Gordianus, nobilis: quippe cujus ² pater, senior Gordianus, consensu militum, cum proconsulatum Africæ gereret,

BIBLION Σ.

Μεγαλακταὶς τῶν Αλεξανδρῶν τὸν βίον, ἐκασίλυσεν ¹ Μαξιμίον, ὡς ὅτε ἑὸς ἀνδρὶς ἐ μὲν τῇ τῶν στρατιωτῶν ψήφῳ, ἐπὶ κλήτῃ μὴ συμφησιμαμένης, ὅπερ ἐ συνελέμετο τῇ γερουσίᾳ. ἐπαγαγὼν δὲ Γερμανοὺς πόλεμον, ἐκρατήσας αὐτὸν ἐκ πολλῶν τῶν ἀνδρῶν, ἐπροσέταξε τοῖς ἱμπεράτορ, (ὃ οὖν μὲν τῶν βασιλέων ἐστὶν ὄνομα, τότε δὲ ἡμετέροις τοῖς ἑσπερίοις στρατηγῶσιν) ἀντιθέσθαι τῷ Γαλιῶνι

ἐντὸς τοῦ Ακυληΐα τῇ πόλει, Περπίνης τὴν σφαγὴν ἐπαγαγόντος· συναντήθη δὲ αὐτῷ ἐ ὁ παῖς, ² νηπιῶν κομίδῃ, κρινάσας τὰ πατρὶς βασιλείας τελῶν ἐπεὶ ἐ ἡμέραις ὀλίγαις.

β'. Μετὰ τούτων τρεῖς ἄμφοι γίνονται βασιλεῖς· Περπίνης τε, ὁ τὸν φόνον ἐξαποστέλλων, ἐ Βαλβίνῳ, καὶ Γορδιανῶς· οἱ μὲν ἐξ ἀφανῶς ἐ ἀσήμερον γένεσιν· Γορδιανὸς δὲ ἐξ ἐπιφανῶν ἀπογενέσθαι. Γορδιανὸς γὰρ ἦν αὐτοῦ πατὴρ, ἔτω λαμ-

¹ Pupione L. LC. ² Frater Sc. --- ¹ Ita Herodianus aliiq. Minus bene in MS. addita litera & scriptum erat Μαξιμιανός. ² Metaphrastes (inquit Sylb.) ab auctore discessit longius, dum adhuc puer vertit, νηπιῶν κομίδῃ. rectius ita vertisset, συναντήθη δὲ αὐτῷ καὶ ὁ παῖς, πατρὶς αὐτοῦ ἐστὶν. nam adolescentiam attigisse hunc puerum, cum alii testantur tum Capitolinus 231, 54. & pueritiæ limites usque ad annum ætatis septimum decimum extendi, testatur ipse Ulpianus.

¹ Maximino imperante, princeps ² fuisset electus. Itaque cum Romam venissent Balbinus & Pupienus, ³ in palatio interfecti sunt; ⁴ soli Gordiano imperium reservatum. Gordianus admodum puer, cum ⁵ Tranquillinam Romæ duxisset uxorem, Janum geminum aperuit, & ad Orientem profectus, Parthis bellum intulit, qui jam moliebantur erumpere. quod quidem ⁶ mox feliciter gessit, præliisque ingentibus Persas afflixit. Rediens, haud longe à Romanis finibus interfectus est fraude Philippi, qui post eum imperavit. Miles ei tumulum vigesimo milliario à ⁷ Circello, quod castrum nunc Romanorum est, Euphrati imminens, ædificavit; exsequias Romam revexit: ipsum divum appellavit.

III. Philippi duo, filius ac pater, Gordiano occiso, imperium invaserunt: atque, exercitu incolumi reducto, ad Italiam ⁸ è Syria profecti sunt. His imperantibus millesimus annus Romæ urbis ingenti ludorum apparatu ⁹ spectaculorumque celebratus est. Ambo deinde ab exercitu interfecti sunt: senior Philippus Veronæ, Romæ junior. Annis quinque imperaverunt. inter Divos tamen relati sunt.

αὐτῶς, ὥστε Μαξιμίνο βασιλεύοντι, δι' ὃ Περσίνος διαχρησάμενος, ἐπὶ τῇ Αφρικῇ ἀνθυπαλικὴν αὐτὸν ἐχούσῃ στρατὸν, κληθῆναι ἐπὶ τῷ βασιλείῳ. ἐπεὶ δὲ ἐπίβηται τῆς Ρώμης, Βαλβίνου μὲν καὶ Περσίνου ἐν ταῖς αὐλαῖς ἀνιερῆσθαι ταῖς βασιλικαῖς, ἔμεινε δὲ Γορδιανὸς μόνου τῷ ἀρχὴν ἔχον. Νεώτερος δὲ ὢν, ἀγεται χαίρει τῷ Τραυκυδιαν. ἀνιέρχεται δὲ τὸ ἱερὸν τῷ Ιάννι, ἀφ' οὗ πολλὰς τῶν μέσων, ὥρμησεν ἐπὶ τὰς αὐτῶν στρατεύσας δὲ ἐπὶ Πέρσας, καὶ κρατήσας αὐτῶν μάχῃς ποδῶν, ἐπανὴν ἀνιέρχεται αὐτῶς τοῖς Ρωμαϊκοῖς ὅροις τῷ Φιλίππῳ καὶ ἀγεται τῶν περὶ αὐτὸν οὐκ ἀποκτείνουσι τὴν αὐτῶν, ἀλλ' ἀνιέρχεται τὸν πᾶν τῶν στρατῶν αὐτῶν ἐν Βιρώνι, τὸν ὅν ἐν Ρώμῃ ἀφαιρέσειεν πέντε βασιλεύσας αὐτῶν τῆς μὲν τοῦ τῶν ἡνὶ ἡμῶν αὐτοῦ.

δὲ ἐπὶ τῷ Ρωμαίῳ, εἰσὶν καὶ νῦν ἐν καλῇ μὲν, παρὰ τῷ Εὐφρατίῳ πᾶσι μὲν τὸ σῶμα δὲ εἰς τῷ Ρωμαίῳ ἡμῶν, καὶ τῇ τῶν ἡνὶ ἡμῶν αὐτοῦ.

γ'. Φίλιππος δὲ σὺν τῷ πατρὶ Φιλίππῳ τῇ βασιλείᾳ ἐπιλαΐσκει, κερπὶν τῇ ποιησάμενος τῶν φονῶν. Ἐ τῷ στρατῷ ἀφαιρέσει εἰς τῷ Ιταλίᾳ, ἡνὶ ἡμῶν ἀνιέρχεται πᾶν τῶν ἡνὶ ἡμῶν τῆς πόλεως ἔτει, κατ' αὐτὸν ἀφαιρέσει, παρὰ ταῖς τέρεσι τὸ πᾶν ἀνιέρχεται. ἀλλ' ἀνιέρχεται σὺν τῷ πατρὶ τῶν στρατῶν αὐτῶν ἐν Βιρώνι, τὸν ὅν ἐν Ρώμῃ ἀφαιρέσειεν πέντε βασιλεύσας αὐτῶν τῆς μὲν τοῦ τῶν ἡνὶ ἡμῶν αὐτοῦ.

¹ Maximiano L. Sc. ² Deest Mer. Fr. ³ Defunt L. ⁴ Solo Gordiano imperatore reservato L. Sols Gordiano imperio reservato P. V. Mer. ⁵ Tranquillam V. Sc. ⁶ Deest L. F. ⁷ Circello LC. ⁸ Defunt L. LC. ⁹ Spectaculique S. M. B.

IV. Post hos Decius à Pannonia inferiore, ¹ Budaliæ natus, imperium sumpsit. Bellum civile, quod in Gallia motum fuerat, oppressit. filium suum Cæsarem fecit. Romæ lavacrum ædificavit. Cum biennio ipse & filius ² ejus" imperassent, uterque in ³ barbarico interfecti sunt, ⁴ & inter Divos relati".

V. Mox imperatores creati sunt, Gallus Hostilianus & Galli filius Volusianus. Sub his Æmilianus in Mœsia res novas molitus est : ad quem opprimendum cum ambo profecti essent, Interamnæ interfecti sunt, ⁵ non completo biennio. nihil ⁶ omnino" clarum gesserunt. Sola pestilentia, & morbis, atque ægritudinibus notus eorum principatus fuit. Æmilianus obscurissime natus, obscurius ⁷ imperavit, ac tertio mense ⁸ exstinctus est.

VI. Hinc Licinius Valerianus, in Rhætia & Norico agens, ab exercitu imperator, & mox Augustus est factus. Gallienus quoque Romæ à Senatu Cæsar est ⁹ appellatus. Horum imperium Romano nomini perniciosum, & pene

δ. Καὶ παρῆλθεν εἰς τὴν ἑξοσίαν Δεκ.Θ., ἐκ Παύλου καὶ ἄλλων ἀπὸ Βυδάλιας τῆς πόλεως τὸ γένος. κινήθη-
το δὲ ἐμφυλὶς πόλεμος, τότε μὲν ἰσχυρῆται μάχη, τὸν δὲ παῖδα τὸν ἑαυ-
τοῦ καίτοι καὶ παροικῶσιν ἀναρρήσαντα.
λατὸν τε καὶ τὴν Ρώμην κατισχύοντα
ἐν ἑαυτῷ. καὶ δύο τὴν ἀρχὴν
κράτων ἐνιαυτὸς, ἀμφοτέρω περὶ κατέ-
λασε τὸν βίον, ἐν μέσσις βαρβαροῖς ἀνα-
στάντες· καὶ τῆς τῶν θεῶν ἔτυχον ἀμφο-
τέρω πῦρ.

ε. Διαδέχεται δὲ τὴν βασιλείαν Γάλλος Οὐλιανὸς, καὶ ὁ τότε πῦρ Βυ-
δάλιας. τυραννισαὶ δὲ ἐν Μυσίᾳ
Αἰμιλιανῶν, ἱερατοῦσιν ἀμφοτέροι. καὶ

ἀναρρήσαντες ἐν παροικίαις, τῆς ἀρχῆς ἑ-
δεμῖαν ἐδένει κατέλιπον μνημόν. τὸ δὲ
2 ἐπ' αὐτῶν γλοιοῦρης συμφορὰς, πολὺ
ζήρηνον ὄνομα, λοιμῶν καὶ νόσων ποικίλων
τίτε σχεδὸν ἀπᾶν τὸ βασιλευσόμενον
3 ἀφαιρεσέμεν. Μετὰ τήνδε Αἰμιλι-
ανὸς, ὅτε ἔχον ἑαυτὸν ἀνενεγκεῖν ἐπὶ
λαμπρῆς σποράνης, μάλλον δὲ ἐξ ἀσκή-
μων πάντη τε γενησόμενον, τοιοῦτοι
ολοὶς βασιλεύσαντες, ἐπιδόθησε.

ε'. Τότε τοίνυν Οὐαλεριανὸς μὲν, ἀπὸ
τῆς Ρητίας καὶ Νωρικών ἀφαιρεσέμεν, ὑπὸ
τῆς φράσιος ἡγετῆς φρατῆρος· καὶ μετ' αὐ-
τὸν, βασιλεύς. Γαλλίαν δὲ ἐπὶ τῆς
Ρώμης ὑπὸ τῆς συκλήτης πρὸς τὴν ἀρ-
χὴν ἐκλήθη. Συναίση δὲ τὴν τότε τῶν βα-

¹ Budalia per D scribit LC. Burd. F. & Græcus : ceteri Bubalia per B. Budalia appellat etiam Antoninus. recte ut opinatur Surita [in notis ad Ant. itin.] sique proculdubio legendum in Hieronymi Chron. ubi Eudalia legitur, licet in vetustissimo quodam cod. MSto. Hieronymi Burdali scriptum sit. ² Deest F. ³ Barbarico solo interf. LC. Barbarico bello interf. S. B. G. V. ⁴ Defunt S. G. V. Et inter divos referri F. ad quam structuram perficiendam deest fortasse meruerunt; sic enim legit Mer. Senior meruit inter divos referri ⁵ Cum non completo biennio imperassent LC. ⁶ Deest LC. ⁷ Imperavit, siquidem Maurus fuerat: ac N. B. M. G. V. ⁸ Exstinctus est vel desinitus L. ⁹ Factus M. ---- ¹ Rectius forsan imperatus vel imperatus. ² Emendavit Sylb. in MS. ex aut. ³ Cellarium secuti sumus. In MS. passim διαφραγίσαν.

exitabile fuit, vel infelicitate principum, vel ignavia Germani Ravennam usque venerunt. Valerianus, in Mesopotamia bellum gerens, à Sapore, Persarum rege superatus est: mox etiam captus, apud Parthos ignobili servitute¹ consenuit. Gallienus, cum adolescens factus esset Augustus, imperium primum feliciter, mox commode, ad ultimum perniciose gessit. Nam juvenis in Gallia & Illyrico multa strenue fecit, occiso apud² Mursam³ Ingenuo, qui purpuram sumpserat, & Trebelliano. Diu placidus & quietus, mox in omnem lasciviam dissolutus, tenendæ reipublicæ habenas probrosa ignavia & desperatione⁴ relaxavit. Alamanni,⁵ vastatis Gallis, in Italiam⁶ irruerunt. Dacia, quæ à Trajano ultra Danubium fuerat adjecta, ⁷amissa est. Græcia, Macedonia, Pontus, Asia, vastata per⁸ Gothos. Pannonia à Sarmatis⁹ Quadisque populata est. Germani usque ad Hispanias penetraverunt,¹⁰ & civitatem nobilem Tarraconem expugnaverunt. Parthi, Mesopotamia occupata, Syriam sibi cœperunt vindicare.

VII. ¹¹Tum jam desperatis rebus, & deletio pene imperio

σιελίαν ἐλεῖθαι πάλιν ἡρώδης, δυστυχίας τῶν ἡγεμόνων, ἢ (τὸ ἀληθέστερον) αἰσθένει. Γερμανοὶ μὲν γὰρ ἐν μέσῃσι τῆς Ἰταλίας ἐπ' αὐτὸν ὄντων, καὶ τῇ Ραβέννης αὐτῆς ἄρχῃ παύθησαν. Οὐαλεριανὸς δὲ ἐν τῇ μέσῃ τῶν ποταμῶν Πέρσης μετὰ τὸν Σάπορος τῶν Περσῶν βασιλέως ἐκείνου, καὶ κατεπύρεσεν ἐν ἀρχαῖς λωσῆαι. Γαλλίῳ δὲ, νεὸς ἐπὶ τῇ πύλῃσι περικλῶν, τῇ μὲν παύσει χρόνον ἀνδρείαν τε ἐπιδείξαι, καὶ τῷ τυχῶν εἶχε συγκατανομήσει ἐν μάχῃσι, Γαλλῶν τε καὶ Ἰκχυρίων κρατήσας, Ἰζένυον τε τυραννίσαντα ἀνελόν, παύσαντες δὲ αὐτὴς τῆς ἡλικίας, μετέσχε καὶ τῷ γνῶμῃ καὶ τὸν βίον ἐν μὲν ἡμεροσότητι εἰς ὠμότητά μέγιστάς, ἐν σιμνο-

τητος δὲ εἰς ἄπειραν ἡδονῶν ἀνέστη καὶ πύσας ἀφῆκε τῆς βασιλικῆς φροντίδας, ὡς Ἀλαμαννοὶ, ὑπερβαίνοντες τὴν Γαλλίαν, ἐπὶ τῷ Ἰταλίᾳ ἐλθεῖν Δάκας, καὶ τὰς ὑπὲρ τῆς Ἰστρον, οἱ κτήματα Τραιάνου τῶν πύλων βασιλοῦσαν ἔχοντες, ἀποτρωπήσαντες Ῥωμαίους. ¹ Ἐκείνους καὶ Μακεδονίαν, καὶ Πόντον, καὶ Ἀσίαν, ὑπὸ τῶν παρὰ τῇ Ἰστρον ἐθνῶν Παίσιον καὶ Σαρματῶν καὶ Κασσῶν πολιορκηθῆναι. Γερμανοὶ τε τῆς Λατανίας ἐπιπληθύνοντες, καὶ Ταρσικῶνα πόλιν ἐπιφάνειαν καὶ σκάψαντες Πέρσης, τῷ μισθῷ τῶν ταμῶν ἐφ' ἑαυτοῖς ποιηταμένους, καὶ παρὰ τῆς Συρίας τὴν πόλεμον ἔχον.

² Αἰγινωσίων ὅτι καὶ τὴν περὶ τῶν τῶν, καὶ τῆς βασιλείας ἐν τῇ πλείοντι

¹ Consenuit. Nam quamdiu vixit rex ejusdem provincia, incurvato eo, pedem eius cervicibus imponens, solitus erat equum conscendere. Gallienus cum Sc. HM. ² Al. Mursam. ³ Genus N. ⁴ Al. laxavit. ⁵ Exhaustis P. V. G. ⁶ Penetraverunt S. N. M. B. G. F. V. Sc. HM. ⁷ Tum amissa S. N. M. B. L. ⁸ Parthos G. ⁹ Quadisque N. M. Quadisque L. ¹⁰ Defunt G. V. In S. B. pro expugnaverunt scribitur destruxerunt. ¹¹ Tum desperatis reb. B. L. HM. ----- ¹ In locum mendosi ἀλλὰ ex Latino restitutum.

Romano, ¹ Postumius in Gallia, obscurissime natus, purpuram sumpsit: & per annos decem ita imperavit, ut consumptas pene provincias ingenti virtute & moderatione reparaverit: qui seditione militum interfectus est, quod ² Mogontiacum, quæ adversus eum rebellaverat, ³ Lolliano res novas moliente, diripiendam militibus tradere noluisse. Post eum Marius, ⁴ vilissimus opifex, purpuram ⁵ accepit, & secundo die interfectus est. Victorinus postea Galliarum accepit imperium, vir strenuissimus: sed cum nimia libidinis esset, & matrimonia aliena corrumpere, Agrippinæ occisus est, ⁶ actuario quodam machinante dolum, imperii sui anno secundo. Huic successit Tetricus senator, qui Aquitaniam honore præsidis administrans, absens à militibus imperator electus est, & apud Burdegalam purpuram sumpsit: seditiones multas militum pertulit. Sed dum hæc in Gallia ⁷ geruntur, in Oriente per ⁸ Odenathum Persæ victi sunt: defensa Syria, recepta Mesopotamia, usque ad Ctesiphontem Odenathus penetravit. Ita, Gallieno rempubli-

ἀνερχόμενος, Ποσειδώνιος ἐν Γαλλίᾳ, ἀφανὴς τοῖς πατέρας, ἀφαιρθεὶς ἑαυτῷ τὴν ἀρχὴν, δέκα τῶν πραιποσίτων ἰναιαυτῶν ἐπιτεπόρευσε, καὶ τὴν διοκλητιανὴν γῆν ἀνακτῶντος, πολλὴν ἀρετὴν ἐνδείξαμενος. πολλὰ τε καταβῆσθαι αὐτὸν, εἰ μὴ παραχρῆσται τῶν στρατιωτικῶν ἀνείλων, ἀπειρώμενος τὴν πλὴν, ὅπῃ δὴ Μογοντιὰς ἐστὶν πόλιν, ἥτις τυραννισαμένη Λακκίῳ Αἰλιανῷ συνειπολίμην, καὶ τὴν νικητικὴν ἐκ ἐπιτεφύσεως πολιορκηθῆναι. καὶ τὰ χρήματα τῆς πόλεως ἡγοῦσθαι τῶν νενικησάντων. Οὕτως δὲ τῆς τελομένης, Μακεδονίᾳ, εὐπλοῦς καὶ ἀφεισθηκῶς ἐργασθεῖς, ἡμετέρας τῆς ἀρχῆς. καὶ μίαν κρατησάμεναι, τὴν ὑπερβαίνει ἀνιέρχεται. Καὶ διεσπάρη Βικτωρίῳ τὴν βασιλείαν ἐν τῇ Γαλλίᾳ γῆ. χρῆσθαι μὲν τοῖς πραιποσίτοις

ἐπιστάταις, διακρίνων δὲ ἡδοναῖς, καὶ τοῖς ἀποδοτέροις [² γαμῶν] ἐπιστάταις. τὸ γὰρ αὐτὸν καὶ ἀπῆλθεν ὡς παρὰ τὴν βίαν, δευτέρῳ τῇ βασιλείᾳ ἀρχὴν ἐκείνου, δέκα πρὸς ἀκτασίαν τὴν τελομένην ἐπαρκαλόντος. τὸ γὰρ ἦν ὅσοις τὰ πεφονδύοντο. Καὶ μετῴλην εἰς Τετρίκῳ ἡ βασιλεία, τῇ Ακκυνίας ἔχοντα τὴν ἡγεμονίαν, τῇ στρατῷ τὴν ψῆφον ἐπ' αὐτὸν ἀρχαζόντος. ἀπετάχθητο μὲν ἐν τῇ Βερδιγαλῶν τὴν ἀναρχίαν παραχρῆσθαι ὅτι ἐπέμενε στρατιωτικῶς πολλὰς τε καὶ μεγάλας. ταύτης ἕως ἐν Γαλλίᾳ τῇ κωλύσει, ἐν τοῖς ἐμοῖς Οδενάθου, μετὰ πμῆς τῇ ἀρχῇ, νικῶν τε Πέρσαις μάχη. καὶ τὴν Συρίαν ἀνακτησάμενος, ἀπεσπάρη ἐπὶ τὴν μέσσην τῶν ποταμῶν καὶ πρὸς Κτησιφῶντι χρηστὰς, αἰσθὴν ἐπο-

1 Al. Postumius. 2 Moguntiam G. 3 Emiliano N. B. 4 Civilissimus M. N. L. C. 5 Sumptis Sc. 6 Actario LC. Ostorio B. Auctorio M. Auctoriano V. Centerio G. perperam. In L. sic scriptum reperi: Attilio quodam dolum machinante imperii sui anno secundo. Huius enim Gallieni imperio in Gallia purpuram assumpserunt varii in locis & temporibus tyranni hi, Postumius, Marcus, Victorinus, Tetricus. 7 Al. agerentur. 8 Odenathum S. M. B. & sic infra ----- 1 Δὲ Μογοντιὰς ἐν reposuit Syllb. pro corruptissima voce δημοκρατῶν. 2 Inclusum addidit idem.

cam deferente, Romanum imperium in Occidente per
¹ Postumium, per Odenathum in Oriente servatum est.

VIII. Gallienus interea, [² fraude Aureoli ducis sui] Me-
 diolani cum Valeriano fratre occisus est, imperii anno
 nono: Claudiusque ei successit, à militibus electus, à se-
 natu appellatus Augustus. Hic Gothos, Illyricum Mace-
 doniamque vastantes, ingenti praelio vicit. parcus vir, ac
 modestus, & iusti tenax, ac reip. ³ gerendæ idoneus: qui
 tamen intra ⁴ imperii biennium morbo ⁵ interiit, & Divus
 appellatus est. Senatus ingenti eum honore decoravit, sci-
 licet ut in curia clypeus ipsi aureus, item in Capitolio sta-
 tua aurea poneretur. ⁶ Quintilius post eum, Claudii frater,
 consensu militum imperator electus est: ⁷ vir unicæ mode-
 rationis & civilitatis, æquandus fratri vel præponendus.
 consensu senatus appellatus Augustus, ⁸ septimo decimo
⁹ die imperii occisus est.

IX. Post eum Aurelianus suscepit imperium, Dacia Ri-
 penfi oriundus: vir in bello potens, animi tamen immodici,

λιόρκετον. Καὶ ἔτι δὴ, τῷ Γαλιηνῷ
 τὴν ἀρχὴν ἐκλιπόντι, ἐν μὲν τοῖς ἑσπε-
 ρίοις Ποσειδῶν, ἐν δὲ τοῖς ἑσπε-
 ρίοις Οὐρανός, τὰ πρῶτα διὰ τὴν

ἡ. Αὐτὸς δὲ μὲν Γαλιηνῷ ἀνέστη, καὶ
 Οὐρανίου, ὁ ἀδελφὸς δὲ τῷ, τῆς
 τοιαύτης πελοπόλεως ἐχρυσὲς χρυσίου, ἐν-
 νάτω τῆς βασιλείας ἔτει. Κλαύδιος δὲ
 Ἀλφειοῦ ποταμοῦ τὴν ἀρχὴν, τὰ ἑτη κατε-
 πολέμησεν ἀπὸ τῶν Ἰστρον, ὅφ' ὧν
 Ἰλλυριοὶ τε καὶ Μακεδόνες ἐπολιορκούντο·
 αὐτὸς τε σφάξαν τε ἢ πρὸς τὴν δημο-
 σίαν δαπάναις· μετὰ τὴν δὲ ἐχρήτο
 πρὸς ὅπαντα. τὸ δὲ δικαίως δὲ φύλαξ ἦν
 ἀκρίβης, καὶ πανταχοῦ τῇ βασιλείᾳ
 πρὸς πᾶσι. ἀλλὰ νόσος αὐτὸν δούτερον τῆς
 ἀρχῆς ἔπει μετέστη τῷ βίῳ· καὶ τῷ δὲ
 ἐξῆς πρῶτον. ἡ δὲ σύγκλητος πολυ-

πρόποις πρῶτον τὴν ἐκφορὰν ἐχρυσίου,
 καὶ πελοπόλεως ἀπὸ τῶν χρυσίου ἔχου-
 σιν τὴν βασιλείαν, καὶ αὐτὸν χρυσί-
 ῳ ἐστὶν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ. Εὐφροσύνη
 τε Κωνσταντῶν [¹ τῷ] τῷ πρῶτον
 ἀδελφῷ, τῇ βασιλείᾳ, συμφωνησα-
 μένης καὶ τῆς στρατῆρος ἀπάσης· ἡ δὲ
 κρείσσεις δὲ διήμαρτον οἱ ἐλπίδων. τῇ
 γὰρ ἀρισταῖς ἀπάσης δὲ μόνον εἰς ἱπ-
 πὴν, ἀλλὰ καὶ παρῆλθε τὸ ἀδελφόν· φα-
 τηρὸς δὲ ἀσπίδων ἀριστεῖς, μὲν ὧν
 καὶ βασιλεὺς ἀνέστη. ἀλλὰ καὶ ἔτι
 ἐπὶ ταῖς ἀσπίδων ὕστερον τῇ βασιλείᾳ [² ἡ
 μέρας] ἀνέστη.

θ. Τότε λοιπὸν Αὐρηλιανὸς ἐπὶ τῇ
 πρῶτῃ παρῆλθε, ὅτι τῆς Λακωνίας
 καὶ μετὰ τὴν Ριπινσίαν ἐλκων τὸ χρῶ-
 διν αὐτῶν τῶν μὲν ἡ ἀνδρείότητος ἐν τῇ

¹ Postumianum L. ² Inclusa adjecimus ex S. B. G. V. Sc. In G. autem pro
 Aureoli legitur Aureliani, & in Sc. Aurelii. ³ Tenenda S. M. N. B. G. ⁴ Deest V.
 Sc. ⁵ Perit V. Sc. ⁶ Quintillus L. F. Gr. Et sic quoque Trebellius Pollio. ⁷ Al.
 vir unica moderationis & civilitatis laude aquand, &c. ⁸ XVIII. LC. ⁹ Anno F.
 perperam. ----- ¹ Inclusum eundem habet auctorem. ² Concinnius τῷ δι-
 3 Inclusum ex Latino adjecum. ⁴ Pro " in chirographo fuit ", quod mu-
 tare religio fuit Sylburgio; Cellario & nobis nulla.

& ad crudelitatem ¹ propensioris : quiq; Gothos strenuissime vicit. ² Romanam ditionem ad fines pristinos varia bellorum felicitate revocavit. superavit in Gallia ³ Tetricum apud ⁴ Catalaunos , ipso Tetrico prodente exercitum suum, cujus assiduas feditiones ferre non poterat : quin etiam per literas occultas Aurelianum ita fuerat deprecatus, ut inter alia versu Virgiliano uteretur ;

Eripe me his invicte malis. —————

⁵ Zenobiam quoque, quæ occiso Odenatho marito ⁶ Orientem tenebat, haud longe ab Antiochia ⁷ sine gravi prælio cepit : ⁸ ingressusque Romam, nobilem triumphum, quasi ⁹ receptor Orientis ¹⁰ Occidentisque, egit, currum præcedentibus Tetrico & Zenobia : "qui quidem Tetricus corrector Lucaniæ postea fuit, ac privatus diutissime vixit. Zenobia autem posteros, qui adhuc manent, Romæ reli-

μάχης, μικροψυχος δὲ ἐν τοῖς πολλοῖς
καὶ πρῶτος. ἔτι τὸς μὲν αὖτε
τῶν βασιλέων ἐπὶ τὴν μάχην, ὅτε
Γαλαίῳ οὐκ ἐξέτενε καὶ τὸ ὅλημα τὸ
αὐτῶν ἐκείνῃ τε Τίτρεκα μὲν ἐν
Γαλαίῳ, αὐτὴν αὖτε αὐτοκράτορος αὐτῶν τε
καὶ τῶν βασιλέων. ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἔφερε
αὐτὴν αὐτὴ ἐπινασμένη, μετ' ἡδονῆς
ἐν τῇ τῶν Αὐρηλιανῶν διαποτεῖαν. φασὶ
γὰρ αὐτὴν ῥαμμοῖσι λαβαίῳ παρακί-
νησεν τὴν ἀρχὴν ἀποδείξασθαι, καὶ τὸ
ἐπὶ ἐδύναι τοῖς ῥαμμοῖσι, ὃ πεποι-
θὲν ὁ Βερύλλιος ἐκ αὐτῶν Πά-
νθηος αὐτῇ Αἰνείαν, Εὐεργετῶν με-
τέπειτα ἀνέστη τῶν κακῶν. Συναΐδας ὅ

καὶ αὐτὸς Ζήνοβιαν μάχην, ἥτις μὲν τὴν
τῶν ἀνδρῶν Οὐδενάθου πλοῦτην ἰσχυροῦσε
τῶν ἰσχυρῶν, αἶρε μὲν αὐτὴν πλησίον Αν-
τιοχείας, ὃ καρτερός διηθείς μάχης.
ἐπὶ τῇ δὲ εἰς τὴν Ρώμην αὐτὴν τε καὶ
καὶ τὴν Τίτρεκα, καὶ καθ' ἑκατέρων ἰσχυ-
ροῦσε, τὸ εἰς ἀμφοτέρων ἀντιπρόσωπον προ-
αγροῦσε. ἡγήσαντο ὅ αὐτῶν τῶν ἀμφο-
τέρων Τίτρεκα τε καὶ Ζήνοβια. ὅ μὲν
ἐπιπροσώπων ἔταξε τὸν Λυκαῶν ἐπαρ-
χίας τὸ λοιπὸν τῶν βίῳ Ζήνοβια ὅ, μι-
κρόν ἐκ αὐτῇ βιώσασα μὲν τὴν αἰχμη-
λασίαν χρόνον, τὸς παύδας κατέλειπε
ἐπὶ τῇ Ρώμῃ. ὅν ἐπὶ καὶ νῦν εἰσιν ἀν-
θρώποι. ² Κατὰ τὰς τὸς χρόνους οἱ τὸ

¹ Propensior, is quoque Gothos Sc. ² Defunct S. N. B. V. ³ Tetricum, qui à mi-
litis imperator electus apud Catalaunos V. Sc. ⁴ Catalaunos L. ⁵ Secuti sumus F.
N. M. B. Sylb. & Cellarium : cæteri hunc ordinem servant : Zenobiam quoque, oc-
cisa marito Odenate, qui Orientem tenebat, &c. ⁶ Occidentem Sc. ⁷ Ita LC S. N.
B. M. L. G. F. V. Alii : non sine gravi. In HM. magis prælii terrore, quam prælio,
cepit. ⁸ Regressusque G. ⁹ Reitor V. ¹⁰ Deest F. ¹¹ Defunct G. V. -----

¹ Res ipsa postulabat ita immutare manuscriptum ἐτέρων. ² Monetarii
qui fuerint, sat belle metaphrastes exposuit : sed historiam non item. Ea lucu-
lenti à Suida ex alia versione refertur in vita Aureliani his verbis : Μονη-
ται, οἱ περὶ τὸ νόμισμα τεχνίται. οἱ ἐπὶ Αὐρηλιανῷ διέφθραν τὸ νόμισμα, καὶ τὸ ἴδιον ἀρχοῦσα
φασὶν αὐτὴν ἀνελόντες, ἐμφύλιον ἐγείραν πόλεμον. δὲ μόλις Αὐρηλιανὸς χάρασάμην, ὑπερ-
βύουσαν κατέκταν αὐτῇ κατεργασάτω. Paulo etiam elegantius quam Pœtanius hæc
Eutropii sanus & sanguinarius, &c. idem vertit : χαλεπὸς τις καὶ φοβερός ὑπάρχων, καὶ
καὶ αὐτὸν ἀπαρκαῖον ἐργασίας, ἥτις αἰρετὸς βασιλεύς. ἐν παντί δὲ καὶ θυχερὸς καὶ ἀπερίττος.
ὅτι καὶ τῶν οἰκίων αἰμαλὸς διαμύνηται καθάπερ. τὴν γὰρ τῶν παύδας γαμψὴν καὶ ἀνέγκλητον
ἐργασίαν. τῇ δὲ τῶν ἐργασίων τὰ γὰρ, καὶ τῶν ἐργασίων καὶ διακινεῖται ἡδονὴν ὡς
καὶ τῶν γυναικῶν ἥτις ἐπαρκαῖον.

quit".

quit". Hoc imperante etiam monetarii in urbe rebellaverunt, vitiatas pecuniis, & Felicissimo ¹ rationali interfecto: quos Aurelianus victos ultima crudelitate compescuit: ² plurimos nobiles capite damnavit: sævus & sanguinarius, ³ ac necessarius magis in quibusdam, quam in ullo amabilis imperator: trux omni tempore, ⁴ etiam filii sororis interfecto: disciplinæ tamen militaris, & morum dissolutorum magna ex parte corrector. ⁵ Urbem Romam muris firmioribus cinxit: templum Soli ædificavit: in quo infinitum auri gemmarumque constituit". Provinciam Daciam, quam Trajanus ultra Danubium fecerat, intermisit; vastato omni Illyrico & ⁶ Mœsia, desperans eam posse retineri: abductosque Romanos ex urbibus & agris Daciæ", in media Mœsia ⁷ collocavit: & est in dextra Danubio in mare fluenti, cum antea fuerit in læva. Occiditur servi sui fraude, qui ad quosdam militares viros, amicos ipsius, nomina pertulit annotata; falso manum ejus imitatus, tanquam Aurelianus ipsos pararet occidere. itaque ut præveniretur, ab eisdem interfectus est in itineris medio, quod inter Constantinopolim & ⁸ Heracleam est strata veteris. ⁹ locus

νόμισμα διοικούντες ἐξ ἀργύρου τε καὶ χρυσίου, καὶ μὴν καὶ τὴν χαλκὸν μεταβάλλοντας εἰς δημόσιον, ἐξαπέστειλαν εἰς τοὺς πόλεις, ὥστε καὶ συκροῦσθαι πόλεμον. ὁ δὲ εἰς χεῖρας ἔλθειν. αἰτίαν δὲ ἔχον ὁ θέρων τὴν ἀπὸ τοῦ νόμισμα ῥαδιουργίαν. κρατήσας δὲ αὐτῶν Αὐρηλιανὸς, πολλὰ καὶ τὴν νικητικὴν ἀμνηστὴν κατεχρήσατο. πολλὰς δὲ καὶ ἐκ τῆς γενεῆς ἀνείλε, φονῶν αἰεὶ. ὥστε μῖστος μὲν αὐτῷ τεχνήσας πολὺ, μὴ μὴν ἀχρηστὴν πάντῃ χυνομένην τὴν ἀμνηστὴν, τῇ πολλῶν ἐν τῇ αἰσῇ τοῦ δέον ἀφικνεύμενων πλὴν ὅτι, καθάπερ ἐκ πυρὸς μελίτης, οὕτως τῶν ἀδελφιδῶν ἐφείσθη. Αὐτὸς καὶ τὴν πόλιν ὀχυρωτέροις ἀσπίδασι τείχεσι, καὶ ναὺν ἀποδόμησεν ἡλίαν. πλεόντων τε ἐναπέτετο τῶν ναῶν πολλῶν, ἐν χρυσῷ τε καὶ λίθῳ πλείων. ὥς μὲν τὴν κρατιστάτην πόλιν Τριανόνος ὑπὲρ τῶν

Ἰστρον, ὅπου ἡ ἀσπίς ἦν μέγιστος εἶναι τὴν ἀμνηστὴν. καὶ γὰρ ἡλπίσας διώκεσθαι μὲν αὐτὸς ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων, τῶν ἀσπίδων μὲν ἐπὶ τῶν Ἰστρον καὶ τῶν Μουσῶν ἐκπιπορήμενον. μετὰ τοῦτο γὰρ τὰς κατὰ κράτος ἐκείνας οὐκ Ῥωμαίους εἰς μίσην τῶν Μουσῶν γῆν, ἀσπασσάμενος τὸν ἀσπίδων Δακίαν, ἢ μέσην νῦν τῇ δύο Μουσῶν κεῖται, καὶ ἐστὶν ἐν δὲ τῇ ἀσπίδι τῇ Ἰστρον ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Τότε αὐτὸς ἀσπασσάμενος, εἰκέτι δὲ τὴν ἐπὶ τῇ βίῳ ὡς τὴν δὲ διασπασσάμενος καὶ χεῖρας, ῥαδίως ἀπὸ τῶν ἀσπίδων ἀπὸ σφαγῆς ἀνδρῶν πινυ, ὡς Αὐρηλιανὸς ῥαδίως. ὁ δὲ γινώσκων εἰς ἑαυτὸν ἀρτυρομένην δὴ τὴν ἐδόκει, φησὶν αὐτοὶ τὴν Αὐρηλιανόν, ἐδρασαν ἀπὸ τῶν ἀσπίδων. σφατίζεται τῶν μὲν ταῦν τῇ τε Βυζαντίῃ καὶ Ἡρακλείῃ καὶ

¹ Rationali B. ² Defunt L. LC. ³ Defunt L. LC. ⁴ Filiorum interfectus N. B. M. Filia sororis interfectus F. ⁵ Defunt N. B. M. G. V. ⁶ Defunt Sc. ⁷ Collocavit. Appellavitque eam Daciam, qua nunc duas Mœsias dividit, & est dextera S. N. M. B. ⁸ Heracleam G. Hieracleam V. ⁹ Defunt L. F.

¹ Cœnophrurium appellatur. Mors tamen ejus inulta non fuit. Meruit quoque inter divos referri. ² Imperavit annos quinque, menses VI".

X. Tacitus post hunc suscepit imperium; vir egregie ³ moratus, & Reip. gerendæ idoneus. nihil tamen ⁴ clarum" potuit ostendere, intra sextum mensem imperii morte præventus. Florianus, qui Tacito successerat, duobus mensibus & diebus XX. in imperio fuit; neque quidquam dignum memoria egit.

XI. Post hunc Probus, vir illustris gloria militari, ad administrationem Reip. accessit. Gallias à barbaris occupatas ingenti præcliorum felicitate restituit. Quosdam imperium usurpare conatos, scilicet Saturninum in Oriente, Proculum & Bonosum Agrippinæ, ⁵ multis" certaminibus oppressit. Vineas Gallos & Pannonios habere permisit. opere militari ⁶ Almus montem apud Sirmium, & Aureum ⁷ apud Mœsiam superiorem vineis confœvit, & provincialibus ⁸ colendas dedit. Hic cum bella innumera gessisset, pace ⁹ parta, dixit, *brevi milites* ¹⁰ *necessarios*" non futuros. vir acer,

τὴν πικρὰν λεωφόρον. ὄνομα δὲ ἐστὶν τῷ τίτῳ Κανὸν φρεσίων. ἀλλ' ἐπιμνησκύον αὐτῶν καὶ ζωῶν τῶν καὶ αὐτὸς ἐπιβλήσας τοῖς ἰσίοις.

1. Μὴ τὸν Τάκιον ὑποδείξαι τὴν βασιλείαν, τὸ πῶς εἰς αὐτὴν ἐκτίθητο ἐξ ἡρωικῶν, διωκτικῶν, εἰς τὴν αὐτῆς ἐπιτροπῆς τῶν πραγμάτων. ἀλλ' ἐδὲν ἰδοῖς λαμβάνειν. ὅτε γὰρ ἐπέσειεν ὁ χρόνος, τὴν βασιλείαν ἐξ ἡμῶν ἀποβλέψας μόνον. Αἱ δὲ Φλαβίαν, τὴν ἐκδιδάσκουσαν, ἐπεσέειπε πρὸς αὐτὴν, ἡ εἰς βασιλείαν ἡμῶν.

2. Προσέειπε ἐκτίθητο τὴν βασιλείαν, πολλὰ δὲ τῶν πολιτικῶν

δόξαν ἔχον, ἢ καὶ καὶ ζωῶν ἐκ τῶν ἡρώων. Γάλας τε γὰρ ἡλδοῖται τὸν βασιλέα, πολλὰς αὐτῶν κινήσεις μαχίας. τὴν τε ἐπιβλήσας τῇ βασιλείᾳ βυλῆναι, Σατρινίου τε ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν, Προύκλου τε καὶ τῇ Βονοσίου ἐν Ἀγροπίνῃ, πολέμῳ νικήσας ἀνέειλε.

3. Γάλας ἐπέσειεν ἀμπελουργίᾳ, ἢ πρὸς τὸν τῶν εἰδῶν. τῇ γράμματι τῇ χρηστέμῳ χειρὶ, τότε Ἀλμῶν ἐν τῷ Ἀύρειον (ὅρα δὲ ἐστὶν, τὸ μὲν, Σερμῶν, τὸ δὲ, ἐν Μυσίᾳ) κατεφύτουν ἀμπελῶνας, καὶ περιέδωκε τοῖς προσέτοις γαργύρῃ. πολλὰς τε ἐτέρως κατορθώσας πολέμους, καὶ πάντα ποιήσας ἐν εἰρήνῃ, καὶ τὴν καὶ ναυποσίμῳ μικρὸν ὑπερῶν, ὡς

1 Zenophrurium Sc. 2 Defunt LC. F. Gr. 3 Moderatus L. G. Morigeratus V. 4 Deest S. N. M. G. V. 5 Deest LC. S. N. M. B. L. G. V. Sc. Magni HM. 6 Al. Almus. 7 Maesa Superiore LC. 8 Al. colendor. 9 Parata S. N. M. B. V. Parata G. 10 Deest B. --- 1 Prætermissi duo menses. 2 Hic & omiſſa & addita sunt nonnulla, ut observat Sylb. Latina enim ita sonant: Γάλας τε καὶ Πάσιον ἀμπελουργίᾳ ἐπέσειεν. quod sequitur commation, ἢ πρὸς τὸν τῶν εἰδῶν, additum est. Sequentia etiam ad Latini textus vestigia sic propius accedent: τὴν γράμματι τῇ χρηστέμῳ χειρὶ, τότε Ἀλμῶν ὅρα καὶ Σερμῶν, καὶ τὴν Ἀύρειον ἐν Μυσίᾳ καὶ καὶ, ἀμπελῶνας κατεφύτουν. Notandum porro quod in MS. pro Αύρειον scriptum fuerit Ἀγροίον.

Q

strenuus,

strenuus, justus, & qui Aurelianum æquaret gloria militari, morum autem civilitate superaret. Interfectus est tamen Sirmii, tumultu militari, in turri ferrata. ¹ Imperavit annos VI. menses quatuor.

XII. Post hunc Carus est factus Augustus, Narbonæ natus in Gallia: qui confestim Carinum & Numerianum ² filios ³ Cæsares fecit, cum quibus regnavit duobus annis, sed dum bellum adversum Sarmatas gerit, nunciato Persarum tumultu, ad Orientem profectus, res contra Persas nobiles gessit: ipsos prælio fudit: ⁴ Cochen & Ctesiphontem urbes nobilissimas cepit: & cum castra supra Tigridem haberet, ⁵ ictu divini fulminis periit. Numerianus quoque, filius ejus, quem ⁶ secum ad Persas duxerat, adolescens egregiæ indolis, cum oculorum dolore correptus, ⁷ lecticula veheretur, impulsore Apro, qui focer ejus erat, per insidias

ἔδεν αὐτῷ δῆσος διωάμενος, θαυμάζον-
το ἐπ' ἀνδρείᾳ τε & δικαιοσύνῃ, καὶ
τοῖς μὲν πλεονεκτήμασιν ἀφορισμένους
Αὐρηλιανῷ, τοῖς κακίαις δὲ φεύγων, ἀνη-
ρίη καὶ τὸ Σίρμιον, ὑπὸ Σερδικῶν
ταράχῃς τὸ τοῦ πατρῴου.

β. Δίχεται δὲ τὴν βασιλείαν Κά-
ροϋ ¹ Ναρδωνήσιον, (Γαλλῶν δὲ ἢ ἡ
πόλις) καὶ ποιεῖ κληρονομίας αὐτῷ τὴν
βασιλείαν Καρίνον καὶ Νυμεριανὸν τὰς
παῖδας. μετὰ τοῦ δὲ αὐτοῦ Σαρμα-
τίας, ἵππεδον τὴν ἡγεμένην αὐτῷ, τὰς Περ-
σας τὰ αὐτοῦ ἐν ταράχῃ, ὁρμῶν τε

ὡς αὐτὸς ἐπὶ τοῖς, καὶ κατακτάται
αὐτῶν πολλὰς συμπελοκαίς. Κογχήν
καὶ Κτησιφώντα, τῶν Περσικῶν πόλεων
ἐπιφανέστατα, εἰλεῖ. & ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ
ὑπὸ τὸν Τίγριδα ποταμὸν, ἀπὸ τοῦ
κεραυνῷ. Καὶ μετὰ τὸν οὗτος Νυ-
μεριανὸς, ὁ συνεχρατὸν αὐτῷ, εἰς
Θησκει τὴν κληρονομίαν. (Αὐτὸς δὲ ἢ αὐτῷ
αὐτῷ) καὶ ἀφ' οὗ τῶν ὁμμάτων ἡ-
μερῶν παρὸς, ἡ διωάμενος αὐτοῦ δι-
στασθεὶς τὴν ἡγεμένην αἶρα, ἐπὶ τοῖς ἰσχυ-
ροῖς, & ² δὲ μετὰ τὴν αἶρα, ἐπὶ τοῖς ἰσχυ-
ροῖς, ἡμερῶν αὐτῷ ὅθεν ὁ τοῦ αὐτοῦ

1 Desunt LC F. Gr. 2 Deest V. 3 Desunt L. LC. F. Gr. 4 Cochen, anti-
quum esse nomen Seleuciæ, ex Ammiano Marcellino [l. xxiv. c. 5.] patet: qui-
bus Coche, quam Seleuciam nominant, haud longius disparatur. Cujus scripturæ pri-
mus auctor fuerat Gelenius; nam in MSS. mire depravatum fuit hoc nomen,
cujus tamen vestigia hanc veram esse lectionem satis evincunt. Fuldenis quo-
que codex, & Sextus Rufus c. xxiv. & Jornandes de Success. Regn. c. lxxxvi.
(uterque de hoc Imperatore scribens) & Orosius lib. vii. c. 24. Cochen vocant.
Mer. Corchen: Græcus Conchen: S. N. G. HM. Sohenen: L. LC. M. Coceneis, Zosimus
[lib. iii. p. 724.] Zochasen videtur nominare: Ζωχάσης, ὅν δὲ Σελευκίαν διωάμε-
νος. Confer Lindenbrogium ad Am. Marc. qui ex Nazianzeno etiam Καρὶν
urbis hujus nomen probat. Excusi quidam libri, Vi. V. Helmstad. Seleuciam,
tanquam certius nomen pro suspecto aut corrupto, exhibent. Sed priorem le-
ctionem præferimus, præsertim cum à Steph. Byzantio item confirmetur.
5 V. B. N. HM. 6 Secum Cæsarem ad Per. S. N. L. G. F. V. HM. 7 Al. in lect.
--- 1 Ita legendum (monente Sylb.) pro corruptis verbis ἀνὴρ μακρότης: nisi
forsan malis: ἀνὴρ Ναρδωνήσιος, vel τὴν πατρίδα Ναρδωνήσιος. 2 Mallet fortasse
aliquis, δὲ μετὰ τὴν αἶρα, περικλυτάς, vel δὲ μετὰ τὴν αἶρα, περικλυτάς. sed exem-
plaris scripturam, δὲ μετὰ τὴν αἶρα, περικλυτάς, tuetur. Proinde genus in præ-
cedenti capite non multum absumile, τὸ ἀλμυρὸν κατερεύεται ἀμπύκναις.

occidit

occisus est. & cum dolo occultaretur ipsius mors, ¹ quous-
que Aper invadere posset imperium, ² foetore cadaveris pro-
dita est. milites enim, qui eum sequebantur, foetore com-
moti, diductis lecticulæ palliis, post aliquot dies mortem
ejus notam habere potuerunt. Interea Carinus, quem Cæ-
sarem in Parthos proficiscens Carus in Illyrico, Gallia, Ita-
lia, reliquerat, omnibus se sceleribus coinquinavit: pluri-
mos innoxios fictis criminibus occidit: matrimonia nobilia
corrupt: condiscipulis quoque, qui eum in auditorio vel
levi fatigatione taxaverant, perniciosus fuit. Ob quæ
³ omnibus hominibus invisus, non multo post pœnas dedit.

XIII. Nam de Perfide ⁴ victa exercitus rediens, cum Ca-
rum Augustum fulmine, Numerianum Cæsarem insidiis
perdidisset, Diocletianum imperatorem creavit, ⁵ Dalmatia
oriundum, virum obscurissime natum: adeo ut à plerisque
scribæ filius, à nonnullis ⁶ Anulini senatoris libertinus fu-
isse credatur. ⁷ Is prima militum concione juravit, Nume-
rianum ⁸ nullo suo dolo interfectum. & cum juxta eum
Aper, qui Numeriano insidias fecerat, constitisset, in con-
spectu exercitus manu Diocletiani ⁹ gladio percussus est.
Postea Carinum, ¹⁰ omnium odio & detestatione viventem,
apud ¹¹ Margum ingenti prælio vicit, proditum ab exercitu

ἀντὶ τὸν αὐτὸν, ἐκρῦπτε τὸ θάνατον πρὶν
ἐν τῶν ἐπιδυμῶν πνέας ἠναγκάσθησαν ὑπὸ
τῆς νεκρῆς δυσωδίας ἀπερραϊσάσθαι, &
μερῶν τῶν στρατῶν τὸ γλῆχος ἔκρυ-
πτε δὲ τὴν τελευτὴν Ἀπρῶ, αὐτὸς
κατὰ τὴν τῶν πρᾶγματων ἐπιδυμῶν. Ἐν
ταῖς δὲ οὐρανῶν τῶν ἐκ Περιοδῶν ἐπα-
νοτῶν, Καρίνῳ, ὁ καὶ ἀλεφθεῖς ὑπὸ
τῆς πνέας ἰδρυμένος τε καὶ Γάλλῳ φυ-
λατῶν καὶ τῶν Ἰταλῶν, πᾶσας ὑπερ-
βᾶς ἀποτίνας, τὴν ἑὴν ἀνὴρ πλάτῃν
ἐκλήμαζεν, τῶν δὲ πᾶς εὐίας ὑπέβλεπεν.
καὶ δὲ καὶ τῶν συμπεριτηνησάντων αὐτῷ
τοῖς, ὑπὲρ τῶν γλῆχος ἔκρυπτε ἐν τῇ νεότητι

περὶ τὸν αὐτὸν, ὁ μὲν τὴν διηγήσασθαι,
καὶ ἀπερραϊσθῆναι ² παρὰ πάντων ὁμοίως.
13. Αὐτὸς ὁ στρατὸς ὅπως Διοκλητιανὸν
ἀνέβη βασιλεῖα, ἀφανῆ πᾶσι καὶ ἀσημῶν.
οἱ μὲν γὰρ αὐτὸν δημοσίᾳ χρηματικῶς
παῖδα φασίν οἱ δὲ, ἀπὸ τοῦ Ἰεροῦ Ἀνελίν
πνέας συκλητικῶς γεγενῆσθαι. βασιλεύσας
ἔ, καὶ συκαλῆσας τὴν γαλιαν, ὡς μὲν
μὴ σιωπῆσαι τῶν Νεμεσίου φωνῶν καὶ
μὴ τῶν ὁρκῶν πληστον ἐσηγῆται τὸν Α-
πρὸν αὐτῶν διηγήσασθαι. καὶ φασὶν ἔ
καὶ ἐπὶ τὸν Καρίνον τὸν τε στρατὸν μακάριον
τοῖς λοιποῖς ἀποσηγήσασθαι, νικᾶν τε μέ-
γα, καὶ μὴ ὥστε ὑπὸ τῶν οἰκείων πρᾶ-

1 Defunct Sc. 2 Putore S. M. L. 3 Omnibus bonis invisus Sc. HM. V. 4 Victor
HM. 5 Dalmatius L. LC. 6 Amulius Sc. 7 Is primum militi in concione S. N. B.
HM. 8 Deest V. 9 Deest Mer. 10 Al. omni odio. 11 Al. Margum, Schottus [in
Not. Sexr. Aurel. Vict. de Cæsarij. c. xxxvi.] Marcum legit. Martium est in Vo-
pisci Carino --- 1 ὁ μὲν τὴν crudelissime, convenientius est, quam ὁ μὲν τὴν crude-
litate, quod in MS. legebatur. 2 Melius etiam hæc conveniunt, quam παρὰ
πάντων, ut exhibuit MS. Poræ item legi παρὰ πάντων.

fuo, quem fortiozem habebat; certe desertum, inter ¹ Viniciatum atque Aureum montem. Ita rerum Romanarum positus, cum tumultum rusticani in Gallia concitassent, & ² factioni suæ Bagaudarum nomen imponerent, duces autem haberent Amandum & Ælianum, ad subigendos eos Maximianum ³ Herculum Cæsarem misit; qui levibus proeliis agrestes domuit, & ⁴ pacem Galliæ reformavit. ⁵ Per hæc tempora etiam Carausius, qui vilissime natus, in ⁶ strenuæ militiæ ordine famam egregiam fuerat consecutus, cum apud Bononiam per tractum Belgicæ & Armoricæ pacandum mare accēpisset, quod Franci & Saxones infestabant, multis barbaris sæpe captis, nec præda integra aut provincialibus reddita, aut imperatoribus missa; cum suspicio esse cōpisset, consulto ab eo admitti barbaros, ut transiuntes cum præda exciperet, ⁷ atque hac se occasione ditaret; à Maximiano iussus occidi, purpuram sumpsit, & ⁸ Britannias occupavit.

XIV. ⁹ Ita cum per omnem orbem terrarum res turbata essent, & Carausius in Britanniis rebellaret, Achilles in ¹⁰ Ægypto, Africam Quinquegentiani infestarent, Narciscus

δοθέντι παρὲς Μάρκον τὴν πόλιν ἀνέλας καὶ ζήσεται μόνον αὐτοκράτωρ. Στραζόντες δὲ ἐν Γάλλοις τῶ ἀγροικικῷ, καὶ Βακαύδιος καλῶντος τὰς συκροτηθέντας (ὅμοια δ' ἐπὶ τούτοις περὶ τὴν δόξαν ἐπιχρῶντες) ἡγεμόνας δὲ ἔχοντες τὴν πολέμους Ἀμανδὸν τε καὶ Αἰμιλιανὸν, χειροτονήσας Καίσαρα Μαξιμιανὸν τὸν Ερκελίον ἐκπέμψαντες καὶ νικησας Μαξιμιανὸς μισθῶν, τὴν ἐλευθερίαν ἀπέδωκε τῇ γῇ. Κατὰ δὲ τὸ αὐτὸν χρόνον Καραύσιον, ὑδαμένον ἐν τῇ γαλατικῇ, πάλιν ἐκ ² πολεμικῶν ἔργων, ἐκπέμψαντες παρὰ Μαξιμιανὸν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ὥστε τὴν παρὲς τὴν ³ Βιλλωνίαν καὶ ⁴ Ἀρμόρικαν

ἡγεμόνας, παρὲς τὸν ὡσεὶ σικανὸν εὐχρηστικῶς βαρβαρῶν, πολλὰς κερήτας ἡγεμόνας, τὴν δὲ τὴν πολέμους λείαν ἐπὶ τὴν στρατὸν δίνοντες, ὥστε τοῖς βασιλεῦσι ἀντιπαραστήσαντες. Ἐ δὲ ὑποψίας ἔχοντες, ὡς ὁ ὡσεὶ σικανὸς ἐπὶ νηπιεστασίᾳ τὸν πλοῦτον συναγείρας ὡσεὶ στασίᾳ μὴ παρὰ Μαξιμιανὸν ἡγεμονεύοντες. γὰρ δὲ ἀλεγεινὸν τε ἰνὸν, καὶ ἡγεμονεύοντες τῆς Βρετανίας πόλεις.

ιδ'. Πάντων ἐν παντὶ χρόνῳ πλοῦτον πληρωμένων, (ἔτι γὰρ τοῖς καὶ Ἀρμόρικῶν χερσὶν ἀντιπαραστήσαντες ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Γαλιταῖοι, πάντες δὲ ὡς αὐτοὶ, πανταποιοῦντες ἐπὶ τῇ Ἀφρικῇ, διώκοντες οὐ-

¹ Viniciatum L. ² Factioni Senecaudorum &c. N. B. ³ Herculiannum G. ⁴ Quid. eodd. MSS. & libri impressi partem habent. Minus bene: nam etiam Græcus ἐλευθερίαν interpretatur. ⁵ Al. post hac tempora. In Fuld. superscripta fuit altera lectio, hoc tempore, pro qua malit Sylb. eodem tempore. ⁶ Serena G. Sc. Srenus Vi. & quid. è nostris MSS. ut ad ordinem referatur. ⁷ Desunt L. L. C. F. ⁸ Al. Britanniam. ⁹ Al. Ita cum per orbem ter, omisso omnem. ¹⁰ Oriente Sc. --- ¹ Convenientius adverb. ἐπιχρῶντος. ² In MS. fuit πολεμικῶν. ³ In MS. corrupte legebatur Γαλιταῖοι. ⁴ In MS. male expressum erat Ἀρμόρικαν. ⁵ Emendavit Sylb. pro συναγείρας.

Orienti bellum inferret; Diocletianus Maximianum Herculium ex Cæsare fecit Augustum, ¹ Constantium & Maximianum Cæsares: quorum Constantius per filiam nepos Claudii ² traditur: Maximianus Galerius in Dacia haud longe à Sardica natus. atque ut eos etiam affinitate conjungeret, Constantius privignam Herculi Theodoram accepit, ex qua postea sex liberos, Constantini fratres, habuit: Galerius filiam Diocletiani ³ Valeriam: ambo uxores, quas habuerant, repudiare compulsi. Cum Carausio tamen, cum bella frustra tentata essent contra virum rei militaris peritissimum, ad postremum pax convenit. Eum post septennium Allectus, socius ejus, occidit, atque ipse post eum Britannias triennio tenuit: qui ductu Asclepiodoti præfecti prætorio est oppressus. Ita ⁴ Britannia decimo anno recepta.

XV. Per idem tempus à ⁵ Constantio Cæsare in Gallia pugnatum est circa Lingones: die una adversam & secundam fortunam expertus est. nam cum, repente barbaris ingruentibus, intra civitatem esset coactus, tam præcipiti ne-

κρίτην) τὴν Ερκυλίαν Μαξιμιανόν, Ἀλ-
γυστι ἀνηγόρευσε. Κωνσταντῖον δὲ Μαξι-
μιανὸν Καίσαρα. ἢ δὲ Κωνσταντῖον μὲν
Κλαυδίου τῆ βασιλεύσαντος ἀπὸ θυγα-
τρὸς ἐκείνου Μαξιμιανὸς δὲ, ὁ καὶ
Γαλιεῖον ἐπικληθεὶς, ἐκ Δακῶν τῶν
ἐπὶ Σαρδικῇ ἔχων τὴν γῆν. βυλόν-
τιον δὲ αὐτὸς πιστότερος αὐτῷ κλη-
θήσεται, τῇ δὲ τῆ γαμῆς κατὰ τὴν συγ-
γνῆν, Κωνσταντίῳ μὲν τῷ Ερκυλίῳ τῇ
1 συμπασιλεύσαντος αὐτῷ πατρὶνῳ ἐκ-
δότῃ. (Θεοδόρεα ἢ ὄνομα αὐτῇ· ἀφ' ἧς
ἢ καὶ ἐξ αὐτῆς ἐγγονὸν αὐτῆς, Κωνσταν-
τίου τῆ μὲν αὐτῆς βασιλεύσαντος ἀδελ-
φῶν) Γαλιεῖον δὲ τῷ αὐτῷ θυγατέρα
Ουαλερίαν. ἀλλὰ πῶς μὲν γαμῆται ² ἐκ-
κρίτης ἀπώσαντος. Καραύσιον δὲ, ἐπειδὴ

πρὸ ἀνάλωτος ἢ ἀπίστη μηχανῇ, ἀνένδ-
ται πρὸς τὴν βασιλείαν· καὶ μὲν πᾶς ἀπο-
δοῦς ἀνέβη ³ παρὰ τῶ πάντων αὐτῷ
φιλιότητι· ὅς Ἀθηναῖος τι ἀκαλεῖται, καὶ
μὲν αὐτῷ ἐκράτησε τῶν Βρετανικῶν, καὶ
πρὸς ἀφελίστας ἐν αὐτῷ, ⁴ ὑπὸ τοῖς
πολεμίοις ἐγγύς, ἐρατηγῶντος Ἀσκλη-
πιόδοτον τῷ τοῖς βασιλεύοντι τότε ὑπάρ-
χοντος. ἔτος τὰ Βρετανῶν ἐνδύνα· ἔπειτα
χωροδοτῆς τῆς βασιλείας, σιωπῆθη Ρο-
μαίοις.

16. Κατὰ δὲ τήνδε τὴν χρόνον Κων-
σταντῖον ὁ Καίσαρ ἐν Γαίκοις πολλὰς
νικήσας μάχας, ἤλθε παρὰ μικρὸν κιν-
δύνῃ κυκλωσάντων γὰρ αὐτὸν τῶν πο-
λεμίων ἐν αὐτοῖς τοῖς περὶ πύλαις Λιγ-
υῶν τῆς πόλεως, καὶ οὐκ ἀνέκλυθη

¹ Et Galerium Maximianum (as. B. ² Traditur, Diocletianus Galerium etiam ad-
finitate conjunxit, Constantius privignam &c. S. B. Traditur, Maximianum Galerium
etiam affinitate conjungere [conjungeret &c. V.] G. V. ³ Valeriam: prius Constantius
habuit Helenam Constantis matrem. ambo ux. V. ⁴ Britannia --- recepta Sc. ⁵ Deest
G. ⁶ Bene pugnatum est L. HM. --- 1 In manuscripto libro fuit alio Tempore
ἐμπασιλεύσαντος. minus bene. error autem (inquit Cellarius) proculdubio inde
est, quod & præcedit, & sequitur βασιλεύσαντος. 2 Mivult Sylb. ἐκρίτης. 3 O-
missa est temporis notatio, ἐπὶ ἐξόδῳ. 4 Melius dixisset, (ut putat Sylb.) ὑπο-
χρεῖται ἐγγύς. omīssa mentione τῶν πολεμίων; quod eo nomine Britannos citius
quam Romanos aliquis intelliget.

cessitate,

cellitate, ut clausis portis ¹ in murum funibus ² tolleretur; vix quinque horis mediis adventante exercitu, ³ sexaginta fere millia Alamannorum cecidit. Maximianus quoque Augustus bellum in Africa profligavit, domitis Quinguentianis, & ad pacem reductis. Diocletianus obsessum Alexandriæ Achilleum octavo fere mense superavit, eumque interfecit. victoria acerbè usus est. totam Ægyptum gravibus proscriptionibus cædibusque fœdavit. Ea tamen occasione ordinavit provide multa, & disposuit; quæ ad nostram ætatem manent. Galerius Maximianus ⁴ primo adversus Narseum adversum prælium habuit, inter ⁵ Callinicum Carasque congressus, cum inconsulte magis quam ignave dimicasset. admodum enim parva manu cum copiosissimo hoste commisit. Pulsus igitur, & ad Diocletianum profectus, cum ei in itinere occurrisset, tanta insolentia à Diocletiano fertur exceptus, ut per aliquot passuum millia purpuratus tradatur ⁶ ad vehiculum cucurrisset. Mox tamen per Illy-

πρὸς τὸ τεῖχος. ἀλλὰ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἔδδ' ἐπέντε ἀφ' ἑξακομίων ὁρῶν, ἐπέβλητον, ἐξήκοντά τε ἀνέλιν χιλιάδας, καὶ τὰς Ἀλαμαννὺς κατεδάλωσε. Μαξιμιανὸς δὲ τὰς ἐν Ἀφρικῇ νεωτερομένους Γενναῖους εἰλέε τι καὶ ὑποσπόνδους ἐποίησε. Καὶ αὐτὸς Διοκλητιανὸς ἐν Αἰγύπτῳ τὴν Ἀρχαία νικῶσας, αὐτὸν τε διεχρήσατο, & ἀφ' ἐπαύσεως ἀμύτητος ἐπέβλητε τῇ νίκῃ, τὰς μὲν χρυσόφαβας τῶν Αἰγυπτίων, τοὺς δὲ λοιποὺς φόβας τάξας ὡς μέγιστα βαρυνάτας. ἐν ταύτῃ δὲ τῇ αἰτίᾳ καὶ πᾶσι τοῖς βασιλοδομήτοσι τὰς εἰσφορὰς ἐπέθηκε. Ἀμμετρησιάρχῳ τὴν γῆν, & εἰς

ἀπογραφῇ ἀναγκῶν ἄπαντα, [ἵππε καὶ] εἰς τὸδε ἐκράτησιν. Ἀλλ' ἐδδ' Μαξιμιανὸς ὁ Γαλιεῖος ἐξ ὧν μεγάλων ἰσχυρῶν ἐβλήτο. στρατόστας γὰρ καὶ Ναρσὺς ὁ Περσῶν βασιλεύοντος, (παππῶς δὲ καὶ ἔστ' ὁ Σάπυρος τε καὶ Ορμισδα τοῖς καὶ τὴν ἡμετέραν ἡλικίαν ἀφικνούμενος) ὃ μὲν πρῶτον, ἐναστῆα ἔχει τὴν ἐκπαρὰ, ἐξ ἀσπίδος μάχῃον ἤπει ἀδυνείας, ὃ γὰρ ἔχων ἀξιομαχὸν στρατὸν, συνεπλάκη, καὶ τριώτῳ ἔχει δυσμερίαν, ὥστε ἰπικὸς περὶ ἡκεν πρὸς Διοκλητιανόν, συζήσαντα ἑπείραν δυνάμειν, μηδὲ λόγῳ τοῖς ἀξιώσιν, συνδραμεῖν δὲ τῇ ἀρμῇ καὶ τῇ ἀλεγεινότητι αὐτῆς. ἀλλ' ἀγνοῶς

1 Per mur. Sc. 2 Colligeretur L. LC. 3 Quadraginta M. 4 Corruptissimum locum sic corrigendum putat Cellarius. cui libenter assentimur. Verba enim adversus Narseum, etiam Sylburgii iudicio sunt necessaria, eademque habent Gr. Sc. & G. delevit vero alias voces, exin secundum, seu, ut alii habent, & secundum, quæ ex margine, ut innuerent, quod mox sequitur, felicius prælium, in textum videntur irrepsisse. Neque enim Græcus hic de altero prælio quidquam habet. Vinerus quidem retinet, exin secundum: addit vero: inepti, qui SECUNDUM hic ordinis nomen putabant, locum fœdissime corruerunt. Sed esto, (inquit Cellarius) felicitatem significari, qui autem adhæret sequentibus? Nam illico sequitur: cum inconsulte dimicasset: item Pulsus igitur, &c. 5 Gallicinum Sc. Hieron. Surita in notis ad Antonin. Itinerar. legendum putat: inter Calle comem Carasque congressus. quo modo appellat Antoninus. 6 In F. duplex est scriptura, ad velis, & ante vehic. ---- 1 Additamentum Sylburgii.

ricum Mœsiamque contractis copiis, rursus cum Narseo, Ormisdæ & Saporis avo, in Armenia majori pugnavit successu ingenti, nec minore consilio simulque fortitudine: quippe qui etiam speculatoris munus cum altero ac tertio equite susceperit. Pulso Narseo, castra ejus diripuit; uxores, sorores, liberos cepit; infinitam extrinsecus Persarum nobilitatem, gazam Persicam copiosissimam: ipsum in ultimas regni solitudines coëgit. quare ¹ à Diocletiano, in Mesopotamia ² cum præsidis tum morante, ovans regressus, ingenti honore susceptus est. Varia deinceps & simul & ³ virutum bella gesserunt, Carpis & Balternis subactis, Sarmatis victis: quarum nationum ingentes captivorum copias in Romanis finibus locaverunt.

XVI. Diocletianus moratus callide fuit, sagax præterea, & admodum subtilis ingenio, & qui severitatem suam aliena ⁴ invidia vellet explere. diligentissimus tamen & solertissimus princeps; ⁵ & qui imperio Romano ⁶ primus regie consuetudinis formam magis quam Romanæ libertatis iniecit; adorarique se jussit, cum ante eum ⁷ cuncti salutarentur: ornamenta gemmarum vestibus calceamen-

πλὴτος πρὸς τὴν Περσικὴν παρουσίαν ἀνέχονταν, χαρῆς πρὸς τὴν Αἰθιοπίαν. μέχρι τῆς Ναρσῆς συμμύχας, ἀναφθίρειται αὐτὸς τὸ στρατόν, αἶρει δὲ τὴν τιμὴν αὐτῶν, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτῶν περὶ τὴν ἡλίσσον ἡλίσσον τῆς βασιλείας. γὰρ δὲ ὡς Διοκλητιανὸς ἀναφθίρειται πρὸς τὴν μίστῃ τῶν ποταμῶν, ἀφικεῖται τε ὡς αὐτὸν, καὶ πρὸς αἰτίαν ἐκείνην τῶν ἐργασμένων. Ενπύθην πολλοὶ καὶ πρὸς πολλὰς συνεκροτήσων πόλεις: οἱ μὲν, πάντων ἅμα συσχετόωντων οἱ δὲ, παρ' ἐκείνων τῶν κρατῶντων Κάριοι γὰρ καὶ Βασίλειοι καὶ Σαρματῶν κρατεροπολεμήσαντες ὥστε τὸ δὴ τῶν πόλεως λείας ἀνδρῶν τε καὶ λοιπῶν, τὴν

Ρωμαϊκὴν πληρώσιναι γῆν.

15. Αἰδ' ὁ Διοκλητιανὸς μὲν, ἀφύων τε ἢ φύσιν μετὰ πινος κακουργίας, πᾶσι μάλιστα τε δεινὸς ἰχθυότης, ὅπως βελῶς διακρύπτων τὴν τελευτήν τε τὴν αὐτῶν, σπᾶδην εἶχεν ἑτέροις ἐπιγράφειν καὶ τὴν ἀμέτρητον ἔργων ἰχθυομαζαν, ἐσφίξει τὸ φθόνον ἑτέρων εἰσεύει τὴν αὐτῶν κακίαν. ἐπιμελείας δὲ οὐκ ἦν ἔξω, καὶ τὸ πρὸς τὴν βασιλείαν τέχνης. αὐτὸς τε πρὸς τὴν βασιλικὴν εἰσηγᾶν ὑπεροφίαν, καὶ μικρὸν τὴν ἐλπίδα εἶχεν τὴν Ρωμαϊκὴν ἐποταμὸν ὁρᾶν, καὶ ἀποσκυνώσας προσέπαυεν ἑαυτὸν, μὴ χρεὶς αὐτῶν βασιλείαν τῇ κινήσει ἀποσηγῆναι πτωχὸν καὶ τιμὴς λείας τῆς τε

F 1 Ad Diocletianum morantem S. B. G. V. HM. 2 Desunt Mer. 3 Visum L. 4 Deest L. F. 5 Etsi imperio Romano invexerit iusserit S. B. HM. Alii legunt in imperio. 6 Deest F. 7 Pro cuncti F. habet nunti. quod ex adverbio nuncupatim corruptum Syll. opinatur: ut verior lectio sit. cum ante nuncupatim salutarentur: praesertim cum Gr. Met. dicat, μέχρις αὐτῶν βασιλείαν τῇ καὶ περὶ τὴν ἡλίσσον τῶν ποταμῶν. Sed cuncti agnoscunt etiam Jordanes, & Cassiodorus. — i Metaphrastes non expressit participium ovans: cum tamen (notante Syll.) jussisset dicere, ἀφικεῖται τε ὡς αὐτὴν ἰδεῖν, vel ἢ ἰδεῖν κατὰ γὰρ θεῖον.

tisque

ricum

tisque indidit. Nam prius imperii insigne in chlamyde purpurea tantum erat: reliqua communia. Herculius autem, propalam ferus, & incivilis ingenii, asperitatem suam etiam vultus horrore significans. Hic naturæ suæ indulgens, Diocletiano in omnibus, ¹ etiam feverioribus consiliis, obsecutus est. Cum tamen ingravescente ævo ² parum se idoneum Diocletianus moderando imperio esse sentiret, auctor ³ Herculio fuit, ut in privatam vitam concederent, & stationem tuendæ Reip. viridioribus junioribusque manderent. cui ægre collega obtemperavit. tamen uterque una die privato habitu imperii insigne mutavit; Nicomediæ Diocletianus, Herculius Mediolani; post triumphum inclutum, quem Romæ ex numerosis gentibus egerant, pompa ferculorum illustri, qua Narfei conjuges ⁴ sororesque & liberi ante currum ducti sunt. Concesserunt tunc ⁵ Salonas unus, alter in ⁶ Lucaniam. Diocletianus privatus in villa, quæ haud procul à Salonis est, præclaro otio senivit; inusitata virtute usus, ut solus omnium post conditum Ro-

ιδοίμενοι καὶ τοῖς ὑποδήμασιν ἐνὶ ἡμέρᾳ·
 πρῶτον δὲ τὸ ἀφαιρεῖν τὴ βασιλικὴν
 ἀσπίδα, ἀπὸ τῆ ἀλευρίδος ἢ μόνης.
 Ἐρκύλιος δὲ σφίσι καὶ πρὸς δὴλως
 ὁμῶς ἦν, ὃ πάσης μετρίότητος τε καὶ
 κραιπνότητος ἀλλοτρεῶς· ἄρτιον δὲ καὶ τὸ
 βλέμμα ὃ τὴν πρὸς τὴν ἑλπίδα ἔχει·
 καὶ τὴν ψυχὴν ἰσημερίᾳ ποιεῖται.
 τὴν γὰρ ἀπριετέρας Διοκλητιανῆς βελῶς
 εὐδὺς εἰς ἔργον ἤλθον· ἵππῳ δὲ οὐ καὶ ἀφορ-
 μὴν αὐτῆς παρῆναι· σφίσι μὲν, ὡς
 πάντες εἶκον αὐτῶν, τὸ δὲ οἰκίον θερά-
 πονον παύσας. ἀλλ' ἐπειδὴ πρὸς γῆρας
 ἀφικόμενος Διοκλητιανὸς, ὃ σφόδρα ἡ-
 γαίει τῇ πρὸς τὴν ἀρετὴν ἀρκείν, καὶ
 ποιῆται πρὸς τὸν Ἐρκύλιον λόγους, ὥστε
 τὴν ἀρχὴν ἀποστῆναι, ὃ παρὰ δὴν

τοῖς ἐν τῇ ἡλικίᾳ ἐργασίᾳ· ὃ ἀ-
 μείψαι· καὶ πρὸς τὴν μὲν, εἰ καὶ ἀν-
 ῥωπὴ καὶ βαρὺς φρων, Ἐρκύλιος· σφί-
 σι δὲ τὴ βασιλείᾳ τῇ συμβολῇ
 σφίσι· μία τε αὐτῶν ἀπιδείξιν ἰδίᾳ
 ἡμέρας, τὴν ἀλευρίδα μὲν αὐτῶν ἐν σφί-
 σι· τὴν μὲν ἐν Νικομηδείᾳ τὴν
 Διοκλητιανῶν· τὴν δὲ ἵππῳ ἐν Μεδιολάνῳ,
 καὶ τὴν θεράποντον ἐκείνου, ὃν καὶ τὴν ἑλ-
 πιδῶν ἵππῳ ἐπὶ τῇ Ρώμῃ ἐξελθόντων,
 σφίσι πομπῶν τῆς τε Νικομηδείας καὶ
 τῆς καὶ τῶν ἀδελφῶν, καὶ τῶν πατρῶν,
 ἵδρυσαν ἐν ταῦτις· ὃ μὲν Ἐρκύλιος ἐπὶ
 τὴν Λυκαονίαν· Διοκλητιανὸς δὲ ἐν Δαλ-
 ματίας, ἐν ἧσιν γεγενημένη Σάλασι. καὶ
 διατέλεισιν ἐν κορυφαίᾳ λαμπρότης, τὸ καὶ
 τῷ μόνῳ ἐλόμενος, καὶ ³ μετὰ τῷ

¹ Voculam etiam Cellarius addidit ex HM. utpote quam verborum sententia postulabat maxime. Cæterum loco feverioribus, quod est Vineti, Miscellæ & Sylburgii, habet Mer. sanioribus, P. senioribus, prave; V. & F. sanioribus non male. Nam metaphrasta vocat βελῶς ἀπριετέρας. ² Non se id. L. ³ Herculius V. ⁴ Deest Sc. ⁵ Salonam M. N. G. Sc. ⁶ Lycaniam V. ---- ¹ Παρὰ δὴν hic idem est, quod Activum παραδῆται. ² Manifesto errore, ἀγωνεῖται, & contra ipsam libri X. metaphrasin, locorum nomina in MS. transposita erant hoc ordine: ὃ μὲν Ἐρκύλιος ἐν Σάλασι· Διοκλητιανὸς δὲ πρὸς τὴν Λυκαονίαν ἐν ἀγρῷ γεγενημένη Σάλασι. ³ Μετὰ τῷ factum ex μετρίᾳ, auctoritate Suidæ, ut & præcedens καὶ manum

manum imperium, ex tanto fastigio sponte ad privatæ vitæ
statum civilitatemque remearet. Contigit igitur ei, quod
nulli possit natos homines, ut, cum privatus obisset, inter Di-
vos tamen referretur.

ἡρώδης εἶδος, ὥστε ἐξ ὕψους ῥοσάτης πρὸς τὴν αὐτὴν μὲν τελευτὴν ὑπερῆεν ἐξ ἀμοι-
ρῶν μὲν ἑστῆναι πολιτείαν. καὶ οὐ γὰρ ὅτις· μέγας γὰρ ἰδιωτῶν ἀνηγορεύη ἦτος.

EUTROPII B R E V I A R I U M HISTORIÆ ROMANÆ.

LIBER DECIMUS.

I. H IS igitur ¹abeuntibus, ad administrationem reip.
Constantius & Galerius Augusti creati sunt.
divisusque inter eos ²ita Romanus orbis, ut ³Gal-
liam, Italiam, Africam Constantius: Illyricum, Asiam, O-
rientem Galerius obtineret; sumptis duobus Cæsaribus. Con-
stantius tamen, contentus dignitate Augusti, Italiæ atque
Africæ administrandæ sollicitudinem recusavit: vir egregius
& præstantissimæ civilitatis, ⁴ divitiis provincialium ac

ΒΙΒΛΙΟΝ Ι΄.

Ο Ι μὲν ἐν ἐπαύσῳ τῇ ἀρχῇ· πρὸς ἑαυτὴν καὶ τὴν Ἀσίαν ἀπέσταν ὑπὸ τοῦ
Κωνσταντίνου δὲ καὶ Γαλλίου ²χειροτονήνται παρ' αὐτῶν
τὴν τῶν Αὐγύστων ἀποσλαμ- Καίσαρες, δύο. ἀλλὰ Κωνσταντίνος, ἀρκεῖν
ἑαυτοῦ ἀποσπασθεῖσαν, καὶ διακρίνεται τὴν ἡγεμονίαν αὐτῷ τὴν τῶν Αὐγύστων καὶ
βασιλείαν ὥστε Γαλλίος μὲν καὶ τὴν Ἰτα- ἀποσπασθεῖσαν καὶ τιμὴν, μένον μετεπαύθη
λίαν, ὁ τὴν Ἀφρικὴν ὑπὸ Κωνσταντίνου τῶν ἐν Γαλλίᾳ πραγμάτων, τὴν Ἰτα-
πύργου· τὰ δὲ τῶν Ἰδουαίων, καὶ τὰ λίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν ἀφ' αὐτοῦ ἀνὴρ πύ-

¹ Abeuntibus HM. ² Ita additum ex F. L. LC. N. HM. & P. cæteri omittunt.
³ Gallias S. B. G. N. LC. L. HM. ⁴ Al. divinis provincialium ac privatorum studiis,
ita com. Sed in S. B. divitiis abstinent provincialium ac privatorum studiis, fsc. com.
--- ¹ Tituli loco in exemplari rubrica exarata erant hæc, βασιλεῖα Γαλιεῖς καὶ
Κωνσταντίνου πατρὸς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, Imperium Galerii, et Constantii patris
Constantini Magni; cum tamen ea Scholii verius quam tituli formam habeant,
Cum conjunctione legendum videtur καὶ χειροτονήνται.

R

priva-

privatorum studens, fisci commoda non admodum affectans: ¹ducensque melius, publicas opes à privatis haberi, quam intra unum claustrum reservari. adeo autem cultus modici, ut ²feriatis diebus, si cum amicis numerosioribus esset epulandum, privatorum eis argento ostiatim petito triclinia sternerentur. Hic non modo amabilis, sed etiam venerabilis Gallis fuit: præcipue quod Diocletiani suspectam prudentiam, & Maximiani sanguinariam temeritatem imperio ejus evaserant. Obiit in Britannia, Eboraci, principatus anno tertiodecimo, atque inter Divos relatus est.

II. Galerius, vir & probe moratus, & egregius in re militari, cum Italiam quoque, sinente Constantio, administrationi suæ accessisse sentiret, Cæsares duos creavit, [³Maximinum, quem Orienti præfecit; & Severum, cui Italiam dedit: ipse in Illyrico commoratus est.] Verum Constantio mortuo, Constantinus, ex obscuriori matrimonio ejus filius, in Britannia creatus est imperator, & in locum patris exoptatissimus moderator accessit. Romæ interea præ-

σις ἀρετῆς μέτεχον, καὶ πάντας χρη-
στότερά παραλόντων. καὶ οἰκείον γὰρ ἡγε-
μενον πλεονεξίας τῶν ὑποκείμενων, τοῖς μὲν
ἐκείνων συνεκροτοῖ κτήσεις, τοῖς δὲ βα-
σιλικῆς παρὰ φάουλαν ἐποιεῖτο. φασὶ
γὰρ αὐτὸν λέγειν, ὡς ἀμεινον παρὰ τοῖς
ιδιωταῖς τῆ βασιλείας εὐπορίαν εἶναι, ἢ
μικρὰ ἐξοικελευόμενα χειρῶν. ἦτο δὲ
μετέριον εἶχε τὴν τῶν ἀναγκαίων περὶ-
σοδὴν, ὡς ἐν τοῖς πολυανθρωποτέροις τῶν
συμποσίων, παρὰ τῶν ιδιωτῶν αὐτεῖν
ἀργυρὰ τε σκεύη, καὶ τὴν λοιπὴν ἀφθο-
νίαν. τοσούτοι δὲ ἢ αὐτῶν παρὰ τοῖς
Γαλλοῖς τὸ φιλεῖν, ὥστε αὐτὰ καὶ τὴν
γνώμην ἀνακινεῖσθαι τὰ τῶν ἀνθρώπων
μελίσει ἐπειδήπερ ἐπίστευον, αὐτῶν χεί-
ραν, τῆς τε δολερᾶς ἀρχιεργασίας Διοκλη-
τιανοῦ, καὶ τῆς φονικῆς Εὐσεβίου ἱερουργίας,
ἡλασσεῖσθαι. Τελούσας μὲν οὖν ὁ Κων-
στάντιος ἐν Εὐσεβίᾳ πολλὰ Βρετανικῶν,

τετάρτην καὶ δέκατον τῆ βασιλείας ἔτει, καὶ
συναρτῶμεναι τοῖς ἱστοῖς.

β'. Γαλλίαν δὲ, ἀνὴρ καὶ κατ' ἀρε-
τήν αὐτῶν προσφερέας, καὶ τὴν τῶν πε-
ρίων ἐμπειρίαν ἔχων, ἀνδρεία τε καὶ
τῶν πάντων νικητικὰς, ἀνδορῶν, ἐν
Κωνσταντίνῳ ὀδοντοῖς, ἀναγκαίως αὐτῶν
ἀσπασίαν τῶν τε Ἰταλικῶν καὶ Ἀφρικανῶν
ἐπιμεληθῆναι πρὸς αὐτῶν, ἐπειδήπερ αὐ-
τῶν ἀφεισθεῖς [καὶ αὐτῶν] τῶν πολλῶν
Κωνσταντίνῳ. δύο Καίσαρας ἐχειροτόνηται
Μαξιμίνον μὲν ἐπέστησε τοῖς ἑσπερίοις, Σε-
βήρον δὲ τοῖς ἐν Ἰταλίᾳ. αὐτὸς ὅτι ἐν ταῖς
Ἰταλίαις διέτριβεν. Πολλοὶ δὲ, τῇ χρίσει τῇ
αὐτοῦ Κωνσταντίνου, ἐνεχέμενον Κωνσταν-
τίνῳ τὴν βασιλείαν, τῇ τῶν πατέρων
ἀρχιεργασίᾳ καὶ τῆς Βρετανίας, καὶ τὴν ἀρ-
χὴν ἐδίδου τῶν πατέρων, ἐξ αὐτῶν αὐ-
τῶν γενημένων γάμων. Τῶν δὲ ἐν
ἀφρικανῶν, τὸ πνεῦμα τῶν πατέρων

¹ Dicensque S. M. HM. Sc. ² Festis LC. Mer. ³ Inclusa ex S. N. M. B. L. HM. & F. adjecimus. Sed Maximinum scribimus cum MSS. Zosimo & Aurelio Victore (ad quem vide Schotti notas:) non Maximianum cum metaplasta nostro & Sylburgio. ----- ¹ Sylb. in Indice exponit ἀνακινεῖσθαι per ἀνακινεῖσθαι
² Inclusa addidit Sylb. ad mutilum locum complendum.

toriani, excitato tumultu, Maxentium Herculii filium, qui haud procul ab urbe ¹ in villa publica morabatur, Augustum nuncupaverunt. Quo nuncio Maximianus Herculus ad spem erectus resumendi fastigii, quod invitus amiserat, Romam advolavit à Lucania, quam ² sedem³ privatus elegerat, in agris amoenissimis consenscens; Diocletianumque ⁴ etiam⁵ per literas adhortatus est, ut depositam resumeret potestatem: quas ille irritas habuit. Sed adversum motum prætorianorum atque Maxentii, Severus Cæsar Romam missus à Galerio, cum exercitu venit; obsidensque urbem, militum suorum scelere desertus est: ⁶ auctæ Maxentio opes, confirmatumque imperium. Severus fugiens Ravennæ interfectus est. Hercules tamen Maximinus, post hæc in concione ⁷ exercitus filium Maxentium ⁸ denudare conatus, seditionem & convicia militum tulit. Inde ad Gallias profectus est, dolo composito, tanquam à filio esset expulsus, ut Constantino genero jungeretur: moliens tamen Constantinum reperta occasione interficere, qui in Galliis & militum & provincialium ingenti jam ⁹ favore regnabat, cæcis Francis atque Alamannis, captisque eorum regibus; quos etiam bestiis, cum magnificum spectaculum muneris

αὐτῶν, ἐκ πινος αἰτίας εἰς τούτων ἀρξέν, Μαξιμιανόν, τὴν Εὐκλείαν πύδα, ἀπὸ τῆς Ρωμαῖς ἐκχερομένην, ἐν ἀργῷ ἀνατρίβειν. ὅ ἐπειδὴ πρὸς ἡγεύει τὸ τοῦ πατρὸς, λατῶν ἐλπίδα τῆς πάλιν ἀνακτῆσθαι τὴν ἐξουσίαν ἦν ἀπὸ τῆς, καὶ λαμψύτης τὴν Γάμιν ἀπὸ τῆς Λακωνίας, οὗτος μὲν πολλὰς εὐδαιμονίας διέτελει τὴν ἐξουσίαν (καὶ γὰρ ἐπιπρέπειον ἦν τὸ ἡγεῖν) γράφει τε πρὸς Διοκλητιανόν, ἀσπασάμενος καὶ αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἰστένην γνώμην, ἀλλὰ Διοκλητιανὸς μὲν κατεγέλασε τὰν χαυμύτων· ὁ δὲ Γαλιένος, τὴν τὴν πραιτωριανῶν ἀπειρίαν μαζῶν, Σόλην ἀπεπέμψεν τὸν Καίσαρα, πτωρὸν τῶν πλουσιωτάτων, ὃς ἀφικόμενος μὲν πολλὰς χάριτας, ἀεικαλοῦσθαι τὴν πόλιν, κατε-

λείφθη ὑπὸ τοῦ οἰκείου, τοῦ Μαξιμιανῆος ἀσπασθέντων καὶ θυγῶν, ἐπὶ τῇ Ραβέννης ἀνηρέθη. Εὐκλείαν δὲ, ὃ Μαξιμιανὸς πατήρ, ἐν μέσῳ τοῦ στρατοῦ δημηγερῶν, ὡς καὶ ἀφαιρῶν ἐχέτο τὴν πύδα παρὰ τὸν ἀμφοῖον, ἐφ' ἑαυτὸν δὲ τὴν ἐξουσίαν ἄγων, μὲν πολλὰς πᾶς ἐπ' αὐτῷ γλυκείας λοιδορίας, ἀπικύρησεν ἐπὶ τοῖς Γαλλίαις πλαττομένῳ ὑπὸ τῆς πυχρῆς ἰληλάδας ὥστε ἀφορμὴν αὐτῷ τῆς γλυκείας τῆς πρὸς Κωνσταντίνου χρίσεως, ὃς ἦν αὐτῷ γαμῶς ἐπὶ θυγατρὶ τὸ δὲ ἀληθές, ἐπεσφραγίσθη τὸ Κωνσταντίνου φόνον, ὃς ἡδὴ τῷ φιλεῖν τὸν ἀρχιερέα παρεκάλει τὴν πατέρα, Φραγκῆς τε νεικῆκας καὶ Αλαμαννῆς, καὶ τὰς βασιλείας αὐτῶν ὑφ' ἑαυτοῦ πιπομένην εἰς καὶ θηρίοις παραδόντες ἐν

¹ Al. in via. ² Deest L. ³ In quibusd. deest. ⁴ Ita autem S. ⁵ Exercituum S. N. M. V. Sc. ⁶ Al. nudare. ⁷ Seditiones G. ⁸ Facinore L. ---- ⁹ Aptius est Pluvium, quam quod mutata litera scriptum erat in exemplari περιδιδίων ἄβιβε.

parasset, objecit. Detectis igitur insidiis per Faustam filiam, quæ dolum viro enunciaverat, profugit Hercules, ¹ Massiliæque oppressus (ex ea etenim navigare ad filium præparabat) pœnas dedit justissimo exitu : vir ad omnem asperitatem sævitiamque proclivus, infidus, incommodus, civilitatis penitus expers.

III. ² Per hoc tempus à Galerio Licinius imperator est factus, Dacia oriundus, notus ei antiqua consuetudine, & in bello, quod adversus Narseum gesserat, strenuis laboribus & officiis acceptus: mors Galerii confestim secuta est. Ita Resp. tum ³ ab his quatuor imperatoribus tenebatur, Constantino & Maxentio, filiis Augustorum, Licinio & ⁴ Maximino, novis hominibus. Quinto tamen Constantinus imperii sui anno bellum adversum Maxentium civile commovit; copias ejus multis proeliis fudit: ipsum postremo Romæ adversum nobiles omnibus exitiis favientem, apud pontem ⁵ Mulvium vicit, Italiaque est potitus. ⁶ Non multo deinceps in Oriente quoque adversus Licinium Maximinus res novas molitus, vicinum exitium fortuita apud Tarsum morte prævenit.

καὶ τὴν θῆραν, διέφθεiren. εἶτο· οὐ δόλο
 Ερεκλῆς τὴν θυγατέρα Φαῦσαν σφα-
 γῆσαι, Κωνσταντῖνον συνοικίσαν· ἀλλ' ἐπ' αὐ-
 τῇ βέλαι τοι τὴ πατρὸς ἐγχεῖρημα. δέει
 πῶτιν τὴ χαμῶν, μιμηθῆντος· ἢ ἢ
 τὴν ἐπιβαλὼν, φάσκει· καὶ θυομένη· ἐν
 τῇ Μεσσηνίᾳ, περικαλλοῦς ἑρμῆος· τε
 κῆκεν ἐπὶ τοὺς ἡνὲς ἄλλοις Μαζῆγον, πον-
 τῆρι, δικαιοτατὴν ὑπερμενὸς πολυ-
 τῆς, αὐτοῦτος τοι καὶ τὴν Ἰερὰν δὲς τε-
 τῆς χαρῆν. πρὸς γὰρ τῇ κακίᾳ ἰαυτῇ,
 σπῆος πάντος ἢ ἀπίστος, καὶ τὴν κούης πο-
 λυταῖας λυμένας, κηνοῦτος πυντωδῆτος
 ἀποστρέφει.

γ'. Εν τῷ τῷ χρόνῳ Γαβριέλος ἡραγῆ
εἰς βασιλείαν Δακύνιον, γνῶμεν αὐτῷ
μαχητὴν ἐκ τῆς πατρὸς Ναρσῆν τῆς Περσῆν
μαχίης. τῷ ἀνδρείῳ τῷ μαχητῇ τε
ἐν ἡρώωνων ἦν καὶ τὸ εὐθὺς Γαλ-

λίαν ἐπιλόγως, τίς αἰεὶς τι λατρεῖ
 ὁ Ῥωμαϊκῶν ἐκράτησεν παρ' αὐτοῖς,
 Κωνσταντῖνον ὃ Μαξιμιανῶ, ἐξ Αὐγού-
 ρου μακροχρόνιον καὶ Δικιτίου τῷ Μαξιμιανῷ
 ἐξ ἰδιωτῶν ποτὶς τὴν ἀρχὴν κατελάμβανεν.
 Κωνσταντῖνον μὲν ἐν πικρῷ τῷ βασι-
 λείᾳ ἔπειτα φρατρίδας ἐπὶ Μαξιμίῳ,
 ἐμφύλιον συνῆψε μάχην, ἐκράτησεν
 αὐτὸς παρ' αὐτοῦ· μετ' ὃ πολὺ διὰ
 αὐτὸν ἀνέειλεν ἐν τῇ μαφύρῃ τῇ κλα-
 ρύῃ Μελίτῃ, πολλὸν ὄλεστρον καὶ τῶν
 συγγκεῖν βασιλοδύμῳ αὐτοῦ ἐπὶ πᾶσι
 τῶν Ἰταλιῶν τῇ βασιλείᾳ. Μαξιμιανῷ
 δὲ πῃ νεωτερώσας, ἐπὶ αὐτῇ Δικιτίῳ πε-
 λεμον ἐν τοῖς μέρεσι τοῖς ἐσώτοις καὶ τῶν
 λαοῦν τιν βίον, πρὸς εἰς ἔργον πᾶσι
 εὐχάιν, ἐξ ἀπηνάως ἐν Ταρσῷ τῇ Κυ-
 λιδίας, ἐμὴν ἡσύχασε Δικιτίῳ πᾶσι
 πρὸς αὐτὸν.

1 Ita eleganter S. B. G. L. F. HM. Alii, *profugit Hercules Massiliam, ibique oppressus*. 2 Al. *per hac tempora*. 3 *A novis quatuor Imp.* LC. S. B. L. F. HM. 4 *Maximiano G. L. V. Sc. & sic deinceps*. 5 *Milvium S. B. G. V. Sc. Molitium M. L. LC.* 6 *Non multo post deinceps vulg.*

IV. Constantinus tamen, vir ¹ingens & omnia efficere nitens, quæ animo præparasset, simul principatum totius orbis affectans, Licinio bellum intulit; quamvis ²necessitudo & affinitas cum eo esset: nam ³foror Constantia nupta Licinio erat. ⁴ac primo eum in Pannonia, ingenti apparatu bellum apud Cibalas instruentem, repentinus oppressit: omnique Dardania, Mœsia, Macedonia potitus, numerosas provincias occupavit. Varia deinceps inter eos bella, & pax ⁵reconciliata ruptaque est. Postremo Licinius, navali & terrestri prælio victus, apud Nicomediam se dedit; & contra religionem sacramenti Theſſalonicæ privatus occisus est. Eo tempore res Romana sub uno Augusto & tribus Cæsaribus (quod nunquam alias) fuit; cum liberi Constantini Galliæ, Orienti, Italiæque præessent. Verum, insolentia rerum secundarum, ⁶aliquantum ⁷Constantinus ex illa ⁸favorabili animi docilitate mutavit. Primum necessitudines persecutus, [⁹Crispum filium] egregium virum, &

107018

δ. Κωνσταντίνου γδ, στρατηγὸν τὴν ἀγα-
θὴν αὐτῶν, καὶ ἀνδρείωτατος ἐν ταῖς μάχαις,
ἐκκαταπαύσας τε ἡδὴ ἐν ταῖς ἀποδείκναις
μαχημαῖς, ἐπὶ τῇ αὐτῆς πόλει, πολέμου
ἐπιβουλὴν τῇ πάντῃ ἀρχῇ, παρὰ
βασιλῶν ποιησάμενος τὴν δὲ τῇ γαίᾳ
ἐν τῇ αὐτῇ κηδεύῃ γδ ἢ αὐτῇ Λικίν-
ου ἢ ἀδελφῇ Κωνσταντίᾳ. Ἐπειτα
μὲν ἐν Κισαίᾳ, πόλει Παιονικῇ, πολ-
ὺν συναγείροντα δυνάμειν, καὶ παρὰ
ἐκείνῃ πόλει χερσὶν ἀγρώς ἐπὶ τῶν
ἐπικειμένων ἐκράτησεν τὴν Δαρδανίαν καὶ
Μοσῶν ἐν Μακεδόνων, Ἐπειτὰ ἐτέρων
ἐπὶ τῶν, οὗ δὲ Λικίνου ἐξοσίλοισι. καὶ ὅ
ἐπειτα, πολλὰς αὐτῇ συμπλακεῖς μά-

χας, ἀποκτείνων τὴν αὐτῆς, εἴπερ ἐν τῇ
αὐτῇ ἀποκτείνων, ἐπειδὴ ἐν τῇ γῇ ἐν τῇ
θαλάσσῃ ἡττημένους ὁ Λικίνου, καὶ
ἐπὶ τῇ τῶν ὀρεῶν ἀφελόμενος, ἀπὸ
τῆς Θεσσαλονικῆς κατέφυγον, εἰς τὴν
αὐτῶν καὶ κατέστη μόνος ἀποκτείνων.
τρεῖς ἔχον ὑφ' αὐτῇ Κασσάνδρᾳ, τὴν
αὐτῇ παῖδας· ἐπὶ ἐκείνῃ ἀπὸ τῆς
Ρωμαϊκῆς ἐστὶ πραγμάτων καὶ ἐκείνης.
Ἐκ τῆς αὐτῆς εὐπράξιας μετεβλήθη τῆς
τρεῖς. καὶ τὴν κηδεύοντα ἀπὸ τῆς
πολλῆς τῇ ἐκείνης πρᾶξις ἀφελὼν,
ὣν ἐν ἀποκτείνῃ ἐπὶ τῇ ἀπὸ τῆς
τῇ εἰς ἀποκτείνῃ, δι' ἣν καὶ αὐτῶν
οἰκείων ἐμὴν στομάτῃ, ἡοῦ τῇ καὶ

¹ Ingens animo & omnia &c. L.C. Magnus &c. Sc. ² Al. necessitudo illi &c. ³ Al.
for ejus Const. ⁴ Vulgo legunt: ac primo eum in Pannonia, secundo ingenti &c.
Cellarius autem (quem sequimur) abiecit illud secundo, quod nec Græcus habet.
neque historiæ convenit, quia Cibalis vel Cibala sunt urbs ipsius Pannoniæ ad
Savum, teste metaphrasta, & Zosimo lib. II. qui ejus situm accurate describit.
⁵ Renunciata L.C. ⁶ Aliquantulum P. Mer. ⁷ Ita Sylb. cod. Fuld. securus. Codd.
autem nostri & vulgg. cdd. Constantinum. Sed cum Nominativum casum agnoscat
etiam metaphrastes, eum retinere placet: non enim insolens est, mutare sumi
pro mutari. ⁸ Favorabilis F minus convenienter. ⁹ Absunt hæc ab omnibus
Latinis exemplaribus: restitui autem jubet Sylb. ex Epitome Victoris n. 60.
Non potuimus non obsequi Sylburgio, quod tum Epitheta. (notante Cellario)
etiam turum, monebant aliquid deesse: tum Græcus quoque ἡ, quanquam
etiam mutile, mentionem faciebat. Quin & Crispum filium occurrit in addita-
mento infra subiecto ex codd. nostris S. & N. Cod. itidem S. hoc ipso in loco

Crispi

fororis filium, commodæ indolis juvenem, interfecit; mox uxorem; post, numerosos ¹ amicos: vir primo imperii tempore optimis principibus, ultimo mediis comparandus. Innumeræ in eo animi corporisque virtutes claruerunt. militaris gloriæ appetentissimus, fortuna in ² bellis prospera fuit: verum ita, ut non superaret industriam. Nam etiam Gothos, post civile bellum, varie profligavit, pacē his ad postremum data; ³ ingentemque apud barbaras gentes memoriam gratiæ collocavit. Civilibus artibus & liberalibus studiis deditus; affectator ⁴ iusti amoris, quem ⁵ omnino sibi & liberalitate & docilitate quæsit. sicut in nonnullos amicos dubius, ita in reliquos egregius: nihil occasionum prætermittens, quo opulentiores eos clarioresque præstaret. Multas leges rogavit, quasdam ex bono & æquo, ⁶ plerasque

¹ ἀδελφίδ' ὅσον ἐργασάμενον, φίλοις τε ὡς πλείους τῶν χεῖρα ἐπιβαλόν. συνελόντι δὲ εἰπὼν, ἀρξάμενον μὲν τῆ βασιλείας, τοῖς ἀρίστοις συνηλετμήτη τῶν βασιλευσάντων τελούτων δὲ, μέλις ἐξισώτη τοῖς μέισι: καὶ τοῖς ὁ ῥώμη σώματι, ὁ ἀρετῇ ψυχῆς, οἷός τ' αὖ ἐγένετο ἀγαλάμψαι. διέξῃς τε γὰρ ἐπιτύμει πολεμικῆς, καὶ πᾶσι ἀρεσίαν ἢ ἐτιμῆς. τύχη δὲ ἡκολούθει μὲν αὐτῷ τοῖς ἐσχατέμασι διέξῃς πᾶσι ἀρεταῖς δὲ σὺν ἑκρυπτεῖ, ἀλλ' [² ἡτῶν] σκεῖναν ἐνομιζέσθαι. ³ ὡς ταύτης ἐν Σκύθῃς τε κατε-

πολέμησε, ἀποδοῦναι τε κατ' ἐξουσίαν ποῖναι. πολὺς τε ἦν αὐτῷ παρὰ τοῖς βαρβάροις λόγος: ὥστε τὰς πλείους ἀρχὰς ἐποφείλειν αὐτῷ νομίζειν. καὶ τῇ ἰδιότητι παιδείας καὶ τῶν λογικῶν ἐπιστημῶν [⁴ ἀντειχεῖσθαι] ὡς παρὰ πάντων φίλων, μήτε δωρεῖσθαι ὑπὲρ τῶντων, μήτε ἄλλως σκεδῆς μὲν τῷ σκεῖναι φειδόμενον. τῶν φίλων δὲ ποτὶ μὲν ἡπίστεον πᾶσι δὲ ἀμφοισὶν ἡμετέρας ἐξήρατόσιν, ἐδίδωκεν καὶ ἀλλοτρίων ὑπερβολῶν, ἀλλὰ πλεονεξίας αὐτῶν καὶ δυνατῶν δόξαν. νόμος δὲ τῶν μὲν δὲ αὐτὸ τὸ καλὸν ἦτορ μὲν

Crispi immediate post virum mentionem fecerat, sed omisso filium. His autem omnis correctionem abunde confirmat Zosimus, cujus libro II. fol. 68 f. hæc sunt verba: Κρίσπῳ τῷ πατρὶ, τῷ τῷ Κρίσπῳ ἀγαθῶς τιμῶν, εἰς ὑποφάναν ἐλθόντι τῷ Φαύστῳ τῇ μητρὶ συνελόντι, τῷ τῷ φύσει δεινῷ μὲν ἀλλὰ καὶ ποιητάμενον, ἀνέστη. Miscella Historia lib. XI. c. 13. rem attingit, sed ordine invertit, & neglecto item filii nomine, cujus verba adscribere non piget: Primum necessitudines persecutus, egregium virum, & bona indolis juvenem, sororis filium, Commodum interfecit: mox Crispum, Faustam conjugem, ut putant, suggerente, necari jubet.

¹ Amicos. Ideo pulere Albavii præfatus Constantinopolis, præfatum autem Græci Eparchum vocant: hic ergo Albavii videns Imperatorem filium suum Crispum frigore veneni, & Faustam conjugem calore balnei exstinxisse, duos Ende assyllabos portibus aula infixit: Saturni aurea secula quis requirat? Sunt hæc gemmea, sed Neroniana. Veruntamen hæc vitia immensa amore Christianitatis amplificanda deleuit. Sic in Historiis Ecclesiasticis, & maxime in Tripartita legitur. Vir primo, &c. S. N. ² Bello Sc. ³ Ingentique apud barbaras gentes memoriam gratiam collocavit F. N. S. M. B. G. V. structura per hypallagen inversa. ⁴ Iustitia & amoris Sc. V. ⁵ Omnibus ibi F. Fortasse rectius ab omnibus sibi. Metaphrastes enim, πᾶσι πάντων. ⁶ Al. pluresque. ----- ¹ Admirationem pro δεινῷ repositum, quia Latinus habet sororis filium. ² Inclusum consilio Sylb. adjectum: ³ Sic censet idem emendanda esse mendosa verba: καὶ ταύτης ἐν Σκύθῃς τε. ⁴ Adiecit etiam Sylb. ⁵ Ex scripto ὑπὲρ τῶντων factum est.

superfluas,

V. ⁴ Succēssōres filios trēs reliquit, atque unum fratris
filium. verum ⁵ Dalmatius ⁶ Cæsar prosperrima indole, ne-
que patruo absimilis, haud multo post oppressus est ⁷ fa-
ctione militari, & Constantio patruēle suo finente potius
quam jubente. Constantinum porro fratri bellum inferen-
tem, & apud Aquilejam inconsultius prœlium aggressum,
Constantis duces interemerunt. Ita Respublica ad duos ⁸ Au-
gustos redacta est. ⁹ Constantis imperium strenuum ali-
quandiu & iustum fuit; mox, cum & valetudine im-
prospera & amicis ¹⁰ pravioribus uteretur, ad gravia vitia
conversus, cum intolerabilis provincialibus, militibus in-
iucundus esset, factione ¹¹ Magnentii occisus est. ¹² Obiit

η, τὸς ὁ ἀπειθείας αὐτὸς ἔδεν χρή-
 σαι ἐπὶ ᾧ ἔς ἀπώτερον σωθήσων,·
 καὶ ἄλλ' ἔτις ταῖς ἐπιήτοιαν τῇ πολι-
 τείᾳ. Παροκκοῦσάδ' ὁρμηθῆναι δὲ ἐπ' ἐρα-
 τήν κ' Ἡρώτην τὴν Μεσοποταμίαν
 ἠρώτησαν, ἐνὶ ᾗ τελευτῶς τῆς βασι-
 λείας ἔστι, τῇ δὲ ηλικίας ἐξηκοστῇ καὶ
 ἡττω, καὶ τῷ Βιθωϊανῷ ἐπιδόστησεν ἐν
 Νυμφαίᾳ καὶ χροῖον. καὶ τῷ τελευτῶν
 αὐτοῦ, ἀπὸ αὐτοῦ πρὸς ἄλλα, τοῖς παι-
 σὶν κομίσας ἀσπὴν ἔλκευσεν, ἐπὶ πολ-
 λὰς αἰχμὰς τῆς ἡμέρας. Οἱ μὲν ἔν
 παροδότην τῆς τοῦ.

τε ἀέρις νεανίσκος, ἢ τῷ δῖῳ μῦλλον
 ἐμφερής) πρῶτων αὐτὸν, κελύοντος
 Κωνσταντῆ, Δαχρυπατρῶν, ἢ τῷ ἐπι-
 σκόλῳ οὐκ ἀγνωστός. Κωνσταντῖος δὲ
 τῷ ἀδελφῷ Κωνσταντῶ [ἢ πολιορκῶ] ἐν
 Ακουλῇ, τῇ πόλει τῆς Ἰταλίας, ἀπελοκ-
 πτως ² ἐνφερομένη τῆς μάχης ἐπιστῇ,
³ παρὰ τῶν ἡγεμόνων τῆς αὐτοῦ πατρ-
 οῦς δεικνύμεν τῷ πληρῇ. τῇ πᾶ-
 συ δὲ λοιπῇ ἀρρῆν ἔχον Κωνσταντε τῷ
 Κωνσταντῖος ἀπὸ τοῦ μὲν ἀνδρείου τε καὶ
 δικαιοσύνης τῷ ἀσπίδι ἐκλαμψας, οὐ
 Κωνσταντῆς ἔπειθε καὶ ὑπὸ νόσθ, καὶ ὑπὸ
 τῶν συντονῶν πονηρίας, ἐξ ἀρετῆς εἰς
 ἡλικίαν ἰσθόρου μετίσθη καὶ τοῖς τε
 ὑψηλοῖς ἀν βασιού, τῷ πρατόδωμάτι τε
 ἀγῆς, ἐξ ἐπιτολῆς Μαγνηνῆς νεωτερί-

1 *Trigésimo secundo* an. HM. 2 *Septimo* G. 3 Est omisſum eſt in plerisque edd.
Al. 1 ſuccefiores. 5 *Dalmaticus* V. 6 Pro *Caſar* L.C. habet nepos. 7 *Facinore* V.
Aguſtus in *Conſtantium* & *Conſtantem* red. L. LC. N. M. 9 *Conſtantius* V. Sc.
Gratiſtibus L. LC. 11 *Maxentii* V. 12 Al. obijt autem non longe. ----
Idem Syllb addi juffit ad ſententiam complendam. 2 In MS. fuit *ἰσχυρῶς*.
Hæc pro *molendo* *πολλὰ*, Syllburgio jubente, & ipſo ſenſu pollutante, infernum.

haud

haud longe ab Hispaniis, in castro, cui Helenæ nomen est, anno imperii decimo septimo, ætatis trigesimo: rebus tamen plurimis strenue in militia gestis, exercituique per omne vitæ tempus sine gravi crudelitate terribilis.

VI. Diversa ² Constantii fortuna fuit. à Persis enim multa & gravia perpeſſus, sæpe captis oppidis, obſeſſis urbibus, ³ cæſis exercitibus"; nullumque ei contra ⁴ Saporem ⁵ proſperum" prælium fuit: niſi quod apud ⁶ Singaram, haud dubiam victoriam ferocia militum amiſit; qui pugnam ſeditioſe & ſtolide, contra rationem belli, die jam præcipiti, popoſcerunt. Poſt Constantis necem, ⁷ Magnentio Italiam, Africam, Gallias, obtinente, etiam Illyricum res novas habuit; ⁸ Vetranione ad imperium conſenſu militum electo: quem grandævum jam, & ⁹ cunctis amabilem diuturnitate & felicitate militiæ, ad tuendum Illyricum, principem creaverunt: virum probum, & morum veterum, ac jucundæ civilitatis; ſed omnium liberalium artium expertem; adeo ut ne elementa quidem ¹⁰ prima literarum, niſi grandævus & jam imperator, acceperit. Sed à ¹¹ Constantio, qui ad ultionem fraternæ necis, bellum civile commoverat, abrogatum eſt Vetranioni imperium: qui novo

στῆλος, ἀνέρεθι πλησίον τῆ Ἰωαννᾶς, ὃν
φερέτω Εὐλῆη καλεσθῶν, ἐπιχαίδουσα
βασιλοῦσας ὧναιτες, τελευτήσει δὲ τῆς
ἡλικίας ἐκπληρώσας· σραφῶντης οὐκ ἄ-
βληης, ἐδὲ ἐνὶ σραφῶντης τῇ σραφῶν,
τελευτήσει δὲ φερέτωσας, ἐχὶ ὧναι-
της, ἀλλ' ἀνδρείας ποιεῖται φερέτω.

5. Κωνσταντῷ δ' ἔκ η' τ' ἀδελφὸν
 ἐπήνησε τὴν ε' πυλιν. Περωτῶν γὰρ αἰὶ
 καὶ μακρὴ κρατηθέντων καὶ ληφθέντων
 αὐτῶν μεγάλων, καὶ πόλεως ἀποκαλοῦσθαι
 καὶ πολιορκίας καὶ ἀποκαταστήσθαι ἐν
 ταῖς ἐμπορίαις, ἐδέχοντο Κωνσταντῷ
 καὶ Σαπύρῃ, τῶ τῶν Περωτῶν βασιλεὺς
 οὗτος, εὐτυχῶς ἐπολέμησε, πάλιν ἐν
 Σιζάραις¹ ἐνταῖθα νικῶν αὐτὸν ἀνέ-
 λκεσαν παντῶν, τὰν τε ἰσπανίαν ἔτι
 ἐπὶ πλὴν ὧν ἀπερίεστι, καὶ συνεδύνατο τὴν

καίρων, εὐεκάλεσται. ἀρχαίους γ' ἱσ-
τας, ἀπεικαλίσταντο τῷ μύθῳ. Καί
μὲν τῷ Κάνωντι ὃ πλάττει, ἰσ-
τίας ἐ Αφραχῆς ἐ Γαζων ὑπὸ Μακρί-
ου τελευτῶν, ἐδὲ πᾶ τῶν Ἰουδαίων
ἐν σπουδῇ, τ' ἐκεῖ ἐρατοῖς ὡς φυλα-
κὴν τ' χάρις, Βετθιανία πᾶσι σπέν-
των ἀειπύκτου, ἐ ἀειδείσης αὐτῶν τῷ
ἀλγεῖν. ὅς ἐπιστομὸς μ' ἢ ἐκ παλαιᾶ
πολεμῶν καὶ τ' κατ' αὐτὰς εὐτυχίας,
ἀετίτης τ' ἐρῶσης ἰαν ἐκός τ' ἐ σπλᾶ-
ντος ἐρᾶν ἐδῶκα, ὅλης τ' παιδαγωγίας ἐ-
κῶν παιδείας δὲ ἀμείζονος τ' ἐ λόγι-
καὶ αὐτῶν ἀπειρος τῶν γεγραμμένων.
πλὴν ὅσον τ' τῶν ἐπιμελητῶν γνώσι
ἀφ' ἑπὶ ἐνοσιστοῦσι. Κωνσταντὸς δὲ π-
μνηρῶσαι πᾶσι τῶν ἀσπασίμων, Βετθι-
ανία μὴ ἀφείλγῃ τῆς ἀρετῆς, σὴν τ'

1 Deest P. V. G. B. 2 *Constantis* Sc. 3 *Defunt* L. LC. 4 *Saporem regem* Pr.
farum V. 5 Deest G. 6 *Singularum* G. B. HM. 7 *Maxentio* V. 8 *Vetransione* G. V.
Veteransione Vulg. *Betransione* LC. S. B. 9 *In cunctis* F. 10 *Primarum* G. B. N. M.
L. V. HM. 11 *Constantino* V. ---- 1 Post $\epsilon\upsilon\delta\epsilon\alpha$ $\delta\eta$, desiderari $\epsilon\gamma\epsilon\iota$ $\iota\delta\epsilon\chi\epsilon\theta\epsilon\mu\epsilon\iota$, aut
simile participium absolutum, monuit Syb.

inufitato.

inufitatoque more, consensu militum, deponere ¹ infigne compulſus eſt. Romæ quoque tumultus fuit; Nepotiano, Constantini ſororis filio, per gladiatoriam manum imperium ² invadente: qui ſævis exordiis dignum exitum naſtus eſt. vigefimo enim atque octavo die à ³ Magnentianis ducibus oppreſſus, pœnas dedit: caput [que] ejus ⁴ pilo" per urbem circumlatum eſt: ⁵ graviffimæque proſcriptiones & nobilium cædes fuerunt. Non multo poſt Magnentius apud Muſſam proſtigatus acie eſt, ac pene captus: ingentes Romani imperii vires ea dimicatione conſumptæ ſunt, ad quælibet bella externa idoneæ, quæ multum triumphorum pollent ſecuritatiſque conferre.

VII. Orienti mox à Constantio Cæſar eſt datus, patrui filius Gallus: ⁶ Magnentiusque, diverſis præliis victus, vim vitæ ſuæ apud Lugdunum attulit, imperii anno tertio, menſe ſeptimo": frater quoque ejus Senonis, quem ad tuendas Gallias Cæſarem miſerat. Per hæc tempora etiam à ⁸ Conſtantio, multis incivilibus geſtis, Gallus Cæſar occiſus eſt: vir natura ferus, & ad tyrannidem pronior, ſi ſuo jure imperare licuiſſet. Silvanus quoque, in Gallia res novas molitus, ante diem trigefimum exſtinctus eſt, [⁹ ſoluſque in imperio Romano eo tempore ¹⁰ Conſtantius princeps & Auguſtus fuit.] Mox Julianum Cæſarem ad Gallias miſit, patruelem ſuum, Galli fratrem: tradita ei in matrimonium ſorore; cum multa oppida barbari expugnaffent, alia ob-

ἡμῶν καὶ συνεργῶν τῶν στρατῶν. ἡ γὰρ πρὶν ἐλθεῖν καὶ τοὺς εἰς ἰδιώτην ἐκ βασιλείας μετέστησαν. Νεποτιανὸν δὲ τὸν [1. Κωνσταντίνου] ἀνεψιὸν, ἐξ ἑαδελφῆς τῆς πατρὸς μαρτυρημένον, καὶ τυραννίσαντα καὶ τὸν Ρωμαῖον, ἀπὸ χειρὸς τοῦ αὐτοῦ μαρτυρήσαντα, Μαγνηνίᾳ στρατηγὸν διεπέμψεν, εἰς ἣν ἐγγύθην τὴν τυραννίδα ἔκειτο, μετὰ πολλὴν ἀποσταλόμενον τὴν ἀρχὴν βλάστη. (οἷος ἂν ἐλθόντος ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ, ὁ μικρὸς εὐεῖχε χρόνον) καὶ

τὴν κεφαλὴν ἀποτιμῶντι, δὲραπὶ τι ἐμπήξαντι, ἐν τοῖς τῷ δέμῳ ἀνέστησαν ὀφθαλμοῖς τὰς συνειδήσεις ἢ τῇ πρᾶξει, κατέσφαξαν, τοὺς ἐσθίας ποιήσαντες δημοσίας. Ἀλλὰ καὶ Μαγνηνίος ἐν ἑκαστῇ νικηταῖς, μικρὸν μὲν καὶ αὐτὸς ἰάλα. τοσάυτης ἢ ἐλθόντος φόβος ἐξ ἑκατέρου στρατοῦ μάλιστα, ὥστε μετρίστην ἐπεγχεῖν τοῖς κρηνοῖς [4. βλάστην.] πολλὴν γὰρ ἀνέστην τῇ πόλει θάλαμον, εἰ ποτε ἄλλο ***
* * * * *

1 Imperium comp. LC. 2 Vendicante LC. S. N. M. G. B. L. F. P. V. 3 Maxentius V. 4 Deest LC F. 5 Al. gravissima proscript. 6 Maxentiusque V. 7 Deest LC. 8 Constantino V. 9 Inclusa defunt Sc. 10 Constantinus V. ---
1 Includit addidit Syllb. 2 Mutavit idem ex ἀδελφικῆς. 3 Mile lectum in MS. 4 Adiecit Syllb. ut sententia compleretur.

fiderent, ubique ¹ fœda vastitas esset, Romanumque imperium ² non dubia jam calamitate nutaret: à quo modicis copiis apud Argentoratum, Galliæ urbem, ingentes Alamannorum copię extinctæ sunt, rex nobilissimus captus: Galliæ restitutæ. Multa postea per eundem Julianum egregie adversum barbaros gesta sunt: submotique ultra Rhenum Germani, & finibus suis Romanum imperium restitutum. Neque multo post, cum ³ Germaniciani exercitus à Galiarum præsidio tollerentur, consensu militum Julianus factus Augustus ⁴ est: interjectoque anno, ad Illyricum obtinendum profectus, Constantio Parthicis ⁵ bellis occupato: ⁶ qui rebus cognitis, ad bellum civile conversus, in itinere obiit inter Ciliciam Cappadociamque, anno ⁷ imperii octavo & trigelimo, ætatis ⁸ quinto & quadragesimo; meruitque inter diversos referri. vir egregiæ tranquillitatis, ⁹ placidus, nimis amicis & familiaribus credens; mox etiam uxoribus deditior: qui tamen primis imperii annis ingenti se modestia egerit; familiarium etiam locupletator; neque ¹⁰ inhonoros finens, quorum laboriosa expertus fuisset officia: ad severitatem ¹¹ tamen propensior, si suspicio imperii moveretur; mitis alias, & cujus in civilibus magis, quam in externis bellis, sit laudanda fortuna.

VIII. Hinc Julianus rerum potitus est, ingentique apparatu Parthis intulit bellum, cui expeditioni ego quoque interfui. Aliquot oppida & castella Persarum in deditonem accepit, vel vi oppugnavit. Assyriamque populatus, castra apud Ctesiphontem stativa ¹² aliquamdiu habuit: remeansque victor, dum se inconsultius præliis inferit, hostili manu interfectus est, ¹³ VI. Kalend. Julias, imperii anno ¹⁴ septimo, ¹⁵ ætatis altero & trigesimo; atque inter Divos relatus est. vir egregius, & remp. insigniter moderaturus, si per fata licuisset: liberalibus disciplinis ap-

¹ Fœda vastitates essent LC. ² Deest Sc. V. ³ Sic S. N. M. B. L. & F. approbatque in Notis Vinetus. Sæpe etiam Suetonius hac nominis forma usus est, & noster supra in Othone. Non est ergo dubitandum quin hoc in loco vulgatum Germanici jam sit in Germanicianis vertendum. ⁴ In quibusd. est delectatur. ⁵ Præliis B. N. ⁶ Quis F. Quibus Vulg. ⁷ Imperii vicesimo LC. ⁸ Quinto & sexagesimo HM. ⁹ Placidus animo, amicis & familiaribus deditior L. LC. ¹⁰ Sylb. ex F. præfert inhonores, idque ex conformitate compositorum ex ceteris confirmatum it. Plinius vero pro nobis est V. 30. ubi: inhonora civitates. ¹¹ Tum F. quod quidem ferri potest propter sequentem conditionilem. ¹² Deest F. ¹³ VII. HM. X. F. L. LC. ¹⁴ Secundo G. ¹⁵ Desunt L. LC. F.

prime eruditus: Græcis doctior, atque adeo, ut Latina eruditione nequaquam cum Græca scientia conveniret: ¹ facundia ingenti & prompta: memoriæ tenacissimæ: in quibusdam philosopho propior: in amicos liberalis: sed minus diligens, quam ² tantum principem decuit: fuerunt enim nonnulli, qui vulnera gloriæ ejus inferrent. in provinciâles justissimus: & tributorum, quatenus ³ fieri posset, ⁴ repressor. civilis in cunctos: mediocrem habens ærarii curam: gloriæ avidus, ac per eam animi plerumque immodici. nimius religionis Christianæ infectator; perinde tamen, ut cruore abstineret. Marco ⁶ Antonino non abfimilis: quem etiam æmulari studebat.

IX. Post hunc ⁷ Jovianus, ⁸ qui tunc domesticus militabat, ad obtinendum imperium ⁹ consensu exercitus electus est: commendatione patris, quam sua, militibus notior. qui jam turbatis rebus, exercitu quoque inopia laborante, uno à Persis atque altero prælio victus, pacem cum Sapore, necessariam quidem, sed ignobilem fecit: ¹⁰ multatus finibus, ac nonnulla ¹¹ imperii Romani parte tradita. quod ante eum ¹² annis mille centum & duobus de viginti fere, ex quo Romanum imperium conditum erat, nunquam accidit. Quin, etiam legiones ¹³ nostræ, ita & apud Caudium, per Pontium Telefinum, & in Hispania apud Numantiam, & in Numidia sub jugum missæ sunt, ut nihil tamen finium traderetur. Ea pacis conditio non penitus reprehendenda foret, si fœderis necessitatem, cum integrum fuit, mutare voluisset: sicut à Romanis omnibus his bellis, quæ com-

¹ Facundia ingenti, prompta memoria & tenacissima L. LC. Vi. Sylb. & Vulg. Sed idem Sylburgius in Notis: inclusa ET avest à Fuldensi. Unde suspicor, verum esse scripturam hanc: FACUNDIÆ INGENTI PROMPTITUDINE, MEMORIA TENACISSIMA. Cellarius autem dubitat promptitudinis vocabulum. quod Vossio iudice non satis Latinum, Eutropii ætatem, quamquam cadentis Latinitatis, admisisse. Nos secuti sumus S. N. M. G. B. H. M. P. V. & Mer. ² P. V. Mer. & H. M. abjiciunt tantum. Ut autem cum Vineto, Sylb. & Cellario retineremus (præter codd. nostros MSS) movit tum res ipsa, quod pro vulgari imperatorum more indolens Julianus non fuit; tum Gruteri auctoritas, qui in Notis ad H. M. f. 74 scribit, in Palatino codice esse quantum, quod ipse putat corruptum esse ex quam tantum. ³ Al. ferri. ⁴ Al. oppressor. ⁵ Deest Mer. ⁶ Antonio N. G. ⁷ Jovianus in plerisque MSS. ⁸ Desunt N. ⁹ Consulto LC. ¹⁰ Ita codd. nostri F. Vi. Sylb. & Palatinus miscellæ codex, quem citat Gruterus. alii vel multatis, ut Mer. vel mutatis, ut P. ¹¹ Imperii parte tradita S. N. B. L. LC. Sc. ¹² Annis mille cum CCC. & duobus de viginti fere S. B. Annis mille cum C. C. & viginti duobus fere P. V. Mer. ¹³ Nostra & Italia apud Caudium Pontium Telefinum, & Hispania S. B. In L. Telefinum est omissum, cætera ut in vulgg.

memoravi, factum est. Nam & Samnitibus & Numantinis & Numidis confestim bella illata sunt: neque pax rata fuit. Sed dum æmulum imperii ¹ veretur, intra Orientem residens, gloriæ parum consuluit. Itaque iter ingressus, atque Illyricum petens, in ² Galatiæ finibus repentina morte obiit: vir alias neque iners, neque imprudens. multi exanimatum opinantur nimia cruditate; inter cœnandum enim epulis indulserat: alii odore cubiculi, quod ex recenti thetorio calcis grave quiescentibus erat: quidam nimietate prunarum, quas gravi frigore adoleri multas iusserat. Deceffit imperii mense septimo, ³ quartodecimo Kalend. Martias: ætatis, ut qui plurimum ac minimum tradunt, tertio & trigesimo anno: ac benignitate principum, qui ei successerunt, inter Divos relatus est. nam & civitati propior, & natura admodum liberalis fuit.

X. Is status erat Romanæ rei, Joviano eodem & ⁴ Varoniano COSS. anno urbis conditæ millesimo ⁵ centesimo & nonodecimo. Quia autem ad inclytos principes venerandosque perventum est, interim operi modum dabimus. Nam reliqua stylo majore dicenda sunt: quæ nunc non tam prætermittimus, quam ad majorem scribendi diligentiam reservamus.

¹ Vereretur N. ² Gallicia V. ³ XIII, N. L. Sc. HM, XVII. S. B. ⁴ Varians G. ⁵ CXVIII. L. B. N. M. G. L.

ANNOTATIONES

IN

EUTROPIUM.

AD LIB. I.

PAG. 4. v. 1. *Olympiadis sextæ anno tertio*] Alii hoc referunt ad annum 1. Olympiadis VIII. alii etiam aliter : sic enim Solinus : Cincio Romam duodecima Olympiade placet conditam : Pistori octava : Nepoti & Lucatio opinionem Eratosthenis & Apollodori comprobantibus, Olympiadis septimæ secundo anno : Pomponio Attico & M. Tullio, Olympiadis sextæ anno tertio. Collatis igitur nostris & Græcorum temporibus, invenimus incipiente Olympiade septima Romam conditam, &c.

Pag. 6. v. 1. *Numæ ex filia nepos.*] Ita Livius, Florus, & alii. Plutarch. ex sorore Numæ natum Marcium dicit.

Ib. v. 12. *Primusque triumphans &c.*] Atqui jam tertio Romulus triumphaverat ; non potuit ergo Tarquinius primus triumphare. Sed hoc ita intelligendum, nempe Romulum ovantem Urbem ingressum, & Tarquinium vere triumphantem, & quadrigis investum : quare optime Florus ; *Inde, inquit, quod aureo curru equis triumphatur.*

Pag. 7. v. 3. *Cap. LXXXIII. mil.*] Al. *cap. LXXXIV. mil.*

Pag. 8. v. 2. *Parens*] i. e. cognatus, sanguine junctus ; quo modo posterioris ævi scriptores frequenter dixerunt.

Ib. v. 8. *Ducentis quadraginta tribus.*] Ita Solinus. Unum tantum annum addit Livius.

Pag. 9. v. 2. *Qui Tarquinius voc.*] Ita etiam Livius l. II. 2. At Dion. Hal. l. V. aliam subfuisse causam innuit, nempe, quod sororis filios, conjurationis reos, defenderit.

Ib. v. 14. *Ita primus annus quinque &c.*] Alii tamen Consulatum Pulvilli in sequentem annum deducunt.

Pag. 10. v. 6. *Atque ibi per quatuordecim annos.*] Livius scribit Tarquinium anno exilii decimoquarto Cumis mortuum, quo se ad Aristodemum Tyrannum contulerat. Nec aliter Dionys. Hal. Quod vero ad transpositionem Metaphrastæ attinet, quam in variis lectionibus notavi, pro Sylburgii sententia Historiæ convenientior esset hæc lectio : *ὡς εἶδεν αὐτὸς τὸ πρὸς τὴν βασιλείαν & χαρῶντι καὶ νέον, (ἡδὴ γὰρ καὶ Ποσειδῶνα ἀποδίδας ἐπὶ τῇ αὐτῇ πατρὶς Ρωμαίους, καταπληγείς τὸ Μάκιον, ἐπιβάλλοντα τῇ φλογὶ τὴν αἰχμὴν, εἰκόνα τε χροῖον ἀνδρείας τε καὶ καρτερίας τῆς Ρωμαίων) ἐν Τροχῶν, πολὺν καὶ τὸν Ρώμης & πόρρον, μεταστῆς σὺν τῇ γαμῶν καὶ τοῖς φίλοις, τίς αὖτε βασιλεὺς ἐστὶν. ἐν αὐτῇ, ἐκεί τε κατεμήρασε.*

Ib. v. 9. *Quinto anno Valerius.*] Nonnulli Lucius Valerius legunt, quem tamen

tamen alii *Publium* vocant. Neque verum est eum in Consulatu decessisse, sed anno sequenti, nempe sexto à pullis regibus : Liv II. 16. *Publius Valerius* omnium consensu princeps belli pacisque artibus anno post, *Agrippa Menenio*, P. Posthumio Consulibus, moritur gloria ingenti, copiis familiaribus adeo exiguis, ut funeris sumptus deesset. De publico est elatus.

Pag. 11. v. 11. *Sequenti anno.*] Alii tamen Coriolos captos scribunt anno superiori. Et ita Livius II. 33.

Pag. 12. v. 2. *Oppugnatus.*] Metaphrastes, pro more suo, à mente auctoris, atque adeo cæterorum historicorum, discessit; quam ob causam Sylb. (ut in Var. lect. notatum est) hoc loco pro ἐφῆ reposuit ἐμελλε. Et tum omnia constant. Aptior tamen esset hæc versio : Ἐ πολλορκήσαντι πατρὶδα μίλλων, τὰς εἰρήνῃ ἐπαλάσσοντες, πρὸς αἰεὶ ἀπασσάμενος, εἰ μὴ καὶ μητρὶ αὐτῇ Οὐετκρίαι, ἢ χαμετὴ Οὐολαμενία, πρὸς αὐτὸν ἐκ τῆ πόλεως ἦλθον.

Ib. v. 16. *Civium capita CXIX. millia.*] In hoc lustro Livius [I. III.] asserit censa fuisse cxxxii. ∞. ccccxix. Ad cujus supputationem Eutropium emendandum esse nullus dubito. Reperiuntur enim codices, in quibus tam in libro III. quam in ejus Epitome numeri nihil inter se discrepant, ut de illorum fide dubitandum non sit. Vide Pighii *Annales Rom.* Tom. I. p. 127.

Ib. v. 17. *In Algido.*] In Jordanis exemplaribus MSS. *Alsum*. Προλεμαξο, νεν ηγισρον, πυρρσι Αλσοι. Stephano Αλγιδος, quod *Algidum*. Sed aliud *Alsum*.

Pag. 13. v. 9. *Qui honestis jam stipendiis.*] Proculdubio legendum tum pro jam. Tunc enim in Algido militabat Virginius, & honestum ordinem ducebat. Liv. III. 44.

Ib. v. 15. *Anno trecentis. decimo quinto.*] A Livio diversus abit. Is enim Fidenas contra Romanos rebellasse dicit COSS. Mamercus Æmilio, L. Quintio, & L. Julio Iulo, anno ab U. C. 317.

Pag. 14. v. 4. *Fidene captæ, & occisæ.*] Cave credas Fidenas excisas fuisse eod. anno quo Tolumnius victus. Verum est quidem eas excisas Mamercus Æmilio Dictatore, & Lu. Quintio Cincinnato magistro equitum. Sed illud utique factum est XI. annis post primam ejus Dictaturam, & tunc tertio Dictator creatus Æmilius an. Mundi 3526. ante Ch. Nat. 422. ab U. C. 429. Liv. IV. 32.

Ib. v. 5. *Post XX. inde annos.*] Verum est post vigesimum annum à Fidenis captis Veientes rebellasse. Falsum autem post vigesimum annum Camillum Dictatorem creatum, qui creatus fuit annis xxx. post Fidenas captas, & cum jam Romani Vejos per decennium obsedissent.

Ib. v. 7. *Civitatem diu obsidens.*] Falsum est Camillum diu Vejos obsedisse. Sed post Vejos diu obsessos accessit Camillus Dictator, & civitatem cepit, &c. Liv. V. XIX. XX. & XXI.

Pag. 15. v. 3. *Tertio triumphans.*] Hunc locum librariorum errore vitiatum esse suspicatur Pighius, *Annal.* Tom. I. p. 226. quod tamen nec ex codd. MSS. nec Metaphraste constat.

Ad Lib. II.

Pag. 15. v. 11. *Et pro duobus consulibus facti.*] Certe hîc errat Eutropius; Tribuni enim Militares consulari potestate creati multo ante ut patet ex Livio & Fastis. Neque etiam annus Urbis 365. post captam Urbem

Urbem à Gallis primus fuit; Galli enim eam ceperunt anno 366.

Ib. v. 13. *Quæ per LXX. annos.*] Liv. VI. 2. *Quum omnem Volscorum agrum depopulatus esset, ad deditionem Volscos LXX. demum anno subegit.* Numerus autem iste septuagesimus Cl. Sigonium movet. Volsci enim bellum renovarunt, eod. Livio auctore, anno cclxix. hoc autem demum anno, qui est cccclxvii. ad deditionem subacti sunt. Quæ summa annos continet centum ac septem; adeo ut Sigonio mendolus locus esse videatur, ac pro LXX. reponendum CVII.

Ib. v. 15. *Et Sutrinorum.*] Cave credas Camillum adversus Sutrinis bellasse. Nam contra, Sutrinis opem ferebat, eorumque urbem Sutrium ab Etruscis captam recepit, eisque restituit. Liv. VI. 3.

Pag. 16. v. 1. *Et tres simul triumphos egit.*] i. e. de tribus populis simul triumphavit. Vid. Pig. Annal. Tom. I. p. 230.

Ib. v. 9. *Et quadriennium.*] *Quinquennium* habet Livius VI. 35.

Pag. 17. v. 7. *Factæque legiones decem.*] Fallitur, nondum enim ea tempestate legio Romana sex millibus hominum constabat. Mirum est ita Eutropium errasse, cum expresse Livius ita de ead. re. VII. 25. *Ubi que non urbana tantum, sed etiam agrestii juventute decem legiones scriptæ dicuntur, quaternum millium & ducentorum pedum, equitumque trecentorum.* Lipsius hunc locum Eutropii observavit, & pro sexaginta legendum docet quadraginta. De Milit. Rom. I. II. c. 5.

Ib. v. 13. *Corvus ei supra dextrum brachium sedit.*] Atque ei in pugna dextro brachio maxime opus erat. Verisimilius Livius & Victor, qui corvum illum in Valerii galea contedissee dicunt. Liv. VII. XXVI. Victor. pag. 55.

Pag. 18. v. 2. *Nam postea idem Corvinus.*] In quibusd. MSS. L. Flori *Corvinus* perperam. A Livio VII. XXVI. *Corvus* rectius appellatur, & sic in Fastis Capitolinis.

Ib. v. 8. *Statuæ consulibus.*] Hic Eutropii fides suspecta esse debet.

Ib. v. 13. in Græc. col. 1. *Τὸν μὲν ὑπὸ θυμῶν.*] Syntaxin hanc servat etiam noster cap. 5. & Xiphilinus in Nerone dixit, *ὑπὸ θυμῶν τὸν ἀγῶνα*, p. 188. Edit. H. Steph.

Pag. 19. v. 8. *A. L. Papirio Consule.*] Scribit Livius obscurum esse Papiriusne Cursor eo anno consul fuerit, an magister equitum, Lucio Cornelio Dictatore Liv. IX. XV.

Ib. v. 18. Græc. col. 2. *ἢ τ. τὴν μέλ.*] Syntaxin vide supra pag. 18. v. 13. in Græc.

Pag. 20. v. 16. *Iussit eos per castra duci.*] Plutarchus & alii narrant Pyrrhum non per exploratores suos quæ in castris Romanorum agerentur cognovisse, sed illum ipsum è ripa fluminis Siris omnia oculis suis hausisse.

Pag. 22. v. 1. *Cineam.*] Hoc nomen per y scribi debet; ita enim Paulianias: & origo vocis notissima à galea scilicet, quam Græci *cyneen* dicunt.

Ib. v. 2. *Partem Italiae.*] Unde hæc Eutropius? Reliqui enim Scriptores tradunt Cyneam à Romanis tantum petiisse, ut captivos absque pretio reciperent, Pyrrhi opera ad subigendam totam Italiam uterentur, & Tarentinis ignoscerent.

Ib. v. 5. *Tum Romani jussu captivos.*] Fortasse hic loquitur Eutropius de captivis quos Pyrrhus reddidit postquam ei insidias à medico structas Fabricius patefecit. Aliiter enim cum Scriptoris non video quo modo conciliari queat.

Ib. v. 11,

Ib. v. 11. *Regum se patriam vidisse.*] Aliter Florus. *Urbem templum suam, Senatum regum confectum.*

Ib. v. 15. Vide Plutarch. qui aliter hanc pugnam narrat.

Pag. 23. v. 3. *Fabricius vinetum reduci iussit.*] Varie hoc à variis recensetur. Vide Cic. III. Off. c. 22. Florum I. 18. 21. & in epitoma Livii 13. Gellium III. 8.

Ib. v. 16. *C. Fabricio Lusino, &c.*] In Fastis Cap. hæc ad An. CDLXXI. referuntur; in quem annum tamen Cassiodorus consules edit, *C. Fabium & C. Claudium*, quos Velleus libro I. *Fabium Dorsonem, & Claudium Caninam* vocat. Fasti Græci & liber Cuspiniani *Luscinum & Caninam*, Eutropii vulgati codices *C. Fabricum Luscinum, C. Claudium Cinnam*. Is vero qui apud Onuphrium Panvin. fuit antiquissimus in membranarum scriptis *Fabium Licinium & C. Claudium Caninam* edidit, quam lectionem codices etiam nostri confirmant. Hinc Onuphrius *C. Fabium* in magistratu mortuum fuisse primo existimavit, eique *C. Fabricium* suffectum. Nam à Cassiodoro ordinarii tantum consules digeruntur. Tandem autem vir doctissimus animadvertit, ipsum *C. Fabium*, qui à Patreulo *Fabius Dorso* dicitur, in vetustissimo dicto Eutropii codice, *Fabium Licinium* corrupte pro *Licino* dictum fuisse. Est enim & Licinus Fabiorum cognomen, ut ex Tabula Capitolina anno DVIII. liquet, quem Licinium & Fasti Græci, & liber Cuspiniani mendose vocant. ex qua re suspicatus est hunc quidem *Fabium & Dorsonem* appellatum fuisse, eumque primum *Licini* cognomen invenisse, cujus filium putavit *M. Fabium C. F. M. N. Licinum* consulem anno DVIII. Quam ob rem neque necesse est eum in magistratu mortuum esse, neque illi *C. Fabricium* suffectum fuisse. Hinc sequitur Eutropium hoc modo corrigendum esse: *Cajo Fabio Lusino, C. Claudio Canina COS anno urbis conditæ CCCCLXXX.*

Pag. 24. v. 1. *Quinto Gulone, &c.*] In vetustissimo codice Eutropii penes Onuph. Panvin. literis fere majusculis in membranarum scripto, ita expressum fuit: *Quinto Gulnio, C. Fabio Pictore COS.* Quapropter quum *Q. Ogulnius* aliquot annis post Dictatorem in Fastis Capitolinis animadvertit Onuphrius, ejusque cognomen esse Gallum, quod à Fastis Græcis, libro Cuspiniani, & Zonara refertur, non *L. Quintium Gulonem* (Gulonem enim nullibi præterea mentio est) sed *Q. Ogulnium L. F. A. N.* in Fastis reponendum duxit, itemque *Fabio Pictori* pro *Quinto*, *Cajum* restituit, ut is frater natu grandior sit *N. Fabii C. F. M. N. Pictoris* in Tabulis Capitolinis descripti. Nam quod in Plinio dicitur libro XXXIII. *Q. Fabio COS. argentum signatum est annis quinque ante Punicum bellum primum*, pro *Q. Cajus* restituendum est, facili inter similes literas calami lapsu errore exorto. Hoc Cl. Harduinus in sua editione Plinii nitidissima animadvertit, & pro mente Onuphrii, emendavit. Hanc item sententiam amplectitur Sigon. in Com. ad Fast. ad an. CDLXXXIV. necnon Hub. Goltzius, in Gr. & Rom. Antiq. mon. è num. erut. Ceterum observandum est sæpe in antiquissimis nummis pro *g* littera scribi: uti in Ogulnii nummo *OCUL. CAL.* pro *OGUL. GAL.* Legimus etiam *CULO, CALBA, CURGES, CLICIA CLABRIO, &c.* pro *GULO, GALBA, GURGES, GLICIA, GLABRIO.* Ideoque in Eutropii Manuscripto exemplari (à Pighio laudato Tom. I. p. 450.) Monasterii S. Amandi in Belgica, quod vir eruditissimus Jo. Cauchius Ultrajectensis contulit, scriptum fuit, *Quinto CULNEO,*

GULNEO, C. Fabio COSS. pro *Quinto GULNEO*, &c. quod satis probat, in Eutropio reponendam esse *Q. Ogulnio, Q. Fabio Pict. COSS.*

Ib. v. 6. L. Junio Lib.] Julium vocant Fasti. Recte, ut ostendit Pighius in Annal. Tom. I. p. 456.

Ib. v. 8. Triumphatum est.] In exemplari etiam vetusto Joannis Cauchii (teste Pighio in Annal. Tom. I. p. 457.) legebatur *ierum triumphatum est.* Non male. Nam L. Æmilius Barbula Procos. anno CDLXXII. de Sallentinis antea triumphaverat, ut testantur columnæ Capitolinæ.

Ib. v. 9. Anno CCCCLXXVII.] In numero erratum esse oportet. Primus annus belli Punici fuit CCCCLXXXIX. COSS. Appio Claudio & Q. Fulvio.

Ib. v. 15. Q. Fulvio.] Orosius perperam appellat *Fabium*.

Pag. 25. v. 1. Quinquaginta civitates.] Alii, Civitates plusquam sexaginta.

Ib. v. 6. Quinto anno belli Punici.] Hunc ab incepto bello quartum potius dicas.

Ib. v. 8. Asina COSS.] Legit *Asina* etiam Florus. in Nazariano autem Flori cod. *Asina Cornelius* appellatur; in utroque vero Palatino, & vetustis Jordanis libris, *Sagina Cornelius*. Sed verum hujus Consulis cognomen *Asina*.

Ib. v. 10. Duillius, commissio prælio.] In Columna Rostrata à Petro Ciaconio suppleta **BILIOS** scribitur: quo modo etiam in Tabulis Capitolinis olim scriptum fuisse pro **DUILIUS** quod hodie apparet, vix dubito. Nam longe aliam scribendi rationem fuisse Romanis Duillii ætate, quam ea qua marmora Capitolina incisa sunt, ex Cicerone, Varrone, Festo, Quintiliano, & dicta Inscriptione manifestum est. Cicero in Oratore disertè: *Quid vero licentius, quam quod hominum etiam nomina contrahant, quo essent aptiora? Nam ut duellum bellum, & duis bis, sic Duellum eion, qui Pænos classe devicit, Bellium nominaverunt, cum superiores appellati essent semper Duellii.* Et Quintil. lib. I. cap. 4. Sed B. quoque in locum aliarum dedimus aliquando, unde Burrhus, & Bruges, & Balena. Necnon eadem fecit ex duello bellum, unde Duellios quidam dicere Bellios ausi. Corrupte tamen utrique: nam legendum *Duillios* & *Bilios* ex pluribus aliis locis in iisdem libris demonstrari potest, ut taceam exemplaria duo MSS. Quintilianiani, in quibus hoc ipso loco *Duillius* est, aut *Vilius*, V. pro B. quæ à Ciaconio memorata non observavit Cl. noster Gibsonus in sua Quintilianiani editione.

Ib. v. 11. XXXI. naves cepit.] Columna rostrata: **XXXQUE. NAVEIS. CEPET. CUM. SOCIEIS. SEPTEMRESMOSQUE. DUCIS. QUINRESMOSQUE. TRIRESMOSQUE. NAVEIS. XX. DEPRESSET.** Ita edidit Ciaconius Polybium secutus qui omnes naves quas hoc prælio Carthaginienſes amiserunt quinquaginta fuisse, atque ex ipsis XXX. captas. cum navalibus fociis, & præterea septiremem applus ducis in Duillii potestatem venisse tradit. Verba ejus sunt: *Δὲ καὶ πέντηκοντα μὲν ναὺς ὡς ὅσας συνελάμβανον αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, ὅν αὐτῶν ἐξήλκοντο αὐτῶν αὐτῶν πλοῖον.* Et post pauca: *Τέλος ἐξήλκοντο αὐτῶν οἱ Καρχηδόνιοι πέντηκοντα ναὺς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ.* Orosius XXXI. naves captas fuisse dicit, & XIII. merſas; sed Ciaconius Polybium potius sequitur, suspicaturque tam apud Eutropium quam Orosium pro XIII. live XIV. scriptum fuisse **XIX.**

Ib. v. 20. Græc. col. 1. Διούρυα.] Intellige *πλοῖα.*

Pag. 26. v. 13. *Pacem à Romanis petierunt.*] Quidam ajunt ab ipso Regulo pacem eis oblatam, ne alius in ejus belli gloriam veniret, sed ob duriores conditiones repudiatam.

Ib. v. 19. *Quindecim millia.*] Polybius: πενταχόσιοι, οἱ μὲν Μάρκῳ στρατῶν φερόμενοι, ἑξαχόσιοι δὲ τῷ Ἰούλῳ: quingenti, cum Marco imperatore fugientes, capsi sunt. Confer var. Lectt.

Pag. 27. v. 5. *CIV. naves hostium dem.*] Quidam tradunt eum centum quatuordecim naves cepisse.

Ib. v. 12. *Ut ex quadringentis sexaginta.*] Supra dicit Consules cum trecentarum navium classe in Africam navigasse, & in pugna 30. tantum cepisse: unde igitur hic in reditu quadringentæ illæ sexaginta quatuor?

Ib. v. 7. Græc. col. 1. *ἐπὶ τῷ ποταμῷ.*] Duplex in una voce Augmentum.

Pag. 30. v. 1. *C. Lutatius.*] Quinque annorum res gestas præterit Eutropius.

Ib. v. 4. *Contra ipsum CCCC. par.*] Victor tamen scribit sexcentas à Romanis Carthaginienſium naves vel captas, vel depreſſas. Sed ibi pro *DC.* legi debere *CD.* monuit Andr. Schottus. Incidat enim in librum calamo exaratum, in quo supra adscriptum erat *CCCC. naves.*

Ib. v. 6. *Vulneratus enim in superiore pugna.*] Errat Eutropius si de pugna ab Appio commissa intelligit, de qua superiore capite.

Ad Lib. III.

Pag. 33. v. 14. Græc. col. 2. *στρατείας εἰς.*] *Στρατεία* hic & l. III. 11. nostro eadem est, quæ *στράτηξ*.

Pag. 34. v. 10. *Alpes invias.*] Reprehendit Polybius lib. III. f. 78. illos scriptores, qui Annibalem Alpes transiisse dicunt, quas nemo unquam cum exercitu transierit. Gallos enim, ait, Rhodani accolæ, non semel has Alpes cum exercitu trajecisse populo R. bellum facturus.

Ib. v. 11. *Traditur ad Italiam.*] Quanta copie transgresso in Italiam Annibali fuerint, nequaquam inter Auctores constat: qui plurimum, centum milia peditum, viginti equitum fuisse scribunt: qui minimum, viginti milia peditum, sex equitum. L. Cincius Alimentus, qui captum se ab Annibale scribit, maxime auctor moveret me, nisi confunderet numerum, Gallis Liguribusque additis: cum his scribit octoginta milia peditum, decem equitum adducta in Italiam. Liv. lib. XXI. 38.

Ib. v. 17. *Sempronius Gracchus.*] Imo Tib. Sempronius Longus Consul & hic etiam in eo peccat Eutrop. quod Sempronius post priorem Scipionis cum Annibale pugnam exercitum Ariminum trajecit. vid. Liv. XX. LI.

P. 35. v. 3. *Rom. xxv. millia.*] Quindecim millia ponit Liv. XXII. VII. Ib. v. 7. *Quingentesimo & quadrag.*] Falsum est. Hic annus tantum fuit ab U. C. 537.

Ib. v. 8. *P. Ter. Var.*] Rectius C. Terentius Varro. vid. Pigh. Annal. Tom. II. p. 158.

Pag. 36. v. 2. *Consulares aut prætor.*] Unus & viginti Tribuni militum, Consulares quidam, Prætoricique & Edilicii. Liv.

Ib. v. 3. *Militum XL. mil.*] Quadraginta milia peditum, duo milia septingenti Equites. Liv.

Ib. v. 13. *Tres modios.*] Livius tres modios & dimidium ponit lib. XXVI. cap. 12. Florus duos. Quidam unum tantum.

Pag. 38. v. 3. *Occisa cum eo.*] Duodecim millia hostium caesa, Sardorum simul Panorumque ferme tria millia & sexcenti capti, & signa militaria septem & viginti. Liv.

Ib. v. 9. *Decimo anno, &c.*] P. Sulpitius Galba & Cnæus Fulvius Centumalus COSS. fuerunt A. M. 3739. ante Ch. nat. 209. ab U. C. 542. Et si bene rationem ineamus, hic octavus annus est postquam Annibal in Italiam venit.

Pag. 39. v. 1. *Lævinus in Macedonia.*] Hic Eutropius errasse videtur, cum in Historia, mentio nulla, quod sciam, occurrat, cum Philippo amicitiam fecisse Lævinum. A Livio certe diversus abit, cujus alioqui vestigia legere amat.

Ib. v. 8. *Cn. Fulvium cons.*] Fulvius tunc non fuit Consul, sed Proconsul. Liv. XXVII. 1.

Ib. v. 9. *Cum octo mil.*] quot fuerint occisa difficile est pro certo affirmare, ut innuit Liv. ibid.

Ib. v. 18. *Magone etiam fratrem.*] Glareano hic alius est Mago, quam frater Annibalis, qui extremo hoc bello in Insubria vulneratus, & prope Sardiniam in nave mortuus est. Liv. XXX. c. 18. & 19.

Pag. 40. v. 17. *Regem Hispaniar.*] Tempora confudisse Eutropius videtur. Neque enim Scipio regem Hispaniar. vicit anno III. postquam ad Hispaniam profectus fuit; neque etiam constat, quis iste rex Hispaniar. fuerit: forte vel Indibilem vel Mandonium intelligit, quos omnis Hispaniæ Principes vocat Livius.

Pag. 41. v. 7. *Apud Senam.*] Strabo in Umbria eam ponit.

Ib. v. 13. *Q. Cæcilio, Lucio Valer.* COSS.] Falsum est Lucium Valerium cum Q. Cæcilio hoc anno Consulem fuisse. Fortasse corrigendum Q. Cæcilio, Lucio Veturio. Isti enim proferuntur Consules in Tabulis Capitolinis. Adi Pighium, Tom. II. p. 207. & Liv. XXVIII. 10.

Ib. v. 14. *Quæ in Brutiis.*] De Lucanis hoc verum est, non de Brutiis. Vid. Liv.

Pag. 42. v. 2. *Contra Annonem.*] De Annone Amilcaris filio Eutropius intelligendus. Duo enim Annones fuerunt, quos plures Auctores confundunt. Vide Liv. XXIX. 34.

Ib. v. 6. *Castra ejus invadit.*] Castra ejus incendit, ex conjectura Tanaq. Fabri.

Ib. v. 15. *XXX. millia pondo.*] Si sana mens Metaphrastæ, hoc dono solus Scipio honoratus est, quod, an cum virtute ejus conveniat, videant docti.

Ib. v. 18. *XXX. naves.*] Livius XXX. 16. *viginti naves longas. Post rebellionem tantum decem triremes concessit.* XXX. 37.

Ibid. *D. millia.*] Pecuniæ summam quantum impetraverunt parum convenit, inquit Livius: alii quinque millia pondo argenti, alii duplex stipendium impetratum militibus tradunt.

Pag. 43. v. 4. *Iisdem conditionib.*] Falsum est in colloquio datam pacem. Nam infecta pace ex colloquio discessere, & falsum est etiam eam iisdem conditionibus postea datam.

Ib. v. 5. *Ad. quingentis mil.*] Unde hæc Eutropius?

Ib. v. 9. *Quatuor evasit.*] Quarto legit Gronov. de pec. vet. p. 421. Ed. Lugd. Bat. 1691. Scriptum nimirum fuit in MS. *IIII.* quod reddiderunt quatuor.

Ad Lib. IV.

Pag. 44. v. 11. *Quing. & quinquages. prim.*] Potius diceret, *Quingentesimo & quinquagesimo tertio*. Vide de hac re Pighium, Tom. II. Annal. p. 241. Item Sigonium & Onuphr. ad Fastos Capitolin.

Pag. 46. v. 5. *Atali regis frater.*] Cellarius mallet *filius*. Vide genealogiam regum Pergamenorum à Strabone lib. XIII. enucleatam; & Lib. v. XXXVIII. 16.

Pag. 47. v. 9. *Perseus.*] *Perseus* dicitur Floro.

Pag. 49. v. 17. *Attalus atque Eumenes.*] Solus Attalus, nec is tamen rex, sed regis Eumenis frater, nunc Romam venit, Liv. XLV. 19. Post illum rex Eumenes alio tempore. Epitom. Liv. 46.

Pag. 50. v. 3. *L. Memmius.*] Unde hoc habet Eutropius?

Ib. v. 7. *Sexcentesimo & altero anno.*] Certe hic annus fuit ab U. C. 604. & ita scripsisse debuit Eutrop. ut LI. illi anni, quos à finito secundo bello Punico præteritos dicit, inveniantur.

Ib. v. 8. *L. Manlio Censorino.*] *Martius*, non *Manlius* vocabatur.

Ibid. *M. Manlio.*] Ita per abbreviationem scribimus, quia hunc *Manium* dictum fuisse indicat Capitolinus ejus Consulatus, non *Marcum*, ut esserunt vulg. edd. Eutropii. *Marcus* tamen etiam vocatus à Cicerone, Valerio & aliis. Rectius, ut nonnulli opinantur. Sæpissime autem in prænominibus illis peccatum: nam cum *Manius* scriberetur per *M.* *Manius* vero per *M.* utrumque pro *Marco* sæpius acceptum.

Ib. v. 3. Græc. col. 1. Παρνετίητο.] Geminum in uno verbo Augmentum, ut supra II. 12. & ἀντιπαρνετίητο II. 16. Ordinarie scriptum Xiphilinus in Marco Philosopho: μὲλλον δὲ παρνετίητο τὸν τοῖς σπυριότι παρνετίητο. moriturus hunc (filium Commodum) militibus commendavit.

Pag. 51 v. 1. *Anno viæ sue XCVII.*] Alii majorem 90. annis denatum dicunt, alii cum annum centesimum attigisset. In tabulis comparat eum decessisse anno ætatis 94. Mortuus enim anno ab U. C. 605.

Ib. v. 2. *XLIV. fil. rel.*] *Valerius Max.* I. V. c. 2. ei 54. filios dat.

Ib. v. 8. *Septingentesimo anno.*] Ita Epitom. Livii. Revera tamen diruta septingentesimo trigesimo octavo: condita enim an. mundi 3066. ante Ch. nat. 882. diruta an. mundi 3804. ante Ch. 144. ab U. C. 607.

Pag. 53. v. 18.] *Attalus rex Asiæ, frater Eumenis.*] Hic est Attalus III. cognomento *Philometor*. Sed fuit filius Eumenis. Vide Liv. Epitom. Eutropius itaque posuit Attalum II. qui Eumenis frater fuit, pro Attalo III.

Pag. 54. v. 9. *Cum quo postea.*] Errasse hic videtur Eutropius. Mithridates enim, qui Romanis adversus Aristonicum auxilia præbuit, diversus est à Mithridate, cum quo postea bellum gravissimum fuit, quique à Pompejo Magno devictus. Prior Mithridates VI. cognomento *Evergetes*, posterior prioris filius Mithridates VII. cognomento *Eupator & Dionysius*. Et ita optime Justinus XXXVII. 1.

Ib. v. 2. *Jussu senatus.*] Immo invito senatu.

Pag. 55. v. 1. *Annis duob. & vig.*] Si primum & ultimum numerus erunt anni 24.

Ib. v. 3. *Anno DCXXVII. &c.*] Exemplaria cuncta Eutropiana hic truncata & mendosa esse certum est. Nam non solum error in numero, sed Consul C. Sextii Calvini & Cn. Domitii nomina, resque eorum contra Gallos Transalpinos diversis temporibus gestæ in unum miscetur.

tur & confunduntur. Denique cum Consulum utrumque magna gloria triumphasse dicit, non de C. Cassio Longino (quem ad annum urbis designandum adjunxisse collegæ Sextio [non Sexio ut scribit Eutrop.] videtur, quique ad provinciam istam, & ad ejus historiæ farinam nihil pertinet) sed de C. Sextio ipso, atque ejus successore Cn. Domitio An. U. C. DCXXXI. Consule erit intelligendum. Eutropium igitur ita emendavit Pighius, Annal. Tom. III. p. 66. Anno DCXXXIX. ab Urbe condita, C. Cassio Longino & Sextio Calvino COSS. Sextius, & post eum Domitius successores, Gallis Transalpinis bellum intulerunt, & Arvenorum nobilissimæ civitati, atque eorum duci Betulto.

Ib. v. 8. Bituitus se Domitio ded.] Hoc etiam falsum. Bituitus quippe postea à Q. Fabio Emilio victus est, ut patet ex Epit. Liv. & Flor. III.

Ib. v. 10. M. Porcio Cat.] Ex exemplarium varietate, suspicatur Pighius [Annal. Tom. III. p. 88.] duorum annorum res gestas confuse, truncatis perperam verbis, hîc adferri, veramque Eutropii historiâ declarasse potius, M. Catone, Q. Marcio COSS. Narbonam deductam coloniam, annoque eodem à L. Metello de Dalmatia triumphatum fuisse; annoque postea, L. Metello & Q. Mucio COSS. de Gallis Subalpinis à Q. Marcio Procos. triumphatum esse. Hoc Capitolina marmora, necnon Auctorum consensus testantur. Fateor quidem nec in exemplaribus nostris MSS. nec in impressis mentionem fieri Gallorum Subalpinorum. Haud dubium tamen est, quin hoc ipsum, vel simile quid memoratu dignum, hisce Consulibus gestum in historia hac sua subjunxerit Eutropius, quod Paulus Diaconus, vel quispiam alius hujus Auctoris caruifex penna sua tanquam secessita quadam decurtavit, cupiens trium annorum historiâ in unum conturbare, & opinione falsus, de uno tantum L. Metello loqui Eutropium. Cæterum notandum quod in Jul. Obsequente pro Q. Mucio interperit L. Aurelius, de qua re vid. Pigh. loc. cit. p. 89.

Ib. v. 16. C. Cæcil. Met.] Vide Pighium, in Ann. Tom. III. p. 113.

Pag. 57. v. 5. A. M. Junio Silano.] Vinetus putat memoria lapsum Eutropium. Infeliciter enim adversum Cimbro pugnasse Liv. Epit. 65. refert.

Ib. v. 7. In Mac. Scordisci.] Strabo Scordiscos in Thracia ponit, & supra eos juxta Istrum Triballos.

Ad Lib. V.

Pag. 58. v. 6. Romani consules M. Manil. &c.] Non fuerunt consules eodem anno. Sed de duobus annis hîc loquitur Eutropius. S. Cæpio quippe Cos. fuit anno U. C. 647. anno sequenti M. Manilius, sive ut alii vocant Cn. Mallius.

Pag. 59. v. 2. Tentobodum.] Florus vocat Theutobochum.

Pag. 60. v. 3. T. Vettius, &c.] Florus alios duces ponit. Popedius Marfus & Lavinus, Afranius Umbros, Vellius Cato Samnium, Lucaniam Telesinus. Ubi nullum ducem nominat eorum, quos hîc Eutropius: & Eutrop. etiam Marium Egnatium præterit, quem Samnitibus præfuisse narrat Epitom. Liv. LXXV. Victor cum Floro Marforum ducem Q. Popedium Silonem vocat. In Epitom. etiam Liv. pro Hierius Asin. scribitur Hierius Asin. recte ut putat ornatiss. femina Anna Daceria.

Pag. 61. v. 6. Primus urbem &c.] Daceria conjicit legend. Primus civis urbem Roman armatus ingressus est.

152 ANNOTAT. IN EUTROPIUM.

Pag. 62. v. 9. Græc. col. 1. δὲ ἀπαύτων αὐτῶν.] δὲ, id est, ἑταῖροι. Sic Xiphilinus ex Dionis lib. XXXV. de Pacoro: καὶ δὲ, ἐπὶ Ρωμαίων φίλοι. ἔχοντες, καὶ τῷ Αρμενίᾳ βοηθεῖαν οὐκ ἀπέστειλαν, & hic neque Romanis amicus factus, neque Tigrani auxilium misit.

Pag. 64. v. 6. Et Carinatem.] Hunc Carinatem Florus & Victor Telephum vocant. Et ita Plutarch.

Pag. 65. v. 3. Quod nulli Romanorum.] Quatuor & viginti annos natum, adhuc Eques Romanus, quod nulli quidem contigerat, ex Africa triumphavit. Epitom. Liv. Nimirum nemo triumphi honore decorabatur, qui nullo Magistratu functus esset. Auctor autem de viris illustribus viginti sex annis natum Pompejum triumphasse scribit: quæ forsitan differentia ex numeris perperam notatus provenit.

Ad Lib. VI.

P. 66. v. 6. L. Domitius.] Hunc Marcum vocat Epit. Liv. Lucium Plutarch. Ibid. Hirtulejo] Herculejum vocant alii. Vide Epitom. Liv. Frontinum in Stratagem. I. II. c. 7. & Lud. Carrionis Not. ad Sallust.

Pag. 68. v. 3. Urbis cond. DCLXXVI.] Hic vere fuit annus U. C. DCLXXIX.

Ib. v. 18. An. urb. cond. DCLXXVIII.] Vere est DCLXXX.

Pag. 69. v. 11. Octogesimo primo.] Potius, octogesimo secundo.

Pag. 70. v. 4. Cum XXX. millia levisissima.] Plutarch. quadraginta milia peditum, quatuor equitum eum tunc habuisse dicit.

Pag. 71. v. 5. Regiones vicissas.] In var. lect. perperam legi legiones animadverti. Pighius tamen hanc lectionem probat, quem adeas. Annal. Tom. III. p. 310.

Ib. v. 14. Cabylen.] Bessorum urbem ad Taxum fluvium, ut volunt; sed nulla hoc nomine in eo tractu comparet. Fortasse hic Eutrop. Calyben dixit urbem Astorum supra Byzantium, in qua Philippus Amyntæ filius pessimos homines collocavit, ut refert Strab. Cabylen live Calyben habent tabulæ supra Rhodopen.

Ib. v. 18. Ambo tamen.] Daceria malit: ambo tandem: nisi placeat tamen hic interpretari tandem.

Ib. v. 26. Quo tempore.] Si Appiano [L. Civil.] fides habenda, eodem id anno factum, quo Nicomedis testamento Bithyniam acceperant Romani.

Pag. 72. v. 7. Intra paucos menses.] Intra quadagesimum diem, ut vult Flor.

Ib. v. 18. Annis quadraginta.] Alii annis XXX. alii XLII. alii XLVI.

Pag. 73. v. 1. Ille se ded.] Sed hoc ante mortem Mithridatis factum est, eod. anno quo Pompejus in Asiam contra Mithridatem profectus.

Ib. v. 6. Et grandi pecunia.] Nusquam apparet Pompejum Tigrani grandem pecuniam imperasse præter eam quam infra exponit.

Ibid. Adempta est ei Syr.] Eique ademptis Syria, Phœnice, Cilicia, regnum Armenie restituit. Epit. Liv. Aliter tamen, & verius Plutarch. Tigrani quippe Syriam, Phœnicen, Ciliciam, Galatiam, Sophenem ademerat Lucullus. Pompejus igitur quod poterat ei Armeniam reliquit. Sophenem præterea ejus filio Tigrani dono dedit.

Pag. 75. v. 3. Sexcent. nonag.] Potius, Sexcentesimo nonagesimo primo.

Ib. v. 12.

ANNOTAT. IN EUTROPIUM. 153

Ib. v. 12. *L. Bibulo.*] Scribendum *M. Bibulo.* Vide Pighium Annal. Tom. III. p. 351.

Ib. v. 16. *Annis novem.*] Suet. *annis novem*, Appianus *decem*, quod verum est, si sex menses demas. Cæsar enim Gallis præfuit geminato qui quennio, sex mensibus minus qui ei adempti sunt vitio belli civilis.

Pag. 76. v. 7. *Sestertium quadringenties.*] *Eique quadringenties in singulos annos penalis nomine imposuit.* Suet. Ubi *quadringenties* absolute dicit quod non est itum *quadringenties*, quod idem est, & ita veteres loquebantur, ita illa *HS.* i. e. *sestertium*, vel suppressa vel expressa: cum dicebant decies, vices, tricies, &c. subintelligebant *centena millia*, decies centena millia, &c. Hic igitur *quadringenties* est *quadringentia millia sestertium*: quæ summa efficit unum millionem nummorum. (de magnit. Rom. l. II. c. 3.) hanc summam minorem putabat par erat Gallias in tributum dare; quare affirmat Suetonium

quater milles, i. e. quater milles, nempe decem millionum. Quod si in Suetonio verum, in Eutropio etiam ve-

Pag. 10. *In Germania bis.*] Locus suspectus. Semel enim tantum in adventum calum expertum esse innuit Suetonius.

Pag. 77. v. 10. *Senatusque omnis.*] Non senatus omnis, sed ejus tantum pars.

Pag. 13. *Dictat. se sec.*] Hic item errat Eutrop. senatus enim Cæsar Dictatorem fecit, & non antequam Hispanias peteret, sed postquam eas tenuisset. Tunc Cæsar per XI. tantum dies Dictatura usus se ipsum Dictatorem creavit, collegamque Servilium Isauricum. Plutarch.

Pag. 78. v. 8. *XXX. millia.*] XXII. millia tantum ponit Plutarch.

Pag. 80. v. 13. *Sex & quinquaginta.*] Potius *LV.*

Ad Lib. VII.

P. 82. v. 12. *Annos X. & VIII.*] Tunc jam fere ann. XIX. impleverat.

Ibid. *Cæsaris nepos.*] Forlan legend. *sororis Cæsaris nepos.* Cæsar enim non avus ejus fuit, sed avunculus major. Suet. Cæs. LIII. & Aug. VII.

Pag. 85. v. 2. *Ipsis pro victoria cessit.*] Daceria existimat Eutropium scripsit, ipse pro victore recessit, Florum nimirum imitatum, qui de hac fuga Antonii IV. 10. *Tandem perfugit in Syriam, ibi incredibili quadam mentis ventura, ferocior aliquanto factus est: quasi vicisset qui evaserat.* Adeo ut pro hac Laurentia Eutropius velit, Antonium fugientem tamen se pro victore gestasse, & ita recessisse quasi vicisset.

Pag. 87. v. 3. *CCCC. millia.*] Suetonius habet tantum *XL. millia.*

Pag. 88. v. 17. *Sueviam, nihil.*] Glareanus mavult *Bataviam* ex Sueton. c. XLIII Tacitus Germ. XXXVII. n. 8. *ingentes C. Cæsaris mine in ludibrium versa.* Vix ergo verosimile, in *Sueviam* usque, remotissimam Germanie provinciam, penetrasse.

Pag. 90. v. 4. *Is vixit annos IV. &c.*] Revera vixit an. 63. mens. 3. regnavit an. 13. mens. 8. dies 20.

Pag. 91. v. 14. *Obiit trigesimo &c.*] *Obiit secundo & trigesimo ætatis anno.* Suet. Regnavit an. 13. mens. 8. demptis duobus diebus.

Ib. v. 8. *Septuagesimum & tertium.*] Ita etiam plerique Scriptores. Petavius proinde [De Doctrin. Temp. l. IX. c. 16.] mendolum putat esse Sueton-

Suetonium, qui auctor est Galbam natum fuisse, M. Valerio Messala, & Cn. Lentulo COSS. At Consulatus istorum incurrit in annum Julianum XLIII. quo exeunte, ix. Kalend. Jan. natus dicitur Galba, pro mente Suetonii. Obitus autem ejusd. accidit anno Juliano CXIV. Igitur anno Juliano CXIII. Decemb. xxiv. iniit annus Galbæ septuagesimus primus. Biennio itaque ante natus esset Galba, Aug. xii. & L. Sulla COSS. non Lentulo & Messala.

Pag. 93. v. 16. *Exsequias Neronis.*] Infra etiam sic locutus est Eutrop. *Exsequias revexit.* Sed utrobique errorem esse arbitratur Tanaq. Faber, scribendumque reliquias. Sunt autem reliquiae ossa seu cineres; & exsequiae longe aliud. Neque ita loqui mos est.

Pag. 94. v. 7. *Ant. anno septimo & quinquag.*] Idem Suetonius & Tacitus Dio & Zonaras tres fere annos detrahunt, & vixisse ajunt, ὅτι τριῶν καὶ πεντήκοντα, καὶ ἡμέρας ἑνὴ καὶ ὀγδώνοντα. imperium autem tenuisse per annum, demptis decem diebus. At Clemens *mensēs VII. & diem unum.* Sed apud Clementem (monente Casaub.) legendum est ex Eutropio *πέντε καὶ ἡμέρας α'.*

Pag. 95. v. 5. *Sub hoc Judea.*] Errat Eutrop. ut invicte ostendit Casaub. in Exercit. Baron. in Appar. num. VI.

Ib. v. 8. *Item Thraciam, Ciliciam.*] Locus iste ex Suetonio depromptus, versioque metaphrastæ eos abunde refellunt, qui Suetonii *Thraciam in Thraciam* commutant. Thraciæ quidem ante Vespasianum imperio adjectæ, sed tunc à Vespasiano dispositæ, quippe ex Thraciis sex provincias fecit, Thraciam, Æmimontem, Mœsiam inferiorem, Scythiam, Rhodopen, Europam, in qua secundæ arces orbis Rom. sunt positæ. Sex. Rufus in veteri inscriptione: CONSULARI. PROVINCIÆ. EUROPÆ. ET. THRACIÆ. In Notitia Imperii: *Sub dispositione viri spectabilis Vicarii Diœceseos Thraciarum, EUROPA, THRACIA, HÆMIMONTUS, RHODOPA, MOESIA SECUNDA, SCYTHIA.*

Ib. v. 16. *Annum ætatis &c.*] Vixit annos LXI. menses VII. dies VII. Regnum obtinuit annos X. sex diebus exceptis.

Pag. 97. v. 4. *Menses octo, &c.*] *Menses duos,* Suet. Alii aliter.

Pag. 98. v. 1. *Consobrinus.*] *Patruelus* potius. Domitianus enim interfecit Flavium Clement. Flavii Sabini filium, qui Sabinus Vespasiani frater fuit.

Ad Lib. VIII.

Pag. 99. v. 5. *Anno Octingentesimo & quinquagesimo.*] Tunc vere fuit Octingentesimus quadragesimus-octavus.

Ib. v. 15. *Ætatis septuagesimo & altero anno.*] Imo sexagesimo-sexto.

Pag. 100. v. 2. *Apud Agrippinam.*] Ita etiam Victor. Quod de Colonia Agrippina plerique accipiunt; Cl. autem Hen. Dodwellus, in Prælect. Camd. VI. hic lapsos fuisse tum Victorem, tum Eutropium accuratissime demonstravit, erroremque hinc ortum putat, quod Provinciæ Germanicæ administrationem in Colonia illa Agrippinenli susceperit, aut quod Provinciam ineunti, & in Urbe adeo Colonienſi, (sed quidem Præfidi) omen aliquod Imperii contigerit: quæ Victor ita intellexerit, quæ imperium ipsum Coloniam suscepisset. Plura argumenta ad suam conjecturam stabiliendam attulit vir doctissimus; adeoque miror auctorem quendam

quendam eruditum, in C. Plinii Secundi Junioris vita p. 20. (editioni Oxon. Plin. ep. præfixa) asserere, eam nullis validis fulcire argumentis, cum tamen illud ipsum argumentum de laurea ex Pannonia allata satis validum esse videatur, non obstante quod vir cl. allegat, *vanum* nimirum id esse, *ut quod falsum supponat*. Non enim sequitur eam à Trajano reportatam non fuisse, quod Plinius (in Paneg.) eandem Trajano non tribuerit; nam insignia quædam à Plinio omissa esse, ex Pan. c. LXVII. patet, ubi factum Trajani quoddam memorabile & æternum, dignumque quod ab eo paullo cumulatus explicetur, vix tangit: unde quod vir cl. postea dicit, *cum profusus tamen laudibus vel minima ejus vitæ facinora passim ex oratione evehat*, in nihilum recidit.

Pag. 101. v. 1. *Marcomedos*.] Ortelius *Mardomedos* mavult, quasi *Mardis* affines *Medos*: sed *Hyrçani* interjacent, Plin. VI. 16. Diodor. Sic. XVII. 76. *Glareanus* *Amardoceos* *Ptolemæi* intelligit. At *D* contra omnium librorum fidem est, qui vel *C* vel *CH* habent: Græcus x.

Ib. v. 4. *Et mare Rubrum*.] Mare Rubrum hic dicitur sinus Persicus, mare Persicum, in quod se Euphrates & Tigris exonerant; contra quod quibuldam videtur, qui mare Rubrum tantum dici putant sinum Arabicum inter Ægyptum & Arabiam. Si ita esset, hic certe mirum in modum defultoriam fecisset Eutropius.

Pag. 102. v. 9. *Iner alia dicta*.] Aliud dictum memorabile ab aliis refertur, cum *Licinio Suræ*, à *Victore Suburano* dicto, insignis potestatis pugionem daret: CAPE ISTUM, inquit, ET SI RECTE IMPERAVERO PRO ME; SIN ALITER, CONTRA ME UTERE. Quod Plinius item tangit, in Paneg. c. LXVII. *Nomine vobis P. C. hæc diebus acerbissimis agitare secum videtur*: EGO QUIDEM IN ME, SI OMNIUM UTILITAS POSCERET, ETIAM PRÆFECTI MANUM ARMAVI: SED NE DEORUM QUIDEM AUT IRAM AUT NEGLIGENCEM DEPRECOR: QUÆSO IMO ET OBTESTOR, NE UNQUAM PRO ME VOTA RESPUB. INVITA SUSCIPIAT; AUT SI SUSCEPERIT INVITA, NE DEBEAT.

Ib. v. 18. *Intra urbem* [ep.] De sepulchris in ipsa Urbe, vide *Kirchman*. de Funeb. Romanor. I. II. c. 26. ubi hunc locum Eutropii citat.

Pag. 103. v. 1. *Sub columna*.] Forum Trajani & columnam sic *P. Victor* in octava Urbis Regione describit: *Forum Trajani cum templo & equo æneo & columna Cochlide, quæ est & alta pedes centum viginti octo, habetque intus gradus centum octoginta quinque, fenestellas quadraginta quinque*. Columna ista adhuc exstat, in qua circumcirca *Dacici Belli*, aliarumque rerum gestarum simulachra miro artificio sculpta sunt. *Bartholomæus* autem *Marlianus* [in Urb. Rom. Topogr. I. V. c. 1.] habere gradus CLXXIII. fenestallas CLIV. altamque esse (à *Victore* non discedens) pedes CXXVIII. dicit. Cæterum in ejus basi insculptus est hic titulus:

SENATUS POPULUSQUE ROMANUS.

IMP. CÆSARI. DIVI. NERVÆ. F. NERVÆ.

TRAJANO. AUG. GERM. DACICO. PONTIF.

MAXIMO. TRIB. POT. XVII. IMP. VI. COS. VI. P. P.

AD DECLARANDUM QUANTÆ. ALTITUDINIS.

MONS. ET. LOCUS. TANTIS. OPERIBUS. SIT. EGESTUS.

Ib. v. 11. *Consobrini filium*.] Legendum *consobrini filium*. *Adrianus* enim Impe-

Imperator filius erat Adriani cognomento Afri, qui ex Ulpia natus est, & Ulpia soror erat Trajani, qui Imperatoris Trajani pater fuit. Et sic Trajanus Imperator & Adrianus Afri ex fratre & sorore nati, Amiitini proprie fuerunt, quos etiam consobrinos nominare solent Latini.

Pag. 104. v. 6. *Pacem tamen omni.*] Bellum Judaicum excipere debuisset. Grave enim illud bellum fuit, quo sexcenta prope hostium millia occisa, & Romanis non parva clades accepta.

Ib. v. 12. *Major sexagenario.*] Annos natus LXII. menses V. dies XIX.

Ibid. *Imperii anno XXI.*] Eundem numerum Spartianus. Sed regnavit tantum an. XX. menses XI. uno die minus.

Ib. v. 18. *Genere claro, sed non admodum vetere.*] Hic Eutrop. pugnare videtur cum Victore, qui Antonium Pium *veterrimæ* familie virum dicit: qui ita intelligendus, quod ejus familia serò Romæ innotuerit.

Pag. 105. v. 14. *Vitæ anno LXXIII. imp. XXIII.*] De ejus ætate & imperio discrepantes admodum sententiæ. Sed vere vixit an. LXXIV. menses VI. imperavit an. XXII. mens. VII. dies XXVI.

Pag. 106. v. 16. *Cum fratre eodemque socero.*] Marco Antonino. Fratres autem Antoninum & Verum vocat Eutropius, quia eorum adoptio varie tradita est. Quidam scripsere Marcum ab Antonino Pio adoptatum, & Verum à Marco, & ita Verus Marci filius, non frater fuit. Sed alii utrumque, & Verum & Marcum ab Antonino Pio adoptatos dicunt, & sic recte fratres dicuntur ab Eutropio, Victore. Capitolino, &c.

Pag. 107. v. 3. *Undecimo imperii anno.*] Hic est communis error Eutropii, Victoris, Cedreni & aliorum. Imperavit tantum an. IX. neq; etiam integros.

Ib. v. 11. *Ut eum successorem paraverit Adrianus.*] Ait Adrianum sibi successorem Marcum destinasse, sed adoptato Pio, ne Marcus imperio privaretur, illum Pio generum esse voluisse: ut ita post mortem Pii ad imperium perveniret. Et hoc etiam pene ad verbum ex Capitolino, qui sic scribit: *Nam & Adrianus, ut dictum est, hunc eundem successorem paraverat, nisi ei ætas puerilis obstitisset, quod quidem apparet ex eo quod generum Pio hunc eundem delegit, ut ad eum, dignum inquit virum, quandoque Romanum perveniret imperium.* Quem locum Capitolini eo miratur magis Daceria, quod ex eodem constat Adrianum Pio generum, non Marcum, sed Verum delegisse, & post mortem Adriani ipsum Pium solutis sponsalibus filia suæ cum Vero, Marcum sibi generum optasse. Quare, si quidquam hic post viros doctissimos sibi tentare fas esset, crederet Capitolinum scripsisse, quod generum Pius hunc eundem, &c. Ita ut hæc ejus mens fuerit. Adrianus Marcum sibi successorem parare decreverat, nisi Marco puerilis ætas obstitisset: & illud quidem ex eo apparet magis, quod post mortem Adriani Pius Marcum sibi generum delegit, quasi illud sibi secreto mandasset Adrianus, qui publice ea diffingere nolebat quæ publice cum Vero pepigerat. Innuit igitur Capitolinus Adrianum, qui filiam Pii Vero dari mandarat, sententiam mutasse, & ab ipso Pio petiisse ut filiam suam non Vero, sed Marco, traderet, ut ita Marcus ad imperium perveniret. Neque enim ita fecisset Pius, nisi illud Adriano ita placuisse intellexisset. Sic certe Capitolinum scripsisse existimat Daceria, Eutropium vero ejus verba vel jam corrupta exscripsisse, vel etiam ipsum, cum non intelligeret, corrupisse.

Ib. v. 14. *Per Apollonium Chalcedonium.*] Chalchidicum vocant Eusebius, Hieronymus, & Cassiodorus, à Calchide nempe seu Calchedone. Fre-

quenti

quentius tamen *Χαλκηδονία* scribunt, quo modo etiam scribendum censuit Stephanus in voc. *Καρχηδών*. Sed qui antiqua monumenta tractant, aliam in omnibus scripturam observant. Quarta denique ipsa Synodus Oecumenica in vetustissimis exemplaribus non Chalcedonenlis, sed Chalcedonenlis nuncupatur. Et quod fidem præcipue facit, nunquam aliter veteres nummi, uti ait Cl. Sirmondus in notis ad Sidon. Vidit sane complures, tum Cæsarianos, tum antiquiores alios: atque in his unum, in quo parte adversa caput fuit Apollinis, cujus templum in ea urbe fuisse testis est in Pseudomante Lucianus, in averfa tripus cum Inscriptione *ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΩΝ*, quæ ipsa eadem fuit in omnibus aliis. Casaubonus, in notis ad Capitolin. scribendum censet *Chalcidenum*.

Pag. 110. v. 4. Obiit *XVIII. imperii anno*.] Deest annus integer, & dies amplius decem sive undecim. Vide apud Victorem p. 134.

Ib. v. 18. *Septuagenariam atting. æt.*] Annos natus LXVI. & menses V. ad imperium proventus Pertinax.

Pag. 111. v. 1. *Octogesimo imperii die*.] Octogesimo septimo: imperavit enim mensibus II. diebus XXVII.

Ib. v. 8. *Vixit mensibus septem*.] Sed imperavit tantum mensibus duobus, diebus quinque, posteaque Severo sponte imperio cessit.

Ib. v. 15. *In honorem ejus Pert.*] Alii hoc cognomentum ei impositum tradunt ob ejus acerbiteriam. Vide Victor.

Ib. v. 19. *Apud Cyzicum interf.*] Herodianus tamen Pescennium Nigrum à Severo apud Issum victum narrat, & in quodam Antiochiæ suburbio interfectum.

Pag. 112. v. 9. *Vallum per XXXII. millia passuum*.] His majora aggressus, Britanniam quod ea utilis erat, pulsus hostibus, muro munivit, per transversam insulam ducto, utrinque ad finem oceani. Victor p. 140. ubi murum vocat quem Eutrop. *vallum*. Sed si murum cespititium intelligas, utrumque verum erit: muri enim cespititii proprie valla dicuntur: & vallum Severi sic optime describit Beda Historiæ I. I. c. 5. *Severus receptam partem insule, à cæteris indomitis gentibus, non muro, ut quidam existimant, sed valla distinguendam putavit: murus enim de lapidibus, vallum vero, quo ad repellendam vim hostium castra muniuntur, sit de cespitibus, quibus circumcisit e terrâ velut murus exstruitur, altus super terram, ita ut in ante sit fossa, de qua levati sunt cespites, supra quam fudes de lignis fortissimis præfiguntur. Itaque Severus magnam fossam firmissimumque vallum, crebris insuper turribus communitum, à mari ad mare duxit. Ex quibus patet & cespititium murum eodem ipso in loco ab Hadriano Imp. jam antea positum fuisse; & Latinorum *Vallum* (quemadmodum Anglorum *Wall* & Britonum *Gnau* inde deductum) idem quod *murum* valere, eruditum illum presbyterum ignorasse, contra quod accuratissime probarunt Boethius, Camdenus, Usserius, alique. Ita Bedam lapsum esse potius mirandum, quod promiscue etiam ista verba usurpata fuisse à Spartiano didicisse potuerit, qui in Severi vita ait: *Post murum aut* (sic enim voculam hanc recte restituit Cl. Salmasius) *vallum missum in Britannia*. Hinc Annales Saxonici: *Seuepur on Dnytene gepnohte he peall mid turrum ppm jæ to jæ. i. e. Severus in Britannia perfecit murum ex cespitibus vel vallum à mari ad mare*. Quod vero Eutropius & Victor in XXXII. sive, ut alia exemplaria habent, in CXXXII. mill. pass. hujus longitudinem extenderint, mentis in numeros subrepsisse existimant Usserius Camdenusque. Non enim*

tanta est insula eo loci (inter *Itine* nimirum æstuarium, five *Solwey-frith*, & *Tine* ostium, five *Einmouth*) latitudo, etiam ipsi antræctuosum muri ductum ascendentem, & descendente persequaris; quod si etiam in Italica milliaria resolvas, paulo plus quam LXXX. ut recte numeravit Spartianus, colligas. Proculdubio itaque librariorum vitio numeri quinquagenarii illa nota in quibusdam codicibus penitus omissa, in aliis cum nota centenarii (quod facile fieri potuit) commutata fuit.

Ib. v. 10. *Imp. an sexto dec. &c.*] Revera imperavit annos XVII. menses VII. dies III.

Pag. 113. v. 9. *Anno imp. sexto.*] Adde tantum IV. dies.

Ib. v. 13. *Facti imperatores.*] Quidam Macrinum Imperatorem factum, at Diadumenum tantum Cæsarem. Capitolin. Sciendum præterea quod Cæsar fuisse dicatur, non Augustus Diadumenus puer, quem plerique pari fuisse cum patre imperio tradiderunt. Vid. init. *Æl. Lampridii in Diadumeno*, & *Victor. p. 145.*

Ib. v. 18. *Sacerdos autem Heliogabali templi erat.*] Soli nomen ab Emesenis datum *Alagabalus*, five *Elagabalus*: pro quo Græci, ac Romani, ut vox ea quodammodo barbariem exueret, *Heliogabalus* dicere maluerunt: imo & *Ελαργάβαλ* pro eo apud Herodianum legas. Eum solem esse, indicant tum Dio, & Herodianus, qui *Ἡλιον* exponunt; tum lapides, in quibus est, SOL ALAGABALUS: item nummus antiquus, in quo est, SACERDOS SOLIS DEI ELAGABALI. Nomen *Elagabali* unde conflatum sit, non convenit; præterquam de parte priori, quæ est *elag*, five Arabice *alah*. Ea autem Deum signat. Quod ad alteram partem, varie de eo doctissimus Fullerus in *Miscellaneis sacris lib. I. c. 14.* Sed non dubitandum, quin illa sit *gabal*. Controversum interea quo modo capi debeat. Nam *gabal* principe quidem significatione sumitur pro *finire*, five *terminum constituere*: sed præterea notat *figere*, *figurare*, *formare*. Unde Syris *gabul*, Arabibus *gabil*, hoc est *πρωτὸς* live *factor*, *conditor*. Quæ sententia Fullero in primis placuit. Nempe ut *Elagabalus* idem sit ac *ὁ ἡλίου δημιουργός*, *Sol opifex*, five *conditor universi*: prout dicitur Porphyrio apud Euseb. *Præparat. Evangel. l. III. c. 4.* Qui cum convenit, quod idem sol *πρωτὸς δημιουργός*, *conditor universi*, nominatur in obelisco maximo, quem Constantinus M. transferri Romam iussit, ut locuples nobis testis est Ammianus in septimo decimo libro. Sed præterea *gêbel*, Arabibus *montem* notat. Ut *Elagabalus* signet *Deum montem*, five *Deum montis*, in quo ædis illius foret: unde & symbolum ejus erat lapis ingens montis in modum fastigiatim adurgens. Ab hoc proinde numine Antoninus noster nomen accepit *Heliogabali*, quia prius Sacerdos fuisset Dei Heliogabali, five, ut oriens efferebat, *Elagabali*, vel *Alagabali*. Hinc ubi, è Syria profectus, (ut notavit Lampridius) primo ingressus est urbem, *Heliogabalum* in palatio monte juxta ædes imperatoris consecravat, eique templum fecit, studens & Martis typum (*διοπτης* illud *ἀργύρεον* quod in primo libro describit Herodian.) & Vestæ ignem, & Palladium, & ancilia, & omnia Romanis veneranda, in illud transferre templum, & id agens nequis Romæ Deus nisi Heliogab. coleretur. Dicebat insuper Judæorum & Samaritanorum religiones, & Christianam devotionem illuc transferendam, ut omnium culturarum secretum, Heliogabali sacerdotium teneret: omnes enim alios Deos, sui Dei ministros esse ajebat; cum alios cubicularios ejus appellaret, alios servos, alios aliarum rerum ministros.

ministratos. Caterum notandum quod in Inscriptione quadam apud Gruterum [LXXXVI. 8.] deinde etiam ab editoribus Inscriptionum Palmyrenarum descripta, pro *Alagabalus*, sive *Elagabalus*, *Aglibolus* vel *Aglabellus* sive *Aglabulus*, (ut emendandum censuit Scaliger, obstante tamen viro doctissimo Tho. Smitho in notis ad Monumenta Palmyrena, p. 50.) sit scriptum, quod *Solem* denotare, arbitratur vir summus Ger. Joh. Vossius [De Orig. & Prog. Idol. l. II.] sicut *Malachbelus*, alterum Deum in ead. Inscript. memoratum, *Lunum*. De his autem melius judicabis, ex ipsa Inscriptione hic subiecta:

ΑΓΛΙΒΩΛΩ ΚΑΙ ΜΑΛΑΧΒΗΛΩ ΠΑΤΡΩΟΙC ΘΕΟΙC ΚΑΙ ΤΟ
CΙΓΝΟΝ ΑΡΓΥΡΟΥΝ CΥΝ ΠΑΝΤΙ ΚΟΖΜΩ ΑΝΕΘΗΚΕ Λ.
ΑΥΡΗΑΙΟC ΗΛΙΟΔΩΡΟC ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟC ΠΑΛΜΥΡΗ-
ΝΟC ΕΚΩΝ ΙΔΙΩΝ ΥΠΕΡ ΤΗC CΩΤΗΡΙΑC ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ Τ
CΥΝΒΙΟΥ ΚΑΙ Τ ΤΕΚΝΩΝ ΕΤΟΥC Ζ ΜΦ ΜΗΝΟC ΠΕΡΙΤΟΥ.

i. e. *Aglibolo & Malachbello* Diis patriis argenteum hoc signum cum ornatu omni dedicavit *L. Aurelius Heliodorus* filius *Antiochi* *Hadrianensis* *Palmyrenae* de sua pecunia pro salute sui & conjugis filiorumque anno *DXLVII*. [i. e. A. D. 235. an. 1. Maximini] *Mense Peritio*. A quo *Melachbello* non fuisse diversum *Jaribolum* Deum (ut in Inscriptione *Palmyrena* VIII. vocatur) existimavit vir ingeniosissimus *Ed. Hallejus*.

pag. 114. v. 2. *Biennioque post &c.*] Regnavit an. III. mens. IX. dies IV. Ib. v. 3. *Semia Syra*.] *Euseb. Συμια Συρα*. Utroque modo recte, ut notavit *Scaliger*, quem adeas.

Ad Lib. IX.

pag. 115. v. 6. *Cum nulla senatus interces. auct.*] Ita etiam *Herodianus* & *Capitolin.* *Victor* auctor legionum suffragia à patribus approbata dicit.

Ib. v. 11. *Triennio & paucis dieb.*] De triennio *Victor* assentitur, & *Cassiodorus* in *Chronico*. *Eusebius* l. VII. c. 19. tertio, quam regnabat, anno perisse scribit: ut biennium cum aliquot mensibus imperio potius sit. Vide *Petav. de Doctr. Temp.* l. XI. c. 24.

Ib. v. 14. *Duo superiores obscurissimo genere.*] *Capitolinus* solum *Pupienum* obscuro genere natum dicit, *Balbinum* vero nobilissimum vocat, & familia vetustissima.

Ib. v. 15. *Quippe cujus pater.*] Errat *Eutrop.* qui hujus *Gordiani* patrem dicat *Gordianum* seniore[m] qui in *Africa* Imperator factus est, quique laqueo vitam finivit; avum potius dicere debuerat: nam iste *Gordianus*, ut plures asserunt, natus est ex filia senioris *Gordiani*, ut unus aut duo, ex filio qui in *Africa* à *Capelliano* victus & occisus.

pag. 116. v. 1. *Itaque cum Romam venissent, &c.*] At in urbe remanserat *Balbinus*. Fortasse hinc aliquid excidit, nempe scriptum fuerat. *Itaque cum Romam venisset Pupienus, Balbinus & Pupienus, &c.*

Ib. v. 10. *Miles ei tumulum.*] Cujus tumuli titulum *Græcis*, *Latinis*, *Pericis*, *Judaicis* & *Ægyptiacis* literis scriptum sic refert *Capitolin.* DIVO GORDIANO VICTORI PERSARUM, VICTORI GOTHORUM, VICTORI SARMATARUM, DEPULSORI ROMANARUM SEDITIONUM, VICTORI GERMANORUM; SED NON VICTORI PHILIPPORUM.

Ibid.

Ibid. *A Circesio.*] *Κιρκήσιον* vocant Græci Scriptores, *Circejum* Capitolinus, corrupte censente Casaub. qui vel *Circesium* vel *Circesum*, cum Zosimo, scribend. iudicat, refragante autem Salmasio, qui *Circejum* legend. contendit. Ammianus lib. XXIII. *Cercusum* vocat.

Ib. v. 12. *Exsequias.*] Scribe *reliquias*.

Ib. v. 20. *Annis V. imperaverunt.*] Alii imperasse ajunt an. VI. alii VII. Pag. 117. v. 4. *Cum biennio ipse & filius.*] Idem Victor, sed falso: nam ad summum regnarunt annum unum menses IV. Rectius proinde cod. noster LC. *Cum non completo biennio imperassent.*

Ib. v. 7. *Gallus Hostilianus, & Galli filius.*] Legendum, ut optime monuit doctissimus Casaubonus, *Gallus Hostilianusque*, &c. Quo modo Aurelius Victor: *Paras Gallo Hostilianoque angusta imperia decernunt.* Ut non aliter Eutropium scripsisse putem, addit vir summus, moveor hoc argumento, quod Paulus Diaconus & alii ex recentioribus Chronologis multi, qui fere Eutropium describere solent, errorem hunc non errarunt. Auctor quidem Historiæ Miscellæ hoc loco scribit: *Mox exercitus Imperatoris creavit Vibium Gallum, & filium Galli Volusianum. Horum temporibus Hostilianus Perpetua à senatu Imperator creatus, nec multum post pestilentia consumptus est.* Pæanium qui mendam agnoscit non moramur, vitiosissimis libris usum. Hujus sane mendæ vetustas, siquidem menda est, colligi potest ex Orosio quem corruptam lectionem secutum esse dubitari non potest.

Ib. v. 10. *Non completo biennio.*] At Euseb. Chron. & Cassiodorus annos duos, menses IV. his Imperatoribus tribuunt. In veteribus nummis Oeconis unus est cum hac Epigraphe: IMP. CÆ. C. VIB. VOLUSIANUS AUG. P. M. TR. P. IIII. COS. II. ex quo Baronius Gallo & Volusiano quatuor adscribit annos quem sequitur Petavius de Doctr. temp. I. XI. c. 26.

Ib. v. 14. *Ac tertio mense.*] Mense quarto. Victor in Epitome.

Pag. 118. v. 8. *Ingenio.*] *Ingebum* vocat Victor. Sed *Ingenum* Trebell. & in nummis INGENUS.

Ib. v. 9. *Et Trebelliano.*] Legend. *Regalliano*: Regallianus enim unus de XXX. Tyrannis qui sub Gallieno rebellarunt. Adi Victorem, & Trebell. Poll.

Pag. 119. v. 2. *Per annos decem.*] Pollio, *Per annos septem Posthumus*, inquit, *gratanter acceptus talem se præbuit per annos septem, ut Gallias insin-*

raverit.

Ib. v. 8. *Secundo die.*] Ita Victor, sed tertio die Pollio.

Ib. v. 11. *Actuario quodam machinante dolum.*] Hunc locum pessime convertit Pænius: *δὲ δὲ πὸς Ἀκτουαρίου τὴν τελευτὴν ἐπαγαγόντος. τὸ δὲ ὄνομα τὸ πρὸς δολὴν.* Servo quodam Actuario ei mortem asserente: ita enim vocabatur qui eum occidit. Incertissime: nam primo, ut optime notavit doctiss. Casaub. falso *servum* vocat: militabat enim, quod non poterant servi. Deinde Actuarium viri proprium putavit, quod est nomen officii. Actuarium est *πομπηγετάρχης*, scriba: Scribæ enim in singulis Legionibus. Hoc abunde probat Victor, qui *Avitianum* sive *Autilianum* virum vocat & è corpore Actuariorum fuisse dicit.

Pag. 120. v. 15. *Septimo-decimo.*] Ita Pollio. Vopiscus *vigesimo die*.

Pag. 121. v. 10. *Haud longe ab Antioch.*] Hic errasse Eutropius videtur, uti etiam Festus Rufus, qui scribit Aurelium Zenobiam apud Inas haud procul ab Antiochia vicisse, & captam Romam triumphantem ante curiam duxisse; nam certum est eos res gestas diversis temporibus in unum

confun-

confundere. Quippe Aurelianus primum levi proelio non longe ab Antiochia cum Zenobia dimicavit, deinde apud Emessam gravi certamine, quo Zenobia res penitus afflictæ sunt & attritæ, & quo fugata ipsa Zenobia, quæ inde se Palmyram recepit, quam cum fortiter obsidione premeret Aurelianus, Zenobia sibi fuga consulere tentavit, camelo igitur imposita ad Persas iter tendebat, sed ab Aureliani equitibus capta, ad Aurelianum perducta est.

Pag. 122. v. 2. *Felicissimo rationali interf.*] Contra Vopiscus & Victor scribunt auctore Felicissimo seditionem illam motam, quod & Epistola Aureliani à Vopisco inserta verum esse vincit.

Ib. v. 9. *Infinium auri &c.*] Tanaquillus Faber *pondus* addendum censet, eam tamen non agnoscit Vopiscus.

Pag. 123. v. 1. *Cenophrysium.*] Sic etiam vocat Antoninus, nisi quod scribat cum simplici e *Cenophrysium*.

Ib. v. 2. *Imperavit annos quinque, &c.*] Ita fere Zonaras, qui scribit Aurelianum imperasse annos VI. minus paucis mensibus. Vopiscus: *Imperavit annis sex, minus paucis diebus.* Victor autem, Eusebius, Orosius, & Castiodorus ab Eutropio minime discedunt.

Ib. v. 7. *Duobus mensibus, & diebus XX.*] Vix duobus mensibus imperium tenuit. Vopisc. sed vere Eutrop.

Pag. 124. v. 2. *Interfectus est tamen Sirmii.*] Istud tamen Tanaq. Fabro suspectum est, propter alterum quod immediate præcedit.

Ib. v. 3. *Imperavit annos VI. menses quatuor.*] Vopiscus eum occisum dicit quinto anno imperii. Sed melius Eutrop.

Ib. v. 5. *Narbonæ natus in Gallia.*] Alicubi legerat Eutropius Carum *Narbonæ* natum. Quare statim putavit Narbonam hanc in Gallia fuisse, quæ tamen est in Illyrico. Corrigendum autem *Narona*. Quamvis etiam hæc menda Ptolemæo adhæserit, ut qui in descriptione Illyrici meminit *Ναρόνας κολωνίας ἐπισήμης*, *Narbonæ insignis colonie*. Plinius autem *Narona* vocat, & sic quoque nuncius Titii apud Goltzium, COL. NARONA.

Ib. v. 7. *Duobus annis.*] Desunt circiter sex menses.

Ib. v. 12. *Idu divini fulminis.*] Quo tempore obiit Carus, tanta subito exorta tempestas, tantum tonitruum, ut inde fama emerferit fulmine interemptum, quem alioquin satis constabat ægritudine absumptum. Ad Vopisc. c. VIII.

Pag. 126. v. 1. *Certe desertum.*] Victor eum à militibus suis in pugna interfectum dicit.

Ib. v. 8. *Carausius.*] Corausium vocat Victor, Menapiæ civem.

Pag. 127. v. 6. *Theodoram accepit.*] Theodora non fuit uxor Constantii sed Constantini, quem errorem etiam secutus est Orosius, Constantium nempe cum Constantino confundens, sicut nonnulli Historici confundunt Maximianum cum Maximino. Vide Spanhem. Diss. de præst. & usu Numism. p. 639.

Pag. 130. v. 6. *Cum tamen ingravescente ævo.*] De hac re vide Victorem & Zolimum, necnon Lactantium de mortib. Persecutor.

Ib. v. 18. *Ut solus omnium &c.*] Non solus (inquit Tanaq. Faber.) nam & idem cum illo fecerat Sylla, cum perpetuæ Dictaturæ honore se abdicavit ultro & volens, quæ in re à C. Julio Cæsare postea reprehensus est.

Ad Lib. X.

Pag. 131. v. 9. *Ad administrationem Reip. &c.*] Tanaq. Faber sic legit: *His igitur abeuntibus ab administratione Reipublicæ, Constantius & Galerius Augusti creati sunt.* Primum quia ita solent dicere Latini, *abire Magistratus, abire ab administratione.* Deinde quis ferre possit? *Creati sunt Augusti ad administrationem Reipublicæ.* Ridiculum. Optime Faber. Sic enim quoque codd. nostri (quod prius monuisse oportebat) LC. S. N.

Ib. v. 16. *Divit. provincialium &c.*] Malit Daceria, *Divinus provincialium ac privatorum studiis.*

Pag. 132. v. 10. *Anno terdecimo.*] Potius anno decimoquinto.

Pag. 133. v. 12. *Ravennæ interf. est.*] Non Ravennæ, sed inde extractus, infidiis apud Tres Tabernas Zosim. II.

Ibid. v. 21. *Cum magnificum spectaculum muneris.*] Mira loquendi ratio *spectaculum muneris.* Satis fuisset dicere sive *magnificum spectaculum*, sive *magnificum munus.*

Pag. 134. v. 4. *Masilieque oppressus.*] Zosim. eum apud Tarsum morbo extinctum dicit.

Pag. 135. v. 10. *Victus apud Nicomediam, &c.*] Alii sic perperam distinguunt: *Postremo Licinius navali & terrestri prælio victus apud Nicomediam, se dedit.* Nam primum terrestri prælio ad Adrianopolim Thraciæ victus fuit: deinde navali ad Hellespontem: iterum terrestri ad Chalcedonem, unde Nicomediam fuga elapsus se dedit. Zosim. II.

Pag. 137. v. 4. *Uno & trigésimo anno imperii.*] Imperavit tantum an. XXX. mensibus IX. diebus XXVII. Mortuus an. U. C. 1089. post Ch. nat. 337. die Maji 22. Vide Petav. de doct. temp. l. XI. c. 36.

Ib. v. 12. *Et Constantio patruele suo sinente potius.*] Constantii tamen infidiis occisum Dalmatium dicit Zosim. Eutropio consentire videtur Victor: *Igitur confestim Dalmatius, incertum quo suatore, interficitur.*

Pag. 138. v. 2. *Anno imperii XVII.*] Imo XVI. Tredecim Augustus, triennio Cæsar.

Ibid. *Ætatis trigésimo.*] Imo XXIX. Natus enim post Ch. 321. occisus post Ch. nat. 350.

Pag. 139. v. 1. *Deponere insigne.*] Tanaquillus Faber adderet *Imperii.*

Ib. v. 2. *Nepotiano, Constantini, &c.*] Aliter vocatur *Potensianus.*

Ib. v. 5. *Vigésimo enim atque octavo.*] *Trigésimo die triduo minus.*

Ib. v. 11. *Quæ multum triumphorum.*] Tanaquillus Faber scribit, *& quæ multum.* Sed nihil necesse, inquit filia ejus doctissima: *idonea quæ, id est, ita idonea ut, &c.* Loquendi modus temporibus illis familiaris.

Ib. v. 13. *Orienti mox.*] Hoc jam factum ante Nepotiani cædem, ut ex Victore constat.

Ib. v. 16.] *Senonis.*] Non hoc fratris nomen, qui *Decentius* fuit; sed in *Senonibus* forsan legendum (ut conjicit Cellarius) ut *apud Senonas.*

Ib. v. 18. *Multis incivilibus gestis.*] A Gallo intellige, cujus multa & dira facinora Ammianus describit initio l. XIV. Vid. item Victor. in Eut.

Pag. 140. v. 13. *Anno imp. octavo & trigésimo.*] Imperii nono atque trigésimo. Victor. Revera autem imperavit an. 36. menses fere sex.

Ib. v. 14. *Ætatis quinto & quadragesimo.*] Anno ævi quarto & quadragesimo. Victor.

Pag. 141. v. 13. *Domesticus militabat.*] Qui fuerint domestici, Socrates

ANNOTAT. IN EUTROPIUM. 163

H. E. c. XIII. Gr. (Lat. IX.) edocet, τῶν δορυφόρων πρ, inquiens, ἃς οἱ βασιλεῖς ὁ βασιλεύς. Ergo Satellites sunt & corporis custodes.

Ib. v. 20. mille centum & duobus de viginti.] Demendf sunt anni tres : tunc enim annus fuit ab U. C. 1115.

Pag. 142. v. 11. Mense septimo.] Mense septimo & die vigesimo secundo. Electus enim XXVI. die Junii. Mortuus die XVII. Februarii, anni sequentis, nempe an. U. C. 1116. post Ch. 364. Vel potius die vigesimo primo, ut magis conveniat cum Eutropii *Quartodecimo Kal. Mart.* quod est XVI. Februarii.

Ib. v. 12. *Uz qui plurimum minimumque tradunt, &c.*] Sic initio etiam lib. I. Hoc dicit quia non defunt qui plures annos Joviano tribuant : velut ipse Victor ; *Intervit, inquit, annos gerens proxime quadraginta.* Sunt etiam qui pauciores. Mediam inter utrosque viam infistit Eutrop.

Ib. v. 17. *Anno U. C. centesimo & nonodecimo.*] Vere hic annus fuit U. C. 1116.

X

INDEX

INDEX PRIMUS RERUM NOTABILIORUM.

A		Afrubal cæsus. 41	Afrubal	Bocchus rex Maur.	57
		bales quot ?	37	Bononia Belgii urbs.	126
Asiacum prælium.	85	Asia minor. 73.	Perga-	Bonosus anticæsar.	123
Adrianus imperator.	103	mene.	13	Bosporus Cimmerius.	61, 74
Egyptus sit provincia		Asia civitates dono dant		Bosporani pop.	100
Rom.	85	Romani.	46	C	
Æmilianus imperator.	117	Asiatici cognomen, L. Sci-			
Æqui pop.	15	pionis.	46	Cabira, urbs.	70
Ætoli triumphati.	47	Attali hæres populus Ro-		Cabyle oppidum.	71
Africani cognomen.	44	manus.	53	Cæsar occisus. 81. ejus fe-	
Scipionis junioris.	51	Attilius Regulus.	26	licitas.	76
Agrippina urbs.	100	Augustus. 84 Augusti plu-		Cæsarea Africa. 87. Cap-	
Alamanni.	118. 128	res uno tempore. 106.		padocia. 88. Palæstina.	
Albinus anticæsar	112	131. &c.		87.	
Alexander Mammææ Au-		Aurelianus vindex impe-		Caligula (C. (Afar.)	81
gustus.	114	rii Romani.	120	Callinicum oppidum.	123
Alexandria condita.	18	Auspicia non impune ne-		Calvinus Domitius.	55
Allia, flumen	14. 16	glecta.	29	Camillus alter Romulus.	
Alpes quid? 32. <i>Græc.</i>				14	
Amisus, urbs.	70	B		Cannensis clades.	35
Amphitheatrum.	97	Bagaudæ pop.	126	Capitolium inchoatum.	6
Ancus Marcius.	6	Balbinus.	115	incensum. 94 à Domi-	
Aniene, fluvius.	16	Bassianus Augustus.	113	tiano reparatum.	98
Annibal in Italiam tran-		Basterni pop.	129	Caracalla.	113
sit. 34. victus 43. ejus		Bebriacum oppidum.	92	Carbo consul.	64
fratres.	37. 39	Bellum Africanum civile.		Cardueni pop.	101
Annulus equestris dignita-		79. civile primum. 60		Carinus.	135
tis signum.	36	Syllanum. <i>ibid.</i> civile		Carnuntum oppidum.	109
Antiochia ad Orontem.	74	Cæsaris & Pompeji. 77		Carrae urbs.	76
Antiochus M Syriæ rex 45		Creticum. 71 Italicum.		Carthago nova. 39 Cartha-	
Antonius (Lucius)	84.	59. 65. Sociale. <i>ibid.</i>		go reparata.	54
Marcus, hostis.	82	Macedonicum I. 44 Ma-		Carus imperator.	124
Antoninus Philosoph.	107	cedonicum II. 47 Ma-		Cassius Parthos vincit. 76	
Pius.	104	cedonicum III. 51 Pe-		Cæsarem interficit. 81	
Apion rex.	72	rulinum. 83. Philip-		ap. Philippos vincitur.	
Apollonia supra Pontum.		pense. <i>ibid.</i> Piraticum.		83	
71		72 Punicum I. 24. &		Catilina.	74
Argentoraturn.	140	seqq. Punicum II. 33.		Cato Uticensis.	80
Ariminum colonia.	24	Punicum III. 50 Serto-		Catti pop.	98
Ariobarzanes.	61	rianum. 66. Spartacum.		Caudina pax.	19. 141
Aristobulus rex Judæorum		69		Censoris officium. 19.	10
in triumpho ductus. 75				<i>Metaphrasi.</i>	
Aristonicus.	54	Beneventana colonia. 24		Census Romani origo. 7	
Armoricae urbs Gall.	126	Berenice urbs Africa.	72	Cibalæ oppid. Pannonia.	
Artaces rex Iberorum.	73	Bessi pop.	71	135	
Artaxata urbs.	73	Bestiis objecti Germano-		Cicero occisus.	83
Arverni, pop Gallia.	55. 76	rum reges.	133	Cimbri.	57. 58
Aruns Tarquinii fil.	9	Bituitus rex.	55		57. 58

Cincin-

INDEX RERUM.

Cincinnatus. 12 ab aratro dictator. <i>ibid.</i>	Edeſſa urbs. 113 Edeſſi. 101	Jugurtha. 36 Julianus Cæſar. 139 Julia- nus <i>Salvius</i> imperator. 111
Cineas legatus Pyrrhi. 22	Edictum perpetuum. 111	L
Cinna (L. Cornel.) 61	Eumenes. 46	Legati illuſi non impune. 20, 51
Circenſium muniment. 116	Eutropius miles. 140	Legiones ſcribi cceptæ. 17
Claudius Cæſar. 89 Clau- dius II. imperator. 120	F	Leones in ſpectaculo. 110
Cleopatra. 84	Fabius Max. Cunctator. 35	Lepidus triumvir. 83
Clibanarii. 70	Fabii ccc. cæſi. 12	Liburnæ naves. 25
Cloacarum ſtrutura. 6	Fabricii virtus à Pyrrho laudata. 22	Licinius imperator. 134
Clodius Albinus. 112	Ferrata turris. 124	Lucretia. 7
Clypea urbs. 26	Fiscus. 30	Lucullus (<i>Lucius</i>) Mithri- datis victor. 68 <i>Marcus</i> , Beſſorum domitor. 71
Coche regia Parthorum urbs. 124	Florianus imperator. 123	Ludi Romani. 6
Columna Trajani 123	Forum Trajani. 109	M
Commagene. 95	tranſitorium. 98	Macrinus imperator. 113
Commodus imperator. 110	Franci. 126. 133	Madena regio. 101
Conſtans Auguſtus. 137	G	Magiſter equitum. 10
Conſtantine M. 132 ejus filii. 137	Galerius Maximianus. 128	Magnentius. 138
Conſtantius 138. Conſtan- tius Chlorus. 127 ſit Auguſtus. 131	Gallæci. 54	Magnesia ad Sipylum. 46
Conſules quinque primo anno. 9	Gallia à Cæſare ſubacta. 75	Marcomannicum bellum. 108
Corinthus deleta. 52	Gallienus imperator. 117	Marcomedi. 101
Coriolanus rebellis. 11	Gentius rex Illyrici. 47	Mare Rubrum. 101
Corrector provinciarum. 122	Germanos aggreditur Cæ- ſar. 76	Margus oppidum. 125
Corvinus. 18	Geta Auguſtus. 112	Marii crudelitas. 63
Cottæ Alpes. 91	Gordiani Auguſti. 115	Maxentius. 133
Cotys rex Thraciæ. 47	Gothi pop. 136	Maximianus Herculius. 127
Craſſus movet in Parth. 76	H	Maximinus Thrax. 115
Creticus Metellus. 71	Helena caſtrum. 138	Mazaca urbs. 88
Criſpus filius Conſtantini Magni. 135	Heliogabalus. 113	Mediolanum. 33
Cteſiphon urbs. 124	Heraclæa. 122	Metellus Creticus. 71 Nu- midicus. 42 Pius. 66
Cyrene urbs. 72	Hierda rex. 64	Milleſimus annus Urbis. 116
Cyzici obſidio. 68	Hiero rex. 24	Mithridates. 60 moritur. 72
D	Hierofolyma à Pompejo capta. 74. à Tito. 95. 96	Mogontiacum. 89, 119
Dacia Ripenſis. 120 Aure- liani cis Danub. 122	Hiltri domiti. 33	Monetarii rebellant. 122
Dalmatia triumphata. 55	Hoſtilianus. 117	Mons Aureus. 123, 126
Danubius. 66	I	Esquilinus. 6 Vimina- lis. <i>ibid.</i> Quirinalis <i>ibid.</i>
Daphneſis lucus. 74	Janus Geminus, <i>templum</i> <i>Jani.</i> 116	Aventinus. 6 Cælius. 5
Dardani victi. 66	Janiculus. 6	Palatinus. 1
Decemviratus. 13	Iberi Aſiæ pop. 73, 100	Mulvius pons. 111, 134
Decibalus rex Daciæ. 100	victi à Pompejo. 73	Munda urbs Hiſp. 80
Decius Imperator. 117	Illyrici victi. 32	Murus Severi in Britannia. 112
Diadumenus. 113	Jovianus imperator. 141	N
Diſtatura. 10	pacem ignobilem facit. <i>ibid.</i> 67	Narbona colonia. 55
Diocletianus. 125	Isauri. 67	Narſeus rex Perſarum. 126
Domitianus. 97 <i>dominus</i> primus appellatur. <i>ibid.</i>	Iſcæum templum. 98	Navis
E	Italica urbs Hiſp. 99	
Eloracum urbs. 112	Ituræi. 74	
	Juba rex. 79	
	Judea. 74 ſit denuo pro- vincia. 95	
	X 2	

Vespasianus
Vestalis v
Vetranio, i
imperat
138
Veturia.
Via Appia
Victophali
Vineas Gal

Abolere n
Accipi gra
Acerbitas,
Aëquarius
Ad dicipi
56
Admiratio
Adorare ,
tare,
Ad propo
Regress.
Adverba f
Advocatu
Edificare
rum, ad
Edilitiū
Egritudo
notus fe
ribus f
Augusti
animi
bulum f
Ætariū
Agere be
gere in
gere t
Aliquant
57. Po
tatis. S
ano c. 7
Veneru
uū san
Amicus,
56
Ampliar
Appeten
135

15

INDEX LOCUT. MEMORAB.

Vespasianus.	94	permittit Probus.	123	Uscudama oppidum.	71
Vestalis virgo.	3	Virginus filiam occidit.	13	X	
Verranio, rudis homo, fit		Virginum raptus.	4		
imperator & abdicatur.		Viriatus.	52	Xerxes instaurator regni	
138		Viridomarus.	33	Perfici.	114
Veturia.	12	Vitellius imperator.	93	Z	
Via Appia.	19	Ulpianus.	114		
Victophali pop.	100	Volsi.	7	Zenobia Orientis domina.	
Vineas Gallis & Pannoniis		Volusianus.	117	121	

INDEX SECUNDUS

Locutionum Memorabilium.

A		Apud pro IN, cum urbium & regionum nominibus. 62		Civilis. 8. civile ingenium. 107. civilia studia. 112. civilitas. 96, 131. civilitatis expers. 134. civilissimus. 99. civilissime. 86		
Abolere merita.	97	Apud Piraeum. 79.	Apud	Cloacæ.	6	
Accipi graviter.	36	Thessaliam. 94.	Apud	Coercitor disciplinæ militaris.	95	
Acerbitas, crudelitas.	53	Palastrinam.		Cogere ad mortem, (ut augetur.)	79	
Adquarius.	119	Ardere, de incendio.	5	Coinquinare sceleribus.	125	
Ad disciplinam reducere.	56	Arma movere, bellum inferre.	51	Conditor juris.	114	
Admiratione teneri.	21	Afferere sibi libertatem.	59	Conficere fame. 53. præliis.	20	
Adorare, plus quam salutare.	129	Affessor.	114	Congerere gratias alicui.	97	
Ad praeposito pro IN.	29	A tergo.	63, 68	Committre contra aliquem, prædium committere.	50, 62, 128.	
Regress. igitur ad Africam.	90	Auditorium.	125	Commovere bellum alicui.	73	
Adversa vulnera.	21	Aurea retia.	90	Communis, comis.	102	
Advocatus fisci.	111	Auxilium. In auxilium habere. 28. in auxilium esse.	79	Compositæ insidiæ.	41	
Edificare orbem terrarum, adificiis exornare.	102	B		Concicator belli.	46	
Edilitii viri.	65	Barbaria, barbara gentes.	109	Consecrari.	90	
Egritudines, morbi, (quæ notis sequioris ævi scriptoribus familiaris est, cum Augusteo saculo fere solum animi maiorem hoc vocabulum significaret.)	117	Barbaricum [solum]	86, 117	Consulatus ordinarius.	93	
Ætarium opulentum.	105	Blattei funes.	90	Contra auspicia.	29, 76	
Agere bellum. 20. 69. agere insolentius. 81. agere triumphum.	55	Bonitas placidissima, ἀρετή.	95	Copia, thesauri.	40	
Aliquantia, id est, aliquot.	57.	C		Corpus militare.	115	
Vox cadentis Latinitatis. Spartianus in Adriano c. VII. Orosius III. 13.	13	Calceamenta.	129	Corrector provinciarum.	121. morum.	122
Vegetius IV. 40. pariter ea sunt.		Cæsar, minor Augusto.	109, 124. in primis. 127, 131	Crinita stella.	137	
Amicus, foderatus. 33. 51.		Catenatus.	57	Cruditas nimia.	142	
Ampliare imperium.	100	Causas Latine agere.	96	CrySTALLINA pocula.	109	
Appetentissimus gloriæ.	135	Causidici.	95	Cultus modicus, luxuria oppositus.	132	
		Celerare ad Asiam.	54	Dedicatio		
		Census. In censum deferre.	7			
		Christiana religio.	141			
		Citharædicus.	90			

INDEX LOCUT. MEMORAB.

D		Feriat dies, <i>festi</i> . 132	in fidem accipere. 45, 54
Dedicatio. 97	Fiscus, <i>ararium</i> . 30, 40	in provinciz formam redigere. 88, 95	
Deditio. In deditionem accipere. 26, 32, 53	advocatus. 111. fisci commoda affectans. 132	Incivilia gerere. 139	
Deditior uxoribus. 140	Flagitiosa pax. 56	Inconsulte. 128, 137	
Depopulari. 21	Fluxit ita in urbe, ita gestum est. 16	Indiscreta convivia, <i>indivisa, cum amicis communi</i> . 101	
Diem obire, <i>mori</i> . 54	Fractus, <i>viribus spoliatus</i> . 39	Induciz. 42	
Diligens circa ararium. 104	Frangere ab impetu. 35	Infinitus, <i>multus</i> . 42, 54, 79	
Distrahere, <i>vendere</i> . 109	Fulmen divinum. 124	infinutum, <i>quasi Substantive</i> . 75, 121	
Divina mens, <i>vid. prafat. ad Valentem</i> . divina provisio, <i>providentia</i> . 99. divinum fulmen. 124	Fulminis ictus. 124. fulmine ictus. 5	Infractus. 17	
Divisor regni. 51	Fundere proelio. 124, 134	Inhonorus. 140	
Docilitas. 136	Funestissima bella. 65	Insatiabilis. 66	
Doctus literis. 112	Funus exportare. 98	Insestator religionis Christianæ. 147	
Dubietas. 77	Furca. 91	Insolentius agere. 81	
Dubius in amicos. 136	G		Institui ad Philosophiam. 107
Dux, <i>tyrannus</i> . 45	Gaza Perfica. 129	Instrumentum regii cultus. 109	
E		Genitura, <i>thema natalitium</i> . 95	Insulse. 89
Editio munerum. 109	Germanicus. 92, 140	Interfectior. 83, 121	
Elatas ad insolentiam. 108	Grandævus. 138	Internecio: Ad internecionem vincere. 51	
Elegans convivii apparatus. 49	Graviter accipi. 36	Interveniente nocte. 77	
Elementa literarum. 138	H		Invadere imperium. 116
Errantes elephant, <i>sine ductore discurrentes</i> . 28	Habere in auxilium. 28	Inviatus. 54	
Evertere à solo. 53	-- in matrimonium. 106	Inusitato favore dilectus. 97.	
Exacti reges, <i>expulsi</i> . 10	Heredem facere testamentum. 68	Iter, <i>via</i> . 28	
Exautorare. 114	Honore accipi magno. 49	Jugi triennio. 92, 94	
Ex consule, <i>proconsul</i> . 67	I		Jugum. sub jugum mittere. 19, 91, 141
Exhaustum ararium. 109	Jam, <i>etiam nunc</i> . 20	L	
Ex insula triumphare, <i>i.e. propter</i> . 71	Ignobilis pax. 141	Languore deficere. 109	
Exitialis tyrannus. 99	Ignominiose 55, 56. <i>Etiam Orosius l. VII. c. 7. extremo, & cap. 10. extr. dixit</i>	Lauream solam usurpare, <i>honor triumpho minor</i> . 98	
Exofus <i>Passive</i> . 98	ignominiosissime : & Arnobius l. IV. ignominiosius tractari, ut frustra Vossius de Latinitate vocis dubitaverit, si cum sequitoris avi auctoribus stare licitum est.	Leeticula. 124	
Expediio bellica. 140		Legatus, <i>bellicus dux</i> . 45, 88	
expeditiones militares. 98		Leniter ferre. 95	
Exsequia, <i>reliquia mortuorum</i> . 93, 116		Libertinus. 125	
Ex temporis brevitate, <i>i.e. propter brevitatem</i> . 113		Ludus, <i>gladiatorum schola</i> . 99, 110	
F		M	
Facundissimus. 104	Illustis privata vita. 94	Magnificentissime. 49	
Fastigium resumere, <i>impertatoriam dignitatem</i> . 133	Immunitas. 102	Majestatis reus. 95	
Fastus imperii, <i>pompa, dignitas</i> . 108	Impatiens (<i>mora</i>) 35	Manus gladiatoria. 139	
Fataliter. 10	Impatentia. 35	Manfuetudo tua. <i>titulus principum</i> . Vide <i>Prasut. ad Valentem</i> .	
Fatigare virtutem alicujus. 20	Imperator. 115	Moderatissime se gerere. 94	
Fercula triumphali. 130	Improspira valetudo. 137	Moratus egregie. 131	
	Impudicissime. 114	Morbo mori. 66	
	In auxilium esse alicui. 79	Mores constituere. 5	
	in auxilium habere. 28		
	in deditionem cogere. 67		

Movere ad
absoluta.
Munera, *f*
Murchina
Naufragi
naufrag
sem.
Nimietas
Nobilitas
nobilit
Notabilis
Novas res
Novissim
Numeros
tempore.
Obscenis
fecerit
Obscuriss
Occasione
Omina &
Opifex.
Opus, *fr*
Orbis Ro
Orbitas p
Ordinare
quosda
Ovans.
Pacem re
Palatium
Pallia les
Parens, a
Piscere c
Philosop
95
Placidissi
Plenus.
pius P
tiam,
Florimu
mini
4, 14
Poemata
Ponere f
Populari
Adivo
Fosie pl
esse.
Potestate
stratus
Potiri re
Pracipit

INDEX LOCUT. MEMORAB.

Movere adversus aliquem, absolute. 52.	bellum. 69	placium Romanum. 91	Stipendarios facere. 76
Munera, spectacula ludi. 109		Præfectura urbi, in Dandi casu. 110	Strangulari. 54, 57
Murrhina pocula. 109		Præfectus prætorio. 113	Strata [via] 122
N		Prætexta toga. 12	Strenuissimus. 119. strenuissime. 121
Naufragium pati. 27, 28		Prætoriani. 111	Strictim, præfat. ad Valentinem. 107
naufragio amittere classem. 29		Prandium dare. 43	Sub hac conditione. 37
Nimietas. 142		Princeps & Augustus. 139	Subjugare. 53
Nobilitas, nobiles. 77, 78, 83		Princeps, imperator. 103, 116, 118.	Succellor mittitur, imperium abrogatur. 66, 71
nobiliter. 100		Principatus. 117	T
Notabilis severitas. 93		Proconsulatus. 115	Tabula picta. 52
Novas res moliri. 134, 139		Pro consule. 92	Tenacissima memoria. 141
Novissimus, ultimus. 112		Profluvium ventris. 95	Tendere, proficisci. 20
Numerosis annis. longo tempore. 59		Proscribere. 83	Terminum ponere bello. 56.
O		Proscriptiones. 128, 139	Territorium. 6
Obscenissime. 114.		Prostitueret. 90	Testamento facere heredem. 68. per testamentum. 53, 72
Obscenitas. 110		Provinciales. 109, 133	Tirones, milites. 17
Obscurissime natus. 125		Provisio diligentia. 94	Tragedia. 96
Oratione inventa. 35		-- divina, providentia. 99	Tragicus habitus. 90
Omina & auspicia. 76		Publicum, via urbana, uicinitas & frequentia hominum. 91	Trahere bellum. 31, 60, 65
Opifex. 119		Pugnator. 27, 29	Tranquillitas tua, titulus principum præf. ad Valentinem. & 11
Opus, structura. 113		Purpuram sumere, imperium & Augusti honores rapere. 118, 119, 130	Tranquillissimus. 107
Orbis Romanus. 112		Purpuratus. 128	Transigere bellum. 31, 45
Orbitas propria. 97		Q	
Ordinare pacem inter quosdam. 63		Quini dies. 5	pugnam. 31
Ovans. 129		S	
P		Sanguinarius. 122, 132	Transmarinus. 10
Pacem reformare. 126		Saxones. 126	Tribunus militaris. 111
Palatium. 98		Saxum, De Saxo præcipitari, supplicium Romanum. 91	Tributa præstare. 48
Pallia læsciculæ. 124			Triclinia. 132
Patens, agnatus. 8			Tumultus militaris. 114, 124
Pascere convivio. 49			V
Philosophi, libere dicentes. 95		Scrini magister. 114	Validissima gentes. 94
Placidissima bonitas. 95		Sectionem facere, vendere. 109	Vespillones, nuxepopuli. 98
Plenus. Ad plenum adeptus Philosophia scientiam, i. e. plene. 112		Securitas, pax. 139	Vilissime natus. 126
Plurimum, Qui plurimum minimumque tradunt. 4, 141.		ritate munire provincias. 112	Vindicare injuriam. 53
Poemata. 56		Seditionem facere. 11	Viridiores, atatis vegeta. 130
Ponere finem rei. 56		Semibarbari. 5	Viritim, singulatim, suo quisque loco. 129
Populari Passive. 118		Serica vestis. 109	Vitiare pecuniam. 122
Active. 140		Signa ænea, statua. 52	Ultima perniciæ vinci. 26
Poste plurimum, potentem esse. 25		Singulare certamen, bare duellum. 16	Unicus, præstans. 120
Potestates majores, magistratus. 16		Socii pop. Rom. 54	Unice, insigniter. 114
Potiri rerum. 82		Sollicitare, ad defectionem instigare. 21	Uno animo. 40
Præcipitari de saxo, supplicium Romanum. 91		Solvere foedus. 53	Voracitas. 93. Effugit hoc exemplum Vossium, Vossique censor. 103
		Solum. A solo evertere. 53	Urna aurea. 103
		Spectaculum ludorum. 4	Uxorium, quod uxoris est. 109
		Statio tuendæ reip. 130	

INDEX

INDEX TERTIUS.

Verborum in Metaphrasi notatu digniorum.

Primus numerus paginam, secundus columnam indigitat.

Α		Αξιμοίχης,	
Αβυλία.	128,2	Αξιμοίχης δυνάμεις, exercitus.	20,1
Αγάμωλα, siatna.	52,1	Αξιόχρεον, pretium opere.	84,1
Αγρίλῳ, nunciatus.	137,	Απαγορεύειν, desperare.	93,1
Αγωνας ἐν δικαστηρίοις ἀγωνίζεν, causas agere in foro.	96,1	Απελάσκειν, 93,1. ἀπελάσκειν, 137,2	
Αθίμωτο, πείσας.	74,2	Απινωδίνῳ, 9,2. ἀπινωδῆ.	14,2
Αἶρεν, capere, singulari accentu.	7,2	Απύσσον, abierunt (ab ἀπειμι)	28,1
Αἰπώτης, auctor rei praeprimus.	8,2	Απογνώσκειν.	73,1
Ακμύζειν κτ' πλὴν μύχλῳ, pugnandi cupidum esse.	20,2	Απογραφή, census.	6,2. 12,2. 17,1
Ακοῇ δέχεσθαι, fando accepisse.	87,1	Αποήσασκεν, ferocire, imprudentem fieri.	83,2
Ακρον δυνάσεως, summa potestas.	18,2	Αποικία, colonia.	55,2
αὐτὸς ἀκρον.	112,1	Αποικίζειν, coloniam deducere, populum transferre.	87,1
Ακύνον, irritum reddere.	56,1	Αποκληρῶν, decernere, sorte dare.	47,2
Αμύρεα, cloaca.	6,2	Απόπληξις.	106,2 [60,2]
Αμίλει, itaque, tamen.	63,2. 89,2	Αποπνίγειν, strangulare.	54,2
Εξ ἀμύρεως, per vices.	5,1	Απώκ' ὅς, infecta re.	22,1. 29,1
Αμπιλεγρεν, vineas colere.	123,2	Αερίστειν.	64,2
Αμφήρετες, dubius.	66,1	Αῖρωςεν.	30,1
Αναβάλλεσθαι μύχην. 35,1. συμπλοκήν.	35,2	Αρχιμεδύς.	29,1
Ανακωχή.	24,2. 42,2	Ασυστάς, sine seditione.	59,2
Αναμφοσητήτης.	136,2	Ασφαλίξειν, tutum reddere.	39,2. 112,2
Ανανιδόται.	19,2	Απάρεχ' ὅς, quietus.	114,1
Αναρήθηται, absolute, declarati interpretatorem.	92,2. 94,1	Απελείας ἀξίον, immunitatem dare.	102,1
Αντρίρειν ἱερὸν, i.e. ἀνοίγειν.	116,1	Αποπ' ὅς, indecora agens.	56,2. ἀπινωδίνῳ. 93,2. ἀπινωδία, 110,2
Ανδυπυλκή ἐξουσία.	67,2	Αὐλαὶ βασιλικαί, aula Caesarea.	116,1
Ανηρηδύῳ, concilians.	95,2. 116,2	Αὐτοκράτωρ. 126,1 οἰκονομίας.	121,2
Τὰ αὐτὸς ἀνιόντα ἡλιον, orientalia.	46,2	Αὐτονομός, liber, sui juris.	48,2. 95,1
Αντιπαραβέβηκεν, gemino augmento.	30,1	αὐτονομία.	74,1
Αντίχας ἐπιστημῶν, scientiis deditum esse.		Αὐτονομία.	79,2
In textu Syllburgii omisium verbum ἀντίχας, in indice ejusdem additum.		Αὐτοχειρὶ, propria manu.	125,2
Η ἀντιπάλης γραμμά.	36,1	Αφαιός, qui disparuit.	5,1
		Αφαισμός, excidium.	74,2

Β

Βασιλεία, Plur. palatium.	61,2
---------------------------	------

Βασιλική

INDEX VERBOR. GRÆCORUM.

Βασιλική αὐλή. 116, 1
 Βασιλοδούμοι, subditi. 128, 1. ἄπαν τὸ
 βασιλοδούμον, imperium R. aut cives
 imperii. 117, 2

Γ

Γαλήνιος, serenitas, placidus. 107, 1
 Γαλιτῆ, ικόν. 8, 1. 10, 1
 Γαυριάν, elatum esse. 36, 2
 Γεντιανὸς τῷ ἱδαν, vicini populi. 4, 2
 Γενεαλογίζεσθαι, ex nataliis themate
 militare. 95, 2
 Γενεσθέντων πνι, agnatus. 8, 1
 Γενώμενος, fortiter, præclare. 52, 1
 Γεωργία. 13, 1
 Γεωργία, agricultura, rusticus labor. 13, 1
 Γλώττιαν ὑπερηφάνος, eloquens. 96, 1
 Γυμνασιον. 53, 2

Δ

Δαμνίσιος, divinitus. 29, 2
 Δαμνίσιος, qui bene præest populo. 8, 2
 86, 1. 100, 1
 Δαμνίσιος, proscribere. 83, 1. τὰς ὁσίας,
 conficere. 63, 2
 Δαμνίσιος. 122, 1
 Δαμνίσιος. 73, 1
 Δαμνίσιος, precibus excidere. 48, 1
 Δαμνίσιος ποιῆσαι, in loco quodam
 commorari. 106, 2
 Δαμνίσιος, interficio. 57, 2. 63, 2. 85, 1
 Δαμνίσιος, jus. 53, 2. δικαίως φύλαξ, jus. 120, 1
 Δαμνίσιος, duplex. 6, 1
 Δαμνίσιος, regius civitatis. 102, 1
 Δαμνίσιος. 97, 1
 Δαμνίσιος ἀνδρὸς ἀμείνων, vi-
 deri probum. 5, 1
 Δαμνίσιος, hastati. 54, 2
 Δαμνίσιος ποιῆσαι. 20, 1
 Δαμνίσιος, exercitus. 20, 1. 57, 1. ἀξιό-
 μυχος. 84, 1
 Δαμνίσιος, imperare, potentem esse. 16, 2
 Δαμνίσιος, difficulter expugnabilis. 62, 2
 Δαμνίσιος, factor. 125, 1

Ε

Εγκρατής τῷ παρεμολῆς, castris potitus.
 23, 2. τῷ Μαζων. 39, 2
 Εγκρατής. 73, 2. 134, 1
 Εγκρατής πᾶσι. 99, 2. πᾶσι ὑφῆ-

σίαν. 88, 1
 Εκατήμερος. 72, 2
 Εξοχία, ostia. 6, 1
 Εκπύσιος, nepos. 6, 1
 Εκκλίνειν συμπαλὸν, pugnam declinare.
 50, 2

Εκπολιεῖν, expugnare. 20, 1. 21, 1
 Εκπράττειν. 22, 2. Εκπράττειν, expe-
 ditio bellica. 98, 1
 Ελατῆον ἔχειν, vinci. 21, 1
 Ελη. τὰ πλησίον ἑλη, vicinæ paludes.
 Ελπίζειν, timere. 36, 1 [62, 2
 Εμπροσθεν πληγῇ, vulnus adversum. 21, 1
 Οἱ ἐνδοτάτω, interiores. 111, 2
 Εμφορδοῦντες, in insidias incidens. 41, 1
 Εμφορδοῦντες, annuus annuum durans. 9, 1
 Ενοχλήματα, tumultus. 126, 2 [134, 2
 Εξαπνίσιος ἡμέρας. 110, 2. ἐξαπνίσιος.
 Εξαπνίσιος, movens, proficiens, scil. sepe-
 τέρμα. 17, 2
 Εξαπνίσιος φιλοσοφίας πρὸς ἀκρον. 112, 1
 Εξαπνίσιος νόμος, jurisconsultus. 111, 1
 Εξισοῦντες πνι, equalis. 105, 1
 Εορτὴν ἀγειν. 40, 1
 Επαγείδειν ἐπὶ τῷ. 47, 2. μισθόν. 53, 1
 petere.
 Επαγείδειν, provincia. 87, 2. 101, 1. &c.
 Επείρατος, amabilis. 105, 1
 Επηνάσσειν, duplici Augmento. 27, 1
 Επικαῶν. 56, 2
 Επικαῶν, auxiliari. 47, 2
 Επιστήμη κινεσμένη, doctus. 105, 1
 Επιστήμη στρατιωτικῶν, belli studium. 17, 2
 Επιμελεῖσθαι πνι, curam gerere. 53, 1
 Επίσημος, nobilis. 6, 2. 23, 2
 Επιτελοῦν τῷ βασιλείῳ. 5, 1. τῷ
 πρᾶγμα, temp. administrare. 112, 2
 2. 119, 1. 123, 1. τῷ στρατῷ, 18, 2
 Επινειδιστος, ignominiosus. 53, 1
 Επάνημος. 44, 2. τῷ ἐπάνημον, cogno-
 mentum. 88, 2
 Εραστής φιλοσοφίας. 108, 1
 Εργαστήριον, officina. 119, 1
 Ερυθρῶν, erubescere. 109, 2
 Τὰ ἑσπέρια, Occidens. 120, 1
 Ετήσιος, annuus. 8, 2
 Εὐνημερία, felix successus. 14, 2. 78, 2
 Εὐνημερία, 128, 1
 Εὐνημία, facilitas. 96, 2
 Εὐπορία, opes, facultates. 132, 1
 Εὐπορία, 50, 2

Υ

Εὐπορία,

INDEX VERBOR. GRÆCORUM.

Εὐφρασία, felicitas.	28, I. 135, 2	Καρτερὸς,	78, 2
Εὐφροσύνη,	96, I. 103, I	Καὶ δούλῳ,	128, I
Εὐφροσύνη,	109, 2	Καὶ αὐτὸν πολιτείας,	11, I
Εὐφροσύνη, συνύμνῳ.	49, I	Καὶ μελετῶν πᾶσι γυμνασίοις, exercit.	53, 2
Εὐφροσύνη,	28, I. 93, 2	quiet,	64, I
ἔχειν ἡττον, vinci 34, 2. χεῖρον, vinci 29, 2		Καὶ ἀποτρίβει, demergere naves. 25, 2. 27, 2	51, I. 52, I
Τὰ πρὸς ἰώ, Orientalia	116, I. 131, 2	Καὶ σκοπέω, dirigo,	55, I
		Καὶ σκοπέω, excidium,	55, I
		Καὶ σκοπέω, exstruere,	55, 2
		Καὶ σκοπέω, speculari, explorare,	43, 2
		Καὶ σκοπέω, explorator,	20, 2. 43, 2
		Καὶ σκοπέω, eversionis,	4, I
		Καὶ σκοπέω, ὡς ὁ πολὺς κατεῖχε λόγος, ut	fama erat, 3, 2. κατεῖχε ἑαυτὸς, 5, 2
		Κατεῖχε, a tergo,	63, I
		Κατεῖχε cum Circumflexo passim,	
		contra Latinorum accentum.	
		Κηδεύων, tutor,	78, 2
		Κηδεύων, gener,	80, I
		Κηδεύων, πόλεμον,	55, 2
		Τὰ κοινὰ, resp.	130, I. 139, 2
		Κοινὸς, comitas.	102, 2
		Κοινὸς λόγος, salus publica,	8, I
		Κομῆτης,	137, I
		Κρατεῖν πρὸς αἰσίων, rerum potiri, 125, I	
		Κρητὶς ἀσπασίῳ κατεῖχε, junct.	
		mentium jacere,	3, I
		Κρητὶς πόλεμον, praelio discernere,	43, I
		Κρητὶς δόξαν ἀνδρὸς ἀμείνοιο, probum	
		cenferi,	5, I
		Κυρὸς ἔχειν,	16, 2
			A
		Λεωφόρος, via publica,	123, I
		Ληστὴς, prædatorius,	52, 2
		Λογικὴ ἐπιστήμη,	136, 2
		Λόγος, de Lucretia: ὡς πολὺς ἦν ἐπὶ	
		σωφροσύνῃ λόγος, 7, 2. οἱ ἐν λόγῳ,	
		celebres, 98, 2. λόγος κυρὸς, salus	
		publica,	8, I
		Λύσις πολέμου, finis belli,	50, I
		Λύσις,	21, 2. 30, 2
			M
		Μαχρὰνεία, veneficium,	110, 2
		Μαχρὰς μάχας συνάπτειν,	75, 2
		Μαχητὴς, bellator.	72, I
		Μαχητὴς,	27, I
		Μεγαλόδωρος,	86, I. 108, I
			Μεγα-
			68, 2

K

Κατὰ δὲ τοὺς πόλεμον.	86, 2
Κατὰ δὲ τοὺς πόλεμον.	48, 2
Κατὰ δὲ τοὺς πόλεμον, consecrari,	5, I. 90, I
Κατὰ δὲ τοὺς πόλεμον, nova militandi	
ratio, 36, I	

K

Κατὰ δὲ τοὺς πόλεμον.	86, 2
Κατὰ δὲ τοὺς πόλεμον.	48, 2
Κατὰ δὲ τοὺς πόλεμον, consecrari,	5, I. 90, I
Κατὰ δὲ τοὺς πόλεμον, nova militandi	
ratio, 36, I	

K

Κατὰ δὲ τοὺς πόλεμον.	86, 2
Κατὰ δὲ τοὺς πόλεμον.	48, 2
Κατὰ δὲ τοὺς πόλεμον, consecrari,	5, I. 90, I
Κατὰ δὲ τοὺς πόλεμον, nova militandi	
ratio, 36, I	

INDEX VERBOR. GRÆCORUM.

78, 1	Μιγαλουργεῖν,	40, 2	Ὁς pro ὅτος, 62, 1. καὶ ἐς ἀπασιμ, &c.
128, 1	Μιγαλοψυχία, 95, 1.	109, 2.	Ὁυ, ubi, 36, 1. & δὴ καὶ θαυμάσιμ &c.
11, 1	μιγαλοψυχία,	96, 2	Ὁυδὲ πώποτε, nunquam, 78, 1
εκερε	Μιταπίπτει πρῶσιματι, res male succedunt,	38, 2	Ὁχεύειν, aqueductum facere, 19, 2
53, 2	Μιττρηαδὲ βίον λεγεακῶν, prædari, 52, 2		Ὁχευρὸν χειρὸν, 39, 2
64, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
55, 2. 27, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
1, 52, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
55, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
5, 2	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
78, 43, 2	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
2, 43, 2	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
4, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
λόγος, κα	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
78, 5, 2	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
63, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
passim	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
rum.	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
78, 2	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
80, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
55, 2	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
1, 139, 2	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
102, 2	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
8, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
137, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
125, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
fundat.	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
3, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
78, 43, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
prosum	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
5, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
16, 2	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
123, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
52, 2	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
136, 2	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
εἰς ἢ ἐπὶ	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
λόγος,	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
salus	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
8, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
50, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
2, 30, 2	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
110, 2	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
75, 2	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
72, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
27, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
108, 1	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		
Μιγα-	Μιττρηαδὲ βίον, 122, 2		

Π

Παιδείας ἀμέτοχος.	138, 2
Παμμεγέτης, maximus,	10, 2. 49, 2
Πανηγυρὶς δημοτικῆς,	116, 2
Παντραπεῖ, toto exercitui,	10, 1
Παντραπεῖ,	109, 1. 134, 2
Πανωλεθρία,	12, 2. 20, 1
Πάππος, avus,	51, 1. 128, 2
Παράλια, maritima ora,	86, 2
Παραπέμπειν, per successionem tradere,	87, 2. 97, 2.
Παρασυρομένης χρόνος,	34, 1
Παράταξις, pralium, acies,	54, 2. 76, 2
Παρίσχευειν τῆς ἀποδοχῆς, contra factum agere,	32, 1
Πάριον ὁδῶν,	61, 1
Παρικατέχτο, duplici augmento.	50, 1
Παροῦναι, per vinolentiam peccare,	51, 2
Παροῖα, ebrietas,	20, 2 [2
Παῖσιος τῆ ἀρχῆς, successorem accipere.	56, 1
Πήραϊνον ἀμνηστὸς, 34. 1. cruciari.	
Πήρας ἔχειν, finire,	31, 2
Πελοπονησιαί, 29, 1	
Πελοπονησία, circum habitantes,	4, 1
Πελοπονησία, præstantia,	62, 1
Πελοπονησία, in servitium redigi,	6, 2
Πελοπονησία, circumdare, cingere,	5, 1
Πλάττειν, fingere,	125, 1
Πλοισκῆματα,	124, 1
Ποιεῖν ὑφ' αὐτῶν, subjungere,	16, 1
Πολιμενὸν δεικνύειν, decernere,	24, 1
ἐπὶ τῇ, 10, 1. ἐπιφέρειν,	51, 2
κατορθῶν, conficere,	12, 2. 33, 1
κινεῖν, 24, 2. 55, 2. συκροτεῖν, 24, 2. συνάπτειν,	20, 1
Πολιζέσθαι, civitatem fieri,	4, 2
Πολιορκεῖν, obsidere,	7, 2. 8, 1
Πολιορκία, 53, 2. πολιορκία αἰεῖν, 49, 1	
Πολιχνιον,	3, 2. 10, 1
Πολυάνθρωπος,	132, 1
Πολυπλασιασθῆναι, ditari,	105, 2
Πολυτέλεια, munificentia,	97, 1
Πολύτροπος,	29, 2. 120, 1
Υ 2	Πολυ-

INDEX VERBOR. GRÆCORUM.

Πολυχρόνιος, diuturnus,	54, 1
Πραγματεύεσθαι, 62, 1. 83, 1	
Πρακτεῖν, res agende.	4, 1
Προβαίνειν εἰς ἡλικίαν, senescere,	4, 1
Προῖονοι, majores, 100, 1. πρεσβύτερος, pri-	
uignus, 87, 2. πρεσβυτέρως, major, ante-	
genitus. 89, 2. quod alibi accen-	
tum in prima habet.	91, 2
Πρόγραμμα, 62, 1	
Προπαύων, ex majoribus aliquis. 106, 1	
Προπίνην, prodere urbem, quasi hostibus	
propinare.	62, 1
Προπομπή, 49, 2. 90, 1	
Πρὸς, absolute, præterea. 62, 2. & πρὸς, 2.	
Διορῆς &c. 99, 2. ὁκτὼ τε πρὸς ἡ-	
μέρας &c. πρὸς, Adverb. adhuc. 62, 2	
Προσαφαιρετεῖς.	9, 1
Προσδορεῖα νικητεῖς, assiduis precibus	
videtur.	28, 2
Προσμενέων λιτῆς τιμαῖς, humilis &	
modestus.	111, 2
Προστιπνέειν. 10, 2. excogitare.	
Προσηκόντως.	14, 2
Προσηλιδεύς, transfuga. 42, 2. 44, 2	
Προσθήκην δέχου, conditionem accipere.	
Προσκομιζέειν, asserre. 49, 2	[43, 1]
Πρόσψις.	130, 1
Προτρέχειν. 52, 1. προτρέχειν τινι. 45, 1	
& ἀρμακτος.	49, 2
Πτηνὰ, aves.	93, 2

P

Ράσδης καταξάνειν, virgis cadere. 91, 1	
Ραθυμία χρεῖδης, sordem esse. 88, 1	
Ρηγύλος, plerumque media circum-	
flexa scribitur, uno forsan exem-	
plo excepto, quod primam attol-	
lit, Ρηγύλος. Idem fit in Κατῆλος.	
Ρητορεία, Rhetorica, eloquentia. 108, 1	

Σ

Σανίδι γραφαῖς ἐξοσκηνέου, pictæ ta-	
bulae.	52, 1
Σημεῖον, milliare, lapis.	5, 2
Σεφίλειν, callide agere.	129, 2
Σπεισάτο (ἀσπιδω) placatus, concili-	
atus est.	56, 1
Σπονδαῖς τήναι, pacem dare. 19, 1	
Σπικὴ ἐπανέχεσθαι, &c. denovo suscipi. 5,	
2. ἀπὸ τῶν τῶν πολέμων. 5, 2	

Στάσις ἐπίπτοι τῷ δήμῳ, seditionem fa-	
cit populus.	11, 1
Στέγη βασιλική, palatium.	5, 2
Στρατεία [i. e. στρατὶα exercitus.] 33, 2	
42, 1. στρατὶα pro στρατεία vel ἁ-	
χῇ.	116, 1
Στρατοπέδον δέου, castra metari. 118, 1	
Στρατοπέδον, castra.	20, 2
Συγγένεια τῷ γαμῷ, affinitas.	79, 1
Συζαφούς ἰσορίας.	32, 2
Συκαταλίχου.	5, 2
Συκλήκει, senatorii ordinis. 63, 1. 65, 2	
Σύγκλητος quid?	4, 1
Συγκρατεῖν, vinci, fundi.	17, 1
Συζῆν πτωχῶ, pauperem esse.	21, 2
Συλλήπτειν.	31, 2
Σύμβολα, auspicia.	29, 2
Συμμάχων.	28, 2. 42, 1
Συμμάχια. 10, 1. 31, 1. 46, 2	
Συμμάχων, auxiliares copiae. 32, 1.	
37, 2. 47, 1. 54, 1	
Σύμμαχος. 20, 2. 57, 1	
Συμμίξαι, præliari. 18, 2. 27, 1. 34, 2.	
35, 2. 42, 1. & sæpe alibi.	
Συμμερία.	78, 1
Συμπίκεν, configere, præliari.	34, 2
Συμπίκεσθαι τινι, configere. 64, 2	
Συμπλοκή, prælium. 14, 2. 21, 1	
Συμπρόσποντος ἀδελφούς, conspirant.	
Συμπόσιον. 132, 1	[63, 1]
Συμπτώμα θαλάσσιον, naufragium. 27, 2	
Συμφησίζεσθαι, consentire. 115, 1	
Συνδρομεῖν, assestorem esse. 114, 2	
Συνέδριον.	4, 1
Συνεσφορὰ, collectanea pecunia. 10, 2	
Συνεργεῖν.	61, 1
Συνεργεῖν.	40, 2
Συνίσταζον, simul salutarum.	14, 2
Συνωικισμός. c. g. μὲν τὸν Γάμος συν-	
ωικισμὸν, ab urbe condita. 15, 1	
Συνωικεῖν τινι, alicujus uxorem esse. 7, 2	
Συνωικία.	4, 2
Συνωικοῖ, cohabitantes.	4, 2
Συνώπατος, alter consul, collega. 10, 1	
Συοσώζειν.	14, 2
Σφαγή ἑαυτῆς, id est, αὐτοχειρία. 80, 2	
Σφαλλισθαι, male rem gerere. 76, 1	
Σχῆμα ἐπαρχῶν (cum dicitur: in	
provincia formam redigere.) 87, 2.	
95, 1.	

INDEX VERBOR. GRÆCORUM.

T

Τάγμα, legio. 98, I
 Ταμίης δημοσίων χρημάτων, quæstor.
 Ταπεινότερος. 3, I [30, 2
 Τελών, tributum pendere. 85, 2
 Τελούταιν τὸ βίον, mori. 5, 2. 29, 2.
 65, I. 88, 2
 Τισαρισκαίδεκα, Indeclinabile. 24, 2.
 33, 2.
 Τιμωτής, censor. 19, I
 Τραυματίας, vulneratus. 36, I
 Τραχύτης, crudelitas. 105, I
 Τρεπείν εἰς φυγὴν. 46, I
 Τρεπιδί, absolute, in fugam verti. 20, 2
 Τρυφάνειν. 117, I

Υ

Υδροία, aqueductus. 6, 2
 Υιοθεσία, adoptio. 88, I. πρὸς υιοθεσίαν
 ἐκπεποιημένος. ibid.
 Υπαρχμεν, subigo. 40, I
 Υπάτωρ, consulari imperio. 54, 2
 Υπόπαυλος ἀρχή. 83, I
 Υπεραρξέας, valde admirari. 23, I
 Υπερβατος. 7, 2
 Υπεριός, peregrinus, transmarinus. 20, 2
 Υπεροψία, 98, I. πρὸς υπεροψίαν ἀρ-
 θείς, elatus, fastuosus. 108, I
 Τὸ ὑπὸ τῶν ἀπάντων, omnes imperio subditi.
 95, 2
 Ὑπὸ semel positum cum diversis ca-
 sibus construitur. 80, 2
 Ὑπαπανδός, federatus. 61, 2
 Ὑφ' ἡμῶν, dux inferior. 40, I

Φ

Φάρμακον ποῶν, ut penum bibere. 47, I

Φιλαρχία. 108, 2
 Φιλαυθρωπία. 95, I. 102, I
 Φιλέργυρος. 89, I
 Τὸ φιλοδωρον, Liberalitas. 96, 2
 Φίλτρον. 132, I
 Φοροὶς ὑπάρχον, vestigalem facere. 89, 2
 Φροντίζειν τινὸς μικρὰ, parvipendere. 18, 2
 Φυγὴ σωθήναι. 35, I
 Φωνασκος, musicus. 90, 2
 Φωνὴ Ἰταλῶν, lingua Italica. 4, I. 17, I.

X

Χαλσιπός, sevens. 111, 2
 Χείρον ἔχειν, vinci. 29, 2
 Χρηστοτεῖν, ordinare, consilium. 9, 2.
 12, 2. 20, 2
 Χρηστοία, 9, 2
 Χίστες, litus. 29, 2

Ψ

Ψηφίζεσθαι. 75, I
 Ψηφίζειν, suffragio decernere. 58, 2
 Ψηφισμα, suffragium. 72, I
 Ψήφον ἐπάρχον, suffragium ferre. 19, I
 Ψυάτης, condemnare. ibid.
 Ψύφων πόλεος, qui jus suffragiorum ha-
 bet. 4, 2
 Ψηφοφορεῖν, suffragari. 10, 2

Ω

Ωκεανίτης θάλασσα. 75, 2
 Ως pro πρὸς, 124, 2. ὡς αὐτὸς ἐποίη-
 σεντο &c. 129, I. ἀφ' ἑαυτοῦ τε ὡς αὐτόν.
 Ως ἔπος εἶπεν. 20, I
 Ωσανεῖ, tanquam, quasi ὡς ἂν εἶ. 25, 2
 ὡσανεῖ ποιοῦντες, &c.

F I N I S.

M

OC

PR

In q

MESSALÆ CORVINI
A D
OCTAVIANUM AUGUSTUM
D E
PROGENIE SUA
LIBELLUS:

*In quo simul & prima Urbis regimina ab
exordio brevissime exponuntur.*

*M. Valerii Messalæ Vita & Scripta ex G. J. Vossii
lib. I. cap. XVIII. de Historicis Latinis.*

M. Valerius Messala Corvinus est is, qui primus Augustum patrem patriæ salutavit: ut Suetonius tradit cap. LVIII. Natus est Olymp. CLXXX. anno II. uti & T. Livius, teste Hieronymo in Chronicis. Etiamnum adolescens triumviris formidini fuit: ut testatur Appianus lib. IV. de bello civili. Adi & Plutarchum in vita Bruti sub finem, & Vellejum lib. II. ubi egregium ejus elogium addit. Sed, rebus compositis, etiam consulatum sub Augusto est adeptus. Primus quoque Urbis præfectus fuit: sed paucis diebus dignitatem eam exercuit, & ejuravit; five quasi nefcius exercendi, ut Tacitus ait; five quia potestatem eam parum civilem putaret, ut est apud Hieronymum in Chronico Eusebiano. Propterea Dioni Mæcenas primus fuisse Urbis præfectus dicitur. Exstat ad eum Tibulli panegyricus. Scripsit de littera S. Item Amatoria, teste Plinio lib. V. Epist. Adhæc libros de auspiciis, ex quibus Gellius pluscula adfert lib. XIII. c. XIV. Atque idem opus signat, ut puto, Macrobius lib. I. Satur. cap. IX. Præterea jam senex de Romanis familiis librum scripsit. Atque hujus causa potissimum hoc loco ejus meminimus. Eo ex opere Plinius locum promit lib. XXXIV. cap. XIII. & lib. XXXV. c. II. Ac fortasse inde etiam sunt, quæ idem adfert lib. XXXIII. cap. III. Et imprimis, quæ Suetonius refert in Augusto cap. LXXIV. *Valerius Messala tradit, neminem unquam liberorum adhibitum ab eo causæ, excepto Mena; sed adserto in ingenuitatem post proditam Sexti Pompeji classem. Exstat hodieque sub Messalæ nomine de progenie Augusti Caesaris libellus, quem primus in lucem protulit Jacobus Bedrotus Pludentinus: ut constat ex Editione Moguntia an-*

ni CIO IO XL. Manuscriptus vero cum alibi exstat, tum Oxonii in Bibliotheca Collegii Lincolnienfis. Sed est is Scriptor plane supposititius. Verissimeque à Barthio productum Advers. lib. XIX. cap. XIV. esse mendicium ævi fœtum. Nullo autem opere tantum laudis genuinus meruit Messala, quam orationibus, & declamationibus suis; ut præclare de eo testatur M. Seneca Controverſia XII. *Fuit Messala exactissimi ingenii in omnes studiorum partes, Latini utique sermonis diligentissimus.* Et Lucius Seneca in *de providentia* disertissimum virum appellat. Imo Tacitus, siue alius, in dialogo de causis corruptæ eloquentiæ, censet fuisse Ciceronem mihiorem, & dulciorem, & magis in verbis elaboratum. Quinſtilianus quoque lib. X. c. I. *Messala, inquit, nitidus, & candidus, & quodammodo præ se ferens in dicendo nobilitatem suam.* Imo adhuc adolescens luculentum elogio ornatus est à M. Tullio, epistola quâdam ad M. Brutum. Id hic quoque adponi meruit: *Messalam habes. Cave existimes, Brute (quamquam non est necesse ea ad te, quæ tibi nota sunt, scribere: sed tamen tantam omnium laudem excellentiam non quo silentio præterire) cave putes, probitate, constantia, cura, studio reip. quidquam illi esse simile: ut eloquentia, qua mirabiliter excellit, vix in eo locum ad laudandum habere videatur: quamquam in hac ipsa sapientia plus appareat. ita gravi judicio, multaque arte se exercet in verissimo genere dicendi. Tanta cunctem industria est, tantumque evigilat in studio, ut non maxima ingenio (quod in eo summum est) gratia habenda videatur.* Tantus autem vir anno ætatis LXX. biennio ante mortem, omnium plane, etiam nominis proprii, fuit oblitus. Auctor Plinius Hist. Nat. lib. VII. cap. XXIV.

OC

In

I. C

urbis F
mih p
aliquid
potcis,
ribus I
maxim
jubes, c
quæ n
hidera
nam q
tim fu
Cæsar

II. 2
verbera

i In
colnien
Messalæ
viam
gæne sua

vero cum
n Biblio-
sis. Sed
positum.
oroditum
esse me-
em opere
meruit
us, & de-
clare de
atroveria
ingenii in
ni nique
ucius Se-
rijsimam
tus, fire
corrupte
Cicerone
magis in
stilianus
, inquit,
odanmodo
obilisarem
ns lucu-
i. Tullio,
tum. Id
Messal-
te (quan-
que tibi
n tamam
non quo
probitur,
quidquam
qua mi-
locum ad
uamquam
ares. ita
e exercit
anta an-
vigilat in
(quod in
videatur.
tis lxx.
omnium
drii, fuit
liff. Nat.

MESSALÆ CORVINI
A D
OCTAVIANUM AUGUSTUM
D E
PROGENIE SUA
LIBELLUS:

*In quo simul & prima Urbis regimina ab exordio
brevissime exponuntur.*

I. QUUM frequenter me ² digna moveat postulatio
tua, gentium gloriosissime Imperator, ut proge-
niem tuæ ³ scilicet inclytæ posteritatis, simul &
urbis Romæ prima regimina ab exordio litteris distinguere
mihi persuadeam: parebo clementiæ tuæ, & operam dabo,
aliquid ingenii, sed parum laboris occupare. Nam quæ
poscis, cum ab historicis, studiosissimisque veterum aucto-
ribus longe lateque sint declarata, & te copiosissime rerum
maximarum studiis deditum haud ignorem: tamen, quia
jubes, opus expediam, & tuæ vetustissimæ gentis prosapiam,
quæ nunc in amplissimo majestatis culmine locata solum ad
sidera spectat, arctato itineris ⁴ limine insistam declarare.
nam quanquam à profundo originis fonte, cursus pedeten-
tim subsequendus foret, accelerare maturabo, serenissime
Cæsar Auguste.

II. ⁵ Totus terrarum ambitus, quem undique Oceanus
verberat undis, ab Historicis & Cosmographis trifarie divi-

¹ In Codice MS. Collegii Lin-
colniensis liber iste sic inscribitur:
Messalæ disertissimi Oratoris ad Octa-
vianum Cæsarem Augustum de pro-
genie sua, & Regionibus inclytæ urbis

Romæ, breve compendium. ² Digne
in MS. nostro Linc. ³ Deest in
MS. ⁴ Limite rectius, ut censet
Sylb. ⁵ Totius orbis terrarum ambitus
MS.

ditur. ¹ cuius partium prima, inter Septemtrionem & Meridiem ad Orientem extenditur, Asia: secunda, ab ostio fluminis Tanais, Hyrcanorumque finibus, ubi jungitur Asia, inter Septemtrionalem Oceanum & mediterraneum æquor, ad ultimas Hispanias in occasu terminat, Europa: tertia, ab Ægypto Niloque flumine exordium trahens, relictis terminis Asia, inter Meridiem & Mediterraneum fretum producta, ad Occasum in Atlantici Oceani litore definit, Africa.

III. Asia ergo, si ad numerum spectamus, orbis terrarum pars tertia erit: si ad magnitudinem, medium terrarum orbem in se continere videri poterit: sic dicta à nomine cuiusdam mulieris, Orientis reginæ. In ea igitur inter cæteras provincias Minor Asia est; in qua ² Phrygia regio, sic dicta à Phrygia ³ Æsepi & Europæ filia: ⁴ &, ut alii tradunt, ex Jove & Europa nata. Dardanum, Jove & Electra Atlantis filia progenitum, deorum monitu ab ⁵ Italia, &, ut aliis placet, è Creta insula, patrios deferentem lares, multitudine gentium, ad hanc Phrygiam devenisse ferunt, urbem condidisse, ⁶ eamque ex se Dardaniam nuncupasse: unde Gens Dardana, & incolentes terras ⁷ Dardanidæ dicti. Hoc regnante, de Creta cum manu electissimorum juvenum forte novi regni fama concitum Teucrum, ad Phrygiam, patriis sedibus expulsum, dicitur convenisse: qui à Dardano, & dextera & fide data, in ⁸ parte regni confors susceptus est, ut numerosiore populo nova implerentur mœnia. Ita sub duobus regibus haud discrepantibus, Dardania, potentia & magnitudine aucta, pacifice aliquamdiu stetit. Hujus Teucris in regendo & Rempub. augendo bonitas comitasque tanta fuit, ut eo defuncto, superstite Dardano, ob ipsius inclytæ memoriæ gloriosissimum decus, qui Dardanidæ nuncupabantur, deinceps Teucris cognominarentur; ut Virgilius Maro ⁹:

¹ Brevius & dilucidus Pomp. Mela 1. I. c. 1. *Quod terrarum jacet à freto ad ea flumina, (Tanaim sc. & Nilum) ab altero latere Africam vocamus; ab altero, Europen: ad Nilum, Asiam; ad Tanaim, Europen: ultra quidquid est, Asia est.* ² Phrygia continetur regio MS. ³ Æsepi MS. & sic in quibuld. Editt. sed vel *Asopi* legend. ut ap. Plin. 1. V. c. 29. vel *Æsepi*, ut apud

Flor. 1. III. c. 5. Vinetus & Stadius, loco vulg. lect. reposuerunt *Æsapius*. ⁴ Et posita est pro Disjunctiva *scilicet*, vel, ut etiam infra. ⁵ Dardanum non ab Italia sed ab Arcadia in Phrygiam venisse docet Dionys. Hal. 1. I. ⁶ *Quam ex se* MS. ⁷ *Dardani* MS. & sic mox. ⁸ *Partem* malit Syllb. ⁹ *Æn.* 1. VI. v. 648.

Hic genus antiquum Teucris, pulcerrima proles.

IV. Dardanus filium habuit Erichthonium; quem post sui obitum regnantem reliquit. Erichthonius ¹ Troum genuit; qui iustitia & pietate insignis, mutato ² Dardanæ nomine, ex se urbem Trojam nominari permisit. Hinc ³ Trojanum nomen ortum. Duos filios Troum habuit, illum scilicet & Aslaracum. Ilus vero, quia major natu, defuncto patre, regnum obtinuit; & intra urbis mœnia illam eminentissimam atque gloriosissimam arcem ⁴ edidit, quæ ex sui nomine Ilium nuncupata: unde Ilienses Trojani dicti. Is Laomedontem filium reliquit: quo regnante, Jason & Hercules, validissimorum juvenum Græcorum comitatu, quum ad Colchos ob velleris aurei cupidinem transfretarent, à maritimo fastidio se recreandi gratia in Phrygiam terram legerunt. quos Laomedon, vel ⁵ superbia, vel famosissimæ gentis terrore concitus, minaci nuncio extemplo abire præcepit.

V. Hi quum alio contenderent, nec vires nec arma ad resistendum haberent, ob illatum dedecus indignati, excidium ⁶ austerrimo regi continuo minitantes, obtemperare mandatis: ac perfecto velleris negotio, ubi in Græciam rediissent, Hercules Phrygii regis opprobrii non immemor, maximorum juvenum ac principum Græcorum manu armata classe, ad Trojam vela remosque direxit; &, in litore expositis armis, ad mœnia impetuosè contendit. Quod ubi sensit Laomedon, audacter magis quam caute, inordinato agmine extra mœnia hostili impetu ausus congregi, insidiis interceptus, fortiter dimicando extinctus est, suorum parte maxima vel capta vel perempta.

VI. Hinc ad exterrita mœnia Hercules contendens, nullo custode nec in muris nec in portis obstante, introit urbem; & igne ac ferro omnibus consumptis, Hesionam Laomedontis sororem, Telamoni ⁷ Salaminæ regi, quia muros Trojæ primus invaserat, ac in portas irruperat, dedit. Ex qua natus est alter ille Teucer, qui patria profugus, in Sidonia

¹ *Tros* ab aliis nominatur. ² *Dardania* nom. MS. ³ *Trojani* MS. ⁴ *Infra* etiam c. xxiv. *edidit* pro *condidit* legitur. sed fortasse, inquit Sylb. committitur error ob non observatum scri-

pturæ compendium: posito videlicet *e* pro *o*, quod est *con*. ⁵ *Superbia sui*, vel *fam.* MS. ⁶ Vel *asperissimo*, vel *austerissimo* potius legend. ut censet Sylb. ⁷ *Salaminæ* MS. & sic mox.

alteram Salaminam condidit: de quo Virgilius ¹ noster, inducens Didonem effari ad Æneam:

*Atque equidem Teucrum memini Sidona venire,
Finibus expulsum patriis, nova regna petentem.*

Ex Laomedonte superstes filius fuit Priamus, qui tum forte ² alio in armis aberat. Is & patris & patriæ excidio cognito, rediit; ³ dirutamque urbem impensa & opere adeo reparare institit, ut brevi marmoreis saxosisque turribus, & ædificiis publicis ac privatis, augustiorem tutioremque redderet.

VII. Asfaracus vero Troï filius, ⁴ Ili frater, ut supra meminimus, genuit Capym, Capys Anchisen, Anchises Æneam, Æneas illum cognominatum Ascanium, ex Creusa matre natum, qui & ⁵ Iulus fuit, à quo Gens Julia; unde tuæ gentis vocabulum trahis, serenissime Auguste: ut Virgilius ⁶:

*At puer Ascanius, cui nunc cognomen Iulo
Additur, Iulus erat dum res stetit Iliæ regno.*

VIII. Priamus vero, ubi in Græciam postulatum misisset, ut Hesionæ soror, quæ à Telamone turpi servitio concubina tori tenebatur, in matrimonium duceretur, vel saltem restitueretur, derisus, neutrum obtinuit. Quare Alexander, qui & Paris dictus, Priami filius, manu electissimorum juvenum in Græciam æquora fulcavit, Helenamque Menelai regis uxorem, Græcarum pulcerrimam, rapuit. Quamobrem Græciæ reges armantur; & Agamemnone duce post decennem obsidionem Trojæ mœnia capta, in ruina ac cinere jacuere solo.

IX. Hinc, Græcorum assensu, duo incolumes principum Trojanorum recessere, qui auctores pacis & reddendæ Helenæ semper fuerant, & Græcorum legatorum, Ulyssis ac Diomedis, honoratissimi hospites; Antenor scilicet, & Æneas: quorum alter ex Laomedontis, vel, ut quibusdam placet, Priami sorore natus, ⁷ Aslueri viri nobilissimi fuerat filius, Antenor: alter, ex regio sanguine ortus, Æneas, ut supra demonstratum est. Hi navium classe parata, & patriis rebus, hominibusque, quos ⁸ arbitrio sui delegerant, onusta,

¹ Æn. I. I. v. 619. ² Alio usurpatum pro alibi. ut cap. XIV. eodem pro ibidem. — Eodem Æneam Latinum & cap. XV. quo pro ubi. — inde, quo reperta foret. ³ Dirutamque MS.

⁴ Ili MS. ⁵ Julius MS. ⁶ Æn. I. v. 267. ⁷ Nomen istud suspitione non caret. In MS. Aslueri. ⁸ Græcissimus. Latinius arbitrio suo.

panfis velis tenuere altum; & per Ægæum Ioniumque, prætereuntes Argolicas urbes, suadentibus fatis, ad Italiam remigaverunt.

X. Antenor, ex Ionio æquore ad dexteram flectens, inter Dyrrachium ² & Brundisium, per latissimas Superi æquoris fauces ad Septemtrionem conversus, hinc Dalmatas linquens, Illyricos ac Liburnos; illinc Appulos atque Picenum; ad caput Adriatici maris cursum tenuit. & relicto æquore, adverso flumine quod ³ Brentesia dicitur, sursum contendens, terra potitus, sedem sibi suisque ⁴ elegit: & expugnatis Euganeis, qui tum ea incolebant loca, Patavium condidit. Is inter cæteros comites, Enetorum multitudinem numerosam secum duxerat; qui Paphlagonia orti, patria pulsi, exsules ad Trojam, quæ bello ⁵ tum ⁶ elaborabat, concesserant. Hi in proxima finitimorum prædia longe lateque diffusi, quia multitudine cuncta compleverant, ex se gentibus nomen dedere, & Venetiæ regio dicta. De hoc Antenoris adventu sic meminit Virgilius ⁷:

*Antenor potuit, mediis elapsus Achivis,
Illyricos penetrare sinus, atque intima tutus
Regna Liburnorum, & fontem superare Timari:
Unde per ora novem vasto cum murmure montis
It mare præruptum, & pelago premit ⁸ arva sonanti.
Hic tamen ille urbem Patavi, sedesque locavit
Teucrorum; & genti nomen dedit, armaque fixit
Troia. nunc placida compositus pace quiescit.*

XI. Hoc loco, Imperator maxime, quum te persæpe altiloquio tuo differentem dubitare animadvertissem, quod insigne vexillis Antenori & Æneæ fuisset, sine quadam rei memoria haud prætereundum arbitror, sed cum Virgilio nostro instandum, ubi de Antenore sic profatur: & *genti nomen dedit*, id est, utramque gentem, Italicos scilicet, & Phrygios, qui ea incoluerunt loca, Trojanos, vel, ut alii tradunt, Antenoridas cognominari statuit. *armaque fixit*, hoc est, in templis arma & insigne armorum suspendit. Nam post exactam militiam laboresque militiæ, mos antiquitus fuit, in deorum templis suspendere arma. ideo *arma*

¹ Remigaverant MS. ² Atque nus convenienter. ³ Laborabat MS.
MS. ³ Brentesia MS. ⁴ Legit MS. ⁵ Æn. I. v. 242. ⁶ Al. arma.
⁷ Hervagii editio habet cum; mi- fixit

fixit ¹ *Troja*. Troja fuit inter arma templis affixa,¹ armorum insigne: quod nonnulli asserunt. *Troja* namque vulgo Italice ² Latineque scropha vel sus dicitur. cui vocabulo licentia sui allusit poeta: quod animal, quia ejus nomen ubi Trojæ congruebat, aureo vexillo insigne armorum statuit Antenor, absumptæ urbis Trojæ memoria. Verum in gestis Æneæ, alia evidentior ratio, cur ita, videri poterit. quare progredior.

XII. Æneas eodem itinere per ³ Græcorum Achaicumque fretum delatus, in Epiro revisit Helenum, inter Argolicas urbes dominii ditionem tenentem. Narrat historia, Pyrrhum, Achillis filium, deleta Troja, Andromachen Hectoris quondam uxorem, & Helenum Priami filium servitio secum duxisse. Inde quum sibi matrimonio jungeret Hermonem Menelai filiam, Heleno Andromachen ⁴ tradit. Mox ab Oreste interfectus, quia sine prole interiit, in regno præfidem reliquit Helenum: ut ibidem Maro ⁵, ubi de se Æneas ad Didonem profatur:

————— *juvat evasisse tot urbes
Argolicas, mediosque fugam tenuisse per* ⁶ *hostes.*

Et paulo post ⁷:

*Hic incredibilis rerum fama occupat aures,
Priamidem Helenum Græias regnare per urbes,
Et* ⁸ *primo Andromachen iterum cessisse marito.*

Is Helenus Æneæ futura prædicens, monitus interpret deorum profatus fuerat, ibi ⁹ locum sedis ejus fore quietis, ubi Italia juxta ¹ Tybridis ripas scropham seu fuem triginta

¹ *Troja*, id est, *Troja* fuit MS.
² Latine scropha MS. ³ Græcorum
oras Achaicumque fret. MS. ⁴ Tradidit MS. ⁵ Æn. I. III. v. 282.
⁶ Urbes MS. ⁷ Ibid. v. 294. ⁸ Patrio MS. & sic in vulg. Edit. Virgilii. Error proculdubio editori primo Messalæ ortus est ex non bene considerato scripturæ compendio. ⁹ Syllb. conjicit legendum, locum sedis eis fore ac quietis; vel, locum sedis ei fore quietæ. Virg. dicit:

Is locus urbis erit, requies ea certa laborum.

¹⁰ A Dionysio in Πελαγονία vocatur Θυμωρία. Steph. Byz. Θυμωρία, ποταμός Ρώμης, ὅς ἐστι Τροίας. Epigrammate item quodam anno ciciter ab U. C. DCCVIII. scripto, & à Berkelio edito, in notis ad Steph. Θυμωρία scriptum est:

Νῦν δὲ κορπίδα παρὰ Θυμωρίᾳ ἵστα
ὕδρῳ,
Εὐχόμενος εὖσσειν Κεῖται σὺν ἑσπέρῳ
Οἱ δ' ἐκείνῳ συτ' ἄγας ἐκχυσίαν αὐγῆς
ταύτης
Ηὐχέται Ζεὺς ὁ ὀρθρινὸς Ἄνδρ.

natorum foetu ¹ jacentem videret; ut Maro in tertio ²; ad Æneam locutus Helenus:

Signa tibi dicam: tu condita mente teneto.

Quum tibi sollicito secreti ad fluminis undam

Litoreis ingens inventa sub ilicibus sus

Triginta capitum foetus enixa jacebit:

Is locus urbis erit: requies ea certa laborum.

XIII. Æneas hinc discedens, & extrema Italiæ vadens, circumvectum per Siciliam senem Anchisen patrem amisit. Inde per Inferum mare diu fluctibus ex iniquo fidere vexatus, Aphrum tenuit litus. mox pacato æquore ad Italiam reuectus, appulit Tiberis ostio. Ibi tunc temporis Latinus rex, Fauni filius, gentibus imperitabat: qui ad rei novæ tumultum excitus, ut ⁴ Tito Livio placet, in armis obviam pergit. Inde colloquio utrinque pacatis animis, duci Trojano filiam, quam Turno Rutulorum regi primo desponsarat, matrimonio jungit, Laviniam. Æneas conditum oppidum ex uxoris nomine Lavinium appellat.

XIV. At Virgilius noster hac in parte aliter sentit; id est, Latinum non in armis obviam processisse, sed Æneam legatos regi misisse: quibus auditis rex pacatus, & monitis deorum adductus, Laviniam filiam advenæ Trojano tradit. Quamobrem Turnus, impatiens opprobrii ereptæ conjugis, bello petit Æneam, nec vetante nec permittente Latino. Æneas, ut vires & arma in hostem externo robore firmaret, ad Evandrum, qui tum his oris ubi nunc Roma, auctoritate ditionem tenebat, sursum adverso flumine pergens, auxilii exposcendi gratia, suum, id est scropham, triginta natorum foetu, ut Helenus prædixerat, jacentem advertit; quæ etæ sedis certissimum omen: quam Junoni deorum reginæ immolando sacravit; ut Virgilius in octavo ⁵:

*Ecce autem subitum, atque oculis mirabile monstrum,
Procubuit viridique in litore conspicitur sus:*

¹ Nonnulli ex Festo putant legend. incientem, id est, partui propinquam, & cujus foetus jam incitatus sit. Sed jacentem tum alia quæ sequuntur, tum Virgilii versus *Triginta capitum* &c. confirmant.

² Vers. 388.

³ Circumvectus Sici-

liam senem MS. ⁴ Liv. ad initium lib. I. ibi egressi Trojani cum prædam ex agris agerent, Latinus rex Aborigineſque, qui tum ea loca tenebant, ad arcendam vim advenarum, armati ex urbe atque agris concurrunt.

⁵ Vers. 81.

Quam

*Quam pius Aeneas, tibi enim, tibi, maxima Juno,
Maestat sacra ferens, & cum grege sistit ad¹ aram.*

Eodem Æneam Lavinium oppidum struxisse ajunt: simul & hinc scrophæ signum Trojanis ortum quidam tradidere; seu ob injecti fundamenti regiæ sedis memoriam; seu quia quietis genti scrophæ signum dederat; seu ob æternum insigne nominis Trojæ, quæ huic vocabulo animalis vulgo Italice includitur, ut supra memini.

XV. Præterea & nonnulli referunt historici, Æneam more navigantium, inter cætera animalia ad usum vescendi, ut fit, suam vivam secum detulisse, ac ex oraculo responsum habuisse, quum teneret Italiam, dimitteret eam: inde, quo reperta foret, sedi ejus conderet urbem. quam in Campaniæ oris, apud Avernum lacum Bajarumque fines, ² dimissam volunt, mox supra ³ Tybridis ripam. Quare elatum scrophæ vexillum. quocirca Helenus ad Æneam in tertio ⁴ Virgili:

Vade age, & ingentem factis fer ad æthera Trojam,
id est, insigne Trojanum. ⁵ Ac quum hac in parte te dubitare (serenissime principum) crebro percepissem, & in ambiguitate rei hujus multos vagari, tulit calamus prolixius, & à proposito longius, quam exposceret intentio. Quis enim rem tot sæculis remotissimam scrutaturus, per vetustissima litterarum volumina sine ambiguitate evadere potuit? Sed ad propositum redeundum.

XVI. Ad Evandrum ⁶ concessit Æneas; & optato potitus, ⁷ Pallantem Evandri filium, & ingentis roboris armatorum auxilia secum ⁸ duxit. Turnus, post aliquot prælia clarissima victus tandem ac peremptus, Trojano cessit. Victor Æneas post Latini obitum in regno successit: quem mortuum, & super ⁹ Numicii fluminis ripam conditum, Indigetem Jovem dixere, expleto anno tertio regni.

XVII. Superfuit Ascanius, ejus filius, Trojæ ex Creusa natus. Is Lavinium oppidum novercæ Laviniae, & Sylvio ex Lavinia fratri relinquens, haud inde longe in Albano colle condidit Albam. ¹⁰ Inter Lavinium & Albam conditam triginta annorum spatium datur.

¹ Al. aras. ² Demissam MS. ³ Tybridis inventam. Quare MS. ⁴ Verf. 462. ⁵ At MS. ⁶ Concesserat MS. ⁷ Pallantem MS. ⁸ Duxerat MS. ⁹ Quid. Numici malint. Dionys. autem Hal. Nopisium vocat. Et sic in Ovid. Metam. & Plin. nat. Hist. l. III. c. 5. ¹⁰ Intra MS.

XVIII. ¹ Absumpto Ascanio, frater ejus Sylvius, qui & Iulus, à quo Gens Julia, & antiquum ³ tuæ generosæ prolis derivatum cognomen Auguste, regnat: quanquam inter Auctores veterum in ambiguo constet, ⁵ utrum hunc Sylvium an Ascanium cognominatum fuisse ⁶ Iulum. Is Sylvius, post obitum patris ex Lavinia ⁷ Italiæ natus, ⁸ Postumus dictus: quem Lavinia prægnans, privignum timens Ascanium, secedens, in quadam sylva, apud ⁹ Tityrum pastorem peperit; unde Sylvius nuncupatur; ut Maro, inducens Anchisen ostendantem suorum progeniem Æneæ:

*Ille (vides) ¹⁰ puræ juvenis qui nititur hastæ,
Proxima sorte tenet lucis loca, primus ad auras
Æthereas Italo commistus sanguine surget,
Sylvius, Albanum nomen, tua posthuma proles:
Quem tibi longævo ¹¹ secum Lavinia conjux
Educat sylvis regem, regumque parentem;
Unde genus longa ¹² nostrum dominabitur Alba.*

XIX. Hic Sylvius Sylvium Æneam filium reliquit: ex quo Latinus filius: à quo Prisci Latini cepere nomen, & Sylvium cognomen Albæ regnantibus datum, ut quidam tradidere: quanquam Virgilius hoc cognomen regibus Albanis à Sylvio Posthumo derivatum sentire videatur.

XX. ¹³ Genuit hic Sylvius Albam, Atym Alba, Capym Atys, Capys Capetum, Capetus Tiberinum; qui, in Albula flumine demersus, mutavit fluvio nomen, Tiberi deinceps nuncupato.

XXI. Ex Tiberino superfuit Agrippa: ex quo Romulus Sylvius: qui sine prole, fulmine ictus, stirpis ejusdem A-

¹ Absumpto MS. ² Iulius MS. ³ Tuæ gentis generosæ MS. ⁴ Prolis politum hic pro stirpis. ⁵ Insolens loquendi genus, inquit Sylb. Sensus est, utrum hic Sylvius an Ascanius cognominatus fuerit Iulus: vel, inter horum, Sylvius an Ascanius cognominatus fuerit Iulus. ⁶ Iulum MS. ⁷ Italiæ natus pro in Italia natus. ⁸ In vet. libris sine aspiratione scribitur Postumus. ⁹ Tyrrhenum vocat Dion. Hal. Tyrrhenum Virg. & Aur. Victor. ¹⁰ Pura juvenis qui

nititur hasta MS. quo modo vulg. edd. Virgil. quem adeas L. VI. v. 760. ¹¹ Serum MS. ¹² Nostra MS. ¹³ Apud Livium quoque sic est: Ex Alba dicitur Atys ortus, Atys Capys, Capys Capetus, Capeto Tiberinus. Quidam vero Codices legunt Calpetum; nec aliter Dionys. Hal. l. i. p. 57. edit. Sylb. Μετὰ δὲ Καπίω, Καλπίος ἄχρη, πρὸς αὐτὴν ἐπὶ τὴν κατέχου τὴν ἀρχήν. Aliis autem Carpentus dicitur, uti & seq. Romulus Æremulus.

ventinum in regno reliquit. is decedens, in quo sepultus fuerat, colli nomen dedit.

XXII. Huic successit Proca : quo defuncto, duo ejus filii, Numitor & Amulius, superstites fuere : quorum alter Amulius, Numitorem fratrem majorem è folio ¹ dejecit ; cujus virili prole interempta, filiam Rheam Sylviam, ut partum averteret, Vestalem virginem sacrat. Rhea geminos edidit, Remum scilicet & Romulum ; à Marte compressa, ut traditur. Quod regi Amulio ² notum, in vincula tradita matre, regio edicto in Tybridis alveo exponuntur gemini. Fama est, in lupam, geminos lambentem, regium pastorem Faustulum casu quodam incidisse : qui uxori Laurentiæ nutriendos ³ dedit. Jam adulti juvenes, corporis & animi vires adepti, per sylvas ac nemora non modo infestare feras, sed & finitimis pastoribus dominari occæperant. Tandem inidiis Remus interceptus, ut prædæ reus ad Amulium ducitur. inde, quia eum cum fratre Romulo in agrum Numitoris impetum fecisse dicebatur, ad pœnas supplicii materno avo traditur : à quo mox & ipsi nepotes, præsidio pastorum in regiam facto impetu, Amulium obtruncant, & restitunt Numitori regnum. Hunc scito, Cæsar Auguste, gentis Julæ Albanorum regum ultimum ; eamque gentem ad Julium usque Cæsarem, teque principum decus, sine imperio ⁴ privata in tuæ felicitatis tempora terminasse. namque Romulum, Romanæ urbis imperique tui conditorem, materna linea incognito patre ortum, tuæ stirpis non censeo, si majorum genealogiam recte complector.

XXIII. At nunc ad reges Romanos, consules, dictatores, tribunos militares ac plebejos, subsequenter calamum deducam ; ut ab origine ad tuam felicissimam sæculam Romanam regimina noscas. Igitur Palatino in monte, ubi adulti & à pastoribus culti gemini erant, auspicato parva mœnia ponunt ; & ubi alter alterum non patitur, cui regnandum, augurio permittunt. Qua contentione interfectum Remum describere quidam. ⁵ aliter alii, ⁶ quia fertur incœpta mœnia contra edictum transiluisse Remum, à Romulo, cui regnare ob-

¹ Ejecit MS. ² Quod notum, Græco more absolute positum pro, quo comperto, quod postquam innotuit

³ Tradit MS. ⁴ Rectius private adverbialiter, censores Syll. ⁵ At aliter MS. ⁶ Quia ferme incœpta MS.

rigerat, securi percussum, & à nomine conditoris urbem Romam nuncupatam. Ferunt anno ¹ vigesimo secundo ætatis, undecimo Calend. Majas, ² quadringentesimo trigesimo tertio post captam Trojam, Romulum urbis fundamenta jecisse. Qui primo constitutis sacris, legum jura sanxit; fecit & se regiis insignibus augustiorem; circa se lictores instituit. asyllum aperuit complendæ urbis gratia. centum Senatores creavit; quos Patres auctoritate nuncupavit, Reipublicæ consilium. Equestri Neptuno ludos finitimis gentibus ³ indicavit. Circumstantes populi cum familiis ad urbem, velut ad rem novam simul & ludos, conveniunt. Tum ad spectacula intentis advenis, raptæ virgines Sabinorum, cæterarumque turba, & in ⁴ matrimonium abductæ. Raptarum parentes, ad ultionem illati dedecoris, arma parant. hinc pleraque bella orta. Cæninenses, qui ⁵ primum in agrum Romanum impetum fecerant, victi sunt, Acrone eorum rege à Romulo obtruncato. cujus ⁶ opima spolia in Capitolium ad quercum pastoribus sacram rex ipse Romanus suspendit; ibique Jovi ⁸ Feretrio templum statuit, quod primum Romæ sacratum fuit: & de Cæninensibus primum triumphum egit, ut quibusdam placet scriptoribus. Antemates exinde ⁹ populandi gratia hostiliter adventarunt: qui à Romulo victi, in urbem ducuntur. Hinc adversus ¹⁰ Crustuminos subsequenter tumultuantes, in armis Romulus profectus, superatos hostes Romæ cohabitare ¹¹ coërcuit. Cum Sabinis ultima & acrior pugna fuit. nam ab his, Tito Tatio duce, Capitolii arce capta, mox virtute Romuli recuperata, interventu raptarum, miserando fletu implorantium, pacatis utrinque animis, pax fit, & ex duobus regnis

¹ Perperam hoc Messala. Romæ enim fundamenta à Romulo jacta fuerunt anno ætatis decimo octavo, ut *ἀναγνώστως* demonstravit Patronus meus eruditissimus H. Dodwell in Apparatu suo ad Chronologiam Dionysianam sub prælo Sheldoniano jam sudante: p. 11. §. 14. Forlan itaque in exemplari quo usus est Messala scriptum fuit *duodevicesimo* quod ipse interpretatus est *vigesimo secundo*. nisi potius (quod ego

puto) Librario hoc sit adscribendum. ² Cum Messala convenit etiam Solinus Polyhistor c. 12. De hac re vide Hen. Dodwell. ad init. Tract. dicti. ³ *Indicavit* pro *indixit* seu *denunciavit*. ⁴ *Matrimonia* MS. ⁵ *Primi* MS. ⁶ *Optima* MS. ⁷ *Capitolio* MS. ⁸ *Feretratia* MS. ⁹ *Populando hostiliter* MS. ¹⁰ *Crustuminos in agro Romano subsequenter* MS. ¹¹ *Coërcuit* pro *coëgit*.

unum. Namque Sabini ¹ eorum Imperium Romam traducunt; & sub duobus regibus, Romulo & Tito Tatius, commune dominium per aliquot annos fuit. Sed primo Tatiush moritur à Laurentibus interfectus, anno quinto postquam Romæ regnare cœperat. Superfuit Romulus; qui demum victis Fidenatibus ac Vejentibus, ad Capræ paludem concione habita, subito turbine & imbre lumine solis adempto, inter ² fulgura obstrepentia cœli ereptus, nusquam apparuit, postquam triginta & septem regnaverat annis.

XXIV. Numa exinde Pompilius, ³ è Sabinis ortus, vir pietate ⁴ & iustitia insignis, secundus à Romulo ⁵ regnat; &, pacatis finitimorum odiis, gemini Jani templum edidit; quod apertum, bella; clausum, quietem indicaret. Mox ad religionem conversus, ut deorum timor ad mitiora truces flecteret animos, sacra instituit, sacerdotes creat, Virgines Vestales facrat, Pontificem maximum primus declarat: dies fastos nefastosque condidit, annum in duodecim menses divisit. Postremo, ubi maxima cum reverentia & suorum & finitimorum tres & quadraginta regnasset annos, obiit.

XXV. Tullus Hostilius exinde rex tertius creatur, ad bella promptissimus, animosior Romulo. cum Albanis armorum negotium habuit, sed paucorum cruore ac fortuna finitum. nam trigeminis Horatiis Romanorum, & trigeminis Curiatiis Albanorum res hoc fœdere committitur, ut civitas, ⁶ pro qua pugnarent qui vicissent, alteri imperaret. Vicerunt Horatii, Albani sub imperio Romano fuere. Fidenates ac Vejentes proinde in agrum Romanum impetum faciunt. quibus victis ac fugatis, Metium Albanorum dictatorem, quia ⁷ ex fœdere in armis accitus, proditor rem Romanam maximo in discrimine absentando deseruerat, Tullus quadrigis in diversum actis alligatum discerpi, Albamque dirui, ⁸ ac omnes Albanos Romam devehî iussit. Cœlium montem intra mœnia clausit, numero & potentia crescente Roma. Cum Sabinis, qui patriis in sedibus T. Tatii tempore ⁹ manserant, bellum grave gessit, hostemque vicit. Demum ful-

¹ Eorum pro suum. ² Fulgura & ostrepentia MS. ³ Deest MS. ⁴ Ac MS. ⁵ Regnavit MS. ⁶ Legendum pro conjectura Syll. pro qua qui pu-

gnarent, vicissent: sensus est, cujus propugnatores vicissent. ⁷ In fœdere MS. ⁸ Deest MS. ⁹ Nonnulla edd. invaserant; nihil ad rem.

minis ictu cum tota domo absumptus, anno regni tricesimo secundo interiit.

XXVI. Ancus Marcius Tullo successit, vir pace & bello clarissimus. Ad arma & religionem paratus, ad sacra primum ¹ & templa condenda ornandaque animum flexit. Mox, quum res postulare, à sacris ad arma concitus, adversus Latinos, qui primo in eum moverant bella, se contulit, & Politorium unicum Latinorum præsidium expugnat ac diruit; omnesque in oppido repertos, Romæ ² cohabitandos destinat. Janiculum collem urbi adjecit, pontem sublicium supra Tiberim fecit: tum Quiritium fossa per plana deducta, ³ carcerem primus struxit. usque ad mare dilatati fines: ubi Tibris in æquora prorumpit, Ostia urbs condita, & Salinæ ⁴ circumlatæ. Feretrii Jovis templum ampliatum. Decessit Ancus anno regni vicesimo quarto.

XXVII. Priscus Tarquinius, à Tarquiniis Etruriæ profectus, exinde regnum occupat. cum Latinis is bellum habuit; & Appiola urbe expugnata, ingenti præda victor rediit. ludos instituit: Circum erexit, adversus ⁵ Sabinos centurias auxit: quibus industria ac viribus superatis, arma cruenta hostium in Anienem flumen ejicere fecit. quæ ex Aniène in Tiberim devecta, summæ victoriæ nuncium Romæ detulere. Iterum eisdem hostibus secundo prælio attritis, Collatiam oppidum sui juris fecit. Romam regressus, insigni gloria primus triumphat, ut quidam volunt: cum Priscis Latinis bello orto pugnavit: quibus devictis, pacem dedit, vi & armis oppidis captis, Corniculo, Ficulnea, Cammeria, Crustumerio, Ameriola, ⁶ Medullia, & ⁷ Nomento. Demum ad ædificia publica intentus, muro lateritio circuit urbem: valles interjacentes collibus, cæteraque loca limosa, & sordibus repleta, cloacis vacuat. In Capitolio Jovis ædem, grande opus, incœptarat: tum interfectus à duobus Anci filiis, obiit anno regni tricesimo septimo.

XXVIII. ⁸ Servius Tullius post hunc rex declaratur, ex captiva & nobili fœmina à Corniculo oppido gravis

¹ Et ad templa MS. ² More Græco, κοινὸν νοσηρῶν, i. e. cohabitatorum seu cohabitatores. Sed melius cohabitande, ut innuit Sylb. ³ Et carcer primus structus. usque ad &c. MS.

⁴ Legend. circumlatæ, ut conjicit Sylb. ⁵ Gabinos legend. manifestum ex Liv. lib. I. & Dionys. Hal. I. III. ⁶ Medulla MS. ⁷ Memento MS. ⁸ Servilius MS.

educta,

educta, in domo Tarquinii natus, & adultus. cum Vejen-
tibus & Etruscis primum bellum sumpsit: quibus fortissime
victis, ¹ insignis gloria victor ² rediit. Censum primus insti-
tuit, quo & paci & bello opportuna redimerentur. In clas-
ses centuriasque populum divisit. Domi ³ paci tranquilla,
& foris in armis quod necesse fuerat, sollertissima statuit in-
dustria. Cives omnes, pedites equitesque, qui arma ferre
possent, in campum Martium convenire edicto iussit; ibique
exercitum instructum ordine, porco, ove, & ⁴ tauro lustrat.
Inde ad posteros Lustrum nuncupatum: quo ⁵ octoginta
millia civium censa referuntur. Duo colles urbi tum ad-
diti, Viminalis & Quirinalis, & ⁶ Exquilix, ubi ipse regiam
⁷ habuit. Aggere, fossa & muro, quæ urbi adjecerat, cir-
cumclusit. Dianæ templum condidit. Postremo à Lucio
Tarquinio, Prisci Tarquinii filio, ⁸ & genero suo, anno
regni tricesimo quarto, in vico ⁹ Cyprio obtruncatur.

XXIX. Tarquinius inde regnum invadit: qui male par-
tum imperium, ita contumaciter rexit, ut cognomen ¹⁰ Su-
perbo sibi vindicaret. In Patres ac Senatum sæviens, in-
jussu populi, ad libitum agere omnia cœpit. occidere, ¹¹ car-
cerare, afficere supplicio, sui juris fecit. Cum Volscis bellum
habuit: quibus expugnatis, oppida ¹² Sueflam & Pometiam
eripuit. fraude & non bello Gabios subjugavit, & cru-
ciatibus attrivit. Cum ¹³ Æquicolis & Etruscis fœdera
tenuit. Jovis templum, quod in Capitolio pater inceptave-
rat, maximo impendio ac labore ad culmen ¹⁴ erexit. De-
mum ob Lucretiæ per vim illati stupri dedecus à Sexto Tar-
quinio ejus filio, Junii Bruti opera ¹⁵ pulsus in exsulatum

cum

¹ Sylb. malit insigni gloria. ² Re-
dit MS. ³ Al. pace tranquilla. ⁴ De
tauro MS. ⁵ Dionys. Hal. 225. 41.
edit. Sylb. LXXXV. millia minus tre-
centis. ⁶ Esquiliæ MS. quo modo
etiam tum alibi, tum apud Varro-
nem, qui locum denominatum tra-
dit vel ab excubiis regis, vel quod
excultus à rege Tullio esset. Sed ut
numerus constet (ait Sylb.) expun-
gendum est secundum commationem,
& Quirinalis. sic enim & Dionys.
Hal. 218, 36. τῶν τε πόλεων ἀποσφραγισ-

δύο λόφους, τὸν τε Οὐμινάδιον καλῶμε-
νον, καὶ τὸν Ἐσχυλίον. vel initio periodi
legendum tres colles: ut in Chronico
Eusebii, tres urbi montes addidit, Qui-
rinalem, Viminalem, & Esquilinum:
fossas ei cum muris duxit. ⁷ Habere
voluit MS. ⁸ Ac MS. ⁹ Cyprio
MS. ¹⁰ Superbi MS. ¹¹ Incarce-
rare MS. ¹² Suefla Pometia pro uno
eodemque oppido ponuntur à Floro.
¹³ Æquis MS. ¹⁴ Sylb. evexit le-
gendum conjicit. ¹⁵ Regno pulsus
in Etruriam exsulatus cum scelestis MS.

quod

cum scelestâ conjuge ac filiis fuga perrexit, anno regni tricesimo quinto, ab urbe vero condita ducentesimo quadragésimo quarto.

XXX. Depulsis regibus, sub Consulibus annuo imperio iura Romana fuere. Senatus, ut ¹ solidum corpus, immutabile erat; Consules, velut membra: Senatus, consilium, & rerum deliberatio; Consules, ad consulta peragenda parati.

XXXI. Dictatoris imperium, quod cæteros magistratus excedebat, ad terrorem cunctorum, tum quum res Romana in extremis periculis nutare cerneretur, creabatur, summæ potentix unicum robur. Inde ob truculentissimas inter patricios ac plebejos seditiones, plebs armata, maximo cum terrore nobilium, in ² Aventinum, &, ut aliis placet, in Sacrum collem secesserat: nec inde abduci potuit, donec, ad favorem sui, Tribuni Plebeji primum crearentur.

XXXII. Mox ad Decemviros res venit. nam Decemviros creari placuit, qui sine alio magistratu, annuo imperio reipublicæ præessent. Anno ab Urbe condita uno & trecentesimo, hoc imperium in Appio Claudio, atrocissimi ingenii viro, desinere voluit ejusdem obstinata perfidia: ob cujus scelestæ libidinis nefas violandæ Virginix virginis pudicissimæ, se abdicare magistratu Decemviri coacti sunt. Tum ad consules res redierat.

XXXIII. Verum paulo post, Tribunis plebis auctoribus, seditione ut alias orta, inter cætera obtinuerunt plebeji ut & Tribunos Militares haberent, sicut & Plebejos. Sed hi promiscue vel patricii, vel plebeji esse poterant; qui aliquando consulare gessere imperium.

XXXIV. Sed demum Consules ³ regnum obtinuerunt; quorum fasces adusque Julii Cæsaris, ⁴ patris patruique tui, principatum defluxere, expletis ab Urbe condita annis septingentis ⁵ decem.

quod genuinam lectionem esse nullus dubito. adeoque nil opus ut cum quibusd. expuncta præpositione in, exsulatum pro Supino accipiamus, vel cum aliis in exsulatum pro in exsilium. ¹ Solidum rerum corpus MS. 2 Ex Dionysio & Livio colligimus primam secessionem in Sacrum, alteram multis annis post in Aven-

tinum, montem factam esse. ³ Syll. malit regimen obtinere. ⁴ Patris avunculi que tui melius. Ex aliis enim auctoribus constat Cæsarem Augusti non patruum, sed avunculum majorem fuisse. ⁵ Hunc locum illustravit Petavius Tom. II. pag. 491. Doctr. Temp.

XXXV. Sub

XXXV. Sub quorum magistratuum, consulum, dictatorem, & tribunorum militarium ductu, per quadringentos quadraginta & septem annos, omnis Italia viribus armorum subacta est, simul & Alpes ¹ Cortiæ, ² Pœninæ, & Grajæ atque Romanæ, cum Alpinis populis, ipsis in rupibus duratis, in ditionem convenere. Africa ter ³ victa, primo "&" secundo & tertio bello Punico, inæstimabili vulnere utrimque accepto, Romano imperio tandem ⁴ parta: Sicilia, Sardinia, Baleares, Creta, insulæ obtentæ. Numidia victo Jugurtha in potestatem redacta. ⁵ Hispaniam, genus armorum ferox, nostrorum, nec sine Romano cruore, subjugavere arma. Celtiberi, Cantabri, Astures, Lusitani, Numantia, omnisque ⁶ Gallæcia, flexere cervicem. Gallia atque Britannia novem annorum Julii Cæsaris labor fuere; tributariæ demum factæ. Post hæc Illyria, Istria, Liburni, & Dalmatæ obsecundavere perdomiti. Proinde in Græciam transitus fuit. qua perdomita, Epirus, Thessalia, & Achaja, paruerunt mandatis. Ter Macedonia cum regibus suis debellata, & in provinciæ formam demum redacta. ⁷ Thraces sævissimos omnium; Propontidem, & Thracium ⁸ Bosphorum cum ipso Byzantio, virtus Romana superatos reddidit. Hinc ad Danubium Rhenumque ⁹ tuis auspiciis, victoriosissime Principum, penetratum, & utriusque fluminis utramque ripam tuæ industriæ subjugavere vires. Duæ Germaniæ, inferior ac superior, tibi unico cessere. Norici, Pannonii, Suevi, Marcomanni, Daci, Mœsi, cæteræque nationes ad Arcton, superati. Europa in extremis finium suorum per te undique exterrita, & armis concussa. In Asiam jam ante perventum fuerat; & victo Antiocho potentissimo Syriæ rege, victo Mithridate, Syria, ¹⁰ Phœnix, Ctesiphon, Babylonia, Judæa, Palæstina, Arabia, Cilicia, & omne Ponti regnum, cum ipsa minore Asia, in qua Phrygia, Lydia, Bithynia, Paphlagonia,

¹ Gothiæ MS. ² Al. Penninæ. Ptolem. quoque Ποινὴς Ἀλπεὶς nominat, h. e. Pœnas seu Punicas Alpes; quia nimirum Pœnos per eas traduxit Annibal. Vid. Am. Marcel. l. xv. ³ Superata MS. ⁴ Deest MS. ⁵ Al. legunt sine distinctione parta Sicilia. In MS. autem nostro partio scribitur. ⁶ Hispanias MS.

⁷ Gallina MS. Alii legunt Gallicia. Rectius tamen Gallæcia. Καλλιμαρία Dio habet: Strabo & Ptolemæus Καλλιμαρία. ⁸ Thracos MS. ⁹ Græci Βόσπορον, sine aspiratione. ¹⁰ In nonnullis edd. omittuntur. ¹¹ Phœnices MS. Phœnix quidem alibi etiam legitur pro regione. A Græcis tamen non Φοινίς, sed Φοινίκη dicitur.

Itauria,

Itauria,
tempera
sopotam
thorum
mum Ro
Parthis
Romanu
Colchi,
zonibus
gyptioru
rene ac
quentes
te, glori
gerenter
tentes, u
tum. A
cus, Cæ

¹ Eufra
syrii à M
Alit popu
teriores, f
tiores: L

Isauria, & Cappadocia regiones continentur, mandatis obtemperavere. Cessit & utraque Armenia armis attrita. Mesopotamia inter Tigridem & ¹ Euphratem, sanguine Parthorum ac Persarum crebro cruenta multiplici bello, demum Romano paruit. Diversis temporibus cum Persis ² & Parthis assidue pugnatum; & utrimque cladibus acceptis, Romanus superior fuit, & obstantibus imperavit. Ad Arcton Colchi, Hiberi, Albani, Scythæ, ³ Assyrii, Caspii, cum Amazonibus suis, ductu nostrorum ducum subjugati sunt. Ægyptiorum reges ultro in amicitia & fœdere steterunt. Cyrene ac tota Libya & ⁴ Mauritania, extincto Juba, obsequentes fuere. Indi ex ipso extremo Oriente postremo ad te, gloriosissime Principum, in extremo Occidente tum bella gerentem, legationem misere, ad obsequia se paratos proficientes, ut ⁵ nonnihil te imperante haud superesset indomitum. Æternum vale, tui sæculi perenne ac immortale decus, Cæsar Auguste.

¹ *Euphratem* MS. ² *Ac* MS. ³ *Assyrii* à Mela quoque inter Arctos Alii populos inmemorantur, sed interiores, sicut Amazones inter extiores: Lib. I. c. 2. ⁴ *Mauritania*

MS. & sic ed. Basil. & Lugd. ⁵ Hic notanda quadruplicata negatio; idem vero est, ac, haud quidquam superesset indomitum: id est, omnia se tuo submitterent imperio.

INDEX IN MESSALAM CORVINUM.

Acron.	cap. 23	Europæ limites.	2	Postumus cognomen Sylvi	17
Æneas.	12	In Exsulatum abire.	29	Prædæ reus. 21	17
Æneas Sylvius.	19	Faustulus pastor.	22	Priamus, rex Tr.	6
Æquicoli pop.	29	Ficulnea op. Lat.	27	Provinciæ quæ à quibus	37
Ælepus fl.	3	Gabii.	29	Imper. Rom. adjecit.	37
Africæ limites.	2	Germaniæ duæ.	35	Pyrrhus, Achilles f.	12
Alba condita. 17. Alba de-		Helenus vates.	12	Quercus pastorib. sacra.	23
leta.	25	Heneti.	10	Quiricium fossa.	26
Albani, pop. Af. septemt.	35	Hercules Trojam capit.	35	Remus occiditur.	23
Albanorum regum catal.		Hesione Trojana.	6	Rhea Sylvia.	22
Albanus collis. 17 [19, &c.		Hostilius (Tullus)	25	Roma unde dicta. 23. quan-	
Albula olim qui post Ti-		Janiculus collis urbi ad-	26	do condita, & ubi. 22.	
beris.	20	ditur.	26	munitur à Tarqu. Pr.	27
Alexander qui & Paris.	8	Jasonis expeditio.	5	Romulus Sylvius. 21. Ro-	
Alpini populi.	35	Ilus Ascan. qui & Iulus.	17	muli & Remi origo. 22	
Amulius Sylvius.	22	Indi Augusto se submit-	35	Romuli res gestæ.	23
Anchises moritur.	13	tunt.	35	Sabini Rom. migrant.	23
Antemnates victi.	23	Indiges Jupiter.	26	Salaminæ duæ.	6
Antenor. 9. 10. Anteno-		Insigne vexilli.	11	Salinæ Romanæ.	26
ridæ.	11	Italia omnis à Rom. sub-		Septemtrionales pop. Eu-	
Appiola. op.	27	acta.	35	ropæ. 35. Afia.	35
Arctoi pop.	35	Julia gens.	35	Sus Junoni mactatur.	14
Ascanius Iulus 7. Albam		C. Julius Cæsar Octavianus		Sus in vexillis Trojani	
condit.	17	quæ gesserit.	35	cur picta. <i>ibid.</i>	
Afiæ limites. 11 Afia mi-		Iulus Ascanius, Æneæ f. 7		Suevi subacti.	35
noris regiones.	35	Iulus dictus etiam Sylvius		Sylvius Æneæ f. ex Lavi-	
Affaracus Troi f. 4. ejus		Ascanii fr.	18	nia. 17. Sylvius Postu-	
posteritas.	7	Jupiter. Jovis Capitolini		mus Æneæ f. unde dictus	
Affuerus Trojanus.	9	ædes à quo inchoata. 27		18. Sylvius Iulus. <i>ibid.</i>	
Aventinus collis unde di-		Jovis Feretrii templum		Tarquinius, op. Etruriæ. 27	
ctus.	21	ampliatur.	26	L. Tarquinius Priscus. 27	
Brentensia fl.	10	Laomedon Rex Tr.	4	L. Tarquinius Superbus. 29	
Camera op. Lat.	27	Latinus Fauni filius. Italia		T. Tati.	23
Capitolinum templum ab-		rex. 19. Latinus Sylvius		Telamon rex Sal.	6
solvitur.	29	Æneæ ex Lavinia f. rex		Teucer in Phrygiam mi-	
Capreæ palus.	23	Latii. <i>ibid.</i>		grat, ibique regnum sta-	
Carcer à quo primum		Latini prisce unde dicti. 19		ruit. 3. Teucer aliter,	
struatus.	26	Lavinium unde dictum. 13		Telamonis fil.	6
Circus exstruitur.	27	Laurentes pop. It.	23	Teucris, pop. Phr.	3
Ap. Claudius.	32	Laurentia, scem.	22	Tiberis, v. Tybris.	
Cælius mons urbi additus		Liburnorum regna.	10	Tiberis ostium.	13
Collatia op. Lat. 27 [25		Ancus Marcius.	26	Timavus fl.	10
Consules.	30	Medullia op. Lat.	27	Tityrus (seu Tyrrus) pa-	
Crustumium op.	27	Mæsi subacti.	35	stor.	18
Crustumini.	23	Neptuni equestris ludi.	23	Tribuni pleb. & militares	
Cyprius vicus.	28	Numa Pompilius.	24	creati.	31. 33
Dardanus	3, &c.	Numicius fl.	16	Trigeminorum pugna.	25
Decemviri.	32	Numitor.	22	Troja unde dict.	4. 11
Dicionem dominii tenere.		Ostia op. cond.	26	Trous, seu Tres R. Phryg	4
Dictator. 31 [12		Pallas Evandri f.	16	Servius Tullius.	28
Eneti, v. Heneti.		Paris Helenæ raptor.	8	Turnus Rut. rex.	15
Erichthonius.	4	Patavium conditur.	10	Tybris, Tibris vel Thym-	
Esquilæ.	28	Phoenix Syriæ regio.	35	bris fl. qui & Tiberis. 12	
Etrusci primum debellati.		Phrygia regio unde dicta.	3	Vellus aureum.	5
Evander. 16. [28		Politorium op.	26	Volsæ à quo primum de-	
Euganei, pop. It.	10	Pometia, op. Volsc.	29	bellati.	29

F I N I S.

M.
Sylvii
L. 17
6
quibus
x. 37
12
terra 23
26
23
22
quin-
i. 102
Pr. 17
r. Ro-
10. 21
23
at. 23
6
16
p. Eu-
37
r. 14
ojanis
37
Lavi-
Postu-
dictus
i. 102
x. 27
us. 27
ous 29
23
6
mi-
m sta-
alter,
6
3
13
10
) pa-
18
itates
1. 33
aa. 25
4. 11
ryg 4
25
17
hym-
is. 11
5
m de-
29

JULII OBSEQUENTIS
DE
PRODIGIIS
LIBELLUS.

J U D I C I A D E J U L I O O B S E Q U E N T E .

Ger. Jo. Vossius de Hist. Lat.

Julius Obsequens libro de Prodi-
giis inclaruit. Ex eo solum su-
perest pars illa, quæ est à Con-
sultu L. Scipionis & C. Lælii usque
ad P. Fabii & Q. Ælii Consulatum;
hoc est, annum urbis DCCCLIII.
Ex argumento quod tractavit, gen-
tilem fuisse suspicor; vixisseque mi-
nimum ante Honorii tempora, qui-
bus Paulus Orosius vixit. Sebastia-
nus tamen Corradus in Quæstura
sua videtur in alia fuisse sententia,
quia utrumque nominans Orosium
præmittit. Primus vero hoc fra-
gmentum, à Jocundo Veronensi sibi
donatum, edidit Aldus an. CIO IOVIII.
atque iterum fover ejus Asulanus,
decennio post. Priorem partem, quæ
deperiit, ex Livio, Dionysio, Eutro-
pio, Orosio, atque aliis supplere est
conatus Conradus Lycosthenes: at-
que id in præfatione libelli ipse
proficitur. Etiam capitibus à se ad-
ditis asteriscum præfixit, ut quæ
Obsequentis, quæque assuta forent,
melius possent cognosci. Satis hæc
certa sunt ex editione Basileensi Jo.
Oporini, cui eas in urbe Lyco-
sthenes præerat an. CIO DLIH. Postea
vero Jo. Tornælius, typographus re-
gius, Lugduni Obsequentis libel-
lum, à Lycosthene ita suppletum, edi-
dit, cum præfatione quidem Lyco-
sthenis, verum (quæ res pessimi est
exempli) sine asteriscis. Unde * nunc
fieri videas, ut gravi errore, Lyco-
sthenes passim pro Obsequente lega-
tur, atque etiam pro eo ab eruditis
viris ad partes advocetur.

* Vossius aliam Editionem Tornælii, quæ Lugd. prodit anno 1589. ob oculos
habuit; non autem eam quæ publicata anno 1553. In hac enim asteriscis
omnes debitis locis sunt appositi.

*Demonsternus in Indice scriptorum Com-
mentario ad Rosinum præfixo.*

Obsequens necessarius & diligens
Scriptor.

*Balthasar Bonifacius in lib. de Scriptori-
Historiæ Rom. ubi de Frontino agit.*

Julium quoque Obsequentem pu-
tamus ex Frontini imitatione pro-
digia, quæcunque sparsim habeban-
tur in unum collegisse, elocutione
vere candida & defæcata, & cuius
antiquorum exæquanda. Librum
ejus habemus mutilum; incipit e-
nim anno ab urbe condita quingen-
tesimo quinto, definit P. Fabio & Q.
Ælio Consulibus. Quicquid tamen
reliquiarum ex hoc auctore tempo-
ris injuria non delevit, carum do-
ctis esse oportet; præsertim si nobis
aliquando præbuerit legendas, quas
fecit in hunc auctorem, observati-
ones Vir de omni antiquitate opti-
me meritis, ac inter polyhistoras &
polygraphos jure numerandus, Lau-
rentius Pignorius.

*Olaus Borrichius in Cogitationibus de
Variis ætatibus Linguae Lat. p. 19.*

His (Minutio Felice, Spartiano,
Lampridio &c.) adhuc castigatior
puriorque censetur Julius Obse-
quens, à Lycosthenis additamentis
liber.

J
Ab

PRO

J

Mula R
mos ma

7 Lu
In Aven
spania p
in Picer
orti,
"Ædes
mas du
necatus
prelio,

In

1 Hæc
initium
Obsequen-
bus facta
Aldus exp
2 Vide L
vius ait
4 Taffa
præcedat
pet. 5 S
6 Ita vo
que adhu
Eymolo

JULII OBSEQUENTIS

Ab Anno Urbis Condita quingentesimo quinto

PRODIGIORUM LIBER.

I. L. Scipione, L. Lælio, COSS.

JUNONIS Lucinae templum fulmine ictum, ita ut fastigium valvæque deformarentur. In ³ finitimis pleraque de cælo ⁴ icta. Nursiæ ⁵ sereno nimbi orti, & homines duo exanimati. Tusculi terra pluit. Mula Reate peperit. Supplicatio per decem pueros ⁶ patrimos matrimos, totidemque virgines habita.

II. M. Messala, C. Livio, COSS.

⁷ Luce, inter horam tertiam & quartam, tenebræ ortæ. In Aventino lapidum pluviae ⁸ novendiali expiata. In Hispania prospere militatum. Sacrum novendiale factum, quod in Piceno lapidibus ⁹ pluit. ignesque cœlestes multifariam orti, levi ¹⁰ afflatu complurium vestimenta adusserunt. ¹¹ Aedes Jovis in Capitolio fulmine icta. In Umbria seminas duodecim ferme annorum natus, aruspicumque jussu necatus. ¹² Galli, qui Alpeis transferunt in Italiam sine prælio, ejecti.

III. M. Claudio, Q. Fabio Labeone, COSS.

In ¹³ area Vulcani per biduum, in area Concordiæ toti-

¹ Hæc adjecta, non quod ab hoc anno initium commentationis suæ fecisset Obsequens, sed quod quæ præcedentibus facta notaverat, ea in codice, quem Aldus expressit, essent exesa & amissa. ² Vide Liv. lib. XXXVII. c. 3. ³ Livius ait *Puteolis*, quod forsan excidit. ⁴ *Tasta* mallet Scheff. maxime cum præcedat *ictum*, & *tasta* aliis locis usurpet. ⁵ Scilicet *die*, Vide Plin. l. II. c. 51. ⁶ Ita vocabantur qui parentem utrumque adhuc in vivis habebant. Vid. Voss. Etymolog. Alii perperam distinguunt,

(commate interposito) *patrimos, matrimos*. ⁷ Vide Liv. lib. XXXVIII. c. 36. ⁸ *Supple sacro*. Vide Liv. lib. I. cap. 31. ⁹ *Pluerit* malit Scheff. ¹⁰ Id est *tactu*. ¹¹ *Aedes opis* habet Liv. lib. XXXIX. cap. 22. unde noster sua desumpsit. ¹² Alii contra mentem Livii ita distinguunt: *Galli, qui Alpeis transferunt in Italiam, sine prælio ejecti*. ¹³ In Schefperi edit. est *ara*. Hæc autem habes apud Liv. l. XXXIX. c. 48, 56. accidisse tamen innuit COSS. Cn. Bebio Tampililo, & L. Emilio Paulo.

dem

dem diebus ¹ sanguinem pluit. In Sicilia, insula nova ² maritima. Annibal in Bithynia veneno periit. Celtiberi ³ subacti.

IV. *L. Emilio Paulo, Gn. Bebio ⁴ Tamphilo, COSS.*

⁵ Procellosa tempestate strages in Urbe facta, signa ænea ⁶ in Capitolio dejecit. Signa in circo maximo cum columnis ⁷ evertit. Fastigia templorum aliquot à culmine abrupta dissipavit. Mulus tripes Reate natus. Ædes Apollinis Cajetæ fulmine ⁸ ictæ. ⁹ In area Vulcani & Concordiæ sanguinem pluit. ¹⁰ Hastæ Martis motæ. Lanuvii simulacrum Junonis Sospitæ lacrymavit. Pestilentia Libitina non ¹¹ sufficit. Ex ¹² Sibyllinis supplicatum, cum ¹³ sex mensibus non pluisset. Ligures prælio victi deletique.

V. *Q. Fulvio, ¹⁴ Cn. Manlio, COSS.*

Nimbis continuus in Capitolio ¹⁵ signa aliquot dejecta, fulmine Romæ & circa plurima decussa. In lectisternio Jovis terræ-motu Deorum capita se converterunt. ¹⁶ Lana cum integumentis, quæ ¹⁷ Jovi erant apposita, decidit. De mensa oleas mures ¹⁸ præroferunt.

VI. *M. Junio, ¹⁹ Gn. Manlio, COSS.*

²⁰ Incendio circa forum cum plurima essent deusta, ædes

¹ Sanguine habet Liv. Scaliger autem Livium citans ad Num. Euseb. MDCCCXVIII. sanguinem legit. ² Legend. mari anata, vel potius mari edita. Vide Liv. loc. cit. Euseb. dicto num. Plin. II. c. 87. Orosium IV. c. 20 Pighii Annal. Tom. II. p. 314. ³ Subjecti Scheff. ⁴ Pamphilo Torn. Bas. Scheff. Antv. ⁵ Vide Liv. I. XL. c. 2. ⁶ Locus mutilus videtur. Deest quippe inter hoc & subsequens, quod memoratur Livio, prodigium: Signa anea in Capitolio dejecit: forem ex ade Luna, qua in Aventino est, raptam tulit, & in posticis parietibus Cereris templi affixit: signa alia in circo maximo &c. De signis vero Capitolii vide Ryckium. ⁷ Addit Livius, quibus superstabant, quod proinde apud nostrum proculdubio excidit. ⁸ Formis apud Liv. occurrit. Locum sic restituendum vult Scheff. Ædes Apollinis Formis & Cajetæ fulmine ictæ. Vide Gronovii Not. ad Liv. Sigonius autem ibidem laudans ista Obsequentis verba, tali modo edit:

Ædes Apollinis Cajetæ de celo tacta, pro eo, quod in nostro est, fulmine icta. ⁹ Vide Liv. I. XL. c. 19. ¹⁰ Marti apud Liv. non compareret, quod ex nostro forsitan addend. ¹¹ Scribend. sufficit. Hoc vult, tam frequentia fuisse funera, ut iusta solennia eis fieri non potuerint. ¹² Puta, libris. ¹³ Vide Liv. I. XL. c. 19. ¹⁴ Legend. L. Manlio. Vide Pighii Annal. Tom. II. p. 337. ¹⁵ Alii sic perperam distinguunt: signa aliquot dejecta fulmine. Roma & circa pl. &c. Vide Liv. I. XL. c. 45. ¹⁶ Vide Liv. I. XL. c. 19. ubi etiam lana legitur, Scheff. lana maritalit. Lana autem est vestimentum, quo utebantur ituri ad cœnam è balneo: vide Ferrar. Part. II. Rei Vestiar. c. 9. ¹⁷ Ex his Liv. corrigend. apud quem, qua Jovi opposita fuit. ¹⁸ Liv. convenientius habet prægustarunt. ¹⁹ Cn. Ald. Tabulæ Capitolinæ legunt: M. Junio & A. Manlio. Vide Pighii Annal. Tom. II. p. 341. ²⁰ Hæc prodigia, cum initio lib. XLI. apud Liv. periere.

Veneris
extinctu
gro cæsa
bitis. In

Cum
nelius ex
Cumana
occisus

Grav
sufficien
Celtiber

Roma
gnæ te
latiæ in
¹⁰ mana
devicti.

In Ca
enti cec
Terraci

¹ Prava
nu inter
Hispania, &
dam res, &
operam, &
stinguatur
Annal. T
vocantur
lius & Q. h
nomina h
in locis cu
quod abur
Obsequen
olis inter
venisse: &
mox voca
dus. ³ V
ctus Peri
supra not

Veneris sine ullo vestigio cremata. Vestæ penetralis ignis extinctus. Virgo iussu M. Æmylii Pontificis maximi flagro cæsa, negavit ulterius ¹ interitorum supplicationibus habitis. In Hispania & Histria bella prospere administrata.

VII. ² C. Claudio, L. Petellio, COSS.

Cum immolassent victimas Consules, jecur extabuit. Cornelius ex monte Albano rediens, membris captus ad aquas Cumanas ³ mortuus. ⁴ Petellius contra Ligures dimicans occisus est.

VIII. M. Lepido, Q. Mutio, COSS.

Gravi pestilentia hominum boumque cadavera, non sufficiente Libitina, cum jacerent, ⁵ ulterius non apparuit. Celtiberi deleti.

IX. ⁶ Q. Emilio Peto, M. Julio, COSS.

Romæ aliquot loca sacra, profanaque ⁷ cælo tacta. Anagninæ terra pluit. ⁸ Lavinii ⁹ fax ardens in cælo visa. Calatæ in agro publico per triduum & duas nocteis sanguis ¹⁰ manavit. Rex Illyrici Gentius & Macedoniæ Perles devicti.

X. M. Marcello, P. Sulpitio, COSS.

In Campania multis locis terra pluit. In Prænestino cruenti ceciderunt imbres. Vejenti lana ex arboribus nata. Terracinæ in æde Minervæ mulieres tres, quæ operatæ sede-

¹ Prava lectio. Emendat Scheff. ultimus interitum. Supplicationibus habitis, in Hispania, &c. Interire autem hic, extinctum est. Sensus, promissit se daturum operam, ne unquam in posterum extinguatur. Interitum item legit Pigh. Annal. Tom. II. pag. 341. ² Livio vocantur [lib. XLI. c. 14.] Cn. Cornelius & Q. Petillius Quin & Consulom nomina hic adpositum multis aliis in locis cum Livianis non conveniunt. quod abunde arguit (ut innuit Scheff.) Obsequentem male descriptum & à sciolis interpolatum plurimum ad nos venisse: nam in textu ipso Cornelius mox vocatur, qui in lemmate est Claudius. ³ Vid Liv. I. XLI. c. 16. ⁴ Reclius Petillius, quod habet Livius, ut supra notavi. ⁵ ulturius reponend. ex

Livio I. XLI. c. 21. ⁶ Legend. Q. Aelio Peto, & M. Junio, cujus cognomen Tenuus. Vide Pighii Annal. Tom. II. p. 383. Et Liv. lib. XLIV. cap. 16. ⁷ Scheff. suspicatur scripsisse nostrum, e cælo tacta, præpositionem vero interceptam esse à littera proxime præcedente in vocabulo que ⁸ Lavinii Ald. Lanuvii proculdubio (ut observat peritissimus Jac. Perizonius in Hist. Animadv. p. 314.) legendum; tum quia Livius XLV. 16. unde omnia istius anni prodigia eadem serie descripsit Obsequens, ita edie; tum quia Obsequens etiam sequenti capite idem prodigium Lanuvii accidisse scribit. ⁹ Livius simpliciter: fax in cælo visa erat. ¹⁰ Scilicet à terra.

bant,

bant, fulmine exanimata. ¹ Ad locum Libitinæ in statua equestri ænea, ex ore & ² pede aqua manavit diu. Galli Ligures deleti: ³ comitia cum ambitiosissime fierent, & ob hoc Senatus in Capitolio haberetur, milvus volans, ⁴ mustellam, raptam de cella Jovis, in medio ⁵ consessu patrum misit. Sub idem tempus ædes Salutis de cœlo tacta. In colle Quirinali sanguis terra manavit. Lanuvii fax in cœlo nocte conspecta, fulmine pleraque ⁶ discussa. ⁷ Cassini & sol per aliquot horas noctis visus. ⁸ Theani Sidicini puer cum quatuor manibus & totidem pedibus natus. Urbe ⁹ lustrata, pax domi forisque fuit.

XI. *Cn. Octavio, T. Manlio, COSS.*

Pestilentia fameque ita laboratum, ut ex Sibyllinis populus circa compita facellaque ¹ operaturus federit. In æde Penatium valvæ nocte sua sponte adapertæ, & lupi Exquiliis, & in colle Quirinali meridie apparuerunt, ¹¹ exagitateque fuerunt. Urbe lustrata, nihil triste accidit.

XII. *T. Graccho, ¹² M. Juventio, COSS.*

¹³ Capuæ nocte sol visus. In agro Stellati fulgure vervecum de grege pars exanimata. Terracinæ pueri ¹⁴ trigemini nati. Formiis duo soles interdiu visi, cœlum arsit. Concii homo ex speculo ¹⁵ acie orta combustus. Gabiis lacte pluit.

¹ Scheff. suspicatur scribendum esse, ad lucum Libitina, seu potius ad lucum Lubentina. Lubentina inter Veneris erat cognomenta, quæ colebatur in luco, cujus mentionem facit Onuphrius in Regione urbis XIV. Transiberina. Eadem & Libentina dicebatur. Vid. Gyr. de Diis Synt. 13. ² Cujus? num insidentis equo, an ipsius equi? Scheff. equum potius intelligend. crediderit: ac fortasse apud nostrum quondam fuisse, ex ore & pede equi; illud vero equi periisse, quia sequebatur mox iisdem pene litteris vox aqua. ³ Id est, cum magno ambitu in comitiis peterentur honores. ⁴ Mustellam Ald. ⁵ Freinshemius in supplemento Liviano habet in medium consessum perperam. In nullis quippe Obsequentis editionibus ita legitur; quod tamen ipse ex Obsequente desumpsit. ⁶ Aliis locis habet discussa. ⁷ Plin. l. III. c. 5. Casinum appellat: quod etiam Statius maluit. Vatro vero

nostræ lectioni faver. Locum hunc illustravit Petav. Doctr. Temp. l. XII. c. 40. ⁸ Plinio sine adspiratione scribitur. Strabo vocat Τεῖραν Σιδικινῶν. ⁹ Strata Torn. Bas. Antv. ¹⁰ Freinshemius in supplement. Liv. operatus legit. Noster enim supra: mulieres tres, quæ operata sedebant. Nempe fuit hæc sacrificantium consuetudo apud veteres, ut durante sacrificio starent. Scheff. autem operaturus retinendum malit. intelligendumque consessum ante sacra expectantium sacrificulos cum victimis rebusque aliis necessariis. ¹¹ Id est, egesti per homines qui eos insequabantur. ¹² Pro M. Juventio legend. M. Juventio. Vide Pighii Annal. Tom. II. p. 403. ¹³ Illustrat Petav. Doctr. Temp. l. XII. c. 40. ¹⁴ An etiam hoc prodigium? Scheff. putat mendum subesse, vel saltem aliquid desiderari. ¹⁵ Scheff. legit face orta.

Fulmine pleraque decussa in Palatio. In templum Victoriæ cygnus inlapsus, per manus capientium effugit. Priverni puella sine manu nata. In Cephalenia ¹ turba in cœlo cantare visa. Terra pluit. Procellosa tempestate tecta diruta, stragesque agrorum facta. Crebro fulminavit. Nocte species folis Pisauri adfulsit. ² Cære porcus humanis manibus & pedibus natus: & pueri quadrupedes & quadrumanes nati. Ad forum ³ Esii bovem flamma ex ipsius ore nata non læsit.

XIII. P. Scipione Nasica, ⁴ Gn. Martio, COSS.

Anagninæ cœlum nocte arsit, fulmine pleraque decussa. ⁵ Frusinone ⁶ bos locutus. Reate mulus tripes natus. ⁷ Gn. Octavius legatus in Syria ⁸ per Lysiam, tutorem Antiochi pueri, in gymnasio occisus.

XIV. L. Lentulo, ⁹ C. Martio, COSS.

Procellosa tempestate in Capitolio ædes Jovis, & circa quassata. Pontis maximi tectum cum columnis in Tyberim dejectum. In circo ¹⁰ Flaminio porticus ¹¹ inter ædem Junonis Reginæ & Fortunæ tacta, & circa ædificia pleraque dissipata. ¹² Taurus ad immolationem cum duceretur, ob hæc ipsa corrui. Dalmatæ ¹³ Scordis superati.

¹ Hoc non intelligit Scheff. quo modo enim (inquit) cantus ille potuit videri, maxime in cœlo? Legit itaque *constare visa*. At frustra hæc vir doctissimus. Quidenim vulgarius, quam *visus* istis in locutionibus ad omnes sensus referri? Id quod etiam Lexicographi ex Augustino & Donato docent. An Fufetius quoque videri olim poterat audivisse, quæ dicebat Tullo Romanorum Regi de causa belli apud Liv. I. 22? *Eam causam hujusce belli audisse videor*. An etiam ab Ænea sonitus videri poterat apud Virgil. Æn. II 731? *Cum creder ad aures Visus adesse pedum sonitus*. Immo in ipso Obsequente c. XLIV. *Fremmitus ab inferno ad cœlum ferri visus*: cur non & hic rogat, quo modo id oculis suis videre homines potuerint? Hoc ergo in verbo integra omnino & incorrupta sunt ista capitula: sed alio in vocabulo veretur Perizonius (Hist. animadv. p. 326) ne vitium contraxerint. Quæ enim & cujusmodi illa turba quæ in cœlo cantare visa? Hominum an pecorum? (nam in prodigiis nihil potest videri

nimis absurdum.) pueror. an virorum, an feminarum? Exprimi profecto aliquid hujus generis debuerat. Scripsisse proinde existimat Perizonius Obsequentem *tuba*, quæ præcipua est inter signa militaria, quibus plerumque cantus tribuitur, & ad quorum cantum prælia committi solebant. Liv. I. 1. *Præquam signa canerent*. Florus IV. 2. 66. *Ante imperium Ducis sua sponte signa cecinerunt*. De quo ipso Auctor B. Afric. c. LXXXII. *Injussa Caesaris Tubicen à militibus coactus canere cepit*. ² Cære Ald. ³ Esii meminisse Strabo lib. V. Scheff. scribendum malit ad forum *Esquilinæ*, cujus mentio existat apud Appianum. ⁴ Gn. Ald. ⁵ Frusinona Torn. ⁶ Vid. Boch. de Anim. I. II. c. 14. p. 198. ⁷ Gn. Ald. ⁸ Vide Appian. de Bellis Syriacis p. 117. ⁹ Ira Ald. Bas. Antv. Arg. & Torn. In Scheff. autem est *2 Martio*. ¹⁰ In aliis editionibus est *Flaminio*, perperam. ¹¹ *In ædem* Bas. ¹² Scheff. ita emendandum vult: *Taurus, ad immolationem cum duceretur adhuc ipse, corruit*. ¹³ Scheff. reposuit *Scordisci*.

XV. *L. Opimio, & Posthumio, COSS.*

In provinciam proficiscens Posthumius consul, cum immolaret, in plurimis victimis ¹ caput in jocinere non invenit: ² profectusque, post diem septimum æger Romam relatus, expiravit. ³ Consæ arma in cælo volare visa, fulmine pleraque decussa. A Gallis & à Lusitanis Romani ⁴ per arma graviter vexati.

XVI. *M. Claud. Marcello, L. Valerio Flacco, COSS.*

Turbinis vi in ⁵ Campo columna ante ædem Jovis decussa, cum signo aurato. Cumque aruspices respondissent, magistratum & sacerdotum interitum fore, omnes magistratus se protinus ⁶ abdicaverunt. Quod Ariciæ lapidibus pluerat, ⁷ ita supplicatio habita: quod Romæ multis locis species ⁸ togarum visæ, adpropinquantium oculos eludebant. In Lusitania varie, in Gallia prospere pugnatum.

XVII. *Spurio Posthumio, L. Pisone, COSS.*

Vasto incendio Romæ cum regia quoque ureretur, sacrarium, & ex duabus altera laurus, ex mediis ignibus ⁹ inviolata est & erunt. Pseudophilippus devictus.

XVIII. *P. Africano & ¹⁰ Lelio, COSS.*

Amiterni puer tribus pedibus, una manu natus. Romæ & circa fulmine pleraque icta. ¹¹ Cære sanguinis rivi ¹² terra fluxerunt, & nocte cælum ac terra ardere ¹³ visum. Frusnone aurum sacrum mures adroserunt. ¹⁴ Lavinii inter horam tertiam & quintam ¹⁵ discolors circuli solem cinxerunt,

¹ Hoc summam & altissimam ejus fibram explicat Dalechampius ad Plin. I. XI. c. 37. Alii aliter. ² Alii sic distinguunt: profectusque post diem septimum, æger Romam relatus, expiravit. Minus commode. Sensus quippe, norante Scheff. non est is, quasi septem diebus post, quam sacrificanti caput jocineris non repertum, fuerit profectus, sed quod septem diebus post profectiorem, factus sit æger, & relatus Romam. ³ Consæntia legit Scheff. ⁴ Pro vexati arma. ⁵ Pighius (Annal. Tom. II. p. 434.) Capitolio scribend. conjicit. ⁶ Supple magistratu suo. Scheff. nostrum scripsisse putat: omnes magistratu se protinus abdicaverunt. ⁷ Item reposuit Scheff.

aliūque in locum conjecit: Quod Aricia lapidibus pluerat, supplicatio habita: item, quod Roma. ⁸ Togatorum legit Freinshemius in supplemento Liv. lib. XIII. c. 1. probante Scheff. ⁹ Non desunt qui inviolata existerant legunt Scheff. scribit: inviolata est servata. ¹⁰ Lege Livio. Vide Pighii Annal. Tom. II. p. 453. ¹¹ Cere Ald. ¹² Pro e terra. ¹³ Cur non scripsit visa? Forsan (inquit Scheff.) nomen terra ex superioribus hic male repetitum; post addita & conjunctio. Potius tamen credit latere nomen loci, in quo visum est id prodigium, Arella forsā, aut Volaterra. ¹⁴ Lanuvius Ald. Bas. ¹⁵ Duo discolors Bas Arg.

rubente alter, alter candida linea. Stella arsit per dies triginta duos. ¹ Et cum Carthago obsideretur, in captivos Romanorum per Hasdrubalem barbaro more sævitum, mox Carthago per Æmilianum diruta.

XIX. Appio Claudio, ² P. Metello, COSS.

Amiterni puer tribus pedibus natus. ³ Cauræ sanguinis rivi è terra fluxerunt. Cum à Salassis illata clades esset Romanis, Decemviri pronunciaverunt, se invenisse in Sibyllinis, quoties bellum Gallis illaturi essent, sacrificari in eorum finibus oportere.

XX. L. Metello, & Fabio Maximo, COSS.

Fames & pestilentia cum essent, per Decemviros supplicatum. Lunæ ⁴ androgynus natus, præcepto aruspicum in mare deportatus. Tanta fuit Lunensibus pestilentia, ut jacentibus ⁵ in publicum passim cadaveribus, qui funerarent, defuerint. In ⁶ Macedonia exercitus Romanus prælio vexatus ⁷ adversus Viriatum dubie dimicavit.

XXI. ⁸ Gn. Cæpione, C. Lælio, COSS.

Præneste & in Cephalenia signa de cælo ⁹ cecidisse visa. Mons Ætna ignibus abundavit, prodigium majoribus hostiis quadraginta expiatum. Annus pacatus fuit, Viriato victo.

XXII. M. Æmilio, C. Hostilio Mancino, COSS.

Cum ¹⁰ Lanuvii auspicarentur, pulli è cavea in sylvam Laurentinam evolarunt, neque inventi sunt. Præneste fax ardens in cælo visa. Sereno intonuit. Terracinæ M. Claudius prætor in nave ¹¹ fulmine conflagravit. ¹² Lacus Fucinus per millia passuum quinque quoquoersum inundavit.

¹ Et istud Scheffero suspectum. ² Emendand. Q. Metello. Vide Pighii Annal. Tom. II. pag. 470. ³ Cora legit Scheff. Rectius Perizonius [Animadv. Hist. p. 324.] ex capite præcedente Care. ⁴ Vide Eutrop. I. IV. ⁵ Pro in publico. ⁶ Macedonia Torn. ⁷ In Lulitania non Macedonia. quod ut fiat rectius ante vocem adversus comma omisimus. ⁸ Gn. Ald. ⁹ Cecidisse emendat Perizonius (Hist. Anim. p. 326.) Nam quæ signa de cælo in terram ceciderint, aut quis unquam tale quid legit, quæve aut

qualia ista signa significaverit Obsequens, intelligat? At si cecidisse legamus, nemo non videt, signa innui militaria, quorum præcipuum tuba. Vide Annot. ad cap. XII. ¹⁰ Brissonius hæc verba laudans lib. I. Formular. p. m. 138. Lavinii legit; & sic etiam Pighius; (Annal. Tom. II. p. 495.) quia nempe sylva Laurentina Lavinatum erat. ¹¹ Deest aliquid, ut vult Scheff. For- san istus aut de-cessus, aut quid simile. ¹² Vide Strab. I. V. p. m. 240.

In ¹ Græcostali & comitio sanguine fluxit. Exquiliis equuleus cum quinque pedibus natus. Fulmine pleraque decussa. ² Hostilius Mancinus consul, in portu Herculis cum conscenderet navem, petens Numantiam, vox improvise audita, *Mane Mancine*. Cumque egressus, postea navem Genue conscendisset, anguis in navi inventus è manibus effugit: ipse consul devictus, mox Numantinis deditus.

XXIII. ³ L. Furio, Attilio Sarrano, COSS.

Rhegium pene totum incendio consumptum, sine ullo humanæ fraudis aut negligentiae vestigio. Puer ex ancilla quatuor pedibus, manibus, oculis, auribus, & duplici obicceno natus. ⁴ Puteolis in aquis calidis rivi manarunt sanguine. Fulmine pleraque dejecta, puer aruspicum jussu crematus, cinisque ejus in mare dejectus. Ab ⁵ Achæis exercitus Romanus cæsus.

XXIV. Servio Flacco, Q. Calpurnio, COSS.

Mons Ætna majoribus solito arsit ignibus. Romæ puer solidus posteriore naturæ parte genitus. Bononiæ fruges in arboribus natæ. Bubonis vox primum in Capitolio, dein circa urbem audita. ⁶ Quæ avis, præmio posito, ab aucupe capta, combustaque, cinis ejus in Tyberim dispersus. Bos locutus. ⁷ In Numantia res male gestæ, exercitus Romanus oppressus.

XXV. P. Africano, C. Fulvio, COSS.

In Amiterno sol noctu visus, ejusque lux aliquandiu fuit visa. Bos locutus, & nutritus publice. Sanguine pluit. Anagninæ servo tunica arsit: & intermortuo igne, nullum ⁸ Flammæ apparuit vestigium. In Capitolio ⁹ nocte avis gemitus simileis ¹⁰ hominis dedit. In æde Junonis Reginæ scutum Ligusticum fulmine tactum. ¹¹ Fugitivorum bellum in Si-

¹ Vide Varronem l. IV. c. 11. ² Vid. Epit. Liv. LV. LVI. ³ Lege potius P. Furio. Vid. Pigh. Annal. Tom. II. p. 499. ⁴ Paulo aliter Freinshem. in supplem. Liv. l. XXI. hæc extulit: Sanguis Puteolis inter rivos aquarum calidarum fluxit. ⁵ Hoc solus scribit Obsequens. Sed forte vitium inhæret nomini proprio gentis, & pro Achæis legendum Vardais, qui tunc Illyricum invadere cœperunt. Pighii Annal. Tom. II. p. 500. ⁶ Al.

sic perperam distinguitur: Quæ avis, præmio posito ab aucupe, capta &c. Auceps quippe præmium non posuit. ⁷ Vide Flor. lib. II. c. 18. & Epit. Liv. LVI. Ex quibus constat vel ad Numantiam, vel potius in Numantiam reponendum esse. ⁸ Flamine Bas. ⁹ Scheff. scribend. vult nocte noctua navis. ¹⁰ Hominibus Bas. ¹¹ Vid. Epit. Liv. LVI. Diodor. Sic. in Excerpt. Peiresc. p. 363.

cilia exortum. Conjuratone fervorum Italia oppressa. Tiberius Gracchus legibus ferendis occisus. Proditum est ¹ memoria, Tiberium Gracchum, quo die periit, tristitia neglexisse ² omina, cum domi & in Capitolio sacrificanti dira portenderentur, domoque exiens, sinistro ad limen offenso pede, decusserit pollicem: & corvi fragmentum tegulae ante pedes ejus ³ projecerunt ex stillicidio. In ⁴ lacu Romano lacte rivi manarunt. Lunæ terra quatuor jugerum spatio in profundum abiit, & mox de caverna lacum reddidit. Ardeæ terra pluit. Minturnis lupus vigilem laniavit, & inter tumultum effugit. Romæ bubo & alia avis ignota visa. In æde Junonis Reginae clausis per biduum valvis, infantis vox audita. Scuta novo sanguine maculata. Puella quadrupes nata. In agro Ferentino Androgynus natus, & in flumen dejectus. ⁵ Virgines ter novenæ canentes, urbem lustraverunt. ⁶ In Italia multa millia fervorum, quæ conjuraverant, ægre comprehensa, & supplicio consumpta. ⁷ In Sicilia fugitivi Romanos exercitus necaverunt. Numantia diruta.

XXVI. ⁸ Appio Claudio, M. Perpenna, COSS.

Reate mulus cum quinque pedibus natus. Romæ in agro ⁹ Cortasi lacte pluit. Lupus & canis Hostiæ pugnantes, fulmine exanimati. Grex ovium in ¹⁰ Apulia, Prætor populi Romani uno ictu ¹¹ fulmine exanimatus. Terracinæ sereno navis velum fulmine ¹² tactum, in aquas dejectum, ¹³ & impensas omneis, quæ ibi erant, ignis absumpsit. ¹⁴ Publius Crassus adversus Aristonicum dimicans, occisus. Apollinis simulacrum lacrymavit per ¹⁵ quatrimum. Vates ¹⁶ porten-

¹ Memoria Ald. Bas. Arg. Antv. ² Omnia Bas. ³ Vid. Val. Max. l. I. c. 4. ex 2. Scheff. autem mallet projecerint. ⁴ Scheff. putat eund. esse qui Sexto Rufo in Regione urbis P. est lacus publicus. ⁵ Vid. Liv. l. XXVII. c. 37. ⁶ De hoc & sequente bello consule Florum. ⁷ Vide Liv. Epit. LVIII. ⁸ Legend. C. Claudio, M. Perpenna. Vid. Pigh. An. T. III. p. 18. ⁹ Nomen corruptum proculdubio. ¹⁰ Appuleja Antv. ¹¹ Fulminis mallet Scheff. ¹² Exanimatum Ald. Bas. Arg. Antv. At Scheff. non est dubium, quin fulmine exanimatum sit intrusum ex superioribus, & iccirco neque hoc, neque

illud locum hic inveniat, sed utrumque delendum scribendumque, navis velum in aquas dejectum. Retinet tamen Pighius, & inflammatum emendat. Annal. Tom. III. p. 18. ¹³ Scheff. & res impositas omnes. Felicius tamen Pighius (Annal. Tom. III. p. 18.) pro & imp. &c. legendum putat, & in ea pisceis omnes, quæ snibi erant. ¹⁴ Vide Epit. Liv. l. LIX Strab. l. XIV. p. 646. Vellej. l. II. c. 4. &c. ¹⁵ Sic item Augustin. de Civ. Dei l. III. c. 11. qui totam habet Historiam; Liv. autem l. XLIII. per quatrimum & tres noctes lacrymasse scribit. ¹⁶ Scheff. mallet prodiderunt.

derunt,

derunt, Græciæ fore ¹ exitium, unde deductum esset. Sacrificatum tum à Romanis, donaque in templo posita. Phrygia recepta. ² Asia Attali testamento legata Romanis. Antiocho regi Syriæ, ingenti exercitu dimicanti, ³ hirundines in tabernaculo nidum fecerunt: quo prodigio neglecto, prælium commisit, & à Parthis occisus est. M. Fulvii Flacci triumviri ⁴ dissensione in legibus ferendis, angues duo nigri in cella Minervæ ⁵ elapsi, civilem cædem portenderunt.

XXVII. *M. Emilio, ⁶ Lucio Aurelio, COSS.*

Nocturna tempestate in Capitolio aliquot templa concussa sunt. Romæ & circa fulmine pleraque dejecta sunt. ⁷ Ætna mons terræ-motu ignes super verticem late diffudit, & ad insulam ⁸ Liparas mare efferbuit, & quibusdam adustis navibus vapore plerosque ⁹ navaleis exanimavit: piscium vim magnam exanimem dispersit, quos Liparenses avidius epulis appetentes, contaminatione ventris consumpti, ita ut nova pestilentia ¹⁰ vastarentur insulæ. Quod prodigium aruspicum responso, seditionem, quæ ¹¹ post tempora patuit, portendit.

XXVIII. *P. Plantio, M. Fulvio, COSS.*

In arboribus fruges natæ sunt. Oleo & lacte in Vejente pluit. Bubo in Capitolio visus. Arpis lapideus ¹² imber tri-duo apparuit. Locustarum ¹³ ingentia agmina in Africa, quæ à vento in mare dejectæ, fluctibusque ejectæ, odore intole-

¹ Scheff. *exitium* opinatur compendium esse *exitiosum*, hocque emendandum. ² Obsequentem secutus est Hieronymus. Alii, P. Mucio Scævola, L. Calpurnio Pisone Frugi COSS. Asiam legatam asserunt. Vide Scal. ad Euseb. Chron. num. MDCCCLXXXVI. ³ Vid. Ælian. Hist. Animal. l. X. c. 34. & Plutarch. in Anton. p. 944. ⁴ Vid. Vellej. l. II. c. 6. Epit. Liv. l. LIX. Florum in seditione Græc. &c. ⁵ *Elapsi* Ald. Torn. Bas. Antv. Notand. porro quod in Editione Tornasiana caput quoddam Lycosthenis inter hoc & 27. interpositum sit, absque asterisci nota, quæ perperam isti (quod in nostra ed. est 26.) adjecta est. Hinc error Pighio (Tom. II. p. 27.) qui dictum Lycosthenis caput quasi Obsequentis revera esset laudavit.

⁶ Lucilio Bas. ⁷ Euseb. num. MDCCCXCI. *Juxta Æolii insulas igne ex flatu suscitatus, apparuit insula, qua nunc HIERA vocatur.* Hoc falsum, ut notat Scaliger. ⁸ *Liparam* mallet Scheff. Sic enim vocat Pomp. Mel. II. c. 7. Plin. III. c. 9. Strab. VI. &c. ⁹ *Putat socios.* ¹⁰ *Vastarentur insula* malit Scheff. ut de Liparensisbus solis intelligatur. ¹¹ Scheff. legit *post tempus apparuit.* Vitium ex eo, quoniam *antique tempus pro tempus* fuit scriptum, mox verba duo juncta in unum *tempus apparuit*, quod deinde iterum diviserunt in *tempora patuit.* ¹² *Fiber* Bas. Antv. ¹³ *Ingenti agmine* Ald. Bas. Ant. at Scheff. deesse aliquid conjicit: quia sequens *pestilentiam* fecerunt non ad agmina, sed ad *dejecta* refertur. Historia memoratur & in epit. L. l. LX.

tabili Cyrenis ¹ mortifero vapore ² gravem pestilentiam fecerunt pecori; hominumque DCCC. millia consumpta tabe proditum est. ³ Fregellæ, quæ adversus Romanos conjuraverunt, dirutæ. Ligures ⁴ Sallyes trucidati.

XXIX. C. Cassio Longino, ⁵ C. Sextilio, COSS.

In Græcostasi lacte pluit. Fulmine ⁶ Crotonæ grex ovium cum cane & tribus pastoribus exanimatus. Saturæ vitulus biceps natus. Tumultus in urbe fuit, Graccho leges ⁷ ferente.

XXX. Gn. Domitio, ⁸ C. Fannio, COSS.

In foro ⁹ Vessano androgynus natus, in mare delatus est. In Gallia ¹⁰ tres soles, & tres lunæ visæ. Vitulus biceps natus. Bubo in Capitolio visus, & ¹¹ ex incendio catena consumpta. ¹² Sallyes & Allobroges devicti.

XXXI. L. Opimio, Q. Fabio Maximo, COSS.

¹³ Grex luporum limites, qui in agrorum divisione per ¹⁴ C. Gracchum depositi erant, dissipavit. Ipse Gracchus in Aventino occisus.

XXXII. L. Aurelio, & L. Cæcilio, COSS.

Androgynus in agro Romano annorum octo inventus, & in mare deportatus. Virgines ter novenæ in Urbe cantarunt.

XXXIII. M. Catone, Q. Martio, COSS.

¹⁵ Catone consule immolante exta tabuerunt. Caput ¹⁶ jocineris inventum non est. Lacte pluit. Terra cum murgitu tremuit. Examen apium in foro confedit. Sacrificium ex ¹⁷ Sibyllinis.

¹ Hoc mortifero vapore glossam esse putat Scheff. saltem cum superioribus per conjunctionem & conjungi debere. Scheff. scribit distinguitque gravem pestilentiam fecerunt. Pecoris hominumque &c. ³ Vid. Liv. Epit. l. LX. Vellej. l. II. ⁴ In Epitom. Liv. nominantur Ligures Saluti. Strabo vocat (l. IV.) Sallyes. ⁵ Legend. Sextio. Vide Pighii Annal. Tom. III. p. 43. ⁶ Crotonæ Ald. Bas. Antv. ⁷ Fabricante forte melius. Obsequens tamen perperam hæc verba addit. Non enim leges hoc anno (U. C. nimirum DCXXIX.) nondum tribunus plebis tulit C. Gracchus, sed anno sequenti. Vid. Pighii Annal. T. III. p. 43. ⁸ G. Fannio Bas. Antv. ⁹ Suesano le-

gend. putat Ortelius [in Thef. Geogr.] ex Livii XXVII. ¹⁰ Vide Plin. l. II. c. 32. ¹¹ Ex incendio consumpta mira locutio. Melius consumpta ab incendio. Nec quæ ista fuerit catena sane intelligitur. Adeo ut Scheff. suspicetur locum esse mutilum. ¹² Vide Liv. Epit. LXI. ¹³ Memorat Plutarch. in Gracchis. ¹⁴ G. Bas. Antv. ¹⁵ Vide Epit. Liv. LXIII. ¹⁶ Sic in Ald. Bas. Arg. & Antv. In Torn. autem & Scheff. male jocineris. Vide Voss. in Grammaticis & Etymolog. ¹⁷ Al. Sibyllinis. Scheff. videtur aliquid deesse, puta decretum, oblatum, aut quid simile: nisi forsan locus sit corruptus, & pro sacrificium scribendum sacrificatum.

XXXIV. L.

XXXIV. ¹ *L. Cæcilio, L. Aurelio, COSS.*

Fulmine Romæ & circa pleraque tacta. Præneste laſte pluuit. Haſtæ Martis in regia motæ. Priverni terra ſeptem jugerum ſpatio ² in caverna deſedit. Saturniæ Androgynus annorum decem inventus, & mari demerſus. Virgines viginti ſeptem urbem carmine luſtraverunt. Reliquum anni in pace fuit.

XXXV. ³ *M. Acilio, C. Porcio, COSS.*

Pompejus ⁴ Elvius eques Romanus, à ludis Romanis cum ⁵ in Apulia reverteretur, in agro Stellati filia ejus virgo, equo infidens, fulmine iſta exanimataque, veſtimento deducto, ⁶ in inguinibus exſerta lingua: per inferiores locos ut ignis ad os emicuerit. Reſponſum, infamiam virginibus & equeſtri ordini portendi, quia equi ornamenta diſperſa

¹ Ita in Ald. Baſ. & Antv. in Torn. vero & Scheff. C. Cæcilio. ² In cavernam main Scheff. ³ Lege M^o. Acilio. Vide Pighii Annal. Tom. III. p. 104. ⁴ Ita in Ald. Baſ. Antv. & Arg. In Torn. & Scheff. Elnius, male, quod & ipſe Scheff. notavit. Helvius autem rectius ſcriberetur; ut in Oroſio (l. V. c. 15.) legitur, qui Lucium præterea appellat: quia vero ex verbis Oroſii (qui prodigium hoc narrat) quædam in Obſequentæ male ſcripta, quædam omiſſa deſiderari videtur, ea proinde hic adponam. adjunctis etiam quæ habet Plutarch. hac de re in Quæſt. Rom. p. 284. Iſdem diebus (inquit Oroſ) obſcænum prodigium ac triſte viſum eſt. L. Helvius eques Romanus cum uxore & filia, Roma in Apuliam rediens, tempeſtate correptus, cum filiam conſternatam videret, ut citius propioribus caſtibus ſuccederent, reſiſtis vehiculis, arreptiſque equis filiam virginem, equo infidentem, in medium agmen accepit. Puella continuo iſtu fulminis exanimata eſt. Sed omnibus ſine ſciſſura aliqua veſtimentiſque ademptiſ, ac peſtoris pedumque vinculis diſſolutis, moniliſque etiam annuliſque diſcuſſiſ, ipſo quoque corpore illaſe, niſi quod obſcænum in modum nuda, & lingua paululum exſerta jacuit, equus quoque ipſe quo utebatur, ſtratuſis, freniſ & cinguliſ diſſolutiſ paſſim ac diſperſiſ, exanimiſ procul jacuit. Tarvo poſt hoc interceſſu temporis L. Veturius eques Romanus Emiliam virginem Veſtalem ſurtivo ſtupro polluit. Duas præterea virgines Veſtales ea-

dem Emilia ad participationem inceſti ſollicitatus, contubernalibus ſui corruptoriſ expoſuit ac tradidit: Indicio per ſervum ſalutis, ſupplicium de omnibus ſumptum eſt. Cæterum in quibuſd. edd. Oroſii mendose L. Alius legitur, eademque injuria ſi-ſta Helvio apud Liv. lib. XXXII quam tamen Sigonius vir acerrimus in hujuſmodi monſtris conficiendis vindicavit. In Plutarcho virgo Eλicia nominatur, quod Helvium viri nomen eſſe ſatis evincit. Αἰγυπτα Ελσία (ut narrat Plut.) τὴν παρθένον δευμίνω ἐφ' ἧσαν βαρβαρίαν κεραυνῶ, ἃ γυνὴν μὲν εὐρεῖσθαι κίμωνι τ' ἵππῳ, γυνήν δὲ αὐτῇ αἰς ἐπιτῆδις ἀνὴρ μὲν τῷ χιτῶνι ἀπὸ τοῦ ἀπορίτων, ὡς θυμάτων δὲ ἃ δακτυλίων ἃ κεκρυφαῶν διπρῖμων χάρις ἄλλαν ἀλαχόθῃ, τῷ δὲ σῖμαles ἔξω προβεβαλμένος τ' ἡλῶσαν. ἀπαπαμίνων δὲ τοῦ μόντων, θυτῇ μὲν ἀρχὴν τὰς ἱερὰς παρθένους εἶται, ἃ γυναικῶν περὶ εὐχῶν, ἀφ' ὧν δὲ τινα ἐκ πῶν ὕβρις, ἡνῶσε βαρβαρίαν τῆς ἱππικῆς διαρῶν τῶν παρθένων τοῦ ἱστιάδων, Αἰμυλίων ἃ Δικων ἃ Μαρτίαν ὑπὸ τὸ αὐτὸ διεθαρμῖαν. ἃ ἐνὶ σπας πολὺν χρόνον ἀνδράσιν, αἰς εἰς ἡν Βυτίτιος, βαρβαρὸς τῷ μῆντι διαπῶνς ἰνδία μὲν ἡ ἱκολαδῶν ἡ ἐξαιγυπτα. Vid. item Epit. Liv. l. LXIII. & Dion. in Excerptis Peireſcianiſ p. 627. meminit & Alconius in Ciceroniſ Milonianam. ⁵ In Apuliam legit Scheff. ⁶ Ita diſtinguit Scheff. vulgo enim: in inguinibus exſerta lingua per inferiores locos, ut ignis ad os emicuerit. pro ad os vero legit ab ore.

erant.

erant. Tres uno tempore virgines Vestales nobilissimæ, cum aliquot equitibus Romanis, incesti pœnas subierunt. *Ædes Veneri Verticordiæ facta.*

XXXVI. *C. Cæcilio, ¹ Gneo Papirio, COSS.*

Albanus mons nocte ardere visus. ² *Ædicula & signum de cœlo tacta.* ³ *Ara Salutis interrupta.* Terra in Lucanis & ⁴ *Privernati late hiavit.* In Gallia cœlum ardere visum. ⁵ *Cimbri Theutonique, Alpes transgressi, fœdam stragem Romanorum sociorumque fecerunt.*

XXXVII. *P. Scipione, L. Calpurnio, COSS.*

Maxima pars urbis exusta, cum æde Matris magnæ. Lacte per triduum pluit, hostiisque expiatum majoribus. Jugurthinum bellum exortum.

XXXVIII. *Sergio Galba, M. Scauro, COSS.*

⁶ *Avis incendiaria & bubo in ⁷ urbe visæ.* In ⁸ *Laotomiis homo ab homine adefus.* Ex Sibyllinis in insula Cimolia sacrificatum per triginta ⁹ *ingenuos patrimos ¹⁰ & matrimos, totidemque virgines.* Multa millia hominum, intumescente Pado, & stagno Arretino obruta. Bis lacte pluit. Nursiæ gemini ex muliere ingenua nati: puella integris omnibus membris: puer à parte priore, alvo ¹¹ *aperto, ita ut nudum intestinum conspiceretur, ¹² idem posteriore*

¹ *Cneo Ald. Bas. Antv.* ² *Nomen ædiculæ & signi deesse videtur Scheffero.* ³ *Non multum dissimilem historiam vide in Sacris III. Reg. c. 13.* ⁴ *Scheff. scribit Privernatibus, vitiumque existimat ex eo ortum esse, quod primo compendiose scriptum fuerit Privernatib. deinde b. omisum, propter similitudinem litterarum quæ sequebatur. Perizonius autem (Hist. Animadv. p. 325.) neutiquam fert istam Schefferi emendationem. Privernati enim nemo acciperet pro vero ipsius urbis nomine. Agro quippe intelligitur. Et sic passim loquitur Obsequens, cap. X. in Prænestina cœuents ceciderunt imbres. Veienti lana ex arboribus nata. cap. XXVIII. Oleo & lacte in Veiente pluit. Quod in his intelligitur, exprimitur cap. XXV. In agro Ferentino. Androgynus natus. cap. XXXIX. In agro Trebulano mulier fulmine icta. Deinde*

non æque commode dici potest in Privernatibus, atque in Lucanis, quum Lucani sint populi vel civitas multorum oppidorum agrorumque, & Privernates unius oppidi populus. ⁵ *Vide Flor. l. III. c. 1. Epit. Liv. LXV. ubi L. Junius Silanus consul nominatur sub quo accidit ea clades.* ⁶ *Vide Plin. l. X. c. 13. qui tamen alios nominat consules sub quibus avis se præbuerit conspiciendam.* ⁷ *Urbem Ald. Arg. probatque Barth. Adv. c. 14. l. XXV.* ⁸ *In plebisque auctoribus Latomiis sive Latumii. In Liv. l. XXXVII. c. 3. & l. XXVI. c. 27. Lautumii: quo modo nostrum etiam scripsisse vix dubito.* ⁹ *Vide Barth. Adv. l. XLVI. c. 20. Scheff. autem legend. vult. ingenuos pueros patrimos.* ¹⁰ *Deest Antv.* ¹¹ *Scribend. aperta.* ¹² *Inde melius forte. Vide Pighii Ann. Tom. III. p. 130.*

natura solidus natus, qui voce missa exspiravit. Contra Jurtham prospere dimicatum.

XXXIX. Q. Servilio Capione, Attilio Sarrano, COSS.

Amiterni cum ex ancilla puer nasceretur, Ave¹ dixit. In agro Perusino, & Romæ locis aliquot, lacte pluit. Inter multa fulmine icta, Atellis digiti hominis quatuor tantum ferro præcisi. Argentum signatum afflatu fulminis diffluxit. In agro Trebulano mulier nupta civi Romano, fulmine icta, nec exanimata. Fremitus cœlestis auditus, & pila cœlo cadere visa. Sanguine pluit. Romæ interdiu fax² sublime volans conspecta. In æde³ Larum flamma à fastigio ad summum columnen penetravit innoxia. Per⁴ Capionem Consulem senatorum & equitum judicia communita, cætera in pace fuerunt.

XL. P. Attilio, & Corn. Manilio, COSS.

⁵ Trebulæ Mutuscæ ante quam ludi committerentur, cantante tibicine, angues nigri aram circumdederunt: desinente⁶ cantare, delapsi. Postero die exorti, à populo lapidibus enecati. Foribus templi adapertis, simulacrum Martis ligneum⁷ capite stans inventum. ⁸ A Lusitanis exercitus Romanus cæsus.

XLI. C. Mario, C. Flacco, COSS.

⁹ Bubo extra urbem visus. bos locuta. Trebulæ Mutuscæ¹⁰ simulacrum in templo, quod capite adoperto fuit,

¹ Immediate post dixit, in edit. Ald. Bas. Antv. & Arg. novi scribuntur consules, P. Sarranus & C. Attilius, quasi caput istud in duo distingui deberet. Argumento saltem esse potest, vocabula consulum valde oscitanter esse in nostro consignata. ² Deest præpositio in. ³ Cicero etiam meminit lib. III. de Nat. Deorum, cuius tamen quidam codices habent Larium. Sed Larum est in melioribus, ut apud nostrum: nec aliter habetur in Inscriptt. vetr. Vide Tomasin. de Donar. c. VIII. p. 794. Tom. XII. Thesauri Grav. ubi: VICO LARUM RURALIUM. Et in eod. capite p. 795.

HYMNUS. CÆSARIS. AUG.
VOLUSIANUS.
HERMAPHILI HYMNI. LIB. F.
DECURO, LARUM. VOLUSIANO-

RUM SCANTIE. PRISCÆ. CON-
IUGI CARISSIMÆ. ET. SIBI.
Vide item Golii Grammat. per Berneggerum emendatam editamque Argent. An. MDCLVIII. p. 75. ⁴ Integre Q. Servilium Capionem. ⁵ In vulg. edd. cum commate distinguitur inter Trebula & Mutusca, perperam, ut monuit Scheff. nam hoc cognomen Trebula (sive ut nonnullis vocatur Trebia) usurpari solitum ad differentiam alterius, quæ Balinii appellabatur. ⁶ Deest Torn. Scheff. ⁷ Pro in capite, nisi quis malit præpositionem absumptam esse per præcedentem litteram m, totidem lineolis illustratum à Petavio Doctr. Temp. I. l. c. 40. ⁹ Caput istud iridem illustravit Petav. loc. cit. ¹⁰ Martis adjiciend. censet Scheff.

¹ opertum

¹ opertum inventum. Nuceriæ ulmus vento everfa, fua fponde erecta in radicem, ² coaluit. In Lucanis lacte, Lunæ fanguine pluit. ³ Arimini canis locutus: arma cœleftia, ⁴ tempore utroque ab ortu & occafu vifa pugnare, & ab occafu vinci. Arufpicum refponfo, populus ftipem Cereri & Proferpinæ tulit. Virgines viginti feptem dona canentes tulerunt. Luna interdiu cum ftella, ab hora tertia ufque ad horam feptimam, apparuit. A fugitivis & defertoribus in ⁵ Thurinis regiones vafatæ. ⁶ Cimbri Alpes tranfgrefsi, per Hifpaniam vafatam, junxerunt fe Theutonif. ⁷ Lupus urbem intravit. Fulminis ictu vultures ⁸ fuper turrem examinati. Hora diei tertia, folis defectus lucem obfcuravit. Examen ⁹ apium ante ædem Salutis confedit. In Comitio lacte pluit. In Piceno tres foles vifi. In agro Vulfinienfi flamma è terra orta, cœlumque vifa contingere. In Lucanis duo agni equinis pedibus nati, alter fiminino capite. In Tarquinienfi lactis rivi ¹⁰ terra fcaturlenti exorta. Arufpicum refponfo figna oleaginea duo armata ftatuta, fupplicatumque. ¹¹ In Macedonia Thraces fubacti.

XLII. C. Mario, Q. Lufatatio, COSS.

Novendiale facrum fuit, quod in Thufcis lapidibus plu-

¹ *Apertum* feu *aperto* fcribend. vult Scheff. optime, fi Martis fimulacrum hic intelligend. cujus caput cafide teftum fuit crifta fuperbiente, ut conftat ex nummis veteribus quos exhibuit Du Choul in Tract. de Religione veterum Romanorum p. 184. Latin. edit. ut etiam ex libello Alberici de Imaginibus Deorum, hoc modo defcribentis Martem: *Galeam habebat in capite, & flagellum in manu porans.* ² *Convaluit* Ald. Baf. Antv. Arg. coaluit autem præfert Scheff. quia nempe fermo hic non de languente fed evulfa arbore. ³ *Ameria* correxit Pighius (Tom. III. p. 156.) ex Plinio hoc prodigium itidem narrante. ⁴ Id eft, matutino & vefpertino, ut interpretatur Scheff. ⁵ Vide Flor. I. III. cap. 20. ⁶ Memorat & Epitome Liv. LXVII. ubi tamen hoc modo legitur: *Reverfque in Galliam bellicofis fe Teutonij conjunxerunt.* At viri doctiffimi non fine caufa fufpectum habent illud *bellicofis*. Quod vero putant, *Ambrosibus* pro eo legendum, id vel ex Auctore noftro in-

telligitur effe haud conveniens. Alii habent *imbellicofis*, vel *imbellicofis*, unde fufpicatur Scheff. lectionem veram fuiffe, *verfque in Galliam, belli caufa fe Teutonij conjunxerunt.* Syllaba *im* vel *in*, quæ præcedit vocem *belli*, facta eft ex præcedenti littera *m*. Litteræ vero *au* fæpe permutantur cum *o*: fic habemus coda pro cauda, copo pro caupo, & id genus plurima. Sic ex *belli cosa*, quomodo antique fcriptum fuit, pro *belli caufa*, factum fecundum *bellicofa*, & per emendationem *bellicofis* ut *Teutonij* refponderet. ⁷ Vide Bochart. de Animal. I. III. c. 20. p. 826. ⁸ Scheff. nomen turris cui infederunt deeffe putat, nifi forfan locus fit corruptus, fcribendumque *fuper curiam*. ⁹ Ita Ald. Baf. Antv. & Arg. & fic infra. al. *apum*, quo modo etiam Varro. Vide Voff. de Analog. II. c. 14. ¹⁰ Scheff. reponendum cenfet, *terra fcaturlenti exorti.* ¹¹ Vide Flor. III. c. 4. IV. c. 12. Eufebij Chronicon numero MDCCCXVIII. & Scaligeri notas.

erat. Urbs aruspicum jussu lustrata. Hostiarum cinis per Decemviros in mare dispersus: & per dies novem circa omnia templa per magistratus & municipia pompa ducta ¹ supplicantium. Hastæ Martis in regia sua sponte motæ. Sanguine circa amnem Anienem pluit. Examen apium in foro boario, in sacello confedit. In Gallia, in castris lux nocte fulsit. Puer ingenuus Ariciæ ² flamma comprehensus nec am-
 bustus. Ædes Jovis ³ clusa fulmine icta, cujus expiatio-
 nem, quia ⁴ prius monstraverat Æmilius Potensis ⁵ aruspex,
 præmium tulit, cæteris celantibus, quod ipsis liberisque
 exitum portenderetur. Piratæ in ⁶ Sicilia à Romanis deleti.
⁷ Theutoni à Mario trucidati. ⁸ Ancilia ⁹ cum crepitu sua
 sponte mota, servusque Servilii Cæpionis ¹⁰ matris Idææ se
 præcidit, & trans mare ¹¹ exportatus, ne unquam ¹² Romæ
 reverteretur. Urbs lustrata, capra cornibus ardentibus per
 urbem ducta, porta ¹³ Nevia emissâ, relictaque. In Aven-
 tino luto pluit. Lusitanis devictis, Hispania ulterior pa-
 cata. Cimbri deleti.

XLIII. C. Mario, L. Valerio, COSS.

Fax ardens Tarquiniis ¹⁴ late visa, subito lapsu cadens.

¹ Sic in Ald. Antv. Arg. & Bas. in Torn. & Scheff. *supplicatum*: non ita bene, quod & ipse Scheff. observavit. Est autem *supplicantium*, pro *supplicantium*, ut *cadentum* pro *cadentium*, & id genus alia. Vide Voss. de Analog. II. p. 313. ² E corpore nimirum erupit, quod quibusdam frequenter accidit. Vid. Barth. de Luce Animal. c. IX. ³ *Claustra* emendavit Scheff. qui tamen dubitat, annon cognomentum Jovis quoddam lateat in hoc vocabulo. ⁴ *Primus* scribend. monuit Scheff. ⁵ Scheff. dubitat an recte nomen istius aruspici sit scriptum. ⁶ *Cilicia* legend. Vide Sigonium ad Epit. Liv. I. LXIX. Perizon. Hist. Animadv. p. 405. Pighium in Annal. T. III. p. 157. ⁷ Vide Flor. III. c. 3. Eutr. I. V. Epit. Liv. LXVIII. ⁸ Hæc ad alium annum pertinent. Pighius igitur (Annal. Tom. III. p. 166.) consules cum novo capite restituendos putat hunc in modum: C. Mario v. M. Aquilio COSS. Ancylis cum etc. ⁹ Liv. epit. LXVIII. cum strepsu habet. quod Scheff. rectius quidem videtur. ¹⁰ Ma-

tri Idææ legit Scheff. nec aliter Freinsh. I. XXXIII. c. 43. Est autem *præcidere* se *matris Idææ*, in honorem ac servitium ejus virilia sibi amputare. ¹¹ Est *portatus* mallet Scheff. ¹² *Romam* reverteretur scribend. vix dubitat Scheff. Sic enim & scripsit Freinshem. in supplemento suo. ¹³ *Navia* Antv. ¹⁴ Nec integra, nec distincta commode hæc putat Scheff. Ecquid enim, *late visa* factum, quæ locis pluribus, quo modo illud *longe lateque* vulgo usurpamus? Quid ergo facit hic illud *Tarquinius*, quid ita *late*? Itaque pro *late* primum scribit *lata*. Deinde illud *visa* conjungit cum sequentibus, deleto commate, quod intercedit. Sic requirit illud *cadens*, quod post sequitur, quoniam non habet alias, à quo regatur. Quanquam & pro *cadens* mallet *cadere*, cum quia clarius, & consuetudini nostri conventus, tum quia littera S adhæsisse lectioni veræ videtur ex initiali verbi subsequenti, atque sic ex *cadere* per commendationem scilicet factum esse *cadens*.

Sub

Sub occasu solis, orbis clypei similis ab occidente ad orientem visus¹ præferri. In Piceno, terræ-motu domicilia ruinis prostrata: ² quædam, convulsa sede sua, inclinata manserunt. ³ Fremitus armorum ex inferno auditus. Quadrigæ auratæ in foro à pedibus sudaverunt. Fugitivi in ⁴ Sicilia præliis trucidati.

XLIV. *M. Antonio, A Posthumio, COSS.*

Bubone in urbe viso, urbs lustrata: nimbis & procella plurima dissipata, fulmine pleraque tacta. Lanuvii in æde Junonis Sospitæ, in Cubiculo deæ sanguinis guttæ visæ. Nursiæ ⁵ ædes sacra terræ-motu disjecta. Lusitani rebellantes subacti. ⁶ Sextius tribunus plebis de agris dividendis populo cum repugnantibus collegis pertinaciter legem ferret, corvi duo numero in alto volantes ita pugnaverunt supra concionem, ut rostris unguibusque lacerarentur. Aruspices sacra ⁷ Apollinis litanda, & de lege, quæ ferebatur, superfedendum, pronunciarunt. Fremitus ab inferno ad cælum ferri visus, inopiam famemque portendit. Populus ⁸ stipem, matronæ thesaurum, & virgines dona Cereri & Proserpinæ tulerunt. Per virgines viginti septem cantitatum. Signa cupressæ duo Junoni Reginæ posita. In Lusitania prospere à Romanis pugnatum.

XLV. *Q. Metello, Tullio Didio, COSS.*

Bubone in Capitolio supra deorum simulacra viso, ⁹ cum piaretur, taurus victima exanimis concidit. Fulmine pleraque decussa. Hastæ Martis in regia motæ. ¹⁰ Ludis in

¹ Scribe *perferri*, h. e. eo, ex loco altero, deferri. Vide Plin. l. II. c. 34. ² Vulgo sic *perperam* distinguitur: *quædam convulsa, sede sua inclin. &c.* 3 Plin. l. II. c. 53. *crepitem* habet. Et sic etiam noster infr. c. LXIII. ⁴ *Cilicia* repone. vult Scheff. Rectius autem Perizon. (in Hist. Animadv. p. 405.) vulg. retinend. annotavit. ⁵ *Ædes sacra &c.* mox *disjecta* mallet Scheff. ⁶ Scribend. *Sextus Titius* (cujus meminit Cicero de Orat. II. & in Bruto) ut monuit Scheff. In libro veteri fuit *Sex. Titius*, id inde junctum, factumque *Sextitius*; in quo cum litteræ *ti* bis viderentur posita per emendationem natum *Sextius*. ⁷ Rectius forsan *Apollini*. ⁸ Scheff.

putat stipem proprie fuisse assium, & monetæ aræ, thesaurum auri vel argenti, sententiam Obsequentis esse; populum quidem ac vulgus promiscuum contulisse assēs numerosve aræos, matronas vero aureos vel argenteos. Per dona autem intelligi vult, quæ non essent nummi, sed res aliæ, quales ad ornatum aut suppellectilem deorum pertinentes, & interdum ex illa ipsa stipe, fiebant. ⁹ Ita distinguend. non ut vulg. cum piaretur taurus, victima ex. Sensus, concidisse taurum, qui victima erat futurus. ¹⁰ *Ludis* hoc Scheffero est admodum suspectum, putatque sub eo latere nomen loci, ubi hoc factum, Luna forsan, vel quid simile.

theatro,

theatro, creta candida pluit: fruges & tempestates portendit bonas. Sereno tonuit. Apud ædem Apollinis Decemviris ¹ immolantibus, caput ² jocineris non fuit. Sacrificantibus anguis ad aram inventus. Item androgynus in mare deportatus. In Circo inter pila militum ignis fusus. Hispani pluribus præliis devicti.

XLVI. *Cn. Cornelio Lentulo, P. Licinio, COSS.*

Supplicatum in urbe, quod androgynus inventus, & in mare deportatus erat. Pisauri terræ fremitus auditus. Muri pinnæ sine terræ-motu passim dejectæ, civiles portendere discordias. ³ Nursiæ simulacrum Jovis in partem finistram conversum. ⁴ Cupressæ simulacra ⁵ Junonis Reginæ posita per virgines viginti septem, quæ urbem lustraverunt. Celiberi, ⁶ Mædi, Dardani subacti.

XLVII. *Cneo Domitio, Cajo Cassio, COSS.*

Lupus urbem ingressus, in domo privata occisus. Bubo in Capitolio occisus. Fulmine pleraque decussâ. Signa aurata Jovis cum capite columnaue ⁷ disjecta. Fesulis sanguine terra manavit. Arretii mulieri è naso spicæ farris natæ: eadem farris grana ⁸ vomuit, urbe lustrata. ⁹ Ptolemæus rex Ægypti Cyrenis mortuus, ¹⁰ S. P. Q. Romanum heredem reliquit.

XLVIII. *P. Crasso, Q. Scævola, COSS.*

¹¹ Cære lacte pluit. Lebadia Eutyhides in templum Jovis Trophonii digressus, tabulam æneam extulit, in qua scripta erant, quæ ad res Romanas pertinerent. Fulminis

¹ Id est, molam salsam inspergentibus capiti victimæ, priusquam feriretur. Quo modo ergo sequitur, quod jocineri tum defuerit caput? Extra inspicere non poterant ante mortem victimæ. Suspiciatur igitur Scheff. hic quædam esse trajecta, locumque integrum sic formandum: *Apud ædem Apollinis Decemviris immolantibus, anguis ad aram inventus, sacrificantibus, caput jocineris non fuit, nisi forsitan sacrificantibus intelligendum sit de iis, qui victimam imponunt aræ cremandam, immolantibus vero de iis, qui cætera omnia faciunt, quæ cremationem antecedunt, quale post mactationem etiam est inspectio extorum.* ² *Jocineris* mallet Schefferus.

³ *Nursina* Antv. ⁴ *Cupressæ* Antv. ⁵ *Junonis* mallet Scheff. quo modo scripsit. sup. c. XLIV. ⁶ In vulg. exemplaribus *Medi* mendose scribitur. *Medi* quippe Asiæ populi, *Mædi* autem qui hic intelliguntur in Europa sunt ad Danubium Pannonii Pontum versus vicini. Vide Pigh. Annal. T. III. p. 189. ⁷ Id est, in partes diversas jacta. Scheff. autem pro columnaue mallet columnaue. ⁸ Non hoc fecit, post lustrationem, sed quia hoc fecit, ideo lustratio est secuta. Scribend. igitur & distinguend. censet Scheff. *vomuit. Urbs lustrata.* ⁹ Vid. Epit. Liv. LXX. Justin. XXXIX. c. 4. ¹⁰ Vid. Scalig. ad Euseb. num. MDCCCXXI. ¹¹ *Cære* Ald. Antv.

afflatu pleraque animalia exanimata. Venafri hiatu terra alte subfedit. Vultures canem mortuum laniantes, occisi ab aliis & comesi vulturibus. Agnus biceps. Puer tribus manibus, totidemque pedibus natus. ¹ At hastæ Martis in regia motæ. Androgynus Urbino natus, in mare deportatus. Pax domi forisque fuit.

XLIX. ² C. Lælio, L. Domitio, COSS.

Novendiale sacrum fuit, quod in Volscæ gente lapidibus pluerat. Vulsiniis ³ Luna nova decedit, & non nisi postero die hora tertia comparuit. Puella biceps, quadripes, quadrimana, gemina foeminea ⁴ natura, mortua nata. Avis incendiaria visa occisaque. In Vestinis, in villa lapidibus pluit. Fax in cælo apparuit, & totum cælum ardere visum. Terra sanguine manavit, & ⁵ concrevit. Canes saxa, regulas vulgo roserunt. Fesulis ingens multitudo inter ⁶ sepulcra, lugubri veste, pallida facie, interdum ambulare gregatim visa. ⁷ Per ⁸ Nasicam Hispaniæ principes, qui rebellabant, supplicio consumpti, urbibus dirutis.

L. C. Valerio, M. Herennio, COSS.

Romæ & circa, fulmine pleraque decussa. Ancilla puerum unimanum peperit. Fregellis ædes Neptuni nocte patrefacta. ⁹ Maris vituli cum exta demerentur, gemini vitelli

¹ Adversativa prorsus hic est otiosa. Mallet Scheff. ac vel & hasta. ² Legend. C. Lælio. Vid. Pigh. Annal. T. III. p. 101. ³ Locus hic, quanquam & illius lectionem vulgatam servaverit Freinsheimius in Supplementis Livianis, Scheffero tamen corruptus videtur. Luna nova sane omni destituta lumine, nec videri potest. unde ergo scitum, quod deciderit? Existimat proinde vir cl. scribend. luna nona. Lunam autem nonam exponit eam, quæ fulget die nona post novilunium. ⁴ Vult membrum habuisse geminum sive duplex. ⁵ Terra dicitur condescere, cum constringitur, & induratur frigore: & sic etiam sanguis condescere dicitur, cum frige factus densatur. Plane autem Obsequens hic vitatus est. Non dicit sanguinem concrevisse, verum terram; quod si constricta & indurata fuerit, quo modo ex ea potuit manare sanguis? Quare suspicatur Scheff. pro concrevis legendum contremuit. Fuit nempe primo scriptum contremuit cum lineola

in capite litteræ e pro m, deinde & in e est versum, omisa lineola, ut supervacua, sic concrevit factum. ⁶ Sepulchra Ald. Arg. Antv. & Bas. & sic semper. Sepulcrum autem à sepeliendo dicitur. Hinc à Supino sepultum fit sepulcrum, mutata & in e, & inserta r, quemadmodum ab ambulatum fit ambulacrum: à fulsum, fulcrum: ab involutum, involutum: à lavatum, lavacrum: à simulatum, simulacrum. Ex quo patet sine adspiratione vocem hanc scribendam esse, utcunque reclamant nonnulli lapides & ipse Agellius L. II. no. Att. cap. III. Vide Kirchman. de Funeb. Rom. l. III. c. 10. ⁷ Hæc ad an. sequentis (U. C. nimirum DCLX.) res gestas pertinent, & perperam huc translata videntur. Vide Pigh. Ann. T. III. p. 201. ⁸ Lege Flaccum. Vide Sigon. com. in Fast. Cap. sub A. U. C. DCLIX. ⁹ Id est, vituli qui mas erat, qui erat sexus masculini. Scheff. autem suspicatur, sub illo maris latitare nomen loci, ubi accidit hoc prodigium.

in alvo ejus inventi. Arretii signum æneum Mercurii sudavit. In Lucanis gregem vervecum, cum pasceretur, & nocte in stabulo flamma circumdata nihil adussit. Carseolis torrens sanguinis fluxit. Lupi urbem ingressi. Præneste lana volitavit. In Apulia mula peperit. Milvus in æde Apollinis Romæ comprehensus. Herennio consuli bis immolanti caput jocineris defuit. In sacro novendiali cœna deæ posita, à cane adesa ante quam delibaretur. Vulsiis prima luce flamma cœlo emicare visa, cum in unum ¹ coisset, ² os flammæ ferrugineum ostendit: ³ cœlum visum descendere, cuius hiatu vertex flammæ apparuerunt. Lustrationibus prospere expiatum. nam totus annus domi forisque tranquillus fuit.

LI. C. Claudio, M. ⁴ Perperna, COSS.

Bubo in æde Fortunæ equestris comprehensus, inter manus exspiravit. Fesulis fremitus terræ auditus. Puer ex ancilla natus sine foramine naturæ, qua humor emittitur. Mulier duplici natura inventa. Fax in cœlo visa. Bos locuta. Examen apium in culmine privatae domus confedit. ⁵ Volaterris sanguis rivus manavit. Romæ lacte pluit. Arretii duo androgyni inventi. Pullus gallinaceus ⁶ quadrupes natus. Fulmine pleraque icta. Supplicatio fuit. Populus Cereri & Proserpinæ stipem tulit. Virgines viginti septem, carmen canentes, urbem lustraverunt. ⁷ Mædorum in Macedonia gens ⁸ provinciam cruenta vastavit.

LII. L. Martio, Sexto Julio, COSS.

⁹ Libius Troso, P. Tarquinius, leges ferentes, cum bellum Italicum confurgeret, prodigia multa apparuerunt

¹ Id est, concrevisset, integrum solidumque denuo factum fuisset, ut erat ante eruptionem. ² Ita vocat locum, unde flamma eruperat in cœlo. ³ Sic hæc verba retulit & Freinshemius in Supplemento Liviano. Scheffero autem locus vitiosus videtur, quem sic restituit: cœlum visum descendere, e cuius hiatu vertex flamma apparuerunt. Cœlum dicitur descendere, cum aperitur, & sic dividitur, estque oppositum ⁷ *cœlo* quod præcedit. ⁴ Legend. *Terperna*. Vide Pigh. Annal. T. III. p. 211. ⁵ *Volaterris* Ald. ⁶ *Quadrupes* Antv. ⁷ Ita scribend. loco vulg. *Mædorum*. Vide Pighii

Annal. Tom. III. pag. 211. ⁸ Quam? Scheff. putat deesse vocabulum ejus & fortassis alia, quæ in defectu Historiarum difficulter restituuntur. ⁹ Imo *Livius Drusus*. Epit. Liv. l. LXXII. *M. Livius Drusus*. *Tribunus plebis*, &c. Convenientius autem esset *ferentibus leges*. Probat itaque Scheff. quod habet Freinshemius ad Florum III. c. 18. *Livio Druso*, *Pleisti tribuno leges ferente*: existimatque scriptum fuisse *P. Tr.* ex quo à conjectore factum *P. Tarquinius*, quod hodie legitur. Sed Pighius *P. Tarquinius* legend. docuit, Annal. Tom. III. pag. 194.

¹ urbi. Sub ortu Solis, globus ignis à septentrionali regione cum ingenti sono ² cœli emicuit. ³ Arretii frangentibus panes, cruor è mediis fluxit. In Vestinis per dies septem lapidibus testisque pluit. Ænariæ terræ hiatu flamma exorta, in cœlum emicuit. Circa Rhegium ⁴ terra mota, pars urbis murique diruta. ⁵ In Spoletino colore aureo globus ignis ad terram devolutus, majorque factus, ⁶ è terra ad orientem ferri visus, magnitudinem solis obtexit. ⁷ Cumis in arce, simulacrum Apollinis sudavit. ⁸ Ædes Pietatis in circo Flamminio clausa fulmine icta. ⁹ A Sylo per ludos Romani trucidati. ¹⁰ Cum ex agris in urbem pecora armentaue Latini agerent, strages hominum passim facta, armenta in tantam rabiem concitata sunt, ut vastando suos, hostile imaginarentur bellum: lacrymantisque ¹¹ multis affectibus, calamitatem præfagirent suis.

LIII. L. Julio Cesare, P. Rutilio, COSS.

¹² Metella Cæcilia somnio Junonem Sospitam profugientem, quod ¹³ immunde sua templa fœdarentur, cum suis precibus ægre revocatam diceret, grægem matronarum fordidis obscœnisque corporis coinquinatum ministeriis, ¹⁴ in quo etiam sub simulacro Deæ cubile ¹⁵ canis confœtuerat,

¹ In Aldina editione (qua nos usi sumus) est *urbis*: quod argumento est *urbis* vocem vitiatam esse, aliamque pro ea substituendam. Nam si *urbis* retineatur falsum erit quod sequitur: pleraque namque prodigia, quæ subji- ciuntur, alibi, quam Romæ, apparuerunt, æque visa sunt. Hoc Scheff. vidit, & suspicatus est sub *urbis* contineri nomen loci, ubi proxime sequens prodigium est factum. Ita certe solet alibi, & in subsequen- tibus præmittit subinde nomen loci, cum prodigium subjungit. Post apparuerunt ergo scribend. punctum coniecit vir doctiss. dein subji- ciendum; *Urbis, sub ortum solis. Urbis* autem ego potius reponerem, cum *Urbis* in Ald. edit. legatur. ² *Cælis* vel *cælo* mallet Scheff. ³ Scribendum potius *Ar-* *em*. ⁴ *Terra-motu* Bas. Antv. ⁵ Scri- bend. coniecit Scheff. in *Spoletino* è *cælo* colore aureo globus. ⁶ Est terra Antverp. ⁷ Sic scripsit Freinshem. (Supplem. l. XXXVI. c. 1.) pro *enjus*, quod in Ald. Torn. Bas. Antv. &c. existat. ⁸ *Ædis*

Bas. Antv. ⁹ *A Sylone* rectius. Vid cap. LIII. ubi in recto casu vocatur *Sylo*. Scheff. autem innuit scribendum forsan esse *Ascylo* vel *Asculo*, ut locus ubi acci- dit hoc scelus in Epit. Liv. l. LXXXII. vocatur. ¹⁰ Perperam vulgo distin- guitur *Romani trucidati, cum* quasi no- vum prodigium non subiceretur. ¹¹ *Multis effectibus* potius scriberet Scheff. & de vastationibus, prostrationibus, cæ- dibus factis ab armento intelligeret. Sed hæret, altiusque metuit subesse vul- nus. ¹² Vide Ciceron. lib. I. D. vin. ¹³ Mendum subesse putat Scheff. An enim aliquid & munde fœdari potest? mallet itaque *immundis*. ¹⁴ Inquina- mento scilicet (ait Scheff.) fœdante ma- tronas. ut magis ad sensum quam ad verba respexerit auctor, nisi forsan ali- quid desideretur. ¹⁵ Quid *confatere*? Scheff. legit, *cubile canis confata erat*. Est autem *canis confata*, quæ suos omnes se- cum habet catulos, ita dicta, sicut & *confata suis* appellabatur. Nisi quis mal- lit legere *divisum, canis cum factus erat*.

E e com-

commundatum supplicationibus habitis, pristino ¹ splendori restituit. A Picentibus Romani barbaro more excruciat: ubique ² in " Latio clades accensa. ³ Lucilius Lupus, spretis religionibus, cum in extis caput non invenisset jocineris, amisso exercitu in prælio occisus ⁴ est".

LIV. *L. Sylla, & Pompejo, COSS.*

⁵ Pompejus Sylo in oppidum Bovianum, quod ceperat, triumphans invecus, omen victoriæ hostibus ostendit: quia triumphus in urbem victricem, non victam, induci solet. Proximo prælio, amisso exercitu occisus. Mithridati, adversus socios bellum paranti, prodigia apparuerunt. ⁶ Stratopedo, ubi senatus haberi solet, corvi vulturem tundendo rostris occiderunt. In eundem locum sydus ingens cælo demissum: Isidis species visa, ⁷ fulmine petere. Lucum Furiarum cum Mithridates ⁸ succenderet, risus exauditus ingens, sine auctore. Cum aruspicum jussu virginem Furiis immolaret, è jugulo puellæ risus ortus, turbavit sacrificium. ⁹ Classis Mithridatis in Thessalia à Romanis in prælio ¹⁰ amissa. Cinna & Mario per bella civilia crudeliter ¹¹ sævientibus Romæ, in castris ¹² Gnei Pompeji cælum ruere visum, arma signaque tacta, milites exanimati. Ipse Pompejus, afflatus sydere, interiit. ¹³ Lectum ejus populus diripuit, corpus unco traxit, ¹⁴ quod discrimine civili perseverasset periclitanti patriæ non succurrere: cum & imperium & maximos haberet exercitus. ¹⁵ Peireæum Sylla cum oppugneret, unus miles ejus, aggerem ferens, exanimatus fulmine.

¹ *Splendore* Ald. Bas. Antv. & Arg. per ellipsin præpositionis pro in splendore, quod frequenter legitur pro in splendorem. ² Deest Bas. Antv. ³ *Rutilius Lupus* in Appian. l. I. B. C. ⁴ *Rutilius* in Ep. Liv. LXXIII nec aliter in lemmate noster. ⁵ Deest Ald. Bas. Antv. Arg. ⁶ Scribend. *Popedius Sylo*, ut habet Epit. Liv. LXXVI. Val. Max. *Toppedium* vocat, l. III. 1, 2. ⁷ Scheffero mendum aliquod videtur hic latere. ⁸ Scheff. legit *flumina petere*, vel *flumen appetere*. Faciebat hoc nempe Isis, velut abitura, & desertura Mithridatem. ⁹ *Suscenderet* malit Scheff. ¹⁰ Quo modo in Thessalia, quæ ad mare non pertingit? Scheff. vix dubitat quin post *Mithridatis* exciderint aliqua, quæ docebant, quid acci-

derit illi classi, simul quocum Romanis negotium fuerit in Thessalia. Itaque post id vocabulum ponendum censet asteriscum. ¹⁰ Hoc item depravatam conjicit idem. Prodigiis quippe superius memoratis conveniens erat, ostendere non Romanorum clades, verum Mithridatis. Mallet *accisa*. ¹¹ Alii male distinguunt: *sævientibus, Roma &c.* ¹² Vel *Gnei Pompeji*, ut alii vocant. Veteres omnes *Gneum* scribunt. Vid. Mat. Victorinum de Orthogr. l. I. pag. 31. ¹³ Vid. Vell. Patere. l. II. c. 21. Plutarch. in vita Pompeji ab initio. ¹⁴ *Quod* Antv. ¹⁵ In edd. omnib. quibus usi sumus est *Peiraum*, quo modo etiam alii plures protulerunt. Sed male. Vide Steph. Lexicon.

Aruspex respondit, ¹ diuturno labore, quod caput jacentis in oppidum versum esset, introitum & victoriam Romanis significare. Post breve tempus Athenæ & ² Peiræum à Sylla capta. ³ Ilio à C. Fimbria incenso, cum ⁴ ædes quoque Minervæ deflagrasset, inter ruinas simulacrum antiquissimum inviolatum itetit, spemque restitutionis oppido portendit.

LV. L. Scipione, ⁵ C. Norbano, COSS.

Per Syllana tempora, inter Capuam & Vulturum, ingens signorum sonus armorumque horrendo clamore auditus, ita ut viderentur duæ acies concurrere per plureis dies. Rei miraculo ⁶ intus considerantibus, vestigia equorum hominumque, & ⁷ recentes protritæ herbæ, & virgulta visæ ⁸ molem ingentis belli portendere. In Hetruria Clusii, mater familiæ vivum serpentem peperit, qui jussu aruspicum in profluentem dejectus ⁹ averfa aqua natavit. Lucius Sylla post quintum ¹⁰ annum, victor in Italiam reversus, magno terrori fuit inimicis. ¹¹ Æditui Capitolium una nocte conflagravit. Syllæ crudelitate fœda proscriptio principum fuit. ¹² Centena millia hominum consumpta Italico civilique bello relata sunt.

¹ Atqui sequitur, post breve tempus. Scheff. itaque scribit, respondit, haud diuturno labore: quod etiam verum videtur ex eo quod caput in oppidum versum esset. ² Vid. Epit. Liv. LXXXI. Vellej. loc. cit. Flor. l. III. c. 5. Eutrop. l. V. Euseb. num. MDCCCCXXXII. & Scaligeri notas, qui ridiculum ait quod Obsequens hoc factum narret COSS. L. Sylla & Q. Pompejo. Caterum hoc librariorum non Obsequentis errore contigit. ³ Vid. Scab. l. XIII. Epit. Liv. LXXXIII. Appian. ⁴ Contra auctor vir. illustr. in Fimbria. Ilium, ubi tardius porta patuerunt, incendi jussit, ubi Minerva templum inviolatum fletit, quod divina majestate servatum nemo dubitavit. Appianus autem cum nostro facit [De bellis Mithrid. p. 205.] Η μὲν δὲ [πάλαι scilicet] ἡσίοντα τὸν ἐντὶ Ἀγαμέμνονι παύσαι ἐπὶ συστέρῃ, διατάλαι δὲ ἀκρότητον ὁρίωντος. ὅς ἐστιν, ὅς Ἀγαμέμνονι ἦν, τὸ δὲ τὸς Ἀδριατικῆς θάλασσης καὶ τοῦ ποταμοῦ Ἰλίου. In quib. erravit interpres ⁵ Sos delubrum reddens, ut ex ad-

jecta voce Palladii constat, quæ de delubro nusquam usurpata. Vid. Hesych. An vero simulacrum istud antiquissimum (ut vocat Auctor noster) idem fuerit quod credebatur urbem reddere invictam dubitat Appianus: εἰ μὴ διουμένης αὐτῆς δὲ Ὀδυσσεὺς ἐν τῷ Τρωϊκῷ ἔργῳ μετήνευκεν ἐξ Ἰλίου. ⁵ G. Ald. Basf. Antv. ⁶ Intentionius scribit Scheff. ⁷ Recens malit Scheff. ⁸ Scheff. malum aptius videtur. ⁹ Freinshem. in Supplem. l. L. adversa habet. ¹⁰ Ita distinguend. non ut vulg. annum victor, in It. &c. non enim victor factus est post annum quintum, sed victor reversus est in Italiam. ¹¹ Deest aliquid Scheff. scribit, Æditui culpa Capitolium, vel Æditui incuria (Capitolium). ¹² Centum quinquaginta habet Eutropius in fine lib. V. nec aliter ejus metaphrastes; quamvis in codice Lincolnienfi (ut ex var. lect. ibi subiectis patet) DL. legatur. In margedit. Ald. in Bibl. Bodl. qua usi sumus quingenta scriptum est.

LVI. *M. Emilio, D. Bruto, COSS.*

¹ Didius Lælius legatus Pompeji, ² cui prodigium Romæ erat factum, in lecto uxoris duo angues conspecti, ³ in diversumque lapsi. Proxime Pompejo in castris sedenti accipiter super caput accesserat. In Hispania adversus Sertorium, inter pabulatores, occisus.

LVII. *Cneo Octavio, C. Scribonio, COSS.*

Reate terræ-motu ædes sacræ in oppido agrisque commotæ. Saxa, quibus forum stratum erat, discussa. Pontes interrupti. Ripæ ⁵ labentis fluminis in aquam provolutæ. Fremitus inferni exauditi. Et post paucos dies, quæ concussa erant, ⁶ corruerunt. Saxum vivum, cum provolveretur, in præcipiti rupe immobile stetit. ⁷ A Sertorio in Hispania exercitus Romani cæsi. ⁸ Adversum ⁹ Mædos varie dimicatum.

LVIII. *L. Aurelio, L. Octavio, COSS.*

Sertorio in Hispania exercitum ducenti, tale prodigium est factum. Scuta equitum parte exteriori, jaculaque, & pectora equorum cruenta visa: quod prosperum sibi interpretatus est Sertorius, quia exteriora hostili sanguine maculari solent. Continua ei prælia cum successu fuerunt. Cyzicum Mithridates cum oppugnaret, Aristagoræ, ¹⁰ qui in summo magistratu erat, Proserpina in quiete visa est dicere, ¹¹ *adversus tibicines se tibicinem comparasse*. Postero die turres hostium vento disjectæ sunt. Ad immolandum bos sacra injussa de montibus per hostium classem adnavit, seque ad aras percutiendam obtulit.

¹ Scribe tantum D. Vid. Pig. An. T. III. p. 290. ² Hæc verba intelligenda sunt velut in Parenthesi posita. Cohærent enim (inquit Scheff.) ista inter se: *Didius Lælius, legatus Pompeji, in Hispania adversus Sertorium, inter pabulatores occisus.* ³ Scheff. mallet, *in diversumque elapsi*. Nisi forte illud *labi* de simplici discessu eorum intelligendum. ⁴ L. Scribonio Scheff. ⁵ Labentis fluminis explicat Scheff. de eo cuius muniuntur aquæ. ⁶ Scheff. mallet ita scribere: *corrumpuntur.*

At saxum: quasi elegantius. ⁷ Illustrat Petav. Doctr. Temp. I. XII. c. 40. Vide quoque Plutarch. in Sertorio. ⁸ Hoc etiam illustrat Petav. ib. ⁹ Ita scribend. vel *Mædos*, seu *Mæsos*, non ut alii *Medos*. Vide Pigh. Annal. Tom. III. p. 294. ¹⁰ Τῷ δὲ αὐτῷ γεγραμμένῳ vocat Plutarch. in Lucullo, quod vertunt *Ludimagistrum*. ¹¹ Scheff. scribend. docet *tibicines*, vel *tubicinem*, nam apud Plutarch. pro eo *σαλπικτήν* habetur.

LIX. *M. Cefone, Gajo Antonio, COSS.*

Fulmine pleraque decussa. Sereno ² Varguntejus Pompejus de cœlo exanimatus. ³ Trabs ardens ab occasu ad cœlum extenta. Terræ-motu Spoletum totum concussum, & quædam corruerunt. Inter alia ⁴ relatum, biennio ante in Capitolio lupam Remi & Romuli fulmine ictam, signum-que Jovis cum columna disjectum. Aruspicum responso in foro ⁵ repositum. ⁶ Tabulæ legum ⁷ æneæ literis liquefactis. Ab his prodigiis Catilinæ nefaria conspiratio cœpta.

LX. ⁸ *Quinto Metello, L. Afranio, COSS.*

Die toto ante sereno, circa horam undecimam nox se intendit, deinde restitutus ⁹ fulgor. Turbinis vi, tecta dejecta, ponte sublapso, homines in Tyberim præcipitati. In agris pleraque arbores everse ¹⁰ radicibus. Lusitani, Gallici devicti.

LXI. *M. Cicerone, Gajo Antonio, COSS.*

¹¹ Cum in agro Pistoriensi Catilinam devicisset, laureatos fascēs in provinciam tulit, ibi à Dardanis oppressus, amisso exercitu profugit. Apparuit cum hostibus portendisse victoriam cum ad eos laurum victricem tulerit, quam in Capitolio debuerat deponere. ¹² Lupi in urbe visi. Nocturni ululatus flebiles canum auditi. Simulacrum Martis sudavit.

¹ Pro Cefone legi debere Cicerone optime monuit Muretus in explicatione tertiæ in Catilinam Invektivæ, p. 538. Ed. Ing. MDCII. ² Viciosum putat Scheff. nam & Vargunteja & Pompeja peculiares familie fuere. Legit, *Varguntejus Pompejus*. Inter oppida Italiæ Pompeji. Vide Mel. lib. II. c. 4. Plin. lib. III. c. 5. ³ Trabs Ald. Bas. Antv. Arg. Veteres nempe trabses dixere in singulari. ⁴ Relata Ald. Bas. Antv. Arg. quod relata legend. (ut coniecit Scheff.) confirmat. ⁵ Dio I. XXXVII. τῶ Δὲ ἀγαλλία μῆτρ, περὶ τὴν τοῦ ἀνατολῆς καὶ περὶ τὴν ἀνατολῆς ἐν τῇ ἡμετέρῃ. ubi notand. quod dicat signum illud decretum non reponi in foro, sed ad forum tantum spectans atque orientem. unde suspicatur Scheff. lucunam in nostro esse. ⁶ Vulgo cum commate tantum ante *Tabula* distinguitur. At si cohærerent cum præcedentibus, scribendum esset. *tabulas legum æneæ*. Suspiciatur proinde Scheff. abesse

verbum hoc loco, & scribendum, *æneæ iſta*. ⁷ Vide Ruperti Epist. ad Reines. 27. pag. 672. ⁸ Caput istud in ed. Tornæliana desideratur, sequensque cum præcedente conjunctum, sine mentione novorum consulum. ⁹ Ita distinguendum monuit Scheff. In vulg. edd. sine ulla distinctione sic scribitur: *fulgor turbinis vi, tecta &c.* Fulgor vero simpliciter, & per excellentiam de fulgore solis positum. ¹⁰ Radicitus Scheff. legit. ¹¹ Dæst aliquid. nomen nempe ejus, à quo victus Catilina. Scheff. supplet: *Antonius, cum in.* ¹² Prodigia sequentia ad Consularum Ciceronis & Antonii perperam ab Obsequente sunt relata. Hæc enim omnia & quæ sequuntur de Marco Crasso, COSS. Cn. Domitio Calvino, & M. Valerio Messala contigisse ex Dione patet. Vide Pigh. Annal. T. III. p. 403. In vulg. autem edd. sic male distinguitur: *Lupa in urbe visi: nocturni ululatus, flebiles, canum auditi.*

Fulmen,

Fulmen, tota urbe pervagatum, pleraque deorum simulacra decussit, homines exanimavit. Urbs lustrata. ¹ Propter dictaturam Pompeji ingens seditio in urbe fuit.

LXII. *Gn. Domitio, Appio Claudio, COSS.*

M. Crassus ad Parthos profectus, cum ² Eufratem transiret, ³ multa prodigia neglexit. Cum etiam coorta tempestas signifero signum arreptum merisset gurgiti, & ⁴ offedente nimborum caligine prohiberentur transire, pertinaciter perseverans cum filio & exercitu interiit.

LXIII. *L. Paulo, C. Marcello, COSS.*

Mula pariens, discordiam civium, bonorum interitum, mutationem legum, turpes matronarum partus significavit. Incendium, quo maxima pars urbis deleta est, prodigii loco habitum. Inter Cæsarem & Pompejum bella civilia exorta. adversus Cæsarem Pompejus ⁶ Macedonia cum invitatis gentibus amicis instrueret aciem, à Dyrrhachio venientibus, adversa ⁷ fuerunt fulmina, examen apium in signis portendit. Nocturni terrores in exercitu fuere. Ipse Pompejus pridie pugnae ⁸ die visus in theatro suo ingenti plausu excipi, mox acie victus, in Ægypto ⁹ occisus. Eo ipso die plerisque locis signa sua sponte ¹⁰ conversa: clamorem crepitumque armorum Antiochia ¹¹ bis, ut curretur in muros, auditum, ¹² indeque sonum tympanorum ¹³ Pergami. Palma viridis ¹⁴ Trallibus in æde Victoriæ, sub Cæsaris statua inter coagmenta lapidum magnitudine ¹⁵ mature enata. C. Cornelius augur Patavii eo die, cum aveis admitterent, proclamavit rem geri, & vincere Cæsarem.

¹ Illustrat Petav. Doctr. Temp. l. XII. c. 40. Scheff. locus mutilus videtur. Nulla quippe Pompeji fuit Dictatura. ² *Euphratem* Antv. ³ Vid. Plut. in vit. Crassi p. 554. ⁴ *Offundente* Ald. Antv. ⁵ *G. Marcello* Ald. Bas. Antv. ⁶ Scribe in *Macedonia*. ⁷ *Hoc fuerunt* (consente Scheff.) ex glossa sequentis *fuere*, perperam hic est intrusum. Nam vocabulum *adversa* respicit verbum *portenderunt*, & mala tristiaque significat. *Portenderunt* autem ex sequenti *portendit* intelligendum. Vid. Val. Max. lib. I. c. 6. ⁸ Freinshem. in notis ad Flor. l. IV. c. 2. *pro die scribit sibi*. Scheff. autem mallet *pridie pugna diem*. ⁹ Vulgo ita dicitur: *occisus, eo ipso die*. ¹⁰ Hic

colon ponend. monuit Scheff. non punctum ut in vulg. edd. coherent enim inter se, nec vocabulum *signa* primi casus est, sed *quarzi*, sicut *clamorem*. ¹¹ In quibusd. edd. nulla distinctio hic habetur. Sed comma cum aliis posuimus. Currebatur enim (ut notat. Scheff.) in muros, urbis defendendæ causa, quia ille strepitus armorum speciem præbebat adventantis exercitus hostilis. ¹² Itemque scribit Scheff. ¹³ Scheff. monuit desiderari verbum *ajunt*, vel simile, quod sententiam claudat. ¹⁴ Vid. Plut. in vit. Cæs. Val. Max. l. I. c. 7. Dion. Cass. l. XII. p. 182. ¹⁵ *Matura* scribit Scheff. ut sit sensus, fuisse tam magnam quam solet esse *matura*.

LXIV. C.

LXIV. ¹ C. Cæsare, M. Lepido, COSS.

² Decimæ legionis aquilæ, Gn. Pompeji filio, quæ fulmina tenebant, visæ dimittere, & in sublime avolare: ipse ³ adulescens Pompejus victus, & fugiens occisus.

LXV. C. Cæsare, M. Antonio, COSS.

Cæsari dictatori exta sine corde inventa. Calphurnia uxor somniavit, fastigium domus, quod ⁴ sicut erat adjectum, ruisse. Nocte, cum valvæ ⁵ cubili clausæ essent, sua sponte apertæ sunt, ita ut Lunæ fulgore, qui ⁶ introvenerat, Calphurnia excitaretur. Ipse Cæsar viginti tribus vulneribus in curia Pompejana à conjuratis confossus.

LXVI. M. Antonio, P. ¹ Dolabella, COSS.

C. Octavius testamento Cæsaris patris Brundusii se in Juliam gentem ⁸ adscivit. Cumque hora diei tertia ingenti circumfusa multitudo Romam intraret, Sol puri ac sereni cæli orbe modico inclusus, extremæ lineæ circulo, qualis tendi arcus in nubibus solet, ⁹ eam circumscripsit. Ludis Veneris genitricis, quos ¹⁰ pro collegio fecit, stella, hora undecima, crinita sub Septentrionis sydere exorta, convertit omnium oculos. Quod sydus, quia ludis Veneris apparuit, divo Julio insigne capitis consecrari placuit. Ipsi Cæsari monstrosa malignitate Antonii consulis multa perpeffo, generosa fuit ad resistendum constantia. Terræ-motus crebri fuerunt, fulmine navalia pleraque tacta. Turbinis vi simulacrum, quod M. Cicero ¹¹ plebiscito ante cellam Minervæ pridie, quam in exilium iret, posuerat, dissipatum membris primum jacuit, fractis humeris, brachiis, capite, dirum

¹ G. Cæs. Bas. Antv. ² At una legio non habebat aquilas plures, ut ostendit Lips. l. IV. mil. Rom. Dial. 5. Scheff. proinde scribend. apud nostrum censer, decem legionum aquila. Et potest error esse natus ex eo, quod compendiose primum esset scriptum X Leg. quod cum decem legionum notare deberet, scriba decima legionis intellexit. ³ Adulescens Ald. Bas. ⁴ Freinshemius in notis ad Flor. l. IV. optime ac ingeniosissime pro quod sicut erat legit, quod Scto erat, hoc est, Senatusconsulto erat. ⁵ Scribend. cunctis. ⁶ Scheff. hoc divisim mallet legere, intro venerat. ⁷ Dolabella Ald. & sic infra. ⁸ Scheff. mallet adseruis. ⁹ Cum proculdubio legend. ut coniecit

Scheff. Patet ex Vell. Paterc. l. II. c. 59. Cui adventanti Romam, immanis amicorum occurrit frequentia: & cum intraret urbem, Solis orbis super caput ejus, veluti coronam tanti mox viri capiti imponens, conspectus est. ¹⁰ Plin. l. II. c. 25. factum dicit in collegio. Sed cum nostro convenit Dio l. XLV. ¹¹ Vide Dion. l. XXXVIII. ubi tamen nullam plebisciti facit mentionem. Et quidem hoc consecravit sponte sua. Plebiscito vero in exilium ire coactus est, per P. Clodium in tribunatu facto, de quo Vellej. l. II. c. 45. Itaque Scheff. censer hoc plebiscito vel post vocem exilium ponendum, vel tanquam glossatoris penitus delendum.

ipsi Ciceroni portendit. Tabulæ æneæ ex æde Fidei turbine evulsæ. Ædis Opis valvæ fractæ. Arbores radicitus, & ple-
raque tecta everſa. Fax cœlo ad occidentem viſa ferri. Stella ¹ per dies ſeptem inſignis arſit. Soles tres fulſerunt, circaque ſolem imum corona ² ſpicæ ſimilis in ³ urbem emi-
cuit : & poſtea in unum circulum ſole redactò, multis men-
ſibus languida lux fuit. In æde Caſtoris nominum literæ quædam Antonii & Dolabellæ Conſulum excuſſæ ſunt, qui-
bus utriſque alienatio à patria ſignificata. Canum ululatus nocte ante pontificis maximi domum ⁴ Lepidi auditi : ex his maximus à cæteris laniatus, turpem infamiam Lepido por-
tendit. ⁵ Hoſtiæ grex piſcium in ſicco reciproco maris fluxu relictus. Padus inundavit, & intra ripam refluens ingen-
tem viperarum vim reliquit. Inter Cæſarem & Antonium civilia bella exorta.

LXVII. *Cajo Panſa, Hircio, COSS.*

Cæſari cum honores decreti eſſent, & imperium adverſus Antonium, immolanti ⁶ duplicia exta apparuerunt. Secutæ ſunt eum res proſperæ. C. Panſa Coſ. ⁷ ſtatua equeſtris An-
tonii domi corruit. Equus phaleratus in ipſius conſpectu feſtinans concidit. Quidam è populo, ſanguine victimarum ⁸ prolapſo, reſperſam cruore ⁹ palmam proficiſcenti dedit. Funèſta hæc ipſi prodigia ¹⁰ fuerunt. Qui mox ¹¹ adverſus Antonium dimicans, ¹² in mortem vulneratus eſt : armorum telorumque ſpecies ¹³ à terra viſa cum fragore ad cœlum ferri. Signa legionis, quæ relictæ à Panſa ad urbis præſidium ¹⁴ erant, veluti longo ſitu inductis araneis venire viſa, ful-

¹ Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, inquit Dio l. XLV. ² Spicæ legend. monet Scheff. ³ Orbem legit Scheff. ⁴ Vocem Lepidi ex gloſſa natam eſſe putat Scheff. ⁵ Al. Oſtia. Dio etiam meminit l. XLV. & ἔχθρῳ ἐκ τῆς θαλάσσης ἀνυθίσκει κατὰ τὰς τῆς Τιβεριδὸς ἑσθλὰς ἰς τὴν ἡμετέραν ἑσπέρην. Interpres vero non intellexit, vertitque κατὰ τὰς τῆς Τιβεριδὸς ἑσθλὰς per (vel ut in margine propter) Oſtia Tiberis. ⁶ Suet. Aug. c. 59 immolanti omnium victimarum jocinera replicata intrinſecus ab ima fibra paruerunt. Dio l. XLVI. Διὰ τὰ τὰ ἡμέρας ἰσχυρὰ τοῖς ἱππίοις δόδωνα ἔσιν ἐν τῇ πόλει. Ex quibus patet idem eſſe duplicia ac replicata. ⁷ Meminit & Dio l. XLVI. ſed apud ipſum (inquit Scheff.) pro & ἀν-

δραὶ αὐτῷ χαλκῷ legend. fortasſis eſt, & ἀνδραὶς ἀντωνίῳ. ⁸ Prolapſus ſcribit Scheff. Ita quippe Dio loc. cit. ἵππῳ ἡμαλὶ περιχυμένῳ ὠλεσθε & πρὸς αὐτὸν ἡμῶν ἐμῶν. ⁹ Paludamentum ſcribend. ut innuit Scheff. patet ex Dionis φαικῶν, quod Latinis eſt paludamentum. ¹⁰ Scheff. mallet diſtinguere ac ſcribere : fuerunt, quia mox. Totus enim locus agit de Cajo Panſa Conſule, oſtenditque prodigia, quæ mortem ejus præceſſerunt. ¹¹ Vid. Sueton. Octav. c. 10. 11. ¹² Pro, ad mortem uſque. ¹³ Vid. Dion. l. XLVII. ¹⁴ Scheff. ſcribit erat. Legio quippe præſidio urbi erat futura. Dio : τὰ τε γὰρ σημεῖα τοῦ γεγνημένου τῷ τῷ πάλαι φυλάττειν, &c.

mine pleraque icta. In castris Cæsaris luce prima, in culmine prætorii super linteum confedit aquila: inde circumvolantibus minoribus avibus excita, de conspectu abiit. Oraculo Apollinis ¹ vox audita; LUPIS RABIES HYEME, ÆSTATE FRUMENTUM NON DEMESSUM. Veteranis Cæsari consulatum flagitantibus, ² terribilis tumultus Romæ fuit. Cæsar cum in campum Martium exercitum deduceret, sex vultures apparuerunt. Conscedenti deinde rostra creato consuli, iterum ³ sex vultures conspecti, veluti Romuli auspiciis novam urbem condituro signum dederunt. Reconciliatione inter Cæsarem, Antonium, Lepidum facta, foeda principum fuit proscriptio.

LXVIII. *M. Lepido, Munatio Planco, COSS.*

⁴ Mula Romæ ad duodecim portas peperit. Canis æditui mortua, à cane tracta. ⁵ Lux ita fulsit, ut tanquam die orto ad opus surgeretur. In ⁶ Mutinensi victoriæ Marianæ signum meridiem spectans, sua sponte conversum in septentrionem hora quarta: cum hæc victimis expiarentur, soles tres circiter hora tertia diei visi, mox in unum orbem contracti. ⁷ Latinis in Albano monte cum sacrificaretur, ⁸ ex humo, à pollice Jovis cruor manavit. Per Cassium & Brutum in provinciis, direptionibus sociorum, bella gesta. Notatum est prodigii loco fuisse, ⁹ quod P. Titius prætor, propter dissensiones collegæ, magistratum abrogavit, & ante annum est mortuus. Constat neminem, qui magistratum collegæ abstulerat, annum vixisse. Abrogaverunt autem hi: Lucius Junius Brutus consul, Tarquinio Collatino: Tib. Gracchus, M. Octavio Cæcinnæ: ¹⁰ P. Tarquinius, P. Marullo: Tul-

¹ Euseb. num. MDCCCLXXV. Inter cetera portenta, quæ toto orbe facta sunt, hæc in suburbano Roma ad arantem locutus est; FRUSTRA SE URGERI. NON ENIM FRUMENTA. SED HOMINES BREVI DEFUTUROS. Scalig. qualis vox ista fuerit Græco versu declaravit: *ἀδυστὰ λυκοῖς χυμῶνι, δίρι δ' ἀδύστου.*

² Vid. Dion. loc. cit. Suet. Octav. cap. XXVI. ³ Dion ib. Suet. Oct. c. XCV. ⁴ Dion ib. ⁵ In Dione pro luce habetur sol. *ἡμεῖς, αἶτ, καὶ πρὸς τὴν νύκτις ἐξέλαμψε.* Ex quibus constat in nostro scribendum: *nocte lux ita fulsit.* Vocem *nocte*, notante Scheff. interceptit tracta vox, quæ præcedit, quoniam easdem

pene habet litteras. ⁶ Decet bello. ⁷ Scilicet feris. ⁸ Vera lectio, ut notat Scheff. est, *ex humero ac pollice.* Dion. loc. cit. *Ἀγαλμα τὸ τῷ Διὶ τὸ ἐν τῷ Ἀλβανῷ ὄν, αἷμα παρ' αὐτὰς τὰς ἀνθρώπους. ἔκ τε τῶν δειγτῶν ὧν, καὶ ἐκ τῶν δειγτῶν χυρὸς ἀνέβηκε.* ⁹ Mirum ita Obsequentem retulisse de Titio Prætor, cum alii Tribunum plebis hæc fecisse tradant. Vid. Pigh. Ann. Tom. III. p. 478. ¹⁰ Dion. ita habet: *Ὅτε Κίρρας ὁ τῶν τε Μάρκουλλον καὶ τῶν Φλαβίων ἀπαλλάξας, καὶ ἐς μακρόν ἀπεφθάρη.* Quid ergo hic facit P. Tarquinius? Scheff. mallet cum cl. Freinshemio sic legere locum totum: Tib. Gracchus, M. Octavio: Cor. Cinna L. Cornelio Merula & Flavio. Bruto & Cassio &c.

lius, Bruto & Cassio, pugnam adversus Cæsarem & Antonium molientibus. In Castris Cassii examen apium confedit. Locus aruspicum jussu interclusus, interius ducto vallo. ¹ Vulturum, & aliarum alitum, quibus strages cadaverum pabulo est, ingens vis exercitum advolavit. Puer in pompa Victoriæ cultu cum ferretur, ferculo decedit. ² Lustratione lictor ³ perversis fascibus lauream imposuit. Brutianis in prælium egredientibus, Æthiops in porta occurrit, & à militibus confossus: Cassius & Brutus interierunt.

LXIX. *Cajo Furnio, Cajo Syllano, COSS.*

Sub Apennino, in villa Liviae uxoris Cæsaris, ingenti motu terra intremuit. ⁴ Fax cœlestis à ⁵ meridiano ad septentrionem extenta, luci diurnæ similem in nocte fecit. Turris hortorum Cæsaris ad portam Collinam de cœlo tacta. ⁶ Infidiis Romanorum Germani circumventi, sub M. Lolio legato graviter vexati.

LXX. *Paulo Fabio, Quinto Aelio, COSS.*

In Germania, in castris Drusi examen apium in tabernaculo Hostilii Rutilii præfecti castrorum confedit, ita ut funem prætendentem, præfixamque tentorio lanceam amplecteretur. Multitudo Romanorum per insidias subiecta est.

¹ Vide Dion. l. XLVII. Plut. in Bruto. Flor. l. IV. c. 7. ² Lustrationi Antv. ³ Hoc est, *inversis*, ut arbitrat Schef. ⁴ Dion l. LIII. ⁵ Schef. aut deesse quidpiam, aut scribendum *meridiana ora* videtur. Potest nempe *ora* excidisse propter præcedentem syllabam

ana non multum dissimilem. ⁶ Contrarium testatur Dion. l. LIV. Nec aliter alii Historici. Quare cum Lippio (ad Tacit. Ann. l. I. c. 10.) & Schef. scribend. *insidiis Germanorum Romani circumventi*.

Catalogus Consulum Romanorum, sub quibus Prodigia ab Obsequente memorata visa sunt. in quo illud admonendus es, non secundum prænomena (quæ ut corrupta sunt, ita sæpenumero etiam multis sunt communia) posita esse: sed præponi ea nomina, quæ, ab usu frequentiori, huic vel illi maxime propria facta sunt.

M. Acilius.	cap. 35	Q. Fabius Max.	20, 31	Q. Metellus.	45, 60
Quintus Ælius.	70	Q. Fabius Labeo.	3	Munatius Plancus.	68
L. Æmilius Paulus.	4	C. Fannius.	30	Q. Mutius.	8
M. Æmilius.	22, 27, 56	C. Flaccus.	41	C. Norbanus.	55
Q. Æmilius Petrus.	9	C. Fulvius.	25	Cn. Octavius.	11, 57
L. Afranius.	60	M. Fulvius.	28	L. Octavius.	58
P. Africanus.	18, 25	Q. Fulvius.	5	L. Opimius.	15, 31
Gaius Antonius.	59, 61	L. Furius.	23	C. Pansa.	67
M. Antonius.	44, 65, 66	C. Furnius.	69	Cn. Papirius.	56
Appius Claudius.	19, 26, 62	T. Gracchus.	12	L. Paulus.	63
Attilius Sarranus.	23, 39	M. Herennius.	50	M. Perpenna.	26, 51
P. Attilius.	40	Hircius.	67	L. Petellius.	7
L. Aurelius.	27, 32, 34, 58	C. Hostilius Mancinus.	22	L. Piso.	17
Gn. Bebius Tamphilus.	4	L. Julius Cæsar.	53	P. Plautius.	28
D. Brutus.	56	M. Julius.	9	Q. Pompejus.	54
C. Cæcilius.	34, 36	Sex. Julius.	52	C. Portius.	35
L. Cæcilius.	32, 34	M. Junius.	6	A. Posthumius.	44
Cn. Cæpio.	21	M. Juventius.	12	Q. Posthumius.	15
C. Cæsar.	64, 65	Lælius.	18	Sp. Posthumius.	17
L. Calpurnius.	37	C. Lælius.	1, 21, 49	Quintius Martius.	33
Q. Calpurnius.	24	L. Lentulus.	14	P. Rutilius.	53
Caius Cassius.	47	M. Lepidus.	8, 64, 68	Q. Scævola.	48
C. Cassius Longinus.	29	P. Licinius.	46	M. Scaurus.	38
M. Cato.	33	C. Livius.	2	L. Scipio.	37
M. Cæso.	59	Q. Lucretius.	42	P. Scipio Nasica.	13
M. Cicero.	61	Cn. Manlius.	5	C. Scribonius.	57
C. Claudius.	7, 51	Gn. Manlius.	6	C. Sergius Galba.	38
M. Claudius.	3	T. Manlius.	11	Q. Servilius Cæpio.	39
M. Claudius Marcellus.	16	C. Marcellus.	63	Servius Flaccus.	24
Cornelius Manilius.	40	M. Marcellus.	10	C. Sextilius.	29
Cn. Cornelius Lentulus.	46	C. Marius.	41, 42, 43	P. Sulpitius.	10
P. Crassus.	48	C. Martius.	13	L. Sylla.	54
P. Dolabella.	66	L. Martius.	52	C. Syllanus.	69
Cn. Domitius.	30, 47	Q. Martius.	14, 33	Tullius Didius.	45
Gn. Domitius.	62	M. Messala.	2	C. Valerius.	50
L. Domitius.	49	L. Metellus.	20	L. Valerius.	43
Q. Elius.	70	P. Metellus.	19	L. Valerius Flaccus.	16
Paulus Fabius.	70				

INDEX

RERUM & VERBORUM

IN

JULIO OBSEQUENTE

MEMORABILIVM.

A		M. Æmilius Pontif. Max. 6	mare. 20, 25, 30, 32, 34.
Abdicant se magistratus.	41	Æmilius Potentis aruspex.	45, 46, 48, 50
cap. 16.		Ænaria. 52	Anguis inventus sacrifici-
Abiit de conspectu 67. ter-		Æthiops occurrit, & occi-	cantibus. 45 angues duo
ra in profundum. 25		ditur. 68	conspecti in lecto ux-
Abrogavit nemo magistra-		Ætna ignibus abundat. 21	ris. 56 nigri circum-
tum collegæ & vixit per		ardet 24 ignes diffundit	dant aram. 40
annum. 68		super verticem. 27	Anienis amnis. 41
Accipiter accessit super ca-		Assatus fulminis. 39 affla-	Annus pacatus fuit. 21
put Pompeji. 56		tu fulminis exanimata	tranquillus fuit. 50
Achæi cadunt Roman. 23		animalia. 55 ignium	Antiochus Rex Syriæ. 13
Ad aquas Cumanas mor-		cœlestium adusta vesti-	Antonii malignitas contra
tuus. 7, 12, 27, 59. 68.		menta. 2	Octavium Cæsarem. 66
præsidium urbis legio.		Assatus sydere. 54	ejus literæ in æde Casto-
67. resistendum constan-		Ager publicus. 9 Stellati	ris exustæ. <i>ibid.</i> statua e-
tia alicui. 66		12, 35	questris corrui. 67
Adapertæ fores templi. 40		Aggerem ferre. 54	Apium examen in castris
Adefa cœna à cane. 50. ad-		Agmina locustarum. 28	Cassii. 68 apium examen
esul homo ab homine. 38		Agni cum pedibus equi-	ante ædem Salutis. 41.
Adiulsi species solis. 12		nis. 41	42 in culmine domus.
Admittunt aves. 63		Albanus mons. 7 ardere	51 in foro confedit. 33
Adoperto capite simula-		visus. 36 in eo sacrifici-	in signis. 63 in taber-
crum. 41		cia. 68	naculo confedit. 70
Adscivit se in gentem Ju-		Apenninus. 69	
liam Octavius. 66		Apollinis ædes. 45 ædes	
Adversa ei portendunt ful-		Romæ. 59 Oraculum. 67	
mina. 63		sacra. 106. simulacrum	
Advolat exercitum vis		in arce Cumis. 52	
vulturum. 68		Apparent prodigia ei. 54	
Adusta naves vapore. 27		apparuit fax in cœlo. 49	
adusta vestimenta levi		vulturius. 8	
assatu ignium cœlesti-		Appetere epulis pisces. 27	
um. 2		Apposita integumenta Jo-	
Ædes Minervæ. 10. Jovis.		vi. 5	
14. Salutis 10. Fidei, O-		Apulia. 50	
pis, Castoris. 66		Aqua averfa. 55	
Ædícula tacta de cœlo. 36		Aquila confedit super li-	
Ægre revocata Iuno. 53		teum prætorii. 67 a-	
Æmilianus dirigit Cartha-		quilæ legionis decimæ	
ginem. 18		fulmina visæ dimic-	
		tere. 64	
		Androgynus, deportatus in	Ara

Ara Saluti
3, 4
Araneis in
Arcus ten
bus.
Ardea.
Ardet stell
arist. Æ
cœlum.
sus mo
visum
Area Con
3, 4
Argentum
39.
Aricia.
Arillagor
Arma vol
15 cœle
fa.
Armenta
biem.
Arpæ:
Arretrum
Arrodunt
Alia testat
manis.
Athenæ
Attalus.
Ave, dix
sceretur
Aventinu
Aversa aq
Auferre
legæ.
Avis igno
incend
admitt
Avolare i
Aurum f
Auspican
Auspicia

Bellum
& Pon
& Mar
rum.
Italicu
num.
bellum
menta
dirept
Biceps ag
vritulu
Bononia
Eos locu
locuta.

INDEX RER. & VERBOR. &C.

Ara Salutis. 36	Concordiæ	Bovianum oppidum. 54	Castoris ædes. 66
3, 4		Bruciani. 68	Catena consumpta ex incendio. 30
Araneis inducta signa. 67	L. Jun. Brutus abrogat legæ magistratum. 68	Catilina victus. 61	
Arcus tenditur in nubibus. 67	Brutus & Cassius pugnam moliantur contra Octavianum Cæsarem. 68	Cato Consul. 33	
Ardea. 25	Bubo comprehensus in æde Fortunæ. 51	Cauræ. 19	
Ardet stella per tot dies. 18	visus extra urbem. 41 in Capitolio 28, 30, 45 in urbe. 45	Celtiberi subacti. 46	
arist. Ætæna ignibus. 24	Romæ. 25, 38 bubonis vox audita in Capitolio. 24	Cephalonia. 21	
ardere visus mons Albanus. 36		Cereri & Proserpinæ stipes lata. 41, 44, 51	
visum cælum. 18, 36, 49		Cicero abrogat magistratum Bruto & Cassio. 68	
Area Concordiæ, Vulcani. 3, 4		ponit simulacrum Minervæ. 66	
Argentum signatum fluxit 39		Cimbri jungunt se Teutonibus. 41 transgrediuntur Alpes. 36 delentur. 42	
Arctia. 16		Cimolia insula. 38	
Arillogoras. 58		Cinix bubonis dispersus in Tiberim. 24 hostiarum dispersus in mare. <i>ibid.</i>	
Arma volare visa in cælo. 15 cœlestia pugnare visum. 43	Cadens fax lapsu. 43	pueri dejectus in mare. 23	
Armenta concitata in ra- biem. 52	Cæpio Consul. 39	Cinnæ & Marii bellum civile. 54	
Arpæ. 28	Cære. 12, 18, 48	Circa, 5, 27 urbem 24 horam undecimam. 60	
Arretium. 47, 52	Cæsar dictator confossus à conjuratis. 65 ejus bellum civile cum Pompejo. 63 statua in æde Victoriæ Trallibus. 63	Circulus, qualis tendi arcus solet in nubibus. 46 circulum in unum Sol redigitur. 66 circuli discolors cingunt solem. 18	
Arrodunt aurum mures. 18	Cajetæ ædes Apollinis. 4	Circumfusus ingenti multitudine. 66	
Asia testamentum legata Romanis. 26	Calatia. 9	Circumscribit eum circulus solis. 66	
Athenæ captæ à Sylla. 54	Caligo nimborum. 62	Circumvolitant eum aves. 67	
Athalus. 26	Calpurnia uxor Cæsaris, ejusque visa nocturna. 65	Circus Flamminius. 53	
Ave, dixit puer, cum natusceretur. 39	Campus Martius. 67	cum porticu. 14	
Aventinus. 2, 31, 42	Canis apud gregem ovium 29 confecta. 53 tracta à cane. 68 laniatus à cæteris. 66 locutus. 41 canes rodunt faxa, tegulas. 49 canum ululatus. 59, 66	Clamor & crepitus armorum auditus. 63	
Aversa aqua. 55	Canit tibicen. 40	M. Claudius prætor conflatus. 10	
Auferre magistratum collegæ. 68	Cantant in urbe virgin. 32	gravit fulmine. 22	
Avis ignota visa Romæ. 25	Capitolium conflagravit. 55 in eo habetur senatus. 10	Clusum. 55	
incendiaria. 38, 49 aves admittunt. 63	Capra cornibus ardentibus ducta per urbem. 42	Coagmenta lapidum. 63	
Avolare in sublime. 64	Captus membris. 7	Coaluit ulmus eversa. 41	
Aurum sacrum. 18	Capua. 12, 55	Cælum purum & serenum 66 ardere visum. 36, 49	
Auspiciantur Lanuvii. 22	Caput jocineris defuit immolanti. 50 non fuit immolanti. 45 siminum. 41 capite adoperito. 47 capita deorum se convertunt. 5	descendere visum. 50	
Auspicia Romuli. 67	Carthago obfessa, diruta. 18	ruere visum. 54	
	Cassinum. 10	Cæna in sacro Novendiali. 50	
	Cassius & Brutus diripiunt socios Romanorum. 68	Coit in unum cælum. 50	
	occiduntur. <i>ibid.</i>	Collis Quirinalis. 10	
		Columen summum. 39	
		Columnæ ante ædem Jovis in campo. 16	
		Comitia sunt ambitiose. 10	
		Comitium	

INDEX RER. & VERBOR.

Comitium.	41	54	projiciunt fragmen-	Demo. demuntur extra vi-
Committuntur ludi.	40	tum	tegulæ ante pedes	tuli.
Commotæ ædes terræ-mo-		alicujus.	25	pugnant in-
tu.	57	ter se.	44	Deponere laurum in Capi-
Commundatus grex ma-		Crassius profectus in Par-		tolio.
tronarum.	53	thos occiditur.	62	59 limites in di-
Communicare judicia.	38	Creta candida.	45	visione agrorum.
Compareo. comparuit lu-		Cruenta vastat provinci-		31
na.	49	am.	51	Descendit cœlum.
Comparare sibi tibicinem		Cruor manat ex pollice Jo-		50
adversus tubicinem.	57	vis.	68	Desedit terra in caverna.
Concidit equus.	67	Cubiculum Junonis.	44	Defunt, qui funerant cada-
ma exanimis.	45	Cubile canis.	53	vera.
Concitata in rabiem ar-		Cumis simulacrum Apol-		20
menta.	52	linis.	52	Devolvitur ad terram glo-
Concordiæ ara.	3, 4	Curia Pompejana.	65	bus ignis.
Concrevit sanguis.	49	Curritur in muros.	54	Disatura Pompeji.
Concussum terræ-motu.	59	Cyrene.	28	59
tempestate.	27	Cyzicum.	58	Diffluxit argentum amatu-
corruerunt.	57			fulminis.
Conflagravit fulmine.	27			39
Confecta canis.	53			Diffundit ignes super ver-
Conjuratio servorum.	25			ticem Ætna.
Consa.	15			27
Conscendere navem.	24			Dilapsi angues.
Consecrare alicui sydus in-				39
signe capitis.	66			Dimicare dubie adversus
Confedit examen apium.	41			aliquem.
Conspexit ei vultur.	sex.			21
Consumpta ex incendio ca-				Dimitunt fulmina aquil-
tena.	30			la.
consumpti con-				64
taminatione ventris.	27			Direptionibus gerere bel-
supplicio principes.	49			la.
consumpta bello tot				68
millia.	55			Diripuit lectum ejus po-
supplicio.	25			pulus.
tabe.	28			54
Confurgit bellum.	52			Diruta pars muri.
Contaminatio ventris.	27			52
Contingere cœlum visa				Diruta recta tempestate.
flamma.	41			12
Continua prælia.	58			Dirum hoc portendit Ci-
Contra Jugurtham pugna-				ceroni.
tum.	38			66
Contracti in unum orbem				dira porten-
tres soles.	68			duntur sacrificanti.
Convertit oculos omnium				35
stella.	66			Discrimen civile.
conversum si-				53
gnum in Septentrio-				Discussa pleraque fulmine.
nem.	68			10
Convulsa domicilia sede				Dissectæ turres vento.
sua.	43			58
Cooritur tempestas.	62			dissecta signa Jovis ful-
Cornelius.	7			mine.
C. Cornelius augur.	63			47
Cornibus ardentibus ca-				Dispergere vim piscium.
præ.	42			27
Corona specieæ similis cir-				dispersus cinis in
ca solem.	66			mare.
Corvi occidunt vulturem.				42

obsceno
cia ext
Egredi. 22
Egredi loci
Eludunt o
quantu
Emicat gl
celi. 5
50 flamm
51 igni
Emissa cap
42
Emicat an
Equulus c
dibus.
Equus pha
equorum
Erecta in
41
Eversa ve
eversæ
bus.
Eurychide
ex tem
phonii.
Exarborib
ignibus
incendi
inferno
rum. 45
Sibyllin
Exanimav
mines.
Exanimat
exanim
nis.
Exanimis
dit. 45
Exceptus
Excita cir
avibus
Excruciat
Excussæ li
Dolabel
Exerta lin
bus.
Exorta ste
Expiare a
lustratio
mis. 68
digium
Expiravit
Exportatu
Exquilias
Extra du
Oblivio

IN JUL. OBSEQUENTE.

obsceno puer. 23 dupli-	65 tabuerunt immo-	ces. <i>ibid.</i> flamma com-
cia extra. 67	lanre Catone. 33	prehensus puer, nec am-
E	Extabitur jecur. 7	bustus. 42
Egredi. 22 in praelium. 68	Extenta fax coelestis. 69	Fluit cruor è mediis pani-
Egredz locustz fluctibus. 28	trabs ad cœlum. 59	bus. 42 torrens sanguis.
Eludunt oculos appropin-	Exusta pars urbis maxima.	50 sanguine in comitio.
quantum species visz. 6	37	19
Emicat globus cum sono	F	Fluxus reciproc. maris. 66
cœli. 52 flamma cœlo.	Facies pallida. 49	Fœda strages. 52
50 flamma in cœlum.	Facit lucem in nocte fax.	Fœdantur templa immun-
52 ignis ad os. 35	69 ludos pro collegis.	de. 53
Emissa capra porta Neviz.	66 pestilentiam pecori	Foramen naturz, quo hu-
42	odore. 28 stragem. 56	mor emittitur. 51
Enecati angues lapidib. 40	Farris grana vomuit mu-	Formium. 12
Equulus cum quinque pe-	lier. 47 Spicz natz è	Fortunz ædes. 14 equestris
ribus. 22	naso. <i>ibid.</i>	ædes. 51
Equus phaleratus. 67	Fasces laureati lati in pro-	Forum boarium. 42 Vesta-
equorum pectora. 58	vinciam. 61 perverli. 68	num. 30 stratum saxis. 57
Erecta in radicem ulmus.	Fastigium domus adje-	Fragmentum tegulz. 25
41	ctum. 65	Frangentes panes. 52
Everfa vento ulmus. 41	Fax cœlo fertur. 66 ex spe-	Fregellz dirutæ. 28 ibi
everfz arbores radici-	culo. 22 in cœlo appa-	ædes Neptuni. 50
bus. 60	ruit. 49 ardens. 43 in	Fremitus armorum ex in-
Eurychides tabulam fert	cœlo visa. 9, 22 coelestis	ferno. 42 coelestis audi-
ex templo Jovis Tro-	extenta. 69	tus. 39 inferni auditi. 57
phonii. 48	Ferulo decedit puer Vi-	terræ auditus. 46, 51 ab
Exarboribus nata lana. 10	toriz cultu. 68	inferno ferri visus. 44
ignibus involata est. 17	Ferentinus ager. 25	Fruges natz in arborib. 24
incendio consumi. 30	Ferre aggerem. 54 dona	Frustrum non demel-
inferno fremitus armorum.	Cereri. 44 lanrum ad	sum æstate. 67
43 speculo fax. 12	hostes. 59 præmium,	Frustrum. 13
Sibyllinis supplicat. 4	quod monstravit expia-	Fucinus lacus inundat. 12
Exanimavit fulmen ho-	tionem. 42 stipem. 41,	Fugitivi necant exercitus
mines. 60	44, 51 fertur fax cœlo.	Romanos. 25 vastant
Exanimatus de cœlo. 59	66 fremitus ab inferno	Thurinos. 41 cruciati
exanimatus ictu fulmi-	ad cœlum. 44 globus	in Sicilia. 43 fugitivo-
nis. 41	ignis ad occidentem. 52	rum bellum. 25
Exanimis victima concidit.	species telorum à terra	Fulgeo, fulsit lux nocte. 42
45 vis piscium. 27	ad cœlum. 67	Fulgor. 60 pro fulgore solis.
Exceptus plausu. 53	Ferrugineum os flammæ.	fulgore lunæ excitatæ. 65
Excita circumvolitantibus	50	Fulgure exanimata. 12
avibus aquila. 67	Fesulæ. 47, 49, 51	Fulmen pervagatum urbe.
Excruciare aliquem. 63	Fidei ædes, & in ea tabulæ	61 fulminis afflatus. 39
Excussæ litteræ Antonii &	æneæ. 66	afflatu exanimata ani-
Dolabellæ. 66	[54	malia. 48 ictu exanimati
Exerta lingua in inguini-	Fimbria incendit Ilium.	vultures. 41 fulmine
bus. 35	Fit strages tempestate. 4	conflagravit. 22 decussa
Exorta stella. 66	fiunt comitia. 10 factum	pleraque. 12, 13, 22, 45,
Expiare aliquid prospere	ei prodigium. 56, 58	47, 50 dejecta pleraque.
lustrationibus. 50 victi-	Flagitare alicui consula-	23, 27 discussa pleraque.
mis. 68 expiatum pro-	tum. 67	10 exanimatus grex o-
digium hostiis. 21	Flagro cæsa Vestalis. 6	vium. 29 icta virgo. 35
Expiravit inter manus. 51	Flamma exorta hiatu terræ	præcisi digiti, tanquam
Exportatus trans mare. 42	52 orta è terra, contigit	ferro. 39 tacta pleraque.
Exquiliz. 21	cœlum. 41 adussit nihil.	34, 44 fulmina tenentes
Extra duplicia apparent	50 emicat cœlo. <i>ibid.</i> pe-	aquilæ. 64 fulmina ei
Octavio. 67 sine corde.	netrat à fastigio ad co-	sunt adversa. 63
	lumen 39 flammæ os	Fundere, fusus ignis inter
	ferrugineum. 50 verti-	pila militum. 45
		Fune-

INDEX RER. & VERBOR.

Funerare cadavera. 20	toni.	41	inducta aranea.	67
Furiarum lucus. 56	Furiis Hispani devi&i.	45	Inferni fremitus.	57
immolata virgo. <i>ibid.</i>	Homo ab homin. adesus. 38		Inguina. in inguinibus ex-	
	Hortorum Cæs. turris. 69		erta lingua.	31
G	Hostiæ majores. 21 eis ex-		Injussa adnatat bos ad im-	
Gabii. 12	piatum.	37	molandum.	58
Galli transeunt in Italiam.	Hostilius Mancinus. 22		Inlappus cygnus in tem-	
2 vexant Romanos. 15	Rutilius. 70		plum.	12
eje&i. 25 deleti. 10	Humor emittitur per fo-		Inlidens equo virgo. 35	
In Gallia prospere pugna-	ramen naturæ. 51		Insigne capitis sydus. 66	
rum. 16			Insula mari nata. 3	
Gemina natura. 49 gemini	I		Integumenta Jovis. 5	
vitelli. 50 gemini nati	Jacent cadavera in publi-		Intendit se nox. 60	
ex muliere ingenua. 38	cum. 20 pestilentia. 8		Inter manus expiravit. 51	
Gemitus noctuæ similes	Jecur sine capite. V. Caput.		sepulcra ambulare visa	
hominis. 25	I&ta fulmine mulier, nec		multitudo. 49 tumul-	
Gentes amicæ. 63	exanimata. 39		tum effugit lupus. 25	
Gentius rex Illyrici. 9	Ignis fufus inter pila mi-		Interclusus locus. 68	
Globus ignis emicat à Se-	licum. 45 penetralis Ve-		Interic ignis. 6 interie	
ptentrionali regione. 52	stæ. 6 ignis globus co-		cum exercitu & filio. 62	
devolvitur ad terram. <i>ib.</i>	lore aureo. 52 ignes cœ-		Intermortuo igne. 25	
Gracchus fert leges. 29 C.	lestes. 2		Interpretatus est hoc sibi	
Gracchus dividit agros.	Ilum incensum à Fim-		de caver	
31 occiditur. <i>ibid.</i> T.	bria. 54		Interrupta ara. 36 inter-	
Gracchus abrogat magi-	Imaginantur bellum ar-		rupti pontes. 57	
stratum Cecinnæ. 68	menta, vastando. 52		Intestinum nudum con-	
occiditur. 25	Imber lapideus. 28 im-		spicitur. 38	
Græcostasis. 22, 29	bres cruenti. 10		Intonuit sereno. 22	
Gregatim ambulat multi-	Immolat consul profici-		Intremuit terra motu in-	
tudo. 49	scens in provinciam. 34		genti. 69	
Grex luporum. 31 matro-	immolare victimas. 7		Intro. intrat Romam. 66	
narum. 53 ovium. 29	Imperium habere. 54		Incumesceit Padus. 38	
pisium. 66 vervecum.	Improviso audita vox. 22		Invehitur oppidum tri-	
12, 50	In alto volantes. 44 caver-		umphans. 54	
Guttæ sanguinis visæ. 44	na defecit terra. 34 con-		Inventus anguis ad aram.	
H	fessu mittit multelam		45	
Habere exercitus & impe-	milvus. 10 diversum lapi-		Inviolata est ex ignibus. 17	
rium. 54 habetur sena-	angues. 56 inguinibus		Invitare gentes adversus	
tus. 10 habita suppli-	exerta lingua. 35 mor-		alium. 63	
catio. 16	tem vulneratus. 67 nocte		Inundavit lacus. 22 Pa-	
Hannibal veneno periit. 3	fecit lucem. 69 Numan-		duus. 66	
Hasdrubal crudelis in Ro-	tia. 24 pace est reliquum		Isidis species visa petere	
manos. 18	anni. 34 publicum ja-		flumen. 54	
Hastæ Martis motæ. 34, 42,	cent cadavera. 20 quiete		Ita, ut tanquam die, fulsit	
45, 48	visa est ei dicere. 58 ra-		lux. 68	
Herbæ recens prostratæ. 55	biem concitata armenta.		Italicum bellum confur-	
Herculis portus. 22	52 regia hastæ Martis.		git. 52 eo consumpta	
Herennius consul. 50	34, 42, 45, 48 sublime		millia centena. 55	
Hiatu subfedit terra. 48	avolare. 64		Judicia senatorum & equi-	
cœli apparent vertex	Incendiaria avis visa. 38, 49		tum communicata. 39	
flammæ. 52 terræ ex-	Incendium vastum Romæ.		Jugurum septem spatio. 34	
orta flamma. <i>ibid.</i>	17 incendio deleta pars		Jugurthinum bellum. 37	
Hiavit terra. 36	maxima urbis. 63 deusta		Juno Sospitæ Lanuvii. 44	
Hispania pacata. 42 Hispa-	plurima. 6		queritur de æde sua vio-	
næ principes qui rebel-	Incesti pœna. 35		lata. 53 Junonis Lucinæ	
laverant, supplicio con-	Inclinata manent domi-		templum. 1 Reginæ æ-	
sumpti. 49 Hispaniam	cilia. 43		des. 14, 25 simulacrum	
Inducitur triumphus in	Inducitur triumphus in		cupressum. 46	
urbem victricem. 54	urbem victricem. 54		Jupiter. Jovis ex humero	
			&	

& pollic
68 ædes
in Cap
signum
disjunctu
rata cur
simulacr
versum
stram.
templum

Labor. La
versum.
Lac. Lact
38, 39,
Lacerantur
guib. pu
Lacrymav
Apollini
Lacus Ron
de caver
ibid.
D. Lælius
peji occi
Lana appo
ex arbor
tavit.
Lancea p
præfecti
Laniat lup
vulturis
natiur c
Lanuvium
Lanuvii s
nonis Se
Lætomix
Lapideus
Lapsus. l
dens fa
Larum æ
Late diffu
27 hia
tax.
Laureati fa
Laurentin
Lurus vie
nenda i
lauri du
Lebadix
Tropho
Læsterni
Lætum P
populus
Lepidus.
Lex de a
populo.
Libitina n

IN JUL. OBSEQUENTE.

& pollice manavit cruor
68 ædes in campo. 16
in Capitolio. 2. 14, 42
signum cum columna
disiectum. 59 signa au-
rata cum columna. 47
simulacrum Nursiæ con-
versum in partem fini-
stram. 46 Trophonii
templum Lebadiz. 48

L

Labor. Lapsi angues in di-
versum. 56
Lac. Lactē pluit. 29, 34, 57,
38, 39, 41, 48, 51
Lacerantur rostro & un-
guib. pugnant. corvi. 44
Lacrymavit simulacrum
Apollinis. 26
Lacus Romanus. 25 lacum
de caverna reddit terra.
ibid.
D. Lælius, legatus Pom-
peii occisus. 56
Lana apposita Jovi. 5 nata
ex arboribus. 10 voli-
tavit. 50
Lancea præfixa tentorio
præfecti castrorum. 70
Laniat lupus vigilem. 25
vulturium canem. 48 la-
niatur canis à cæteris. 66
Lanuvium. 9, 10, 18
Lanuvii simulacrum Ju-
nonis Solpitæ. 4
Laotoniæ. 38
Lapideus imber. 28
Lapsus. lapsu subito ca-
dens fax. 43
Larum ædes. 39
Late diffudit ignes Ætna.
27 hiavit terra. 36 visa
fax. 43
Laureati fasces. 61
Laurentina sylva. 22
Laurus victrix. 60 depo-
nenda in Capitolio. *ibid.*
lauri duæ in regia. 17
Lebadiz templum Jovis
Trophonii. 48
Lestiternium. 5
Lestum Pompeii diripuit
populus. 54
Lepidus. 66
Lex de agris dividendis
populo. 44
Libitina non sufficit pesti-

lentiæ 4, 8 Libitinæ lu-
cus. 10
Ligures deleti. 10 truci-
dati. 28
Limites depositi in divi-
sione agrorum. 31
Linea candida, rubens cir-
culi solem cingentis. 18

Lingua in inguinibus ex-
serta. 35
Lintreum prætorii. 67
Lipara. 27
Liparenfes. 27
Liquefactæ tabularum æ-
nearum literæ in Capi-
tolio. 59
Litare sacra Apollinis. 44
Livia uxor Augusti. 69
Livius Drusus fert leges. 52
Locus interclusus. 68
loco prodigii fuit. *ibid.*
loci inferiores. 35
Locustarum ægmina. 28
M. Lollius vexatus à Ger-
manis. 69
Loqui. locutus bos. v. *Bor.*
canis. 41
Lucani. 36, 41
Lucilius Lupus occisus. 53
Lucus Furiarum. 54 Li-
bitinæ. 10
Ludi committuntur. 40
Romani. 35 Veneris Ge-
nitricis. 66
Luna. *oppidum.* 20, 25
Luna apparuit interdiu
cum stella. 41 nova deci-
dit. 49 lunæ tres visæ. 30
Lupa Romuli & Remi icta
fulmine. 59
Lupus ingressus urbem &
occisus. 47 intravit ur-
bem. 41 Laniat vigilem.
25 lupi ingressi urbem.
50 vili in urbe. 61 lupis
rabies hyeme. 67
Lusitani vexant Romanos.
15 cædunt exercitus Ro-
man. 40 deviæti. 42
rebelles subacti. 44
In Lusitania pugnatum
prospere. 44 varie. 16
Lustrant urbem virgines
ter novenæ. 25, 54
Lustrata urbs. 10, 42
Lustrationibus hoc expia-
tum. 50
Luto pluit. 42
Lux diurna. 69 languida.

66 lux tanquam die. 68
falsit nocte. 42 lucem
facit fax. 69 luce. 2
luce prima. 67
Lyfias, tutor Antiochi re-
gis. 13

M

Maculari sanguine. 25, 58
Mædi subacti. 46 vastant
provinciam. 51 contra
eos varie dimicatum. 57
Magistratum abrogavit ne-
mo collegæ, qui per an-
num vixit. 68
Magistratus summus. 60
Magnitudine, matura pal-
ma. 64
Malignitas monstrosa. 66
Manat aqua ex ore & pede
in statua. 10 sanguis in
agro publico. 9 sanguis
terra. 10 sanguine terra.
47, 49 manant rivi lacte.
25 rivi sanguinis. 51
Manibus tribus puer. 48
cum manibus quatuor
puer. 10 manibus huma-
nis porcus. 12 sine manu
puer. *ibid.*
Mare effervuit. 27 mari
nata insula. 3
Marianum signum victo-
riæ. 68
Marius trucidat Teutones.
42
Martis hastæ motæ. 34, 42,
45, 48 simulacrum su-
davit. 59 simulacrum
lignum capite stans in-
ventum. 40
P. Marullus. 41
Matris Magnæ templum
exustum. 37 Matris Idææ
se præcidit. 42
Mercurii signum æacum
sudavit. 50
Mergit tempestas signum
gurgiti. 62
Metella Cæcilia. 53
Militatum prospere. 2
Milvus comprehensus in
æde Apollinis 50 mittit
mustelam in confessum
patrum. 10
Minervæ ædes Ilia. 54 Ter-
racinæ. 10 simulacrum
à Cicerone positum. 66
simulacrum antiquissi-
mum

G g

INDEX RER. & VERBOR.

Num stetit inter ruinas.	Numantinis deditus Mar-	Patavium.	63
54	cinus Cos.	21 Patet seditio?	28
Ministeria fordida & ob-	Numero duo corvi.	44 Patrimi matrimi. 1	tri-
scena.	53 Nursia. 1, 38, 44, 45	ginta sacrificant.	38
Minturni.	25 Nutritus bos publice.	25 Pax domi forisque.	10
Miraculo rei considerantes		Peirexum oppugnatum à	
aliquid.	55	Sylla.	74
Mithridates oppugnat Cy-		Penetrat flamma à fastigio	
zicum. 58 succendit luc-	O	ad column sumum.	
cum Furiarum. 54 e-	Obruta stagno multa mil-	39	
jus bellum adversus fos-	lia.	38	
cios Roman. <i>ibid.</i> classis	Obscenum duplex.	23	
amissa. <i>ibid.</i>	Obscena ministeria.	53	
Mittit mustelam milvus in	C. Octavius legatus in Sy-		
confessum patrum. 10	ria.	13	
vocem.	38 Octavius Cæcinnæ.	68	
Motus ingens belli.	55	Octavius Cæsar. 66 ducit	
Moveo. Mota terra.	52	exercitum in campum	
Mula pariens significat dif-		Martium in comitiis. 67	
cordiam, interitum bo-		ejus & Antonii bellum	
norum, &c. 63 peperit.		civile. 66 decernuntur	
1, 50, 68.		ei honores & bellum	
Mulier ingenua. 38 nupta		contra Antonium. 67	
civi Romano.	39	Odor intolerabilis.	28
Mulus tripes.	4, 13	Offendit caligo nimborum.	63
Multifariam orti ignes.	2	62 offendere pedem ad	
Multitudo pallida facie		limen.	25
ambulare visa inter se-		Oleo pluit.	28
pulcra. 49 circumfusa,		Omen victoriæ. 54 omina	
ingens.	66	tristia.	25
Mures arrodunt aurum.	18	Operatæ sedent mulieres. 10	
Mutinenfis victoria.	68	Ops. Opis ædes.	66
		Opus. Surgitur ad opus. 68	
N		Orbis clypei similis.	43
Nascor. natus ex ancilla. 51		orbem in unum con-	
Natat averfa aqua serpens.	66.	tracti tres soles.	68
Natura duplex. 60 gemi-		Ornamenta equi.	35
na fœminea. 49 posteri-		Os ferrugineum flammæ.	
or. 38 naturæ foramen,		50 ad os emicuit ignis.	
qua humor emittitur.		35	
51 pars posterior.	24	Ostendere omen victoriæ	
Navalia tacta fulmine.	66	hostibus.	54
Necant exercitus Romano-		P	
rum fugitivi.	25	Pabulum. Pabulo his est	
Neptuni ædes Fregellis.	50	strages cadaverum.	68
Nevia porta.	42	Padus intumescit. 38 in-	
Nihil adussit flamma.	50	undavit.	66
Nimbi continui. 5 orti se-		Palatium.	12
reno. 1 nimborum cali-		Palma viridis nata inter	
go offendit.	63	coagmenta lapidum.	63
Nocturæ gemitus.	25	Paludamentum dat Consu-	
Notatum est.	68	li proficiscenti aliquis	67
Novendiale sacrum, cum		Q Panfa. 67 legionem re-	
pluit lapidibus. 2, 42, 49		liquit ad præsidium ur-	
in eo cœna deæ posita.	50	bis.	<i>ibid.</i>
Nox se intendit.	60	Parare bellum adversus so-	
Nuceria.	41	cios.	54
Numantia. 42 diruta	86	Partus turpes matrona-	
		rum.	63

sanguine
cani. 5.
26, 59, 4
10, 12
pluviz lap
poenas subi
Pompa du
pla. 42
puer.
Pompejus
contra C
citur. o
gypto.
tura. 59
cœlum
Pompejus
64
Pompejus
Pompejus
sydere.
Ponere sim
sito præ
cœna in
ali. 50
noni. 4
nonis p
Pons maxi
plus. 6
rupti.
Forcus hu
manibu
Porta Coll
Portendit
digium
tutionis
infamia
portend
ficanti.
Porcius i
nio.
Post temp
Posthumu
Præcidit f
præcisi
tanquam
Præcipitat
Præfectus
Prælia co
ei cum
Præneste.
In Præneste
Præroseru
Prælagire
tem.
Prætender
70
Prætorii
Prædie di
Prima lu

IN JUL. OBSEQUENTE.

anguinem in area Vul-	Principum proscriptio	R
cani. 5, 4 sanguine. 25,	fecda. 67 Syllana. 55	
26, 59, 41, 42 terra. 1, 9,	Privernati. 36	Radicitus everf. arbores. 66
10, 12, 25 testis. 52	Privernum. 12, 34	Radix. Radicibus everfæ
pluviz lapidum. 2	Prodigium ei factum. 56,	arbores. 60
Poenas subire incesti. 35	58 prodigia funesta. 67	Reate. 1, 4, 13. 50
Pompa ducta circa tem-	ei apparent. 54	Recens protritæ herbæ. 53
pla. 42 in pompa ferrur	Proditum est. 28	Reconciliatio inter Cæsa-
puer. 68	Profugit Juno. 53	rem, Antonium & Le-
Pompejus instruit aciem	Prolapsus sanguine victi-	pidum. 67
contra Cæfarem. 63 vin-	marum. 67	Redigitur Sol in unum
citur. occiditur in Æ-	Pronum jacuit simula-	circulum. 66
gypto. <i>ibid.</i> ejus dicta-	crum. 66	Refero. Relatum inter a-
tura. 59 ejus in castris	Proscriptio fecda Princi-	lia. 54 Relata sunt tot
cælum ruere visum. 54	pum. 67	millia consumpta. 55
Pompejus filius occiditur.	Prosperare quid expiare. 50	Resluens inter ripam Pa-
64	Prostrata ruinis domici-	lus. 66
Pompejus Elnius. 35	lia. 43	Regia. 17 ibi hastæ Mar-
Pompejus Silo. 54 afflatus	Provolutæ ripæ in aquam.	tis. 42, 45. 48
sydere. <i>ibid.</i> 57	Proxime sedens Pompej. 56	Religionis spernere. 53
Ponere simulacrum. 66 po-	Pseudophilippus devictus.	Relinquo. 47 Padus reli-
sito præmio. 24 posita	17	quit vim viperarum. 66
cæna in sacro novendi-	Ptolemæus mortuus Cyre-	relictus in sicco grex
ali. 50 posita signa Ju-	nis. 47	piscium. <i>ibid.</i> relictæ ca-
noni. 44 simulacra Ju-	Ptolemæus rex Ægypti.	pra. 42
nonis per virgines. 46	populum Romanum re-	Repositum signum. 59
Pons maximus. 14 subla-	liquit hæredem. 47	Respersum cruore paluda-
psum. 60 pontes inter-	Puella sine manu. 12 qua-	mentum. 67
rupti. 57	drupes. 25 biceps, qua-	Restituere splendori pri-
Forcus humanis pedibus &	drupes, quadrimana. ge-	stino gregem matrona-
manibus. 12	mina foeminea natura.	rum. 53
Porta Collina. 69. Nevia. 42	49	Revocata precibus dea. 53
Portendit seditionem pro-	Puer unimanus. 59 manu	Rhegium. 52 consumptum
digium. 27 spem resti-	una, tribus pedibus. 18	incendio. 23
tutionis. 54 portenditur	quatuor manibus & pe-	Ripæ fluminis provolutæ
infamia virginibus. 35	dis. 10 oculis, auribus	in aquam. 57
portenduntur dira sacri-	23 pedibus tribus. 19	Risus è jugulo puellæ ma-
ficanti. 25	solidus posteriore parte	data. 54 ingens audi-
Porticus in circo Flami-	naturæ. 24 sine foramine	tus sine auctore. <i>ibid.</i>
nio. 14	naturæ. 51	Rivi lactis exorti terra. 41
Post tempora. 27	Pugnatum prospere, varie.	lacte manarunt. 25 san-
Posthumus. 15	16	guinis fluxerunt terra.
Præcidit se Matri Idææ. 42	Pullus gallinaceus. 51	18 fluxerunt è terra. 19
præcisi digiti fulmine,	Pulli evolarunt è cavea. 22	fluxerunt in aquis cali-
tanquam ferro. 39	Puteoli. 23	dis. 23 sanguinis mana-
Præcipitati in Tiberim. 60		runt. 51
Præfectus castrorum. 70		Romuli auspicia. 67
Prælia continua. 58 sunt		Rostri conscendit consul
ei cum successu. <i>ibid.</i>		, creatus. 67
Præneste. 20, 22, 34. 50	Quadrigæ auratæ sudant in	Rostrum. Rostriis tunc
In Prænestino. 10	foro. 43	aves. 54
Præroserunt oleas mures	Quadrimana puella. 49	Ruere cælum visum. 54
5	Quadrupes puella. 49 pul-	Rupes præceps. 57
Præflagit suis calamita-	lus gallinaceus. 51	
tem. 52	Quadrumanes pueri. 12	S
Præterdens funis tentorio.	Quadrupes puella. 25 qua-	Sacellum in foro boario 42
70	drupes pueri. 12	Sacra bos. 58
Prætorii culmen. 67	Quassata ædes tempestate.	Sacrarium regis. 17
Prædie die pugne. 63		Sacrificatur in finibus Gal-
Prima lux. 50, 67 14		lorum,

INDEX RER. & VERBOR.

lorum, quoties eis in-	Signum mergi gurgite,	Stratum forum faxis.	1
ferret bellum. 19	tempestat. 62	Sub occasu solis. 42	ortu
Latinis sacrificatur in	rañeis inducta. 67	Solis. 52	tempus idem. 10
Albano. 68	dere de celo visa. 20	Subire pœnas incesi.	35
Salasti cladem inferunt	Simininum caput. 41	Sublapso ponte præcipituri	60
Romanis. 19	Simulacrum Martis. 61	in Tiberim. 60	
Sallyes dedisti. 30	Minervæ antiquissimum. 54	Sublime volans fax. 49	
dati. 28		Subsedit terra hiatus. 38	
Salutis ædes. 10, 41	Sol inclusus orbe. 66	Succurrere patriæ periculi-	54
Sanguinis rivi fluunt. 18	ductus in unum circulum. <i>ibid.</i>	tanti. 54	
manant. 51	visus nocte. 12	Sudavit signum æneum	
fanguine fluxit in comi-	visus nocte. 25	Mercurii. 50	simulacrum
ti. 22	visus nocte. 10	Martis. 60	sudaverunt
novo maculata scuta. 25	Solis defectus obscuravit	quadrige auratæ à pedi-	43
pluit. 25, 39, 41, 42	lucem. 41	bis. 43	
fanguine prolapsus. 67	species adful-	Super caput accessit accipi-	49
Saturæ. 29	sit nocte. 12	ter. 56	lintheum conse-
Saxum vivum. 57	magnitudinem obtegit globus	dit aquila. 67	
stratum forum. 58	ignis. 52	Solis sub oc-	
Scaturlens terra. 41	casu. 43	Soles duo visi	
Scipio Nafica. 49	interdium. 12	tres fulse-	
Scordisci. 14	runt. 66	tres visi. 30, 41,	
Scutum Ligusticum. 25	68	contra in unum	
Seditio est in urbe. 61	orbem. <i>ibid.</i>	Supplicio consumpti pri-	49
Semimas. 2	Solidus natura posteriore	Supra concionem pugnant	
Senatorum judicium. 39	38 parte posteriore na-	corvi. 44	simulacra deo-
Senatus habetur in Capi-	tura. 25	rum visus bubo. 45	
tolio. 10	Sonus ingens cœli. 52	Arigitur ad opus. 68	
Sequitur eum res pro-	morum & signorum au-	Sydus ingens demissum	
spira. 67	ditus. 55	cœlo. 54	septentrionis
Sereno exanimatus de cœ-	Species armorum telo-	apparuit his ludis. 66	
lo. 59	rumque ferri visa à ter-	fydere afflatus. 54	
orti nimbis. 1	ra ad cœlum. 67	L. Sylla terror inimicis. 54	
tonuit. 45	ludis. 54	oppugnant Peiræum. 55	
Serpentem peperit mater	Solis. 12	Syllæ proscriptio. 55	
familia. 55	Speñat meridiem signum. 68	Sylo. 52	
Sertorius cædit exercitum	Spernere religiones. 53		
Romanum in Hispania. 57	Spice farris natæ ex naso. 47		
ei fit prodigium. 58	Spicea corona. 66		
contra eum pugnant	Splendor pristinus. 53		
Lælius occiditur. 56	Spoletum. 59		
Servile bellum in Italia. 25	Spoletinus. 52		
Servillii Cæponis servus	Statua equestris ænea in		
præcidit se Marii Idæi. 42	luco Libitina. 10		
Servo tunica arsit. 25	Statuta signa duo. 41		
Servorum conjuratio. 26	Stella crinita. 66		
Sextius tribunus plebis	insignis arsit. <i>ibid.</i>		
fert legem de agris di-	arsit per tot dies. 18		
videndis. 44	Stillicidium. 25		
Signum æneum Mercurii. 50	Stipem tulit Populus Ce-		
auratum. 16	leri & Proserpinæ. 41,		
conver-	44, 51		
sus sua sponte. 68	Sto. stetit saxum in rupe. 57		
Jovis cum columna dif-	stans capite in simu-		
fectum. 59	lacrum. 40		
victoriæ Mariane. 68	Strages agrorum. 12		
signa in Capi-	cadaverum vulturibus est		
tolio 5	pabulo. 68		
ænea in Capi-	stragem fastidire. 36		
tolio 4	Stratopedon. 54		
armata oleagi-			
nea. 41			
aurata. 47			
conversa sua sponte. 63			
cupressæ Junonis Regine. 44			

bonæ.
Tenditur
bus.
Terra scat
abit in
hiavie
subfedi
tremui
Terracina
Terra - n
Spoleto
ades. 4
cilia ru
Terrori e
terrore
ercitu.
Testa. tes
Testamen
in gen
Teutoni
Alpes.
se Cim
trucida
Theanum
Thesauru
et Prose
44
Thraces
Thurini.
Thusci.
Tibicen
sustubi
compa
58
P. Titius
Tonuit f
Torrens
50
Trabs an
cœlum
Traho. t
45 cor
Tralli.
Tranquil
Transit
fus.
Trebula
Trebula
Tremuic
gitu.
Trigemi
Triumph
urbem
Trucidat
gures.
Tumult
terribi

IN JUL. OBSEQUENTE.

bonæ.	45	Tundendo rostris eum oc-	45
Tenditur arcus in nubi-		cidunt aves.	54
bus.	66	Tunica arsit servo.	25
Terra scaturiens. 41 terra		Turbat sacrificium risus.	54
abit in profundum.	25	Turbinis vi decussæ ædes.	
deledit in caverna.	34	16 dissipatum simula-	
hiavit late.	36	crum. 66 evulsæ tabulæ,	
subledit hiatu.	48	fractæ valvæ.	ibid.
tremuit cum mugitu.	36	Turpes partus matrona-	
Terracina.	10, 12, 22	rum.	63
Terræ motu concussum		Turres hostium disiectæ	
Spoleum.	59	disiecta	58
ædes. 44 prostrata domi-		Tusculum.	1
cilia ruinis.	55	Tympanorum sonus Per-	
Terrori est inimicus.	55	gami.	64
terrores nocturni in ex-		V	
ercitu.	63		
Testa testis pluit.	52	Valvæ cubiculi clausæ, a-	
Testamento ejus se adscivit		pertæ sua sponte.	65
in gentem hanc.	66	Vapor morbiferus.	27
Teutoni transgrediuntur		Varguntejus exanimatus.	
Alpes. 36 eis jungunt	59.		
se Cimbri. 41 Teutoni		Varie pugnatum.	16
trucidati à Mario.	42	Vastat provinciam cruenta	
Theanum Sidicinum.	10	51 vastant suos armen-	
Theaurum ferunt Cereri		ta. 52 vastantur pesti-	
& Proserpinæ matronæ.		lencia insulæ.	27
44		Veientum.	10
Thracæ subacti.	41	Venio. venit intro fulgor	
Thurini.	41	lunæ.	65
Thusci.	42	Venter. ventris contami-	
Tibicen canit. 40 adver-		natio.	27
sustibicinem tubicinem		Ventus, vento everfa	
comparavit Proserpina.		mus.	41
58		Venus verticordia. 35 Ve-	
P. Titius prætor.	68	neris ædes. 6 Genetricis	
Tonuit sereno.	45	ludi.	66
Torrentis sanguinis fluxit.		Vertices flammæ.	50
50		Vervecum grex.	50
Trabs ardens extenta ad		Vestianum forum.	30
cælum.	59	Vestæ ignis exstinctus.	6
Traho. tracta canis à cane.		Vestales virgines tres in-	
45 corpus unco.	54	celi damnatæ.	35
Tralli.	63	Vestigium flammæ nul-	
Tranquillus fuit annus.	50	lum apparet. 25 fraudis,	
Transit Euphratem Craf-		negligentiæ humanæ 23	
sus.	62	sine ullo vestigio cre-	
Trebula Mutusca.	40, 41	mata ædes. 6 vestigia e-	
Trebulanus ager.	39	quorum.	55
Tremuit terra cum mu-		Vestini.	49, 52
gitu.	33	Vestis lugubris.	50
Trigemini pueri.	12	Veterani flagitant consula-	
Triumphus inducitur in		tum Octavio Cæsari.	67
urbem victricem.	54	Vexatus exercitus in Ma-	
Trucidati fugitivi. 43 Li-		cedonia. 20 vexavit Ro-	
gures.	28	mani graviter sub M.	
Tumultus est in urbe.	29	Lollio.	69
terribilis Romæ.	67	Victima concidit exani-	
		Vulturius.	55

F I N I S.

OMISSA

IN

Annotationibus ad Eutropium.

Ad Lib. II.

Pag. 16. v. 1. *Præneste ag.*] Hoc accidit anno ab Urbe Cond. CCCLXXV. Decennio quippe fere semper (inquit Scal. ad Eusebium num. MDCXL.) minus annos urbis putat Eutropius.

Ad Lib. VI.

P. 74. v. 6. *Antiochensibus &c.*] Hæc acciderunt M. Tullio Cicerone, C. Antonio Coss. Quin & Sex. Rufus non, postquam Daphnem reliquisset, Pompejum expugnasse Hierosolymam; sed contra, Hierosolyma expugnata, Daphnem venisse narrat. *Judæa capta Hierosolymam obtinuit: cum Persis fœdus icit: rediens, apud Antiochiam Daphnensem lucum, delectatus loci amœnitate & aquarum abundantia, addito nemore, consecravit.* Vide Scalig. ad Euseb. num. MDCCCXLIX.

Ad Lib. VIII.

P. 100. v. 13. *Saurōmatar. & Bosp.*] Eutropium hic lapsum esse ostendit Fabrett. de col. Traj. cap. I. p. 23.

In Not. pag. 159. v. 20. post *Hallejus* adde: — Cæterum ex eo quod Imperator iste Dei sui nomen assumpserit patere videtur, non apud Judæos tantummodo aut Christianos receptam opinionem fuisse Dei Personam nomenque in se recepisse, dum munere saltem fungerentur, Sacerdotes. De qua re vide quid egregie differuit Patronus meus piissimus eruditissimusque HEN. DODWELLUS in Parænesi sua de nupero Schismate Anglicano, §. 29. p. 132.

Ad Lib. IX.

P. 127. v. 3. *Constantius per filiam.*] Error Eutropii. Claudius, qui rerum potitus est, item Quintilius, ac Crispus, fratres fuerunt. Crispi filia Claudia: ex qua & Eutropio nobilissimo gentis Dardanæ viro Constantius Cæsar cognomento Chlorus Constantini Magni pater genitus. Auctor Trebell. Poll. Hoc modo Constantius non Claudii, sed Crispi fratris ejus ex filia nepos fuit. Neque mirum si idem legatur in Zonara, qui Eutropii Metaphrasten ad verbum transcribit: Κωνσταντius, ὃς ἐπεκλήθη Χλωρὸς Ἀπὸ τοῦ ἀφρογῆτος. Ζωνα-
της δὲν Κλαυδίου τῆς μικρῆς βασιλοῦσσαντος. Treb. Poll. in Galliæno: *Is enim est Claudius, à quo Constantinus vigilantissimus Cæsar originem ducit.* Hoc falsum. Constantinus enim trahit originem à sorore Claudii, non à Claudio. Vide Scalig. ad Euseb. Chron. num. MMCCCIII.

A N Ω.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ
ΜΟΝΩΔΙΑ

ΕΙΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ

Τὸν Κωνσταντῖνον τῷ μεγάλῳ.

ΑΝΟΝΥΜΙ
FUNEBRIS ORATIO

In Imp. Fl. Constantinum
Constantini M. Fil.

Interprete Fed. Morello.

CEDRENUS

In Historiarum Compendio

. p. 297. Edit. *Paris*. MDCXLVII.

Κωνσάντιος ἐβασίλευσεν ἔτη
καδ'. Κώνσας ἔτη ιζ'. Κων-
σάντινⓈ δὲ παχὺ πεπλεύτηκε,
τρόπῳ πιῶδε· πρὸς τὸν ἀ-
δελφὸν Κωνσάντιον κρινωσά-
μηνⓈ ἦε πρὸς τῶν μετὰ
πολλῆς ἰαχύⓈ καὶ δυνάμεως.
ὁ τὸν Κωνσάντιον εἰσηγγὼν εἰς ἐκ-
πληξιν, μὴ τι νεωπέρσων ἀ-
φικνήται εἰς αὐτόν· καὶ πει-
ρῶν συμβουλῶν ὑπιτυχῶν, καὶ
πρὸς πόλεμον ἐρεθίζόντων αὐ-
τόν, ἐξῆλθε κατ' αὐτῶ· καὶ συρ-
ραγῆτος πολέμου, ἐν τοῖς ἐσχά-
τοις τῷ Φευγόντων εὐεθεὶς ὁ Κων-
σάντινⓈ ἀναμρεῖται, τέλος ὦν
ἀδελφός. καὶ γίνε'· Κώνσας
ἐγκρατὴς πάντων τῷ ἑσπερίων.

Constantius imperavit an-
nos viginti quatuor,
Constans annos septemdecim.
Constantinus cito periit, idque
hoc pacto. Accedebat ad fra-
trem Constantium, ut cum eo
de re quadam communicaret,
magnis comitatus copiis. quod
suspicionem Constantio mo-
vit, ne quid frater novi moli-
retur. Atque hic malis con-
sultoribus usus, ad pugnam
exhortantibus, contra eum
exercitum eduxit in aciem.
commissoque praelio, Con-
stantinus, qui fuit tertius
frater, inter extremos in fu-
ga comprehensus, & inter-
fectus est. Ita Constans Oc-
cidente toto potitur.

x Κώνσας reposuit Morellus pro vulgato ΚωνσάντινⓈ.

ANONYMOI

ANONYMOY
ΜΟΝΩΔΙΑ

ΕΙΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ,

Τὸν Κωνσταντίνον τῷ μεγάλῳ, ὑπὸ τῶν σφαγέων τοῦ Κων-
σταντος ἀδελφοῦ σαλέντων διεφθαρμένον.

ANONYMI
FUNEBRIS ORATIO

IN

CONSTANTINUM IMP.

Constantini M. filium, à fratre Constante sub-
missis percussoribus interemptum.

Αἱ ἄνδρες Ῥωμαῖοι, μᾶλλον ὅ-
τι Ῥωμαίων ποτὲ λεί-
ψαντα δυσυχῇ, πῶς τὰ τῷ πατρὶ-
τι ἔχει πάθος ὑμῶν; καὶ τί παύσα-
ται φρονεῖν ὑμᾶς ὅτι τοῖς ἄρτι συμ-
βεβηκόσιν; ἄρα δοκεῖ πῶς ὀπμιματείως
ὑμᾶς ἐξημιῶσθαι; ἄρα νομίζει πῶς
ὑπερβολῶς πᾶσι τὸ θνήσκον ὑπολειπο-
μέναι; ἐμοὶ μὲν τῆς ὑμῶν κατὰ το-
ντοῦ γνώμης ἐκ τῆς ἐρωμένης
κατὰ τοῦ καὶ σκυθρωπότητος, πάντα
μᾶλλον ἢ τὸ νῦν κατελθὼς ὑμᾶς,
μᾶλλον δοκεῖτε νομίζεσθαι· ἔγωγε πέρα
δεινῶν δυσυχῶν. ὑμεῖς δὲ φρά-
σατέ μοι λοιπὸν πᾶσι χρησόμεθα τῷ

I. R Omani (immo potius in-
felicis reliquæ Romano-
rum qui quondam fuere) quo mo-
do tandem se habet apud vos cla-
dis recentis casus? & quid subit
vobis sentire super iis, quæ nunc
nuper contigere? Numquid vide-
tur quibusdam mediocriter nos
esse multatos? Num quis arbi-
tratur calamitatem hanc à quovis
excessu abesse? mihi certe animi
vestri mentem conjectura inda-
ganti, ex conspicuo mœrore tristi-
tiæ; vestra, quidvis potius, quam
ærumnam, quæ nunc premit nos,
mediocrem videmini judicare; ad-
eo ultra diritatem omnem macta-
mur infortunio! at vos enunciate
mihi

H h

mihī impostērum quo modo temporibus utemur : an etiam æque vobis hoc in incerto stat, atque iis qui ad æumnas pares accesserunt, neq; vero quænam sit afflictio, propemodum dicere valent ? utrum flendum tantummodo nobis sit, hoc certe quod vulgus hominum facit ? An vero sermoni locus dandus, etiam in lugendo ? mihī sâne melius quod secundum obtinet locum videtur esse : quod si vobis idem quoque videtur, fas est posthac frui animi sententia. Sed vereor ne minus sufficiam in exaggeranda calamitate. vereor etiam ne sermo mihī fuerit par casui ; si quidem neque spiritus validus, nec vocis tonus sonorus est, superato à miseria.

II. Futurum erat igitur temporis lapsu, Domine augustissime, futurum inquam erat, (hei mihi!) ut ipsi pestilentiae corollarium & pabulum esses : idcirco non prius nos deseruit, quam multa oneraret in maximis. Non prius ab infelici Romanorum genere abstinit, quam in Romanorum Principem grassata, hunc è vivis eximeret. hui malorum ! papæ miseriarum ! hei quam gravis multa ! heu quam molestus casus ! quam immensus ! ut nihil supra. antea quidem patriam fugeras graviter perturbatam hoc casu : & nos super his bonæ spei eramus : nunc, quæ fortuna coëgit civitatem incolere undique nec opinato obfessam calamitate ? Cur non hanc etiam fugisti ? Cur non habitationem non mutasti ? Cur non solitudinem persecutus es ? & fortean ærumna recessisset. tu prorsus in medio calamitatum constitutus eras ; & nos metuebamus de te :

1 Forsan, ὅ,τι πάχ. 2 Γε. ἀπεικῶς. 3 Forsan νῦν δὲ τίς, nunc aliqua fortuna &c. sine nota interrogationis.

καὶ ἡμῶν ἢ καὶ ὑμῶν ἐν ἀπὸρῳ τοῦτο κατέστηκεν ὁμοίως τῷ δεινῶν ἰσομοίοις, καὶ μὴ ἵ τοῦ πάχου ὅτι ἔδον εἰπεῖν ἔχουσι. πότρεα νῦν καὶ κλαῖω μόνον, τούτο δὴ τὸ τῷ πολλῶν ; ἢ καὶ λόγῳ δοτέον ἔσται, καὶ πρὸ ἑλπεῖν ; ἐμοὶ μὲν ἀμεινον τὸ δεύτερον εἶναι δοκεῖ. εἰ δὲ καὶ ὑμῶν σωδοκεῖ, ἔξεσι λοιπὸν ἀπαύειν τῆς γνώμης· ἀλλὰ δεδοικα μὴ οὐκ ἐξαρκέσω πρὸς τὸ δεινόν. δεδοικα μὴ οὔτε λόγῳ εἶναι μὴ πρὸ πάθου κατὰλληλῳ· μήτε πνεύμα καὶ φωνῆς εὐσημῶ τίνῳ ἡτῶ. μὴ τῇ συμφορᾷ.

β'. Εμελλες ἄρα τῷ χρόνῳ, δεύτατε δεσποτῶν, ἐμελλες οἶμοι καὶ αὐτοῖς τῷ λοιμῷ ὄργανάμα ἐσσεσθαι. ἀλλὰ τῶτ' ἐπεὶ ἡμᾶς ἀπαλείοιτε, πρὶν ζημιῶσαι τὰ μέγιστα· ἐπεὶ τῷ Ῥωμαίων δυσυχούς ἀπέστη ἡβῆς, πρὶν τῷ Ῥωμαίων ἐνσκήψας ἀρχοντι, τῶτον τῷ ζῆν ὑπὲρλετο ἐκ τῶν κακῶν ! βαβαὶ τὸ συμφορᾶς ! ὦ τῆς ζημίας ! φεῦ τῷ πάθους, ὡς χαλεπὸν ! ὡς μέγα ! ὡς ὑπὲρ πάν ! ποτέρεον μὲν ἔφρυγες τὸ πατεῖδα δεινῶς ἐνοχλαμύλιμ πρὸ πάθου καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τότοις ἡμῶν εὐέλπιδες, νῦν δὲ τίς ἡ κατανάλυσις σασα τύχη πάλιν οἰκεῖν ὅππενός πολιορκουμένη τῇ συμφορᾷ ; τί μὴ καὶ ταῦτίμ ἔφρυγες ; τί μὴ μετεπίθης τίμ οἰκισιν ; τί μὴ τὴ ἐρημίαν ἐδίωκες ; καὶ τάχ' ἂν ἀπέστησεν τὸ δεινόν. σὺ μὲν ἔνδον ἦδου τῶν συμφορῶν, καὶ ἡμεῖς ἐδεξάμεθα περὶ στί-

ὡς ὡρεῖ
ἂν ἄμε
πρὶ ἐδ
κατατο
δὲ ἡμ
τῷ ἔσ
τῆς, εἰ
τῶν
εἰπεῖν,
ἀρῶσι,
ἐπὶ δὲ χ
νέτιμ,
σκαλῶ
μὴν, τα
οἰοῖς
πλῆθις ἰ
φεν ὅπ
ρον ἐπ
ἰμνησέ
ἵ δὴ μα
τιμῆ
ταφῇ.
καυδμ
ὅππ τοῦ
ομα.
ὅππ τοῦ
ἡμᾶς
δὲ πρ
μὲν ;
ἂν ἐδ
ἢ περ
κόν, ἵ
ἀπὸ δὲ
ἔχοντε
τῆς ἡ
ἀντὶ μ
αβίστε
non le

ὡς ὠφελον καὶ σὺ πρὸς σεαυτὸν. ἢ γὰρ
 ἂν ἀμεινόν τι πρὸς ἑσὶ καθήκοντων
 πρὸς ἐβελύσσω· νῦν δὲ πρῶτος
 κατατολμῆσαι λίαν ὁπποῦλός, πέν-
 θος ἡμῖν ἀπαρμύθητον ἀντὶ σεαυ-
 τὸς ὑπολέλοιπας. ὦ δέσπας ἐπαινε-
 τῆς, εἰ τίς ψυχὴν σε εἰσῆει! ὦ
 πόλμης, ἦν μόνω ἐξ ἡμετέρων ἐξέστη
 εἰπεῖν, ἢ σε κατέχον ἐν θυμῷ ἐστὶν
 ἀπώσσει, πρὶν ἐξητάζομαι ἔργον! νῦν
 ἐδιδάχθημεν εἶναι καὶ δέσπας ἐπαι-
 νῶν, καὶ τόλμης ὁπποῦλός. διδύ-
 σκαλός δὲ σὺ καθέσθης τῶν ἡ-
 μῶν, ταῦτα παραδίδως ἐν σεαυτῷ. ὦ
 οἷός νῦν ὁπποῦλός ἐξένισέ σε
 πάλιν ἡ βασιλεύς! ὅσον ὕμνον ἐμελ-
 λεν ὅτι σοι! ἐκ ἂν ὁπποῦλός σοι λό-
 γον ἐπεισέδωκεν. ἐδὲ τὰ τῆς ἀρετῆς
 ὕμνος σε παρανεκλήματα. ἀνῆκε
 ἡ μάλλον ὕμνον ἐξόδιον, καὶ πρῶ-
 τιμῆς ἀνῆκε λαμπράδας ὅτι
 ταῦτα. καὶ θροῦν ἀνήγειρε μέγαν, καὶ
 κραυγὴν ὅτι σοι! πάντων ἡλικίαν
 ὅτι ταῦτα, καὶ πᾶν κακὸν ἀξί-
 σμα. τοιαῦτα ἡμῶν αἱ ἐλπίδες;
 ὅτι τούτοις ἐκ Πελοποννήσου πρὸς
 ἡμᾶς πάλας ἀνῆκε; πρῶτος δὲ
 πρὸς ἂν ποτὲ τὸ νῦν ἦν γεγενη-
 μένον; πάντα μάλλον ἢ ταῦτα τίς
 ἂν ἐβόλετο ὅτι νῦν. εἰ μάντεων τίς
 ἢ πρῶτος τὸ πρὸν πρῶτος κα-
 κόν, ἴσως ἂν ἐκ ἀκινδυνῶς ἡμῶν
 ἀπὸ τῆς πρῶτος. πρὸς ὁπποῦλός δ' ὅσον
 ἔχοντες ὁ λόγος πρὶν ἂν ἐ μίτεια
 τὰς ἡμετέρας ψυχὰς ἐδραξεν, πῶς
 ἀνέχεμεθα;

utinam etiam tu ipse de te. Enim-
 vero melius & tutius aliquid de iis
 quæ par fuit tibi consuluisse. at
 nunc audacter suscepto periculoso
 negotio luctum nobis nullum con-
 solationis genus admittentem tui
 loco reliquisti. O metum laudabi-
 lem si animo tuo infudisset! O au-
 daciam! quam solam non genero-
 sam liberum est dicere; quæ te de-
 tinuit in arduis certaminibus pri-
 usquam opus expenderemus; nunc
 demum edocti sumus, & cuncta-
 tionem laudabilem & audaciam
 lubricam esse. Nempe tu doctor
 nobis horum exstitisti, hoc exem-
 plo in temetipso exhibito. O qui-
 bus nunc apparatus & muneri-
 bus in ingressu te excepisset civitas
 regia! qualem hymnum decantaf-
 set in honorem tuum! Nunc non
 comparavit tibi orationem exor-
 dialem, sive pro ingressu; neque
 virtutis tuæ laudes eximias ce-
 lebravit: quin potius effudit hy-
 mnium exitialem exsequialemve;
 & ad prosequendum funus fa-
 ces accendit super tumulo; &
 planctum excitavit magnum &
 fletum super te, omni ætate ad
 id congregata, & omnibus or-
 dinibus ac dignitatibus excitatis.
 hæccine spes nostra fuit? an ad
 hunc finem ἐ Peloponneso quon-
 dam ad nos trajeceras? an quis-
 quam hominum sperasset un-
 quam, quod nunc factum per-
 petratumque est? omnia potius
 quam istud cuius in mentem
 venissent. si vatum aut prophe-
 tarum aliquis præsens malum
 prædixisset, fortasse non impune
 nec sine discrimine vitæ à nobis

abiisset. Jam vero oculis haurientes, quod prius verbis expressum
 non leviter mentes nostras perturbasset, quo modo ferre possemus?

I 1ο. δὲ μάλ. 2 Rectius, ἐ ἀλίγῳ πρὶν &c.

H h 2

III. Qui

III. Qui vero Solem intueri sustinemus, te non amplius praesente? ac Soli quidem aliquis te perfimilem dixisset: usq; adeo per omnia praeclearis dotibus coruscabas. veruntamen Sol occidens¹ & terram subiens, rursus exoritur, atque sola terrarum iterum radiis illustrat: at vero tu, cum semel occubueris in terra conditus, & in animos nostros nubem quandam & caliginem disperferis, haud amplius ad nos reverteris. hic nobis est apex malorum: hoc omnes casus & dolores exsuperat, ut ne solatia quidem sufferamus.

IV. O fama, quae patriam tuam pervagata, fratrem tuum primum inter Imperatores augustissimum ad ejulatum & luctum impulit; nos autem post hanc caedem dici non potest qui affecti simus. Vero mater tua, Reginarum augustissima & religiosissima, hunc nuncium quo tulit animo? quo modo pertulit te sepulturae mandare, qui ipsi senectutis scipio fueras, & à quo se expectabat sepeliendam. idem hic paulo post rumor universum orbem terrarum occupabit: & omnes ad lugendum & lamentandum te principes & privatos, juvenes, senes, in statu aetatis, provectos aetate, muliebrem sexum concitabit. Parum abest quin omnes etiam, quibus omnino sensus adest, eadem atque ego pati mihi videantur, ex tanta calamitate. venient ad fratres nuncii: quid ipsis dicturi? non ut in vitae cursu honestis actionibus praefulgeas: non ut conferas cum fratre & rege de regni rebus, regio animo: neque aliud quicquam ejusmodi: sed ut diem obieris, fato functus: ut ter-

γ'. Πῶς δὲ τὸν ἥλιον ὄραν σέ-
γομεν, σὺ μὲν περ παρόντος; καὶ ἡ πό-
λις ἡλίῳ σέ πως ἂν εἴρηκεν ἐμφερῆ
ἔστω ἀφ' πάντων ὑπάρχῃ τοῖς καλοῖς
ἀγαθῶν. ἀλλ' ὁ μὲν δυνάων, καὶ ἡ
γῆ ὑπὸν, αὖθις ἀνίσχει, καὶ διαμαρ-
ζει ταῖς ἀκρίσι καὶ κτίσιν. σὺ δὲ καθά-
παξ δυνάεις εἰς γῆν, καὶ τῇ ἡμετέρῃ
ψυχῶν ἀχλύϊ πνῆσθαι καὶ ζῆλον κατα-
σκευάσθαι, ὅκα ἔτι παρὲς ἡμᾶς ἐπα-
ύξει. τῷτο ἡμῶν ὁ κολοφῶν τῇ κακῇ.
τῷτο παθῶν ἀπάντων ὑπέρτερον ἰδέ-
σθαι ἀμυνδίας γένεσθαι ἀνέχομεν.

δ'. Ω φίμης ἢ τίμῃ σὴν πατρίδα
καταλαβῶσα, καὶ ἀδελφῶν μὲν σοι πα-
τρὸν τῷ ἐν βασιλεῦσι δευτέρωτον παρὲς
κλαυθμῶν καὶ πένθος παρῶξιν ἡμᾶς
δὲ μὲν τῷτο ἰδὲ ἔστιν εἰπεῖν ὡς δέδη-
κεν. ἢ ὅτι σὺ μήτηρ ἢ βασιλίδων δι-
οπάτη τε καὶ εὐσεβεστάτη τοιαύτω πᾶς
ἠνεγκεν ἀγγελίαν; πῶς δ' ἠνεγκεν
ταφῇ παραπέμπουσα, ὅς αὐτῇ γῆρας
καὶ βακτηρία ὑπάρχῃ, καὶ ὑπὲρ τῆς πα-
φύσεσθαι παρῶξιν. αὐτῇ μὲν ὑ-
περ ἢ φίμης καὶ πᾶσι ἀγαθῶν ἀμει-
νῶν καὶ οἰκτιρῶν, καὶ πάντας συγκα-
λέσει θρῆνῆν ὅτι σοὶ ἀρχοντας, ἰδιώ-
τας, νέους, πρεσβύτας, τὰς ἐν ἡλικίᾳ,
τὰς ὑπὲρ ἡλικίας, τὸ γυναικῶν φύλον.
μικρὰ καὶ οἷς μὲν ὅλας ὅσιν αἰδοῖται,
καὶ ταῦτα δοκῶσι μοι παθεῖν ἂν τι παρὲς
τὸ δεινόν. ἤξει τοῖς ἀδελφοῖς ἀγχα-
λασίῃ, πῶς σφίσι ἐρῶντες; ἔχῃ ὡς ἐν
τῇ ζῆν τοῖς κακοῖς διαπρέπεις, ἰδὲ
ὡς συνδιατρέφεις τὸ ἀδελφῶν καὶ βασιλεῖ
τὰ τῆς βασιλείας μὲν βασιλικῇ τῇ
φρονήματι. ἰδὲ ἄλλο τῶν τοιούτων
ἰδέν, ἀλλ' ὡς οἷχῃ θανάτῳ ὡς ὑπὸ

1 Gr. ὁ ἥλ. 2 17. ὑπερλίτως. 3 Leg. καλοῖς. 4 Morell. male posuit pun-
ctum post με καὶ. --- 1 Soles occidere & redire solent. Cui.

γλῶσσοις, ὥστε ἀνάλωμα γενήσεται τῶ
λοιμῶ. ποίοις ὁρθαλοῖς αὐτὰς ὀ-
φονταί; ποίοις δὲ καὶ ὥστε τὰς σφῶν
ὑποδύζονται λόγους; πῶς δὲ καὶ δια-
τεθίσονται ἂν ἐκ ἂν ποτε παρὰ σφῶ-
ν. ταῦτ' ἐξαίφνης ἔτω καὶ παρ'
ἐλπίδα πάντων ἀκούοντες, μικρὸν αὐ-
τοῖς δόξει τὰ δάκρυα· ἔμμενα ὁ
κλαυθμῶς, ὁ κωκυτός μέτερον. ¹ ὅππ
ἂν εἴποι τις ὅτι εἰωδύτων· ἔχ' ἔκ
τῶ δεινῷ ἴσως π καὶ μεῖζον δράσαι
ἀγαθόσονται, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν παρ'
αχθήσονται; ὅτι ἀνδρῶν χρήσονται
παι παρὲς τῶν συμφορῶν. ἀλλ' ἀπ-
εῖνα τὸ τοῦ ὁρθῶς κρατήσαντος λο-
γισμῶ. ἐκείνων μὲν ἐν ὧν ταῦτ'
ἡμῖν σοχάζεσθαι ἔξεστιν.

ε'. ² Ἡμεῖς δὲ δεύτε πεισάντες,
πῶς τὸν θρῶνον τῶν κειμένων κατὰ λ-
ηλον πλέξατε· ἀπόδοτε τῶν τελευ-
τῶν ἀμοιβῶν αὐτοῖς· δίδετε λόγῳ
τὰ αὐτῶν παρὸντα πλεονεκτήματα·
ἐτέρων ἀποδοῦναι ὥστε ἀπὸ πᾶν
αὐτὸν ἀκύνει ἐκ ἐνὶ λοιπῶν. ἐγὼ δὲ
μᾶλλον ἀνδρῶν ὡς οἶόν τε ἀφ'
βραχέων, εἰ δοκεῖ, τὸ τοῦ ποιήσω, ἐκ
ἐπιχειρησάμενος, ἀλλ' ὅτι μνήμῳ
ἀγων ἐνὶ αὐτῶν ³ ἡμετέρων. καί-
τοι καὶ αὐτὸ τὸ τοῦ ἐκ παρόντος κα-
ρῶ· οἷς γὰρ θρῶνον παρὸντα, πῶς
ἀποκαλῶς ἐπαίνων χρήσαντο λόγοις;
τὸ δ' ὑπερβάλλον ἴσως τὸ πᾶν
ἐξάγει με τὸ περὶ κόντος. καὶ θαῦ-
μα ἔδεν, εἴγε καὶ ὑμεῖς ⁴ ταῦτο πε-
πνῶσθε. ἀλλὰ γὰρ ποῖον ὅτι αὐτῶν
παρὸντων παρὸντα, θρῶνισα παρὸς
ἐξίαν αὐτῶν; μᾶλλον δὲ πινῶ τῶν
αὐτῶν μνησθεῖς, μακρείσω μὲ ἀξίως

ram subieris: ut post luis sævitiem
absumptus fueris. quibusnam oculo-
lis istos nuncios cernent? quibus
etiam auribus ipsorum dicta exci-
pient? qui vero affecti erunt ob ea
quæ nunquam speravissent? hæc
adeo repentina & præter spem om-
nem audientes, parum ipsis vide-
bitur lacrymas fundere; nihil ma-
gni fletus, ploratus & ejulatus res
moderata: quidvis dixerit aliquis
eorum quæ fieri solent. nonne illi
in hac miseria fortasse aliquid ma-
jus efficere excogitabunt? aut po-
tius dicere concitabuntur? è rebus
insolitis utentur aliqua adversus
calamitatem. verum hoc abstitit eo
qui rectæ rationis compos est. ac
de illis quidem hæc nobis con-
jectura affequi licet.

V. Adeste vero omnes qui nos
circumstatis, luctum lessumve sito
alternis neccite: reddite ipsi mu-
nus hoc ultimum: percurrite dicen-
do virtutes eximias, quæ ipsi erant
infite: aliorum auribus transmi-
tite, quæ ipsis posthac audire non
liceret. Immo equidem pro vobis,
quanta fieri poterit brevitate, si vi-
detur, hoc faciam; non accurate
singula perpendens; sed in memo-
riam tantum vestram nonnulla
revocans. atqui hoc ipsum non
est hujus temporis; quibus enim
lugere propositum est, quo modo
secure ad laudationes animum
appellerent? verum doloris forte
immesitas retrahit me ab eo quod
debet. nihil vero mihi est, si qui-
dem vobismetipsis hoc idem usu
venit. Enimvero quam laude
ex iis quæ ipsi aderant proposita,
eum pro dignitate deflevero; vel
cujus potius ex illis dotibus re-
cordatus, beatum merito illum

1 Lege ὁ, π. 2 Ισ. ὑμεῖς δέ. 3 Ισ. ὑμετέρων. 4 Γρ. τὸ τοῦ π.

prædicavero? infortunii autem meipsum vosque participes fecero.

VI. Exornaverat certe se, (ut concise & summatim dicam) virtutum quaternario: proinde si quis dixerit Principem prudentem, aut justum, aut fortem, aut liberalem, vel id genus alia narraverit, hunc statim animo posset comprehendere. Pietatis autem institutis decorabatur: & corpus quidem alebat iis, quæ è terra oriuntur: animum vero irrigabat ac potabat fonte scaturiente è prato Eloquiorum sacrorum, ejusque profunda accuratius scrutando, ut qui in aurifodinis Chrysitæ terram magno studio indagant: ubi probabile est multam ramentorum aureorum copiam inesse. Inde vitam quoque exornabat, & mores concinnabat, & prudentia locupletabatur, & orationem expoliebat: denique omne bonorum genus acquirebat; ut idem simul ² Regis partes & Philosophi ageret, nec illud potius quam istud munus susciperet; sed ex æquo pariter utroque fungeretur: quippe qui Principis personam inter Philosophos, & Philosophi inter Principes sustineret. Inde etiam factum est, ut amicus ipse esset quivis honestatis amans: non amicus autem (non enim hostem dixerim: siquidem nullus ipse mortalium inimicus) qui honestati infensus fuerit.

VII. Idem benignus, lenis, graciosus, affabilis fuit; clementia imperii & majestatis dignitatem temperans, honoris veri cupidus, imperatoris artis peritus, pacificus; tamen nonnullis aliud potius quam hoc videretur postea: non

αὐτὸν, ὃ δὲ δυστυχίας δ' ἐμαυτὸν τὴν καὶ ἡμᾶς ἀπολαύσομαι;

5'. Εὐκόσμη μὲν αὐτὸν, ἵν' ὡς ἐν βραχεὶ συγγραμμάτων καὶ κεφαλαιωδῶς εἴπω, τῇ τετρακτύϊ τῶν ἀρετῶν ὡς εἴ τις εἴποι τὸν φρόνιμον ἢ δίκαιον ἢ ἀνδρείον, ἢ τὰ πρῶτα, πῦτον ἔχειν εὐδείας νοεῖν. τῆς δὲ τῆς εὐσεβείας ἡγλαίετο δόγμασι καὶ τὸ μὲν σῶμα τῆς ἐκ γῆς ἐπεριεζῆτο μύθοις· τὴν δὲ ψυχὴν ἀπὸ πηγῆς τῆς τοῦ λειμῶνος τῶν γραμμάτων ἐξαρροῦντος ἐπότρυνεν, τὰ αὐτῆς ἐνερῶς νόμῳ βάλῃ ἀκαιοτέρων, ἢ αἱ τῶν χρυσῶν γλῶσσῶν πολυπραγμονῶντες, ² οὐ πολὺ εἰκὸς ἐνεῖναι τὸ ψῆγμα. ἐντεῦθεν καὶ βίον ἐκόσμη καὶ ἥδον ἐξῆρθευσε, καὶ συμπίσιν ἐπέλει, καὶ λόγον ἐτάλλων. καὶ πᾶν περὶ σπουδαῖα τῶν ἀγαθῶν ὡς τὴν αὐτὴν βασιλικὴν τε εἶναι αἶμα καὶ ἐμφυλοσπορὸν· καὶ ἐκείνο μᾶλλον ἢ τῶτο, ἀλλ' ὁπίσθης καὶ ἀμφοῖν, μᾶλλον δ' ἡγεμονικὸν μὲν ἐν φιλοσόφοις, ἐν δ' ἡγεμόσι φιλοσπορον. ἐντεῦθεν φίλον μὲν αὐτῷ τὸ καλὸν φίλον πάντας· οὐ φίλον δὲ (οὐ γὰρ ἐχθρὸς γ' ἂν εἴποιμι, ὅτι περὶ μηδεὶς αὐτῷ τῶν ἀπάντων ἐχθρὸς) ὅς ἐστι τῷ καλῷ φίλον.

ζ'. Πρῶτον ἦν, χαίρεις, εὐσεβέσιν· ἡμετέστη τὸν τῆς ἀρχῆς τε καὶ τοῦ ἀξιώματος ὄσκον κεινῶν, φιλότιμος, στρατηγικός, εἰρηνικός· εἰ καὶ πᾶν ἄλλο μᾶλλον ἢ πῦτον ἐδοξεν ὑπερεῖν· οὐκ ἐξ ὧν αὐτὸς

1 I. ὑμῶν. 2 Leg. οὐ π. — 1 Orator hic se Christianum prodit. 2 De Principatus & Philosophiæ copula vide Phil. in frag. de Provid.

ἐποίησεν,

ἐποίησεν, ἄλλοι, οἱ καὶ δὲ φίλοι, εἰρημικῶς δὲ, καὶ τὰ εἰρημικῶς πρὸς μὲν ἐπὶ τῆς ἀφελείας φρονεῖν πρὸς ὅντα μακάριον ὡς ἐδὲν τῆς, ὅς πρὸς τὸν ἐν τῇ εἰρημικῇ χροῖται· εἰσπαι, ἐπὶ τῇ φαν, καὶ βελῶν τὸ χαλῶν καὶ καλῶν, καὶ χαλῶν διὰ τῆς εἰσεως ἡν τὸ ἐν τῇ πρὸς, οὐ τὸ ὁμαλῶς δὲ τῶν τοῖσιν. ἀλλήλικος μέλει· καὶ τὸν καὶ τὸ φαίς χεῖρς λαχὼν τέρπον παντὸς ὡς ἂν

1 R. † Luc.

ἵτοις, ἀλλ' ἐξ ὧν ὑπερέβαλλον
 ἄλλοι, οἷς εἰρῶν μὲν ἔχθρον, μά-
 χῃ δὲ φίλον, καὶ τὸ διίστασθαι τὸς
 εἰρηνικῶς ἀλλήλοις ἔχοντας ἢ σπε-
 ρῇ, καίτοι ἐναντία πρῶτον μὲν
 ἡ ἡμετέρα καὶ ἀρετή πλάττοντες, καὶ
 ἡ μὲν ἐποιεῖντες; τί δὲ ἐλέγον-
 τες; ἐκ ἐπαύσαντο, μέγας δὲ τὸς
 ἀδελφὸς ἐκ ἀδελφὰ ἀλλήλοις ἔχον-
 τες εἰν παρὲς ἀσπασαί. κυκεῶν ἀν-
 παρὸς ὄντες. τελεχίνων δὲ πινῶν οὐκ
 μαλ' ἄλλοι ὑπερβαλόντες. καὶ χρη-
 σὺν ἔδεν ἔτ' αὐτοὶ ποιεῖν εἰσώδ-
 τες, ὅρ' ἐτέρων τε μὴ συζωῶντες
 ἡρώδων. ἔτω τὸς πάντων μᾶλλον
 εἰρηνικῶς ἀλλήλοις καὶ φίλως ἔ-
 χοντας ἡ ὑποδύωτες, αὐτῶν ἐκ ἀπέ-
 σταν, ἔως τὴν τῆς μάχης φλόγα
 ἀπὸ φαν, καὶ λοιπὸν ἦεν ἐχέδαι,
 καὶ βελῶν παρέπεισαι ἀπὸ φαν. ἔτω
 τὴν χαλεπὴν τὴν χροῖμα ἀνδρῶν δόλια
 χροῖμα, καὶ κατὰ τὴν διαπραμμένην, μά-
 χῃ δὲ δόλιος ἀντικρὺς, καὶ ἑορμαία
 ἐξ ὧς ἡκονημένη, διχοτομήσας, ἡ καὶ
 τὴν ἐν χροῖμα, τὸν πῖτον, καὶ τὸν ἀ-
 πῖτον, ἀλλὰ τὸν ἀδελφόν, καὶ φίλον
 τὸν ἐμαυμόνον, καὶ συνήδον· μᾶλλον
 δὲ τὴν καὶ κῆκενο πονηρία γνώμης
 ποῖσαι. ἔχον μὲν ἔν ἔτω πρὸς
 ἀλλήλους οἱ βασιλεῖς τε καὶ ἀδελφοί,
 μέγας τὸ φαινόμενον, τὸ ἀφανὲς καὶ
 κρυπτόμενον· μᾶλλον δὲ πολλοῖς καὶ
 ὅσοι φανερόν ἐποίμας ἔχον. καὶ πῖν
 οἷς χεῖρας ὅλως ἐλθεῖν, πρὸς ἀγα-
 λῆας οὐδὲ χαρῆσαι, καὶ τὴν κουρε-
 τέρων εἰρῶν ἀσπασαδαι, καὶ ἐν
 παντὸς οὐτὴν τέρπει ζήτησαι. ἡ γὰρ
 ἡ ἀν ὑπερβαλὼν πολέμῳ καὶ χεῖρ

ex iis quæ ipse præstabat, sed ex
 eo quod præpollerent alii, quibus
 pax inimica erat & proclium cor-
 di: & eos qui inter se benevolo
 erant animo inimicare studebant,
 etiam si contrarium simularent,
 fanda & nefanda fingentes: &
 quid non facientes? quid non
 dicentes? nunquam certe acqui-
 everunt donec fratres ad non fra-
 ternos prope dixerim affectus &
 ausus compararent: turbones pa-
 lam se præbentes, & geniorum
 potius quorundam malorum con-
 formationem subeuntes: qui nec
 boni quidquam per se præstare
 consueverant, neque ab aliis fi-
 eri permittebant. ita eos qui
 plusquam cæteri omnes mutuo se
 amore & charitate prosequen-
 tur, prodere non desierunt, do-
 nec accensa pugnae flamma fac-
 cinori consequenti adhærent,
 & telis manum admovere nefar-
 rie persuaderent. usque adeo fla-
 gitiosa res est, * labia dolosa
 & cor perversum, gladius anceps
 prorsus, etiam framea subtiliter
 acuta, dividens utique, non, ut
 in scriptura sacra dicitur, fide-
 lem ab infideli, sed fratrem &
 amicum à consanguineo & fa-
 miliari: quin potius hoc & illud
 pravitate mentis efficiens. Igitur
 ita inter se affecti Reges & fra-
 tres præ se ferebant quod pate-
 bat, & quod latebat: quin et-
 iam multis hoc perspicuum, ut
 in mente haberent, etiam prius-
 quam omnino manus conseru-
 issent, se in gratiam iterum re-
 dituros, & pacem juventutis a-
 lumnæ amplexaturos, eamque
 omni ratione inquisituros. neque
 enim ferre poterant bello & manu

1 Rectius forsan ἐτὶ διίστασθαι. 2 Γρ. ὑπερβαλόντες. * Psal. II. 21. 34. 56.
 † Luc. 12. Hebr. 4. diffidium

diffidium diremptum iri: verum animi lenitate, ne manus germanorum cæde polluerent: neve ipsorum causa multi ad necessitatem redigerentur ea patrandi, quæ aliter volentibus fas non esset, ut quidem persuasum habeo: & adhuc superstiti illo (heu mihi!) qui nunc jacet, haudquaquam tantum facinus processisset unquam malo gaudentibus & flagitiosis: cum imperatorum copula amice non hostiliter esset connexa

VIII. Jam vero optarem, ut si quidem nunc plane emori oportuisset eum qui nobis nunc ad luctum propositus est, aut paulo ante istud tempus, humanitus hoc ipsi accidisset, aut postea contigisset, ut & nos experientiam reip̄a animi ipsius haberemus, utque quadruplatoribus & sceleratis nulla porrigeretur ansa abutendi ingenio: quorum nonnulli fortasse etiam Philosophiæ studio dediti dicent, & jam dixerunt: *Raptus est, ne vitium prudentiam ejus immutaret, aut fraus animam deciperet.* Quod ipsum, non tam infimulantium quam laudantium est, & ad hoc usque tempus virtutem atque omne boni genus ipsi attribuentium: de iis vero quæ post accidere possent metuentium. equidem non libens admitterem expectandum fuisse, ut ulli fraudi dolove malo ejus ingenium pateret: & tamen etiam si quis hæc atque ejusmodi alia objiceret, nulla honos fama que ipsius labe inficeretur: non enim ex iis quæ nonnulli dicent, quod bene est & quod aliter, judicabitur: sed ipsa res per se exhibebit: imo aperte omnibus indicium dat, nisi etiam Solem quispiam, tanquam caligi-

τιω εἶναι κριθῆναι, γνώμης δὲ χρηστότητι, καὶ τῇ μὴ τιμῇ χεῖρα φέρειν χρῆναι τῷ ὁμογνώμον, μηδ' αὐτῶν εἶνεκα πολλὰς εἰς ἀνάνηκτον καταστῆναι ποιεῖν, ὥστε ἄλλως βυλομένοις ἐκ ἡν, ὡς ἐγὼ πεπεισμαι. καὶ περὶ τὸν τοῦ (θεῦ) κειμένου, ἐκ ἂν περὶ ἡμετέρας ποτε τοῖς χαλεκοῦσι καὶ πονηροῖς τὸ πανέργημα φιλίας, ἀλλ' ἔπαυσε τοῖν βασιλεῖον σωπαθείσης τῇ ξυμμεσίᾳ.

ἦ. Καὶ δὴ καὶ ἡμετέρῳ αἶν, ὡς εἴπερ νῦν πάντας ἀποδανεῖν ἔδει τῇ ἡμῶν εἰς πένθος ἥδη προκαίμενον, ἢ περὶ τότῃ μικρὸν τότε παθεῖν, ἢ μὲν ταῦτα. ἵν' ἡμεῖς τε πείραν ἔργῳ τῆς αὐτοῦ ἐργασίας γνώμης, καὶ τοῖς συκοφάνταις καὶ πονηροῖς ἀφ' ὧν φασιν περὶ τὴν μηδεμίαν τῇ σφετέρᾳ χρεῖσθαι γνώμῃ ὧν ἔνιοι, τάχα καὶ φιλοσοφῶντες ἔβουον, ἥδη καὶ εἰρηάζοι, τὸ, Ἡράκλει, μὴ κακία ἀλλὰ εὖ συνείπον αὐτοῦ, ἢ δόλος ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτοῦ. ὃ καὶ αὐτὸ ἐκπεπρωμένων ἐστὶ μάλλον ἢ ἐπεικουμένων καὶ μέλει μὲν τοῦ νῦν ἀρετῶν αὐτοῦ καὶ ἀγαθῶν πάντα ἐπιφύσεισθαι μόνων, καὶ δὲ οὐδ' εἰς ἐπειτα δὲ δότων. ἀλλ' ἐγὼ, ὅτι τὸ περὶ δόκον αὐτὸν ποτ' ἂν διεδοκίμασθαι περὶ εἰμαι καὶ τοῖς, καὶ εἰ τις ταῦτα δὴ καὶ τὰ τοιαῦτα περὶ φέρει, τῇ κείνῃ δόξῃ λυμαινέται οὐδέν. οὐ γὰρ ἐξ ὧν πῶς λέγουσι τὸ εἶναι τε καὶ ὡς ἐπείρωσ καὶ δόξεται, αὐτὸ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ περὶ γὰρ δόξαι μάλλον δὲ περὶ δόξας δίδουσι πᾶσιν τὸν ἐλαγχον εἶναι καὶ τοῦ ἡλίου τῆς ὡς ζώοντος κατηγορεύειν ὅτι δὴ τοῦτο

ἢ Γρ. ἡ γὰρ ἡμῶν.

δὲ εἴτεν

δὲ εἴτεν ἢ
ὅτε καλὸν
εἴρησθαι
περὶ δόκον
τοῦτο φα
κατηγείν
αὐτὸν ἐκεί
λοῖπόν.

δ'. Α
μῶν, ἐπ
ἡμῶν οἱ δ
καὶ βόλῃ
μῶν αὐτὸ
λῶν, μὴ
λόγῳ, ἢ π
μὴν καὶ
μῶν αὐτῶ
δύναται
δύναται
λόγῳ τιμ
μῶν δὲ μ
περὶ αὐτῶ
εἶναι πλεον

ε'. Ω
ἀνέκῃς!
ἐκ ἡδὲ δ
σῆς; τί
μῶν δὲ
εἶναι; ἐν
ἡμῶν αὐτῶ
τῶν συγ
ψυχῆς.
πίστας ἡ
αὐτὸν μᾶλ
πῶς αὐτῶ
εἶναι ἀρεκ
τοῦτον ἢ

δείξειεν ἄν πνι, ¹ τῷ πῶς νέφουσιν ἔδω
ὅτε χαλὺπιδαι, ἢ νυκτὸς ἐπέσης
ἐργασίαι τῇ γῇ τὰς ἰδίας ἡμῶν
σπερσάλλειν ἀκτίνας. ἀλλ' οὐτε
τοῦτο φαίη τις ἂν νοῦν ἔχων, καὶ
κεκτημένη ὑγιαίνοντι διωάμην² χρῆ-
σται· ἐκείνῳ τε πᾶς τις ἂν ἀπορήσκει
λοιπὸν.

Β'. ΑΛΛ' ἐνταῦθα τῷ λόγῳ ἡμι-
μῶ³, ἐμμετῶ δὲ ἀναμνηθεὶς, καὶ
ὑμᾶς οἶδα τῇ λύπῃ βαρυνομένους·
καὶ βέλεις μὲν καὶ ἡμῶν λοιπῶν ὑ-
μᾶς αὐτὸν κατ' εἶδος μνησθῆναι χα-
λῶν, μὴ διωάσθαι δ' ἀκίαν τοῦ
λόγου, ἡπλωμένους τῇ συμφορᾷ. ταῦτα
μὲν χαλῶν εἰς ἕτερον ἄλλοις τετα-
μῶσθαι ἡμεῖς δὲ βαρὺ π σπερ-
σάντες τοῖς εἰρημίοις, καὶ πεπον-
θικότες τὸν ἐξ ἡμῶν ἀπειλόντα, τῷ
λόγῳ τιμῶ ὁρίμῳ χαταλύσμεν. εἰξο-
μῶ δὲ μᾶλλον τῷ μετέδωκε τὴν συμ-
φορᾶς αὐτὸν ἐπεχέσθης, καὶ ἐκ ἐλπίδος
ἐπὶ πλέον χωρεῖν.

Γ'. Ω νόστος ἀναιδής! ὦ λοιμὸς
ἀναιδής! ὦ βάσκαν⁴ δαίμων! τί
ἐκ ἡδύδης, τὸν αἰδῶς ἀξιὸν πά-
σης; τί ἐκ ἐρείσω, οὐαί, εἰ καὶ
μνησθὲς τοῦ ἄλλου, μόνος φείσασθαι
ἔδει; ἐνὶ σκότῳ μόνῳ πάσχει πάντα
ἡμιούρως· μὴ ταύτῃ πληγῇ πᾶν-
των συγκατακλιθῆναι ἐπὶ πᾶσι τὰς
ψυχὰς· ἐκ τῷ δέρεϊν ὃ μείζον λυ-
πίσας ἡμᾶς. ἐκ ἐλπίδος ὃ ζημιώσας
ἂν μάλιστα, τὰ μέγιστα ἀρείλει, τὰ
τιμωτάτα. τὰ πάντων ἀντάξια.
² οὐπω κόρον ἔχεις τοῦ λυπεῖν ἡμᾶς·
ἐκ ἀρκούντως πεπλήγμεθα; ἢ το-
σούτων ὑπερήδημεν, ¹ ὅσους ἐπὶ ἀπ-

nosum accusaret, quod quidem ita
probarer alicui, propterea quod
interdum nubibus obduceretur,
aut nocte subeunte impediretur à
terra, quo minus radiis suis nos
illustraret. sed neque hoc dixerit
quis mentis compos, & qui sana
judicandi facultate uti posset: at-
que illud quivis inficiaretur in
posterum.

IX. Verù cum eo sermonis perve-
nerim, meique ipsius muneris me-
minerim, & cognoverim vos tri-
stitia affictos; velle quidem ut re-
liquorum præclarorum imperato-
ris operum generatim mentionem
faciam, sed nihilominus auscultare
enarrationem non posse, ærumnæ
cedentes: ideo hæc in aliud tempus
aliis differantur: nos autem pauca-
lis quibusdam additis ad ea quæ
dicta sunt; ubi eluxerimus imp. qui
à nobis abscessit, orationis cursum
inhibebimus: quin potius magni-
tudine calamitatis oppressi suc-
cumbemus, quæ sermoni frenum
injicit, nec patitur ulterius pro-
gredi.

X. O morbum fœdum! ô tur-
pem pestem! ô lividum genium!
cur non reveritus es omni vere-
cundia prosequendum? cur non
illi pepercisti, cui, etiamsi alii nul-
li, soli parcendum fuit? hoc uno
flagitio omnia obtenebrasti: hoc
uno ictu omnium animos profligasti.
haud quidquam excogitari poterat,
quo majore nos moestitia percelleres:
qua graviore multa nos onerares non habebas.
maxima nobis eripuisti, pretiosissima:
aliis omnibus præpollentia. sic nos
ad satietatem & fastidium usque
contristavisti. nonne satis super-
que percussi sumus? nonne tot
commodis fraudati fuimus, quos

1 Γρ. τὸ τοῖς. 2 Γρ. ὅτω x. 3 Γρ. ὅσα δ.

ne numerare quidem expeditum fuerit? an si minus Regiam familiam attigisses, parum aut nihil damni invexisse videreris? Attamen facinus ejusmodi à te peractum est, ut à cæteris jam temperare queas. Habes quod appetebas, sustulisti quem minime oportuit, idque in flore ætatis, cum formæ decus insigne fuit, & vires corporis validæ, & animi constitutio firmissima.

XI. Augustissime principum, tu legatos in Hispanias miseris, quæ tibi maxime conducibilia erant procurans, ambiensque. verum tempus innovator, exinde tumulum tibi procuravit. egregium nimirum modo Hispanis ferret nuncium, te vixisse, nec amplius de rebus connubialibus curam habiturum significans: sed è vivis excessisse, ac sepulcro conditum esse: eorum vero quæ ad hanc vitam spectant nihil tibi jam cordi esse. Heu qualem emitter vocem tibi desponsata, pro splendida, & ornata & conspicua, obscura, & tristis & mœsta reddita. Hymenæum non accinet quicquam ipsi, neque nuptialem accendit tædam: sed lugubris cantus, atque ejulatus multarum ubique ærumnarum audietur, & luctui decora tonsura cernitur: quæ omnia te defuncto ipsa, Augustissime Imp. invenit infelicit. Quo Dive Const. formæ tuæ decus abscondit se? quo animi species augusta? istos autem omnes servos tuos ubinam reliquisti? nonne vides quanta cum benevolentia te anquirant? ut super te altum vociferentur? ut defleant se, nos omnes, Rom. gentem infortunatam, quibus omnibus ornamento fuisti, & commendationi non ex-

αειδμήσανσαι εὐχέρεις ἢ; εἰ μὴ καὶ τοῦ βασιλέων ἀψαυτο ἦν, μικρὸν τι ἢ ἐδὲν ἐζημιωκέναι δοκαῖς; καὶ δὴ σοι τὸ δεινὸν εἰργασαί· ὅψ' ἄλλων ἀπὸ τοῦ λοιπὸν. ἔχεις ὅπερ ἐπόθεις. ἀπὸ νῆρας ὃν ἠκιστα ἐχρῆν· καὶ τὴν ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας, ὅτε καὶ μορφῆς ἀνδρὶ ἀφ' ὧν ἦν, καὶ εὐμὴ σώματος εὐδενὸς, καὶ καταστάσει ψυχῆς ἀμετάπλητος.

ια'. Ω δεινότατε δεσποτῶν, σὺ μ' εἰς Ἰβηρίαν ἐπεμπεῖς πρέσβεις, σαυτῷ μνηστευόμενος τὰ λυσitteλέστα· ὁ κυνοτόμος δὲ ἄρα χροῖον ἐξ ἐκείνης σοι ταφῇ ἐμνηστεύετο· ἦ που χαλῶ σφίσιν ἦξει φέρων τὴν ἀγγελίαν, ἐχρῶ σε καὶ ὅψ' ῥαμικῶν φροντίζον μιλύων· τεθνηκέναι δὲ μάλλον, καὶ ταφῇ παρὰ δέδωται, καὶ ὅψ' ἐν βίῃ μέλλειν σοι μηδέν. ὦ οἶαν ἀφῇσι φωνῇ ἢ μνηστευομένη σοι, ἀντὶ λαμπρῆς ἀδρόνης καὶ πετρανοῦς ἀμμουρᾶ καὶ χατῆρης ἡμομένη! εὐχ' ὑμῶν αἰστανταί τις αὐτῇ· ἐδὲ ῥα μῆλιον ἀνέψιν λαμπάδα· γυνεὴ δὲ μάλ' αὐτῇ καὶ κουρὰ πένθιμον ἔσται· καὶ ὁλοκληρὴ πολλῶν πάντη χαλῶν, ἃ δὴ πάντα σου δαδόντος εὐρετο δυσυχῆς. ὦ δεινότατε δεσποτῇ, ποῦ τὸ χάλ' ἐστὶ σοι τῆς μορφῆς; ποῦ ἡ τῆς ψυχῆς ἀραιότης; τοὺς δὲ σοὺς ἀπαντας τουτουσὶ ποῦ καταλέλοιπας δούλους; εὐχ' ὅπως ὡς μεδ' ὅσῃς οὐν ἰας ὁπλίζουσί σε; ὡς ὅτ' ἐν μεγαλοῶσιν; ὡς ἀποδύονται ἑαυτῆς; ἡμᾶς πάντας, ἡμῶν τ' Ῥωμαίων τὸ δυσυχῆς, οἷς πᾶσι κατ' ἡμᾶς, καὶ σύστασις οὐ μικρά;

ἢ γένησονται, ἢ μᾶλλον φάναι χρη-
σόμεθα; τίς πρὸς τὸ πάθος ἡμῶν
ἐξαρκέσει; τίς αὐτῶν παρηγορήσεται;
τίς παρηγορήσεται; τίς ἔσται σφίσιν
ἀντί σου; σὺ καὶ ζῶν αὐτοῖς ὑπὲρ-
χῆς ἀναπνοή, ζῶν, φῶς, καὶ θανάτων
σφῶς συγκατελέγχεαι πάντας. ἐκ ἑπ-
βιωτῶν αὐτοῖς ἡγοῦνται τὴν βίον.
μαθ' ἡδονῆς γὰρ λοιπὸν ὄρεσιν ἐκ ἑστ-
τὴν ἡλίον γαυροῦν, τὴν ἡδίστην ὄψιν,
τὸ διαμυγρὸν ὄμμα, τὸ πῶσιν αἰδου-
ταῖς ποσειδῶν. ἀλλ' ἢ μαλακὰ τις
ἀγλὺς ὀφθαλμοῦ τοῖς σφῶν ὀφθαλ-
μοῖς. ζῶντος ἡμῶν κατεσκέδα-
ται νεφέλη ἐκ ἐκ τῶν γῆς ἀρδῆσαι
λαχόνων, ἢ τῆς μαλακῆς τε καὶ
ὑγρᾶς φύσεως, ἀλλ' ἐξ ὀφθαλμῶν
τοῖς κατεσκέδαται δάκρυσι συμπληροῦν
τε καὶ συστάει ταῖς ἀκτίσιν, ὅτι
σκιάζει νύξ αὐτοῖς παρ' ἡμέραν καὶ
σκότος, φεῖ, ἐκ ἐν ἀπυστά φωτός. ἢ
οὐ γὰρ ἐκ ὀφθαλμοῦ σφίσιν ἀκτίς.

ιβ'. Αλλ', ὃ παρόντες, ἐκείνον
μὴ κόσμον ἄλλου ἔχει λοιπὸν
χῶρον εἰς ἑπτερον μετατάξαι. εἰς
βίον ἄλλον μετέσκηκε. πάλιν ἄλλου
οἰκῆς, ἢ τις ποτὲ ὄσιν αὐτῇ, πασῶν
ὑψηλοτέρων ὡς παρ' ἡμῶν πόλεων.
σύνεστιν ἐκείνῳ πατρί, τὰ δὲ ἀδελφῶν,
τοῖς λοιποῖς ἀπασί καὶ βασιλεῦσι καὶ
ἰδιώταις. ἡμῶν δὲ τί ποιητόν; ἢ
πάντως θρηνητέον τε καὶ πενθητέον,
ἐκείνον μὲν ἐκ ἔχουσι καὶ κλαίωμεν.
τὸ γὰρ ἡμῶν ὑπολείπεται.

iguæ? Quo se vertent, vel (ut po-
tius dicam) quo nos vertemus?
quid ad hanc ærumnam nobis sa-
tis opis afferet? quis præerit affli-
ctis, quis providebit? quis subdi-
tis in locum tuum sufficietur? Tu
cum aura vitali fruereris, eras ipsis
respiratio, vita, lux; nunc fato fun-
ctus prostrasti omnes tecum. E-
nimvero vitam non amplius sibi
vitalem esse putant. nam imposte-
rum cum gaudio Solem intueri
fas non est, jucundissimum specta-
culum, pellucidum oculum, omni-
bus sub sensum cadentibus opta-
tum. duntaxat atra quædam cali-
go oculis ipsorum objecta est: te-
nebræ animis offusæ sunt: nebula
non è terræ sinubus sublata, aut
è molli humidaque natura, sed
ex oculis manantibus lacrymis
constituta concretaque radiis ob-
ducitur: nox ipsis quotidie &
caligo, hei, non in luminis ab-
sentia: verum enim radii tui
splendor non affulget.

XII. Jam vero, Auditores, alius
illum mundus tenet, & posthac te-
nebit: migravit in aliam regio-
nem: ad aliam vitam transiit: ali-
am incolit civitatem, quæcunque
tandem hæc sit, omnibus videlicet
altiore urbibus, quæ apud nos
sunt. Illic una cum patre est, cum
fratre, & reliquis omnibus tam re-
gibus quam privatis. Nobis autem
quid factu opus est? Nonne prorsus
lugendum ac lamentandum est,
cum illo non potiamur amplius?
itaque defleamus: hoc quippe u-
num nobis relictum est.

In e pre-

Interpretis Notæ ad Epicedium superius in Imp. Constantinum Juniorem.

DE Auctore hujus Orat. funebris nihil dum à me compertum est: Atticum certe Sophistam oratoremve non mediocrem stylus prodit: ex sententiis, Christianum fuisse constat. Græcum porro exemplum è Cod. MS. Palatinæ Biblioth. descriptum perbenigne mihi concessit vir clariss. & eruditiss. T. Gothofredus, Dionysii IC. fil.

Quod autem ad Epicedii hujus argumentum spectat: Imp. Constantinum Juniorem, An. Christi cccxl. Acyndino & Proclo COSS. occisum fuisse, Socrates lib. III. c. 4. & Sozomenus l. III. c. 2. scribunt: atque ejus necis culpam ipsimet adscribunt, quod avara spe levique ambitione fraternæ ditionis imperium invadere esset aggressus: sed enim locus in quo interemptus est, nempe apud Aquilejam, ad Alsam fluvium (ut Victor tradit in Annibaliano) aperte ostendit illum suos excessisse limites, jugis Alpium conscriptos, quod ab Eutropio, S. Hieronymo, Orosio aliisque confirmatur. Verum Zosimus lib. II. in Constantem Imp. omnem de nece fratris Constantini culpam rejicere videtur: ait enim, Controversia mota inter Constantinum & Constantem de pertinente ad Carthaginem Africa, deque Italia; cum Constans incautum fratrem natu majorem opprimere constitueret, inimicitiis per triennium dissimulatis, expectatoque tempore, quo Constantinus provinciam sibi benevolam ingrederetur; tum ipsum ablegasse milites, prætextu quidem ac specie tenus opem Constantino laturos in gerendo bello Persico; sed revera Constantino, qui nihil tale præviderat, insidias structuros: itaque ab his, quæ imperata fuerant, perficientibus, cæsum fuisse Constantinum.

Georg. Cedrenus paulo aliter rem narrat in Compendio Hist. quod Græcæ Monodiæ præfiximus. siquidem Constantem memorat magnis instructum copiis ad fratrem Constantium accessisse, ut cum eo de re quadam communicaret: id vero suspicionem stuporemque Constantino attulisse, ne quid frater novi moliretur: proinde ipsum malis consultoribus, qui ad conflictum instigarent, usum, commisisse proelium, in quo Constantinus inter extremos in fuga comprehensus & confossus fuit. Sublato autem de medio Constantino, summam totius Occidentalis Imperii in Constante Aug. remansisse certum est. Quare apud Cedrenum Constantis nomen Constantii loco reponere non est cunctandum, fidejussore etiam pervetusto Regis Christianiss. Cod. MS. quo veritati astipulante usi sumus.

F I N I S.

ius

est:
tylus
o ex-
mihi
fil.
Con-
oclo
III.
quod
dere
mpe
ibal-
ium
con-
n de
Con-
ente
utum
r tri-
inus
mi-
uros
tale
fue-

Hist.
mo-
, ut
stu-
tur:
rent,
os in
edio
ante
antis
fore
asti-